

peul fceval
UL LU D'ARTAGNAN

ARTEA ROMÂNEASCĂ

Paul Féval-Fils — Le Fils de d'Artagnan
Société d'Éditions Littéraires et Artistiques,
Ollendorf, Paris, 1914

PAUL FÉVAL — fiul

FIUL LUI D'ARTAGNAN

Traducere de E. GROZEA

Editura Cartea Românească

I

ÎNCĂIERAREA

Istorisirea noastră își află începutul într-o vreme cînd ministrul Louvois întreținea legături neîntrerupte cu guvernul spaniol, care îl zorea pe regele Franței să semneze revocarea edictului din Nantes.

Spre marea deznădejde a maiestății sale catolice Carol al II-lea, maiestatea sa preacreștină nu se lăsă înduplecată. Ba chiar se ținu tare pînă în 1685, căci abia la 22 octombrie al acelui an de neuitat, Ludovic al XIV-lea își depuse regeasca semnătură în josul actului care nimicea voința exprimată de strămoșul său Henric al IV-lea.

O altă noapte a Sfintului Bartolomeu părea să se vestească. Iată însă că, din fericire, nu se întîmplă nimic. Dar cîte neînțelegeri în parlament, cîte tulburări în rîndurile norodului în anii ce au premers hotărîrea Regelui Soare...

Nefericiții hughenoti erau supuși, în fiecare zi, unor noi asprimi. S-a mers pînă acolo, încît nu li s-a mai îngăduit să-și păstreze în biserici nici bănci, nici chiar scăunele.

Mulțimea îi ocăra ziua nămiaza mare, în plină stradă.

Sătulă de încăierările cu cei vii, glotimea aceasta fu străbătută de un gînd fioros : să se răfuiască cu morții.

„Într-o noapte — citim în *Parisul de-a lungul veacurilor* — o ceată de oameni își puse în gînd să facă scrum cimitirul hughenotilor din suburbia Saint-Germain. Porțile fuseseră unse cu un lichid ușor inflamabil și tocmai se pregăteau să-i dea foc, cînd un corp de gardă, cartiruit într-o casă învecinată, dădu alarma ; războiul stîrnit

de mulțimea înarmată cu toțe îi atrase pe soldați, care alergară într-acolo risipindu-i pe incendiatori.“

Vinovații nici măcar nu au mai fost căutați. La ce bun, de vreme ce cucernicilor și infocaților catolici le era îngăduit orice ?

Într-una din zilele lunii aprilie a anului 1678 vreo sută de zăbăuci au năvălit zbierind dinspre Pont-Marie, înțesind cheiul Anjou chiar la capul străzii ce purta un nume cu tîlc : La Motte-aux-Papelards ¹.

După nefericita prăbușire a două din arcadele vechiului pod, prăbușire care avusese loc cu douăzeci de ani în urmă, albia fluviului fusese curățată, iar în locul acela se ridicase un viaduct din lemn ; dar o creștere a apelor fluviului smulsese pasarela aceea cu scurtă viață, astfel că alte două arcade noi de piatră — deasupra cărora nu mai trebuiau clădite case — au și fost înălțate în prelungirea vechiului pod.

În timpul lucrărilor, un anume Gérard, luntraș din Île-aux-Vaches, om singuratic și tăcut, dobîndise, prin magistrații municipali, concesiunea trecerii ; apoi, norocul acesta sfîrșindu-se odată cu lucrările, se întorsese la meșeria lui de tocilar ambulant.

Cele două case paralele, alcătuind intrarea străzii Motte-aux-Papelards, se deosebeau mult prin înfățișare.

Cea din dreapta, așezată în direcția dinspre pod și deci pătrunzînd în insula Saint-Louis, era joasă și avea doar un cat ; era locuită de un hangiu, a cărui firmă, animată de o vergea de fier ruginit, care scîncea lugubru ori de cîte ori vîntul mătura strada, îi înștiința pe trecători că :

LA CEI PATRU MUȘCHETARI

Planchet

Găzduiește drumeți și călăreți

Oare firma sau mai degrabă vinul hangiuului atrăgea mușchetarii ? Prea bine nu s-a știut niciodată. Oricum, destule cătane, lucrători și ageamii de prin diferite mahalale își dădeau ades întîlnire în acest „loc al plăcerilor“.

¹ Movila fățarnicilor.

cum îl poreclise poetul Saint-Amand, strașnic băutor și înverșunat insufletitor al acelui colț de lume, cu toate că nimeni nu-l văzuse vreodată culoarea banilor.

Dându-și aere soldățești, jupin Planchet se fălșea adesea în fața mușchetarilor săi, care îl ascultau cu multă luare-aminte, mai ales cînd se apuca să preamărească faptele celor sub a căror egidă se oploșise : „Cei patru mușchetari“.

Cealaltă casă, aflată chiar peste drum de cîrciumă, fusese poreclită „casa însingurată“, din pricina misterului care o învăluia. Era alcătuită doar din parter. Intrarea dădea de-a dreptul în stradă. Puțin mai la stînga ușii, înălțată pe cîteva trepte și formînd un unghi, se găsea o fereastră, ale cărei obloane erau aproape întotdeauna zăvorâte.

Ca orice lucru care stîrnește curiozitate și a cărui taină n-o poți pătrunde, „casa însingurată“ trecea în cartier drept o construcție în stare să vitregească buna reputație a străzii, deși nu avea, nici pe departe, o înfățișare sumbră.

Vreme îndelungată rămăsese nelocuită, dar cui i-ar fi păsat pe atunci de așa ceva ? De cîteva luni însă, o femeie foarte tină — după toate aparențele, o străină — venise să se instaleze acolo în tovărășia unei slujnice de rasă neagră și a unei felițe, copil în fașă încă.

Dealtfel, nimeni nu știa dacă pruncul era o fetiță, căci slujnica cea neagră, deloc vorbăreacă, ieșea singură din casă în fiecă dimineată, spre a merge la cumpărături ; cumetrele decretaseră însă astfel, așa că, din lipsă de alte amănunte, mai puțin îndoielnice, erai nevoit, firește, să le dai crezare.

Aceleași cumetre — luați seama la viclenia sporovăielilor răutăcioase — puneau mina în foc cum că doamna din „casa însingurată“ avea pricini temeinice să nu voiască a-și cunoaște vecinii, dată fiind purtarea ei scandaloasă, căci căsuța, atît de aprig zăvorâtă în tot timpul zilei, se deschidea aproape în fiecare seară, pentru a primi pe cine știe ce iubit.

În seara aceea, conflictul care stîrnise așa-zisa răzmeriță de care am vorbit mai sus se datora arestării a doi amăriți, acuzați sârmanii de erezie, și pe care niște arcași

ai miliției comunale, vajnic ajutați de mulțime, îi mînau către tribunal.

Un flăcăiaș bălai, cu chip aureolat de un păr ca aurul pe care și-l scutura ca pe o coamă, și căruia nu-i dădeai mai mult de paisprezece ani, atrăgea luarea-aminte, în mijlocul acelei mulțimi infierbintate, prin setea cu care căra ghionți nicidecum prizonierilor, ci însoțitorilor acestora.

— Sint catolic, nu calvinist, urla el. Oricum însă, nu pot suferi cruzimea zadarnică... Cum așa, aveți inima aceea să duceți cu voi și să chinuiți doi oameni care nu vă pot ține piept?... Asta nu-i treabă cinstită! E curată lașitate!

Arcașii se năpustiră asupra celui ce zbiera.

Dar își găsiră nașul.

Înarmat cu o biță, năzdrăvanul copil lovea, fără să mai aleagă, în militari și în cetățeni, cam aiurea și fără noimă.

Mai mult aiurea.

Pornirile curajoase au prilejuit totdeauna încîntare parizienilor. Cetățenii cei mai puțin ciomăgiți, ori poate cei mai înțelepți, ajunseră să-i dea dreptate cutezătorului băiețandru, ba chiar găsiră hazliu să-i țină hangul.

Simțindu-se sprijiniți, cei doi eretici opuseră atunci o rezistență îndrîjită, într-atît de îndrîjită, încît pînă la urmă se iscă o încăierare cu adevărat urîță.

În prag, hangiuul Planchet, martor al aceluia spectacol, privea cu o uimire în care se strecura și un dram de plăcere pe eroul încăierării și-i dorea în gînd să scape teafăr de scărmăneala care-l aștepta, dacă din nefericire ar fi fost înhățat.

— Ia te uită la golanul ăsta! murmură el, căzut în uimire; ce putere în pumn!... ce îndrăzneală!... Ah, de aș mai fi tinăr!...

Deodată, pașnicul hangiu își frecă mîinile — chiar așa — cînd văzu săvîrșindu-se o faptă care îl umplu de o nemăsurată bucurie.

Îndrăcitul tinăr lovea zdravăn cu bița în brațul sergentului acelor arcași, făcîndu-l să-și scape spada și, iute ca gîndul, înșfăcă arma căzută la picioarele lui. Apoi se roti de cîteva ori alît de amețitor, încît lărgi cercul care

Îl împresurase și putu să-și croiască o ieșire după ce rănise pe câțiva.

Astfel dezăgăzuit, flăcăul nostru o apucă drept înainte, căutînd, neîndoios, mijlocul de a scăpa de arcași care, doar o clipă descumpăniți, îi și porniseră pe urme.

Cu atît mai mult cu cît, după primul moment de uluire, rușinat că se lăsase dezarmat de un adversar așa tînăr și dînd uitării pe cei doi hughenoți — pricină dintîi a neplăcutei istorii, care folosiră prilejul spre a se face nevăzuți — sergentul ordonase oamenilor legii să pună mîna pe mult prea cutezătorul tînăr.

Dar mai lesne era să comanzi decît să treci la fapte, căci băietăndrul o luase cu mult înaintea arcașilor.

Tocmai urma să treacă prin fața lui Planchet, cînd acesta, ascultînd de o pornire lăuntrică, se feri puțin în lături și îi strigă :

— Intră !

Băiatul nu mai așteptă să fie poftit a doua oară. Se năpusti înlăuntrul hanului, a cărui ușă fu repede trîntită în urma lui.

Francezul este prin excelență nestatornic și nimeni ca el nu poate fi mai ușor întors din cale, dacă știi să-i arăți o altă, mai potrivită cu firea sa, totodată neîncrețătoare și veselă, curajoasă și nepăsătoare.

La parizian, însușirile ori cusururile acestea — rămîne să alegeți — ies și mai bine la iveală decît aiurea ; dar pentru a le vedea dezvăluindu-se în toată plinătatea lor, trebuie să poți asista la unele demonstrații ale mulțimii și la ciudatele ei schimbări de opinie.

Măcar că nu numai unul dintre acei gură-cască, lucrători, tîrgoveți ori prăvăliași îngrămădiți la colțul dintre cheiul Anjou și strada La Motte-aux-Papelards, ar fi avut a se plinge de mîngîierile brutale ale tînărului apărător al calviniștilor, cu toții se entuziasmară dintr-o dată de ultima lui îndrăzneală, astfel că trecură de partea hangiuului și a ocrotitului său și se întoarseră împotriva arcașilor, potrivnicii lor obișnuiți, luîndu-i la goană.

Peste cinci minute liniștea se instăpîni iarăși în această, parte a insulei Saint-Louis, și nimeni nu ar fi putut bănuî

că de curînd avusese loc acolo aproape o bătălie în toată legea.

Ascuns într-o cameră dosnică a hanului, copilandrul cel bălai mulțumea călduros lui Planchet pentru izbăvitorul său ajutor.

— Ce mai încolo și încoace, spunea el, potrivitându-și Țoalele ajunse într-o stare cam de plins în timpul răfuiei — de n-ai fi fost dumneata, stăpîne, m-ar fi făcut, fără doar și poate, arșice.

— Te cred ! se mulțumi să răspundă Planchet, care amănunțea acum, cu multă luare-aminte, trăsăturile chipului acelui flăcăiaș.

După un răstimp îl întrebă :

— Cine te-a împins să săvîrșești asemenea faptă ne-
cugetată ?

— Cine !... Ei, Doamne ! Nu bănuiești ? Cruzimea arca-
șilor și lipsa de curaj a celor din jurul nostru.

— Toate astea înseamnă cavalerism ; dar nu-i mai puțin adevărat că eu m-am compromis.

— Poate îți pare rău ? întrebă noul-venit, cu o umbră de dispreț în glas.

— Știu și eu... Dar dumneata cine ești ?

— Un bărbat.

— Prin voință și putere : mă învoiesc cu dragă inimă, de vreme ce ai dovedit-o chiar adineauri !... Nu cumva ești din Paris ?

— Poate... Nu știu !

— Cum așa ?

— Habar n-am unde m-am născut ! Tot ce pot să-ți spun este că am crescut în micul tîrg Blessac din Gascogne.

— Se înțelege ! murmură jupîn Planchet rîzînd.

— E cumva o muștrare ?

— Da' de unde, nutresc cea mai caldă simpatie pentru locuitorii acestei provincii. Ce dracu, tinere, nu fi atît de bănuitor cu un om care îți dorește binele... N-ai vrea să-mi povestești mai departe ?

— Ce ți-aș mai putea spune, în afară de faptul că mă aflu la Paris de trei zile... fără o para chioară... cu o spadă drept avere, cumpărată cu bani pușini, după ce

m-am lipsit însă de multe, de la un neguțător de fiare vechi din Ținutul meu. Tocmai am fost dat afară din hanul unde trăsesem, căci mi-au lipsit cițiva bănuți cu care să-mi plătesc cheltuielile. Mai mult decît atît, proprietarul mi-a oprit spada drept zălog... Din fericire mi-am făcut imediat rost de alta.

— Cine te-a învățat să mînuiești arma asta de care știi să te servești atît de bine ?

— Te-ai mira, dacă ți-aș spune că nimeni ?

— Nimeni ? repetă Planchet neîncrezător.

Apoi adăugă cu subînțeles :

— Un nimeni priceput, poate ?

— Fără glumă, ăsta-i adevărul ; sau aproape. Vezi, dumneata, e ceva în singe, din naștere ! Și apoi uite, dacă vrei chiar să-ți spun totul pînă la capăt, bătrînul Manifou este cel care mi-a arătat rosturile ei, cu el am tras primele lovituri de sabie.

Glasul băiețandrului începuse să tremure, iar lui jupîn Planchet care îl privea cu luare-aminte i se păru că zărește două lacrimi rostogolindu-se de sub genele lungi.

— Vreo rudă de-a dumitale ?... îl iscodi el.

— Un prieten !... Un bătrîn de treabă care m-a crescut cu ajutorul unei femei cuvioase, vară a tatălui meu... căzut, sînt cinci ani de atunci, la asediul de la Maëstricht.

Numele acesta din urmă păru să tulbure pe hangiu care, vrînd parcă să amîne pe mai tîrziu o altă întrebare, sovăi înainte de a voi să afle :

— Și... a murit... bătrînul cel de ispravă care te-a crescut ?

— Da.

— Dar femeia cea bună ?

— Și ea.

Tinărul se șterse la ochi cu dosul mîinii ; apoi, înălțînd capul :

— Ah, în fine, zise el lovînd în masă, să nu mai vorbim despre ei... Mă doare prea mult... să vorbim despre mine... și despre dumneata, dacă nu ți-e cu supărare.

— Fie, dragul meu. Și... cum spuneai ?

— Spuneam că aflîndu-mă singur și fără de nici un rost în Ținutul meu, am venit la Paris să-mi încerc norocul,

— Grozavă idee ! murmură omul. Cu pumnul ăsta de fier și cu îndrăzneala care nu pare a-ți lipsi, nu va fi prea greu... Dar, ia spune-mi... pe tatăl dumitale... l-ai cunoscut ?

Punînd întrebarea, hangiuul voia să ajungă pe nesimțite să afle pricina pentru care tînărul ațîțător îi trezise atîta interes, de cum îi văzuse mai bine chipul, interes care sporise și mai mult din clipa în care îi spusese că tatăl lui căzuse lovit de moarte sub zidurile Maëstricht-ului.

— La ce aș mai răscoli amintiri atît de triste ? se căină cel întebat.

— Pentru că... Ascultă !... Nu te pot lămuri înainte de a ști bine... Răspunde-mi, te rog : cine ți-a fost tată ?

— N-am avut parte să-l prea văd... doar cînd și cînd. Serviciul regelui îl silea să stea departe de mine... departe de noi !

— Dar mama ?

— Nu i-am știut chipul.

Între ei coborî tăcerea, timp în care tînărul băgă de seamă cu uimire că o neliniște ciudată pusese stăpînire pe cel cu care vorbea, că neliniștea aceasta creștea fără vreo pricină vădită.

— Dar dacă te-aș întreba care ți-e numele ? exclamă deodată hangiuul, de parcă întrebarea aceasta, atît de îndelung zăgăzuită, îi țîșnise de pe buze fără voie.

— Ți-l voi spune... jupîne ; dumitale și lumii întregi, căci, vezi dumneata, sînt mindru de el ! Sînt fiul unui bărbat care a stirnit vilvă mare... împreună cu nedespărții lui prieteni : Athos, Porthos și Aramis ! A săvîrșit neasemuite fapte de vitejie, de care ne vom mai aminti multă vreme.

— Dar, nu cumva, se arată mirat omul nostru, nu cumva cel despre care vorbești este cavalerul d'Artagnan ?

— L-ai cunoscut ?

— Dacă l-am cunoscut !... Auzi ce mă întreabă, dacă l-am cunoscut ! Păi n-ai văzut că hanul meu este așezat sub egida celor *Patru Mușchetari* ?

Biruitoarul arcașilor municipalității își roti privirile în jur și abia atunci băgă de seamă că adăpostul în care se găsea era o încăpere de han, obișnuită.

— Dacă l-am cunoscut pe cavalerul d'Artagnan ? continuă hangiuul aprinzîndu-se ; firește, băiete, adică tîner domn, am avut cîntea și totodată fericirea să-l slujesc douăzeci de ani și mai bine !

— Planchet ! se minună tînărul, fără a căuta să-și ascundă mulțumirea.

— Ți-a... Ți-a vorbit cumva despre mine ? biigul, răvășit de o bucurie mult prea puternică, fostul slujitor al eroului gascon.

— Nu o dată !

— A... a... Ia te uită... Asta mă... mă...

Un icnet de plîns tulbură glasul celui hangiu de ispravă.

— Ia vezi... Ia vezi... Hai, vino-ți în fire !

— Da... Da... O să-mi treacă !... Iar dumneata, dumneata ești fiul lui pe care azi îl regăsesc ! O, Doamne, îmi datora cerul această bucurie și dacă nu roșești văzîndu-te strîns la pieptul unui om cinstit, vino în brațele mele, demn urmaș al preacinstitului și alcsului meu stăpin.

Băiatul i se aruncă în brațe.

Hangiuul îl strînsese la piept cu o dragoste mișcătoare, nemaicîntenind cu sărutările.

— Slăvit fie Domnul, strigă micul d'Artagnan, desprinzîndu-se din îmbrățișare. Providența a vrut să-ți ies în cale, jupîn Planchet !

Apoi, prins de o neașteptată slăbiciune, se prăbuși pe un scăunel.

— Ce ți s-a întîmplat ? întrebă, speriat, omul.

— Uite... simt... simt o leșuală... pentru simplul motiv că mi-e foame !

Foame ? răcni Planchet. Ți-era foame și nu spuneai nimic ?

Atunci, ridicînd întruna brațele, de parcă ar fi vrut să dojenească cerul, biigul cu glas gîtuit :

— Îi este foame !... îi este... îi este... Ah, asta le întrece pe toate. Să-i fie foame unui d'Artagnan și să nu spună !

Răcorit oarecum după atîta încludare, își lăsă brațele să cadă de-a lungul trupului, în timp ce încheia cu ceva mai multă înțelepciune :

— Stai puțin, tinere domn, punem noi rînduială și în treaba asta... Și încă repede ! Chiar foarte repede !... Dar înainte de toate nu mai sta aici, vino cu mine... Am sus o cameră curățică tare, în care o să te instalez și care o să fie a dumitale cîtă vreme vei voi să-mi faci cinstea de a o locui.

După ce rosti acestea, jupîn Planchet nu mai așteptă răspunsul și se duse să deschidă o ușă ce dădea spre o sală în formă de Z. Apoi, întorcîndu-se spre tînar, îl luă de subsuoară, silindu-l să se ridice de pe scaun și îl îndrumă spre scară pe care o suiră împreună sprijinindu-se de pereții foarte apropiați și de frînglia care slujea drept balustradă.

Ajunși la primul cat, intrară într-o încăpere cum nu se poate mai modestă, dar din care nu lipseseră cele trebuitoare : pat, masă și scaune. Singura ei ferestruță se afla chiar deasupra ușii de intrare în han, în unghiul pe care strada Motte-aux-Papelaids îl facea cu strada Angoulême, adică de-a dreptul în fața ferestrelor veșnic fericate ale „casei însingurate“.

De cum se încălzea vremea, ferestra odăii în care intrase d'Artagnan se aureola cu o viață ale cărei lujere bătrîne de aproape o jumătate de veac se călărau pe un spalier acoperind astfel zidul cu verdele lor ruginitu.

— Stai jos ! îl îndemnă Planchet, trăgînd un scaun mai aproape de masă ; mă duc să-ți aduc cîte ceva de-ale gurii.

Și coborî zorit.

Micul d'Artagnan, am mai spus-o, era un băiețandru de cel mult paisprezece ani. Frumos clădit, mai puțin subțiratic, se ținea drept, și-și purta capul cu demnitate. Un păr bogat, auriu îi lumina chipul cu trăsături regulate, ochii mari, negri, adumbriți de sprîncelele trase parăcă cu penelul, dădeau feței o expresie blîndă și totodată energică. Buze cărnoase, de culoarea coralului, îi conturau gura aproape feminină și dezveliau, cînd vorbea, dinți marișori, minunat rînduiți și de un alb strălucitor. Era, la urma

urmei, un băiat tare chipeș. Prea tînăr încă spre a se lăsa pradă visării, avea o fire veselă, deși cumpănită ; necunoscînd frica, era dăruit din plin cu acea energie cavalericească și bărbătească ce îndeamnă la apărarea celui slab împotriva celui puternic, a obidii împotriva asupritorului. Am și văzut dealtfel cu cîtă insufleteală împlinirea rolului acesta de el însuși ales.

Se sprijini cu coatele de masă și începu să-l aștepte pe bunul Planchet, care nu zabovi prea mult.

— Nu-ți pierde răbdarea, spuse el deschizînd ușa, iată-mă cu tot ce trebuie ca să-ți potolești foamea.

Și, tot sporovăind așa, puse dinaintea tînarului friptură rece de pasăre, cam o jumătate de găină, cîteva felii de salam, pline proaspătă și o cană cu vin strașnic de Bourgogne.

Apoi, adăugă cu voce bună :

— Nu-i chiar ca la supeurile de gală de la Hotel de Ville, mai ales în zilele în care maiestatea sa, bunul nostru Ludovic, al patrusprezecelea cu numele ăsta, binevoiește să ia parte, dar este hrînit și dăruit din toată inima. Așa că acum, încheie el, mîncîcă, bea și dormi bine. Ai al naibii nevoie de toate după încăierarea de adineaori, tinere domn...

— Georges ! îi răspunse surîzînd băiețandru și-i întinse mîna ; hangul i-o strînsese cu căldură, apoi se făcu nevăzut, fără să mai scoată o vorbă.

Rămăs singur, Georges d'Artagnan se grăbi să urmeze povața lui Planchet. Îl chinuia acea foame pe care și-o dă o ceaștință curată și un stomac prea înclăungă vreme lipsit de cele trebuitoare ; bucatele se făcură nevăzute, nu-i vorbă, într-o clipită.

După ce cana de vin fu golită singurcios, întîmplătorul apărător al calvinistilor se ridică de pe scaun, dar în loc să se îndrepte către pat, deschise ferestra și se sprijini de bara ei.

Afară, noaptea era de cerneală ; luminile orașului se stînseseră toate, iar zumzetul harnicei cetăți amuțise, astfel ca de la postul său de observație tînarul nostru nu avea ce auzi, poate doar bătăile inimii sale, nici ce

vedea în afară de valurile negre ale fluviului care jos, la picioarele lui, își rostogolea tăcut undele.

Am mai spus că nu era un visător ! Totuși, în timp ce își simțea fruntea răcorită de adierile nopții, nu se putea stăpâni să nu cugete la ciudătenia întâmplărilor din acea zi. Dimineață, dat pe ușă afară, fără o lețcaie și fără spadă, rătăcise prin cartierele mărginașe, smulgându-și o bită dintr-un gard viu, ca să-și păstreze într-un fel cumpătul. După-amiază, trecind pe la Pont-Marie, adevărat suflet rătăcitor, se pomenise, nici el nu știe cum, în mijlocul unei gloate de fricoși și a unui puhoi de arcași care, profitând de faptul că erau puzderie, ocărau de mama focului doi hugheuoți neprimejdioși. Priveliștea aceea îi rânise firea generoasă, astfel că se împotrivise fățiș arcașilor și norodului, dând aprigă folosință bățului pe care abia și-l meșterise. Dar iată că încăierarea îi adusese trei bucurii : eliberarea prinșilor, dobândirea unei noi spade și întâlnirea cu Planchet. Cu acest Planchet, fostul servitor al tatălui său, om devotat amintirii lui, singurul în măsură să-i vrea cu adevărat binele.

Ciudat lucru și întâmplarea !

Censurile se scurgeau unul după altul : lui Georges însă nici nu-i trecea prin minte să închidă fereastra.

II

OMUL MASCAT

Croindu-și drum printre norii care pînă stîneau o ascunsească, luna se arătă deodată strălucitoare, lălmăind cheul și revărsindu-și razele doar peste o parte a străzii la Motte-aux-Papelards.

Orologiul Celestinilor bătu de zece ori.

Ecoul ultimei bății mai vibra în țării, cînd trei bărbați se iviră de-a lungul parapetului, lunecînd sau mai degrabă tirîndu-se, pentru ca apoi să se desprînda tăcuți din locul acela și să o ia spre „case însingurate” ; se apropiară de ea, pînă ce-i atinseră aproape ușa și oblonul ferestrei.

Unul dintre ei era mascat sau, mai bine zis, își ascundea doar partea de sus a feței, după moda vremii, cu o mască de catifea neagră. Ținuta-i corectă și purtările-i nestînjinite erau într-un ciudat contrast față cu cele ale însoțitorilor săi. Nu trebuia să-l vezi de aproape, ca să-ți dai seama că era o persoană de obîrșie înaltă.

Celălți erau, neîndoiesc, doi spadasi de joasă speță, cum ades puteai întîlni în timpul acela, un soi de cătane zdrențăroase, care își duceau viața de azi pe mâine, gata să slujească o cauză ori alta, fie bună fie rea, cu condiția ca cei ce-i tocneau să plătească gras.

Veșmintele lor, mai mult decît răpănose, le dădeau o înfățișare de adevărați bandiți. Înste mintele lungi, găurite și petecite le cădeau de pe umeri pînă la mîlțimea cizmelor cu carimbi, singurele mai acatărî, dacă ar fi fost și curate, firește.

Unul dintre ei era uluitor de înalt, dar slăbiciunea lui lăsa totuși să se bănuiască, sub învelișul acela descărnat, mușchi atletici.

Celălalt, scund pe cît de înalt îi era amicul, își îngăduia luxul să cîștige în diametru ceea ce pierduse în înălțime.

La prima vedere, cele două personaje astfel alăturate, inspirau pofta să le fii în ris și te purtau cu gîndul către eroii lui Cervantes.

Bărbatul mascat, care se ținuse oarecum deoparte, se apropie de cel mai înalt dintre caraghioși, aceia, ce sta sprijinit de ușă și îl întrebă cu glas scăzut :

— Auzi cumva vreun zgomot ?

— Nici unul, lua-m-ar naiba, răspunse cel întrebat. Dar-ar dracu' în burta mea !

— Și totuși ea se află în casă.

— Aș putea chiar să jur, nu altceva, pe căpățîna roșcovană a tartoriței iadului !

— Nu înjura, o, nu înjura ! îngîmă tînguitor și cu glas subțirel însoțitorul arțăgosului. E atît de urît să înjuri !

— Ascultați ! le curmă vorba omul mascat, încordându-și auzul în direcția cheiului.

— Să ascultăm ! Pe viața mea ! repetă vlăjganul cu un glas în stare să spargă geamurile.

Cel care părea să poruncească celor doi fanfaroni se întoarse spre cel neîntrecut în ale injurăturilor, spre a-i spune înclădat :

— Cînd ai să taci, gură-mare ce ești ? !

— Sînt mut ca un pește, ori de nu strivească-mă cerul !
I-o întoarse celălalt a cărui limbă nu mai avea astîmpăr. Cu tot respectul pe care vi-l port, monseniore, căci un gentilom ales cu dumneavoastră trebuie să fie, pe puțin, duce ori marchiz... Cu tot respectul, pe crucea mea ! Zgomotul care vă neliniștește este al unor vise ce spin-tecă apa. Fără îndoială, e omul pe care îl așteptați. Nu-i așa, Malvenu ?

— Adevărat, ilustre amic — răspunse insul cel mic de stat. El este, nu mai încapă vorbă... De nu o fi cumva vreun alt tîrîie-brîu.

— Atunci, la posturile noastre ! porunci omul mascat. Și fără să dați cumva înapoi !

— Ce am hotărît o dată, e bun hotărît, ce naiba !
Întări primul netrebnic...

— Rămîne hotărît ! adăugă al doilea.

Și umbra îi înghiți pe toți trei.

În aceeași clipă, un al patrulea personaj, de asemenea înfășurat într-o mantie și purtînd o pară la mînă cu boiuri largi ce-i ascundeau toată partea de sus a feței, apărură la capătul scării pietruite ce ducea spre chei.

Făcu cîțiva pași, apoi răzgîndindu-se, se întoarse la parapet și, aplecîndu-se spre golul ce i se căsca în față strigă :

— Așteaptă-mă, Gérard ! Mă întorc tot cu barca ta.

De jos îi răspunse o voce groasă :

— Am înțeles, nobilul meu domn.

Cel astfel numit era desigur un obișnuit al cartierului, de vreme ce-i spunea pe nume barcagiului din Ile-aux-Vaches.

Se îndreptă de mijloc — era zvelt — aruncă o privire fugară în jurul ei, apoi, adunîndu-și pe lingă trup poalele

mantalei pe care vîntul se pregătea să le umfle, se îndreptă cu pas hotărît spre „casa însingurată“.

Ajunsesse tocmai în fața ei, cînd o umbră îi tăie calea.

— Cine-i acolo ? făcu omul, dîndu-se un pas îndărăt.

Mișcarea aceasta de retragere îi era poruncită de cea mai simplă prudență, căci în vremea aceea binecuvînta a. m. afa. a de cîțiva îndrăgostiți fara frică, de cum se sura stingerea, nimeni nu mai cuteza să scoată capul afa. a. Pensul devenea pradă unei întregi armate de nemernici care îl transformau într-un vast cîmp de acțiune, în cînda poliției celei noi a domnului locotenent general La Reynie.

De cele mai multe ori, la ceasul acela din noapte, întîlnirile se vedeau, după cum bine se vede, tare neplăcute.

— Dar o vorbuliță, nobile doam ! glăsui umbra, făcînd încă un pas.

— Ce vrei de la mine ? întrebă personajul cu pălăria de fetu, fără să-și dea încă seama cu cine are de-a face.

— Ți-am spus, vreau să-ți vorbesc !

— Nu te cunosc !... Vezi-ți de drum !

— Nu înainte de a-mi fi dat ascultare, conte d'Abblincourt !

— Știi dar cine sînt ? exclamă noul-venit.

Și, cu o mișcare foarte iute, își duse mîna la sold.

— Nu-ți mai frămînta atît teaca spadei, urmă cel ce vorbise primul și care nu era altul decît bărbatul mascat ; ar fi de prisos.

— Dar cu cine vorbesc ?... Descoperă-ți fața, dacă nu vrei să-ți spui numele !

— Nu-i nevoie nici să-mi știi numele, nici să-mi vezi chipul. Ajungă-ți să știi că sînt, ca și dumneata, un gentilom și, mai mult decît atît, că îți sînt rival !

— Rival ?...

— Da, rival ! mirii cel mascat. A, te prefaci că nu pricepi ! Ei bine, să știi, domnule conte d'Abblincourt, că am iubit, că o mai iubesc încă pe frumoasa Inès de Sandoval, deși ai făcut-o de rușine răpînd-o din casa părintelui ei.

— Mizerabile ! Taci !

— O vorbă, un gest și esti mort, rinji rece potrivnicul, arătînd spre cele două foste cătane, spre scandalagii care, o dată cu ultima exclamație, țîșnura din umbră, gata să se repeadă la conte.

— O cursă ! făcu acesta cu adînc dispreț.

— Nu, doar o răfuială sub clar de lună. Se termină repede !

— La fapte ! Treci la fapte !

— De bună seamă. Curînd se vor împlini doi ani de la călătoria mea în Spania. În timpul șederii mele la Madrid am avut prilejul să o zăresc pe încîntătoarea Inês. O, nu-ți pierde răbdarea ! Voi fi scurt, spre a-ți cruța modestia de ales îndrăgit... Și iată că m-am îndrăgostit de ea ca un nebun.

— Isprăvește !... Isprăvește, cînd îți spun ! răeni contele.

— Ține-ți firea, domnule !... Suferința dumatăle, crede-mă, va fi mai puțin lungă decît a mea... cîteva cuvinte încă și vei ști totul.

— Despre ce suferință îmi vorbești ? sări d'Ablincourt, ducîndu-și mîna la frunte, de parcă și-ar fi amintit ceva. Gentilom lîră onoare și nemernic fără de suflet, n-ai decît să-ți ții masca pe față, dar cunosc pe cineva care te știe : e marchizul de Castel de Rios !

Cei doi soldătoși nu putură desluși numele rostit, căci în chiar clipa aceea glasul contelui fusese acoperit de o înjurătură a celui mascat, care urmă :

— Prea puțin îmi pasă că știi cine sînt ! Important este să-mi ascuți povestea pînă la capăt. Prin urmare : Mă duceam tocmai să mă prezînt ducelui de Hernan de Sandoval y Palomas, tată al acelei frumuseți de neuitat, mă pregăteam să-i împărtășesc gîndurile mele de căsătorie, gînduri pe care acest grande de Spania mi le-ar fi încuviințat — am aflat lucrul acesta mai tîrziu — cînd cea pe care mi-o puteam aproape socoti logodnică fu răpită de contele d'Ablincourt ! O, am jurat în ziua aceea că mă voi răzbuna !... Am răscolit și cer și pămînt, să te găsesc. Ai venit la Paris ; și-am călcat pe urme !... Ei da, strănește de bine îți mai ascundeai comoara ! Dar multumită neobositelor mele căutări, am izbutit pînă în cele din urmă, după cum vezi, să-ți dibuiesc vizuina.

— Și acum ? făcu d'Ablincourt cu glasul înecat de minie și adîncă revoltă.

— Și acum, domnule, te-aș putea aresta — căci ești un proscris — te-aș putea aresta eu însumi, la nevoie ; puterea pe care o am îmi dă dreptul și să te predau domnului de Louvois căruia, la rîndul lui, i-ar face mare plăcere să te vadă, spre a te trimite la Parlament, în fața marelui cancelar. Făcînd aceasta, m-aș răzbuna pe dumneata, e adevărat... dar numele meu rostit în toată tevatura aceasta ar ajunge pînă la frumoasa Inês.

— Cîstește-o cu titlul pe care îl are, domnule : Inês de Sandoval și, de multă vreme, contesă d'Ablincourt.

— Fie, i-o întoarse insul mascat. Numele meu ar ajunge așadar pînă la frumoasa contesă.

Și tăcu un răstimp, pentru a adăuga plin de urite subînțelesuri :

— Nu aș vrea, deci, să se întîmple astfel, căci țin să răscumpăr disprețul divinei creaturi, ca un gentilom... care știe să trăiască.

— Netrebnicule ! Netrebnicule !

— Ah, ah, așadar ai înțeles ?

De cîteva clipe contele nu se mai putea stăpîni decît cu mare greu, dar cînd auzi și această ultimă insultă, minia îi izbucni nezăgăzuită.

— Apără-te ! urlă el ca scos din minți. Apără-te, banditul, căci de nu, pe viața mea că-ți voi străpunge trupul cu spada.

Pe loc, cu mișcări fulgerătoare, își aruncase pălăria și își deschise mantia. Era îmbrăcat într-un costum de culoare închisă ce nu putea atrage atenția. Cu nobilă cutezanță, își scoase spada din teacă și, aprig ca trăsnetul, se năpusti asupra joshnicului defăimător al soției sale.

Luat pe nevestite, acesta pară instinctiv, cu stînga, lovitura. Dar pe dată își retrase mîna care începuse a sîngera.

— Rănit, gemu el, înfrîindu-și un strigăt de durere. M-ai rănit, conte blestemat ! O, ce scurt îți se străvede triumful ! Ultimul sînge vărsat tot al tău va fi !

Apoi, dintr-o săritură, ieșînd din raza spadei care îl amenința, lansă apelul :

— La mine, voi cei de colo !

Deși plătiți pentru a-i ajuta pe cel căruia slugarnic îi spune „monsieur”, cei doi spadasi priviseră fără să se interbinte prea tare la toată scena ; și nici nu auziseră ce se spusese.

— Pe viața îndrăcitului de fiu al răposatului tata ! îngăimase zdrăhonul spurcat la gură, de cum văzuse prima lovitură dată de conte. Iată un gentilom de ispravă și o spadă care știe croi strașnice butoniere !

— Nemaipomenite ! adăugase celălalt.

— Ne-a chemat cel care ne-a plătit, dar-ar ciuma peste mine !... Ce zici, Malvenu, mergem ?

— Să mergem, Folavril, precinstite prieten... dar fără lovitură.

— Ei, fir-ar să fie, doar am făgăduit ..

— A făgădui și a-ți ține făgăduiala sînt două lucruri diferite, il lamuri mucalit bonocoul ce raspundea la numele de Malvenu. Domnul va ține seama ca am urmat glasul conștiinței noastre. Ciede-mă, fără lovituri, nici cu vîrful spader, nîc, cu tășul, ne vom preface doar, într-o onoare situației noastre.

— Veniți, veniți ! striga întruna adversarul contelui spre locul unde se pîsiera cei doi spadasi tocmiți de el.

Folavril și Malvenu întel seră ca nu mai puteau zăbovi prea mult și se aruncară în fața lui d'Ablincourt.

— Doi asasini și un laș împotriva unui om cinstit ! strigă acesta. Dreaptă partidă !

Spadele se încrucișară cu o iuteală atît de mare, încît scăpărară scintei.

Omul mascat urmărea peripețiile luptei, căutînd să treacă mereu în spatele celui încolțit. Dar acesta, bănuind mișcarea își punea în joc toată priceperea, nu numai pentru a se apăra, ci și pentru a face față celor trei atacatori.

Firește, spada o mînuia cu iscusință. Totuși, în fața hotărîtilui și nemilosului asalt al celor doi spadasi, maeștri în arta aceasta, părea că-și mai pierde puțin din sîngele său rece.

Dacă Folavril și Malvenu îl cruțau pe conte, spre a pune în aplicare ultima lor hotărîre, trebuie să o mairisim că, biziindu-se pe cunoașterea adîncă a științei

armelor, făceau treaba asta într-un chip atît de deosebit încît cel atacat, fără să mai poată gîndi la ofensivă, abia reușea să pareze la timp loviturile ce păreau a-i fi trimise cu cea mai mare furie.

Nebănuind jocul, insul mascat se felicita că știuse să aleagă doi ticăloși atît de fără frică.

Pierzînd orice nădejde în biruință, simțînd că puterile i se sfîrșesc și văzîndu-se la cherecul a trei nemernici, contele aruncă la întîmplare chemarea care, în liniștea nopții, avu ecoul unui dangăt funebru :

— Ajutor ! Ajutor !

— Pe Dumnezeu, nobilul meu domn ! răspuse pe dată un glas limpede și sonor. Ține-te bine, am sosit !

Dinspre casa hînzului Planchet se auzi deodată zgomot de leam slămat, apoi o umbră — care cel mai probabil le păru a fi de maiimea unor mînuțe urase — se rostogoli de-a lungul spaierului mbrăcat în viță-de-vu.

În clipa următoare cînele d'Ablincourt nu mai era singur : mai nuță ori diavol, avea acum alături de el un omuleț care strașnic mai știa să se bată.

— De unde a mai ieșit și așa ? răni minios barbatul mascat.

— De unde am ieșit ? i-o întorsese noul-venit. Din hanul de peste drum, de unde am fost martorul nelegîrni duminale ! Vrei să ști cine sînt ? Fiul capîmului d'Artagnan, de nu țî-e cu supărare. Laudat fie Domnul. Dap-i drumul, canaliiilor !

Cele cîteva cuvinte fură rostite în zăngănit de arme.

— Fiul lui d'Artagnan ? mormăi între dinți căpetenia bandiților. Dacă este cavalerul Georges, poartînicul meu din Blessac, trebuie ca blestematul așa mic și caraghios să-mi plătească pe loc datoria !

Lupta continua cu o inversoare tot mai mare, căci tocmiții se temeau să nu-și vadă mîrînimia întorcîndu-se împotriva lor.

— Îți mulțumesc, prietene ! spuse contele, în timp ce para de minune atacul. De mă vor mai lăsa curînd în viață mizerabilii astia, te poți bizui pe toată recunoștința mea.

— Mai intii apără-te, dragul meu gentilom ! De mulțumit îmi vei mulțumi după aceea.

Atacați viguros, Folavril și Malvenu începură să bată în retragere, trecînd la o tactică nouă. Urmînd pilda generosului său apărător, contele lăsă la o parte orice precauție și execută o șarjă foarte adîncă. Dar manevra aceasta îl pierdu. Printr-o întoarcere rapidă, lașul rival al contelui îi trecu în spate, astfel ca în clipa în care acesta era gata să străpungă osînză preamulostivului Malvenu, el îi înfipse între umeri lama unui pumnal.

— Asasinule ! striga rănitul, lasîndu-se într-un genunchi.

Apoi, cu glas stîns, adăugă :

— Soția mea !... copilul meu !... d'Artagnan !... Adio !
Și se rostogoli fără de simțire.

O privire iute îi fu de-ajuns tînărului spre a cîntări totul.

Mai mult întărit decît furios, făcu un salt înapoi, spre a cîștiga distanță, și se aruncă din nou asupra asaltatorilor.

— Bandiților ! răcnî el. Ah, unul tot ucid eu !

Și, inebunit, orbit de furie, se năpusti asupra lui Folavril care fără doar și poate că ar fi fost străpuns de lovitura de spadă, dacă piciorul băiatului nu ar fi lunecat pe ceva umed.

Micul d'Artagnan nu-și mai putu ține echilibrul și căzu la rîndul său în singele care se scurgea din rana nefericitului conte. Simțînd pe mîini lichidul acela viscos și călduț, scoase un strigăt de groază și, hipnotizat parcă, rămase pe loc, nemișcat.

Ucigașului începea să-i fie pe plac groaznica treabă pe care o săvîrșea ; ridicînd brațul asupra copilului dezarmat, era cît pe ce să-l lovească fără milă, cînd niște degete de fier îl prinseră de încheietura mîinii și îi smulseră pumnalul însingurat.

— Pe papucul papei ! rosti rece Folavril, unul ajunge, monseniore ! Pe asta n-o să-i omori !... Nu-ți dau voie !

— Vă rugăm respectuos, strecură și Malvenu, punîndu-și piciorul pe spada care scăpase din mîinile tînărului Georges.

Apoi, în timp ce acolitul său îl înfrunta pe omul mascat și îl ținea la respect, se aplecă la urechea apărătorului lui d'Ablincourt pentru a-l îndemna :

— Șterge-o, micuțule !

Copilul se ridica, cu pumnii strînși ; apoi, sărînd ca un jaguar ranit, se năpusti spre ușa „casei însingurate”. întrucît bătuse tare cu ciocănelul din lemn de stejar, strigînd :

— Ajutor !... Ucigașul ! O sabie !... o sabie !...

Nemuritor făcînd astfel se dovedea un nesocotit. Cărui sentiment i se supunea el oare ?... Nici el nu ar fi putut-o spune.

— Neghibilor ! rînji ucigașul contelui d'Ablincourt, dă-i dați voie scandalagiului ăstuia încăpățînat, puilului ăsta de iscoadă să fugă, nu faceți decît să împlețiți în preună funia de cînepă care într-o bună zi vă va duce la spînzurătoare... Haide, faceți-i de petrecanie ca și ceilalți !...

— Șterge-o ! repetă Malvenu, fără să-i pese de amenințare Șterge-o, micuțule, ori nu mai răspund de viața ta !

Nu putem ști ce anume s-a petrecut atunci în mîntea băiatului, dar e limpede că, văzîndu-și neputința și scos din fire de faptul că nu putea fi de nici un folos celui pe care l-ar fi putut salva, nu se îndură să părăsească locul înainte de a-și mai fi dovedit o dată voinicia.

Pentru a rupe cercul în care se vedea închis, se elinchi la pămînt, asemenea jivinelor gata să sară și, napustindu-se cu forța nezăgăzuită a prafului de pușcă asupra lui Folavril și a lui Malvenu care, cu naivitate îi tăiau drumul, îl izbi pe amîndoi de parapet și alergă spre capul străzii Motte-aux-Papelards.

Acolo se întoarse și, ridicînd în sus mîna-i fără armă, arătă în direcția celui ce pregătise cursa, strigîndu-i :

— Oricine ai fi, ucigașule, masca pe care o porți n-o sa-ți scape pielea ! Îți cunosc glasul ! Ești lașul pe care l-am mai învățat o dată minte la Bressac. O să te gîbuiesc eu iarăși ! Amîntește-ți de d'Artagnan ! Tatăl meu l-a ucis aici ; iar dacă fiul amînă răzburarea, ea se va dovedi, la ceasul cîvenit, și mai cumplită !... În ce vă pravește pe voi, ticăloși vinduți blestematului mai adăugă el îndreptîndu-și privirile spre cei doi spadasi care se ridicau de jos, cu mare tărăboi, doriți-vă să nu-mi reușească niciodată în cale, căci pe legea mea de d'Artagnan v-aș nimici, așa cum se cere a fi nimicită orice unealtă a crimei !...

— Haideți, haideți, puneți mina pe diavolul ăsta ! Iăeni omul mascat, văzindu-l cum dispăre pe după colțul strazii.

Dar cei doi acoliți nu se clintira, păreau cuprinși de o vrajă.

— Ah, netrebnicul, ce mină de fier, se plinse Folavil frecându-și genunchii vătămați ; ce mai, mi-a secerat picioarele, nu altceva !

— Mie mi-a tras un pumn în stomac, de mi l-a lipit de siră, se vaită și Malvenu, sughițînd. E draguț foc, pe cinstea mea !

— Dragul de el... lovi-m-ar trăsnetul !

— Mititelul !

Strașnica lor îmbrățișare cu pămîntul îi înflăcărase într-atît, încît puțin le-a trebuit acestor nemaipomeniți caraghioși să nu-și ofere serviciile celui ce le prilejuise căderea.

Înălțînd a dispreț din umeri și ascunzîndu-și prost ciuda de a nu fi putut săvîrși o a doua nelegiuire, bărbatul mascat se pregătea să dea dispoziții privind victima capcanei, cînd ușa „casei însingurate“, ușa la care cu puțin înainte d'Artagnan batuse atît de tare, se deschise cu oarecare încetineală.

În aceeași clipă tija de care sta prinsă firma hanului *La cei patru mușchetari* gemu jalnic în bătaia vîntului ce mătura de pe cer cohorte de nori opaci, descoperînd discul lunii ale cărei albe raze scoaseră la lumină chipul palid al contelui.

Un strigăt ascuțit, înfiorător, care umplu de groază pe cei doi spadasi, răspunse asemenea unui ceou cumplitei căinări a firmei.

Ucișorul rămase ca de gheață ; dar auzind tipatul, se întoarse și rosti pîntre dinți :

— Înș !...

Apoi se dădu la o parte, spre a îngădui trecerea unei femei îmbrăcate în alb care, cu părul despletit, tremurătoare și înnebunită, căzu mai mult decît ingenunches în fața trupului nemîșcat.

Înș de Sandoval, soția contelui d'Abincourt — știm acum că ea era — ridică ușor capul bărbatului, îl privi ; apoi, cu glasul înecat de un hohot de plîns, întrebă tînguitor, cum numai mamele își întrecăbă copilul bolnav :

— René !... Dragul meu René ! Vorbește-mi... Răspunde-mi... spune-mi că mă auzi !...

Și legăna pe brațe capul fără viață, îl legăna dragăstos, repetînd dezmiertător :

— Răspunde-mi, René... dragul meu René !...

Priveliștea era atît de sîfșietoare, încît fruntea lui Folavil se acoperise cu broboane de sudoare, iar Malvenu simțea fiori reci zbîrlindu-i pielea.

Apoi, o clipă de tăcere înspăimîntătoare.

Deodată, femeia țipă :

— Mort ! René e mort !...

După ce scăpă din miini capul care căzu pe caldarîm cu un zgomet surd, femeia se ridică, împinsă ca de un resort. Ochii ei goi priviră pe rînd la cei trei bărbați ce nu așteptau să scoată o vorbă. Îl căuta pe vinovat. De l-ar fi găsit și de s-ar fi găsit în fața lui în chiar clipa aceea în care toată puterea ei se aduna într-unul și același gând : răzbunarea, cum l-ar mai fi sîfșiat cu unghiile, cu unghii, cum l-ar fi făcut bucățele, cum l-ar fi ucis ! Dar puterea aceasta, care nu s-ar fi putut aduna decît în lăca ucigașului, pieri dintr-o dată pentru a face loc slăbiciunii. Genunchii i se indoiră, pieptul ei slobozi un geamăt „...“ astfel că se prăbui în brațele ticălosului care făcuse pe scara să se repeadă spre a o primi în brațe.

— În sfîrșit, e a mea ! murmură el.

Apoi, o culcă încetișor pe o bancă aflată chiar lîngă „casa însingurată“.

— Repede ! făcu el către cei doi tocmiți, luați cadavrul și auzvîrliți-l în Sena.

Vlăganul cel pus pe hartă își cercetă din privire tovarășul, pîrînd a se codi.

— Sînteți plătiți ! îi asmuți ticălosul. Îndepliniți-mi porunca !

Cei doi se apropiară de trupul fără viață, înfiorați.

După felul cum i-am văzut sfatîndu-se înaintea de a-l ataca pe conte, după cumpătul dovedit în timpul atacului, precum și după nobila lor purtare față de tînărul d'Artagnan, știm acum că soldații aceștia scandalagii erau în stare să se lase însufleliți de simțămînte mult mai

vrednice decît ne-ar fi putut îngădui înfașurarea lor să i judecăm.

Este limpede că, în clipa aceea, porunca nu le era pe plac. Ba mai mult chiar, puteau pe-a omului acela pentru fapta lui și se muștrau că nu i se împotraviseră fățiș.

La vremea aceea, duelul era lucru obișnuit ; pentru un cuvînt, pentru o nimică toată, puneai lesne mîna pe spadă, în ciuda decretelor devenite literă moartă pentru cei mai mulți spadasi.

Dar un asasinat !... Cei doi soldați ajunseseră să-și întrebe conștiința. Se învoiau să ucidă, dar numai privind-și în față potrivnicul și cu riscul de a fi ei înșiși loviți.

Prin urmare se pregăteau să se supună cu încredințare și scribă poruncii ce li se dăduse.

Deși nu s-ar fi zis, Malvenu era capul limpede al bandei.

Îm ! făcu el filozofic, după ce se mai aplecase o dată ca să pipăie pieptul contelui, părerile de rău sînt zadarnice acu a piea vrednice prietene, și de vreme ce inima acestui gentolan nu mai bate, nu va avea nimic împotriva dacă se va scufunda în apă.

— Ei, druce, dar ce tot faci acolo ? întrebă Folavril, văzînd că celălalt pipăie întruna haina celui ucis.

— Hirtile ! îi răspunse acesta cu glas mai scăzut. Domnul d'Ablincourt trebuia să le încredințeze chiar în seara aceasta contesei, soției lui.

— Pe cîstea men de pungaș, ești sigur ?

— Da, da, fără doar și poate ! Cînd nemernicul monsenior de colo ne-a trimis să-i spionăm, l-am auzit chiar pe conte spunînd asta.

— Iată o informație prețioasă, zic eu ; de nu, arză-m-ar tot focul iadului !...

— Prețioasă, de știm să tragem foloase de pe urma ei...

— Așteaptă puțin ! Pe papucul papei, am priceput ce trebuie să fac !

Întorcînd apoi capul, Folavril se sumeți spre bărbatul mascat :

— Pe viața mea, vreau să cred că o să ne dați partea diavolului, monseniore, nu-i așa ?...

— Partea diavolului... Ce înțelegeți prin asta ?

— Dreptul de a scotoci prin buzunare, lămuri Malvenu.

— Bine, dar dați-i zor ! răspunse mascatul.

Îngrijindu-se apoi iar de contesă, o privi cu nemăsurată dorință, urmărind neliniștit, pe frumosul ei chip fără de culoare, semnele lesinului.

Soldașul cel iubitor de sudanme își ajută prietenul — dar mina-i tremurătoare arăta că nu se prea pricepe în ale furtișagului — să deschidă haina contelui și să scoată un teanc de hirtii pe care îl vîri în buzunarul pantalonului său bufant.

— S-a făcut, hotări el. Afurisită treabă, de s-ar termina odată !

— Cum se crapă de ziuă, mormăi Malvenu, mă duc la popa din parohia mea. Să-l pan sa cînte un *De Profundis*.

Apoi se ridicară purtînd trupul, unul de cap, altul de picioare și se îndreptară spre parapet. Ajunși acolo, măltără lugubra povară, o leganară în gol de cîteva ori și-i dădură drumul în Sena.

Un strigăt de groază, venit dinspre taluz, însoți clipocitul sonor pe care îl slobozise fluviul în timp ce-și permise prada ; pînă și bărbatul mascat îl auzi.

Se îndreptă dintr-un salt, întrebînd .

— Cine-i acolo ?

— Cred că-i Gérard, luntrașul din Île-aux-Vaches, să mă bată Dumnezeu, răspunse Folavril.

— Prietene, prietene, să știi că o să te bată, asta-i lucru sigur, dacă o să-l mai stîrnești astfel.

Omul mascat părea adîncit în gînduri.

— Gérard... murmură el.

Dar o altă surpriză îl aștepta ; abia rostise numele acesta, că o formă nedeșlășită îi trecu prin față cu iuțenia fulgerului ; umbra aceasta sări peste parapet, fără a-și înfrîna avîntul, iar de data aceasta fluviul slobozi un nou zgomet, mult mai slab, asemănător celui iscat de scufundătorul ce se vîră cu mișcări prelînse într-o apă adormită.

— Oare ce se mai întîmplă ? întrebă, uluit, ucigașul.

— Înghiți-m-ar Satana, să mă înghită, de n-o fi tot drăgălașul ala de d'Aragnan, care s-a întors să vadă de

ale sale, răspunse, cu anume mulțumire, soldășoiul cel voinic.

— La urma urmei, de ce să-mi pese ? Tot n-or să-l salveze, gîndi bărbatul mascat.

Apoi, adresîndu-se contesei încă leșinate, adăugă cu zîmbet răutăcios :

— Conte d'Ablincourt este mort !... Așa că, frumoaso, o să trebuiască să fii a mea. Mai ales acum cînd ești singură și cînd fiica ta va depinde de mine !

— Fiica ei ! făcu rotofeii Malvenu tresărînd. Ei nu, măcar pe asta nu trebuie să o mai chinuie. Stai aici, preacinstite amice, am eu grijă să o ascund pe micuța nevinovată.

Pitulîndu-se, furisîndu-se, tirîndu-se de-a lungul zidului, cel mai scund dintre cei doi spadășini ajunse la ușa rămasă deschisă și intră în casa misterioasă care dăduse atîta sămîntă de vorbă mahalalei.

Abia dispăruse, că un zgomot de pași răsună pe caldarîm.

— Fatalitate ! răcnî omul mascat, pun rămăsag că e o patrule... Oare nu mai avem nici o clipă de liniste ?

Se așeză în fața contesei și așteptă, gata de orice.

Ostași din garda reginei, comandați de un ofițer și prețuși de pînătorii de țoțe, apărură în colțul străzii La Motte-aux-Papeles. În mijlocul grupului păseau doi lachei purtînd o lectică.

Bănuind ce anume avea să se petreacă, insul mascat schița un gest de furie pe care și-l înmîină însă aproape imediat.

După ce ordonă soldaților săi să se oprească, ofițerul se îndreptă spre ușa „casei însingurate“.

Cînd fu aproape, îl zări pe bărbatul mascat, din plin luminat de făclii.

— Cine ești dumneata ? întrebă el, făcînd cîțiva pași. Și ce vînt te aduce aici la ora asta ?

— Ce-ți pasă ? i-o întoarse celălalt cu trufie.

— Răspunde, domnule !

— Nu sînt dator s-o fac...

— Ce vorbești ? ! urmă ofițerul. Comanzi, pare-mi-se ?

Apoi, zărînd-o pe contesă, exclamă :

— O femeie ! O femeie în nesimțire ! Moartă, poate ?...

— Căpitane, zise un sergent, salutîndu-și șeful, ușa casei e larg deschisă.

— Ușa e deschisă !... Atunci nu mai încape nici o îndoială !... Domnule, persoana de pe bancă este cumva doamna contesă d'Ablincourt ?

— Ea însăși.

— Atunci te somez să părăsești locul și să mă lași să o iau de aici pe doamna contesă.

— Ei bine, făcu omul mascat, rinjînd, dacă asta îți este misiunea, căpitane, vei pleca de aici fără să ți-o poți îndeplini.

— Și cine mă va împiedica, rogu-te să-mi spui ?

— Eu, căpitane, cu asta, zise netrebnicul dinț la iveală un pergament. E un ordin al eminenței sale ministrul de război.

Ofițerul nici nu se osteni să-și arunce ochii asupra hîrtiei, căci fluturînd în mină o altă asemănătoare, i-o întoarse pe loc :

— Ordin de la maiestatea sa !

Apoi, răsucindu-se pe călcîie, fără să-i pese de strigătul de furie ce-i scapase interlocutorului său neunoscut, căpitanele făcu un semn : ostași din gardă se apropiară, dînd cu brutalitate la o parte pe cel ce le tăia calea.

În chiar clipa aceea, cu o iuteală pe care grosimea trupului și scurtimea picioarelor o făceau de-a dreptul enaghioasă, Malvenu țîșni din casă, cu aceeași băgare de seamă ca în clipa în care intrase, și dădu fuga lîngă tovarășul său, șoptîndu-i :

— La drum, băiete, s-o ștergem !... Îngerul negru, divina domnișoară de culoare, se află pe urmele noastre.

— Fără să fie ! exclamă Folavril, apucînd brațul stîng al lui Malvena și trîgîndu-l după el. Păstrează-ți firea ! Dă-le în cap, care ți dă cu teamă de ghete, e tare șutică, să ne facem nevăzuți !

Apoi, bălîndu-se cu palma peste buzunarul pantalonului, în care fuseseră virile actele contelui, adăugă a îmbărbătare :

— Să atîrn în ștreang, de nu ne-am pricopsit !

— Și cu paternitatea cum rămîne ? îl luă peste picior cel mic de stat, arătîndu-i pe sub mantie un copil, o

drăgălașă fetiță adormită, pe care o purta cu mare grijă pe brațu-i vinjos.

Apoi se mistuірă în umbra nopții, fără a fi fost văzută; primul călcînd cu pași mari și apăsați, cel de-al doilea alergînd aproape, spre a nu rămîne în urmă.

Omul mascat se trăsese de o parte; măcinat de ură, el asista la răpirea conesei.

După ce porunci să fie închisă ușa „casei însingurate“, din care tocmai ieșise, gemînd înnebunită, slujnica de culoare, ofiterul care nu înțelegea mare lucru din vorbele fără șir ale bieteі femei, o așeză lîngă doamna d'Ablincourt, stăpîna ei, pe pernele lecticei și ordonă pornirea.

Mica trupă a gărzilor reginei făcu atunci cale-întoarsă, îndreptîndu-se încet spre Luvru, în timp ce orologiul din turnul Celestinelor vestea tocmai miezul nopții.

III

CASA LUNTRAȘULUI

Din răspunsul vlăjganului, am putut afla deci că cel care se aruncase primul în apă, în chiar clipa în care el și cu acolitul său azvîliseră pe nefericitul comar, nu era altul decît micul d'Artagnan.

În același timp, Gérard, luntrașul, după ce slobozise un strigăt de spaimă, trecuse în spatele bărcii și, pe neașteptate, blîndu-și privirile asupra apei, încerca să deslușească ceva în bezna înconjurătoare. El aștepta în poziția aceluia căci de înolat nu știa să înoate. Nepriceperea aceluia luntraș de ispravă nu avea — fie-ne iertat că o spunem — nimic ciudat; într-adevăr, oricît de neobișnuit ar părea în zilele noastre, că și în vremea de care pomenim, puține sint

moșeriile în care ți-e dat a întîlni un mai mic număr de oameni ca prietel marinari, pentru care apa înseamnă dacă nu singurul, cel puțin veșnicul dușman.

Cît a așteptat oare Gérard astfel?... Nimeni nu ar fi putut spune; dar lui i se păru un veac. Mișnit peste măsură, nepricepînd nimic din cele ce se petreceau, se pregătea tocmai să pună mina pe visle și să iasă în larg cînd, deodată, i se păru că aude în jurul lui un clipocit de bătaie de aternic.

Instinctiv, întinse brațul. O mină nervoasă i-o apucă pe a lui, în timp ce un glas ieșit parca din adîncimi de hău îi spunea liniștit:

— Da-mi o mină de ajutor, pentru Dumnezeu !...

— E greu sârmanul gentilom !

Cu brațul ce-i rămăsese liber, Gérard se sprijini de bordaj și, trăgînd de mină ce se prinsese de a lui, izbucni cu mare greu, deși se încordase din răsuputeri, să tragă puțin la suprafață pe cel ce tocmai îi vorbise.

— Ce-i drept, e drept, făcu el uluit, sînteți greu, nu mă !

Fără multă vorbă, i-o reteză celălalt, ținîndu-se tare, și ia în primire mortul, te rog...

Mortul ! repetă luntrașul, înfiorat.

— Cine, la urma urmei, oare cine-i vorbea ? Cine își pusese viața în primejdie, pentru a pescui un cadavru ? Iar de unde putea ști că cel care i se înfălișă într-un chip de cadavru și pe care nici nu-l vedea încă bine la față, apărîndu-i doar ca o masă înformă, era un om de treabă ? Căci el fi și unul dintre ucigași, hotărît să scape de ultimul martor al crimei.

Asemenea gînduri, unele mai învălmășite decît altele, săgețau așadar mintea vrednicului luntraș; totuși, cîstit și milos înaintea de toate, nu se opri asupra celui mai rășător dintre ele, care l-ar fi putut pune pe fugă.

— Te-ți bine ? întrebă el.

— Da, îi răspunse omul.

Mină care nu-l slăbise din strînsoare se desprinsese și, cînd se scurtează, se agită de bordaj.

Gérard se aplecă, apucă de haine cadavru pe care îl trase la suprafața apei și îl trase către el. Când îl încheiase sînistra-i treabă, că barca se elă-

tină, gata să se scuf unde. Nu avea vreme decât să se arunce spre celălalt capăt al ei, pentru a restabili echilibrul.

După ce barca se cumpăni, luntrașul se întoarse și văzu lângă el un om sau, mai bine-zis, pe cineva îngenucheat lângă trupul celui pescuit, cu urechea lipită de pieptul lui.

Noul-venit rămase astfel o bună bucată de vreme, timp în care Gérard nu cuteză să pună nici o întrebare.

— Locuiești departe, omule ?

— Nu, domnule, în Île-aux-Vaches.

— Să ieșim în larg, deci, și să pornim.

Luntrașul se supuse.

Din citeva lovituri de vîlă își scoase barca din zidul de umbră al malului, astfel că, deodată, ea fu scădată de razele lunii.

Omul mascat părăsise tocmai teatrul mirșavei sale fapte.

După ce traversă Pont-Marie, bombănind într-una împotriva nenorocului său, împotriva soldaților din garda reginei, împotriva sataghoșilor care îl slujiseră atât de prost și a înăduului imprudent care, după ce îl apăsese pe coate, se aruncase în apă spre a-i scoate trupul, pășea pe țărmul Celestinelor, urzind un alt plan menit să-i împlinească răzbunarea și totodată patina, cînd atenția îi fu atrasă de plesnetul vislelor.

Se opri, se uită în jur și nu-i fu greu să înțeleagă cine era omul de lângă luntraș.

Un blestem îi țîșni printre dinți. Își înălță pumnul strîns și rosti doar două cuvinte care așteptau însă în ele toată fagăduința plină de ură a minii sale neostoite.

— Pe curînd !

Apoi își iuți pasul, pornind spre oraș.

Între timp, omul astfel amenințat, care nu era altul decât Georges d'Artagnan — cititorii noștri l-au și recunoscut, desigur — își scoase cu mișcări repezi haina, și-o smulse mai bine-zis și, apucînd cu dinții una din mîncălele cămășii, rupse din ea o fișie.

— Ajută-mă, spuse el luntrașului, a fost lovit pe la spate !

Omul înțelese și dădu drumul vislelor.

Amîndoi culcară cadavrul ușurel, cu fața spre fundul țării.

— Ai vreun cuțit ? întrebă Georges.

Gérard tresări.

— Trebuie să ai unul, dă-mi-l repede !

Dintr-un toc de piele ce-i atîrna de brîu, Gérard scoase la iveală un cuțit cu lama lungă și lată, i-l dădu fără să mai scoată un cuvînt.

Tăcut om era Gérard. Holtei, învățat să trăiască singur mai toată viața, se dezobisnuise să vorbească și doar emoțiile puternice aveau darul să-i dezlege limba.

Din două mișcări, una în dreapta, alta în stînga, d'Artagnan sfîșie haina victimei, dezgolînd o rană larg cascade, care îngera și mai tare după scufundarea în apă.

— Lovitură de maestru ! gîndi tînărul. În sfîrșit, să încercăm totul. Aș da cu drag o jumătate oca din singele meu, pentru a-i redărui acestui gentilom viața... Martor mi-e Dumnezeu ! Nu sînt o fire slabă... Totuși, văzînd-o pe sărmana femeie plîngînd peste trupul acesta și zicînd într-una „dragul meu René !.. dragul meu René, răspunde-mi !” simțeam cum mă podidesc lacrimile.

Așadar, dintr-un loc mai ferit, de departe, el asistase la amara izbucnire de durere a contesei înăs. Cu toate că înțelegea lipsa de normă a îngrijirilor sale, el făcu din frîu de pînă ruptă un tampon pe care îl vîdi între marginile rani. Sângele se opri. D'Artagnan se așeză și-i spuse lui Gérard.

— Să-l întorcem acum cu fața în sus și sprijină-i capul pe genunchii mei.

Gérard se supuse.

Din clipa aceea, se așternu din nou tăcerea ; o tăcere de moarte ce părea să plutească peste apele fluviului, neîlămurată decît de zgomotul sard și cadentat al vislelor pe care barcagiul le minuia acum din nou. Luna își făcuse razele albastre peste scena aceea funebră. S-ar fi spus că trece barca fantomă din legenda, lunecînd domol pe apele negre ale Styx-ului.

Dar mai ținu cam o jumătate de oră. În sfîrșit ajunseră la capătul locului denumit Île-aux-Vaches.

Insula Saint-Louis, pe care un umorist a denumit-o nu fără temeii „un oraș de provincie în Paris”, nu exista,

ca să spunem așa, înainte de mijlocul veacului al VII-lea. În locul ei se aflau două insule de mărime diferită: Insula Notre-Dame și Île-aux-Vaches, despartite de un braț al Senei ce trecea cam pe locul unde se află astăzi biserica. Ele făceau parte din domeniul Chapitre-ului, care se împotrivise cu toată puterea contopirii celor două insule și construcțiilor ce urmau a fi ridicate.

În vremea despre care pomenim, contopirea aceasta era totuși lucru făcut, dar partea răsăritană își păstrase numele de Île-aux-Vaches și rămăsese nelocuită.

Cei doi bărbați scosera din barca lugubra povara, ducând-o într-o colbă țărănească, atâtă nu departe de mal, în spatele unui șir de plopi malți, ale căror vîrfuri unduiau molecul, întîmpinîndu-i parcă pe cei sosiți cu un ironic bun-venit.

Intrară într-o încăpere joasă.

Luntrașul aprinse în vatră niște rășină, apoi, ajutat mai departe de Georges — numele cel mic al lui d'Artagnan, după cum bine știm, — culcă trupul pe un pat sărăcăcios, în fundul odăii. Abia atunci îl văzu bine pe cel care îl însoțea.

— Un copil! gîndi el uimit.

Un copil da, dar un copil al cărui chip oglindea o atît de nemăsurată dîrzie înel, destăvea cugetul curat, îi îndură anevoie ascuțișul privirilor.

Tînărul d'Artagnan cîntări din ochi încăperea în care se afla. Era goală. Un pat, două scăunele și o masă mică, cată de cari alcătuiau tot mobilierul. Atîrnate de zid, în jurul unei cruci groase, ale căreia cîmbite, citeva naveade, niște lopoți și o cange închipuiau un soi de panoplie.

„Doar în rîndul oamenilor sarmeni mîlnești inimile cele mai dînoase, sufletele cele mai dăruite mîlnești, se spuse tînărul cu amărăciune.

Apoi adăugă cu glas tare :

— Dacă ai avea cu ce face un foc bun, ți-aș fi îndatorat, căci am amorțit de frig în hainele astea ude.

Fără să scoată un cuvînt, făcîndu-l barcagiu ieși și se întoarse curînd încărcat cu un braț de lemne uscate, astfel că focul nu întîrzie să trosnească în vatră.

După ce se mai încălzi puțin, tînărul se apropie de pat și privi îndelung chipul mortului.

— Îi cunoști cumva pe gentilomul acesta? îl întrebă el pe barcagiu, rămas în neclintire și parca împietrit. Cel întebat dădu din cap a încuviințare.

— Cine este?

— Si, fiindcă nu primea nici un răspuns, înțelegînd prin aceasta că mai putea fi posa la indoială adevărata pricină care îl împinsese spre fapta-i devotată, tînărul urmă :

— O, nu te teme, nu eu voi fi cel care voi dezvălui vreo dată taina lui, de are vreuna.

— Un conte, îngăimă intru sfîrșit Gérard. Mai mult decît atît nu știu.

— Un conte, își spuse d'Artagnan. Contele René... René... și mai cum?

Apoi, către luntraș :

— Nu-i cunoști nici măcar numele?

— Nici măcar...

— Atunci mi-l va spune chiar el, strigă tînărul, tremurînd, căci Domnul a săvîrșit o minune!

— O minune? bișui Gérard aproape îngrozit.

— Da, o minune!... Gentilomul acesta nu e mort, și cu ajutorul cerului, îl vom salva!...

O slabă bătaie a pleoapelor îi atrăsese luarea-aminte.

— Dă-mi o băutură întăritoare!... Dă-mi ceva!... Orice!... Amă el cu însuflețire. Hade, omule, gîndește-te că la mijloc e viața unui creștin.

Gérard se grăbi să-l dea ascultare, trase iute la o parte o perdea groasă ce ascundea o scobitură făcută în zid și scoase din sonul acela de dulap un uciur umplut pe jumătate cu rachiu.

Tînărul o înșfăcă și, desfăcînd cu lama cuțitului dinții din masă ai contelui, îi prelînce printre buze citeva picături. Peste puțin chipul un abur trandafiriu se răspîndi pe obrajii mîmbundului. O ușoară ridicare a pieptului și un suspin slab, pe care abia îl auziră, mîngîie chipurile celor doi bărbați, cu îngrăjerare aplecați asupra lui. Deodată, se ridicară și se priviră.

Cineva bătuse tare la ușă.

Privirile pe care cei doi și le aruncară unul altuia mărturiseau gînduri mult diferite.

Cele ale mîdrăznețului tînăr — doar curiozitate, pîrînd a spune : „Oare cine ar putea veni, la asemenea oră tir-

zie, în locuri atât de pustii ? O fi oare atât de ciudat omul acesta deloc vorbăreț, încît să-și primească prietenii în puterea nopții ?²⁴ Cele ale luntrașului, dimpotrivă, grațiau despre nelineștea-i bănuitoare și ar fi putut fi talmăcite cam așa : „Să fie copilul acesta un trădător, cum am crezut mai întui, iar cel de afară să-i fie părtașii la faptă ?”

Asta le trecea prin minte, cînd glasul unui om înnebunit se auzi strigînd prin ușă :

— Deschide, Gérard ! Deschide, pentru numele lui Dumnezeu, ori s-a zis cu mine !

Luntrașul dădu fuga să deschidă, dar în aceeași clipă Georges îl opri ca să întrebe :

— Cine-i acolo ?

— Landry, servitorul contelui ! răspunse scurt omul, trăgînd zăvorul.

Un bărbat, cu veșmintele în neorînduire, năvăli în încăpere strigînd :

— Păziți-vă ! Vin !

Nici nu isprăvisе bine vorba, că patru umbre se arătară între șiru, de plopi înalți ale căror vîrfuri continuau să unduiască melancolic.

Un licăr sfîșie întunericul, apoi răsună o detunătură, iar Gérard își feri capul sub ștercul unui glonț care ricoșă în zid, făcînd țândari crucea din lemn cioplită grosolan.

— Nelegiuire ! blîgii Gérard, făcîndu-și semnul crucii.

În aceeași clipă se înalță în beznă un glas mușcător.

— D'Artagnan ! strigă glasul acela. Mi-ai spus : O să te regăsesc ! Acum eu sînt cel care vin să te caut, fiu de bandit !

Smulgînd din modesta panoplie a luntrașului cangrea cea mare, Georges țîșni din colibă, riscînd orbește să cadă într-o capcană și se trezi în chiar mijlocul asaltatorilor.

— Omoriți-l ! Omoriți-l ! porunci omul mascat, căci el era ; descoperise adăpostul victimei sale și venea să-și preschimbe în faptă amenințarea.

Năpustindu-se el însuși, cu spada drept înainte, fu cîț pe ce să-l lovească pe neînfricatul copil, cînd acesta, ghemuindu-se iute, îl izbi, cu arma-i improvizată, peste picioare.

Ucigașul contelui se rostogoli la pămînt. Încercător în puterile sale și nemaiîndoindu-se că, de ar fi izbutit să-l prindă pe băietăndru, i-ar fi venit de hac, omul mascat încerca tocmai să se ridice, cînd un fulger îl orbi, în timp ce o durere ascuțită îi săgetă teasta.

— Na, blestematele ! grăi fiul lui d'Artagnan, Iată o lovitură care o să-ți slujească drept semn de liberă trecere în iad !

Curajosul copil îl lovise cu călcîiul în obraz, zdrobindu-i carnea de pe frunte pe o porțiune mai mare decît un scud de șase livre. Durerea îl sili pe insul mascat să cadă iarăși în genuchi și să cheme într-ajutor.

Strigătului său îi răspunse un altul, de agonie. Gérard apucase o vîslă și trecuse la fapte, fără multă vorbă, zdrobind țeasta unuia dintre supraviețuitori. Cel mai uluit de întîmplare fu, desigur, chiar bucătarul cel de ispravă, care nu-și cunoștea adevăratele puteri, nu știa că are în el stofă de războinic.

„Nu prea avea cap zdravăn băiatul“, își zise el ca pentru a-și scuza fapta.

După această scurtă pomenire, se duse să dea o mîină de ajutor lui Landry, prins într-o apîgă luptă cu ceilalți doi vrăjmași. Nevrînd să împartă soarta nefericitului lor tovarăș, ei își luară tălpășița, după ce se împotriviră destul de slab.

Cînd Gérard și Landry își întoarseră privirile, îi văzură pe Georges și pe omul mascat, înlanțuiți, rostogolindu-se pe pămînt, într-o cruntă luptă corp la corp ; căci ucigașul izbutise să pună iarăși mîna pe băiat. Și ca să se încaiere precum animalele sălbatice, ca să se strivească unul pe altul, piept la piept, primul se descotorosise de cange, iar al doilea de spadă.

Peripețiile luptei îi tulseră spre fluviu ; iar în punctul în care ajunseseră, terenul era acoperit de povîrnit, încît cu greu te puteai ține drept ; cu atât mai mult, două trupuri strîns înlanțuite, care se rostogoleau pe pantă, ca și cum cineva le-ar fi împins într-acolo.

Speriați, Gérard și Landry ar fi vrut să intervină, dar era prea tîrziu să mai poată opri coborișul acela amețitor. Strîns înlanțuiți unul de altul și alcătuiind un sin-

gur trup, cei doi luptători se rostogoleau. se săltau, lunecau.

În mai puțin de o secundă, într-afară de orbea ura și minia, ajunseră la marginea fluviului. Era limpede că nici unul, nici celălalt nu avea să se dea pătut. Iscat de întâmplare, duelul acesta, duel ciudat, sălbatic, groaznic, duel tăcut și fără de ieșire, avea să se sfârșească, negreșit, printr-o moarte. Nici un strigăt, nici un cuvânt! Nu se auzea nimic, nimic în afară de respirația șuierătoare, slobozită din piepturile apăsate ale celor doi potrivnici, oesășita printre clipocitul malonului al apei și jălnicul cîntec al brizei în frunzișul plopilor.

S-ar fi zis că soarta le era pecetluită, că aveau să sară împreună peste taluz, mîstuiindu-se în prăpastie, cînd se ivi un răgaz. O rădăcină trunchiată nouă abia lăsa de apele crescute, le stăvîli rostogolirea. Lătmura fu atîrnată de puternica, încălțată de două trupuri. Unul dintre cei doi băbuși se agăță de un ciot iminent sub năle sa și, cu picioarele, îl împinse pe adversarul său afară sub el.

Învinsul își agită disperat brațele, încercînd să se prindă din nou de cel ce-l scîpa, dar prăuse fără impuls. Un zgomot surd... apa se bulbuci, clipocind o clipă sinistru, apoi liniștea se înstăpîni din nou.

IV

CONTELE D'ABLIN COURT

Coborîtor dintr-o nobilă familie din Poitou, mai bogat în onoare decît în bani, René d'Ablincourt își petrecuse tinerețea în străvechiul conac al strămoșilor săi, nu departe de Maupertuis, unde tatăl său se retrăsese, și unde

se și căsătorise la puțină vreme după înfrîngerea *Tinerii Fronde*.

René nu-și cunoscuse mama, care se stinsese la nașterea lui, astfel că fusese lipsit de această neprețuită dragoste. Educația lui avusese mult de suferit, căci bătrînul conte, mare vînător dar cu o suflare modestă, nu se putuse hotărî să se despartă de fiul său nici măcar o singură zi; din pricina aceasta, tînărul fu lipsit de instruirea ce ar fi putut-o primi, învățînd doar să-și supună mușchii la tot soiul de exerciții.

Înzestrat însă cu o inteligență dintre cele mai vii, René avusese grijă să tragă o sumă de învățăminte din toate cele auzite în deosebit și în stînga. Își făcuse astfel un mic bagaj de cunoștințe, care, mai tîrziu, în contact cu lumea avea să crească, mulțumită ușurinței cu care mintea sa le tilcuia pe toate.

După moartea tatălui, tînărul nu mai vroise să locuiască în căsuța de țară care-i aducea mereu în față amoroase amintiri; vîndu deci puștinul ce-i rămăsese în stăpînire și se instală la Paris, dimplicită cu un slujitor, pe nume Landry care, întruchipare vie a devotamentului, nu-l părăsise de cînd se născuse.

Titlul de conte și înfățișarea-i arătoasă îl făcuseră să fie primit la Curte unde o cîndătenie reșită din comun atrase asupra-i luarea-aminte. Ca mulți dintre cei crescuți de barbați, René, neobișnuit cu chipul femeii — căci de la moartea preatîmpănă a contelei, bătrînul partizan al Frondei nu mai voise să aibă a face cu nici una — se simțise mai întîi rusinat în fața doamnelor; apoi, după o vreme timp de studiere a acelor făpturi, i se păru că din operă în fiecare dintre ele prea multă ușurătate și velenie, astfel că, instinctiv, se depărtase de toate cu un soi de neplăcere.

În vremile acelea binecuvîntate, în care micuțele din lumea țigoveștii vedeau în onoare doar o trambulină, iar doamnele din lumea mare își îngăduiau luxul să opoziționească filizoni, o asemenea cîndătenie avea darul să stîrnească curiozitatea tuturor feteiilor Evei, care alcătuiau cea mai de preț podobă a Curții Franței, cu atît mai mult cu cît tînărul René d'Ablincourt era un cavalier

Cum partidul catolic înflorea din zi în zi, ministrul crezu de datoria sa — ba chiar de dreptul său — să se declare șeful acestuia, dar mai degrabă pe ascuns; zicem pe ascuns, pentru că Ludovic al XIV-lea, care ar fi dorit împăcarea între catolici și protestanți, mai păstrase încă o măsură în mijlocul nedreptății înseși. Creierul lui Louvois era încă cel care diriguia totul și nicidecum al său, iar protestanții o simțiră pe pielea lor.

Investit numai cu portofoliul de război — cu toate că nu e dovedit faptul că la vremea aceea miniștrii ar fi avut portofolii — Louvois avea totuși o mare înfrunare în toate celelalte treburile ale guvernului. Prestigial acesta izvora din legătura sa cu guvernanta copiilor nelegitimi ai regelui, aceea care curind avea să fie aproape regină. De neînlocuit ca și succesorul lui Mazarin, ducea de ripă, aproape, finanțele statului, datorită unor războaie nesfârșite, în timp ce Colbert încerca să le cumpănească prin fel și fel de combinații. Au rămas binecunoscute cuvintele aruncate de el într-o zi, după o discuție aprinsă cu Ludovic al XIV-lea: „Sînt pierdut de nu-i dau de lucru acestui om. Numai un război ar fi în stare să-l împiedice să se lipsească de mine!”

Dorea îndeobște războiul, îl dorea cumplit, necruțător. Totuși, dacă interesele sale erau altele, se arăta împotriva.

Or, în vremea de care vorbim, relațiile dintre guvernul francez și cel spaniol erau cum nu se poate mai încordate. Și cu toate că era stăpîn pe situație, Ludovic al XIV-lea le suporta, pentru că Louvois îl făcuse să întrevadă primejdia unei rupturi imediate.

Cînd domnul d'Ablincourt, anunțat de un ușier al casei de Louvois își făcu intrarea în cabinetul ministrului, acesta se afla așezat la masa cea mare și citea un raport.

Dintr-un semn cu mîna îi arătă vizitatorului că poate lua loc într-un fotoliu aflat nu departe de al său și îl întrebă fără înconjur:

— Conte d'Ablincourt, ești un creștin înfocat?

— Firește, excelență! răspunse acesta, așezîndu-se pe scaunul ce-i fusese arătat.

— Bine zis!.. Așa stînd treburile, ți-ar displice să te declari deschis de partea mamei tale catolice Carol al II-lea al Spaniei și să primești o misiune foarte delicată, pe care mă gîndesc să ți-o încredințez?

Ținărul gentilom din Poitou schiță o mișcare bruscă și răspunse mult prea deschis:

— Monsenior, nu numai că nu mi-ar fi pe plac, dar chiar mi-ar face silă.

— Domnule!.. izbucni marchizul de Louvois, în timp ce chipul îi ogîndea o fațetă neașteptată.

— Monsenior, reluă contele, vă rog să nu mi-o luați în nume de rău dacă îndăznesc să vă vorbesc deschis... Sînt pentru liniște și mai ales pentru libertatea de conștiință. În ciuda rezistenței regelui, se dorește revocarea edictului din Nantes care îl ocrotește pe hughenoti, foarte slab, ce-i drept, destul însă pentru a le acorda dreptul de a trăi. Se caută din nou obidirea și torturarea lor și asta numai pentru că, față de dumneavoastră, ei săvîrșesc marea greșeală de a nu gîndi la fel ca noi. Ei bine, excelență, să vă spun deschis, dacă aveți nevoie de ajutor pentru o asemenea treabă, căutați pe altcineva... nu sînt omul care vă trebuie!

După ce rosti ultimele cuvinte, tinărul conte se ridică să plece.

Ministrul făcuse la fel: dar pe cît era primul de calm și demn, pe atît al doilea pălise și părea să se stăpînească foarte anevoie.

— O să-ți pară rău de cuvintele astea, domnule, strecură ministrul printre dinții-i încheștați, ceea ce făcu cu glasul său să semene cu șuierul unei lîritoare.

Contele făcu o plecăciune.

— Dealtfel, urmă Louvois, izbutind să se mai înfrîmîze puțin, ce te face să crezi că misiunea pe care voiam să ți-o încredințez avea drept scop să fie potrivnică ideilor regelui?

— Ai fi trebuit să fiți mai clar, monsenior.

— Să fiu mai clar? repetă ministrul, uluit. Eu nu sînt mai clar, domnule, eu ordon!

Înainte de a răspunde, contele își roti privirea gravă pe care o încăperea:

— Nu văd nici un valet pe aici . Iar excelența dumneavoastră va înțelege că un conte d'Ablincourt nu este făcut să primească ordine din partea nimănui.

— Nici chiar din partea regelui ?

— Doar din partea lui.

— În cazul acesta, domnule, pregătește-te să-l execuți pe cel pe care maiestatea sa nu va iertă să ți-l trimită.

— Și care va fi ordinul acela ?

— De a pleca.

— În Spania, probabil ?

— Poate o să ai posibilitatea să alegi, rivera ministrului, așezându-se.

— Surghiun ? făcu contele.

— Sau Bastilia !... Da, domnule.

— O, monseniore, dar ce-i veți spune regelui ?

— După cum văd, îmi pui întrebări ?

— Am tot dreptul, i-o întoarse gentlemanul, căci vreme încercați să-mi știrbiți libertatea !

— Nu ridică glasul, conte. Ești prietenul prințului Charles dace de Lorena care, de mult timp multă vreme se împotrivesc armatelor noastre.

— Nu-i adevărat ! izbucni contele, scos din fire. Este o insinuare nedemnă !

Ministrul o știa prea bine ; dar avea nevoie de un pretext, și Dumnezeu îi era martor că se pricepea să născocască orice.

— Voi aduce dovezi pentru tot ceea ce spun mai adăgă el rece, ca într-o doară.

— Monseniore, ați fi în stare...

— Firește, domnule ! îi tăie vorba Louvois, luând o pană și deschizând unul din acele registre stivuite pe masa de lucru. Nu te mai rețin, te poți retrage.

Contele înțelese că nu avea rost să stăruie. Ar mea o privire de dispreț omului care juca rolul despotului și ieși din încăpere fără să mai salute

De cum îl văzu plecat, marchizul de Louvois se ridică murmurând :

— Cine nu-i cu mine e împotriva mea !... Acest conte oarecare nu-i cumva un om tare ?

Peste cinci minute urca în caleașcă, luând drumul Luvrului.

În ponda rezistenței sale stoice și a ținutei sale demne în fata ministrului d'Ablincourt înțelese limpede că era pândit. Ura unuia ca Louvois însemna o povară mult mai grea a Oricum, trebuia să-și plece capul.

În seara aceea-și își zise el, peste o oră poate, va fi prea târziu. De n-aș avea a mă teme decât de surghiun, as aștepta. Dar Bastilia ori turnul Vincennes... întemnițarea, moartea dinainte așteptată, nu !... Trebuie să mă fac vădit ! Și tot mai repede !

Se întoarse la locuința sa, adună în grabă tot ce avea mai de preț al se doi dintr-un cai mai bun cal. Ieși din Paris însoțit de Landry și o porni la drum întins spre Spania.

A doua zi, contele d'Ablincourt, declarat vinovat de trădare spre marea deznadejde a doamnelor de la Curte pentru o prietă pe care Ludovic al XIV-lea se feri să o receteze, era deținut parlamentului care, la puțină vreme după aceea, îl condamnă în contumacie la surghiun și confiscarea bunurilor.

V

DRAGOSTEA

La Madrid unde din fetele contele putu să afle ulapost noblitea spaniola se acăta în ciuda legendarii sale lăut - primitoare și proscrisul. De fapt, totul era de partea lui : tinerețea, amărăciunile, obirșia-i nobilă, și mai cu seamă prestigiul șederii sale la prima Curte a Europei. Fata a recurge la violență, știu să-și ocupe

locul și să facă în așa fel încît să i se deschidă saloanele celor mai semeți hidalgos.

Ajuns la Madrid, René se lăsă călăuzit de preacinstitul Landry care închiriasse pentru stăpînul sau două camere cu toate cele trebuincioase, într-o casă cu înfățișare simplă, nu departe de poarta Toledo. De la ferestrele acestor camere se vedea frumoasa fațadă a unui soi de palat, care nu era altceva decît palatul Torre de Los Lujanes; locuit cîndva de Francisc I, cînd fusese prizonier.

În primele zile, tinărul conte nu luă în seamă vecinătatea aceasta și nici nu se arătă dornic să știe cui aparținea casa, al cărei trecut istoric nu-l cunoștea.

Bunul Landry își sfătui stăpînul, pentru a-i mai muta gîndurile — căci, deși nu lăsa să se vadă nimic, exilatul începuse a framînta în mintea sa un gînd de răzbunare — să facă o plimbare prin oraș.

Pe atunci capitala Spaniei arăta aproape ca în zilele noastre. Totuși, casele, în loc să fie toate văruițe, erau acoperite în culori vii, care cele mai neașteptate, ca verde-cămar, trandafiriu-albăstrui și pîntec de căprioară. Pe străzile scaldate în lumină păseau, legănîndu-și soldurile, frumoasele *manolas* acoperite cu văluri lungi și nedespărțite de acel evantai larg cît o umbrelă de soare, locuitori din Valencia, pe jumătate goi, cu înfățișare de beduini, precum și cerșetori neînchipuți de zdrențaroși și loviți de cele mai cumplite beteșuguri de pe lume.

Depart de a moleși tristetea tinărului, plimbarea aceasta prin Madrid nu făcu decît să i-o înțelească. Dorul de patrie și mînia de a fi fost victima unei josnice și nedrepte denunțări îi vătămă pînă într-atît firea blajină, încît nu mai trăia decît pentru răzbunare. Doar împins de gîndul acesta primise de la el, să se arate prin saloane. Își făcu legături. Diplomații, mai cu seamă, deveniseră ținta atenției sale.

Astfel legă iule prietenie intimă cu un tinăr secretar de stat, marchizul Castel de Rios, chiar cel care, mult mai tîrziu, avea să fie trimis ca ambasador la Ludovic al XIV-lea, spre a-i face cunoscut acestuia dispozițiile testamentare ale fostului rege Carol al II-lea, dispoziții care desemnau drept urmaș la tronul Spaniei pe ducele de Anjou.

Mulțumită acestor noi relații și cănărilor sale neobosite, contele d'Ablinecourt cobîndî curînd siguranța că, ajutat de Pronie, va putea stîrni la îndu-și pe dușman. Întrezărea descoperirea unei dovezi pe care nu le putea încă obține, dar pe care nădăjduna că se facă stăpîn la clipa potrivită. Înarmat cu elemente, pose puternice convingătoare, avea să-i vină de hac lui Louvois, dezvoltîndu-le regelui. Documentele acestea, a căror valoare o bănuia, și care existau cu adevărat, favorizau politica lui Carol al II-lea și, ca atare, nu erau deloc în armonie cu ideile maiestății sale Ludovic al XIV-lea.

Într-adevar, în timp ce regele Frîncei dorea dacă nu să ocrotească pe adepții Reformei cel puțin să le dea pace, lăsîndu-i să se batrîne de ei cu prozelitice cu care erau investiti ministrii. Le avoies propovădina, ca să zicem așa, războiul religios, răzbu care mai apoi avea să se numească războiul de „Succesiune” Spaniei și trimitea, în sensul acesta, deosebi guvernului de la Escorial.

Dată fiind firea semea a lui Ludovic al XIV-lea, se putea găsi în toate acestea — ce ar fi fost dovezi la îndemînă — prileji minime a pune un om sub stare de acuzare, fie el și ministru atotputernic.

René d'Ablinecourt se lăsa asadar în taină cercetarea și nădăjduna sa o văzu cînd la simpla cîntărită că o pălămie mult mai gingașă puse stăpînire pe inima lui, mînuindu-l puțin de la telul tîmărit. Stăpînul casei în care contek închiriasse cele două camere, gură bogată ca toți ceilalți de țeara sa, îi făcuse o datorie din a-l informa pe Landry asupra faptelor venimii, iar Landry îi pusesese confidat toate dovezile, astfel că ajă că falnicul palat Torre de Los Lujanes, din lăta ferestrelor sale, era cîntat de două persoane suspuse, ducele Hernan de Sandoval y Palomas și fiica sa, senorita Inês.

Poate că tot René nu-l fi putut pe gînd să se prezinte ducelui, cu singurul scop de a mai avea o cunoștință în plus, de n-ar fi fost și senorita Inês; n cunoștea însă instinctiva depărtare de femei.

Totuși, după doua luni o curioasă curiozitate îl împinse să i pună întrebări prietenului său Castel de Rios privitoare la fiica ducelui.

— *Hombre!* izbucni la început spaniolul. A dori să o vezi, de aproape pe senorita. Înșe, înseamnă a voi să te joci cu focul, dragul meu conte!... Înșe de Sandoval, rău a împunat încă șaptesprezece ani, dar este atât de desăvârșită ca frumusețe și grăgioasă, înca andaluză din Sevilla, unde este născută, au supranumit-o „perla Sevilei”, și se știe doar cât de melancolice sînt andaluzii!... Oricum, te pot prezenta, ducele, așa că vei putea judeca și singur.

Contele primi; o putere în afara voînței lui îl împingea spre tînăra aceea pe care nici nu o cunoștea, dar al cărei profil i se păruse a-l zări printre jaluzelele unui „mirador”.

Herman de Sandoval y Palomas, cît era el de grande de Spania și de „riche-dac” prin averile-i uriașe, deschise gentilomului proscris porțile, înduplecat de rugămintile marchizului de Rios.

Senorita Înșe binemerita măgulitorul supranume dăruit de compatrioți. Nu prea înaltă, avea un mijloc mlădii, preptai frumos împlinit, brate și umeri a căror linie desăvârșită putea suferi asemănare cu sculptura antică. Părul negru, matăsos și bogat în încetă chipul pur și alb de camee. Dar toate acestea nu însemnau nimic pe lângă ochii care păreau a fi furat puțin din azurul cerului!

Cînd o văzu, René d'Ablincourt fu ca uluit și, uitîndu-și pe dată aversiunea pe care i-o stîrneau femeile, tulburat peste măsură înaintă cîtiva pași spre cea care i se facuse, pentru totdeauna, stăpîna pe inimă.

La rîndul ei tînăra senorita păru să dea la o parte obișnuita-i răceală, cînd îl primi pe conte, spre neputusa surpriză a tuturor adoratorilor ei, pe care știuse să-i țină neîncetat departe de ea.

Cîndasul profil zărit în fîcșe zi de René dincolo de jaluzelele nărilor, din palatul ducele era într-adevăr al frumoasei Înșe de Sandoval. Pînă atunci ea nu înținsese însă chipul ideal, făurit în visele sale, în visele acelea care au bîntuit și vor bîntui veșnic cugetul fiicelor. Evei la ceasul în care adolescența trezește, în adîncurile ființei lor, tulburătoare și nelămurite gînduri.

Cum de îl luase în seamă pe René d'Ablincourt?

Doar întîmplarea fusese de vină.

A doua zi după sosirea sa la Madrid, damii a fiind, tînărul gentilom francez — credincios îndatoririlor sale creștinești — se dusesse la biserica *Incarnacion*, cea mai apropiată de locuința sa. Acolo, în fața marelui agheazmar din porfir, se întîlnise cu două femei acoperite de văluri, ale căror chipuri nu le putuse deslăși, dar căroare, cu un gest de necugetată curtenie, le oferise cu vîrf degetelor sale apa sfințită.

De obicei, dincolo de Pirinei, purtările curtenitoare nu-și prea afla locul în biserică, unde cu toate acestea nu putine la număr sînt întîlnirile dragăstoase: iată totuși că una dintre cele două daaune primi gestul de politete, apoi ocolală făcu întocmai, după care trecură amîndouă mai departe.

Dacă René nu păstrase amintirea acestei banale întîlniri, lucrurile nu se petrecură la fel și cu Înșe de Sandoval, prima dintre cele două femei, a cărei ființă tresărise toată la atingerea degetelor contelui. După ce se întorsese de la biserică, ea o însărcină pe însoțitoarea ei — o tînără negresă de aceeași vîrstă, numită Carita — să culeagă cu discreție știri despre curtenitorul gentilom de cărui trăsături nobile le putuse deslăși bine, în ciuda vălului care-i acoperea fața.

Menirea Caritei, trebuie să o spunem, nu se dovedî prea grea, căci gazda contelui îi dădu, în răstimpul unei lungure taciute, chiar mai multe date privind situația și noblețea oaspetelui său decît i-ar fi putut oferi el însuși. Cîn din vremea aceea i se păruse că Landry că vede zîmbic o înfîntătoare umbră de femeie stînd de strajă îndăiatul jaluzelelor.

Vom înțelege dară, că trăind asemenea stări premergătoare, frumoasa senorita nu putea decît să netezească obrazul îndrăgostiturii începător, drum presărat, fără îndoială, cu amaruri.

Astfel, de pe o zi pe alta, vizitele gentilomului francez la palatul De la Torre de Los Lujanes se îndesiră. Doar bogatul-Duce ar fi putut deveni bănuitor în fața atîtor atîruințe; în parte însă el nu le prea cunoștea, căci,

după unele cuvinte fără însemnătate, care curînd deveniră mai pline de miez, o anume înțelegere tainică se stalornicise între cei doi tineri. Spre a se vedea într-ascuns, ei chemară în ajutor toată puterea închipuirii lor.

Dragostea, o dragoste năvalnică, se făcuse într-alt de repede stăpîna pe cele două inimi, încît nimic nu ar mai fi putut-o ucidе.

La început, Carita se afla totdeauna de față la întîlnirile lor; apoi, în urma stăruințelor contelui, care se socotea îndesul de stăpîn pe sine, senorita Inès se hotărî sa o îndepărteze pe credincioasa negresa ori de cîte ori venea proscrisul.

Oricine cutează a coborî povîrnișul acesta lunecă negreșit. Sărmanii copii nu se putură opri la timp. Iar ceasurile desfășătoare, petrecute în împotriri și jurăminte de iubire, le urmează, vai, de obicei, altele de cumplită deznădejde.

Senorita Inès plinse, știind prea bine că ducele Hernan, tatăl ei, nu avea să se involască neîndată la o căsătorie pe care, neîndoios, ar fi numit-o mezulianță, era oare cu puțință ca un nobil spaniol, un grande coborîtor din vestitul episcop de Tay, mai nobil și mai bogat el singur decît o provincie întregă, sa-și dea fiica după un conte proscris, și încă proscris de marele ministru Louvois, atotputernic nu numai în Franța, ci și în Spania?

Contele d'Ablincourt nu era însă omul să se tîrguiască cu datoria și cu toate că-și dădea prea bine seama de toate împotririle ce i-ar fi putut zăgăzui calea, o iubea mult prea mult pe Inès pentru a nu înfrunta orice. El se înfățișă așadar ducelui și-i ceru mina fiicei sale. Întrevederea s-a dovedit teribilă; jignit peste măsură, nobilul spaniol strivi cu disprețul său pe bietul gentilom.

Demersul acesta dădu cu totul alte roade decît cele așteptate. Ducele Hernan îl opri pe exilat să mai păsească vreodată peste pragul palatului său și avu chiar cruzimea să sporească violența acestei porunci vorbind în fața a numeroși slujitori.

Din ziua aceea, perla Sevilliei rămase ferecată în străfundurile apartamentului ei, nevoind să mai iasă în lume. Ducele nu socoti că ar fi nevoie să o silească la

acasta, iar tînăra fată începu din nou să-și treacă viața în spatele jaluzelelor miradorului, spre a-și mai înviora olt de cît gîndurile. Nu suferea lingă ea decît pe Carita, dulce și devotată făptură pe care ducesa o adusese cu ea de peste mări și țări. În fața acestei confidente, singura martoră a suferințelor și a scurtei sale fericiri, Ines plîngea în voie.

Tînăra negresă căută în fel și chip să-i aducă alinare. Dar nu izbuti și atunci ea înțelese că trebuia să-și reia vechiul rol de ștafetă, aducînd vești din partea contelui al cărui nume revenea neîncetat pe buzele deznădăjduitei. Fără să spună un cuvînt senoritei, folosindu-se de libertatea ei de a intra și ieși după voie, Caritei îi veni în gînd să se ducă la locuința contelui, unde nu mai fusese de cînd stătuse de vorbă cu gazda acestuia.

Venirea ei însemnă o rază de soare pe cerul întunecat al proscrisului; iar cînd se întoarse la stăpîna ei, purta asupra-i un răvaș pecetluit cu amble d'Abblncourt; și dădu în tăcere.

Biata inimă a Inèsei bătea să se frîngă. Ea ghici, înțelese și, cuprinsă de un elan de nemărginită recunoștință, nări de gîtul tinerei paria, pentru a o îmbrățișa cu înfocare. Lacrimi grele se rostogoliră pe obraji Caritei, care nu putu îngăima decît atît:

— O, stăpîna mea, buna mea stăpîna !..

Vreme de două luni, tînăra negresă, al cărei devotament inventa tot soiul de șiretlicuri, sluji de mijlocitoare între cei doi îndrăgostiți, care nu-și știau scrie decît cuvîntul a iubi conjugat pe toate tonurile.

Dar multă vreme nu ținu nici asta.

Într-o zi contele primi o scrisoare în care, printre șiruțele fără de înțeles, el ghici mai degrabă decît citi noua memorocire ce stătea să se abată asupra capului lor. Inès avu să fie mamă. Îi mărturisea sau mai curînd îi dădea a înțelege aceasta, iar petele ce minjeau hîrtia, urme ale bucuriilor ei, grăiau îndesul despre toată suferința prin care trecuse în timp ce-și dezvăluise cruda taină.

Contele luă pe dată o hotărîre energică. Mîntea îi fu scuturată de un gînd, smintit firește, dar singurul merit să le aducă într-un fel scăpare. I-l împărțăși Inèsei.

Din tot ceea ce îi scria, un singur cuvânt se deslușea, cuvântul care le făcea pe toate celelalte să pălească, ivindu-se mereu și mereu, la fiecare rînd, la fiecare pagină. Cuvîntul acesta era : „Să plecăm !”

După ce citi scrisoarea, Inès căzu într-o adîncă visare. Propunerea contelui, socotită mai întîi cu neputință de îndeplinit, prinse ființă în cugetul ei și crescînd într-ălit, încît o stăpîni cu totul.

Să plece... De ce nu ?

Oare îi arătase tatăl ei acea dragoste, acea dragoste pe care și cei mai nefericiți o dăruie copiilor lor ? Nu ! Căci prea bine grăia semeța deviză : *Ninguno fuera mi !* (În afară de mine, nimeni !). Era coborîtor dintre acei învingători ai maurilor și nu trăia decît pentru orgoliul numelui său. Iar de la moartea mamei sale, ducesa de Sandoval, Inès nu-l vedea, sau mai degrabă nu-l zărea decît în arări răstimpuri. Aproape o părăsise ! Fără îndoială că așa era, de vreme ce omul acesta, singurul ei apărător, nici nu se îngrijise să apere copila de patima născîndă ce-i cotropise treptat inima. Iar în afară de tată, cine s-ar fi cuvenit să o apere ? Nimeni ! Pradă sieși, avea să fie învinsă, fără doar și poate. Asupra cui trebuia să cadă oare răspunderea înfrîngerii sale ? Asupra celui care, însărcinat cu vegherea ei, se abătuse de la îndatorirea sa !

Cam acestea erau gîndurile care se învălmășeau în mintea sărmaneii copile. Lupta împotriva lor, dar ele i se înforceau necontenit în minte, pentru a-i dovedi deplină neputință de a mai rămîne sub acoperișul casei părintești. O fugă de acasă ar fi însemnat slîmirea unui scandal grosnic ; dar, pe de altă parte, cum să înfrunte minia Bogatului-Duce, mărturisindu-i greșeala ?... Iar greșeala, odată cunoscută de toți — ceea ce fără îndoială avea să se întîmple — nu ar isca oare un scandal și mai mare ?

Se mai scurse o săptămînă, în care Inès se întări în hotărîrea pe care simțea că trebuie să o ia. Astfel, prin mijlocirea Caritei, îi vesti pe Rene de hotărîrea luată.

Fu sorocită și seara în care aveau să fugă, dar senorita Inès puse o condiție :

— Vreau să-ți devin soție în fața Domnului, scrise ea contelui. Nu mă voi învoi să te urmez decît după ce în preot va fi binecuvîntat unirea noastră.

Propunerea entuziasmă pe contele d'Ablincourt, care nu ar fi cutezat să o facă el cel dintîi, după mult prea aspra lecție dată de ducele Hernan.

Porni dară să caute o față bisericească — totdeauna multe la număr în Spania — care primi să se îngrijească de ceremonia religioasă. Nu-i fu greu să găsească un călugăr, stăpîn peste o bisericuță în care oficia, gata să celebreze căsătoria. Iar pentru ca actul ce urma să ia ființă să poată căpăta o anume valoare în ochii societății, doi martori trebuiau să-și pună neapărat semnătura alături de cea a călugărului. Marchizul de Castel de Rios și un prieten de-al său primă să îndeplinească formalitatea ; ei jurară să păstreze taina, cită vreme contele avea să le ceară acest lucru.

În noaptea menită fugii, Inès de Sandoval ieși, aproape apăsîmînt de Carita, care nu vru să o părăsească.

La cîțiva pași de casa De la Torre de Los Lujanes ; o trăsură, un soi de calească după gustul vremii, al cărei vizitiu nu era altul decît Landry, aștepta, ascunsă în umbră. Portiera se deschise, iar senorita și tînăra-i slujnică luară loc lîngă contele ; vehiculul o luă în direcția bisericii San Benito, aflată la marginea unei mahalale a Madridului.

Martorii contelui și călugărul îi așteptau pe cei doi logodnici.

După încheierea ceremoniei și semnarea actului, contele, cărui nume se înmînă un extras din registru, strînse pe cei doi gentilomi mîna, prin o ultimă binecuvîntare din partea prea bunului călugăr și plecă cu aceea care avea să se numească de-acum înainte contesa d'Ablincourt ; Carita îi însoțea.

Căsătoria celor doi tineri își avea tot temelul, întrucît la vremea aceea nu se obișnuia decît ceremonia religioasă.

OMUL DOMNULUI DE LOUVOIS

Cînd se află de dispariția aceasta, socotită drept răpire, scandalul izbucnit la Madrid se dovedi uriaș, așa după cum bine presimțise Ines. Chiar și la curtea Spaniei se șușoti mult despre istoria aceasta.

FuriOS, ducele Hernan nu putea decât să-și inghită rușinea. Nu era prea lesne, pe vremea aceea, să te iei după niște fugari. Așadar fu nevoit să se mulțumească cu doar cîteva încercări care, înșe, au rămas fără de roade; poliția spaniolă nu se putea nici pe departe măsura cu cea franceză care, la rîndu-i, se afla la primii ei pași, încă șovăielnici.

Foarte cătrănit de toată întîmplarea se arătă a fi un anume baron de Souvré, om blestemat din clica lui Louvois și, ca atare, bătînd mult drumurile Spaniei, aproape cît și pe cele ale Franței. Ca persoană politică, se înțelege, baronul de Souvré — primejdios în pofida înfățișării sale blajine — slujea de minune urzelilor misterioase și violene ale ministrului. Și el intrase adeseori în palatul ducelui de Sandoval y Palomas, și el se îndrăgostise, pătimaș aproape, de frumoasa „perla a Sevillei“.

În chiar ziua în care aceasta se făcuse nevăzută, baronul de Souvré voise să o ceară în căsătorie Prea-Bogatulu.-Duce și nu mai încăpea îndoială că ar fi dobîndit consimțămîntul acestuia, sprijinit fiind de o putere care însemna foarte mult pentru orice spaniol.

În timpul unei întrevederi dintre tatăl fugarei și baronul de Souvré, el află numele răpitorului, căci ducele Hernan nu se mai îndoia: cine altul dacă nu contele d'Ablincourt îi răpise fiica. Dealtfel, în aleasa lume a Madridului, nimeni nu se sîla să-i rostască cu glas tare numele. La început fuseseră doar bănuțeli; apoi, presupusurile, prinzînd parcă ființă, făcuseră pînă într-alîl loc convingerii, încît în clipa în care baronul de Souvré își mușca pumnii, pradă unei minii de nedescris, lumoa toată dădea un nume fericitului rival. Fire pizmașă peste

...ă, îngemănînd gelozia cu ura simțită de pe acum pentru d'Ablincourt, baronul jură să devină genul rău nu numai al contelui, ci și al Inesei, deși aceasta nu-i lăăduise niciodată nimic, nici nu-i dăduse vreo speranță. Chiar acesta care nu vedea decât răul, socotindu-se batjocorit și de unul și de celalalt, luă hotărîrea să-i caute pe fugari, să-i ajungă din urmă și să-i facă să plătească acum uriașa avere pe care din pricina lor o pierdea.

Căci, chiar nepăcut de-ar fi, trebuia să mărturisim că baronul de Souvré, oricît de îndăgostit de frumoasa Ines, punea mare preț, în cererea de căsătorie, pe uriașa ei avere pe moștenirea-i fastuoasă. Gentilomul acesta, care nu avea mai mult de douăzeci și cinci de ani, își și pătase baronul cu destule fapte mîșave. Spiritul său viclen îl împingea să săvîrșească răul de dragul răului și se lăăduise a fi cu atît mai primejdios, cu cît nu era lipsit de o minte ageră.

Louvois știa mirosi asemenea oameni. Și-l apropiase de el pe de Souvré, simțînd prea bine că o dată palmile acestuia intrate în joc nu avea să se dea în lături de la el o infamie pentru a și le potoli.

O altă pricină îl mai împinsese pe ministru să-i găsească o slujbă pe gustul lui — soția sa, marchiza de Louvois, cînd fusese de Souvré și găsea plăcut să-i facă un rost lui baronul de Souvré, „aproape rudă“, zicea el batjocoritor.

Baronul bătu provincie cu provincie, oraș cu oraș, cu un tirg, căutînd, întrebînd, fără să dea de vreo urmă a contelui sau a celei răpite.

Într-o zi, după ce trecu Pirineii, însoțit de doi scutieri care-i alcătuiau escorta, se înapoiase în Franța și, mergînd în Gasconia, se opri la intrarea într-un sat cu numele Blessac. Aici, se văzu dintr-o dată singur, căci, de vreo toană posemne, gonise mai tare, distanțîndu-se mult de suita sa.

Avînd un han, singurul dealtfel prin partea locului, se opri pe flăcăul așezat în bătaia soarelui și în al cărui pînzăstru, în drum spre apus, punea reflexe singurii.

— Hei, golane, strigă el, fă-te încoace!

Cînd căușia i se adresau aceste cuvinte nu răspunse. Trecîntîndu-se, baronul de Souvré ridică și mai tare

glasul:

— N-ai auzit, marțafioiule ? !... Fă-te încoace !

Flăcăul, ale cărui haine și înfățișare păreau să dezvăluie o condiție socială ce nu amintea de cea a țaranilor, privi în juru-i și nevăzînd pe nimeni altul nu se mai îndoi că acele cuvinte i se adresaseră. Se ridică încet, își scutură cîrlionții aurii ce-i încadrau chipul, se apropie de neobrăzatul care tocmai îl apostrofise și, aproape zîmbind, îl întrebă :

— Cred că nu mie îmi vorbiți, nu-i așa, domnule ?

— Ba da.

— A, și-mi ziceți... cum ?

— Marțafioiule !... Golanule !... răspunse baronul, prea fericit ca poate improșa cu ocară un om de rînd. Dar fu scurt și răspunde-mi !

— Oh... Oh... Oh, făcu băiatul de trei ori, cu glas tot mai pitigăiat. Înainte de asta, nu v-ar face plăcere, domnule, să binevoiți a descăleca ?

— Și pentru ce, mă rog ?

— Ca să va vîr pe gît neamnicele cuvinte cu care m-ați acoperit pe degeaba, i-o întoarse flăcăul cel bălîi, tot mai înfierbîntat, după cum bine o arătau și obrajii în care năvălise tot singele.

— Cum adică ? se sumeți domnul de Souvré.

— Haide, iute ! Coboră și... mai repede ! continuă omulețul, punînd mîna pe unul din cizmele calărețului.

Acesta ținea în mîna o nuia pe care o ridică asupra îndrăznețului. Dar înainte ca ea să-și fi atins ținta, trei pe neașteptate din șa, se rostogoli de pe cal și se lungi în drumul prăfos.

Baronul slobozi o înjurătură nemaipomenită și se ridică ducîndu-și mîna la spadă.

Sclipătul lamei nu prea păru să-l fi înălțat a-și pierde firea, căci se mulțumi să se dea cu cîțiva pași înapoi și să strige :

— Tată Manifou, dă-mi sabia cea lungă !

Ușa hanului se deschise, iar în cadra ei apărură chipul cînstit al unui bătrîn de treabă, care întrebă :

— Ce s-a întîmplat, cavaliere ?

— Repede, spada ! repotă flăcăutul, de nu, voi fi măcelărit.

În momentul acela, ca scos din minti, baronul se năpusti asupra copilului. O fîntură de clipă de-ar mai fi trecut, și bălăul băiețandru ar fi și fost străpuns, cînd deodată, spada neobrăzatului gentilom zbură bucățele sub lovitura bîtei de care cu puțin mai înainte se sprijinise bătrînul.

— Răbdare, domnule, rosti în același timp omul, așezîndu-se între potîrnicele tinărului și bucățile spadei sale. Răbdare ! Cînd copilul o va avea pe a sa, vi se va da și dumneavoastră o alta, așa că nu veți fi pierdut nimic așteptînd, ei drăcie !

Vorbînd astfel, stătea cu brațele încrucișate în fața gentilomului furios și-l ațîntea cu o privire rece.

— Înapoi ! urlă baronul.

Copilăndrul cel bălîi, care dăduse fuga în casă, se întorcea cu două spade vechi, grosolane, un soi de care nici ultimii mercenari n-ar fi vrut să se folosească. Pe una o aruncă la picioarele domnului de Souvré.

Bătrînul se dădu la o parte.

— Ridicați spada aceasta, zise el, și dați-i drumul !... Ehehei... Ce mai „dans“ de curc habar n-ați avut pînă acum o să vă învețe cavalerul Georges !

Baronul înșfăcă arma și, în timp ce bătrînul și copilul credeau că se va pune în gardă, îl auzură deodată că strigă :

— Ajutor ! Săriți pe derbedeii ăștia !

Cei doi scutieri sosiră în mare goană la locul întîmplării.

Cel numit de tata Manifou „cavalerul Georges“ se năpusti înaintea noilor veniți, care își scosese războiul din teacă, astfel că ele și începuseră a se încrucișa cînd locuitorii Blessac-ului, stîrniți de zgomot, dădură năvala într-acolo. Căci, de drept, era atacat unul dintre ai lor, iar un cheflia care le văzuse pe toate, mai de departe, avusese vreme să le povestească cele întîmplate. Pofta de întrecere războinică îi cuprinsese pe săteni. Ei se năpustiră asupra celor trei agresori, intrîntîndu-le spadele cu furci, lopeți și bice.

— Lăsați-mi-i mie ! Lăsați-mi-i mie ! urla băiețandrul, zvîrcolindu-se ca un diavol. Vreau să-i pedepsesc așa cum

se cuvine pe nerușinatul ăsta și să le arăt valejilor săi un pas de dans.

Dar în fața lui se ridicase un zid viu, silindu-l să abandoneze partida.

Nu mai este nevoie să spunem că și femeile și copiii, înalțați de pilda celor din jur, porniseră cu aceeași rivniță la treaba aceasta deloc obișnuită. Zvîrleau cu pietre, de parcă ar fi cazut grindina, astfel că cei doi scutieri nu aveau decât timpul să o șteargă frumusețea, evadându-și cu mare greu drum prin mulțimea dezlănțuită împotriva lor.

Baronul de Souvré, mai cu seamă, se arătă uimitor de iute în a sari pe cal și a o lua la sănătoasă, lăsînd pe cîmpu de bătăie nu numai o spadă frîntă, ci și vechea sabie ce- fusese oferită, cu toată loialitatea, spre a-și încheia răsfața. Lebuase să rupă cercul țaranilor și, urmat de scutierii săi, o porni în galop pe drumul ce i se desfășura înainte, cînd tata Manifou, nemulțumit că nu putuse asista la lecția de „dans“, de el anunțată, îi avertisse, ca o supremă sfidare, cuvintele :

— L-ai jignit pe cavalier ca un lăudăros, iar acum fugi ca un iepure !... Aminteste-ți, nemernicule, că ți-a venit de hac fiul lui d'Artagnan !

Și fiindcă toemai atunci baronul, cu ochii roșii de mînie, se întorcea în șa, spre a-și mai vedea o ultimă oară învingătorul, Georges d'Artagnan strigă la rîndul său :

— În ce te privește, nu-i nevoie să ne mai spui cum te cheamă ! Te cunosc ! Numele tău este Lașul !

Cei trei bărbați se mistuiră într-un vârtej de colb, iar peste un sfert de oră satul Blossac intra iarăși în tihnă de toate zilele.

Gîndul de a părăsi orașelul în care fusese crescut și a merge la Paris să-și încerce norocul încolți în amica micului d'Artagnan chiar în urma acestei intîmplări.

Paris !... Orașul cel mare !... Ținta de toți visată ! Cu cîtă nerăbdare aștepta el împlinirea acestui vis !

Dar putea el oare pleca părăsind pe cea care îi slujca de mamă, pe prea bunul și bătrînul Manfou, care nu cecetase o clipă să vegheze asupra lui cu grija unui adevărat părinte ? Nu ! Asta ar fi însemnat nerecunoștință, ar

d'Artagnan nu era dintre cei ce uită ușor. Ferecă așadar în adîncul sufletului sale visele de independență și mai gustă o vreme din viața liniștită și plină de tihnă care îl în-lănțuise de tînutul acela.

În ce-l privește pe baron, se înapoie la Paris, rechemat de domnul de Louvois.

Ceea ce îl înfricoșa mai cu seamă pe ministru, în momentul acela, era un fel de ligă care se organizase împotriva lui și al cărei loc de naștere era neîndoiios Luvrul — nu partea cu apartamentele regelui, ci aceea cu ale reginei care, se știe prea bine, nu-l iubea pe Louvois mai mult ca pe Colbert. Într-acevăr, pe drept ori nu, regina îl iubită pe cel de al doilea de a ocroti patima sa mono nutrită de regescul ei soț pentru doamna de Montespan, în timp ce în primul vedea o făptură în stare să nîmicească omeaia toată fără urmă de remușcare, numai de dragul gloriei de care se arăta însetat.

Maria Tereza nu făcea politică ; stătea deoparte, stătea chiar prea mult deoparte ; de aceea, favorita știu să tragă forțat de pe urma modestiei reginei, auzurpând fără rușine, și uneori cu neobrăzare, drepturile soției legitime. Dar chiar de cîți regină, nu ești mai puțin femeie și chiar dacă o femeie se dă la o parte, în așa fel încît să nu stînjenească drumurile soțului — orice ar fi el, rege puternic sau cel din urmă golan — ea s-a dovedit totdeauna stăpînă și pe simpatiele, cît și pe antipatiile sale. Or, amîndoi miniștrii o scirbeau. Dealtfel, nici nu le ascundea lucrul acesta, ceea ce îl lasa destul de rece pe Colbert, a cărui putare oricum se dovedea corectă, dar îl amăra tare pe Louvois, nu din punctul de vedere al amonului propriu, ci din cel al intereselor sale pe care se temea să nu le vada primejdiate din chiar această prietenă. Grija ultimului era, așadar, să țină piept ; într-un cuvînt, să se păstreze în defensivă.

Între timp, Ludovic al XIV-lea devenise stăpînul întregii Flandrie. Campaniile acestea aveau un merit deosebit : totuși ei era pacea. Ca o condiție severă, învingătorul cerea a fi înapoiate Suediei, aliata sa, toate cuceririle săvîrșite asupra ei mai cu seamă de către Germania și Austria. Spania, care nu intrase în această neînțelegere, cedă prima, spre marea neplăcere a domnului de Louvois, care vedea

sfîrşindu-se ostilităţile înaintea chiar de a fi început. Şi mai trufaş decît stăpînul său, ar fi dorit să cucerească totul prin forţa armelor. Cine ştie dacă nu cumva şi el se hrănea cu aceeaşi utopie care peste o sută de ani avea să chinuie creierul lui Napoleon : unitatea Europei !

Din fericire, Ludovic al XIV-lea, care nu înţelegea astfel lucrurile, provoacă adunarea statelor beligerante. Împăratul Austriei, ducele de Brunswick, episcopul de Munster, electorul din Brandenburg şi regele Danemarcei îi acceptară propunerile şi se învoiră să depună armele. Pacea aceasta generală avea să poarte numele de pacea de la Nimègue, oraşul în care fusese încheiată. Ea aduse lui Ludovic al XIV-lea numele de „cel Mare”, titlu pe care oraşul Paris i-l decernă solemn şi pe care el îl primi, dealtfel, cu cea mai mare plăcere din lume.

Louvois regreta mult că se lansase în toate aceste intrigă politice, deoarece pacea nu-i putea decît dăuna. Căci, într-adevăr, datorită unei inconsecvenţe foarte ciudate din partea unui om atât de măsurat, el semnase în cam multe locuri răvaşe compromiţătoare şi hîrtii confidenţiale... Dar vai, zadarnic !... Iar scrisorile acestora, arme cu două tăişuri, se puteau întoarce împotriva lui, dacă vreo împrejurare nenorocită le-ar fi făcut să cadă în minile duşmanilor săi...

Pe la începutul anului 1678, ministrul, care nu se mai putea linişti, frământat de gîndul la urmările ce le-ar putea aduce descoperirea unor asemenea hrisoave, hotărî să şi le ia înapoi, cu orice preţ. El trimise aşadar după baronul de Souvré, în a cărui şiretenie avea oarecare încredere, şi-i porunci să plece, să culegă toate ambasadele spre a pune mina, cîl mai măiestrit cu putinţă, fireşte, pe toate acele hrisoave ori scrisori ce veneau din partea casei de Louvois.

Vinătoarea aceasta de hîrtii putea ţine foarte mult, căci trebuia nu era uşoară, iar locurile imprincipinate mult depărtate unele de altele. De aceea, baronul se arătă cam nemulţumit ; totuşi, nu putu decît să se supună voinţei stăpînului pe care şi-l alesese şi care l-ar fi distrus, ca pe un pahar, la cea mai mică răzvrătire. Cu toate acestea, el ceru un răgaz. I se făgădui o săptămînă, timp pe care se hotărî să-l folosească bine de tot.

De la reîncercarea sa la Paris, nu lăsase să treacă o v. făcînd să nu se întoarse de cei ce veneau ori plecau, pe deplin incredinciat că proserisă. Contele avea să vină să şi ascunda pe undeva ecasunile de diagoste cu frumoasa Inès de Sandoval.

Şi iată că, în aceeaşi zi chiar, află, prin poliţia-i personală, că o tinăără de culoare lăscă văzută în insula Saint-Louis, pe lîngă Pont-Marie . şi cum la vremea aceea negrii, de oriunde ar fi venit, nu prea mîsurau prin capitală, nici chiar prin regat, se arătă interesat de această informaţie, amintindu-şi prea bine că fata în casă a senoritei Inès, Carita, fugise dimpreună cu stăpîna ei. Vrînd să ştie bine de tot cine era tînara aceea, hotărî să fie urmîrită, nadăjduind să ajunga prin ea, dacă nu cumva era vorba de o simplă coincidenţă, pînă la aceea pe care o dorea şi pe care se jurase că o va duce la purzanie. Minat de asemenea gînduri, îşi puse către inserat o mască de catifea neagră, şi se îndreptă spre Pont-Neuf, a căui tristă reputaţie se asemăna mult prea tare cu aceea a prea frumosului chei de la Ferraille.

VII

PROSCRISUL

În aceeaşi seară, cam pe la ceasul ales de baronul de Souvré pentru a se duce la Pont-Neuf, doi bărbaţi îşi dăduseră întîlnire într-o cameră de la singurul cat al unei case cu înfaţişare modestă, aflata în strada Le-Regattier din insula Saint-Louis.

Cel mai tînar, al cărui chip palid cu trăsături răvăşite dezvăluiau o tristeţe adîncă, sta aşezat lîngă o fereastră,

prin ale cărei geamuri își lăsa privirile să-i rălăcească în gol.

Celălalt, încă în putere, deși mult mai vîrstnic, se ținea lingă ușa, lipit de perete și cu brațele întracișate la piept.

Cel de al doilea personaj, a cărui obicei sămăna se trăda de la prima vedere, îl contempla pe visător cu înduioșarea cîmîelui care își veghează stăpînul Landry, slujitorul contelui d'Ablinecourt, era într-adevăr iubitor și credincios precum soiul acesta de animale.

Tăcerea se prelungea de o bună bucată de vreme, cînd Landry găsi de cuviință să o curme.

— Domnule conte ! șopti el.

Cel întrebant nu răspunse.

— Domnule conte ! vorbi mai tare Landry, prinzînd curaj.

De data aceasta fusese auzit, căci smulgîndu-se brusc din visare, contele René întrebă :

— Ce vrei ?

— Iertați-mă că vă smulg gîndurilor ce va frămîntă, dar se lasă noaptea și, dacă aveți dorința să ieșiți cumva în seara asta...

— Ei da, și ?

— Ar fi timpul să luați cîna.

Contele ridică ușor din umeri.

— Prea dragul meu stăpîn, nu vă pierdeți firea.

— O, s-a zis de mult cu toate, crede-mă ! răspunse domnul d'Ablinecourt, copleșit de amărăciune.

Și, înflăcărindu-se tot mai mult, adăugă într-o răsufare :

— De ce viață chinuită am parte !... Și cît am luptat !... Cît am suferit ! Eu, care m-am dat și viața pentru cele două fete, singarele dragi mie, lafa-mă condamnat să nu le văd decît într-ascuns... să le expun, aproape, a împărți soarta ce m-a fi hărăzit, dacă primului ofițer de poliție ieșit în cale i-a venit ideea să mă aresteze !... Și așa va fi mereu... Mereu ? Întrebi ? Căci am făcut greșeala de a părăsi Spania, în loc de a fi stăpîn pe conștile arme în stare să-mi lovească ușașmanul ! nu întrezăresc nici o ieșire din această viață de iad.

Apoi iarăși se lăsă copleșit de obidă.

Și din nou liniște.

O întrebare stătea pe buzele lui Landry. Nemaiputînd să rabde, se hotărî să i-o pună :

— Dar marchizul de Castel de Rios ? făcu el sfios.

— De Rios ? Adevărat !... Și el m-a părăsit ! Cu toate astea mă bizuiam pe el, ca pe mine însumi. Și doar îl însărcinam să continue cu cercetările în privința... acelor hîrtii ! Dar nici nu mi-a răspuns la ultima scrisoare trimisă în mare taină... Mă părăsește !... Nu-i fac însă vină, să știi !... Cine mi-ar mai putea purta de grijă de aci înainte ?

— O, cît sînteți de nedrept ! murmură Landry, cu glas tremurat, aburit de lacrimi.

Contele se ridică.

— Landry !... O, bunul meu Landry ! făcu el, iartă-mă. Durerea și deznădejdea mă fac să-mi pierd capul ! În toată nenorocirea asta a mea, nu am dreptul să neg iubirea și prietenia, de vreme ce vă mai am pe voi, pe frumoasa mea înes și pe tine. Și strînsese mina credinciosului slujitor.

— Curaj, bunul meu stăpîn !

— Da, voi avea !... Voi mai avea !... Ți-o făgăduiesc !... Îți mulțumesc, ție care mă faci să-mi păstrez curajul !... Îți mulțumesc că nu mă lași să urăsc toată omenirea aceasta jalnică !

În timp ce vorbeau, Landry puse pe masă de-ale mîncării și o sticlă cu vin.

— Prea bunul meu stăpîn ! mai spuse el, apropiînd un jîlt.

Și, ca să nu mai întindă vorba, domnul d'Ablinecourt se hotărî să se așeze ; dar tocmai atunci auziră zgomot de pași pe sub fereastră.

— Ascultă, făcu el, oprindu-se.

Amîndoi își ascuțiră auzul.

Zgomotul încetă dintr-o dată.

— Cineva s-a oprit chiar acum, șopti contele.

— Oare cine ar putea fi ? se întrebă Landry, tresărînd fără voie.

Rămaseră nemișcați, țintuiți parcă de podea, cuprinși de o îngrijorare. Nu putea fi vorba de nici o vizită prielnică pentru cel care încălcase hotărîrea Parlamentului întorcîndu-se în Franța.

Un fel de scîrîit se auzi. Neîndoios, cineva încerca să deschidă uşa, dar, ciudată treabă, se părea că cel care vroia să facă asta, căuta să nu stirnească nici un zgomot.

„Nu mai încape nici o îndoială, cineva vrea să intre la noi“, gîndi contele.

Spre a fi mai sigur, îşi duse mîna la spadă.

Dar, socotindu-şi zadarnică strădania, cel care, după cum prea bine se simţea, îşi pierduse jos răbdarea, bătău uşor în uşă de trei ori.

De cînd se ascundea în casa aceea, nu i se mai înţîmplase contelui asemenea lucru.

Contele şi Landry se întrebă din priviri.

— Ce facem ? şopti slujitorul.

— Nu răspundem !

Peste puţin auziră în spatele canatului bijbiitului unei mîini. Era lesne de ghicit că cel care se afla acolo căuta un loc gol, gaura unei broaşte, vreo întrerupere în lemnărie, fie ea cît de mică.

Deşi mai slab, zgomotul ajungea desluşit pînă la urechile personajelor noastre, deoarece contele întredeschisese uşa camerei ce dădea spre scară — alcătuită doar din cîteva trepte — cu ieşire la poarta de afară.

Deodată, se făcu auzit un glas surd.

— Madrid !... San Benito !... zicea glasul acela.

— Ah ! izbucni contele.

Şi, dintr-un salt, contele mai mult sări peste trepte decît le coborî — răsuci cîntec în broască, dădu dragul de fier la o parte şi deschise repede.

— Dumneata ! Dumneata ! se minună el.

Două mîini se întinseră spre a i le strînge pe ale lui ; în acelaşi timp, cel care făcea demonstraţia aceasta spunea :

— *Voto à Dios !* dragul meu conte, nu-i deloc uşor de ajuns la dumneata ! Cît de fericit sînt că te revăd !

— Urcă !... Urcă !... îl îmbie d'Abincourt.

Amîndoi urcară scara şi intrară în cameră.

— Domnul marchiz ! căzu în minunare bătrînul servitor rămas în prag.

— Eu însumi, Landry !

— Închide uşa şi aprinde o făclie ! porunci contele.

— Două !... Două făclii ! răspunse Landry, întru cinstirea unei asemenea straşnice vizite !

Şi făcu precum spuse.

Cînd e vorba să fie chipeşi, spaniolii nu se încurcă ! Marchizul de Castel de Rios, aproape de o seamă cu contele, era un ins desăvîrşit, ca înfăţişare şi ca fire. De cum fără aprinse făcliele, îşi plimbă privirile în jur şi întrebă :

— Aici locuieşti ?

— Aici mă ascund ! tălmăci contele.

— Dar doamna contesă ?

— Suferă... departe de mine...

— La naiba ! Totul trebuie să se schimbe !

Contele îşi aţinti asupra oaspetelui o privire neîncercătoare.

— Te miră ceea ce spun ? murmură Castel de Rios.

— Treaba mi se pare atît de cu neputinţă !

— Încît nu-ţi vine a crede...

— Mă îndoiesc ! i-o întoarse proscrisul, pe un ton de adîncă mîhnire.

Marchizul se simţi puternic atins, căci tare viforoşi mai sînt nobilii hidalgos !

— Nu de mine, vreau să cred, nu-l aşa ? strigă el. Nu am vrut să-ţi scriu, fiindcă important era să vin eu însumi. Apoi, bătîndu-se cu palma peste haină adăugă : O, nă fără de credinţă, am adus cele trebuincioase răzbnării tale.

— Documentele !

— Corespondenţa secretă a domnului marchiz de Louvois.

— În sfîrşit ! izbucni contele, strîngînd la piept teancul de hîrtii pe care nobilul spaniol i le încredinţase.

— Şi acum, ce-ai de gînd să faci ? întrebă acesta.

— Ai spus-o chiar tu : să mă răzbun.

— Şi... dacă reuşeşti să-ţi demaşti duşmanul ?

— Regele îmi va fi recunoscător...

— Mai ştii ?

— Ce vrei să spui ?

— *Voto à Dios !* dragul meu conte. Vreau să spun că mai bine ar fi să ajungi pe căi ocolite la ţinta pe care vrei să o atingi. Să-l vîi de hac domnului de Louvois — cu

toate că omul acesta este foarte folositor țării tale — numai din satisfacție personală?... Să fie asta tot ce-ți dorești din adîncul ființei?

— Firește că nu! făcu d'Ablincourt:

— Atunci, reluă marchizul, trebuie să mergi la sigur:

— Nu te înțeleg.

În loc să răspundă spaniolul cercetă dintr-o privire masa și întrebă pe un ton vesel:

— Mi se pare că tocmai vă pregăteați să luați masa?

— O, nu face nimic, răspunse în treacăt contele.

— Ei bine, o să vă țin de urît.

Apoi, către Landry:

— Servește-ne!

— Ah, domnule marchiz!... Ah, dragul meu stăpîn! murmură preacredinciosul servitor, care de cînd venise tînărul spaniol simțea că-și mai vine în fire. Ce rău îmi pare că nu am pregătit altceva pentru cină.

— Dar cum! făcu marchizul, amănunțind tot ceea ce se găsea pe masă. Nimic de aci nu-i de disprețuit, parcă mi-se... un pateu...

— De vătui! întări Landry:

— Fieuri de șuncă și un pilaf de vițel marinat!... La naiba, bravul meu, toate astea îmi plac la nebunie!

Landry nu-și mai încăpea în piele de fericire, căci prietenul stăpînului său îi spusese „bravul meu”.

— La masă! hotărî marchizul, a cărui bună dispoziție molipsitoare începuse să răspîndească anume veselie.

Contele, pe ale cărui buze flutura un zîmbet palid, se așeză în fața comeseanului său.

Cînd acesta, stăpînit pare-se de o uriașă poftă de mîncare, se înfruptă zdravăn din pateul de vătui, contele, nerăbdător, îi puse întrebări asupra celor ce avea de gînd să facă.

— Ce am de gînd să fac? răspunse marchizul. Vreau, pur și simplu, să mă folosesc de un mijloc pe care îl găsesc minunat. Putem vorbi fără teamă? adăugă el coborînd glasul.

— Sînt singur cu Landry în toată casa asta... începui d'Ablincourt.

— Caramba! Delicios pateu! îl întrerupse cu încintare marchizul.

Apoi, după ce sorbi cu înghițituri mici un pahar de Bordeaux din cel mai lîmpede și deschis la culoare, urmă:

— Dacă în casă nu mai există altă persoană, cu atît mai bine... Iată ce voiam să-ți spun: am cerut și am dobîndit o audiență la regina-mamă.

— La regina-mamă?

— Firește... Nu înțelegi?

— Deloc!

— Dragul meu conte, vinul dumitale este excelent, dar singurătatea nu-ți prea prieste... La Madrid ai fi înțeles de la prima vorbă... Vreau să o fac pe maiestatea sa să se intereseze de dumneata.

— Nebunie! sărmanul meu prieten!

— Crozi?... Ei bine, dă-mi voie să nu-ți împărtășesc părerea.

— Regina nu are nici o putere! se amări contele.

— *Voto á Dios!*... E femeie și, pe deasupra, spaniolă! i-o întoarse marchizul infierbîntîndu-se.

— Regele nu o iubește...

— Și ce dacă? O respectă!... Și asta înseamnă mai mult decît dacă ar iubi-o.

— Bine, bine. Și ce sperî?

— Totul și nimic!

— Vezi? constată proscrisul în al cărui suflet speranța abia mișcă se și spulbera.

— Santa Maria! răzni spaniolul, mîhnit că vede din nou chipul prietenului întunecîndu-se. Prea te îngrijorezi repede! Curaj, ce naiba!

— Curaj! Dar oare mi-a lipsit vreodată?

— Iartă-mă, dragul meu conte, am greșit vorbindu-ți astfel.

Și, domolindu-se pe cît de iute se infierbînta, marchizul întinse domnului d'Ablincourt mîna pe care acesta i-o strînse cu căldură.

— Oricum, urmă el, nimeni nu-mi poate scoate din cap că diplomația mea trebuie să dea roade.

— Ce fel de roade?

— Nu-mi pot da încă seama... Totuși, dacă m-ai lăsa să trec la fapte...

— Dar spune-mi măcar ceva...
— Ce anume ? De vreme ce nici eu nu știu mai multe decât dumneata, și calc în gol... Nu am drept călăuză decât o așchie de lumină pe care o vad strălucind în depărtare... la foarte mare depărtare și care s-ar putea apropia dacă...

— Dacă ?
— Dacă mi-ai îngădui să dezvălui reginei...
— Ce să-i dezvălui ?
— O părticică din taina dumitale !
— Ai face asta, marchize ?
— Dacă aş face-o... *Por Dio*, dar numai la asta îmi stă mintea din ziua în care am trecut Pirinei spre a te căuta.

— Cred că asta ar fi pieirea noastră !
— Cinstit vorbind, dragul meu conte, exclamă spaniolul devenind mai serios și în auzindu-și deoparte farfura, crezi că m-aș duce să dau totul de bună voie în vileag ?... Nu, nu-i așa ?... Nu voi dezvălui decât ceea ce-mi trebuie anume, întru cauza pe care doresc să o câștig. Iar dacă regina primește să te obiăd nasă la cumpănă cu cei dragi ai dumitale — am eu temeiurile mele să o cred — te-ai da cumva la o parte ?

— Niciodată !
— Cei doi prieteni se întoarseră uluiți — căci nu René d'Ablincourt rostise acea vorbă hotărâtă — și-l văzură pe Landry, mihnit peste măsură că-și slobozise cu glas tare lăuntricul gând. Banul slăbitor părea atât de rusat, avea o înfățișare atât de jalnică, încât marchizul nu-și putu stăpîni un zgomotos hohot de rîs ; pînă și contele, descrețindu-și fruntea, se văzu nevoit să-și masajeze buzele pentru a nu face la fel.

— Iertăți-mă, blîugiu Landry răsucind la nesfîrșit în mîini o farfurie, spre a-și mai regăsi cumpătul.

— Te iert, făcu stăpînul său, încercînd să pară iarăși sever, dar să nu se mai întîmple...

— *Hombre !* îl opri oaspetele, înveselit de cele întîmplate, nu-l certa prea tare ! Nu a spus decât o vorburiță, dar una care prețuiește mai mult decât cele mai frumoase penegirice ale lui Ioan Gură de Aur !

Apoi, turnîndu-și vin în pahar, adăugă voios :

— Beau pentru tine, Landry !

— Mare cinste îmi faceți, domnule marchiz ! răspunse banul slujitor... Totuși, să cutez a vă pune o întrebare ?

— Cutează și pune-o.

— V-aș cere să beți și întru împlinirea gândului dumneavoastră pe care îl socot minunat.

— Ei bine, scumpa mea gazdă, ce spui de asta ? întrebă spaniolul punîndu-și paharul pe masă. Iată, pare-mi-se, o încuviințare.

— Rogu-te, marchize, să-l ierți pe Landry, intervenî contele, oarecum stînjinit de întorsătura discuției, devotamentul său față de mine îl face uneori de nesuferit.

— Oh, se împotrivi cu glas scăzut servitorul, care, în liniște, se apucă să-și vadă de treburi prin încăpere.

— Nu am pentru ce-l ierta, căci gîndește ca mine, răspunse Castiel de Rios. Acestea fiind zise, conte, ce hotărâști ?

— Ei da, exclamă proscrisul, cum de nu vezi, de nu bănuiești toată recunoștința ce-mi umple inima ?... Am încredere în loialitatea și înțelepciunea dumitale... A mă îndoi de dumneata acum, după cele ce ai făcut pentru mine, ar însemna să fiu un ingrat... Fă cum crezi că e mai bine... Îți încredințez cauza mea !

— Îți mulțumesc, spuse marchizul ridicîndu-se. Voi izbuti ! Ți-o jur !

— Amin ! murmură Landry împreunîndu-și mîinile.

— Cînd urmează să mergi la regină ? întrebă contele, dînd la rîndul său scaunul deoparte.

— Mîine.

— Și cînd o să te revăd ?

— În aceeași seară.

— Aici ?

— Aici !

Un orologiu își picură în depărtare bătăile.

— Cît este ceasul ? întrebă marchizul.

— Nouă și jumătate, răspunse Landry.

— Mulțumesc, băiete.

Apoi, către contele care își încingea spada și își lua pălăria și mantia :

— Mă însoțești ?
— Numai pînă la colțul străzii Poulletier. Trece pe la podarul Gérard care mă duce în fiecare seară, cu luntrea lui, pînă la scara cheiului Anjou.

— Pe acolo locuiesc cei pe care îi iubești ?

— Da.

— Așadar, haide, domnule conte. Iar dacă peste cîteva zile drumul nu-ți va fi fost schimbat, să nu mă mai numesc marchizul de Castel de Rios.

Cei doi prieteni coborîră luînd-o în tăcere de-a lungul celor cîteva case care mărgineau strada Le-Regrattier.

În clipa în care urma să se despărță de proscris, înainte de a trece pe podul ce lega insula Saint-Louis de insula Cetății, marchizul se opri pe neașteptate și, bătîndu-se peste frunte, rosti nici prea tare, nici prea încet :

— *Caramba !* Știam eu că uitam un lucru important !... Mai cunoști vreun alt dușman decît pe cel împotriva căruia vrei să lupți ?

— Nu, murmură contele destul de mirat.

— Atunci ar fi bine să te pun în gardă în ceea ce privește un tînăr gentilom francez, care nu-ți este prieten...

— Cred că te înșeli, marchize ; ce pricină ar avea acel tînăr gentilom să-mi poarte pică ?

— Una lesne de înțeles... Ai luat zestrea mult rîvnită :

— Zestrea ?

— Logodnica, dacă astfel îți place mai mult.

— Dar, se miră contele, înșe a părăsit casa de la Torre de Los Lujanes fără să ia cu sine nici o para !

— Chiar așa ! Totuși, chiar dacă nu ai tras nici un folos de pe urma averii ducelui Hernan, cel despre care îți vorbesc nu are a se mai bizui pe vechile-i speranțe, în ce-l privește, de vreme ce-i este cu neputință de-aci înainte — doar dacă săvîrșește o crimă — să devină ginerele Bogatului-Duce... Omul acesta îmi pare a fi în stare de orice. Crede-mă, dragă conte, ferește-te bine !

— Mulțumesc de sfat, marchize ; dar temerile dumitale sînt poate exagerate. Iată că se împlinesc curînd șaisprezece luni de cînd Inès de Sandoval este soția mea ; iar rivalul pomenit n-a dat semne de viață.

— Oricum, ferește-te !... Poate că nu v-a descoperit ; nă acum ascunzișul. Mai mult ca oricînd, fii cu băgare de seamă !

În urma acestui sfat, cei doi prieteni se despărțiră. Se și aflau la mare depărtare unul de celălalt, cînd marchizul se întoarse să strige :

— *Voto á Dios !* Ce zănatec sînt !... Numele dușmanului dumitale este Souvré... baronul Raoul de Souvré !

Contele d'Ablincourt dăduse tocmai colțul străzii... Prin urmare nu auzise.

VIII

POLITICA MARIEI TEREZA DE AUSTRIA

A doua zi, regina Franței primea în audiență particulară pe marchizul de Castel de Rios, pe care îl îndrăgea mult, atît pentru mîntea-i ageră, cît și pentru că-i era compatriot.

De două ori verișoară a lui Ludovic al XIV-lea, prin mama sa Elisabeta și prin mătușa sa Ana de Austria, Maria Tereza devenise — știm cum — prin mijlocirea vicleanului Mazarin și întru buna încheiere a tratatului de la Pirinei, soția Regelui Soare. Ceremonialul etichetei îi înfricoșase mult pudoarea cînd sosise la curtea Franței, astfel că ea ceru lui Ludovic al XIV-lea să fie scutită de femeile care o îmbrăcau și de croitorul însărcinat să-i strîngă corsetul ; dar, pretextînd că toate acestea fuseseră plătite, Ludovic îi respinsese rugămintea, astfel că prințesa fu nevoită să se supună obiceiurilor împămîntenite.

Istoricii s-au înverșunat să-i dezvăluie, cu bogăție de amănunte, calitățile „negative“. În realitate, nefericita regină avea, fără doar și poate, numeroase pricini de în-

tristare și, pentru a nu mai pomeni de rolul ei șters — nu numai în politică, ci chiar și în intrigile de la curte — indiferența regelui și aventurile-i galante ar fi putut înăcri, cu vîrf și îndesat, o fire chiar mai blajină decît a ei.

Ea se aruncă astfel în brațele religiei și deveni atît de cucernică, încît doar doamna de Maintenon o mai putea întrece. În chiar inima celei mai strălucitoare curți din lume, ea s-a arătat toată viața apăsată de sfaturile duhovnicului ei și de suferințele pe care necredințele și uitarea regescului ei soț i le pricinuiau.

La moartea ei, care avea să aibă loc după cinci ani, Ludovic al XIV-lea rosti următoarea frază istorică :

— Iată prima întristare pe care mi-a pricinit-o.

Chiar dacă Maria Tereza de Austria fusese o femeie lipsită de energie, demnitatea i-a fost pe nedrept tăgăduită. Oricum, și de i-ar fi lipsit alte virtuți, inima o avea aleasă.

Intrase pe atunci în cel de al patruzecilea an de viață și în afară de o ușoară împlinire a trupului, mai păstra, în toată floarea, acel farmec și acea frumusețe atît de mult slăvită de poeți și curteni.

După obișnuita sărutare a mîinii, mult simplificată prin aceea că regina se lipsea cu ușurință de etichetă, ori de cîte ori avea de-a face cu prieten, Maria Tereza, căruia îi plăcea mult să vorbească despre patria-i depărtată, spuse ducesei de Richelieu, prima ei doamnă de onoare, să plece și, rămasă singură cu marchizul, îl întrebă.

— Ce vești de pe acolo ?

Cuvintele „de pe acolo“ închideau, cînd răsăreau pe buzele reginei, un întreg poem de dureroasă resemnare.

— Maiestatea voastră face cumva aluzie la politică ? răspunse marchizul.

— O, nu, exclamă Maria Tereza, cuprinsă parcă de o spaimă. Și să nu-mi mai vorbești niciodată de lucrul acesta uit ! Păi, pentru cîteva clipe, gazeta vie a frumoasei noastre țări... Unde se află curtea : la Aranjuez ?... la Granja ?... la Escorial ?... Haide, repede, repede ! Vreau vești !

Marchizul se reculese vreme de cîteva secunde, apoi, ca și cum ar fi prins în sfîrșit un capăt de vorbă :

— Maiestatea voastră a auzit oare vorbindu-se de un mare scandal ? întrebă el.

— Nu, nicidecum ! îi răspunse Maria Tereza, cucerită pe loc de cuvîntul „scandal“. Ceva asemănător cu afacerea de la Brinvilliers ?

— O, nu chiar... Totuși a făcut destulă zarvă.

— Zarva asta n-a făcut pesemne dincoace de Pirinei ; căci pe aici nu s-a auzit nimic... Despre ce anume e vorba ?

— Despre senorita Inès de Sandoval, fiica ducelui Hernan.

— Ei, nu mai spune ! Cea supranumită „perla Sevillei“ ; dacă-mi aduc bine aminte... Mama ei, ducesa, era una dintre credincioasele noastre pretene... Dar ce i s-a întîmplat acelei copile ?

— A fost răpită.

— Împotriva voinței ei ?

Marchizul schiță un zîmbet pe care regina îl înțelese :

— A, prea bine ! adăugă ea, Vreo poveste de dragoste ?

— Maiestatea voastră a ghicit întocmai, dar povestea e tristă foarte.

— O știi ?

— Am fost și mai sînt încă prietenul celui ce a răpit-o.

— Felicitările mele, marchize — murmură regina ascunzîndu-și privirea malițioasă îndărătul unui evantai de fildeș gălbui — îți alegi bine prietenii.

— Aș ruga-o pe maiestatea sa să nu judece după aparențe, începî Castel de Rios, roșind fără voie.

— Nu avem a ne amesteca în asemenea treburî, îi opri Maria Tereza. Și cine-i răpitorul acela, demn de toată cinstirea ?

— Conteul René d'Ablincourt.

— Conteul d'Ablincourt ! exclamă fiica lui Filip al IV-lea, adică cel ce a fost osîndit la surghiun în urma unui raport de-al ministrului Louvois.

— Maiestatea voastră a înțeles prea bine.

— Hotărîrea Parlamentului ne-a mîhnit mult, urmă Maria Tereza, strîngînd evantaiul, pentru a-și întinde frumosu-i braț pe broderia șerpuită a unei perne de sprîjin. Doamnele din suita mea au arătat o tristețe destul de ciudată, căci contele știuse să trezească în sufletul lor mai mult decît doar prietenie... În ce ne privește, nu am pus niciodată temel pe învinuirea adusă lui de către domnul de Louvois.

— Mulțumesc maiestății voastre pentru buna părere pe care o are despre domnul d'Ablincourt. Este, într-adevăr, un gentilom vrednic și de bună-credință.

— Asta nu l-a împiedicat, totuși, să păteze onoarea casei ducelui de Sandoval y Palomas, i-o întoarse regina.

— Conte d'Ablincourt, continuă marchizul, ceruse ducelui de Hernan mina senoritei Inês...

Maria Tereza de Austria acordă o adâncă atenție istorisirii compatriotului său, istorisire care se preschimbase într-o pledoarie; totuși, ea îl întrerupsese pentru a treia oară și întrebă:

— Cîți ani avea copila?

— Aproape șaptesprezece.

— Prea tinără!

— Pe atunci nici contele nu împlinise încă douăzeci.

— Prea tinăr! repetă cu asprime regina.

— Nu aceasta a fost pricina împotrivirii Prea-Bogatului-Duce, de vreme ce se pregătea să-și dea altuia fiica, mai puțin demn, fără îndoială, adică baronului de Souvré.

— Souvré!... Nu-i vreo creatură de a domnului de Louvois?

— Nu știu...

— De fapt asta n-are importanță; socot că preacinstitul dumatăle răpitor trebuia să se potolească.

— Bine, dar tinerii se iubeau, doamnă! exclamă marchizul, pierzîndu-și într-atît cumpătul încît ridicase tonul.

— Ah, se iubeau! repetă Maria Tereza, mai blîndă dintr-o dată.

— Da, maiestate!

— Iubire! oftă încetișor și înduioșată buna princesă, răspunzînd parcă unui tainic gînd.

Apoi, ridicînd capul:

— Continuă, marchize, aș vrea să cunosc urmările aventurii.

Castel de Rios șovăi o clipă, apoi, luîndu-și inima în dinți, adăugă:

— Ce-aș mai putea spune maiestății voastre decît că a urmat... un copil.

— Un copil! exclamă regina, deschizîndu-și cu zgomot evantaiul.

— Da, maiestate,

— Iar ducele de Hernan a refuzat împăcarea pe care contele i-o oferea?

— Ce-i drept, spre a nu o minți pe maiestatea sa, Prea-Bogatul-Duce nu știa, cînd contele d'Ablincourt a cerut mina ficei sale, că fusese săvîrșită o greșeală...

— Astfel că?

— Astfel că tinerii s-au căsătorit în taină.

— Ești foarte sigur, marchize?

— Am fost unul dintre cei doi martori.

— Așadar, Domnul este cu ei, murmură regina. Și au plecat?

— Da, maiestate.

În tăcerea care coborî, Maria Tereza păru să se lase furată de gînduri. Sinul ei dalb și mult dezvelit, potrivit etichetei de la curte, palpita grăbit, dovadă că cei doi prizoniî începeau să o intereseze.

— Se știe în ce loc anume s-au refugiat? întrebă ea deodată.

Marchizul păru a se tulbura și blîgui:

— Doamnă, maiestatea sa mă va ierta de nu-i voi putea răspunde la întrebare.

Regina îl privi, își împreună mîinile-i gingașe și spuse surizînd:

— Văd că ești un prieten sincer al domnului d'Ablincourt.

Marchizul făcu o plecăciune.

— Sărman conte, sărmană Inês! urmă regina.

Tinărul spaniol își rosti gîndul cu glas tare:

— Sînt într-adevăr de plîns, aflați astfel la cîhermul unui dușman necruțător.

— Cum, ducele Hernan?...

— Nu Bogatul-Duce l-a trimis în surghiun pe domnul d'Ablincourt! rosti șoptit prietenul contelui. Iar în clipa de față prigonitorul ar avea de chinuit două victime, nu una, dacă acestea nu ar avea grijă să stea ascunse.

Un licăr de minie se aprinse în privirea Mariei Tereza.

— Să te legi de un bărbat, mai treacă-meargă, zise ea, dar de o femeie!...

— De o spaniolă, strecură marchizul.

— De o compatrioată, da, într-adevăr, urmă regina, al cărei pumn mic izbi brațul jilțului. De o compatrioată care nu are nici un amestec în ceea ce — pe drept ori nu — a stat drept toamei la mazișirea contelui.

— Nici nu-l cunoscuse când fusese pedepsit, sublinie Castel de Rios.

— Ce groaznic !... Contesa nu trebuie să depindă decît de tatăl ei, nu de străini care, pentru a-și hrăni necugetațele porniri de ură, nu se dau în lături de la săvîrșirea celor mai rușinoase mîrșăvii.

— O, doamnă, izbucni avocatul contelui, profitînd cu iscusință de o atît de princioasă stare de spirit. De i-ar sta în putință maiestății sale să o protegiască pe sármana contesă !

* Maria Tereza își înălță capul :

— Și cine îți spune, domnule, că nu pot ?

— Iertați-mă, de v-am adus ofensă.

— A ocroti pe cei prigoniți... pe cei slabi, nu-i oare un rol demn de o regină a Franței ?

— Un mare și nobil rol, maiestate !... Dar..

— Du-ți gîndul pînă la capăt, marchize.

— Domnul de Louvois...

Regina îl privi.

— Văd eu că-l urăști, făcu ea.

— Aș minți, de aș spune altfel.

— Dar contele d'Ablincourt îl urăște și el, nu-i așa ? Se înțelege...

— Are și mai puternice temeiuri să nu-l iubească.

Maria Tereza își duse mina la frunte, ca pentru a cugeta, și întrebă după un răstimp :

— Care-i ținta călătoriei dumitale în Franța, marchize ?

Castel de Rios profitase de fugarele clipe în care privirea suveranei nu o ținuse sub stăpînire pe a sa, pentru a admira această bună și blajină prințesă, ale cărei nefericiri conjugale erau, din păcate, de notorietate europeană, dar al cărei farmec era încă făcut să placă.

— Doar maiestății voastre, doar ei i-l voi spune, mărturisii el privind în altă parte.

— Te ascult, vorbește.

— M-am oferit, sub cuvînt de cinste, să înmînez contelui... unele hîrtii... de care are neapărată nevoie.

— Și ce s-a întîmplat cu hîrțiile acelea ?

— Île-am dat.

— Ele îl privesc pe ministru Louvois, nu-i așa ?

— Într-adevăr pe excelența sa...

— Prea bine... înțeleg.

Apoi, pe un ton vesel, Maria Tereza adăugă :

— Marchize, dacă... izbutești — și mă bizui pe zeloasa dumitale prietenie — să descoperi ascunzătoriei doamnei d'Ablincourt, înștiințază-mă. Chiar as azi îl voi ruga pe rege să o aducă pe contesa în preajma noastră.

— O, maiestate ! exclamă marchizul, cu chipul străluminat de fericire.

— Iar dacă ea primește să treacă sub ocrotirea noastră, roag-o din parte-ne să binevoiască a ne încredința acele hîrtii prețioase, care ar putea duce la osîndire un vinovat, hărzînd iertare unui slujitor devotat al maiestății sale.

Apoi, ca după un gînd, zîmbind încă și ducîndu-și un deget la buze :

— Ah, dar să nu pomenesci nimic despre asta domnului de Louvois.

— O, făcu tînărul spaniol sumețindu-se.

— Ei hai, văd că vei fi ca și mut, adăugă regina.

Apoi încheie, schițînd cu mina un gest :

— Întoarce-te mîine, marchize, doamna de Richelieu va fi înștiințată că ți-am acordat o nouă audiență.

Domnul Castel de Rios făcu o plecăciune adîncă și se retrase.

Încă din Luvru, fericit că dusesse la bun sfîrșit ceea ce numea el mica sa diplomație și, de cum se lăsă noaptea, porni grabnic la întîlnirea cu contele.

A doua zi, cînd se află în fața Mariei Tereza, nu șovăi să-i facă cunoscut locul în care se ascundea contesa. Regina îl chemă pe căpitanul gîrzii :

— Domnule de Vouvray, îi spuse ea întinzîndu-l un act, — iată un ordin al maiestății sale pe care va trebui să-l execuți mîine seară... la miezul nopții.

Căpitanul luă ordinul.

— Citește ! porunci regina.

Domnul de Vouvray despătură pergamentul și citi :
„Noi, regele, dorim ca, de se învoiește, contesa d'Ablincourt să facă parte din casa maiestății sale regina. Poruncim ca susnumita contesă să fie adusă din casa ce va fi desemnată.“

semnat : Ludovic.

Și pentru că ofițerul o privea întrebător pe Maria Tereza, aceasta îi spuse :

— Mîine, nu mai devreme, îți vom spune unde se află locuința.

Apoi adăugă :

— Iar despre toate astea, taină, cea mai adîncă taină.

Căpitanul salută și ieși.

Cînd rămaseră singuri, regina întrebă cu un fermecător suris care dovedea că ea însăși își simțea inima plină de bucurie :

— Ești mulțumit, marchize ?

— Maiestate, strigă marchizul, fii binecuvîntată !

— Să te audă Dumnezeu ! răspunse Maria Tereza, întinzîndu-i mîna pe care el își apăsă, respectuos, buzele.

IX

LA PÎNDĂ

Cu două zile înainte de seara în care l-am văzut pe marchiz sosind atît de pe neașteptate în casa din strada Le Regrattier, casă care servea de adăpost proscrisului, știm că baronul de Souvré, împins de cele mai urite gînduri și cu chipul acoperit de o mască din catifea neagră, se îndreptase către Pont-Neuf.

Ajuns în dreptul locului pe care se ridica atunci clădirea Samaritaine, baronul se opri. În fața acestui edificiu construit sub Henric al IV-lea, de către flamandul Jean Lintlaër, cu menire de a aproviziona Luvrul și Tuileriile cu apă, se adunau neîncetat oameni, cei mai mulți fără de nici un rost, spadasi (bravi, cum li se spunea la vremea aceea), care așteptau să fie angajați pentru vreo treabă oarecare, îndeobște de nemărturisit. În zilele noastre asemenea loc s-ar putea numi piață, piața ucigașilor.

Baronul, care nu venise pînă acolo decît cu gîndul să pună mîna pe oameni de asemenea plămadă, avu neplăcerea să nimerească în gol, căci începuse să plouă, iar aventuricii o șterseseră înainte de venirea lui. Astfel că se întoarse în seara zilei următoare și avu mai mult noroc.

Alese doi bărbați care i se părură vrednici a-l sluji : un vlăjgan, de o înălțime uluitoare, dar pe cît de lung pe atît de uscat și un altul cu mult mai scund, dar a cărui rotunjime îi răscompăra din plin micimea.

Primul răspundea la numele de Folavril și, întocmai ca prietenul său, ce se numea Malvenu, își spunea căpitan.

Ei văzură prîvirile pe care baronul le aruncă asupra lor, pîrură a se consulta și, fiind înțeleși, înaintară spre „clientul“ pe care soarta li-l trimetea.

— Pe legea mea, rosti primul, lunganul, cu un glas strident pe care l-ai fi crezut slobozit de o goarnă, nu cumva monseniorul are nevoie de două spade zdravene ?

Un alt glas, mai subțiratic, aproape mîeros, i se alătură :

— Vrednicul meu prieten și cu mine am fi bucuroși să ni le punem în slujba monseniorului.

Cel care sărea în ajutor era Malvenu.

După ce-i măsură din cap pînă în picioare, baronul spuse doar atît :

— „La Trei Popice“, peste o oră.

— Pe coarnele marelui Menelau, răspunse Folavril, vom fi de față, ori de nu să mă perpelesc pe veci pe jarul iadului.

— De perpelit, o să te perpelești tu acolo, fără doar și poate, amice dragă, șopti ca pentru sine Malvenu.

După care, cu glasul-i dulceag, adăugă ceva mai tare :

— Vom fi acolo unde trebuie.

Apoi, scoțindu și palările largi, a căror culoare dintii nu mai putea fi ghicită, dar care erau împodobite cu pene mari — amintire a unor trecute rânduiești — salutauă cu anume degajare, ștergînd pămîntul cu ele.

Peste o oră, cei trei bărbați, adunați într-o anume încăpere a hanului „La Trei Popice”, înfiripau următorul dialog :

— Mă pot bizui pe voi ? întrebă de Souvré.

— Să mă bată Satana, de nu sîntem gata să vă îndeplînim orice poruncă, sări Folavril cu răspunsul.

— Grăiți, monseniore, adăugă și Malvenu.

— Iată despre ce este vorba, rosti baronul, după cîteva clipe de chibzuit. În seara asta mergeți la Pont-Marie și dați tircoale locului ; încercați să aflați, prin întrebări meșteșugite, dacă o tinără de culoare...

— O „negresă” ! sări Folavril. O „negresă”, da, ori de nu, usca-mi-ar setea gîtlejul !

— O negresă, într-adevăr... încercați să aflați dacă această fată locuiește prin împrejurimi.

După ce ascultă, Malvenu vorbi și el :

— Îmi va îngădui senioria voastră să-i spun, cu tot respectul ce pare să i se cuvină, că mi-e cunoscută persoana în chestiune ?

— O cunoști ?

— Doar din vedere.

— Pe Belzebulh, exclamă amicul său, lunganul, e cumva o ascunzătoare ? Nu ai suflat niciodată o vorbă despre asta !

— Nu mă socot silit a-ți spune chiar toate, prietene al sufletului meu, susură scundul Malvenu.

Apoi către baron, cu același glas dulceag :

— Mi-a fost dat s-o întîlnesc pe strada Molte-aux-Papelards.

— Știi cumva unde locuiește, băiete ?

— Cred că voi putea răspunde afirmativ monseniorului, căci am văzut-o intrînd în „casa însingurată”.

— Casa însingurată ?... Ce casă este asta ?

— O cocioabă, dar nu arată prea rău. Toată lumea o știe. Este a domnului Poullotier. fost comisar de...

fiu al unuia dintre arhitecții podului Pont-Marie. A construit-o și el așa, nu se prea știe de ce, căci nici doi pistoli pe an nu-i aduce venit.

— Păi mi-ați spus adineauri că este locuită, observă baronul.

— Pentru moment, da, monseniore.

— De către cine ?

— De către tinăra negresă, fără nici o îndoială. Dar nu știu dacă mai e cu cineva.

— Ei bine, tocmai asta trebuie să aflați.

— O să aflăm !

— Cu cît o să-mi aduceți mai multe vești, adăugă baronul, cu atît vă voi plăti mai bine.

— Să-mi plesnească mațele, de nu veți fi mulțumit; tună Folavril cu glasul-i care ar fi făcut și pe un surd să sară ca ars.

— Bine, atunci peste o oră vă aștept aici !

— O oră sau poate chiar două, făcu Malvenu.

— Pe viața mea, are dreptate micuțul. Ca să iasă bine o treabă, e nevoie de timp, ce naiba !

— O să v-aștept, de n-o să veniți la vreme, se înțelege !

Cei doi aventurieri se retraseră, nu fără să-și fi ciocnit, în trecere, fierăria spadelor de cîteva mese.

— Pe strămoșii mei, mititelule ! zise Folavril, de cum ajunseră în prag, cred că am pus mina pe ceva gras.

— Marele meu prieten, i-o tăie scundul Malvenu, nu-mi mai tot zice „mititelule”, cînd sîntem între oameni. Nu se face între gentilomi... Ei bine, ca și tine, cred că punga „monseniorului” o să deșarte bani frumusei în buzunarele noastre.

Și, luîndu-se de braț, unul ținînd mărunt, celălalt făcînd pași mari, se îndreptară către locul hotărît. Tot mergînd așa, Folavril mormăia nedumerit :

— Pe turbanul marelui eunuc, oare ce poate să însemne o „mască alît de neagră” ?

Făcea aluzie la masca baronului.

— Habar n-am !

— Te pomenesci că o fi vreun ticălos !

— Atunci e unul care se pricepe la lumea aleasă, i-o întoarse rotofeiul.

— Hm ! tuși Folavril, care simțise tășul vorbeii.
— Mai degrabă aș zice că-i vreun îndrăgostit ! urmă Malvenu.

— De negresă ?

— Nu, de stăpîna ei... căci negresa o fi în slujba vreunei mari doamne.

— Ei da, pe burta mea ! Nu zic...

— Nu zici ce ?... Ce nu zici ! se răsti îndesatul Malvenu ; vădit nemulțumit de asemenea părere. Firești sînt toate gusturile.

— Gusturile... Gusturile... făcu Folavril. Pe briul coanei Venus, amărite gusturi... Auzi, să te înamorcezi de un chip de funingine !

— E fermecătoare ! susură pierdut spadasiul cel scund, legănîndu-și capul.

— Pe dracu !

— Încîntătoare !

— Fir-ar să fie !...

— Adorabilă !... Ideală !...

— La naiba... Nu ți-e bine cumva ? se arătă Folavril uluit, într-atît exclamațiile prietenului său îl lăseseră cu gura căscată.

— Încă nu, răspunse îndesatul, care adăugă foarte serios : dar cred că clocesc o boală...

— Neagră ! adaugă lunganul tîrîie-spadă, fericit că găsise cuvîntul potrivit. Pe Juda, trebuie să ți-o ștergi din minte, ce naiba !

— Dimpotrivă !

— Vrei cumva să te faci coșar ?

— Ce importanță are culoarea ? Vreau să iubesc ! Folavril fu cît pe ce să-și piardă cumpătul. De data aceasta un șir de sudalme, unele mai aprige decît altele, îi țîșniră pe buze :

— Mațe crăpate !... Cum poți iubi așa !... Singe și fiere !... O păpușă de abanos... Iad și blestem... Care se spală cu smoală !...

Și se opri, sufocîndu-se în valul de înjurături.

— O, cît ești de frumos, preocupîndu-mă prieten ; răspunse Malvenu, răzbunîndu-se doar cu batjocura.

— Iar tu, nu se poate mai prost ! urîă celălalt ca scos din minți.

— Știu, dar cu o treaptă mai jos decît tine.

— Capitane, tuna nestăpînitul uriaș, cacîndu-și mina la spadă.

— Căpitane ! i-o întoarse calm mult simțitorul Malvenu, imitînd gestul.

De obicei, cînd cei doi prieteni o luau pe tonul acesta și se împoșcau serios cu titlurile lor de aventură, însemna că un anume punct de onoare intrase în joc. Totuși, cearta lor nu mergea niciodată prea departe.

De data aceasta se priviră, iar maimuțările lor îi făcu să izbucnească în hohote de ris.

După ce își răsuci cu înfrigurare zburlita încîlcitură care-i ținea loc de mustață, dovadă a unei mari încordări a cugetului, Folavril reluă mai puțin ursuz :

— Despre asta o să mai stăm noi de vorbă, plămadă de blestemat ce ești !

— Cu tine nu, răspunse Malvenu. Cu ea, da, de va voi vreodată.

Celălalt înălță disprețuitor din umeri și nu mai răspunse.

Cei doi caraghioși mai merseră un timp, apoi ieșiră în strada numită Motte-aux-Papelards.

Folavril rupse primul tăcerea care urmase hazliului lor schimb de păreri.

— Iată-ne sosiți, zise el. Trebuie să căscăm bine ochii ; de nu, păcatele îmi rămin neizbăvite.

— Amîndoi ! se sumeți Malvenu.

— Și fără palavre, nu-i așa ?

— Să ne dăruim doar treburilor serioase.

În chip foarte firesc, ei dădură ocol „casei însingurate“ ; cercetară dintr-o privire fațada hanului lui Planchet, se întoarseră pe urma pașilor lor, se sprijiniră de parapet și, tot privind la curgerea apei, nu pierdură nici măcar o clipită din vedere locul cu pricina.

Vreme de zece minute nu scoaseră o vorbă.

— Pe Dumnezeul strămoșilor mei ! făcu dintr-o dată cel ce injura întruna, pare-mi-se, cumetre, că ne cam pierdem vremea.

— Că o pierdem, e limpede, răspunse cu melancolie Malvenu. Dar ce altceva putem face ?

— Pe Bachus, doar nu ne putem înfățișa la ușa acestei căsuțe !

— Ba da, putem.

— Crezi ? se miră cu nevinovăție cel deșirat, a cărui încredere în istețimea acolitului său era fără măsură.

— Sînt sigur ! Numai că... nu vom fi primiți, îi răspunse acesta, mulțumit că jucase preavrednicului său prieten un renghi.

— Și atunci ?

— Atunci, n-avem ce face în astă-seară ! Să ne întoarcem „La Trei Popice“.

Tocmai se pregăteau să-și ducă la îndeplinire hotărîrea, cînd Folavril ciuli urechea în direcția fluviului.

— Nu mișca ! făcu el deodată.

— Ce s-a întîmplat ?

— Mii de bombe, ori îmi țiuie urechile, ori trece o barcă.

— Ei, și ce ți se pare așa de nemaipomenit ?

— Gură bogată ! O barcă la ora asta, nu prea e firesc. Ia să vedem !

— Să vedem ! îl îngîină ca un ecou netulburatul Malvenu.

Apoi, ascunzîndu-se amîndoi în umbră, se pîlîră la piciorul parapetului.

Barca — era într-adevăr vorba de o barcă — acostase tocmai pe taluz. Din ea sări un bărbat care începu a trece treptele de piatră. Ajuns pe chei, se asigură întîi că nimeni nu-l ia în seamă și se îndreptă spre „casa însingurată“, nu către ușa, ci înspre partea ferestrei sub care — să nu uităm aceasta — se afla o barcă.

— Ce face ? șopti Folavril.

— Trebuie să aflăm ! suflă Malvenu. Să ne apropiem, dar nu prea de-a dreptul.

— Am înțeles, micuțule.

Și se tîrîră de-a lungul parapetului, îndepărtîndu-se de casa comisarului Poullétier. Cînd socotiră că se aflau la o depărtare destul de mare pentru a putea trece

drumul, fără a fi văzuți, o tăiară de-a dreptul, traversă cu băgare de seamă, reveniră pe urmele pașilor lor și, ajunși în spatele misterioasei clădiri se încrustară, ca să zicem așa, în peretele ei. De acolo puteau, dacă nu să audă totul, cel puțin să prindă cîteva cuvinte din conversația care avea să se înfiripe între necunoscut și o femeie care, auzind cele trei ciocănituri discrete în oblonul mereu ferecat, îl întredeschisese chiar atunci.

Cheul și strada erau pustii ; întunericul ocrotea așadar pe contele și contesa d'Ablincourt — cititorii noștri i-au recunoscut — care, dintr-o nemăsurată prevedere, vorbeau totuși cu glas scăzut.

— Domnul fie lăudat, René, spuse contesa, aplecîndu-se pentru a-și dărui fruntea unui sărut.

— Înès ! Frumoasa mea Înès ! răspunse contele, care, urcat pe bancă se îmbăta de mireasma părului preaiubitei. După cîteva cuvinte, ce nu putură fi deslușite de cei doi pînditori — vorbe de dragoste, fără îndoială — doamna d'Ablincourt continuă cu glas mîngîietor :

— Începusem să-mi pierd liniștea. De ce nu ai intrat ?

— M-am ferit de privirile nedorite. A-ți trece pragul în timp ce razele lunii îl luminează ca ziua, ar fi însemnat nesăbuintă. Aici, în umbră, mă simt mai în tihnă.

— Bietul om ! gîndi Malvenu, schițînd un zîmbet. Dacă ar fi tot atît de bine făcut ca mine, n-ar căuta bezna pentru a vorbi iubitei sale.

— Și apoi, adăugă contele, în seara asta nu-ți pot dărui decît foarte puțin timp, sufletul meu.

— Dar ce s-a întîmplat ? Ce veste îmi mai aduci ?

— Nimic care să te înspăimînte, dimpotrivă !

— Dimpotrivă, spui ?

— Da.

— Vorbește, vorbește repede !

Glasul contelui începu să tremure de emoție în timp ce spunea :

— În sfîrșit, Înès, am hirtii pe care le așteptam cu atîta nerăbdare și care îl vor umple de rușine pe dușmanul meu, readucîndu-mi totodată favorurile Curții.

— O, René, spui adevărul ?

— Știi prea bine, iubirea mea, că niciodată minciuna nu mi-a trecut buzele.

— Dar cine ți-a adus hîrțile acelea ?

— Marchizul ; a părăsit anume Madridul ca să mi le aducă.

— Niște hîrtii ! zise Malvenu, dar atît de încet, încît Folavril care sta lipit de el nu auzi nimic.

Dealtfel, Folavril începuse să moșăie. Slabă iscoadă ar fi ieșit din asemenea spadasin !

— O, bravul gentilom ! exclamă Inès.

— Un prieten adevărat de care, ți-o mărturisesc, m-am îndoit cîndva și am greșit.

— În sfîrșit, vei putea trece la fapte !

— Da !... O, de cîte ori am fost pe punctul de a-mi părăsi gîndul de răzbunare !

— Ești prea aspru cu tine însuși, René.

— Spun adevărul, vai ! Iar dacă gîndul mă stăpînește iarăși, acesta se datorează numai ție, care mi-ai întărit curajul.

— René...

— Fără tine, fără tine, mult iubita mea soție, continuă contele ridicînd fără să vrea glasul, nu aș fi putut izbui în această acțiune îndrăzneată, cutezătoare. Eu, contele d'Ablincourt, proscrisul, căutat ca trădător și conspirator, să lupt împotriva acestui dușman atît de crud, a acestui ministru de nesuferit.

— Ce spune ? întrebă Folavril pe jumătate adormit.

Tovarășul său nu-i răspunse, dar gîndi :

— Politică ! Poate că o să fie ceva de ales din toate astea... Mai întîi să notăm că îndrăgostitul, un conte d'Ablincourt, dacă doriți, nu-i decît un soț, iar doamna este nevasta lui.

Omulețul era slujit de o memorie excelentă și de o minte iscusită.

— Și acum, René, ce urmează să faci ? Ce trebuie să facem ? întrebă Inès.

— Nu știu încă nimic, în ce mă privește ; tu însă, iubirea mea, va trebui să părăsești locuința aceasta.

— Să-mi părăsesc adăpostul ?

— Ascultă-mă, Inès... Marchizul Castel de Rios a obținut o audiență la maiestatea sa regina și ne-a ple-dat cauza... a ta cu deosebire, iar regeasca ta compatriotă, bună și milostivă, s-a înduioșat de soarta ta.

— Nu înțeleg.

— Nici eu, gîndi Malvenu în colțișorul său. A dracului de încîlcită mai e toată istoria asta !

— Maria Tereza de Austria, dorind să te aibă în preajmă, i-a cerut regelui îngăduința aceasta, iar regele i-a acordat-o, o lămuri contele.

— Eu în preajma reginei !

— Ai avea ceva împotriva ?

— O, nu ! Nicidecum ! Voi avea măcar o protecție și o voi implora pentru fiica mea și pentru tine.

Cuprinsă de o groază neașteptată, doamna din „casa înșingurată“ strigă :

— Dar cu Liliș ? Cu copila mea cum rămîne ?

— Te va urma... Nu te vei despărți de ea.

Doamna d'Ablincourt scoase un oftat de ușurare ; apoi din nou începu să tremure :

— Dar tu ? Tu ?...

— Nu te teme, Inès. După cum mi-a dat de înțeles marchizul, regina își va întinde aripa-i ocrotitoare și asupra mea, de îndată ce va cunoaște dovezile pe care le am și pe care tu trebuie să i le înmînezi.

— Eu ?

— Da, ți le aduc mîine.

— Ce de primejdii mai provăd, spuse contesa, răspun-zînd parcă unor triste presimțiri.

— Nu, iubirea mea, o liniști contele, nu... Ne apropiem de capătul suferințelor !

— Să te audă cerul. Și cînd voi pleca ?

— Ca să dejoace bănuielele ministrului, care va în-cerca cu siguranță să pună piedici proiectului meu, regina a hotărît să trimită după tine mîine-seară, la miezul nopții.

— La miezul nopții ?

Între timp Malvenu își spunea :

— Vai de capul meu ! Te poți zăpăci de-a binelea în toată încilceala asta. Regele, regina, ministru... Ia te uită ce de personaje ! Oare ce o să mai spună acum ?

Zadarnic se zbuciuma, căci nu mai auzi nimic ; pentru a răspunde, contele vorbea cu glas și mai scăzut :

— Da, te va lua o lectică escortată de garda maiestății sale, care te va duce la Luvru, pe tine și pe drăguța noastră Liliás. Haide, curaj, soția mea iubită... Dealtfel, voi fi și eu aici ascuns în umbră, voi asista la plecarea ta ; vă voi urma cu sufletul, ființe dragi, pînă ce vom fi din nou cu toții la un loc, pentru totdeauna... Dar timpul trece, trebuie să ne despărțim.

— Iarăși, suspină contesa.

— Trebuie !... Curînd nu vom mai ști ce-i despărțirea.

— Curînd ! repetă, dusă pe gînduri, biata femeie. Tonul cu care rosti aceste cuvinte tănuia durere, o durere care îl făcu pe conte să tresară. Înfrîngîndu-și emoția și nevoind să-i vorbească despre ultima desoperire a marchizului cu privire la rivalul necunoscut, urmă acoperîndu-i mîinile cu sărutări :

— Întoarce-te lîngă scumpa noastră Liliás... lîngă scumpa noastră copilă, pe care cu nerăbdare aștept să o îmbrățișez, să o string la piept ! Eu mă întorc în trista-mi tănuță.

— Pînă ce planurile tale ar izbîndi, am fi putut fi totuși fericiți, murmură încetișor contesa.

— Nu, nu ! Nu, înés. Ar fi fost mult prea primejdios ! Omul urmărit de ura ministrului Louvois trebuie să se desprindă de tot ceea ce are drag... A mă prăbuși înainte de a-mi fi atins telul, ar însemna să nu fiu decît o victimă care pășește către supliciu !... Trăind lîngă tine, te-aș tirî fără doar și poate în fața eșafodului !

Un strigăt de groază lîșni de pe buzele contesei.

— René, René ! genu ea înfiorată.

Dar el căută să o liniștească :

— Curaj !... Curaj, iubita mea ! peste cîteva zile toate temerile se vor fi spulberat.

Pentru ultima oară își mai uniră buzele arzînde.

— Pe curînd, René !

— Pe mîine, iubirea mea !

Apoi, contele sări de pe bancă și împinse el însuși obloanele.

— Deie-mi Domnul putere să pot veghea necontenit asupra ta și a scumpei noastre Liliás, șopti el învăluind „casa însingurată“ într-o privire împăienjenită de lacrimi.

Se înfășură în mantie și ieși din umbră.

Malvenu și Folavril care tocmai se trezea din ațipeală, lipiți de zid, își țineau răsufierea, spre a nu-și trăda prezența. Dar nu avură mult de așteptat.

După ce se înarmă cu aceleași măsuri de prevedere ca la sosire, contele coborî scara ce conducea la taluz. Barcagiul îl aștepta, așezat pe o bornă ; se ridică, îl ajută să urce, iar barca porni să lunece pe apele negre ale fluviului.

Aplecați peste parapet, cei doi spadasi urmăreau cu privirea umbra ce dispărea încetul cu încetul în cerneala nopții.

— Cine-i barcajiul ? întrebă Folavril dezmoțîndu-și mădularele înțepenite.

— Este barcajiul din Île-aux-Vaches, îl răspunse Malvenu.

Făcînd cale întoarsă, spadasiinii o luară din nou pe drumul hanului „La Trei Popice“.

X

CEI DOI CAVALERI AI AVENTURII

Tot mergînd așa, cei doi bărbați începură din nou să tăifăsuiască. Numai că ceea ce vorbeau nu avea nimic a face cu patima „neagră“ a bondocului Malvenu, ci cu scena pe care tocmai o văzuseră și cu destăinuirea pe

care doar el, rotofeiul, fusese în stare să o înțeleagă, în parte.

Folavril, al naibii de guraliv și nevrînd să treacă drept mai puțin isteț decât cunatul său, pune la bătaie toate înjurăturile din mult prea bogatul său repertoriu și le arunca în noapte într-un fel atît de răsunător, încît ai fi putut crede că țîșnesc dintr-un corn de vînătoare ! Prin predica-i blasfematoare, el încerca să-și arate părerea de rău că nu auzise cele vorbite de conte și contesă. Mai cugetat, Malvenu păstra pentru el crîmpeiele pe care le prinsese și care, presimțea el, aveau să-i fie de folos. Nu că n-ar fi avut încredere în tovarășul său, nici pe departe. Cei doi, legați printr-o strînsă prietenie, nu se puteau suspecta. Aceste două firi cu totul diferite — ciudată ingrămădire de instincte rele, dominate cel mai adese de simțămînte bune — sfîrșeau totdeauna prin a se înțelege. În împerecherea aceasta bizară, Folavril, vanbărc, lăudăros și brutal îndeplinea rolul de bărbat, în timp ce Malvenu, blind, șiret și susurîndu-și cuvintele, pare să și fi luat un stăpîn ; totuși, după cum prea adese se întîmplă în adevăratele căsnicii, dacă primul poruncește cu glas tare, cel de al doilea povățuie pe un ton de rugăciune, astfel că totdeauna cel din urmă era cel ascultat.

— La naiba cu îndrăgostiții ! se căina Folavril. Oare ce și tot spuneau ?... Tu, micuțule, ai deslușit ceva ?

— Hm ! Hm ! făcu acesta.

— Pe cununa lui Saturn ! exclamă lunganul, minios și ce, ăsta-i răspuns ?

— Nu te mai enfuria... începu Malvenu.

— Lasă că-ți cunosc eu refrenul... de nu mă enfurii, o să mă simt mai bine, nu-i așa ? Ei bine, pe coarneau tuturor bărbatilor înșelați — că multe trebuie să mai fie ! — dacă eu sînt repezit, tu ești prea domol.

— Amice Folavril, calmul este dacă nu o virtute, o calitate în orice caz.

— Repezeala este și ea una, miie de tunete !

— După cîte știu, nu.

— Pe viața mea...

— Lasă-ți viața în pace și așteaptă cu răbdare moartea, care oricum va sosi prea devreme pentru tine.

— Bine, bine, dar pe smolitul de Satana, tot trebuie să ne înțelegem !

— Asupra cărui lucru ?

— Asupra celor ce o să-i spunem lui Față-Neagră ?

— O să-i spunem ce am văzut.

— N-am văzut nimic, lua-m-ar dracu !

Malvenu ridică disprețuitor din umeri :

— Îmi stîrnești mila.

Era aceasta o insultă cu neputință de răbdat.

— Pe tot focul iadului, urlă Folavril, retrage-ți cuvintele, căpitane !

Și, oprindu-se, își duse mîna la mînerul spadei.

Harța avea să continue, de n-ar fi fost mintea sănătoasă a bondocului care răspunsese deloc descumpănit :

— Onorabile prieten și fermecător tovarăș, adineauri te-am socotit prost ; acum spun sus și tare că ești un neghiob !... Deslușește nuanța.

— Din fericire, făcu Folavril, căci fără nuanța asta...

Apoi, cu un gest nobil, își împinse la loc sabia pe care o trăsese din teacă doar pe jumătate. Și adăugă printre dinți :

— Cu animalul ăsta nu-i chip să te superi.

— Și acum că ți-ai mai venit puțin în fire, lucru pentru care te felicit, reluă Malvenu, să judecăm... sau, mai degrabă, ascultă-mă.

— Zi-i !

— O să ne întîlnim cu omul nostru...

— Cu masca lui adică.

— O să ne pună întrebări, iar noi o să-i răspundem...

— Ce ?

Malvenu păru adîncit în gînduri ; apoi, înălțînd capul, spuse :

— După inspirație.

— O să ascultăm de ea... nu văd nici o piedică în asta, ori de nu să-i fie dat gîtlejului meu să nu mai știe ce-i băutura ! răspunsese Folavril, căruia inspirația îi venea totdeauna lesne, mulțumită tovarășului său. Da ? după aia ?

— După aia o să așteptăm ca Față-Neagră — cum bine l-ai poreclit — să binevoiască a da lămuriri.

— Linia asta de conduită nu-mi displace. Spune-mi, Malvenu, crezi că afacerea o să fie urmată de o a doua, pentru noi, bineînțeles ?

— Nu cred...

— Blestem !

— Coadă de drac ! Așa mai zic și eu.

— Cred însă că de data aceasta o să fie rost de în-căierare.

— Pe toate cumetrele de pe malurile Styxului, exclamă Folavril, mai degrabă îmi place asta decît meseria de iscoadă.

— Și mie, încheie Malvenu.

Apoi băgînd de seamă că se apropiau de hanul „La Trei Popice”, adăugă :

— Nici un cuvînt, fii cumpănit, am ajuns.

Peste cîteva clipe, cei doi căpitani ai aventurii intrau în sala hanului, unde se duseră să se așeze, ceremonios, la masa baronului, singurul consumator la ora aceea.

— Ei, ia spuneți ? întrebă el cu aprindere, de cum îi văzu.

Malvenu vorbi primul.

— Monseniorul este nerăbdător ? întrebă el.

— Da !... Ce-ați aflat ?

— O groază de lucruri care, cred, îl vor interesa pe monsenior.

— Atunci ce mai așteptați ca să vorbiți ?

— Nu te pripi, amice, se vîrî în vorbă Folavril, pe un ton superior. Ce naiba, ne zăpăcim dacă vorbim prea repede !

— A, mîrii baronul, vă bateți joc de mine ?

— Mii de tunele, cît de bine cunosc eu înflăcărarea asta ! zise iarăși borfașul cel cît prăjina.

— Monsenior, îl întrerupse Malvenu, știm mai întîi că o doamnă tină, din lumea bună, fără îndoială...

— Și de culoare... se băgă uriașul.

— Cum, de culoare ? strigă baronul ridicîndu-se.

— Nicidecum, zise Malvenu săgetîndu-și amicul cu o privire furioasă. Femeia neagră, nu ne mai îndoim, este slujnica tinerei doamne care locuiește în casa despre care am și vorbit senioriei voastre.

— Ei, și mai departe ? întrebă baronul așezîndu-se din nou.

— Mai departe, se grăbi să răspundă Folavril, un bărbat... pare a fi un gentilom, după... după... Dar la urma-urmei, prin ce oare ? Alege-s-ar praful de oasele mele, se întrerupse el, privindu-l pe „micuț”.

— Prin silueta-i distinsă, îl ajută acesta.

— Chiar așa, zău, pe toți șerpîi din lume ! Prin urmare, un gentilom, dacă ar fi să judecăm după înfățișarea-i deosebită, ia loc, seară de seară, în barca luntrașului din Île-aux-Vaches și vine să o vadă pe doamna...

Obosit de lunga-i tiradă, în care nu strecurase decît o singură injură tare nevinovată, trase cu foc aer în piept și se întoarse spre acolitul său :

— Adevărat este, căpitane Malvenu ?

— E chiar tulburător de adevărat, căpitane Folavril.

— Cum ați aflat asta ? întrebă baronul.

— Foarte simplu, răspunse bondocul, grăbindu-se să vorbească el, spre a evita vreo altă neobișnuită de-a tovarășului său. Cu puțin înainte chiar am asistat la o întîlnire a gentilomului cu doamna.

— Co-și spuneau ?

— A, pe legea mea, ne cereți cam mult !

— Nepricepuților !

— Pe tot vinul din viile Slăvitului ! tună Folavril, pentru ce domnul Față-Neagră nu-și face singur treabă ?

— Și pe urmă ? reluă baronul, nebinevoind să răspundă acestei reflecții și prefăcîndu-se a nu fi auzit famulara poreclă.

— Și pe urmă, monseniore, continuă Malvenu, știți unde se află doamna... În ce privește rivalul... căci am bănuît că este un rival...

— Treaba asta nu v-am dat-o !

— Drept este, dar am un miros care nu mă-nșală niciodată ! În ce privește rivalul, zic, se va întoarce negreșit mine seară la „casa însingurată”, iar noi așteptăm, cu cel mai umil respect, noi instrucțiuni.

— Bine, făcu baronul, sînt mulțumit de voi.

— De n-ați fi, făcu remarca Folavril inseninat, ar însemna că sînteți tare cusurgiu.

— Așadar, netrebnicii mei...

— Cum ? săriră într-un glas cei doi încercați spadasi, sumetîndu-se ca unul singur.

Iar Folavril adăugă cu hazoasă trufie :

— Sintem gentilomi, pe toți dracii din infern !

— Nobili cu spadă ! întări Malvenu, venind în ajutor...

— În fața dumneavoastră, aci, urmă cel ce înjura întruna salutîndu-și cu un gest tovarășul, se află căpitanul Malvenu, croitor de butoniere în piele de om.

— În fața dumneavoastră, aci, repetă cel din urmă, întorcîndu-i salutul, se află căpitanul de Folavril, nobilul meu prieten, maestru al spadeci cu două tăișuri și mare împărțitor de moarte !

Apoi, amîndoi în cor :

— Și, oricît ar fi ei de netrebnici, știu să pedepsească pe nerușinații care le-o spun în față.

Zicînd acestea, își scoaseră odată sabia din teacă și loviră de trei ori pămîntul.

— Ia te uită ! se arătă baronul uluit, v-ați ridicat cam sus nasul, pare-mi-se. Dar să curmăm vorbăria și dați pace săbiilor voastre.

1. Cei doi căpitani ai aventurii se priviră.

— Să fie acestea niște scuze ? întreabă lunganul.

— Cam așa s-ar zice, răspunse cel scund.

— În cazul ăsta, să ne virăm săbiile în teacă.

— Să ni le virăm.

— Și acum, jupînilor, zise domnul de Souvré, sprîjinindu-și coatele de masă, o să binevoiți a-mi da în sfîrșit ascultare ?

— Senioria voastră poate să-și dea osteneala să ne vorbească, ce mai încolo și încoace !

— Cu cine credeți că aveți de-a face în clipa asta ?

— Cerule, dar e foarte simplu, cu un gentilom îndrăgostit nebunește.

— O, dragostea, biigui Malvenu căzut în visare.

— Care gentilom, urmă Folavril, ne roagă să-i venim în ajutor.

— Greșeală, jupînilor ! Eu nu rog, ci comand !... Nu comand, ci ordon !

— Pe-ale strămoșilor mei păcate !...

— Destul ! le-o tăie pe neașteptate baronul. Gata cu pălăveala ! Nu uitați că supunîndu-vă mie, vă supuneți excelenței sale ministrului marchizul de Louvois.

— E într-adevăr cineva ! observă Folavril.

— Ar putea fi însă și mai bine, adăugă Malvenu pe același ton.

— Adică ?

— Mai există și regina !

— Mai există și regele !

— La dracu, exclamă baronul, lovind furios cu pumnul în masă, destul cu sporovăiala ! A-l sluji pe domnul de Louvois în camnă a-i sluji pe rege și regină. Apoi către I. I. : Tu, lunganule, ești cu adevărat om de spadă ?

— Pe virtutea femeii lui Putifar, ce întrebare e și asta ?

— Răspunzi ?

— Ei, fir-ar să fie ! *Clar de lună* poate răspunde în locul meu.

— *Clar de lună* ?

— Da, da, e porecla de iubire pe care am dat-o săbiilor mele, căci nu prea doarme noaptea acasă și mai adesea oglîndește ea razele lunii decît pe cele ale soarelui.

— Chestie de gust, murmură baronul surzînd. Dar tu, micuțule ?

Malvenu răspunse :

— Eu, monseniore, o numesc pe a mea *Dragoste trecătoare*, căci, pîntește de-a dreptul inima... Vreți să faceți o încercare ?

— De prisos... Și sînteți ambițioși, nu-i așa ?

— Cine nu este ? Ambiția este singurul sentiment care ne deosebește de celelalte viețuitoare !

— Mare dreptate are, pe fulgerele cerului ! se arătă urmă Folavril. Și apoi, monseniore, chibzuiți chiar dumneavoastră. Potrivit obiceiului nostru, ne aflăm la cînd ea stă în față la „Samaritaine“, așteptînd cine știe ce prilej de a scoate la aer pe *Dragoste trecătoare* și pe *Clar de lună*, cînd ați venit să ne porunciți să venim,

peste o oră, la hanul „La Trei Popice”. Pe singele spionilor, mare lovitură ! Căci mirosisem noi... zece pistoli.

— Cincisprezece, prea distinsul meu amic !

— Pe puțin...

— De căciulă, strecură Malvenu.

Iar Folavril continuă, spre a nu arăta pe față admirația ce i-o stârnea tovarășul său :

— Ne-am ținut vorba !... Ne-am văzut acolo... Cînd spun că ne-am văzut... e un fel de a vorbi, că vă ascundeți mereu fața, preschimba-mi-s-ar singele în venin ! Oricum, să trecem peste amănuntul ăsta neînsemnat care nu vă privește decît pe dumneavoastră... Ne-ați dat instrucțiuni care aveau drept țință să ne prefacă pe noi, oameni ai spadei, pe singele ce-mi curge în vine, în josnice iscoade !... Dar la mijloc era...

— Un ciștig de douăzeci pistoli, oftă Malvenu.

— Pe puțin...

— De căciulă !

— Acum cunoașteți, încheie Folavril, profesiunea noastră de credință în ce privește bani !... Să fie asta ambiție ?

— Posibil ! răspunse baronul care ascultase fără să scoată o vorbă. Dar poate că ambiția voastră nu vă împinge pînă la temeritate ?

— Pe viața mea, facem ce putem, dragul meu gentilom ! Titlul de căpitan nu aduce mare lucru, ca să nu spun nimic.

— Și apoi, continuă Malvenu, sub preaiubitul nostru rege Ludovic, după nume al patrusprezecelea... (amîndoi se descoperiră și făcură o plecăciune) nu prea se ciștigă, e trist că trebuie să o spunem, cu ce să-ți ții rangul...

— Ei bine, le-o tăie baronul, vreau să vă dau un pri-lej foarte bun !

— De a face avere ? săriră în același timp cei doi asociați.

— Da.

— Spuneți, spuneți repede. Pe Satana și pe coarnele lui !

— Dar fără bucurie amăgitoare, vă rog.

— Zece minute de treabă două mii de scuzi.

— Pe puțin ? gîndi cu glas tare Folavril, tremurînd de tulburare.

— De căciulă ? întrebă, mai practic, Malvenu.

Baronul zîmbi.

— Pare-se că astea-s vorbele voastre favorite ! Ei bine, nu !

— Vai, ofta cel cu sudalma pe buze, îmi spuneam chiar că, la naiba, prea ar fi frumos !

— Și ce trebuie să facem ca să înolăm în izvorul ăsta de belșug ?

— Să dați o lovitură zdravănă de sabie. Atît.

Folavril se sumeți.

— În chip loial ?

— Firește, loial !

— Să fie într-un ceas bun ! Altminteri m-aș împotrivi !

— Ne-am împotrivi, adăugă și bondocul.

— Cită gingășie ! gîndi domnul de Souvré, dînd din umeri.

Folavril își bătut spada cu palma și spuse :

— *Clar de lună* vă asigură izbînda.

— Iar *Dragoste trecătoare* nu așteaptă ora întîlnirii, adăugă Malvenu schiînd același gest.

— Bine, spuse rivalul contelui, văd că m-ați înțeleș.

Apoi, făcîndu-le semn să-și apropie capetele de al său, continuă cu glas scăzut :

— Gentilomul în chestiune va veni mîine seară, nu-i așa ?

— Da.

— A avut grijă să ne-o spună.

— Cum ?

— Noi ascultam... spre a-l servi pe monseniorul.

„Adevărat, gîndi baronul. Caraghioșii ăștia n-ar cuteza să mă trădeze.”

— După aceea, cu glas tare :

— Prin urmare, mîine, toți trei ascunși în umbră, vom aștepta clipa în care, singur, se va întoarce acasă. Și atunci...

— O provocare ! făcu Folavril. Apoi lovitura de sabie. Mă pricep la asta, de nu, să crăp aci pe loc ?

— Ne-am înțeles ?

— Senioria voastră are cuvîntul nostru.

— Mîine seară, aici, la nouă.

— Vom fi.

Baronul se pregătea să-i lase, dar cei doi nu se mulțumiră cu atât. După ce se consultară grabnic, alergară după el pînă la ușă.

— Iertare, se auzi un glas tunător, ce părea coborît din cer.

Baronul de Souvré se întoarce și se găsi în fața lui Folavril care îl domina cu statura-i înaltă, deși își înnoioase ușor spinarea.

— Ce s-a întimplat ? întrebă el.

— Nu prea mare lucru, pe toate crucile și ștreangurile, n-ar putea cumva monseniorul să ne dea...

— Bani ? adăugă un alt glas, iesut parcă din pămînt, un glas dulce și subțire aparținînd nu altuia decît scuturului Malvenu.

— Înainte de a fi făcut treaba ? se miră gentilomul, tuluit de atîta îndrăzneală.

— Asta o să ne dea curaj, răspunseră cele două glasuri, [cel din cer și cel de pe pămînt.

Baronul căzu parcă pe gînduri.

— Fie, zise el. Dar mă bizui pe voi că-mi veți apăra interesele ca pe ale voastre proprii ! Poftim !

Și le dădu o pungă ale cărei rotunjimi dovedeau că în ea se afla cea mai mare parte din cele două mii de scuzi făgăduiți.

— Pe mîine !

— Pe mîine ! repetară cei doi căpitani ai aventurii, măturînd podeaua cu pălăriile lor jegoase.

Scena descrisă la începutul istorisirii noastre ne arată care fură roadele acestui complot.

TERESINA CEA NEBUNĂ

Pe Georges d'Artagnan l-am lăsat încăierîndu-se cu omul nascut, care nu era altul decît baronul de Souvré, în chiar clipa în care unul dintre cei doi, împins cu putere de către potrivnicul său, se rostogolea mistuindu-se în hîni.

Martorii scenei acestora, Gérard și Landry, încremeniră, nu puteau să facă o mișcare.

Oare cine fusese înghîțit de negrele ape, al căror elpocit sîntu n făcea să se întoarcă, împotriva voinței lui, cu toate că erau obișnuți cu asemenea zgomet ?

Să fi fost bătăntarul acela mimos, pe care aola dacă-l zăseseră, mai cu seamă Landry, sosit ultimul și care nu avuse decît timpul să dea alarma, înainte de a se avînta în luptă ? Să fi fost celălalt ?... Cel care pe bană dreptate era scutit de el ad ucigaș ?

Priveau, cu ochii larg deschiși, gata să-l răzbune pe bătut. Singura lor grijă în clipa aceea era să se năpustească asupra lașului provocator și să-l hăcuiescă.

Încă puțin și aveau să știe ce să facă.

Supraviețuitorul acelei sălbatice lupte își trase sufletul; începu să dea semne de viață. Îl zăreau sau, cel puțin, îl slăneau vag o masă care le apăru informă, trîndu-se, agîtîndu-se de asprîmile teronului, spre a urca panta.

— Dumneata ești, tinere ? întrebă Gérard, mai tulburat decît voia să pară.

— Da, răspunse un glas gîfîit, pe care nu-i fu greu să-l recunoască.

— O, Maică Precistă, fii binecuvîntată ! exclamă vrednicul om. Și, întinzîndu-i vîsla căreia nu-i dăduse drumul din mină, adăugă : Ține-te zdravăn de asta ; o să te scoatem la mal. Ai reușit ?

— Da, slavă Domnului !

Cei doi bărbați își încordară puterile, astfel că-l traseră pe fătău pînă la ei.

— Uf ! făcu Georges ridicîndu-se.

Apoi, după ce se pipăi, adăugă aproape vesel :

— Nu s-a rupt nimic. Totul e în ordine. Vă mulțumesc, bravi mei !

— Mai degrabă noi ar trebui să-ți mulțumim pentru generoasa dămitale purtare, murmură barcagiul, căci de nu m-ai fi însoțit, am fi fost, luați așa pe neașteptate, sfirtecați nu glumă !

Poate că nicicând în viața lui barcagiul nu vorbise atât de mult.

— Eu, treacă-meargă, adăugă filozofic Landry, dar stăpînul meu... Domnul conte...

— Că bine zici ! sări ca ars tînărul, mă readuceți la realitate !... N-avem dreptul să ne induioșăm de propriile noastre persoane, de vreme ce sînt teferi. Hai-leți repede, să dăm fuga lîngă cei care are nevoie de îngrijirea noastră.

Cu toți ajunseră în cîțiva pași pînă la cocioabă și intrară în odaie.

La licărul pilpîitor al opaițului care arunca o lumină lugubră în căscioara aceea, le fu dat să vadă un spectacol ciudat care-i țintui locului, fără să mai poată face o mișcare, nici înainte, nici înapoi. O femeie sta aplecată asupra trupului încă neclintit al victimei capcanei și privea cu ardoare în ochii aceia pe jumătate închiși. Nu se întoarse la zgomotul făcut de noii-veniți.

— Ce înseamnă asta ? făcu Landry.

Revenindu-și din uluire, Gérard spuse doar atât :

— E Teresina nebuna.

Pironit parcă de podea, Georges privea, cu o emoție de care nu se putea descătușa, în fața aceea, ea însăși nemîșcată și dăruită toată contemplației sale mute.

Deodată ea se ridică, fără să-și desprindă ochii de la trupul de la murîbund.

Din locul în care se afla și din care nu-i mai vedea să plece, tînărul se uita la femeia ce nu părea să-l fi luat în seamă. Era ceea ce se poate numi o nenorocită ; acoperită aproape numai de zărate, cu părul ravăsit, surdă doar pe la simple, altfel negrit ca smoala. La prima vedere părea să fie bine trecută de cincizeci de ani, deși în realitate nici nu atinsese patruzeci. Trebuie să fi fost iare frumoasă cîndva !

Chipul ei, pe care se putea citi o dureroasă resemnare, avea un aer ciudat, care cînd și cînd te făcea să te cutremuri. Ochii, mult adînciți în găvanele lor, aruncau fulgere ; erau cînd blînzi, cînd plini de o aspră lumină ; dar oricare ar fi fost simțămîntul pe care îl exprimau, ei se păstrau adine sfredeliilor. O culoare de nedefinit, mai degrabă de un brun închis decît palidă, îi înuneca obrazul încrețit de cîteva cîte timpurii. Gura-i era mică, cu buze minunat conturate care, cînd se întredeschideau, dezveleau dinți de un alb strălucitor, rîvnit nu de puține fete. Slabă, osoasă, cu pomeții obrajilor mult ieșiți în afară, de parcă ar fi fost aduși de altundeva pe chipul acesta vestejit... Era înaltă — lucru pe care tînărul îl băgă de seamă cînd ea se ridică. Formele trupului, cu neputință de ghicit, se pierdeau sub zdrențe. Doar brațele, slăbite pînă într-atît încît ar fi putut fi luate drept piese anatomiche, ieșeau dintre fișii de stofă fără culoare care o acopereau. În toată înfățișarea ei, femeia aceasta avea ceva fatal. Nimic respingător, totuși : dimpotrivă, ceva care te atrăgea.

Femeia făcu un semn.

Gérard și Landry se apropiară de ea.

Atunci, cu glas cavernos, asemenea unui ecou venit de dincolo de mormînt, ea spuse întinzînd brațul descărnat spre jalnicul pat pe care se afla culcat contele :

— Va trăi !

Micul d'Artagnan nu făcuse nici o mișcare.

În sfîrșit, ea îl zări și, pășind spre el, îl privi cu luare-aminte.

— Cine ești dumneata ? îl întrebă ea.

— Dar dumneata ? i-o întoarse tînărul marcat de întrebare.

— Teresina, răspunse ea simplu.

— Teresina ?

— Nebuna ! urmă ea, cu zîmbet silit.

Tot vorbind astfel, ea nu înceta să înainteze și să-l privească.

Deodată tot trupul îi fu zguduit de un tremur ; fața-i supă se încordă, vinele gîtului i se întinseră, mai-mai să se rupă de nemăsuratul efort pe care îl făcuse pentru a-și înfrîna tulburarea care o copleșea.

— O, o, făcu ea, apăsînd pe fiecare exclamație.

— Ce ai ? o întrebă Georges, uluit că putea stîrni atîta frămîntare în necunoscuta aceea.

Ea nu răspunse ; dar apropiîndu-se și mai mult, îi puse amîndouă mîinile pe umeri și-l sfredeli cu privirea.

— Nu o supăra, pentru Dumnezeu — șopti podarul aplecîndu-se la urechea tînărului, cei săraci cu duhul știu face și farmece !

Dar d'Artagnan nici nu avea de gînd să se împotrivească inchipuirilor sărmanei femei, față de care simțea că i se naște în suflet un interes de neînvîos. Dealtfel, aceasta își schimbase atitudinea dintîi și, după ce lăi încetișor mîna lui Georges, o examină cu înfrigurare. A fi zis că este o prezicătoare din vechime exercitîndu-și sacerdoțiul.

Linieștea din încăpere și semi-întunericul ce dădea făceau ca întreg tabloul să pară și mai cutremurător.

După ce își spusese părerea, Gérard și Landry păreau a nu-i mai lua în seamă ; se duseseră lingă rînîi, a cărei respirație deși slabă se înviora tot mai mult. Rășina din opaiț trosnea într-un chip lugubru, zvîcnurile flăcării sale albastre isca un soi de fulgere palide, ce vîrguiau cînd și cînd mîna tînărului. Degetele osoase ale femeii abia le atingeau pe ale lui Georges care, totuși, se înfiora la contactul lor ; degetele acelea erau ca de gheață. Vreme de cîteva secunde ea păru cufundată în contemplarea numeroaselor linii ce se împleteau în mîna pe care o ținea.

— O, o, mai spuse ea cu o voce ciudată.

— Dar spune-mi ce vezi ? întrebă Georges.

Fără să-i răspundă, însă, ea murmură :

— Aceleași linii !... Aceiași sorți !...

— Mă cunoști cumva ?

— Nu, răspunse ea, pe un ton aproape sălbatic.

— Atunci de ce mă privești astfel și de unde groaza de care ai părut stăpînită pe cînd îmi citeai în palmă ?

— Pentru că-i semeni !

— Cui ?

— Lui !... Lui !

Apoi, dintr-o dată, slobozi un rîs scurt, strident, jalnic, asemenea unor hohote de plîns icnite, și rosti cîteva cuvinte fără șir :

— Era înalt... frumos... atunci... viteaz !... Terezina l-a văzut... Noapte adîncă... groaznică... Ah, du-te... du-te...

Apoi tăcu, ascunzîndu-și fața în palme. Nu se mai auzea decît șuierul respirației sale sacadate care-i ridica pieptul în tresăriri grăbite.

La rîndul lui Georges se apropie de Terezina

Ea își înalță capul și-l privi fără să facă vreo mișcare.

— Suferi ? o întrebă el încetișor.

— Neîncetat ! răspunse ea, cu privirile rătăcite.

Apoi, parcă venîndu-și în fire :

— Nu știu !... Nu mai știu !... Cine îmi vorbește ?... Dumneata !...

Și, dîndu-se pe neașteptate cu un pas înapoi, urmă cu sălbatecă minie :

— Cine ești ?... Ce vrei de la mine ?... I-ai furat chipul ?... Nu ești el !... Nu ești el !... Iar ochii ei, neaburîți de nici o lacrimă, sticliră ca flăcările în noapte.

Georges trecea printr-o stare neplăcută pe care nu și-o putea lămurii. Nu știa ce temei să dea simpatiei care, fără voia lui, îi atrăgea spre femeia aceasta — smînită, neîndoios — dar al cărei glas îi tulbura inima, ca și privirea dealtfel, — o, privirea aceea ! — mereu neclintită și pătrunzătoare ; simpatia aceasta îi trecea în suflet o neliniște pe care nu și-o putea înfrînge.

— Vrei să stăm de vorbă ? o întrebă el.

Sprîncenle nefericitei se încruntară, o cută îi brăzdă fruntea.

— Nu, strigă ea, din nou apucată de rîsul acela sfișietor. Terezina nu poate spune nimic !... Nimic !... Ea așteaptă și plînge !

— Ce aștepți ?

— Moartea !

Apoi, întinzînd brațul spre rînîi, femeia adăugă :

— Veghează asupra lui și... asupra duminale !

— Terezina ! strigă fără voia lui tînărul.

Ea îl privi din nou. De data aceasta, chipul ei, devenit trist și melancolic, oglindii o mîhnire nespusă. Trupul i

se clătină; brațele ce-i atârnav se ridicară pînă la jumătate, ca pentru a se întinde înainte; dar își reveni pe dată și se întunecă iarăși, ca mai înainte. Cu pași mașinali, ea se îndreptă spre ușă. Acolo, întorcîndu-se încă o dată, rosti cu glas parcă din altă lume:

— Domnul să te aibă în pază!

Și se mistui în noapte.

După ce își mai veni în fire din buimăceala ce-l cuprinsese, tînărul se întrebă dacă nu cumva fusese prins în mrejele vreunui vis. Nu mai vedea, nu mai auzea. Între jump Gerard și Landry își făceau mereu de lucru pe lingă conte, dîndu-i toate îngrijirile.

— O, dar vreau să o mai văd! își spuse deodată d'Artagnan. Și, fără ca ceilalți doi bărbați să bage de seamă, ieși și el. În fața lui, la cîtiva pași, silueta femeii luneca încet, precum o fantomă spînteecînd beznă. El se luă după năluca aceea mișcătoare, cu inima strînsă, împovărată.

— Ce mi se întîmplă oare? Ce înrîurire poate avea asupra-mi femeia aceasta?

De fapt, el nu-și dădea seama de nelineștea care-i apăsă inima. Pășea, străin de sine, supus parcă unei voințe din afara lui. Vru să o ajungă din urmă pe Teresina, dar un simțămînt nedeslușit îl opri. Instinctiv, de parcă ar fi fost silit să o facă, el își potrivea pasul după cel al nebunei.

Deodată, un glas trist și monoton se ridică în noapte, psalmodiînd un cîntec de jale.

Te vei întoarce oare lingă mine căci te aștept

O, dulce iubit de care mi-e dor?

Te vei întoarce, tu cel pe care neconținut îl aștept

Lingă cea care atît de mult te iubea?

Georges se opri locului și își duse mina la inimă; ca pentru a i molcomi bătăile. Cîntecul acesta, care ajungea pînă la el asemenea unui vaer, îl mai auzise undeva. Unde oare?... Cînd?... Nu-și putea aminti... dar cuvintele pe care el însuși le îngina, înainte chiar ca ele să se facă auzite, îi dovedeau îndestul că melopeea aceasta nu-i era necunoscută.

Și din nou porni, grăbind pasul, căci răstimpul în care stătuse locului îl îndepărtase de Teresina; glasul ei nu mai ajungea pînă la el decît ca un susur aproape

nedeslușit. Capricioasă plimbare a sărmanei smintite îi dusesese pe malul fluviului.

Din loc în loc, înaintînd în apă, „indicatoare“ lungi afundate în nămol, însemnau tot atîtea puncte de reper pentru numeroșii pescari care își legau de ele bărcile.

Georges, ale cărui priviri încercau să străpungă întunericul, se poticni deodată de un obstacol care-i tăia calea. Dîndu-se înapoi cu un pas, și vrînd să vadă ce lucru anume îl oprise din drum, el se aplecă și rămase îngrozit. Un trup, poate un cadavru, sta în jos pe pămînt. Revenindu-și uită pentru cîteva clipe de nebună, pentru a se încredința că cel sau cea care zăcea era cu adevărat fără de viață. Se aplecă așadar din nou, supra trupului și, după ce-și apăsă palma pe pieptul acela, marmură:

— Inima îi bate încă.

Dar nu isprăvise bine vorba, că un strigăt de furie îi țîșni de pe buze. Întorcînd ușor masa aceea inertă, văzu o mască de catifea neagră ce-i acoperea chipul.

— El! răcni Georges. Iarăși el!

Și, scoțînd un jungher din teaca aflată la brîul bărcii nului de Souvré, ridică brațul.

În aceeași clipă aproape, îl lăsă să cadă, moale, spînzînd:

— Nu!

— Ucide-l! porunci un glas înăbușit, la cîtiva pași de el.

Se întoarce brusc și blîgui:

— Teresina!

— Ucide-l! repetă nebuna.

— Nu! făcu el încă o dată, ridicîndu-și capul într-un gest nobil, plin de semeție. Ar fi o lașitate!

În clipa aceea raza lunii scalda chipul bărbătesc și mîndru al băiețandralui, pe care atîtudinea luata părea să-l facă mai înalt.

Aflată chiar în fața lui, Teresina slobozi un soi de urlet și, bătînd aerul cu lungile-i brațe descărmate, sălăță gîtuț:

— D'Artagnan! D'Artagnan!

Apoi, sub puterea groazei, îmboldită de nebunia care o cuprîndea din nou, o luă la fuga, deznădăjduită, scoțînd

strigăte nearticulate, semănate de ecou pe tot cuprinsul insulei.

Vrînd să o liniștească, Georges încercă s-o cheme ; dar fi clănțăneau dinții, astfel că nu putu scoate nici cel mai slab sunet. Se gîndi să alerge după ea ; dar picioarele îi tremurau, gata să-l lase. Atunci, o porni încet, anevoie, pe drumul ce ducea la casa barcagiului, căci o istovire făcuse de marșuri luase locul prea multor sale energii. Cînd ajunse acolo, toate păreau neschimbate. Contele nu făcuse încă nici o mișcare, dar se vedea împede că peste puțin avea să-și recapete cunoștința.

Cu glas tăios, sacadat — de parcă întîlnirea cu Teresina ar fi făcut din el un dement — tinărul d'Artagnan îl întrebă pe Gérard :

— Pe femeia aceea ai mai văzut-o ?

— Pe nebună ?

— Da, pe ea. Nu s-a mai întors aici ?

— Nu, făcu Gérard privindu-l. Dar ce ai ?

— Nu știu. Nu-mi pune întrebări. Trebuie nerăbdat să o revăd !...

— Nu te-ai dus după ea ? întrebă la rîndu-i barcagiul care, fără a lăsa să se vadă, observase că tinărul plecase.

— Da, dar mi-a scăpat !... Unde aş putea-o regăsi ? Poate ştii dumneata ?... Cred că locuieşte în insulă.

Barcagiul își clătină capul în neîncredere.

— Vei să mă duci pînă la ea ?

— Pînă la vizuina ei, îl îndreptă Gérard, înclinînd iar capul pentru a arăta că se supune.

După ce îl preveni pe Landry că vor lipsi puțin, cei doi ieșiră.

Curînd zăriră un fel de gorgan, alcătuit din pietre și mușchi care, în beznă, aducea cu o grămadă de gunoale. Cînd se apropie de el, Georges încluse că protuberanța aceea a pîmîntului, pe dinăuntru scobită în chip de grotă, era închisă într-o parte de o grămadă de scînduri vechi, reaminate, alcătuită de o masă rușinabilă dintr-o cocioabă. O ușă — dacă lucrul acela putea fi numit astfel — se afla într-o veșnică mișcare, scîrînd din balamalele-i ruginate, gata să se desprindă din cadrul ros de carii în care fuseseră bătute.

Cei doi bărbați intrară.

Gérard avusese dreptate. Era mai degrabă o vizuină decît o încăpere de locuit. Nici un obiect, nici o unealtă de bucatărie. Nimic ! Un gol desăvîrșit ; într-un ungher, o grămadă de frunze uscate, de ieșuri și de zdrențe arăta că cineva voise să-și începese un culcuș din tot balmeș-balmeșul acela de rămășițe.

Cu un gest grăitor, Gérard arătă spre culcușul gol.

— Mulțumesc, prietene, zise tinărul, care începuse să se obișnuiască cu firea tăcută a luntrașului, întorcîndu-se la tovarășul dumitale ; eu mai aștept aici.

Gérard nu stăruî. Strînse mîna pe care i-o întinse Georges și se duse la casa lui.

Micul d'Artagnan așteptă multă, multă vreme, cu brațele încrucișate, sprijinit de ușa pe care, astfel, o împiedica să mai scîrîie.

Ce de gînduri se învălmășeau în mintea aceea tinără ! Ce de gînduri se înfățișară cugetului celui sărman băiat, care aștepta o necunoscută... o nebună !... Ce să-i spună... ce ? Știa el oare ? Și mereu, mereu aceeași întrebare, pe care și-o punea fără de istov și la care nu afla răspuns : Cine este femeia aceasta ?

Firește, nu se prea putea lăuda că ar fi avut odihnă, din ajun de cînd se stîrniseră toate, iar dacă norocul pe care venise să-l caute la Paris nu i se înfățișase chiar de la sosire, cel puțin putea fi mîndru că văzuse întîmplările născîndu-i-se pe sub pași, de vreme ce în mai puțin de douăzeci și patru de ore fusese destul de răsflătat în privința aceasta ; și apoi, totul lăsa să se întrevadă că încă nu se afla la capătul lor.

Auzi din depărtare bătaia unui orologiu.

— E patru, gîndi el, ieșind din îngîndurarea în care se cufundase. O piclă cenușie își întinse încet vălurile, alungind întunericul ce tivise zărea. Obiectele începeau a se desluși, dar nu încă foarte limpede. Se nășteau zorile.

— Haide, își spuse el, oftînd adînc, e timpul să plec. N-ar fi prudent ca ziua să mă prindă aici. Apoi, aruncînd o ultimă privire în jur, adăugă :

— N-o să vină, n-o să știu nimic !

PLANCHET ARE EMOȚII

Trist, frînt de oboseală și mai mult încă din pricina emoțiilor, încercă să-și dea seama unde anume se afla : în fața lui, întinderi virane, doar cu cițiva arbori de diferite soiuri, ici-colo ; în spatele lor, Sena al cărei murmur monoton mai mult îl bănuia decît îl auzea. Urmîndu-îi firul, avea să ajungă, fără doar și poate, la Pont-Marie.

Tîrîndu-se aproape, căci istovirea copleșea în sfîrșit făptura acea tinăară și vîguroasă, el urmă drumul ales, astfel că peste douăzeci de minute sosea, gîfîind, în fața hanului *La cei patru mușchetari*. Traversă cheiul Anjou și tocmăi se pregătea să dea ocol „casei înșingurate“, cînd, deodată, se trase înapoi. În chiar mîlău, locul șoselei, o pată mare, brună, asupra căreia zorile născîndu-și arunceau palida lumină, în atrase luase-aminte. Pămîntul supsesse sînge de om — căci tinărul se afla pe locul asasinatului — dar sîngele acesta își lăsase la suprafață culoarea învinătoare. Lingă pata, Georges își zări spada, ceea ce dovedea că nimeni nu trecuse încă pe acolo. Ridică arma și, după ce-i șterse vîrfu de cizmă, și-o agăță de centură.

Și acum ce trebuia să facă ?

Să-l deștepte pe Planchet, nici vorbă... cu atît mai mult, cu cît nu voia cu nici un preț să dea lămuriri privind cele întîmplate.

Ziua se înstăpînea. Un zvon nedeșlășit, asemănător îndepărtatului vuiet al mării, ajungea pînă la el. Marea cetate se deștepta. Privind în sus, zări fereastra camerei în care stătuse atît de puțin ; rămăsese deschisă. ...

— Să încercăm, spuse el.

Așadar, adunîndu-și puterile, se apropie de spălier și începu să se cațere. De trei ori se opri, gata-gata să se dea bătut. Dar curajul și voința îl susținură. Ajunse, în sfîrșit, la bara de sprijin, o încălecă și se pomeni în camera lui.

Era la capătul puterilor. Avu totuși prezența de spirit să închidă fereastra. Apoi, ținîndu-se de pereți, de masă, de tot ce întîlneau mîinile sale, ajunse la patul pe care se prăbuși, cufundîndu-se într-un somn care nu mai voise să-l ierte.

Cînd micul d'Artagnan deschise ochii, îl zări pe Planchet care, în picioare în fața patului, cu boneta în mîini, îl privea cu o uimire lesne de înțeles. Cum așă protejatul său dormise fără să-și fi desfăcut mearcă patul, fără să se fi dezbrăcat ! Nu cumva răcise ?

Încă buimăcit de zgăduțoarea diamă pe recută cu cîteva ceasuri mai devreme, Georges se lîcea la ochi și se uita în jur, întrebîndu-se dacă era trează cu adevărat.

— Ah, făcu el în cele din urmă, dumneata ești, jupîn Planchet ?

— Da, răspunse hangiu. Pare-mi-se că n-ai dormit bine ?... Pun rămășag că ai visat, tinărul meu domn.

— Zi mai degrabă că am avut un vis urît ! răspunse Georges, fără a se descreți în fața bănuiei în gînd. Un vis groaznic !

— I-ați visat pe arcașii dumitale ?

— De-ar fi fost numai atît !

— Atunci ce ?

— Nimic.

După ce aruncase răspunsu-i mult prea scurt, pentru a curma alte întrebări, încercă să se ridice, dar mîdularile-i încă amorțite îl făcură să se clatine.

— Ei bine, zise el ținîndu-se de capul patului, doar n-o să mi se facă rău ca unei fete ?

Planchet, care de la un timp încoace nu-l mai slăbea din ochi, strigă deodată :

— Dar ce ți s-a întîmplat, Dumnezeule-Doamne !... Ești plin de sînge ! Iar peste sîngele ce-ți mînjește Țălele, vad și pete de noroi... rupturi !... Ei asta-i !... Nu cumva visul acela urît te-a scos din casă ?

— Nu, răspunse Georges morocănos.

Planchet își spuse :

„N-o fi cumva somnambul ?“

Apoi cu glas tare :

- Nu poți rămâne așa, tinărul meu domn.
- Crezi ?
- Sint sigur chiar. Bați spaima în oameni, nu altceva !
- Ei, cam întreci măsura...
- Dar privește-te !

Pentru a se încredința de lucrul acesta, tinărul nu avea nicidecum nevoie să se cerceteze. Știa prea bine că Planchet avea dreptate ; clipa când alunecase în singele nefericitului conte îi reveni în minte, ca și înfiorătoare luptă cu ucigașul. Apoi, apoi Teresina... o vedea amestecată în toate întâmplările acelea tragice, în care el fusese unul dintre eroi. Teresina, a cărei privire de foc o simțea asupra-i, în sfârșit Teresina care îl tulburase într-atît, încît nu o mai putea uita.

— Repede, repede ! urmă hangiuul, rostind vorba-i mult îndrăgită, trebuie să îndreptăm toate astea.

— Cum ?

— La naiba ! Dîndu-ți alte haine.

— Dar nu am cum să ți le plătesc...

— Îți spun că asta e singura cale de a te face să ațîți a om de treabă, îi tăie vorba prea bunul Planchet, fericit că putea ațuta pe fiul fostului său stăpîn. În zece minute vei avea tot ce-ți trebuie.

Se depărtase, cînd deodată se lovi peste frunte și rămase locului, pentru a adăuga :

— Ah, trebuie înlăturată și amețala aceea neașteptată pe care ai avut-o. Crod chiar că asta e și mai grabnic... Ieri te hărțuise foamea ; astăzi trebuie să fie vorba de altceva ; deși același leac poate fi și acum de folos. Așteaptă.

Cobori treptele cîte patru și se întoarse pe dată ; într-o mină ținea o sticlă cu vin din acela din care-i dăduse în ajun, iar în cealaltă cîrnați și un coltuc mare de piine.

— Iată, zise el punînd toate pe masă, înfulecă astea pînă la prînz.

— Cît ești de bun ! murmură, înduioșat, tinărul. Oare cum voi putea să-ți arăt vreodată recunoștința mea...

— Recunoștință ? îl întrerupse iar Planchet. Ei asta-i ! Doar eu sint cel care te-am recunoscut !... Și mă simt

tare mîndru !... Haide... Haide !... fără mofturi din astea ! Manincă, bea și, mai ales, nu te teme că-mi ești povară.

— Orice s-ar întîmpla, spuse Georges, plec astăzi.

— Astăzi ! Și încotro ?

— Așa, la voia întîmplării.

— Asta ar putea să te ducă departe, gîndi cu glas tare Planchet, scărpinîndu-se la ceafă. Mai tare mi-ar place pentru dumneata altă țintă... Ia să vedem... E limpede că nu poți îmbrățișa decît meseria armelor, nu-i așa ?

Georges își ridică privirile :

— E cea mai nobilă.

— Da, cînd nu ai alta la îndemînă... așa se întîmplă și cu dumneata, tinărul meu domn... Ei bine, de ce n-ai intra în serviciul maiestății sale ?

— Asta mi-era gîndul !... Numai că...

— Numai că ?

— Aș vrea să intru la mușchetari !

— Ei drace ! se minună hangiuul. Vezi însă că asta nu-i treabă prea ușoară.

— Asta știi și eu ! oftă Georges.

— Dar nici cu neputință nu-l...

— Ai vrea oare dumneata...

— Să încerc ?... Da, firește. Fără a-ți făgădui însă nimic. Cînosesc cîteva persoane suspuse... una mai cu seamă... în sfîrșit, ar ajunge !... Dar pentru asta trebuie să aștepti și, mai ales, să aștepti cu răbdare.

Micul d'Artagnan schiță un zîmbet și spuse :

— O să aștept.

— Să fie într-un ceas bun !... Și acum mă duc să-ți aduc schimburi.

Planchet coborî, părăsi hanul, după ce-l lăsă în paza lui Tiemousse, un băiat sărman, neajutorat la minte, pe care îl luase din milă, și dădu fuga la unul dintre vecinii săi, vinzător de haine vechi, de la care cumpără tot ce avea nevoie. Cu „complet“-ul acesta de epocă în brațe urcă în camera lui Georges, desfășurînd pe dinaintea ochilor lui uluiți cuprinsul unui pachet voluminos.

Peste un sfert de oră, transformarea se făcuse; iar flăcăul, cu puteri nou cîștigate, reapăru, proaspăt și voios, de parcă nimic neobișnuit nu i s-ar fi întîmplat. A rămîne închis în casă nu era însă lucru pe placul lui; de aceea coborî, atras de glasurile celor ce căutau băutură și al căror număr începea să crească; gîndea să se amestece printre ei, spre a afla dacă se vorbea despre lucrurile acelea care îl interesau atît de mult.

Intr-adevăr, se vorbea. Nu se vorbea decît despre pata mare, de un brun vînețiu — în care fiecare recunoscuse singe — lătită în chiar mijlocul străzii, astfel că sporovăiala își croia nestîngherită drumul.

Jupîn Planchet se scărpină în cap — gest familiar lui — și își punea în gînd sumedenie de întîmplări, urmate de cugetări întîme, mai mult sau mai puțin îndreptățite.

— Oare drăcușorul ăsta blestemat să fi făcut iarăși una de-a lui? Hm, nici nu m-ar mira! În familia asta se aprind repede cu toții!.. Dar ce s-o fi petrecut astă-noapte, sub fereastra casei mele?

Tocmai ajunsese aici cu nedumeririle, cînd intră un vecin.

— Ei, cumetre Planchet!

— Ce s-a întîmplat, cumetre Môtivier?

— Ți-ai văzut vița?

— Vița?

— Ei da! Aia de sub fereastră.

— Dar ce are? întrebă Planchet. Doar a și înflorit.

— Ce să spun, urmă Môtivier, ciudate flori! Rămurelele sînt rupte de-a lungul peretelui, iar spalierele sînt în mai multe locuri!

— Fir-ar să fie! Trebuie să văd! sări vrednicul hangiu.

Își repede și se întoarse peste cîteva clipe, de data aceasta pe deplin încredințat că tînărul său protejat nu era străin de jaful acela. Tocmai se pregătca să-l întrebe, spre a-și potoli curiozitatea, cînd auzi zgomot de pași, ca de trupă, de trupă destul de numeroasă, oprindu-se la ușa hanului.

— Ia te uită! Ce o mai fi și asta? își spuse el.

Dar nu avu timp să găsească răspuns la întrebare; ușa se deschise brusc și un sergent ai arcașilor municipale-
lității se ivi în prag.

— Hei, hangiule! strigă el.

— Eu sînt.

— Apropie-te!

— Nu, dacă doriți, intrați!

— Fie! răspunse sergentul.

Și făcu cîteva pași prin odaia cu mese.

Afară, vreo doisprezece arcași se țineau gata să îndeplinescă ordinele comandantului lor.

De îndată ce sergentul se află în fața lui Planchet, începu să-i vorbească tăios:

— Adăpostești un tînăr, o haimana pe care o căutăm.

— Nu cunosc haimanale, răspunse fostul slujitor al croului gascon, sumetîndu-se. Bărbați, asta-i altceva! Dacă așa ceva căutați la mine, atunci spuneți-mi!

— La dracu! i-o întoarse sergentul, mi-ar fi cam greu să-ți fac pe plac, fiindcă nu știu cum îl cheamă.

— Atunci...

— Atunci o să facem altfel.

Și, întorcîndu-se spre ușă, subofițerul strigă:

— Langlois, vino încoace!

Un alt sergent intră. Nu avea sabie.

Georges și Planchet îl recunoscuseră imediat.

— Ia te uită, se încinge treaba!

— Unde ți-e hoțul care ți-a luat spada? întrebă cel dintîi pe camaradul său.

Subofițerul cel dezarmat își plimbă privirea peste cei de față, oprindu-și-o la Georges.

— Iată-l! spuse, arătînd spre tînărul d'Artagnan.

— Ești sigur?

— Pe toți dracii! Firește că sînt sigur. Poartă sabia mea la sold, lepădătura!

— Lepădătură ești tu, brută! strigă tînărul pierzîndu-și cumpătul.

— Înșfăcați-l! strigară într-un glas cei doi sergenți. Arcașii intrară.

— Veniți! făcu Georges trîgînd spada de la brîu și sprijinindu-se de perete.

— Asta-i bună ! Sigur că venim, zise primul sergent.

— Săriți pe rebel ! comandă cel de al doilea.

Arcași se pregăteau să se supună, când Planchet veni să se proțăpească hotărît în fața lor.

— Nu aveți dreptul ăsta ! rosti el cu glas puternic.

— Nu mai spune ! rinjă subofițerul. Și cine s-ar putea împotrivi, mă rog ?

— Regele !

— Are dreptate ! murmură cei mai mulți dintre cei ce beau pe la mese.

— Ia te uită, ce tot spunei acolo ? exclamă sergentul cel dezarmat.

— Spun ce-mi place ! i-o întoarce bravul hangiu, aprinzindu-se. Apoi adăugă calm : Maiestatea sa vrea și înțelege ca supuși săi să fie respectați când se află în casa lor.

— Da, da ! strigară toți cei de față ; în afară de arcași desigur, care erau de părerea celor doi comandanți ai lor.

Oratorul de drept numără dintr-o privire clienții și soldații, după care urmă, fericit de radele stoșim i sale.

— Ați pătruns la mine cu forța !... Vreți să comiteți un abuz, mă împotrivesc !... Afară !

— Haide, omule ! reluă cel de al doilea subofițer, lasă-ne să ne îndeplinim misiunea.

— Auzi, omule, urlă Planchet, ca scos din minți de felul în care acela i se adresase, și care i se părea jignitor. Vă arăt eu ce înseamnă un om care își apără drepturile !

Apoi, luă de pe placa de deasupra căminului o spadă lungă, mult îngustată spre vîrf.

— Când o să vreți !... făcu el, împingînd o masă pe care o așeză repede în fața lui și a tinărului.

— A, va să zică așa stă treaba ! strigă primul sergent, pumînd la rindu-i mina pe spadă.

După aceea, adresîndu-se oamenilor săi :

— Înainte ! comandă el, puneți mina pe apărătorul nelegiuitorilor și curățiți-mi cuibul ăsta de eretici.

Arcașii municipalității se pregăteau să se supună, dar în clipa în care vrură să se avînte, se simtă încercuți. Georges și Planchet le țineau p'ent din față, în timp ce vreo cincisprezece mușterii, înarmați ca ce găsiseră la

îndemină, cu bănci, scăunele, stacane din cositor, le tăiau retragerea în spate și începau să-i hărțuie, nu glumă.

Cei doi asediați, protegîți de masa care alcătua un fel de baricadă, îi respingeau virtos pe asaltatori.

— Sint omule, da ? nu mai înceta Planchet să strige, împărțind lovituri furioase cu spada, lovituri care, la drept vorbind, cam nimereau în gol, dar aveau darul să-i țină pe arcași la distanță.

Vălmășagul și zarva deveniră curînd de nedescris.

Afară, se adunaseră o gronză de trecători, gîtuind trecerea pe cheiul Anjou și intrare în strada La Motte-aux-Papeteries. Cei mai curioși își șteau capetele prin ușa întredeschisă a hanului. Printre aceștia, o femeie în zdrențe, pe care nimeni nu o băgase în seamă, dînd tare din coate, ajunse în primele rînduri. După ce ochii ei se obișnuiră cu lumina slabă dinlăuntru, ea scoase un țipăt sfișietor :

În clipa aceea, d'Artagnan care se bătea neîntrerupt o zădărnicește.

— Teresina ! strigă el.

Atunci, fără a-și mai da seama, fără a se sinchisi de vreo primejdie, el sări peste obstacolul care îl despărțea de intrarea în casă și încerca să ajungă la ușă. Dar pe dată fu încercuit de oamenii miliției care puseră mina pe el.

— Lăsați-mă ! răcni el. Lăsați-mă !

Și asemenea unui pui de leu prins în capcană, se scuțea în așa fel încît arcașii, sub puternicele lovituri pe care le dăruia celor din jur, trebuiră să dea înapoi.

Deși nu înțelegea nimic din noua tactică a fiului celui ce-i fusese stăpîn, Planchet îl urmă.

Teresina se revărsase din mulțime și se refugiase la ușa podului ; acolo, sprijinită de parapet, își frîngea minile și gemea, spre nespusa uluire a mulțimii de gură-cască ; ba unii chiar începuseră să facă haz de mișcărilor ei chinuite.

Fără să se sinchisească de glumele proaste ce i se aruncau în obraz, ea se tinguia, repetînd ca într-o litanie :

— Or să-l ucidă !... Ucidă... Ucidă...

Prea departe pentru a vedea cele ce se petreceau înăuntrul hanului, cei ce căscau gura își treceau timpul cu acest intermezzo neașteptat cînd, deodată, sosi pe pod, în tropotul unui cal vinăt-rotat, un cavaler însoțit de o suită numeroasă. Purta veșminte de căpitan-locotenent la Mușchetarii-Cenușii.

Văzînd strînsura aceea de lume care umpluse strada, gentilomul strigă :

— Faceți loc !

Mai lesne e de dat un asemenea ordin decît de făcut. Cavalerul nostru înțelise treaba aceasta dîndu-și seama cît de deasă, ca peria, era mulțimea. Totuși, molconînd pasul calului, el repetă :

— Faceți loc !

Apoi, auzînd gemetele sălbatice slobozite de un glas de fenele, se uita în jur. În chiar preajma lui, atingîndu-l aproape, Teresina se căina încă :

— Or să-l ucidă ! Or să-l ucidă. D'Artagnan ! D'Artagnan !

Cavalerul tresări. Descălecă în grabă, îndepărtînd cu mîna pe toți acei gură-cască și, cu pas hotărît, se îndreptă spre han. Cucerită de aerul mindru și de noblețe pe care personajul acela le răspindea, mulțimea se ferea în lături cu respect.

În han tărăboiul atinsese culmea. Iar pentru că Georges fusese înhățat de arcași, cei ce țineau cu tînărul, ațîțați de Planchet, încercau să-l scape. Ploua cu ghionți, nu alta. Poate că ar fi început să curgă și sînge, cînd un glas răsunător, autoritar, se înălță deasupra tumultului :

— Jos armele !

Ca de la sine, capetele se întoarseră toate. Atunci, bravul hangiu scoase un strigăt de bucurie și se năpusti spre noul-venit, zicînd :

— Apărați-l, monseniore !

— Pe cine ?

— E fiul lui ! exclamă Planchet arătînd spre Georges. Cavalerul își ridică privirile asupra tînărului. Chipul i se lumină, iar ochii săi negri scinteară.

— Dați pace acestui gentilom ! făcu el către arcași, care așteptau cuvincoși.

— Dar, monseniore, cuteză sergentul dezarmat,

Căpitanul-locotenent își încrunță sprîncenele.

— Dați-i pace, repetă el, de nu vreți să aveți de-a face cu mușchetarii mei... tînărul acesta face parte din suita mea.

Vădit dezamăgiți, arcașii se supuseră și făcură stînga-m-prejur ; văzînd acestea, mulțimea nu-și precupeți hui-duiele, urmîndu-i de la oarecare depărtare.

Atunci, adresîndu-se lui Planchet, cavalerul spuse arătîndu-l pe Georges ce sta nemîșcat, de-a dreptul buimăcit.

— Adu-l la mine peste cîteva clipe.

— Da, monseniore ! O, da ! răspunse bunul hangiu a cărui privire se umezi de tulburare.

O clipă mai tîrziu cavalerul sări în sa și, urmat de escorta sa, ieși din han, din mijlocul mulțamii care voia să-l aclame.

— Cine e seniorul acesta ? putut întru sfîrșit să blîugie Georges.

— Conte de La Fère, răspunse Planchet.

— Conte de La Fère ? repetă băietăndrul.

Apoi, pe neașteptate, ochii i se umplură de lacrimi.

— Ah, exclamă el. Este Athos !... Athos !...

Încă mai vorbea, cînd ecoul unui cîntec trist ajunse pînă la el. Iar cîntecul acela găsia astfel :

Veni-vei la mine, cea care te aștept,

O dulce iubit pe care îl plîng ?

Veni-vei tu, pe care mereu îl aștept

Lîngă cea care te iubea ?

— Teresina ! strigă tînărul.

Și, dîndu-l la o parte pe Planchet care, fără să vrea, îi stătea în drum, sări pe pod. Privirile sale scormoniră împrejurimile. Nu văzu nimic !... Nimic !

Nebana dispăruse.

Dață moartea domnului de Troisville, pîlă de curaj, de dreptate și minare, contele de La Fère devenise căpi-

un locotenent al Mușchetarilor-Cenușii; Ludovic al XIV-lea purta titlul de prim-căpitan al acestei companii de elită alcătuită din trei sute de gentilomi. Numele mușchetar cenușiu venea nu de la culoarea voșilor ei, ci de la culoarea cailor folosiți în ambele corpuri. — Verhe gardă de onoare a lui Ludovic al XIII-lea — avea decât cai cenușii ori albi, în timp ce al doilea, cu sub ordinele cardinalilor Richelieu și Mazarin, nu a decît cai negri.

Prima companie se afla în strada du Bac, a doua era cartiruită în mahalaua Saint-Antoine.

Toate cătările acestea nobile purtau același costum: o ciză și o vestă trasă peste armă din postav albaștriu galonată cu aur, avînd patru cruci mari, albe așezate după unitate, în față, în spate și pe părți.

În afară de uniforma aceasta, mușchetarii — pe drept cuvînt foarte mîndri de norocul și de faima lor de bătălii — se fălșeau cu luxul cel mai orbitor, astfel că purtau, îndeobște, hame de postav stacoali, vestă și podobe de aceeași culoare, cu nasturi și butoniere auri. Costumul acesta scilicet le și adusesse dealul pe care de *Casa roșie a regelui*.

Contele de La Fère, căpitan-locotenent al primei din aceste companii alese se afla în mare favoare la curtea regelui Ludovic al XIV-lea. Nu mai avea, ce-i drept, înflăcărarea tinereții — se apropia de cincizeci de ani — dar faptele sale cumpănite și totdeauna pătănușe de acel înalt simț al dreptății, ce nu-l părăsise niciodată, făceau din el un ofițer superior cu alt mai prețios cu cît punea în tot ce săvîrșea o cutezanță niciodată dezamăgită.

O, cît de departe era vremea în care, sub numele de Athos, dimpreună cu Porthos, Aramis și d'Artagnon făcuse în mină regate întregi! Cîte amintiri... Dar și cîte păreri de rău!...

Porthos, forța materială a asociației lor, după cum el, Athos însemnase forța ei intelectuală, se săvîrșise din viață; Aramis tot mai desprins de lume, era pareă mereu gata să rostească legăminte, iar în ce-l privește pe d'Artagnan îl văzuse căzînd alături de el în furiosul atac de

Maëstricht, la 24 iunie 1675 și-i culesese de pe bazele mele cuvînte.

„Ît de bine își amintea de acea bătălie glorioasă pentru țării, dar atît de nefastă pentru prietenul lui; fruntarea aceea din care toți mușchetarii care s-au viețuit s-au reîntors cu săbiile însîngerate pînă la vîr și încovoiate de loviturile pe care le dăduseră.

Singur!... Rămăsese singur, căci prietenii pierdute puteau fi înlocuite. La ce bun averea? La ce bun norurile cu care se vedea mereu copleșit?... Fără învială, ar fi dat toate acestea ca să mai aibă douăzeci ani și pe tovarășii săi de arme!... Ar fi dat totul mai să retrăiască trecutul acela mereu viu, mereu prezent în amintirea sa, trecut în care chipul de înec al milady-ei Winter, soția-i nedemnă, dolul sufletului său, trecea doar ca un nor întunecat! Și acest mîncă senior a cărui melancolie se prefăcuse într-o neîncredere tristă și își aștepta răbdător ceasul ales de Dumnezeu pentru a-l readuce lîngă prietenii atît de mult iubiți.

Casa lui era situată pe strada Lions-Saint-Paul și se se îndrepta cînd, trecînd prin fața hanului lui Planchet, d'Artagnan făcuse să-l întâlnească pe fiul lui d'Artagnan. O adîncă tulburare îi cuprinsese sufletul, iar cînd ajunse în sala cea mare, tapisată cu scene de vînat, care servea de cabinet de lucru, se lăsă pradă gîndurilor. Încăperea aceasta atît de minunat decorată și de somptuos mobilată nu avea, pe pereti, decît patru tablouri cîntre care fiecare reprezenta un mușchetar în pictură, în mărime naturală. Și, în fiecare portret, același costum, aceeași ținută martială; doar chipurile erau diferite. Primul, semnat de Rafaelul francez Eugène Lesueur era amplu conceput și-l reprezenta pe actualul stăpîn al casei, pe Athos, noblețe întruchipată, privire adîncă, linu pe... Cel de al doilea, ale cărui trăsături mai puțin regulate înfățișau oricum o alcătuire foarte frumoasă, avea ceva șiret în expresie, datorită buzelor subțiri și a ochilor, cărora lorenul Claude Gellé — era unica operă de acest fel a peisagistului — artist bine cunoscut, le imprimase toată vioiciunea; acesta era Aramis. Cel de al treilea, pentru care Simon Vouet nu economisise defel pasta de culoare, lucrînd-o cu cuțitul, dezvăluia o față lată,

jovială în care totul era mare : ochii, nasul, gura și chiar urechile care, de ar fi fost mici, ar fi daunat acestui chip uriaș ce respira forță fizică. Dealtfel, totul era armonios : un uriaș, dublat de un Hercule ; acesta era Porthos. Începe să privește pe cel de al patrulea, care nu putea fi decât d'Artagnan, închipuia într-un oval desăvârșit finețea, curajul și cinstea. Charles Lebrun, pictor al regelui, nemurise el însuși pe pânză trăsături ale eroului.

Contele de La Fère fu smuls din visare de intrarea lui Grimaud, fostul său valet care, crescînd în grad, îndeplinea acum funcția de majordom.

— Domnule conte, spuse el, tulburat, a venit Planchet... însoțit de un tinăr care seamănă cu...

O privire aruncată celor de al patrulea portret îi întregi gîndul.

— Pofteste-l pe tinăr, încuviință stăpînul.

Grimaud făcu o plecăciune, se retrase și-l introduse îndată pe Georges.

Contele se ridicase. Se duse în întîmpinarea tinărului, amăgînt și aproape tremurînd, îl privi, apoi murmură :

— Da... El este !... Chiar pe el îl revăd !... Pe bravul meu tovarăș !... Pe prietenul meu !

— Domnule conte ! biugui Georges.

— Iartă-mă, copile, reluă căpitanul mușchetarilor, cu multă blîndețe — iartă-mă dacă trezesc în dumneata amintiri dureroase... Și cu toate acestea va trebui să-ți vorbești despre el !

— Despre tatăl meu ?

— Despre tatăl tău ! I-am făgădui astăzi ! I-am jurat !

— E mult de atunci ?

— Cinci ani.

— La moartea lui, deci ? făcu micul d'Artagnan, cu glasul gîluit de emoție.

— La moartea sa ! repetă înăbușit contele.

— Erați lingă el ?

— Și-a dat sufletul în brațele mele.

— O...

Intonația din glasul lui Georges, mișcarea trupului său care devenea tot mai vădită de parca prindea o forță

de neînvinge ar fi fost atras către cel ce-l strînsese în brațe pe muribundul său tată, totul în el parca să strige :

— Ah, cum aș vrea să vă îmbrățîșez !

— Vino ! zise contele care îl înțelesese și își deschisese brațele.

Tinărul se aruncă la pieptul loialului gentilom. Apoi, nemaiputîndu-se stăpîni izbucni în plîns și cadu liber potopului de lacrimi.

Contele îl ținu vreme îndelungată la pieptul său.

După ce îl văzu puțin mai liniștit, îi luă mîna și, arătîndu-i pinza pictată de Lebrun, spuse :

— Iată-l. Venise ultimul printre noi... era cel mai bun !

— Tatăl meu ! exclamă Georges, ai cărei ochi plîni de lacrimi se îndreptară spre portret.

Înceu să soră, cucernic, de parca s-ar fi aflat în fața Domnului, îngenunche și își împreună mîinile.

— Ascultă-mă, cavaliere, urmă contele, căci de aici înainte titlul acesta îți aparține, vei auzi acum toată istoria vieții tale, iar cel ce-ți va vorbi prin glasul meu este el.

Tinărul se ridică, se așeză în fața portretului și spuse :

— Vă ascult, monsenjore.

După ce se reculesese vreme de cîteva secunde, domnul de La Fère începu următoarea istorie, pe care ne-o vom totuși datori să v-o împărtășim.

XIV

DRAGOSTEA UNUI MUȘCHETAR

În 1661, prin urmare șaptesprezece ani înainte de evenimentele pe care vi le-am descris, cavalerul d'Artagnan se afla la Roma, pe lingă domnul de Créquî, pe atunci ambasador al Franței.

Într-o seară, după ce mai zăbovisese cu câțiva prieteni și se întorcea singur la locuința sa din inima Romei, pe lângă Panteon, auzi nu prea departe un glas de femeie care chema cu deznădejde în ajutor.

El alergă spre locul de unde se auzeau țipetele și se găsi curînd față în față cu patru haimanale, un fel de soldați care făceau parte din garda papei Alexandru al VII-lea, așa-nunțată gardă corsicană.

Acești patru nenorociți se luptau cu o femeie tinăra pe care voiau să o necinstească. Ea se zbătea, apărîndu-se cu tot împotriva atacului acelor brute și nu înceta să strige cît o țineau puterile.

— Lașilor netrebnici! răcnii d'Artagnan, avîntîndu-se cu spada în mînă între femeie și cei ce se năpastiseră asupra ei.

— Un francez! exclamă doi dintre vagabonzi.

— Mare ch lipir! adăugară ceilalți. Un dușman și o fată frumoasă!... Hideteți, camarazi!

D'Artagnan se încordă și îi atacă vitejește pe cei patru.

Nu a ținut mult încăierarea; cîteva pase fură de-ajuns pentru a trînti la pămînt pe trei dintre ei; iar cel de al patrulea, văzînd cum stă treaba, o luă la sănătoasa.

Femeia căzuse în nesimțire. D'Artagnan o ridică, o luă în brațe ușor, cum ar fi făcut cu un copil și, pentru că se găsea doar la câțiva pași de locuință, se îndreptă grabnic într-acolo.

Ajuns în camera sa, își culcă ușoara povară pe un fotoliu, aprinse o lămpă și rămase mut de admirație în fața tinerei fete pe care o salvase.

În timp ce fata își venea în fire, el putu să o privească în voie: nu avea mai mult de douăzeci de ani; era oacheșă, cu ochi mari, catifelati dar adînci, chipul încadrat în acel „mezzaro” alb avea ceva rece, amintind de madona din piatră așezată în cîte o firidă, des întilnită atunci pe drumuri. Înaltă, zveltă, cu forme minunate, totul era parcă făcut pentru a trezi dorinți într-un bărbat ca el, pe vremea aceea încă în plîmătatea puterilor.

Fata îl privi, apoi se ridică și se îndreptă spre el cu mîna întinsă, spunîndu-i cu glas grav și atît de dulce, încît inima mușchetarului tresări:

— M-ați salvat, signor, vă mulțumesc!

— Nu am făcut, signora, decît ceea ce orice om de inimă ar fi făcut în locul meu, răspunse d'Artagnan. Nu merit așadar nici o mulțumire; dimpotrivă, eu sînt acela care mă socot din plin răsplătit, datorită plăcerii pe care o am de a vă privi și, mai ales, de a vă vedea ferită de primejdii.

— Fără dumneata aș fi fost pierdută, urmă tinăra fată, căci mai degrabă aș fi murit decît să mă dărui josnicilor aceluia!

— Dar cum s-a întîmplat că te-ai aflat printre ei? o întrebă d'Artagnan.

— Ar fi prea multe de povestit, răspunse ea cu glas îndurerat.

— Altfceva nu avem de făcut decît să stăm de vorbă, reluă mușchetarul al cărui glas tremurător și tulburat arăta limpede că se mințea pe sine însuși. Căci nu cred că ai vrea să încerci primejdiile unei noi aventuri, pornind singură, la ceasul acesta, prin cartierul pustiu din Cîmpul lui Marte?

— Dar nu pot și nici nu trebuie să abuzez de generoasa duminică ospitalitate, signor.

— Nu avea nici o teamă, signora; ești cu un om cinstit! Iar dacă mă socoți demn a-ți asculta destăinuirile, vorbește!

— Fie! zise ea, așezîndu-se din nou. Dealtfel nu mai am cui spune ce am pe suflet. Istorisîndu-vă nenorocirile mele, poate că mă voi mai liniști.

D'Artagnan luă la rîndu-i un scaun și o pofti să vorbească.

— În urmă cu vreun an, începu tinăra italiană, Jo-cuiam într-un cătun din Torlonia, așezat în mijlocul văii care desparte Albano de orașelul Aricia. Eram singură cu tatăl meu și mă simțeam fericită. Trăiam de pe urma roadelor pămînturilor noastre, dintre care unele erau foarte depărtate. Într-o seară tatăl meu plecă. Voia să-și petreacă noaptea pe una dintre proprietățile sale, spre a se putea duce să o cerceteze încă din zori. M-am arătat îngrijorată, frămîntată.

— Linștește-te, mi-a spus el, îmbrățișându-mă dragăstos. Voi fi înapoi mâine, înainte ca soarele să fi ajuns la nămiezi.

L-am văzut depărtându-se. Inima îmi era grea, iar lacrimile mă inecau. O presimțire pe care nu mi-o puteam alunga din cuget mă făcea să-mi fie teamă pentru viața tatălui meu. Eram cît pe ce să-i strig : „Rămii ! Nu ma părăsi !” dar glasul mi se stinse pe buze, într-atît mă încremenise groaza ce mă stăpînea. O, de ce nu m-am putut agăța de el, de ce nu l-am oprit cu forța ori cel puțin să-l fi însoțit. Aș fi fost moartă acum, e adevărat, dar apărîndu-l nu aș mai fi suferit după aceea din pricina josniciei călăului său.

— Ce spui ? îi curmă vorba d'Artagnan... tatăl dumitale ?...

— Tatăl meu a murit asasinat ! spuse fata, acoperindu-și fața cu palmele.

— Asasinat ? De cine ?

— De Bel-Diavolo, căpetenia bandiților care de cinci ani răspîndise groaza pe toată cîmpia.

După un moment de tăcere, fata continuă :

— Zadarnic mi-am așteptat a doua zi tatăl. Ziua s-a scurs fără ca el să apară. Simțeam că innebunesc !... Tocmai mă pregăteam să mă duc să-l caut, cînd am auzit bătăi puternice în ușă. Am dat fuga să deschid ; și am scos un strigăt, dîndu-mă înapoi : în fața mea se afla Bel-Diavolo.

— Dumneata ! am exclamat eu.

— Da... eu ! mi-a răspuns.

— Dar tatăl meu ?

— Este mort !

M-am clătinat. Nemernicul m-a sprijinit. Apropierea de omul acela pe care îl bănuiam a fi ucigașul îmi înzei puterea. M-am desprins din brațele sale și, drept în fața lui, l-am întrebat :

— Tu l-ai ucis ?

— Eu. N-a vrut să mi te dea.

Nici nu și-a isprăvit bine vorba că unghiile mele i-au pătruns adînc în carne. A scos un strigăt sălbatec și m-a împins. Am căutat în jurul meu o armă... nimic !... Nu găseam nimic care să mă ajute să-mi îmolinesc răzbunarea

împotriva banditului, a cărui înfățișare arătoasă devenise pentru el pricină de făloșenie, aducîndu-i și porecla.

Ștergîndu-se de singele care-i șiroia pe față, îmi spuse cu răceală :

— Vei fi a mea !

— Vino de mă ia ! i-am strigat, năpustindu-mă pentru a doua oară spre el. Era cît pe ce să-l ating, cînd un glas de afară strigă :

— Alarmă !

Bel-Diavolo se dădu repede înapoi și trîntind ușa peste mine strigă :

— Pe curînd !

L-am auzit cum se depărta. M-am repezit spre ușă. Am vrut să o deschid, dar mi-a fost cu neputință. O încurase pe dinafară. Atunci, disperarea mi-a dat puteri. Am țipat, am chemat... În sfîrșit am fost auzită ! Era și timpul, altfel m-aș fi omorît. Am povestit ce mi-a spus ucigașul. Am rugat să-mi fie răzbunat tatăl, spunînd că voi merge în fruntea celor ce ar voi să împlinească asemenea act de dreptate. Dar s-au uitat unii la alții, fără să scoată o vorbă.

Groaza pe care o răspîndea tîlharul era atît de mare, încît chiar numele lui făcea pe oricine să tremure de spaimă. Toți țărani din Torlonia vrură să-mi aducă mingieri ; dar i-am respins, scirbită de atîta lașitate. I-am alungat ; eram nerăbdătoare să rămîn singură, singură cu deznădejdea mea, dar și cu răzbunarea pe care voiam s-o duc la bun sfîrșit.

După ce au plecat cu toții, am făcut un legămînt solemn : am jurat să-l ucid pe Bel-Diavolo, ucigașul tatălui meu. Trebuia !... O voiam !... Mi se părea că Dumnezeu însuși mi-o porunceă.

S-a lăsat noaptea. Am ieșit din casă. În loc de armă am luat cu mine un stilet pe care l-am ascuns în sîn. Am mers, multă vreme. Cum de n-am murit pe drumul acela nesfîrșit ? Nu știu ! Mă întărea o putere supraomenească. Încotro plecasem ? Așa, la întîmplare ? Nicidecum ! Ca toți ceilalți locuitori ai cătunului cunoșteam vizuina bandiților. Ea se afla într-o viroagă îngustă, la piciorul unei stînci înalte, acoperite de mărăcinii, aproape de moaimentele antice cu care ne sînt semănate cîmpiile.

Am ajuns la marginea birlogului. M-am așezat în ierburii, în maracini, în spatele blocurilor de granit. Am așteptat. De acolo zăream suetele ce se profilau când și când în lamina palidă a lunii. Inima bătea să mi spargă pieptul... nu că mi-ar fi fost frică!... De nelinește bătea. „Dar dacă o să-mi scape, îmi spuneam. O, chiar de ar fi să mă arunc în mijlocul acestei lante de asasinii, tot aș avea timpul să-l loveșc înainte de a fi prinsă. Totmai mă pregăteam să-mi duc planul la îndeplinire. Când o umbră se desprinsese de lângă o stîncă urșea pe lângă care se intra în grotă. Umbra venea spre mine, astfel că se deslușea tot mai limpede; am recunoscut-o. Domnul ținea cu mine, era chiar Bel-Diavolo! Mi-am încordat puterile, spre a înăbuși în mine strigătul ce voia să-mi țîșnească de pe buze și, cu mîna pe stilet, mă pregăteam să mă reped asupra nemernicului.

El pășea singur, încet, furat parcă de gânduri, sau poate chinuit de remușcări; dar nu, infamul nu putea încerca așa ceva!

Cînd s-a aflat la numai doi pași de mine, m-am ridicat și, iute ca gândul, i-am înfipt cuțitul în inimă. A căzut ducîndu-și mîinile la piept. A vrut să vorbească, dar sîngele îl înăbușea. Nici un cuvînt, nici un sunet n-a putut trece de buzele-i blestamate. Atunci, aplecîndu-mă asupra lui, am spus:

— Bel-Diavolo, îmi răzbun tatăl!

Buzele i s-au mișcat ca pentru a arunca un blestem; ochii săi în care se citeau spaima și groaza m-au atîntit o clipă, apoi capul i-a căzut greu pe spate. Murise!

Îneebunită, am alergat înapoi spre casă. Nici vorbă să mai rămîn mult acolo. Prietenii lui Bel-Diavolo n-aveau să lătră a-l răzbuna, de asta eram sigură, și cînd aveau să descopere mîna care-l lovise.

Am adunat în grabă tot ce mai aveam — pentru mine; ce-i drept, o mică avere — și am fugit, lăsîndu-mă cu totul în grija Madonei. Ea m-a ocrotit, căci am putut dejuca urzilele țesute împotriva mea, am putut ajunge — dar după cîtă oboseală, lipsuri și primejdii — pînă la poartă Romei, unde am intrat fără să fi fost hîrtă. M-am așezat într-o locuință din care n-am ieșit niciodată, decît pentru cele trebuitoare traiului.

Acolo am aflat pe ocolite că bandiții, neputînd ajunge la o înțelegere cu privire la numirea unui nou șef, se risipiseră, rupînd astfel cîrdășia. Cîțiva dintre nemernicii aceia s-au înrolat în garda corsicană; alții continuau să jefuiască și omoare pe cont propriu.

Mi se părea că nu mai aveam de ce mă țeme; dar iată că în astă-seară, ducîndu-mă la biserica Santa-Maria-d'Ara-Coeli, spre a mă ruga fecioarei pentru sufletul sârmanului meu tată, am fost atacată la întoarcere de patru dintre bandiți aceia. Pe cînd mă apropiam de locuința mea, s-au năpustit asupra-mi, iar trei dintre ei se pregăteau să mă lovească, în clipa în care cel de-al patrulea a strigat:

— Stați, camarazi, nu încă! De vreme ce n-a putut fi a șefului, să fie a noastră! O asemenea răzbunare ar gusta-o, sînt sigur, sufletul lui Bel-Diavolo! ceilalți îi împărtășiră părerea, astfel că toți cei patru încercau să mă lege și să mă ia cu ei, cînd ai apărut dumneata...

Ținăra fată tăcu; spusese tot ce avea de spus.

— Și acum? o întrebă încet d'Artagnan.

Un timp nu răspunse; capul i se lăsă încet pe piept, un hohot de plîns o înecă.

— Mi-ai spus că ești singură pe lume... Atunci, cine te va ocroti?

— Dumnezeu!

— Firește, e o protecție ce nu trebuie disprețuită... dar aș prefera — dat fiind că Dumnezeu încheagă greu legături cu excomunicați — o inimă curajoasă și un braț vinjos, înarmat cu o spadă bună.

Cugetării bravului mușchetar îi urmă din nou tăcerea, căci vorba lui reamintea fetei într-un chip cam nesecotit, că omuciderea săvîrșită făcea ca pedeapsa majoră a bisericii să-i atîrne greu deasupra capului.

— Îngăduie-mi, rogu-te, să-ți dau un sfat! urmă d'Artagnan.

Ea își plecă fruntea în semn de încuviințare.

— Cred că ești sfîrșită de oboseală. Locuința asta este alcătuită din două încăperi; o ușă le desparte; ea se

închide din partea asta, poftim cheia... Apoi adăugă, arătînd spre pat : odihnește-te, eu voi face la fel dincolo.

Ea ridică asupra lui ochii mari înrouați de lacrimi ; drept răspuns, îi întinse mîna.

D'Artagnan îi dădu cheia. Ea nu primi.

- Nu, zise ea. Ar însemna să te jignesc ! Te cred !

Muşchetarul luă mîna mică pe care ea i-o întindea, o strinse ușor și ieși, nu fără a fi oftat adînc, din camera în care de pe acum își lăsase o părticică din inimă.

A doua zi, așteptă înfil ca ea să se destoepte. Cînd i se păru că-i aude zgomotul pașilor, bătînd discret la ușă.

Fata veni să-î deschidă. Dintr-o privire, d'Artagnan înțelese că ea nici nu se dezbrăcase.

- Îți mulțumesc, signor cavalier, începu ea, fără să-l lase să spună un cuvînt, ai fost bun și generos... N-o să uit niciodată ! Adio !

Și se îndreptă către ușa de afară.

- Cum așa ! exclamă d'Artagnan, dezamăgit, îți deci eă te regăsești într-o bună zi în fața acelor nemernici din garda corsicană ?

Făcînd-se voia Domnului ! răspunse ea, oprindu-se la ușa

- Domnul !... Iarăși Domnul !... tună muşchetarul, oarecum sîcîlt. Domnul e mare, fără îndoială, dar nu tot el a spus : „ajută-te și cerul te va ajuta ?“

- Dar ce pot face ?

- Să rămîi !

- La dumneata ?

- De ce nu ?

- Ar însemna să dau de o altă primejdie, murmură tînăra italiană, plecîndu-s. capul. Și atunci te-ai întreba ce ai întrebat adineauri : Cine mă va ocroti ?

- Împotriva cui ? întrebă el fără să priceapă prea bine.

- Împotriva mea ! răspunse ea încet... alit de încet... încît d'Artagnan mai mull ghici decît auzi.

Cînd ea își înălță capul, muşchetarul se afla la picioarele ei. Îi luă mîinile într-ale sale ; ea nu și le re-trase, iar el îi spuse cu glas grav, solemn :

- Dacă ai încredere în mine, signora, îți jur că, după ce îmi voi fi încheiat misiunea, mă vei urma în frumoasa mea țară, Franța, și-mi vei fi soție.

Ea tresări, își lăsă cap u în piept și nu răspunse.

Rămaseră astfel îndelungă vreme. Ce și-au mai spus ? Multe și nimic, căci doar ochii sint vorbăreți în întîlnirile de început, iar buzele au ele altă treabă !

Ziua se scurse în imaginarea acelor refrene atit de dragi celor ce se iubesc, iar cînd se lăsă noaptea, ușa care despărțea cele două încăperi nu se mai închise.

Au trăit astfel trei ani, fericiți în dragostea lor, fericiți că și-o puteau spune. Un copil le pectea iubirii ; astfel, legăturile ce-i uneau se strinseră și mai tare.

Un copil ! Un băiat ! Ce bucurie pentru mamă !

D'Artagnan era și el fericit !

Dar ea ! Îl legăna pe micul Georges și chiar după ce trecuse de doi ani, tot îl mai adormea cîntîndu-i un refren al vremii .

Într-o bună zi, tînăra femeie căzu bolnavă la pat. Avea fierbințeli mari, viața îi era primejduită.

D'Artagnan luptă împotriva bolii și, după îngrijiri, izbuti să o alunge. Începea să spore din nou, cînd un ordin îl rechemă pe dată în Franța. Vestea aceasta, pe cît de cumplită pe alit de neașteptată, îi lovi crud pe amîndoi.

Să o ia cu el ? Oare ar fi fost cu puțință ?... Era încă suferîndă, iar nemiloasa veste îi înrăutățise starea.

Ordinul de plecare era precis ; nu putea fi discutat.

Muşchetarul se opri atunci la o a treia cale de ieșire din împas. Avea în orașul sfînt compatrioți în care se putea încrede. O lăsă așadar pe cea care o socotea ca și soție sub protecția a doi generali, întru totul devotați lui, și hotărî să-și ia copilul care nu putea decît dăuna sănătății mamei. Se înteleaseră că de înaintea ce ea avea să poată îndura oboseala drumului, să plece la rîndul ei. Avea să se ducă la Blessac, în Gasconia. Acolo avea să-și regăsească fiul, primînd totodată vești de la d'Artagnan care, dealtfel, avea să vină să i vadă cît mai des.

Sosi și ziua despărțirii. O scenă sfîșietoare, menită cît pe ce să fie plătita cu viața sărmanei femei. Ea se întări

însă în durere și tăinuî o parte din nemiloasa-i suferință celui pe care îl iubea atât de mult.

— Pleacă ! îi spuse ea cu glas înecat de lacrimi. Curînd vom fi din nou împreună ! Pleacă ! Și veghează bine asupra micuțului nostru Georges !

D'Artagnan a plecat într-adevăr cu inima grea, pradă unor sinistre presimțiri care, vai, aveau să se și împlinească...

Contele de La Fère se opri și privi spre tinărul său ascultător.

Chipul acestuia era scăldat în lacrimi, iar respirația-gîfătoare scotea un șuier ce stirnea milă.

— Curaj, îl îmbărbătă bătrînul gentilom, plin de înțelegeră.

— Mama !... Sărmana mea mamă !... atât putu să îngăime Georges.

Apoi, contele urmă :

— De cum a sosit tatăl tău la Paris, am alergat să-l văd.

Mîhnirea, tristețea lui adîncă m-au mișcat. I-am pus întrebări.

Atunci mi-a povestit toate cele ce ți-am spus și eu acum.

Mama ta îi trimitea vești. Se simțea mai bine, zicea ea. Iar el aștepta să se însănătoșească deplin, spre a o vedea lîngă el.

Ades, foarte ades, el o pornea în galop la Blessac, te săruta și se întorcea la Paris, fără odihnă și fără să se oprească decît pentru a schimba calul.

La vremea aceea a izbucnit și războiul împotriva Olandei. Multă lume și-a bătut joc, și nu fără temei, de pricinile ușuratică care au stîrnit glorioasa campanie.

Ludovic al XIV-lea se arătase iritat de atacurile îndreptate împotriva Curții sale de către gazetarii olandezi și, mai cu seamă, de rușinoasa medalie bătută la porunca consilierului municipal van Benning, medalia purtînd efigia regelui Franței cu următoarea legendă : *In conspectu meo stetit* (văzîndu-mă, soarele s-a oprit în loc).

Tatăl tău și cu mine am fost nevoiți să plecăm sub ordinele mareșalului de Turenne, căci domnii de Bellefonds, d'Humières și de Créqui se retrăsese. Am luptat îndelungă vreme, căci a trebuit să cucerim Charleroi, Tournai, Douai, Lille, Brugs aflate în Țările de Jos ocupate de spanioli. Apoi urmă asedierea Olandei, asediul de la Maëstricht...

— Maëstricht ! murmură cu durere Georges.

— Da, copilul meu, iată-mă ajuns la cea mai grea amintire... dar trebuie să știu totul.

Între timp tatăl tău află că cea la care se gîndea necentenit, mama ta, părăsise Roma. Trecuse multă vreme, fără ca ea să apară totuși la Blessac.

Ce i se întîmplase ?

Nefericitul meu tovarăș de arme, înlănțuit de datorie și onoare, nu putea face nimic pentru a afla cît de cît ceva. Se văzu nevoit, ca și mine care încercam să-i mai aduc alinare, să amîne totul pînă la sfîrșitul acelei nenorocite campanii.

Dar vai, nu i-a fost dat să mai revadă Franța !

La 24 iunie, corpul de armată al regelui fu luat cu asalt. Eram cinci sute de mușchetari, o mie două sute de gentilomi din gărzile corpului, două sute din cavaleria ușoară, nouă sute jandarmi, regimentul gardei elvețiene și cei o sută de elvețieni. D'Artagnan și cu mine luptam cot la cot, cînd vajnicul meu prieten căzu lovit de o ghiulea. Mi s-a prăvălit în brațe. Și-a întors atunci spre mine brațele și mi-a spus :

— S-a sfîrșit, Athos ! Nu o să-i mai revăd !... Fiul meu !... Fiul meu... Ți-l încredințez !... Tu ai să-l vezi... și ai să-i spui totul... totul...

Glasul contelui de La Fère se tulbură ; își trecu palma peste mustățile surc în care se rostogolise o lacrimă. Emoția aceea nespusă avea în ea ceva măreț și sfîșietor, care îl gîtuia pe bătrînul gentilom, pradă amintirii celor ultime clipe ale tovarășului său de tinerețe.

După aceea, printr-un efort, își recăpătă stăpînirea de sine și urmă :

— Am întins mîna și am răspuns tatălui tău astfel :

— Îți jur, prietene !
 — Mulțumesc, a mai putut rosti.
 Apoi, cu un ultim suspin :
 — Ea... Ea...

Alit a mai putut spune. Capul i s-a lăsat ușor pe umărul meu și astfel s-a săvârșit din viață...

— Tatăl meu... Tatăl meu... repeta băiatul, plângând. Iar ochii i se îndreptau spre portretul care părea că-l privește cu un suris ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte.

Contele urmă :

— Abia în 1676, sint de atunci doi ani, am putut părăsi armata care continua să lupte în Flandra. Reîntors la Paris, mi-am început demersurile ; am pus la treabă mulți emisari, dar nici unul nu mi-a putut spune ce se întâmplase cu mama ta. Mi-am amintit atunci de cuvintele rostite de el în ce te privește. Acum o lună am trimis după vești la Blessac. Mi s-a spus că tocmai plecase, după ce ai închis ochii bătrînului Manifou. Dă-ți seama cât eram de deznădăjduit. Nu puteam împlini nici una dintre dorințele prietenului meu, ale fratelui meu de arme ! Dar ce mare mi-a fost bucuria cînd, în dimineața asta, împlinirea mi te-a scos în cale. Iată-te !... Ești lângă mine...

Apoi, întorcîndu-se spre portret, adăugă :

— Odihnește în pace, d'Artagnan !... Athos îți jură că te va înlocui.

O tăcere adîncă urmă acestei istorisirii, neîntrerupte decît de sughițurile de plîns, sfișietoare, ale sărmanului copil. Într-un tîrziu își înalță capul și-l privi pe conte, care înțelege că avea de pus cîteva întrebări.

— Să fi uitat oare ceva ? îl întrebă el.

— Da ! făcu Georges.

— Ce anume ?

— Numele mamei mele...

— Mama ta se numea Teresina !

Un țipăt sfișietor, care îl îngrozî pe contele de La Fère, răsună în încăperea și, pe dată, aflat la capătul puterilor, Georges se prăvăli pe covor.

După ce căzuse în Sena, învins de tînrul d'Artagnan, baronul de Suvre fu stăpînit îndată de gîndul firesc de a ieși din bucluc fără să mai încerce a se bate. Simțea că dușmanul său e pe mal, la cîteva pași și, cum nu se știa cel mai tare, instinctul de conservare îl făcu prudent.

Ieși la suprafață, fără să facă zgomot, își umplu pieptul cu aer, apoi dispăru din nou, de data aceasta din proprie vrere, și înotă mai departe, cu înversunare ; cînd și cînd scotea capul afară, respira și iarăși se făcea nevăzut.

Cînd socoti că distanța străbătută era destul de mare, pentru a putea risca totul, abandonă felul acesta de a înota — se dată na cîa primejdios se vedea foarte obositor și înotă în chip obișnuit. Dar puterile îl lăsau. Hainele îl stînjeneau foarte tare și îi închîngau mișcările.

Deși strașnic înotător, întrevedea clipa în care avea să fie înghițit de apă pentru vecie. Cu alit mai mult cu cît, nevoind să facă zgomot, de teamă să nu atragă atenția prietenilor victimei sale, nu se putea folosi chiar de toate mijloacele, astfel că se lăsa, de voie de nevoie, tîrît de curent. Se și simțea tras la fund încetul cu încetul ; cu toate că-și înalța capul, apa amenința să-l acopere din nou.

— Gata, sint pierdut !

O clipa îl fulgeră gîndul să strige după ajutor în cerceă ; dar apa i se balbuci în gură, o închîmă mîndat, dar nu desul de iute ca să nu îl caprînda ameteala. Atunci își pierdu cu totul singele rece ; urechile începură să-i vîjze, brațele se ridicară și se agitară cu disperare pe măsura ce trupul i se afonda tot mai mult. Era cît pe ce să dispară în adîncuri, cînd mîinile, întinse înainte, se prînsură, cu puterea ce o dă deznădăjdea, de un obiect tare, rezistent. Să fie aceasta salvarea ? Da... cel puțin, de-ar fi putut să adune destule puteri pentru a folosi cît mai bine sprîjinul ivit. Senzația pe care o avu, cînd mîinile n-ai mai

bătură în gol. îi dădu dintr-o dată forțe noi. Făcu un efort, se opinti; pieptul, avîntat înainte, se izbi de obiectul pe care miinile-i crispate îl strîngeau. Își dădu seama că era un țăruș care ieșea din apă pînă la înălțimea de aproape un metru. Își încolăci picioarele de el și, ca și cum ar fi fost vorba să se cîțore pe un catarg, se înalță din apă spre a putea respira în voie.

Era și timpul. Și-o spuse singur, în propriu-i cuget.

Sleit de puteri, aproape inabușindu-se, nenorocitul rămase astfel timp de cîteva minute. Înviorat ca stare sufletească, — fizicește era încă departe de a se simți în putere — căută să tragă folos de pe urma acestui sprijin pe care i-l azvîrlise providența nelegiuitorilor, spre a recunoaște locul în care se găsea. Își plimbă privirile peste oglinda apei, către mal și mai mult ghici decît desluși niște țăruși îndestul de apropiați unui de alții. Nu trebuia decît să se arate îndemînat, spre a se prinde de el și a ajunge astfel pe pămînt uscat. Neavînd de ales, baronul hotărî să încerce.

Asemenea acrobațiilor care se aruncă de la un trapez la altul, își făcu vînt și sări, cu brațele întinse, spre țărușul cel mai apropiat. Avu norocul să se poată agăța de el, după ce abia a atins apa, asemenea unei pietricele care ricoșează.

Slobozi un oftat. Pentru el, aceasta însemna salvarea, căci acum nu se mai îndoia de izbîndă.

După cîteva clipe de odihnă reluă acel soi de „zbor“ acvatic și din nou reuși. Dar lăsîndu-se să lunece în jos de-a lungul țărușului de care se ținea, pentru a cunoaște adîncimea fluviului în acel loc, nu putu atinge fundul. Malul era încă, prin urmare, destul de departe? Nu-și putea da seama, într-alit de adîncă era bezna.

Dar, la urma-urmei, de ce să-î pose de asta? Primejdia imediată fusese înlăturată, putea aștepta cu răbdare să-î revină puterile înainte de a se avînta într-un nou „salt de crap“. După ce trase destul aer în piept, o luă de la început, apoi iarăși și iarăși, cu același noroc. Exercițiul acesta ținu aproape o oră — răgazurile dintre periculoasele evoluții fiind cam de zece minute.

În sfîrșit simți deodată sub picioare pămîntul... adică nămolul în care se afunda ușor. Dar ce mai putea în-

semna asta pe lîngă primejdia pe care o înfruntase? Picioarele i se sprijineau de o masă oarecare; că era țărușul lunecosă, mai avea asta vreo înseamnăte? Singurul lucru necesar pentru el era un punct de sprijin mai puțin mobil decît apa. Ceea ce fusese mai greu trecuse, desi, la drept vorbind, cu cît înainta, cu atît se simțea mai slăbit.

O anume teamă îl încercă vreme de o clipă. Nu cumva avea să se prăbușească înainte de a-și fi atins ținta? Gîndul acesta îl încremeni. Înțelegînd dealtfel foarte bine că nu mai era timp de pierdut, vru să iasă din bătaiea forțată și mult prelungită. Acum, apa îl înfricoșă.

- Dacă o să cad, își spuse, căci o slăbiciune era lesne de prevăzut, cel puțin să mi se întîmple pe pămînt tare. Apa asta neagră mă îngheață și mă înspăimîntă. La fiecare unduire care mă atinge ușor, mi se pare că simt răceala unui cadavru, cadavrul contelui!

Ținîndu-se de ultimii țăruși ce i se iveau în față, izbuti să atingă, într-un ultim efort, malul al cărui povîrniș, din fericire pentru el, era mai puțin abrupt în locul acela decît în altă parte. Se agăță de smocurile de iarbă, de spini, tîrîndu-se ca o reptilă, trăgînd după sine o carapace de mîl și sfîrși prin a ajunge pe coama taluzului.

Acolo baronul de Souvré se opri. Culcat pe burtă, vru să se ridice, dar nu reuși; ochii i se închiseră; simțurile îi amortiră dintr-o dată, iar capul îi căzu greu înainte, ca o piatră; simțurile îi amortiră. Leșinul ținu multă vreme; în timpul acesta îl găsise și îl cruțase Georges care alerga, cum știm, după Teresina. Încetul cu încetul, mulțumită adierilor răcoroase ale nopții, baronul își veni în fire.

Mai întîi nu-și dădu bine seama ce anume i se întîmplase. Vru să-și ducă o mîna la frunte, dar brațu-i căde de plumb căzu îndărăt.

— Ce-i asta? se întrebă el. Unde mă aflui?

Se ridică anevoie și își plimbă în jur privirile-i vagi, nehotărîte. Deodată se simți cuprins de un tremur; dinții îi clănțuneau; dar gîndurile nedeslușite care dădeau năvală începură a se limpezi; își aminti.

— Apa! murmură el cu un fel de groază.

Instinctiv, brațele începură să schițeze mișcările înotătorului. Creierul, încă necumpănit, îl făcea să creadă că trebuia să continue lupta împotriva elementului lichid.

— Sînt salvat, reluă el, slobozind un adînc oftat de ușurare. Apoi adăugă : Dar nu pot rămîne aici !

Chemîndu-și într-ajutor toate puterile, izbuti să se ridice. Picioarele-l tremurînde nu-l puteau duce. Vru să pășească ; simți că se clatină, asemenea unui îns beat.

Atunci, cuprins de o groază nebună, crezînd că va muri acolo, baronul strigă.

Nici un răspuns nu răspăti chemarea deznădăjduită. Pînă și ecoul rămase mut.

— O, biigui el, în timp ce dinții îl clănțăneau întruna, nu vreau să mor aici. Nu ! Nu ! Nu vreau !

Gîfîind, cu fața scaldată în sudori, în pofida fiorilor care nu-l slăbeau, se tîri în genunchi, ajutîndu-se cu minile pe care nu mai avea putere să le ridice. Rămase astfel destulă vreme, cu capul aplecat spre pămînt, cu picioarele prinse în țărîna umedă, cu degetele îndreptate în tină, aidoma unei ființe scîrnave.

În asemenea clipe, un copil s-ar fi putut dovedi mai puternic decît el. Din gîtlejul care-i ardea ca focul se auzea ieșînd un fel de horecîit. Ochii injectați de singe nu mai vedeau. În urechi îi răsună un dangăt funebru, iar timplele îi băteau cu furie.

Capul i se lăsă și mai jos, pe nesimțite : brațele, prea slabe, pentru a îndura mai multă vreme greutatea trupului, cedară îndoindu-se, iar fruntea, în aplecarea-i bruscă, lovi un colț de piatră aflat acolo. Singele își năvăli, dar el nici nu băgă de seamă. O nouă sincopă se produse în timp în care fața i se scufundă în pămîntul mocirlos. Nu-și datora salvarea decît propriei sale slăbiciuni. Fără emoragia aceasta, venită la timp, care înlătura congestia, ruda marchizei de Louvois nu s-ar mai fi ridicat de jos.

Baronul redeschise ochii pentru a doua oară și-și smulse fața din băltoaca murdară în care căzuse. Se simțea ceva mai bine. Atunci, printr-un efort de voință care poate că în orice altă clipă i-ar fi lipsit, se ridică, făcînd pași. Se opri, respiră lare și își reinnoi încercarea. În lăcrîrea zorilor născînde, ochii săi tulburi zăreau ca într-un

Orice s-ar fi întîmplat trebuia să ajungă acolo. Căci, lăuă îndoială, avea să afle și ajutor. Ceea ce voia era să gasească oameni care să-l ajute să ajungă la locuința lui.

Ajunse în sfîrșit la țînta mult dorită și, stors de viață, nemaisimțînd multele suferințe pe care le îndura, căzu lingă primul prag ce-i ieși în cale. Zgomotul produs de cădere atrase cîteva persoane care îl înconjurară. Dîi îngrijiri date în grabă și care îl readuseră la viață, baronul Raoul de Souvré putu, în sfîrșit, să fie condus la casa lui, unde ajunse mai mult mort decît viu.

XVI

CONVALESCENȚĂ ȘI DEZNĂDEJDE

La aceeași oră și urmînd aproape același drum ca și baronul Gérard și Landry, învăluiți în cele din urmă umbre ale nopții îl transportau pe o brîncardă, înjghebată în grabă, pe domnul d'Ablincourt : îl duceau spre locuința sa din strada Le-Regnattier. Căci vrednicul servitor și Landry socotiseră că ar fi o nechipzuintă să-l lase pe rănit în coliba din Île-aux-Vaches, unde totul însemna pentru el primejdie. O reîntoarcere răzbuuitoare a omului mascat, a celui dușman pe care nici unul, nici celalalt nu-l cunoșteau, dar a cărui putere o bănuiau, era cîcînd de așteptat. Firește, existau mari șanse ca ucigașul să nu mai fie pe lumea asta ; dar toate nu erau decît presupuneri ; lipsea certitudinea. Și apoi, îngrijirile ce trebuiau date nefericitului conte cereau să fie dus grabnic într-un loc mai priincios decît căsuța lui Gérard. Mai era nevoie — iar tocmai asta îl holarise să nu mai amîne transportarea lui — ca totul să se petreacă în așa fel,

incît nimic să nu poată stîrni curiozitatea locuitorilor din cartier.

Lugubrul cortegiu ajunsese aşadar fără de necazuri la locuinţa contelui. Landry deschise uşa şi, cu cea mai mare băgare de seamă, cei doi bărbaţi îl urcară pe rînit în camera lui, unde îl culcară pe pat. Apoi, intrucît nu mai era nevoie de el, luntraşul se retrase.

Nu stă în gîndul nostru să descriem amănunţit peripectivile bolii proscrisului, căruia aveau sa-i lipsească îngrijirile prea luminate ale ştiinţei.

Cu puţin după plecarea lui Gérard, pleoapele contelui se întredeschisera, iar ochii săi, încă tulburi, se aplecau asupra credinciosului Landry care îi veghea la căpătîi. Buzele i se mişcău a vorbire, dar pesemne că nu-l puteau auzi, căci nu putea scoate nici un sunet, căci nu mai avea în starca aceea de pierdere care avea să ducă zile în şir. Landry, care de atîtea ori îşi dovedise devotamentul, îl îngriji cu mişcătoare dragoste.

Rana era adîncă, dar din fericire nici un organ important nu fusese atins, lucru de care servitorul îşi dădu cu laudă seama. Prin urmare, timpul avea să aducă şi deplină vindecare. Dar cîte cumplite gînduri nu bîntuiau în mintea acestuia creierul, şi aşa slăbit, al celui ce trebuia să fie mort. Cîte suferinţe morale !... Cîte nelinişti !... Mai ales acestea trebuiau înlăturate.

Credinciosul servitor îşi dădea bine seama că stăpînul său, cîştigînd de amintirea soţiei şi copilului său, avea să facă uriaşe eforturi, spre a încerca să ghicească ce anume se întîmplase cu cele două fiinţe dragi. Iar dacă ar fi fost întrebat, ce i-ar fi putut răspunde ? Căci nu-i stătea în putinţă să-l pălăsească nici măcar o clipă pentru a vedea stîrni. Nu ştia nimic, decît atît că stăpînul său fusese rănit, asasinat. Doar întîmplarea îi îngăduise să-l zărească pe ucigaş. Fireşte, asta însemna mult prea puţin, de vreme ce nu-l cunoştea identitatea şi nici împrejurarea în care avusese loc ciocnirea. Pînă chiar şi Gérard nu-i putuse da — şi pe bună dreptate — vreo lămurire asupra încăierării, al cărei teatru fusese cheiul Anjou. Intrucît el însuşi se aflase la piciorul scării, lîngă barcă. Poate doar tînărul care se dovedise atît de curajos şi devotat, că

putut aduce puţină lumină în atîta neagră neştiinţă ; dar flăcăul acela se făcuse nevăzut.

Cît priveşte pe marchizul de Castel de Rios, nu se mai întorsese şi totuşi lăsa să creadă că vreun ordin al guvernului său îl rechemase în mare grabă.

Aşa se şi întîmplase.

Sînt să plece imediat, marchizul nici nu avusese răgazul să stingă mina prietenului său. Îl duruse mult că trebuise să-l parăsească în halul acela ; oricum, îşi spusese că într-adevăr contele şi ai săi se aflau acum la adăpost de odioasele urzeli îndreptate împotriva lor, că nu mai aveau a se teme de-acum înainte de nimic. Oricum, credinţa lui adîncă era că întîmplările se desfăşurau acum înspre binele ocrotiţilor săi.

Cît priveşte pe doamna Inès d'Ablincourt, se ştie că tînărul marchiz nu se înşela... Dar putea el bănui cărei infamii le căzuseră victime contele René şi fiica lui Lillas ?

Plecarea aşadar, îngăduindu-şi că, de îndată ce-i va sta în putinţă, se va interesa de ei.

Situaţia nefericitului proscris se arăta însă dintre cele mai doznădajdate. Cum avea să se descurce contele, după ce îşi va fi recapătat sănătatea, în faţa unei stări de lucruri de nedezlegat ? Aceasta îl speria cel mai tare pe bravul Landry ; de aceea îl însărcină pe Gérard — care venea să se incredinţeze zilnic de binele ce se făcea simţit în starca rînitului — să culeagă, cu dibăcie, ştiri privitoare la cei ce locuiau „casa însingurată“.

După ce i se incredinţă o misiune de asemenea încredere, luntraşul nu mai apărui timp de trei zile la locuinţa în care noul său prieten îşi veghea stăpînul. Cînd reveni, îl întrebă :

— Domnul conte e salvat ?

— Primejdia sau nădejdea depind de vestile pe care mi le aduci dumneata, răspunse Landry. Ce face doamna contesă ?

— Nu se mai află în „casa însingurată“.

— Cerule !... Dar Lillas şi Carita ?

— Casa e goală !

— Dumnezeule !... Să li se fi întîmplat şi lor vreo nenorocire ?

— Nu știu, răspuse bătrînul luntraș, stăpînindu-se cu greu. Nimeni nu cunoaște taina acestei întreprinderi dispariției, nici chiar jupîn Planchet, hangiul.

— Sărmane, sărmane stăpîn, gemu Landry.

Într-o seară, după cîteva ore de somn adînc care i aduseseră oarecare lumină în cuget, contele se ridică anevoie și, întorcîndu-și fața palidă, slabită, spre servitor, dădu a înțelege că ar vrea să-l întrebe ceva.

— Bunul meu stăpîn ! sări valetul, vrînd să-l împiedice să vorbească.

— Răspunde-mi, șopti cu greu d'Ablincourt, fără a lua în seamă strigătul lui Landry. Apoi cu ochii în ochii nefericitului care tremura din toate încheieturile, adăugă neliniștit :

— Contesa ?

Landry își lăsă capul în piept, necutezînd să răspundă.

— Vorbește ! reluă contele. Vreau să știu totul.

— Vai mie, prea iubite stăpîn, ce ți-aș putea spune altceva decît că sufăr cît și dumneavoastră din pricina dispariției scumpei mele stăpîne !

Ochii rănitului se întoarseră cu disperare și gemu lăsînd capul să-i cadă pe pernă :

— Dispărută ?

— O, dar o s-o regăsim, v-o jur !

O tăcere grea se lăsă în odaie.

Apoi, făcînd un efort uriaș, contele întrebă :

— Ce s-a petrecut ?

— Nu știu, bișgu Landry. Neliniștit că lipsiseți atît, m-am dus în seara care... în seara funestă... la Gerard. Acolo v-am găsit, aproape mort, în chiar clipa în care niște bandiți nenorociți...

— Nu-mi vorbi despre mine, i-o tăie stăpînul, vorbește-mi despre ele... Despre soția, despre fiica mea...

Un icnet de durere curmă vorba lui Landry.

— Plîngi ? întrebă contele cu neliniște, ridicîndu-se într-un cot. Înseamnă, așadar, că au murit ?

— Nu, o, nu ! Să nu credeți asta, dragul meu stăpîn ! .. Asta să nu o credeți !

— Dacă așa stau lucrurile, atunci spune-mi ce este.

— Din păcate, nu știu nimic.

— Nimic ! exclamă convalescentul, a cărui privire rătăcită căpătă o expresie de nedefinit. Nimic ! O, atunci o să aflu eu !...

Cobori din pat, cuprins de o cumplită stare de frămîntare și încercă să puzească. Landry avu doar timpul să-l oprească și să-l întrebe cu glas hotărît :

— Ce vreți să faceți ?

— Să le regăsim... Să le salvez, poate...

Chiar de ați avea puterea să umblați — ceea ce din nefericire încă nu vă stă în putință — încotro ați apucat-o, dragul meu stăpîn ?

— Cine știe... Dar nu pot sta așa ! Trîndăvia asta mă uide.

Energia cheltuită în cele cîteva clipe ale acestei scene atrase după sine o reacție ce ar fi putut fi fatală răniturii. El căzu fără de simțire pe pat și rămase nemîșcat, ca și mort.

Medicul servitor se grăbi să-l culce iarăși, încredinșîndu-se totodată că pansamentul nu i se mușcase din loc.

Trei luni se scurseseră astfel în nesiguranțe de tot soiul.

De nu ar fi fost într-alt de frămîntat, domnul d'Ablincourt s-ar fi găsit de multă vreme în stare de a-și începe căutările.

Căutările ! Nu-și ascundea defel faptul că ele ar fi putut rămîne fără roade.

Dar de sperat, omul speră totdeauna, iar în starea în care se afla contele speranța era poate singurul leac pentru suferințele cumplite pe care le îndura.

Și-apoi cine l-ar fi putut ajuta ?

Ca proscris, cea mai mică nesocotință l-ar fi putut azvîli cu picioarele și mîinile legate în plasa aprigului și puternicului său dușman, marchizul de Louvois.

Judecînd prin deducție, ajunsese să se convingă că soția și copilul său se aflau sub puterea acestui om ne-suferit, rivalul necunoscut care îl lovise într-un chip atît de josnic.

Dar dacă infamul acela era mort după cum bănuiau Gérard și Landry ? Dar dacă murise după ce își sechestraseră victimele ?

Orice bănuială era cu putință. Cine l-ar fi putut smulge oare tuturor acestor groaznice nedumeriri? Ni-meni, firește.

Pe deplin încredințat de neputința de a regăsi ființele mult iubite, se lăsă pradă deznădejdi și începu să se gândească la singurul mijloc ce-i sta la îndemână pentru a pune capăt unei agonii atât de crude.

Se pregătea tocmai să sfârșească cu o viață devenită prea grea pentru el, cînd o întimplare schimbă dintr-o dată firul întunecatelor sale gânduri.

Într-o după-amiază, Gérard — luntrașul nu lipsise niciodată de la vizita-i obișnuită — țîșni în încăpere, strigînd înainte de a i se fi pus vreo întrebare :

— Domnule conte, am aflat numele dușmanului dumneavoastră !

— Și ? strigă proscrisul făcînd spre el cîțiva pași.

— Este baronul de Souvré.

— Souvré ! repetă contele.

Apoi, cu aprindere, îmboldit de o curiozitate întregă totuși firească :

— Cine ți-a spus ?

— Thouvenet ! răspunse barcagiul.

— Cine-i omul acesta ?

— Un ins de pe strada Poullotier. Stătea de vorbă — nu sînt nici două ore de atunci — cu cîțiva prieteni cărora le povestea o tărășenie ce i se întimplase în urmă cu trei luni. Am ascultat, după cum bine vă închipuiți, și iată ce am auzit :

„În dimineața lui 13 aprilie, în zori — istorisea Thouvenet — cineva mi-a bătut la ușă ; am coborît și, după ce am deschis, m-am pomenit în fața unui tînăr, pe jumătate leșinat, al cărui chip însîngerat era acoperit cu o mască de catifea neagră și ale cărui haine, ude leocare, arătau că se prăbușise în Sena ori că cineva îl împinsese acolo.

Venindu-și în simțiri, omul m-a rugat pe mine și pe pe Poitel, un tovarăș de al meu, să-l ajutăm să ajungă acasă, în strada Pas-de-la-Mule. Ni s-a făgăduit o recompensă, ce ne-a și fost dată de altfel, cu multă bunăvoință, după ce ne-am îndeplinit menirea.“

Gérard urmă :

Atunci m-am apropiat și am întrebat cine anume fusese tînărul.

„Baronul de Souvré“, mi-a răspuns Thouvenet.

N-am mai pierdut vremea și m-am dus îndată la adresa amintită. Vin de acolo !

— Și ce ai aflat, prietene ? întrebă cu neliniște contele.

— Am aflat că există într-adevăr pe strada Pas-de-la-Mule o casă a baronului de Souvré ; din nefericire, este nelocuită.

— Nelocuită ?

— Da ! întări Gérard vorbind repede și ștergîndu-și fruntea, de parcă vorbirea-i multă ar fi însemnat totuși cu o muncă uriașă. De la întimplarea pe care v-am istorisit-o, sau mai bine zis la cîteva zile după aceea, baronul a plecat la drum lung. Vrînd să afla în ce parte anume a luat-o, am început a întreba nu unul ci zece inși și, în sfîrșit, am aflat de la un valet de-al său care nu voise a-l urma, că o pornise spre Philipsbourg, cu mîsiunea de a vizita Germania, Suedia, Danemarca. Lipsa lui putea să țină, mi s-a spus, ani și ani.

— Cine o fi omul ăsta ? întrebă contele.

— Mi s-a spus că este o rudă mai îndepărtată de a marchizei de Louvois.

— O, acum înțeleg totul ! izbucni învolburat gentilomul. Intriga urzită împotriva mea dăinuie încă !... Ea se strînge și încearcă să înghită, în lipsa tatălui, pe mamă și copil. A, domnul de Louvois se folosește de rudele soției sale pentru a mitui, fura și ucide !... Ei bine, să se ferească !... Dacă tînărul defăimat și fără de arme și-a lăsat răzbunarea să dormiteze, nu același lucru se va întîmpla cu soțul, căruia i s-a luat soția, cu tatăl căruia i s-a răpit fiica. Ah, bucură-te de zilele ce ți-au rămas, mizerabile marchiz, voi ști să găsec alte dovezi ale trădării tale, iar de data aceasta regele le va cunoaște.

Pradă unei mari agitații, el hotărî să plece a doua zi.

Plecă într-adevăr, fără a se îndoi că trebuie să-și caute departe soția și copilul, în vreme ce amîndouă rămăseseră la Paris, una sub protecția Mariei Tereza, cealaltă în mîinile celor doi căpitani ai aventurii.

Să-l lăsăm pe contele d'Ablincourt să caute urmele baronului de Souvré și să ne întoarcem la Inès.

După ce sosi la Luvru, contesa fu instalată într-un apartament anume pregătit sa o primească. Credincioasa ei tovarășă, Carita, nu o părăsi. Multă vreme, nefericita Inès se află între viață și moarte. Cumplitele întâmplări ce se urmaseră cu o repeziciune uluitoare îi zdruncinară nu numai sănătatea, ci chiar și mintea. Delirul puse stăpînire pe ea. Îi vedea întruina pe soțul ei întins pe caldarim, plin de sînge, cu chipul palid scaldat în lumina albă a lunii, în strada aceea pustie, unde se desfășurase drama. Își chema fiica, fiica mult-iubită, rugîndu-se, cerînd să-i fie adusă.

O domoleau cu minciuni cucornice; i se dădea a înțelege că se afla într-un loc sigur și că peste puțin avea să o revadă.

În clipele de limpezire a minții, plîngea mult, încredințată că dragul ei Rene își aflase moartea în noaptea aceea îngrozitoare.

Totuși, Inès își recăpătă sănătatea, mulțumită îngrijirilor Caritei, care însemna pentru ea ceea ce Landry însemna pentru conte, o adevărată providență; cînd se simți mai în putere, i se aduse la cunoștință cu multă grijă dispariția copilei sale. Atunci se petrecu în adîncul ei o schimbare neașteptată. De aci înainte viața ei trebuia să aibă un țel: să regăsească ființa scumpă ce-i fusese răpită. Pentru aceasta se simțea în stare de orice. René murise, nu se mai îndoa, din păcate! Dar făcu logămint să-l răzbune mai devreme ori mai tîrziu.

Dar fetița ei, Lillas? O, atîta vreme cît nu i se va fi dovedit că a încetat să trăiască, ea nu avea să-și piardă nădejdea. Va scotoici cerul și pămîntul, pentru a-și atinge ținta acum holănită.

Își începu cautiările. Dar fără date precise; ce putea nădărdni? Fiecare zi îi aducea noi dezamăgiri, iar nefericita mamă începea să se îndoiască de toate, chiar și de Dumnezeu.

Mîngiată de regină, compatrioata ei, care o îndrăgea mult, ea regăsi oarecum liniște, încredințîndu-și viața Timpului, acest mare mijlocitor, nu pentru a uita, ci pentru a-și mai molcomi durerea.

Rolul ei pe lângă regină nu era oficial. Trăia retrasă dimpreună cu Carita și se bucura de oblăduirea ce i-o acorda banda și binevoitoarea Maria Tereza, ea însăși părăsită de ușuraticul ei soț. Sufletele acestea două se înțelegeau și, fără a face asemănări între situațiile lor, alit de diferite în aparență, în realitate însă aproape idoma, ele se înclinajau una pe alta, stabilind asemănări care le dovedeau că erau lovite de aceleași nenorociri. Amîndoua, într-adevăr, se puteau socoti ca și văduve; iar lacrimile lor, adesea contopite, aleluiau uneori, din femeile acestora, o singură inimă, un singur suflet, o singură ființă ce suferea de pe urma aceluiași dureri, plîngîndu-și laolaltă iubirea pe veci pierdută.

XVII

TĂTICUL MALVENU ȘI MĂMICA FOLAVRIL

În timp ce contesa Inès, fără de simțiri, însoțită de credincioasa-i negresă, închinată și piezîndu-și capul, era dusă la Luvru de către ostașii din garda Mariei Tereza, Lillas, fetița răpită — salvată ar trebui să spunem — la cămăra Malvena, care în privința aceasta primise deplina încredințare a prietenului său Folavril, se depărta de locul „mamei”, purtata pe brațele bondoazei și sub ocrotirea ungarului său prieten.

Nu eraa însă îşi nelegiuirii. Nici vorbă. Trăiau de pe o zi pe alta și cu greu își țineau viața.

Ce să facă ei cu un copil?

În fața acestei întrebări pe care și-o puneau în gînd, rămuseră fără cuvînt și fără de răspuns.

Ajăseseră în strada Chaumie, în fața unei case aproape darăpanată, care nu se mai ținea decît datorită unui echilibru tîmbe și celor două clădiri între care era prinsă.

Folavril scoase din buzunar o cheie uriașă, o băgă în broască și deschise ușa masivă ce dădea într-un culoar întunecos, la capătul căruia se afla o scară șerpuitoare asemenea unui sfredel uriaș. Urcară cu destulă ușurință soiiu acesta de întortochețură, ajungând pe un palier de doi metri pătrați, unde se afla o a doua ușa, spartă de vechi ce era și care în partea de sus se sprijinea pur și simplu de chenar, căci de multă vreme rugina mîncase balamalele și broasca.

Brațele lungi și îndemînatice ale căpitanului împinseră ușor străvechea ușa. Apoi scăpără amnarul, dădu foc unci bucăți de iască, suflă cu toată puterea plămînilor săi zdraveni și trecu flacăra țîșnindă unui băț negru și unsuros; împodobit pompos cu numele de luminare.

— S-a făcut, zise el.

Și, aplecîndu-se ceremonios în fața poverii înfășurate în dantele din brațele lui Malvenu, adăugă :

— Binevoiască nobila domnișoară să treacă pragul străvechiului nostru salon !

Flacăra pîlpiindă arunca o lumină îndoielnică în jalnica încăpere — pe care Folavril o numea, fără să-și bată de fel joc, „salon străvechi” — cu pereții coșcoviți, cu podeaua acoperită de sare gemă în culoarea sulfului și cu plafonul — între ale cărui birne afumate un popor întreg de păianjeni țesuse pînze dese — rotunjit ca un pîntece.

După ce intrară în gaura aceasta, unde mizeria și neurătenia se răsfățau, Folavril exclamă în timp ce închidea ușa „portativă” :

— Pe măruntaiele lui Lucifer, dragă amice, iată-ne garnisiți.

— Mă simt același, răspunse liniștit nedespărțitul său prieten.

— Pe sîngele Proserpinei !... Nu cumva îți bați joc ?

— Deloc, preavrednice prieten.

Și zicînd acestea, Malvenu culcă copilul pe un pat sărăcăcios care, dimpreună cu două scaunase șchioape, alcătua mobilierul celui sălaș nenorocit.

— Privește-o, adăugă el încetîșor, arătînd spre ființa nevinovată care dormea adînc.

— Hm ! tuși Folavril.

— Cît e de drăguță...

— Cînd doarme ! adăugă lunganul.

Apoi ridicînd glasul :

— Înghiti-m-ar Satana dacă...

— S. 'i-o curmă glasul pițigăiat al bondocului. Să n-o truzesu !

— Frumoasă treabă ! încheie cu glas mai scăzut înrăitul în blesteme.

— Cum, necum, e a noastră fata... Rămîne cu noi.

— Rămîne cu noi !... Cu noi !... Ce naiba, vorbești cu gura mare... Și cum o s-o creștem ?

— Așa cum se cresc toți copiii mici !

— Pe viața mea ! Cine o să-i dea să sugă ? Tu ?

— Nu, răspunse Malvenu, n-o să-i dau să sugă pentru simplul motiv că...

— Natura nu te-a dăruit, ca pe domnișoare, cu rotunde biberoane, prichindel blestemat ! încheie Folavril, fericit că știuse duce pînă la capăt asemenea vorbe sfôrăitoare.

— Pentru simplul temei, urmă pașnicul Malvenu, că mă socot drept tatăl ei !

— Pe iadul iadurilor, cu caznele lui cu tot, ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că acum chiar o să hotărîm îndatoririle fiecăruia.

— Ce îndatoriri ?

— Cele pe care le avem de îndeplinit față de îngerașul asta !

— Dacă eu pricep vreo iotă, să n-ajung în rai !

— De asta poți fi sigur, bunul meu prieten ! Raiul nu e deschis celor ce blestemă ca tine !... Ascultă aici !

— Vorbește, spuse uscățivul, așezîndu-se pe unul dintre cele două scaunele și lungindu-și picioarele.

Prietenul său rosti arar cuvintele, ca pentru a se face mai lesne înțeles :

— Dacă trebuie să ținem copila asta — și sînt încredințat că trebuie s-o ținem — de aci înainte mă declar tatăl ei !

— Bine, și eu ? Eu ce o să fiu atunci ?

— Mania ei ! răspunse Malvenu netulburat.

Folavril sări de pe scaun ca ars și făcu un salt alît de zăpăcit, încît palăria-i jecuasă se șterse de muchea unei birne, oricum destul de înaltă. Apoi, iarăși sigur pe

aine, se proțăpi în fața scundacului — care îl privea surzind a mare fericire — cu mustața zbirlită, cu ochii ieșiți din cap și urlă :

— Mă insultă, pare-mi-se ?

Se simțea, pesemne, profund atins în demnitatea sa, de vreme ce nu-și însoțise întrebarea de o injură mai mult ori mai puțin cumplită.

— Și cu ce te-am insultat, mă rog ? întrebă Malvenu.

— Buric de țap, păi m-ai făcut femeie !

După care adăugă :

— Vreau să fiu pentru copil ceea ce vei fi și tu !...

Nu primise o poziție de mina a doua.

În clipa aceea se auzi un scincet slab.

Amândoi își întoarseră privirile, surprinși, mișcați. Și murmură :

— Se trezește !

Și, lovindu-se deodată cu palma peste frunte, de parca-l venise o neașteptată inspirație, bondocul întrebă :

— Vrei să faci o încercare ?

— Adică ?

— Primul pe care îl va privi, când va deschide ochii, va avea drept la titlul pentru care ne certam.

— Fie, micuțule ; îmi convine. Îmi plac situațiile limpezi, ce naiba !

Amândoi trecură în fața copilului.

Fetița schiță o mișcare ușoară, care o făcu să întoarcă spatele, astfel că se afla chiar în fața celor doi întovărașiți. Pleoapele ei pâlpiră de câteva ori, ochii pe jumătate închiși se deschiseră încetitor, iar privirea i se opri între cei doi bărbați.

— Nu-i lămuritor ! murmură Folavril, dezamăgit.

— Nu ! se învoi și Malvenu. S-o luăm de la început.

Și, vrând parcă să pună capăt unei discuții menite să se lungască la nesfârșit, copila își agită brațele, plecându-se mult înainte, gata să cadă din pat.

Folavril și Malvenu se năpustiră în același timp ; dar în clipa în care brațele albe-trandafirii se încolăciră de gâtul celui din urmă.

— Mii de tunete ! se infurie lunganul.

Și adăugă mai încet :

— Ce gust prost are !

Malvenu o și lăna în brațe, apăsându-și gura carnoasă pe obrăjorii ei.

— Va să zică așa, mormăi Folavril, cu o anume tulburare care făcea să-i tremure glasul, iar eu rămân cu... nimic !

— Îmbrățișează-o și tu, îngădui omulețul, milos, trecându-i-o ; copila începuse să scincească.

Mustața deasă a soldatului mîngie obrazul proaspăt, acoperindu-l aproape în întregime.

— Ma... Ma... biigui fetița.

— O auzi ? întrebă Malvenu mișcat, încercînd să o ia din nou în brațe.

— Da ! răspunse Folavril, împingîndu-l cit colo pe celălalt. Cu mine vorbește !

Așezîndu-se apoi pe marginea patului, ținu copila pe genunchi, cu capul lipit de pieptu-i lung și uscat și, cu un glas pe care se străduia să-l facă duios, îngină un refren, din cele cîntate pe atunci de către mame, cînd se legănau copiii :

Colin. Colinette

De dormi, fetița mea

Bombonele vei primi

Cînd te vei trezi...

— Ce faci acolo ? îl întrebă, uimit, celălalt.

— Îndeplinesc o datorie ce mi se cuvine. O adorm din nou.

— Și eu aș putea face la fel ! i-o întoarse acru și supărat scundațul.

— Asta nu-i treaba tatălui ! încheie Folavril, cu un calm batjocoritor.

Furtuna moenea sub fruntea celor doi prieteni pînă atunci aiți de unii. Adoptarea acelor copile le insufla o simțire încă necunoscută lor, cea a paternității, îi mai învăța, în același timp, că dragostea naște și face să crească gelozia.

Copila închisese ochii. Cu mare grijă soldatul o culcă din nou pe patul mizer. Apoi, își scoase mantaua și o așternu ușor peste trupul mic, firav.

Malvenu se pregătea să facă la fel.

Folavril îl opri.

— Ce, vrei s-o înăbuși ?
— Da' de ce mantaua ta și nu a mea ? urmă el arțăgos.
— Fiindcă nu știam că tații înfașă copiii !
— Ei, drăcia dracului ! se infurie Malvenu, pierzind măsura.

— Sst ! murmură încetisor Folavril, devenind zeflemitor de atita calm. Fără înjurături în fața fetei mele.

— Cum ai spus ?

— Nu le-aș suporta !

Malvenu își privi, de-a dreptul buimăcit, prietenul.

Acesta părea întru totul schimbat. Chipul lui, de obicei aspru, oglindea bunăstare. Surîdea, iar surisul lui contrasta ciudat cu mutra ciudoasă a lui Malvenu.

— Ia spune-mi, ce fel de joc jucăm ? întreabă acesta.

— Cel pe care tu mi l-ai propus, i-o întoarse Folavril. Dealtfel fetița a spus ce avea de spus. acum, să stăm de vorbă.

Apoi, pe un ton glumeț :

— Ia spune, tăticuțule, ce ai de gând să faci spre a asigura traiul mamei și al copilului ?

— Ce... am de gând să fac ? bligui Malvenu, ciupindu-se ca să fie sigur că nu visează.

— Da, căci de acum înainte trebuie să porți de grijă unor suflete. Nu uita... Peste cîteva ore se face ziuă, a nă că va trebui să ne gîndim cum să abatem curiozitatea pașnicilor oameni din cartier de la copila pe care vrem s-o creștem ; și, lucru mai greu încă, să vedem cum o să facem față cheltuielilor de îngrijire a fetei noastre !.

— Îngrijirea... te privește pe tine, sări scundacul ; arțăgos.

— Nu chiar în totul, răspunse lunganul. Și apoi mai este chestiunea hranei...

— Asta-i adevărat, se învoi celălalt, neputincios în fața unui asemenea argument.

— Ei și atunci ?

— Să ne ocupăm de ceea ce este mai urgent !... Aveni cei două mii de scuzi primiți de la omul acela...

— Care i-a ucis tatăl !... Nu-mi trebuie banii ăștia !

— Totuși !...

— Sînt bani blestemați.

— Blestemați... pînă la un anumit punct.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că banii ăștia nu i-am cîștigat... că mai degrabă i-am smuls... căci, în sfîrșit, nu am îndeplinit nici una din condițiile cerute.

— Hm, făcu Folavril, asta mi se pare a fi un temei amăgitor.

— Să nu întrecem măsura în gingășle, prea vrednice prieten și să nu ne arătăm mai catolici decît papa. Cei două mii de scuzi dați de un ticălos pot fi purificați ; să-i purificăm !

— Cum ?

— Dezlegîndu-l de păcate pe cel care îi are asupra lui.

— Eu sînt acela, zise lunganul tîrîie-spadă, arătînd punga primită de la baronul de Souvré.

— Atunci pleacă-ți cu umilință capul și răspunde-mi.

— Dă-i drumul !

Malvenu începu, de îndată ce prietenul său se așeză în poziția cerută :

— *Ego te absolvo a peccatis tuis.*

Folavril răspunse :

— *In nomine Patris et filii et spiritus sancti.*

Apoi într-un glas :

— Amen.

— Ei, acum, declară bondocul, banii sînt curați ca zăpada !

— Pe dracu, eu îi văd galbeni, zise Folavril, privind gologanii ce străluceau prin ochiurile pungii.

— Fiindcă gologanii ăștia sînt de aur !

— Adevărat grăiești !

Temerile spurcatului la gură, acum aproape convertit prin respect și iubire, se înnoiră însă.

— Și cînd banii ăștia s-or termina ? întreabă el.

— O să facem rost de alții !

Folavril se sumeți :

— Nu vreau să mă mai întorc la *Samaritaine* !

— Nici eu.

— Atunci cum o să facem ?

— Uită-te.

— Ce sînt astea ?

— Hirtii !
 — Cele jefuite de la nenorocitul conte !
 — Voin să le ducă regelui, insinuă Malvenu.
 — Ei și ?
 — Ei și, ca tată al copilului, jur să împlinesc această dorință. I le voi duce...

— Cui ?
 — Domnului de Louvois care este, zice-se, un braț al regelui.

— Tu ? strigă Folavril, buimăcit de atita îndrăzneală.

— Eu ! răspunse Malvenu.

Apoi adăugă :

— Înainte de a ne odihni puțin și în așteptarea norocului care fără îndoială că o să se ivească, să jurăm împreună : tu, ca mamă, eu ca tată, că vom iubi copilul acesta, că-l vom ocroti și crește potrivit obârșiei sale.

Cei doi aventurieri întinseră solemn brațul drept deasupra patului în care dormea sărmana ființă ce nu știa nimic ; iar jurământul urcă din inima lor spre cer.

Acestea fiind îndeplinite se așezară pe podea, într-o poziție pruncoasă, astfel că peste câteva minute un zgomot mult asemănător unor foale de potcovărie se îngemăna cu blinda răsufare a pruncului.

La câteva zile după scena mai sus povestită, strada Plâtrière — în prezent denumită Jean-Jacques Rousseau — se afla în mare frământ.

Doi seniori se însalau într-un vechi palat al intendantului Bouillon, aducând mobilier nou-nouț. Mobila și acesta, pe care curioșii înduși și suruși și suruși în fața ușii îl amănunțeau bacată cu bucată, întrecea cu mult unul obisnuit ; se trase astfel înclinarea că noii locatari ai vechii locuințe trebuie să fi fost oameni de obusie înaltă. Venirea lor însăși puse și mai tare în uimire pe toți acei gură-cască, deoarece unul arăta ca un uriaș uscat, ca o scrumbie sărată, iar celălalt scund și pintecos. Și unul și altul erau înzorzonati cu satenuri, catifele și aur. Dar clevețirile nu mai cunoșeau margini când sosi și o normandă voinică, cu obraz proaspăt, cu sini rotunzi, purtând pe brațe o fetiță adormită.

— O dădacă ! își spuseră cu toții.

Într-adevăr, nu se înșelau. Era o dădacă.

Dar toate presupunerile se opriră aici, căci din ziua aceea nimeni nu a mai văzut nici femeia, nici copilul.

Cine erau noii veniți ?

O vom afla curînd, cînd vom ști ce li s-a mai întîmplat contelui d'Abincourt, contesei Ines, soția lui, și cavalerului Georges d'Artagnan, aflat acum sub înalta oblăduire a lui Athos, conte de La Fère.

XVIII

PLACE ROYALE

Săsprezecce ani s-au scurs de la întîmplările aici amintite.

Săsprezecce ani cumpăți pentru unele dintre personajele noastre, plătuiți și plini de înclătare pentru altele încătreceți și strabotați de frîmintări pentru eroul nostru Georges d'Artagnan.

Maie la număr sînt faptele petrecute în acest lung răsump.

Ducele Hernan de Sandoval y Palomas se săvîrșise din viață. Prin urmare întreaga sa avere revenea ficei sale, în ciuda numeroaselor fapte urite pe care Bogatul-Duce le urzise, în ultima clipă, spre a o dezmoșteni.

Dar în vremea aceea, vreme în care cuvîntul succesiune dădea naștere unor aprige conflicte între toate guvernele și, cu deosebire, între cele ale Franței și Spaniei, parlamentele, alcătuite în mare parte din jurisconsulți, de francezi ori spanioli, se feteau să se arate prea severi în materie de moștenire și erau mai mult decît binevoitori cu supraviețuitorii posesori ai unui titlu oarecare.

Prin urmare contesa Înès d'Ablincourt devenise, în urma acestui nou doliu, nespus de bogată.

Cu puțin înainte de a primi nesperata moștenire, moartea Mariei Tereza o facuse pe Înès să plece de la Curte, unde dealtfel nimeni nu o văzuse arătându-se. Stapinită neconținut de nădejdea că-și va regăsi fuca, ea nu voise să părăsească Parisul, căci instinctul matern îi spunea că acolo o va revedea, de avea să-i fie dat s-o revadă vreodată. Se retrase în strada Bourbon — acum strada Lille — într-o casă încântătoare, clădită după gustul ei. Acolo, vrînd să curme orice cleveire și socotind de prisos a da cuiva vreo explicație privitoare la trecutul ei, ea hotărî să reia numele tatălui, astfel că deveni, pentru toată lumea, ducesa de Sandoval.

Cei săraci, neștiindu-și titlul, îi spuneau doar buna „doamnă în negru.” căci cunoșteau sufletul milostiv al Înesei, care, din noaptea fatală în care contele René fusese asasinat aproape sub ochii ei, nu-și mai părăsise cernitele haine.

Carta, preacredincioasa slujnică, fu trimisă la Madrid, spre a veghea asupra unor interese cărora doar ea le știa da de capat. În ziua plecării acesteia, tocmai cînd se pregătea să ia drumul Spaniei, negresa întîlni un gentilom scund care, văzînd-o, își stăpîni cu greu un stîgăt de uimire. Oprindu-se în loc, își duse mîna la inimă, murmurînd cu un glas care, neîndoios, ar fi stîrnit pînă și zîmbetul celor mai nepăsători :

— Ea !... O, suflete al meu !...

Infrîmîndu-și tulburarea ce-l cupinsese, vru să pornească pe urmele Cartei, dar răstîmpul în care stătuse ca încetămintă făcuse ca neagra Venus să se îndepărteze atît cît să nu o mai poată ajunge din urmă.

Gentilomul acesta, despre care curînd va mai veni vorba, deznađajduit de neizbîndă, și pradă unei agitații cumplite ce lăsa urme în firea-i sensibilă și iubitoare, își continuă drumul de la care se abătuse, blestemîndu-și mult prea scurtele picioare.

Doamna d'Ablincourt, pe care de-acum înainte o vom numi ducesă de Sandoval, rămăsese așadar singură. Nu ieșea decît rareori, închinîndu și toate gîndurile copilei

capte. Cînd și cînd îi plăcea să treacă prin Place Royale, să privească la tinerele fete de obîrșie nobilă care, la anumite ceasuri ale zilei, grăbeau într-acolo.

Place Royale era pe atunci locul de întîlnire al nobilimii. Firește, oamenii din popor se mai strecurau și ei pe acolo, dar aveau grijă să se tragă mai deoparte.

Jur împrejurul statuii ecvestre a regelui Ludovic al XIII-lea, ridicată prin grija cardinalului de Richelieu, gentilomi și doamne din lumea mare se imbulzeau puzderie, ba chiar cu o șăgălnicie care cam lăsa de dorit ; dar moravurile timpului nu vedeau nimic rău în această promiscuitate, îndrituită oarecum de îngustimea locului în care se grămădea mulțimea. Căci mulțime putea fi numită ; într-adevăr, toată lumea aceea adunată în minunata piață, a cărei singură podoabă era statuia mai sus-amintită, ce se înălța în chiar mijlocul ei.

Abia la 25 aprilie 1783, o hotărîre a consiliului regal preciză că două șiruri de arbori aveau să fie plantate îndărătul grilajelor, arbori ce se mai väd și astăzi, spre marea bucurie a doicelor și supraveghetoarelor de copii care, vara, trag folos de pe urma umbrei frunzișului.

Într-o zi, pe cînd ducesa stătea așezată la locul ei obișnuit, adică lîngă lectică, privind tăcută și tristă la acel du-le-vino al oamenilor ce se plimbau, atenția îi fu cucerită de o frumoasă fată însoțită de doi gentilomi de aleasă noblete, după cum lăsa să se ghicească ținuta lor scapănă, tacticoasă. Și, lucru ciudat, cei doi seniori aflați în puterea virstei, dar foarte diferiți ca înfățișare, manifestau față de tînăra fată aceeași grijă, aceeași atenție ; am putea spune chiar, aceeași privire duioasă, părintească.

Oricum, aveau o înfățișare tare neobișnuită.

Unul, pe cît de înalt, pe atît de voinic își purta cocotă și aproape pierdută între umerii largi o față mică ; de o slăbiciune jalnică, alcătuită aproape în întregime din osatura nasului coroiat. Se vedea că rotunjimea trupului acestui bărbat fusese rodul unui exces de hrană aleasă și al mulțumirii de a trăi, că nici o emoție, fie ea cît de mărunță, nu-l tulburase.

Celălalt, tare scurt în picioare, înest ai fi zis că merge în genunchi, avea un trup mic și slab de te înfricoșa ;

dar, printre-o nepotrivcală pe care cu greu am putea-o tălmăci, fața-i lată și rotulele părea rezistentă la orice simțire maristă care, poate, s-ar mai fi putut naște în strîmta ei carcasă. Cînd și cînd, buzele lui groase se deschideau și slobozeau un fel de mîrșit care avea pretenția de a trece drept suspin; suspin drăgăstos, firește, căci ochii omulețului ardeau de o înfocare în care se citea o nepotolită patimă, gata oricînd să țîșnească. Se ofilea din dragoste. Celălalt se îngrișa de bunăstare și ferecire.

Cînd ajunseră în dreptul ducesei, aceasta auzi următoarea conversație :

— Conte, zicea cel mărunt către lunganul, care o ducea de braț pe tinăra mai sus pomenită.

— Marchize ? îi răspundea acesta.

— E ora trei !... E rîndul meu !

— Trei fără cinci, marchize !

Zicînd acestea, fiecare scoase din buzunar un ceasornic mare.

— Pare-mi-se că ți-a rămas în urmă, conte.

— Ba, mai degrabă cred că ceasul dumitale e înainte.

— Pe dracu, făcu bondocul, lovind a ciudă cu piciorul în pămînt.

Lunganul îl privi minios și rosti grav :

— Marchize, fără înjurături în fața fiicei mele !

— Ba-i a mea ! sîrî ca ars omulețul, zis marchiz.

— A noastră ! îl îndreptă, înțelepțeste, cel înalt, dăruit cu titlul de conte.

Fata, care pînă atunci schițase un zîmbet încîntător, interveni luîndu-și mina de pe brațul contelui :

— Liniștiți-vă !... Liniștiți-vă !... murmură ea cu glas duios, cu un glas care o făcu pe ducesă să se înfioare.

Apoi, privind-a pe amîndoi și înflorindu-și mai tare surisul :

— O, ce tați uricioși ! Veșnic își supără fata !

— Marie ! făcură într-un glas contele și marchizul.

În clipa aceea orologiul bisericii Sfîntului Paul bătu de trei ori.

— Iată o muzică menită a vă pune de acord ! reluă încîntătoarea copilă. Și adăugă, luîndu-l de braț pe scundac : E ora trei, tătîcul marchiz intră în drepturile lui.

— Îngăduie-mi, fetița mea, îngăimă contele.

— A mea ! îl intrerupse marchizul.

— A noastră, fie ! încheie contele. Era două și cinci minute cînd am ieșit din casă.

— Îmi pare rău pentru tine, constată marchizul cel scund, dar mi-a venit rîndul și profit ca să-mi plimb fata !

— A mea !

— A noastră !

Și trecură mai departe, sporovăind întruna.

Fără să încerce a-și lămurii pricina tulburării ce o năpădisese pe neașteptate, ducesa urmări cu privirea cele trei personaje dar nu putea, oricît ar fi vrut, să-și desprindă ochii de la fermecătoarea copilă.

— Cine sînt gentilomii aceștia, draga mea contesă ? întrebă ea pe o doamna în vîrstă, una dintre prietenele așezate lîngă ea.

— Scumpă ducesă, răspunse doamna, care nu era alta decît contesa de Brionne, nu prea ți-aș putea spune. Îi vād pentru prima oară... Fata este încîntătoare !

Ducesa nu mai răspunse, dar gîndi :

— Așa ar arăta acum micuța mea Lîlias.

Apoi, dintr-o dată, către purtătorii lecticii :

— Să mergem acasă !

Ducesa urcă, iar valeții porniră.

Da! abia trecură de piață, ca un vîlmășug de oameni în săli să se oprească. Cu toții alergau, se imbulzeau, care mai de care să ațîngă primul. Fiește, se întimplase ceva neobișnuit.

Scoțîndu-și capul prin portieră, ducesa zări în brațele unui tinăr și chipeș cavalier pe fata ce abia trecuse. Alături de tinărul gentilom, fiindu-i gardă parcă, marchizul și contele, tremurători și albi ca varul, căutau din ochi un scaun liber pe care să-și poată așeza copila leșinată.

Ducesa coborî, își croi drum prin mulțime, fără să-i pese de bombanelile mai mult sau mai puțin cuvîncioase stîrnite de gestul ei necugetat și ajunse la locul intimplării. Acolo înțelese și mai bine despre ce era vorba. Cei doi seniori, atît de nepotriviți unul lîngă celălalt, se încăieraseră cu niște tineri zănateci, care își bătuseră

joc de falșenia lor, blagoslovindu-i cu tot soiul de glume necuvincioase și care nu voiseră a se potoli nici în fața atitudinii războinice a celor care își îngăduiseră să-i ia peste picior.

Unasul cu fața trasă și scundul său prieten nu erau, într-adevăr, oameni în stare să rămână nepăsători în fața unor asemenea obrăznicii. Trăgându-și spada, voiseră să-și facă dreptate, ceea ce îngrozi copila; ea scosese un țipăt și ar fi căzut, de n-ar fi prins-o în brațe un tânăr și frumos gentilom, care se afla lângă ea, nu vom spune din întâmplare, ei dimpotrivă.

Zăpăciți făptași ai aceluia scandal mărunț, văzând că lucrurile puteau lua o întorsătură proastă, și prea puțin dornici de a ține piept celor două spade pe care le bănuiseră a fi de mare forță, se făcuseră nevăzuți în dreapta și în stînga, pierzîndu-se prin mulțime.

Ducesa Inès bănuia mai mult decît auzi cele petrecute, iar înima-i milostivă o îndemnă să ofere îndatoritorului gentilom scaunul ei pentru fată. Cu părere de rău pareă, tînrul o așeză.

Nemaiavînd în față decît oameni cu totul străini de necugetata faptă a acelor tineri și gălăgioși seniori, contele și marchizul își viriră spadele în teacă, plini de demnitate; apoi, plecîndu-se în fața ducesei, îi mulțumiră prin cuvinte calde, pentru cit de prevenitoare se arătase.

— Nu merit osteneala de a-mi mulțumi atîta, domnilor, murmură ea. Am făcut ceea ce oricare altul ar fi făcut în locul meu. Apoi șovăind și întrebătoare: Unde trebuie să conducă valeții mei pe domnișoara ?...

Cei doi părinți ai tinerei fete înțeleseseră discretă întrebare și răspunseră într-un glas:

— Domnișoara d'Avrifol... zise uriașul conte.

— De Bellevenue ! adăugă scundul marchiz.

Apoi, ridicînd privirea spre a și-o aținti asupra ducesei, acesta mai adăugă:

— Nu găsim cuvinte să vă mulțumim, doamnă, și, de n-ar fi să îndrăznim prea mult, v-am ruga să binevoiți a merge pînă la capăt cu bunăvoința și să poruncești purtătorilor lecticii să o ducă pe fată pînă la casa noastră...

— În strada Bretonvilliers, încheie celălalt.

— Nu e nici o îndrăzneală, domnilor, le răspunse ducesa și mă simt prea fericită de a vă putea face acest mic serviciu... Arătați-ne drumul, domnilor...

Contele și marchizul făcură o plecăciune. Se pregăteau tocmai să meargă în fruntea alaiului, cînd îl băgară în seamă pe gentilomul care o ținuse în brațe pe copilă. Nemișcat, cu totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui, o sorbea din ochi pe tinăra fată, care între timp își venise în fire.

Privirile li se întîlniră. Aburul unei sfidnice rumeneli năvălise în obrajii fetei, în timp ce inima lui tresălta de o dulce simțire.

— Domnule, începu marchizul, vă mulțumim din inimă pentru ajutorul pe care ni l-ați dat.

— Fără dumneata, înălări contele, fiica noastră ar fi căzut; ai prins-o în brațele duminale; îi mulțumim!

Apoi, o porniră și ei, mergînd alături de lectica în care ducesa se așezase lângă fată.

Tînrul gentilom abia apucă să răspundă mulțumirilor celor doi prieteni. O clipă, privirea lui însoți micul alai. Apoi, scuturîndu-se de moleșala ce pusese stăpînire pe el, se întrebă:

— Unde i-am mai văzut oare pe cei doi ?

După aceea, depărtîndu-se gînditor și nu fără a-și răsuci în cîteva rînduri capul după cei de care se despărțise și care păseau încet, adăugă pe un alt ton:

— Strada Bretonvilliers !

După ce ieși din Place Royale, traversă strada Saint-Antoine și, ajuns în cea denumită Lions-Saint-Paul, intră în palatul contelui de La Fère.

Gentilomul acesta — cititorii noștri au și ghicit desigur — nu era altul decît cavalerul Georges d'Artagnan.

De cînd fusese adoptat de către contele de La Fère, trecuse prin felurite trepte potrivite cu vîrsta; mai tîrziu și văzuse înflorit visul vieții: devenise mușchetar al regelui.

În trecerea lor anii făcuseră din adolescentul de odinioară un bărbat generos și viteaz, însușiri ce nu-i fuseseră niciodată străine.

Acum era un finăr chipeș, de douăzeci și opt, douăzeci și nouă de ani, cu trăsături regulate și expresive, încadrate

de un păr auriu, lung și mătășos; o mustață de aceeași nuanță, răsucită la colțurile buzelor, imprumută guni sale anume finețe, pusă în lumina, la zindul ei, de dinți de un alb strălucitor. Un zimbet trist, care adesea părea întipărit pe buzele lui, se armoniza cu ochi mari, albaștri, de o neînchipuită blîndețe, în care puteai totuși desluși o încălăvînată vîie, gata să țîșnească la cel mai ușor imbold.

Luptase mult, se distinsese pe diferite cîmpuri de bătăie și, prin aceasta însăși, dobîndise renume, care îl așezase cu mult deasupra tinerilor seniori.

Contele de La Fère, care nutrea pentru el o dragoste veșnică și care, din pricina vîrstei, părăsise funcția de capitan-totenent al Mușchetarilor Cenușii, îl facu și pe Georges să iasă din armată, după ce dobîndi titlul de gentilom al Curții.

Contele voia chiar mai mult decît altii: neavînd urmasi direcți și temîndu-se ca nu cumva după moarte averea să-i fie înhățată de străini ce s-ar fi declarat îndreptățiți să și-o însușească, dorea ca cel pe care îl socotea ca și fiu al său să devină moștenitorul său și încă fără nici o îngrădire.

Firește, Georges își dădea seama de binefacerile cu care contele voia să-l copleșească și nimic nu ar fi putut să-l tîneca viitorul acesta strălucit pe care îl vedea răspîndind lumină înaintea-i, dacă amintirea Teresinei, a mamei sale, nu l-ar fi cufundat, clipă de clipă, într-o adîncă tristețe.

Mama sa!

O, cît de mult o căutasă, cît o mai căuta încă!

Numele, averea, chiar viața și le-ar fi dat numai să o mai revadă, să i se arunce în brațe, pentru a o îmbrățișa și a-i striga: „Eu sînt fiul tău... Fiul tău... Privește-mă!... Recunoaște-mă!...”

Dar ceea ce îi sporea suferința era gîndul că ceea care îi dăduse viață își pierduse mințile; oare cum se descurcase ea în situația aceea nenorocită în care îi fusese dat să-o vadă? De nu murise — ceea ce pentru ea ar fi fost poate mai bine — ce se alesese din viața ei?

Foarte adesea, după cele istorisite de către Athos, se întorsese în acea parte din Île-aux-Vaches, pe care o

... în noaptea asasinatului; chiar dacă vizuina
... femei mai exista, ea părăsise desigur insula în
... o noastă noapte, pentru a nu se mai întoarce.
... omle! Nici urmă a ființei iubite pe care, probabil,
... o loveau cu piciorul, după ce îi făcuseră
... cu vreun colț de pîne. Aceste închipuiri izvo-
... dragostea-i de fiu îl lăcrimau deseori ochii.

Mulți alții în locul său s-ar fi mîngîiat, aruncîndu-se
... brațele curtezanelor, nu puține dealtfel. Mai ales
... anele de obîrșie înaltă își făceau un punct de onoare
... și-l înșela ori barbații, ori ibovnicii.

Georges lăcșese prin această mîncă auzită, fără a se
... îl cîluși de puțin. Nu că ar fi fost vreun îns deosebit,
... o el ori silă să se dăruie fără ca inima să-și fi spus

... clipă în care el mai stăpînit în ale lab
... toate o tresărire: o privire, un gest, un cuvînt.
... a spiritului și iată că toate mîntărnile luate pen-
... a se împotrivi acestui simțămînt divin se risipesc
... prin farmec, lăsînd drum liber patimii care entro-
... și cucerește ființa toată.

Asemenea frămîntare venise să se adauge celor
... erințe pe care cavalerul le îndura din pricina ne-
... lăp

Iubea!

Întimplarea îi scosese în cale o tină ră fată ce
... seuse adînc. Dar ea ar fi dispărut după această p
... întîlnire, uitarea ar fi venit desigur. Dar încercarea sa
... a frunzi destinul, providența ori fatalitatea! A mai în-
... nîit-o... fără voie? Nicidecum! Ca povestitori de bună-
... credință, trebuie să mărturisim că el însuși a încercat
... să o revadă.

Ea îi apăruse în față, tot în Place Royale, opt
... înainte de întîmplările amintite.

Nici nu se gîndea să se întrebe cine anume era?
Muli prea rețes pentru a încerca să culegă vre
... malie, el se mulțumi să o privească, să o contemple, să
... o admire și cu cît privirile lui se îndreptau mai mult
... asupra tinerei fete, cu atît inima îi bătea mai nebuneșu.

Iubea!

Ce-a simțit oare când cea căreia îi și închinase o atît de adîncă iubire îi căzuse pîlpîitoare în brațe? N-ar fi putut spune. Singele i se oprise, navalindu-i în inimă. O clipă crezu că și el avea să se prăbușească... Dar asemenea emoții sînt, din fericele, trecătoare. Simțindu-i trupul gîngăș și plîpînd, el tresări. Obrajii palizi se împurpurară deodată; ochii îi scînteiară puternic, iar cînd simți suflarea caldă, înmuresmată a fetei, mîngîindu-i fața, se înfioră și închise ochii, pentru a rămîne mai multă vreme sub vraja care-l încerca.

Nepăsător la ceea ce se spunea și se petrecea în jurul ei, el așezase, cu mișcări automate, prețioasa comoară în lectică. Mulțumirile ce i se aduceau le auzise ca prin vis. Dar aceasta a însemnat și sfîrșitul acelei dulci simțiri care-i covoărășise ființa. Glasurile acelea le mai auzise... Dar unde?

Un nor îi trecu prin fața ochilor, iar cînd acesta se destrămă, el se simți, fără să-și poată lămuri pricina, pradă unei tristeți și nu mai gîlea decît cea încreștată înainte de a-și fi dăruit inima.

Era clipa în care se întrebase :

— Oare unde i-am mai văzut eu pe oamenii aceștia?

Lectica ajunsese curînd în strada Bretonvilliers și intră într-un palat mic cu o înfățișare dintre cele mai vesele. Ducea nu voi să părăsească fata. Carui sentiment i se supunea ea intrînd în salonul unde, în fața celor doi tați ai ei, Marie îi mulțumi din nou? Fără îndoială că n-ar fi știut spune.

— Doamnă ducesă, grăi tinăra fată, vă cer îngăduința de a veni să vă văd, spre a vă încredința încă o dată de toată recunoștința mea.

— Spre a mă încredința de recunoștința dumitale; copilă dragă, răspunse ducesa surizînd! Ce cuvînte mari! Spune mai degrabă pentru a-mi prilejui plăcerea de a te revedea și de a te cunoaște mai bine!

— O, doamnă...

— Nu-mi mulțumi, o opri ducesa, căci eu sînt aceea care îți voi fi, din inimă, îndatorată.

— Nu înțeleg, doamnă...

— Nu știu ce simt cînd te văd, cînd îți aud glasul dulce. Ai darul de a atîna adîncă suferință ce mă bîntuie de la pierderea fiicei mele.

— Ah! facu copila, așîntînd asupra ducesei ochi mari, uimiți.

— Ar fi acum de vîrsta dumitale, reluă ducesa.

Apoi, după cîteva clipe de tăcere în care își înăbuși un hohot de plîns.

— Cum te numești, copila mea?

— Marie.

Neclintîți, neștiind cărei pricină să-i atribue tulburarea care-i cuprinsese, contele și marchizul ascultau.

Stăpînindu-se, ducesa urmă pe un ton aproape glumeț :

— Va să zică așa, domnișoara Marie...?

— D'Avrifol, adăugă contele.

— De Bellevue, sări ca mai înainte marchizul.

— Două nume? întrebă marea doamnă zîmbînd.

— Amîndouă numele nu fac decît unul, doamnă, răspunseră într-un glas cei doi prieteni.

— Foarte bine, domnilor; dar dacă relațiile noastre nu se opresc aici, după cum se pare și după cum aș dori, v-ar supăra oare să-i spun domnișoarei doar Marie?

— Nicidecum, doamnă.

— Pentru dumneata, domnișoară Marie, voi fi oricînd liberă, se grăbi să spună ducesa; și, pentru dumneavoastră, domnilor, adăugă ea adresîndu-se celor doi gentilomi care, puși parcă în mișcare de același resort, făcură o plecăciune adîncă întrebînd :

— Doamna...?

— Duceasă de Sandoval, cu locuința în strada Bourbon.

— Nu vom uita, doamnă ducesă, spuse contele.

— Și vom avea onoarea să vă facem o scurtă vizită, adăugă marchizul.

— Cîteva vizite, încuviință ducesa, zîmbînd.

Apoi, întinzînd tinerei fete mîna :

— Pe curînd, domnișoară Marie!

La atingerea acelei mîini miciuțe care se curbărise într-a ei, ducesa tresări pe neașteptate.

— Ce aveți, doamnă? întrebă, mirată, fata.

— Nimic!... Nimic, copila mea. Pe curînd.

Și lăstînindu-se spre a-și recăpăta calmul, ducesa salta încă o dată, ieși din salon, intră în curte, însoțită de stăpîniții casei și urcă în lectica ce porni pe dată.

Cînd contele și marchizul se reîntoarseră în salon, tinăra fată — pe care de-acum înaintea o vom numi Marie — îi privi; apoi, străduindu-se să-și ia un aer sever și să-și îngroașe glasul, le spuse :

— Domnilor tați, nu mă forțați să vă spun că purtarea voastră merită cele mai aprige muștrări.

Cei doi bărbați își plecară capetele, aducînd foarte tare cu niște copii care își așteaptă pedepsa.

— Ei bine, vă dați în spectacol cînd sînteți cu fata voastră ?

— Marie, blînguiră contele și marchizul.

— Vai, ce urît ! urmă copilul teribil.

— Își batea joc de noi, lămuri încetîșor contele.

— Aproape că ne insultau, apăsă și marchizul.

— Nu trebuia să auziți ! îi certă Marie, mușcîndu-și buzele pentru a nu pufni în ris.

Apoi adăugă, păstrîndu-se anevoie serioasă...

— Meritați o pedeapsă și o să v-o dau.

Contele și marchizul își țineau privirile plecate și nu cutezau să se uite la ea.

Ea se apropie încet și se așază între ei :

— Haide, domnilor tați, mărturisiți-vă curajos greșelile !

Marchizul cel scund își înălță încet capul, în timp ce lunganul contele încerca să și-l plece, spre a se apropia de marele obrazul fetei.

Marie îi privea surizînd ciocnîndu-și ușurel obrajiți proaspeți cu cele două degete arătătoare.

— A, strigară ei într-un glas.

Urmare două pupături zgometoase.

— Încă o dată ! mai vrură ei, țuguindu-și buzele.

Dar Marie se desprinsese ușor, zicîndu-le :

— Și cu pedeapsa voastră cum rămîne ?... Nu ! Nu ! Nu !...

— Poate diseară, dacă sînteți cuminți.

Apoi, învescîlî de descumpanirea celor doi tați, alergă, vioaie și ușoară, spre odaia ei.

CUM PUTEAI DEVENI CONTE SAU MARCHIZ ÎN ANUL DE GRAȚIE 1678

La numai cîteva clipe după ce se închise ușa, lunganul contele, încredințat că tinăra fată nu-i putea vedea, nici auzi, se îndreptă spre tovarășul său, rîcînd cu glas de tunet :

— Jupîn de Malvenu !

Marchizul, care nu era altul decît vechiul nostru cunoștință, mult prea simțitorul îndrăgostit de Carina, după cum tovarășul său nu era altul decît subțitul și sudalme, răspunse cu nepăsarea-i obișnuită :

— Jupîn de Folavril !

De cînd devenise conte, Folavril își mai zăgăzuise puțin în privința izbucnirilor necuviincioase. De i se mai pr-tîmpla uneori să înjure, niciodată însă în fața Mariei. O făcea cu anume demnitate, citîndu-și înaintașii, toți regi de-ai Franței ori de aiurea.

— Pe toate evangheliile ! exclamă el, sau drace împie-lîțat, cum zicea Henric al patrulea, mă scoți din fire, jupîne !

— De ce ?

— De ce ? De ce ?... Pe cînstea mea de gentilom ! după cum se jura Francis intrîul, fiindcă ai sarutat-o pe fata noastră înaintea mea.

Apoi, cu mișcări nervoase, într-atît de mare îi era nemulțumirea, Folavril deschise un sipet vechi de sticlă, scoase o sticlă de dimensiuni respectabile și un pahar de cel puțin o jumătate de oca, punînd totul pe o mîsușă în fața căreia se așază.

— Ai fi putut scoate două ! observă Malvenu cu glas tînguitor.

Umerii uriașului schitară o mișcare de dispreț ; cu toate acestea se ridică, se duse din nou la sipet, mai scoase un pahar și spuse :

— Stai jos !

— Toarnă ! răspunse Malvenu, așezîndu-se în fața tovarășului său.

Cînd paharele fură pline, fiecare luă cîte unul. Privirile li se întîlniră ; atunci, și unuia și celuilalt i se păru foarte hazoasă nutra gravă a fiecăruia, astfel că pufniră în ris, cu alt mai tare cu cît încercau să se stapînească.

— Mare nătărău mai ești ! rosti tare Folavril.

— Oricum, m-ai întrecut ! i-o întoarse cel scund.

— De vreme ce îți ceri iertare, mi-ar sta rău să-ți mai port pică.

— Dar nu-ți cer iertare, mii de milioane de...

— Taci ! fi curmă vorba Folavril, cîntărește-ți vorbele, căci altfel ai putea să pierzi prețuirea mea, adică a unui om de lume !

— Dar și tu înjuri zdravăn, nu te-ncurel !

— Nu-i adevărat, nu fac decît să repet cuvinte rămase vestite, de vreme ce s-au innobilat, rostite fiind de buze regești... Să mă ia dracu !...

— Ei, asta n-a mai spus-o nici un rege...

— Iertare, majestatea sa Ludovic al XII-lea îl pomenea adesea pe împielit ; dar deocamdată nu de astă-i vorba ; contele d'Avrifol își amintește de vremea în care nu era decît căpitanul Folavril ! Haide, jupine, ține-mi piept !

Și ciocniră.

— Nu-i deloc rău vinul ăsta, își dădu cu părerea Malvenu, plescăind.

— Și unde mai pui că mă arde o sete diavolească, micuțule. Mai toarnă unul.

— Conte !... Un pahar ajunge !

— Nici gînd, amice !

— Căpitanul Folavril uită adesea că astăzi este conte d'Avrifol.

— Ei, nu uit defel ! Sint conte d'Avrifol, e-adevărat !... Sint bogat, și asta e-adevărat ! Dar nu-s astea pricină care să poată sili un om să moară de țină !

— Frumoasă pildă pentru fîca noastră ! făcu Malvenu.

— Fleacuri, gîndi cu glas tare Folavril devenit visător ; mai tristă pentru biata copilă este aparența aceea de înrudire cu doi șnapani de teapa lui jupin Malvenu

și a căpitanului Folavril, îmbogățiți în urma unei mici mîrșavii !

— Căpitane !

— Să spunem o josnicie, paștele lui Dumnezeu ! cum injura smecherul acela de cumătru Ludovic al XI-lea, și să nu mai despîcăm firul în patru !

— Fie ! preavrednicul meu prieten.

— Și... Cine a săvîrșit această josnicie ? întrebă Folavril răspicat.

— Eu, ce-i drept ! răspunse asociatul său, dar cu învoirea ta.

Și adăugă, vorbind mai încet :

— Mulțumită hîrtiilor găsite asupra...

— Nu-mi mai aminti de noaptea aceea !

— Nici eu nu țin să mi-o amintesc ! răspunse Malvenu.

După un răstimp adăugă :

— În sfîrșit, datorită acelor hîrtii înmîinate de mine marchizului de Louvois, care părea să țină mult la ele, desemne pentru a-l sluji mai bine pe rege, am ajuns iute la aceste onoruri și bunăstare, de care astăzi ești atît de mindru, conte.

— Noblețea obligă ! oftă Folavril.

Fu zîndul lui Malvenu să ridice disprețuitor din umeri.

— Frumoasă noblețe ! făcu el.

— Cum spui ?

— Spun că n-aș fi azi marchiz, după cum nici tu n-ai fi conte, dacă tezaurul regesc n-ar fi fost înglodat în datoriile.

— La urma-urmei am plătit pentru asta, răspunse cu aer nevinovat Folavril.

— 20 de livre ficcare...

— Nu noi am hotărît prețul, ci administratorul general al dărilor... Iar edictul regelui înseamnă destulă acoperire.

Omul spunea adevărul. Edictul acesta al lui Ludovic al XIV-lea era redactat în felul următor :

„Majestatea sa îngăduie prin voința sa tuturor celor care au înregistrat sau își vor înregistra titlurile lor de noblețe, să se bucure de ele fără a fi cercetați pentru purtarea așa-ziselor titluri, nici în trecut, nici în viitor și fără să fie trași la răspundere în nici un fel.“

Concesiunea aceasta păru atât de aatrăgătoare, încât mulți șovăira, la început, să se ducă la biroul de înregistrare; se temeau să nu fie vorba de vreo neînțelegere; dar o nouă hotărâre spulberă orice scrupule și, curînd toți spîterii, toți hangui, toți croitorii, peruchierii și alții dădură fuga, în schimbul a 20 de livre, sumă hotărîtă de un anume Adrien Vainer, tîrgoveț din Paris și administrator al dărilor privind noua carte a titlurilor de noblețe, dădură zor, am spus, să-și înregistreze blazonul.

Persoanele care în afaiă de blazoane doreau să aibă titluri trebuiau să plătească o taxă mai mare.

Atunci au apărut nu numai în Paris, dar chiar și în provincie, o mulțime de oameni care se făceau cu ecusoane sau blazoane alesc după plac, excepție făcînd, totuși, cele imprimate cu o coroană, care aparțineau unor titluri vechi, precum și cele alcătuite din flori de crini cusuți pe cîmpuri azurii ale Casei Franței, sau cele aparținînd unor care obținuseră concesiune specială.

Măsura aceasta aduse tezaurului șapte milioane de franci. Pe vremea aceea statul recurgea la orice mijloc.

— Dar nu-i mai puțin adevărat, reluă Malvenu, clătînd din cap, că nu sîntem decît niște parveniți de rînd.

— Fir-ar să fie! cum zicea Carol al VIII-lea, i-o întoarce repede Folavril, am răscumpărat pe multe cîmpuri de bătaie mica noastră abatere de la legile onoarei.

— În privința asta sînt de aceeași părere cu tine! încuviință marchizul.

Prietenul său nedespărțit urmă:

— În timp ce îngerașul nostru se afla la loc sigur, crescut de buna și minunata sa doică Gertrude, noi am luat hotărîrea să spațăm trecutul. Îți amintești, nu-i așa?... Am luptat cîntit pentru Franța, pentru rege, ne-am dat sîngele...

— Adesea! Foarte adesea! întări Malvenu.

— Și de fiecare dată cînd îl vedeam cîugînd pe al meu, îmi spuneam: curaj, Folavril! rîmile acestor însemnări tot atîtea certificate de noblețe pentru mîcînta ta Marie! O dată însă am crezut că mi-a venit sfîrșitul... Îți mai amintești cuvintele mele de atunci?

— Firește, mi le amintesc... Ai căzut sîngerînd alături de mine și m-ai făcut să jur că voi ocriți pînă la capăt pe scumpa noastră fiică.

— Iar tu mi-ai jurat, bravul meu Malvenu.

— Mai era nevoie să jur? întrebă simplu fostul aventurier, devenit marchiz, ștergîndu-și o lacrimă cu dosul palmei.

— Nu! E adevărat, zise Folavril la fel de mișcat.

Și, întinzînd deodată mîna, exclamă:

Tăna-m-ar Dumnezeu! cum zice Carol al nouălea; e fiica noastră a amîndurora!

— A amîndurora!

— Așa sînd lucrurile, urmă Folavril, ridicînd paharul, să bem în sănătatea ei!

— În sănătatea ei! răspunse Malvenu, asta vreau și eu.

Și din nou ciocniră paharele, pe care le goliră dintr-o răsufare.

Binevoiască cititorul a nu ne socoti lipsiți de măsură în privința blestemelor regești folosite de bătrînul ostaș în fiecă clipă, arătînd totodată și cine le-a izvodit; injurăturile acestea au rămas istorice.

Pierre de Bourdille, senior de Brantôme, a lăsat chiar un catren, nu lipsit de savoare, zugrăvînd destul de bine fiica acelora care sînt pomeniți în el prin mijlocirea expresiei lor îndrăgite, catren care a circulat mult la vremea aceea.

— Ei, reluă Folavril mulțumit, timpurile rele au rămas departe... Și apoi, dacă vrei să știi, de mulți ani mă legănam cu visul de conte!... Conte! Ce frumos sună!... Am stîut să prind prilejul... Să-l înșfac de pînă... dacă prilejul nu e cumva chel... Pe dracu cel impietizat! mi-am confecționat un blazon vrednic a fi pîzuit de nobilimea cea mai veche din Franța și Navara.

— Îl cunosc, îl curmă vorba Malvenu, zîmbînd. Două spade încrucișate pe două sticle butoase, culcate pe un fond vișiniu stropit cu aur.

— Cu deviza: „străpung butelcă cu butelcă!“ Vezi deci alegoria: spada străpunge butelca stînge setea!

Și plin de semetie, Folavril declamă:

— *Persum, desalterum.*

Apoi pe un ton aproape compătimitor :

— În schimb, nu-mi prea place ecusonul tau, micuțule.

— Din cauza căpșorului negru ? oftă Malvenu.

— Da, capul acela de femeie încununat cu iederă nu înseamnă nimic... De-ar fi fost măcar un cap de bărbat, s-ar fi putut crede atunci că strămoșii tăi au luat parte la cruciade.

— În ce mă privește, răspunse cu aprindere marchizul, el înseamnă : dragoste până la nebunie !

Și, nevrind să rămână mai prejos, adăugă cu glas ce exprima minunarea :

— *Amorum ! Delirum !*

— Da ! Și deviza ta mă rog ? îl întrebă Folavril ridicînd din umeri.

— Deviza mea grăiește limpede ce gîndesc : „Pier sau mă leg !“

— „Mă prăpădesc“ ar fi trebuit să spui... În sfîrșit... Înseamnă că te gîndești mereu la ea.

— Mai mult ca oricînd !

— Sărmane Malvenu !

— Ce vrei ? se răsti caraghiosul îndrăgostit, uite aici e înrădăcinată !

Și se bătu peste piept, de-l făcu să răsune ca o toabă din ținutul basc.

— Negresa ta îți umple capul de gînduri negre ! spuse Folavril, înveselit de vorba hazlie pe care o găsisese. Bașă de seamă, sărmane prieten, asta îți poate juca un renghî !

— Mi l-a și jucat, răspunse tînguitor Malvenu. Nu vezi în ce jalnică stare mă aflu ?

— E limpede că tu, cîndva atît de rotofei, ai ajuns doar piele și oase.

— Vai, mie ! oftă nefericitul.

— Pe barba-mi roșcovană ! cum zicea împăratul german Frederic întîiul, nu izbutești nicicum să dai de ea ?

— Osteneală zadarnică... Din ziua binecuvîntată — sînt de atunci șase luni — în care am întîlnit-o, lucru ce m-a făcut să rămîn pironit locului, nu am reușit să o mai revăd.

— S-o fi întors în țara ei.

— Tare mă tem și sufăr cumplit ! Ce fericit ești, preavrednicul meu prieten, că nu iubești...

— Pe Sfîntul Saint-Denis ! cum exclamau cei ce se întorceau din țara sfîntă : nu sînt îndrăgostit ; vezi bine cum mă ingraș '... În ce mă privește, adevărata fericire stă într-o masă îmbelșugată, într-un vin strașnic, menit să însoțească felurile de mîncare ce mă desfată și, mai presus de toate, în faptul că am în fața ochilor pe fiica noastră.

— Pe fiica noastră, bine zis. Asupra acestui lucru vreau să cred că nu o să ne mai ciorovăim... Dar fiindcă veni vorba, ai băgat de seamă tulburarea ducesei de Sandoval în timp ce sta de vorbă cu Marie ?

— Da, răspunse Folavril, dintr-o dată posomorît.

— Pun rîmășag că și pe tine asta te-a pus pe gînduri...

— La început, da ; dar am alungat repede gîndul ce mi-a venit.

— Ce gînd ?

— Am crezut o clipă că fata se afla în fața mamei sale.

— Ia te uită, ca și mine ! se minună Malvenu.

— Ca și tine ?

— Da.

— Ciudat !... Ei, și atunci ce ți-ai spus, ca să alungi prepusul ăsta ?

— Mi-am spus că mama Mariei se numea contesa d'Abîncourt, iar că persoana care mă neliniștea își spunea ducesă de Sandoval !

— Ceea ce nu e deloc același lucru, băgă de seamă Folavril. Ei lasă, oricum, copilul o să rămână la noi.

— Să te audă Dumnezeu ! oftă Malvenu.

Cei doi bărbați își goliră în tăcere paharele și rămăseră adînciți în gîndurile care, neîndoiros, trebuie să fi fost asemănătoare.

A doua zi chiar, încercată de un simțămînt pe care nu căuta să și-l lămurească, Marie manifestă dorința de a o vizita pe ducesă, spre a-i mulțumi. Și fiindcă „tatii“ ei nu aveau a i se împotrivi niciodată, încuviințară. De-altfel cererea li se păru firească.

Sosiră așadar la doamna ducesă, care le arătă aceeași bunăvoință ca în ajun.

— Cît de recunoscătoare vă sînt, spuse ea celor doi prieteni, de a fi venit cu această copilă dragă. Ea îmi inspiră, nu ştiu de ce, o simpatie cu totul deosebită.

— Simpatie pe de-a-ntregul împartăşită, doamnă ducesă, răspunse Marie cu glasul dulce, căci eu însumi sînt cîtă nutresc pentru dumneavoastră un sentiment puternic pe care nu mi-l pot lămuri.

— Eşti bună şi frumoasă !... Poate că ceea ce simţi este doar milă. Nu ţi-ai spus oare că-mi aduci aminte de fiica mea ?

— De ar fi vorba de milă, aş fi tristă ori de cîte ori v-aş vedea ; dar eu sînt veselă.

— Drăguţa mea, făcu ducesa atrăgînd-o spre ea şi apăsîndu-şi buzele pe fruntea fetei

— O, doamnă, murmură Marie, vă şi iubese aşa cum aş fi iubit-o pe mama !

— Pe mama ? Ce vrei să spui ?

— Vai, doamnă, spun ceea ce spun poate toate cele lipsite de mingierile unei mame !

Înima bieteii femei fu aprig tulburată ; doar înfrîndu-şi emoţia care o cotopea se simţi în stare să întrebe :

— Cum, nu ţi-ai cunoscut mama ?

— Nu, doamnă, răspunse Marie într-un dureros hohot de plîns.

Ducesa îşi mută privirile asupra contelui şi a marchizului, care, puţin sîmţî de întorsătura pe care o lua conversaţia, lăseau spre a-şi ţine cumpătul

— Iertaţi-mă, reluă ea, voi fi indiscretă, fără îndoială, dar care dintre dumneavoastră este tatăl Mariei ?

— Eu ! se grăbi contele.

— Eu ! fu şi răspunsul marchizului.

— Amîndoi ? întrebă, uluită, ducesa.

— Da, doamnă, amîndoi ! răspunseră ei într-un glas.

— Nu prea înţeleg.

— E o istorie foarte simplă, începu contele.

— O, da, dintre cele mai simple şi nespuse de mişcătoare, îi întregi marchizul spusele.

— E vreo taină la mijloc ? întrebă înés care, se vedea împede, ardea de nerăbdare să afle cît mai multe.

Cei doi prieteni se întrebă din priviri. Fără îndoială, întrebarea aceasta nu-i lua pe neaşteptate, căci de mult se simţeau pregătiţi să dea o explicaţie demnă a fi crezută, privind ciudata înrudire cu care atît de mult se mîndreau.

Ca în toate împrejurările spinoase şi pentru a-l scuti pe vrednicul său prieten să facă cine ştie ce declaraţie stîngace, marchizul fu cel care vorbi primul.

— Vreo taină ? începu el cu cel mai dulce glas, nicidecum, doamna. . . Uniţi printr-o strînsă şi sfîntă prietenie, contele şi eu nu ne-am despărţit niciodată...

— Niciodată ! se crezu dator să întărească cel pomenit.

— Sora mea, urmă marchizul, contesa de Bellevenue — din vechea nobilime de Saint-Ange — s-a căsătorit cu mezinul conelui, aci de faţă, cu viconte de d'Avrifol.

— Vechi nobilete din acelaşi ținut ! se auzi glasul grav al conelui.

— Şi se născu Marie, urmă marchizul, cu preţul vieţii surorii mele...

— Fratele meu cel mic a murit de inimă rea...

— Iar noi am adoptat-o pe orfană...

— Iată, doamnă ducesă, cum ne înrudim, încheiară într-un glas cei doi prieteni, plecîndu-şi a tristeţe capetele.

Marie plîngea cu faţa în palme. Fireşte, cunoştea povestea, născocită în întregime, şi-i dăduse întru totul crezare.

Ducesa îi desprînsese minile de pe faţă şi o sărută lung pe frunte, şoptindu-i încet, foarte încet la ureche :

— Te voi iubi la fel cum aş fi iubit-o pe ea !

Din ziua aceea dragostea ce umplea inimile celor două femei creşcu necontenit, pînă într-atît încît nu mai putură trăi una fără cealaltă.

Strada de Bretonvillers, situată spre extremitatea insulei Saint-Louis — stradă în care cei doi prieteni veniseră să se instaleze în urmă cu cîtiva ani, spre a fugi de murdara învalmăşne omenească din strada Plătres — nu era foarte departe de strada Bourbon, ceea ce îngăduia tinerei fete să se afle necontenit la marea ei prietenă, spre neplăcerea „taţilor“ ei care îşi vedeau casa, pînă atunci plină de tihnă, răvăşită din temelii.

Dar Marie era atît de fericită, încît ei încercau să-și aline mîhnirea, cu gîndul că, într-adevăr, copila era fericită în tovarășia celei ce o iubea fără de măsură.

Mulțumită acestei primeniri sufletești, înes ajunsese să nu se mai gîndească la fiica ei. Nădejdea de a o mai găsi, nădejde cu care atîta vreme se hrănise, pălea zi de zi și, ciudat, fără ca lucrul acesta să-i pricinuiască durere. Marie pe care o adora luase locul celei pierdute.

Firește că lucrurile nu s-ar fi petrecut astfel dacă cea pe care o iubea atît ar fi fost o străină. O iubea pe Marie, fără să știe că era chiar fiica ei, iar în dragostea aceasta pe care nu o socotea nicidecum neîngăduită, ea afla noi puteri ce s-ar fi văzut îndoite dacă ar fi cunoscut adevărul. Dar, așa cum se înfățișa, viața devenea pentru ea mai ușor de îndurat, iar asprimea doliului ei se mai îndulcea.

De încerca să-și lămurească pricina acestei neașteptate porniri sufletești, gîndurile îi aduceau pe dată în față chipul Mariei; cealaltă, despre care nu-și putea alcătui nici o icoană, se mistuia în necuprinse neguri cenușii, neguri ce o împresuraseră vreme de șaisprezece ani.

De dragul Mariei primise să se arate mai des în locurile cu lume multă; însăși ducesa voise astfel. Încetul cu încetul, biata femeie îndepărtase hainele cernite, spre a nu oferi tinerei fete imaginea unor neostoite dureri. Mai mult decît atît, spunîndu-și că Marie nu putea sta închisă în casă, că avea nevoie de distracții, sfîrșise din proprie vrere cu obiceiurile de om însingurat și se străduia să-i înmulțească bucuriile.

Din ziua în care o serbare nautică fusese dată pe Sena, în timpul căreia strălucitoare focuri de artificii fuseseră trase în cinstea prințului moștenitor, mării seniori și chiar țirgovești cei înstăriți nu mai visau decît bărci de plăcere care își împrumutau formele grațioase de la gondolele venețiene.

„Vreme de mai bine de un an Sena fu brăzdată de ambarcațiuni dintre care pînă și cele mai simple erau împodobite cu sculpturi; altele, cele mai multe la număr, erau aurite de la un capăt la celălalt“, spune o însemnare din acel timp.

Cu asemenea sport își umpleau așadar oamenii vremea. Ambarcațiunile rivalizau, nu numai în privința vitezei,

dar și a eleganței... Puțin a lipsit ca Sena să devină o mică Mare Adriatică.

Ducesa se număra printre primii care puseră să li se construiască o încintătoare gondolă, într-atît de meșteșugit făcută, încît putea adăposti zece persoane fără a stînji mișcările vislașilor. Luxul nemăsurat al *Speranței* — numele acestei mici capodopere maritime — stîrnea uimirea tuturor.

S-au ivit repede imitatori pe apele molcome ale marelui fluviu parizian, o flotilă care ar fi iscat pînă și pizma venețienilor, foarte mindri dealtfel de înțîietatea lor în materie.

Această dintîi concesie făcută vieții mondene avea să atragă, de la sine, altele. Ducesa își deschise încetul cu încetul ușile palatului; mai întîi cu sfială, apoi cu mai mult curaj, fără chiar să-și dea seama.

Și iată cum, la nici măcar o lună după apariția gondolei *Speranța* întreg Parisul de atunci pornise să aducă laude saloanelor ducese de Sandoval y Palomas; și nu puține erau sforile ce se trăgeau pentru a dobîndi îngăduința de a le frecventa.

În anii aceia partea strălucitoare a domniei lui Ludovic al XIV-lea se cam încheiase. Secreta sa căsătorie cu doamna de Maintenon și înfriurirea acestei femei cu inimă aspră și rece, nesățioasă de putere și de o cucernicie superstițioasă, silcau spiritele cele mai pașnice să se arate nemulțumite, semănînd chiar un sîmbure de răzvrătire printre seniorii de la Curte.

Fără să bănuiască nimic și, oricum, fără să se fi făcut ceva pentru a apărea înnoitorul unui regat pe care toți îl simțeau pe ducă, o dată cu energia celui ce se numise regele Soare, Filip de Orléans, viitorul regent, sfătuit întru aceasta de către abatele Dubois, fostul său educator, mai tîrziu ministru și cardinal, Filip de Orléans închise așadar ochii la uelțirile unor gentilomi care urziseră grotescul plan de a-l detrona pe bătrînul monarh — Ludovic al XIV-lea avea pe atunci cincizeci și șase de ani — întru folosul tînărului lor tovarăș de dezmațuri.

O conspirație care — să ne grăbim a o spune — nu avea să dea roade, se țesea așadar în tainică umbră.

Situat în strada Saint-Louis-en-Île, palatul Lambert, al cărui proprietar nu era altul decât președintele Lambert de Thorigny, unul dintre cei mai înfocați „nemulțumiți” — astfel își ziceau chiar conspiratorii — servea drept loc de întâlnire a oamenilor acestora fără astimpăr și deplin încredințați ca se află pe punctul de a zdruncina Franța din temelii.

În palatul acesta se pregătea o serbare și, cu toate că vara era în toi, ea se vestea încântătoare. Serbarea aceasta însemna o continuare a recepțiilor din palatul Sandoval, în ale cărui saloane, fără ca ducesa să bănuiește ceva, mulți dintre nepotriviții prieteni ai tânărului Filip de Orléans își croiseră drum, spre a se agita care mai de care și spre a cîștiga adepți. Ei văzuseră cît de mare era înfrigurarea ducesei asupra gentilomilor de orice fel, prezenți la reuniunile ei.

Într-adevăr, tinără încă, de o frumusețe sculpturală și inzestrată cu un spirit superior, nu ar fi avut a spune decât un singur cuvînt pentru al vedea la picioarele ei pe toți seniorii aceia, dintre care cei mai mulți rîvneau la favorul de a se căsători cu această bogată, fermecătoare și misterioasă persoană, care fusese văzută în haine cernite și care plîngea un soț de nimeni cunoscut.

Or, partidul „nemulțumiților”, care număra de pe acum mulți adepți, avea și numeroși șovăitori ce ar fi trebuit legați prin vreun legămint solemn. Prin urmare, frumoasa ducesă trebuia neapărat cîștigată în binele cauzei și încă foarte degrabă, spre a le fi de un temeinic ajutor. Aceasta era, cel puțin, părerea unui gentilom care, de cîind și în chip discret, reapăruse în lume.

De ani mulți gentilomul acesta fusese nevoit să părăsească Franța, călătorind din poruncă, silit a merge să vadă, tot din poruncă, coloniile din San Domingo și Madagascar, dependente de acea faimoasă Companie a Indiilor creată în 1664, într-o vreme în care își aflau începutul, sub îndrumarea autorului lor Paul de Riquet, lucrările celui frumos canal din sud ce va uni Mediterana cu Oceanul.

Peste puțin vom afla cine anume era călătorul și dacă înfrigurarea lui avea să fie bună ori rea.

În timp ce în jurul ducesei Inês dăduiau bucuria și fetele, un bărbat se întorcea la Paris, aproape ascunzându-și chipul, într-atît se temea nu numai că ar putea fi recunoscut, dar și ca ar putea stîrni mîla prin veșmintele-i răpănoase, mai mult chiar, prin obiazu-i vestejit, răvășit de cea mai groaznică deznădejde.

Îmbrăcat cu o vestă scurtă a cărei culoare ar fi fost cu neputința de banul mînat se preschimbase într-o cîrpă, cu un pantalon scurt și bufant, goamăn cu așa-zisă vestă, precum și cu niste cîmă care mai degrabă stînjeneau decât ajutau la mers, omul acesta avea, totuși, un aer de noblețe, sporit poate și de spada pe care o purta la brîu.

Cu toate că oboseala, lipsurile și amărăciunile ar fi trebuit să grăbească pentru el anul pe cadranul timpului, nu părea să fi împlinit nici patruzeci de ani.

Se tira, istovit de un drum lung și greu.

După ce intră în Paris prin poarta Saint-Antoine, o luă de-a lungul cheurilor, trăgîndu-și adînc pe ochi o pălărie veche.

Se lăsase noaptea, una din acele frumoase nopți de vară, în care cerul de azur dezvăluie nestîngerit dîra lăptoasă derumită în mod obisnuit, calca lacteo, și atît de minunat armonizată cu miriadele de stele ce scînteiază în tărîi.

Omul traversează Sena pe podul Tournelles și se îndreaptă spre insula Saint-Louis. Era limpede că se afla în căutarea unui culcuș pe care îl știa și părea tare amărît că nu-l recunoștea la prima vedere. În sfîșit, după ce ajunsese la capatul insulei, în acea parte cîndva denumită He-aux-Vaches, scosese un așor singat de mirare și mîmura: — Am ajuns.

Tocmai se pregătea să se apropie de căsuța pe care ochii săi o și sorbeau din ochi, cînd deodată, în spatele lui, i se păru că deslușește clinchet de spadă și zău!

de pași. Simțurile sale chinuite îl făcură să creadă că e urmărit. Își duse pe dată mâna la sabie, pregătit de orice, făcând un efort spre a grăbi pasul și ajunsese îndată la înșingurata căsuță.

Fără să mai stea în cumpănă și fără să se mai întrebe cine i-ar putea ieși în cale, împinse ușa cu putere : ea se deschuse, largă, în timp ce el se sprijini de pervazul ei, scoțind spada din teacă.

— Cine-i acolo ? auzi un glas.

Tresări. Recunoscu glasul celui ce întrebase.

Atunci, bișguitor, năpădit de o traire puternică, rosti :

— Gérard ! Gérard ! Nu mă recunoști ?

Cel căruia îi vorbea, un soi de uriaș cu înfățișare herculeană, rămase câteva clipe mut și încetănit în fața ființei ce-i apăruse înainte.

— Isuse Christoaase ! șopti el. În sfârșit ! Dar nu-i cu puțință !

— Prin urmare m-am schimbat tare mult în șaisprezece ani ? urmă omul, cu zîmbet trist.

— Domnul conte d'Ablinecourt ! îl recunosc eu celălalt, descoperindu-se plin de respect și dezvăluindu-și chipul de om bun, chipul vechii noastre cunoștințe, Gerard luntrașul.

— Mai încet, Gérard, mai încet ! rosti într-o șoaptă proscăsuț, căci el era într-ad-văr. Te-ar putea auzi cineva.

— Tot vă mai paște primejdia, domnule conte ?

— Mi se pare că sint urmărit.

— De cine ?

— Nu știu. O, dar de data asta îmi voi vinde scump ptelea.

— Dar eu de ce sint aici ? Nu spre a împiedica o altă nelegiuire ?... Așteptați puțin ! Și, trecînd pe lângă conte, Gérard se duse să cerceteze împrejurul casei.

Se întoarse împăcat.

— V-ați înșelat, monseniore. N-am văzut pe nimeni. Apoi după ce închise ușa, adăugă : Vă rog ! liniștiți-vă.

— Să mă liniștesc, urma contele lăsîndu-se să cadă pe un scăunel. Așa ar trebui, da ! Dar de-ai ști ce viață am avut din ziua în care, mulțumită îngrijirilor tale, mi-a fost cu puțință să plec ! Am călătorit fără odihnă și fără de răgaz, în căutarea veșnică a mizerabilului aceuia

care — așa credeam cel puțin — îmi răpise soția și copilul. Am jurat răzbunare ; dar vai, Dumnezeu nu ținea cu mine ! Mergeam fără să am nici o știre, la întîmplare. M-am întors în Spania, cu nădejdea că-l voi regăsi pe singurul meu prieten. A fost cea dintîi dezamăgire : marchizul de Rios se afla în misiune în Țările de Jos. Atunci am început să caut, să întreb, dar cu băgare de seamă, căci mă puteam teme de orice în țara aceea înfășată de agenții socrului Prea-Bogatul-Duce. Am străbătut orașe și sate ; am tăiat în lung și în lat toate provinciile, fără să pot descoperi nici o urma a celor pe care îi căutam. Nu mai aveam mijloace de trai și a venit o vreme, cînd bunul meu Landry a trebuit să cerșească pentru a-mi asigura hrana.

— O ! făcu podarul.

— Da, tot ce-ți spun e groaznic, nu-i așa ? Și totuși atît de adevărat !

— Și... îl întrerupse Gérard șovăind, de parcă ar fi presimțit răspunsul ce avea să-l primească... Landry ?

— A murit ! gemu contele, plecîndu-și cu tristețe capul.

— A murit ?

— Ca oștean !

Un icnet de plîns urcă în gîtlejul luntrașului, care își amînti de prietenia nutrită față de servitorul contelui.

— Da, ca oștean ! repetă acesta. De-aș fi fost singur, l-aș fi urmat fără a mă plînge, fără vreo părere de rău, dar ele trăiau... Ele ! Și voiam să le revăd... cum mai vreau încă și astăzi, pentru a le smulge chinurilor, poate chiar dezonoarei !

— Cum ! Ați bănuia cumva ?

Nefericitul gentilom își lăsă fruntea în palmele fierbinți și gemu :

— Cine știe ?... Vezi, cînd mă fulgeră gîndul acesta, simt că înnebunesc !

— Domnule conte !

— Da... Da... ai dreptate !... Vreau să mă stăpînesc !... Ascultă, Gérard, trebuie să-ți spun totul !

Apoi, după un răstimp, continuă firul tristei sale odisei :

- Împinși de nevoi și nemaiputînd face față cerințelor vieții, Landry și cu mine am ajuns anevoie la Toulon, portul unde își concentra trupele amiralul Duquesne care se pregatea să-l pedepsească pe piratii de pe coastele Africii de Nord : dîndu-ne drept soldați ce faceau parte din companiile libere, am izbutit să ne imbarcăm la bordul unei galiote.

În timpul unei recunoașteri, vrednicul și credinciosul meu servitor a căzut lovit de un glonte. Am alergat să-l razbun. Înlăcărată mea mîă facu să nimeresc în chiar inima unui grup dușman. Am fost prins și, în ciuda unei rezistențe disperată, făcut ostatec. Dus la Alger, era cît pe ce să fiu măcelărit, cînd beul, vrînd să afle de la mine ce forte aveau să-l atace, m-a chemat în fața lui. Nu știu căror împrejurări le datorez viața, dar am primit drept pedeapsă captivitatea, și de atunci am trăit într-un chip atît de groaznic, încît nici unul dintre ucigașii care umplu galerele regelui n-ar fi dorit să-mi ia locul.

În sfîrșit — sînt de atunci șase luni — am reușit să evadez. Cum?... nici eu nu știu. Chiar dacă aș fi fost din nou făcut prizonier, tot nu mi-ar fi păsat... De data aceasta mă aștepta moartea. O doream, iar dacă Domnul nu m-a trimis-o înseamnă că-mi pregătește alte suferințe. Facă-se voia lui !

După ce oltă adînc, adăugă cu tristețe :

— Mereu susținut de nădejdea de a regăsi într-o bună zi singurele ființe care mi-au stăpînit neconținut gîndurile, pe soția și fiica mea, am mers întruna și am ajuns aici.

— Vai, vai, domnule conte... Oare ce s-o fi întîmplat cu ele ?

— N-a trecut nici o singură zi, Gérard, nici una; fără ca inima-mi frîntă de durere să nu verse lacrimi, care se impleteau cu ocări, uneori chiar cu blesteme ; iar lacrimile acestea rodesc adesea un cuvînt groaznic... cumplit și totodată dulce : răzbunare !

Un spasm schimonosi buzele palide ale nefericitului conte, care, inchipuindu-și că ride, lămurii, în timp ce chipul îi căpătase o expresie sălbatică :

— Vezi, doar rostesc cuvîntul, că zîmbetul îmi și înflo-rește pe buze.

Apoi, fără nici un fel de trecere, cu aerul copleșit de mai înainte :

— Adesea, foarte adesea nu mai am nici o nădejde în ce privește viitorul. Zădarnic caut în toată viața mea vreo faptă vrednică de hulă, vreo faptă care să atragă minia cerească — nu găsesc. Atunci, în asemenea clipe, aș muri bucurînd, spre a pune capăt unei atît de chinuite vieți ; dar nădejdea că mă voi razbuna îmi poruncește de îndată să trăiesc !

— Dar cum o s-o faceți ? găsi cu cale luntrașul să-și spună temerile. Ucigașul dumneavoastră purta mască. Doar numele lui vă este cunoscut ; chiar dacă l-ați întîlni, el n-ar recunoaște și atunci...

— Atunci l-aș ucide, tună proscrisul în ai cărui ochi stînși Gérard văzu scîpătul unui fulger.

— Tăceți puțin, monseniore ! porunci luntrașul, ascultînd cu atenție la murmurele ce se auzeau afară.

— Ce se întîmplă ?

— Ori mă înșel foarte tare, ori sînt niste gentilomi care se duc la serbarea ce are loc în noaptea asta la palatul Lambert. Desigur, vin să-mi ceară să-i trec apa.

Zicînd acestea se duse la fereas ră, o întredesch se și se uită.

— Da, adăugă el, nu m-am înșelat !.. Alarmă, monseniore ! Intrăți aici, și nu vă arătați decît după ce vor fi plecat.

Cu o mină îi dădu un sfeșnic vechi, în care sta înfiptă o luminare, iar cu cealaltă îi arătă o ușă ce dădea în cea de-a doua încăpere.

Contele schiță o mișcare — cu un nou simțămînt de revoltă împotriva ursitei care îl năpastuia la nesfîrșire, în timp ce bucuria răsuna din plin în risetele pe care le auzise, cu ochii plini de lacrimi se tîrî mai mult decît merse spre locul arătat de luntraș. Biruit de oboseală, de emoție și de lipsurile îndurate, nu avu decît timpul să pună sfeșnicul pe o masă, că se și prăbuși, cufundîndu-se într-un soi de amorțire.

Gentilomii de care pomenise Gérard intrară voioși. Erau cinci la număr.

Totuși, unul nu-și contopea risul cu veselia celorlalți.

Era un tânăr, frumos și semeț : el se așeza într-un colț, cercetînd cu luare-aminte locul în care se gasea, așteptînd ca tovarășii săi să isprăvească.

Cînd spunem : tovarăși, săi, ne înșelăm, căci personajul nostru se arăta intru totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui și părea să nu-l cunoască defel pe ceilalți patru care discutau — mai cu seamă doi dintre ei, cei mai vîrstnici — cu anume însuflețire.

Stătea așadar acolo, de parca ar fi fost singur. Intrase aproape imediat după seniorii care rideau în hohote.

— Rideți cît poștiți, gentilomii mei ! rosti un glas puternic izvorît dintr-un trup nemăsurat de înalt și bine rotunjit ce umplu de admirație pe luntras, uluit în același timp de fața aceea ca de pasăre, în care cel mai bine desluseai nasul de forma unui cioc. Rideți cît poștiți, eu rămîn la părerea mea.

— Ei haide, conte, să vorbim ca între noi, răspunse un alt glas, subțiratic, mult diferit de cel dinainte, după cum mult diferit era și cel cărui îi aparținea — un ins mic și slab, cu chip de lună plină. Greșești că tu morțiș la cele ce spui.

— Eu nu greșesc niciodată, domnule marchiz de Bellevenue !

— Oh, Oh ! pare-se că în seara asta contele d'Avrifol nu e prea vesel !

— În ciuda bunei ori proastei sale dispoziții, contele d'Avrifol îți mai poate dovedi că nu știi ce spui, marchize !

— Haide, haide, fără nevroze, susură micuțul marchiz. Amîndoi avem dreptate... pînă la proba contrară.

— Și ți-aș aduce-o chiar foarte repede, i-o întoarse contele, de n-aș ține să apar într-o ținută îngrijită în fața ducesei.

— Ai avea timp, căci ducesa nu vine decît la cină.

— Iar eu rămîn la părerea mea, fir-ar să fie !

— Cum spunea cine ? întrebă zeflemitor marchizul.

— Cum spunea Carol al IX-lea, încheie contele cu aprindere, fără a desluși ascuțitul întrebării. Rămîn la parerea că ducesa trebuie să părăsească palatul însoțită de Marie.

— Greșeală !... Foarte mare greșeală !...

— Eu nu greșesc niciodată !...

— Domnilor... Domnilor ! se crezură datorii ceilalți gentilomi să intervină, neobișnuiți cu năzavurile celor doi amici și socotind că era vorba de o ceartă adevărată...

— Bine, mirii marchizul ; asta e o treabă ce trebuie descurcată între noi.

— Cum vrei, declară ceremonios celălalt.

Apoi, schimbînd tonul, urmă :

— Prin urmare ducesa va ieși din palat la ora nouă. Gondola trebuie să o aștepte la Pont-Marie.

— La Pont-Marie ! le curmă vorba un ins atunci venit, care apăruse în cadrul ușii, însoțit de un valet.

Tînărul care pînă atunci șezuse deoparte, nevrînd a se amesteca în conversație, își ridică repede capul pentru a-l aținti cu o privire stranie pe cel care tocmai slobozise exclamația.

— Ei, dar e baronul de Souvré ! grăiră într-un glas cei doi gentilomi.

— Eu însumi, domnilor ! răspunse noul venit, un bărbat de aproape cincizeci de ani.

Apoi către valetul său :

— Laurent, du-te și așteaptă-mă la palatul Lambert.

— Am înțeles, mensemore, răspunse servitorul, făcînd o plecăciune adîncă și făcîndu-se pe dată nevăzut.

Tînărul tăcut se ridicase și, încrucișîndu-și brațele, își pironcea mai departe privirea-i arzătoare asupra noului venit.

Fără să-și dea seama de tulburarea ce-i frămînta, d'Avrifol și de Bellevenue, altfel spus Folavril și Malvenu, stăteau mai deoparte și căscau gura la baron care, în mijlocul încăperii, surîdea celorlalți doi gentilomi și aștepta să i se pună întrebări.

Unul dintre ei, viconte de Rigny, luînd cuvîntul, spuse baronului :

— În urmă cu două zile am avut totodată onoarea și plăcerea să vă fiu prezentat, domnule de Souvrie, dar nu știam atunci că abia debarcaseți.

— O da, domnilor ! Și încă de aproape o săptămână.

— Ați fost în surghiun ? îl întrebă domnul de Pontalès, cel de al doilea gentilom.

— Nu chiar, dar aproape, răspuse baronul. De șaisprezece ani tot bat în lung și în lat Spania, Olanda, Germania și mai știu eu ce alte țări, războindu-mă întruna, ducând neconținut ordine și telegrame ale Eminenței sale domnului ministru... În sfârșit, v-ați mira poate mult dacă v-aș spune că am vizitat totodată, în parte, Indiile Mari !

— Indiile Mari ? se minăna cei doi gentilomi.

— Desigur... San Domingo și Madagascar nu mai au taine pentru mine, încheie el rîzînd.

— Nu v-ați pierdut vremea, constată de Pontalès.

— Astăzi, reluă baronul, mă întorc în mijlocul vostru, domnilor...

— Din porunca regelui ? întrebă Rigny.

— Nu !

Apoi, cu glas mai scăzut, ducîndu-și ea sine pe nesimțite spre celălalt capăt al încăperii :

— Am ieșit de sub flamara aceasta !

— Ah ! facu Pontalès și care vă sint acum calitatea ?

— Fir de aur !

— Fir de aur ! repetară cei doi, fără a înțelege.

Baronul de Souvrie izbucni în rîs.

— Doar un poet putea găsi asemenea năzvie, zise el după un răstimp. Un tinerel de șaisprezece ani, un anume Lagrange-Chancel, care a hotărît că *Fir de aur* ar putea alcătui un minunat diminutiv de la Filip de Orléans pe care îl urmează toți „nemulțamii”.

— Ei, drace, dar e primejdios !

— Dimpotrivă, e prudent.

— Ce vreți să spuneți ?

— Încă nu a sosit clipa să mă explic deschis. Peste puțin veți ști totul.

Și pesemne devîind anume firul discuției, baronul se întoarse în mijlocul încăperii, spunînd cu glas oarecum schimbat :

— Dar ce ziceați de Pont-Marie ?

— O, nume, răspuse Pontalès : un schimb de cuvînte între domnul conte d'Afrivol și marchizul de Bellevent.

Abia atunci privi baronul cu mai multa luare-aminte la persoanele ce se aflau de față.

După ce se înclină în fața contelui și a marchizului care, în chip mecanic, îi întoarseră salutul, baronul de Souvrie zări pe tînărul ce stă tot neclintit și cu brațele încrucișate, prînzîndu-și asupra lui priviri aproape obraznice. Un simțamînt lăuntric îl făcu să bandie, în insul acela blond, adîncii ochi mari albaștri, atînceau fulgere, un dușman.

O tăcere de cîteva secunde, tăcere stînjitoare pentru spectatori acestei scene, urmă înfruntării lor din privire. Cel care rupse tăcerea fu tînărul.

Înaintînd rîcît spre domnul de Souvrie, el spuse, privindu-l mereu drept în față :

— Cred că resimțim o anumită neplăcere aflîndu-vă în această parte a insulei Saint-Louis, n-ai așa, domnule ?

Baronul tresări.

Ce se nîmplă oare ? întrebă Afrivol la urechea lui Malvern, căci unușul nă era cu nimic mai isteț decît în vremea tinereții sale aventuroase.

— Taci ! răspuse scurt omulețul, care continua să ramina fără sa o prîndă, cîmă inteligentă a întovărășirii lor.

Încurajîndu-se, baronul răspuse :

— Neplăcere ?... Eu ?... Deloc, domnule.

Și apoi susțîneți cumva contrariul, reluă tînărul, mîlănîndu-și gîștii anume. Văd că nu vă place să vorbiți de... Pont-Marie.

Greșești, domnule !

— Greșesc ? Nicidecum, e adevărul gol-goluț ! Iar dacă sînt eu cu așa superstițios...

— Și chiar dacă ar fi așa, domnule ? îi curmă vorba baronul, frîmțat de un neastîmpăr și mîlînd capul. Privirile li se încrucișară.

A fost ca o provocare.

— De-ar fi astfel, i-o întoarse cu răceală tînărul, v-aș înțelege repulsia și chiar groaza...

Apoi, aproape atingîndu-l, adăugă cu glas înăbușit :

— Baroane Raoul de Souvré, uneori morții se întorc !

— Domnule !

— Ce anume ? urmă tinărul făcînd-o pe miratul, dar tot rece și stăpîn pe sine în aparență. M-ai putea împiedica să cred în strigoi, în vampiri, în fantome ? Uitați, am nclămurita părere că podul Pont-Marie, martor al atîtor dueluri și crime, mormînt al atîtor curajoși și vajnici gentilomi, poate scoate la iveală, cînd și cînd, sufletul cîte uneia dintre victimele sale ucise... în urmă cu șaisprezece ani !

— Șaisprezece ani ! repetă baronul pălînd și dîndu-se înapoi cîțiva pași, stăpînit de o spaimă pe care nu și-o putea înfrînge.

Uluirea pîronea locului pe toți cei de față. Ei îl văzură pe tinăr apropiindu-se de cel cu care vorbea și care dădea înapoi, îl auziră rostînd :

— Mizerabile, te-am recunoscut !... Am jurat — sînt de atunci șaisprezece ani — că mă voi întoarce să te pedep-sesc... Iată-mă !

Dar cine ești dumneata, se auzi glasul schimbat al baronului.

— Sînt cavalerul d'Artagnan ' răspuse cu voce tună-toare cel întiebat. Iar dumneata ești uerigașul contelui d'Ablincourt.

— Sariți, domnilor ' urlă baronul, înnebunit de furie, scoțîndu-și sabia, pentru a se năpusti asupra poluiv-nicului său.

— În sfîrșit ! strigă vesel d'Artagnan a cărui spadă țîșni parcă singură din teacă. Ești al meu, netrebnice !

Atîta minunat cu încrederea în puterile lui, cu îndrăz-neala lui și nu lua decît disprețuitor în seamă prezența domnului de Pontalès și a vicontelui de Rigny care, la chemarea baronului de Souvré, veniseră lîngă el.

Fapta lor atrase după sine o altă, neașteptată. Într-ade-văr, abia se rînduiseră lîngă baron domnii aceia, că două exclamații, una slobozită de un gîtlej firav, alta ca de o goarnă, se făcură auzite în același timp.

— În ajutor, prea vrednice prieten ! Pentru d'Artagnan,
- - Pentru d'Artagnan, micuțele, ori de nu, să mă ia
dracu !... cum zicea... cum trebuie să fi zis vreunul dintre
strămoșii mei !

Contele d'Afrivol și marchizul de Bellevenue se avântaseră cu spada înainte, înfruntându-i pe de Pontales și pe de Rigny.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, domnule, răspundea între timp baronul ultimului apostofări a tânărului cavaler. Dacă m-ai insultat și îți vreau sîngele ! Apără-te !

Cele șase spade se încrucișară și se ciocniră cu o atît de mare înversunare, încît țîșnău santei. Apoi se încălătoră cu toți, astfel că lăunurile ar fi luat o întorsătură tragică de nu ar fi fost pentru ei și Folavril, care cu chibzuita-i voce tîcea împărțea tot atîtea vorbe șucare cîte lovături de spadă și injura cît cincizeci de păgîn, invocînd meargă tatălui regelor de France.

Neputîndu-se amesteca în vîlmășagul acela, Gérard se strecură se întredor, spre a fi mai sigur, în dreptul ușii prin care se făcuse nevăzat contele d'Abincourt. Nu avea de unde ști că între timp nefericitul își pierduse cunoștința.

Trădătorule ! rînji tînărul d'Artagnan atacîndu-și cu lărie pe trîncol, te am la mină și o să-ți vin de hac, caei de pumnal nu te poți folosi aici.

Ar fi făcut întoarcerea, dacă o întimplare neprevăzută nu ar fi pus dintr-o dată capăt înflăcărării combatanților.

De departe, de foarte departe ajungea pînă la îndrîjiții aceștia pe cale de a se ucide unii pe alții, asemenea unui ecou slab, un glas carat ce sfîșia liniștea nopții, netulburat decît de zgomotul spadelor și de respirațiile gîfii-toare.

Glasul acela susura un dulce cînt :

Noaptea, pe apă,
Departe de lume,
Cînd suieră vîntul
Spre a zăgăzui calea
Gondolei mele,
Briza nebună

— Marie ! strigă contele d'Avrifol, continuînd să se războiască

— Și ducesa ! întregi marchizul, înfruntîndu-l pe domnul de Pontalès.

— Jos armele, domnilor ! strigă viconte de Rigny. Nu ne putem bate în fața unor doamne !

Fericit că i se oferea un asemenea prilej, căci prea în formă nu se simțea, baronul înfipse vârful spadei în podea :

— N-o să mă mai apăr. Dacă vreți, asasinați-mă !

— Ești fricos ? urlă d'Artagnan, descurajat.

Și, cuprins de o nemăsurată silă pentru acest nemerit, își zăgăzuî brățul pornit să lovească

— Asta nu înseamnă că dau bir cu fugiții, domnule ! spuse, obraznic, baronul. Jur în numele cerului că ne vom revedea !

— Mai curînd chiar decît îți închipui, bandit laș ce ești ! strigă ca scos din minți tinărul. Căci acum voi ști să dau de tine !

— Haideți, domnilor ! făcu baronul către cei doi gentilomi ce i ținuseră parte.

Aceia salutară curtenitor pe adversari, pornind după de Souvré care poruncise lui Gérard să-i treacă Sena.

Glasul, care, după cum prea bine spusese contele, era al Mariei, se auzea cînd mai tare, cînd mai slab. Era lesne de înțeles că, în noaptea aceea frumoasă, gondola se supunea capriciilor apei care o purta.

— Se plimbă înainte de a merge la serbare, spuse contele.

— Da, răspunse cu melancolie marchizul.

Georges d'Artagnan asculta. Cîmpul său, care dăduse dată își recăpătase obișnuita-i seninătate, era ca iluminat. Văruit, fără voie, de cîntul acela a căruia melodie mai ajungea pînă la urechile sale doar ca un murmur slab, el ieși fără să-i pese cituși de puțin de cei doi prieteni care, uluiți, îl priveau cum se depărta.

MĂRTURISIREA

Aprigei scene care, cu puțin înainte, se desfășurase în cea mai mare dintre cele două încăperi ale colbei luntrașului Gérard în urmă un răstimp de grea tăcere.

Ramași singuri, contele și marchizul se priveau nu cum le era obiceiul ca doi sacerdoți gata să pufnească în ris, ci cu anume neliniște în luminile ochilor.

— Sfinți Apostoli ! începu primul, clătînd încet din cap.

— Cum spunea cine ? îl iscodi omulețul, mai mult din obișnuință decît din pofta de a-l lua în deridere.

— Cum spunea Ludovic al IX-lea, binecuvîntată fie-i amintirea ; cred că treaba se cam încurcă.

— Asta-i și parerea mea.

După un alt răstimp, Folavril murmură gînditor :

— D'Artagnan !

— Este tinărul care în urmă cu cîteva luni ne-a ocrotit fata în Place Royale, făcu Malvenu.

— Da, dar prezența lui aici îmi dă de gîndit, căci nu-l întîlnim decît în împrejurări serioase, iar în seara asta ne-a apărut ca în noaptea aceea de groază în care, deși nu era decît un copil, a sărit în ajutorul contelui, din proprie voință.

— E un viteaz.

— Firoște, un viteaz, repetă și Folavril care urmă înflăcărîndu-se : Vezi tu, micuțule, nu trece zi fără ca mintea-mi tulburată să nu se îndrepte către seara aceea de pomină de la Pont-Marie !... Mîndru om contele !... Și strașnică spadă !... Am avut timpul să o simt !... O, fără fapta mirșavă a nemernicului care ne poruncește, nu zic că m-ar fi ucis, dar nici că aș fi dus treaba la bun sfîrșit.

— Nu se temea de nimeni !

— Nu, nu. Dimpotrivă, tare ca stîncă... Îmi pare că-l văd mereu înaintea mea, cu sabia în mînă, cu privirea înflăcărată... Îmi pare că... ah !...

Nu-și isprăvi vorba, căci ultimul sunet pe care îl scoase fu un strigăt înăbușit. Era gata să cadă în leșin.

— Ce ai ? îl întrebă Malvenu uluit, fără să priceapă ce anume pricinuisese acea neașteptată schimbare în purtarea prietenului său.

— Tinărul cavalier i-a chemat într-ajutor pe strigoi ! biigui uriașul ai cărui dinți clănțăneau și ai cărui ochi, holbați, așteptau un punct din spatele prietenului său. Privește acolo... Acolo !... Și își întinse brațul pe deasupra capului celui alt.

Acesta se întoarse și, îngrozit la rîndu-i, strigă :

— E el ! El !

În fața lor, în lumina cernută a încăperii, stătea un bărbat care părea foarte nedumerit de această întîlnire.

— Conte d'Ablincourt ! nu se putu opri să spună Folavril.

Într-adevăr era contele. După plecarea gentilomilor își venise în fire ; și fiindcă nu mai auzea nici un zgomot și nici nu mai știa unde se află, deschisese ușa despărțitoare dintre cele două camere, iar acolo, văzîndu-i pe cei doi prieteni, rămăsese pironit locului.

Auzînd că i se rostește numele, nefericitul se simți cutremurat parcă, iar lucrul acesta îl făcu să-și recapete puterile.

— Scoteti-vă spada din teacă ! strigă el. Nimeni nu trebuie să mă cunoască aici. Prin urmare trebuie să vă ucid sau să cad sub loviturile voastre !

Instinctiv, cei doi foști soldați își duseră mîna la garda sabiei, căci în profida noii lor situații, din respect pentru trecut, unul purta la șold pe : „Dragoste trecătoare“, iar celălalt pe „Clar de lună“.

Dar în aceeași clipă aproape Folavril își vîrî sabia în teacă, spunînd cu glasul acela al lui, „melodios“ pînă la asurzire :

— Nu, pe toți sfinții !

— Nu ! îl imită Malvenu. De bătut nu o să ne batem !

— Și pentru ce, mă rog ? îi întrebă contele fremătînd.

— Spadele noastre nu se vor atinge de a dumitale, pentru că vrem să trăiești ! răspunse Folavril.

— Vreți să trăiesc ? Ce interes aveți ?

Peste întrebarea contelui o bară tăcerea.

Lupta ce se dădea în sufletul celor doi era cumplită ; ceea ce s'întârea se oglindea pe fețele lor, iar conștiința urmîrea, nelăștit, fazele acestei lupte pînă la cea mai mică lor conștiință.

— Vorb-ți ! roluă gentilomul. Ce vreți să spuneți ?

Cel ce se hotărî să răspundă fu Folavril :

— Domnule conte, zise el cu glas tremurător, poate că nu aveți prieteni mai buni decît noi !... Tetuși !

Se opri. Plînsul pe care pînă atunci și-l putuse înfrîna îl înăbuși.

— Îți prăvește ce ai de spus ! se arătă mirat contele.

— O, s'armana Marie ! patu în sfîrșit să îngăduie uriașul, zăbarnind în plîns.

Martona plîngea și el încetisor.

— Întreba-mă !... Vreau să-mi dați explicații !... Vă ordonați o faceți ! se răsti d'Abancourt pe tîncitor.

— Vorbesc ! gemu omulețul mult prea tulburat pentru a înțelege cauza dezbaterii.

— Pa, da ! făcu Folavril. Trebuie !... Am spus prea mult, ca să nu mergem pînă la capăt.

Apoi cu si mai multa mîhnire :

— În fine, prietene, spuse el tovarășului său, mai adăugați ne certăm pentru că gîstea fiecei năstre.

De o răspuns se auzi un bîlbîit de plîns.

— Domnule conte, roluă lărgănuțul izbitînd că se sîrîpîră ! și, înălțînd capul, veți putea vîrîdată să ne jertați ?

— Ca să vă iert ? repetă d'Abancourt mîndru și cu o mîna de la unul la altul.

— Vă veți cumplăci durere ce-i cotropoa, oglinzîndu-se pe fețele lor, pînă la cu glas mare zise :

— Nu vă lăsați !. Căci eu vă scutun și să lăsați de vorbă.

— Eu îmi văd s'abia în toacă, se așeză pe un birou și, cu fețele lui, și aștepta ca cel cu care stătea de vorbă să vină mai aproape.

Marca descobire dintre zăbarnătosul acesta și celălalt dă bărbăși îmbrăcați cu vestimenta scîrpe de o curătoare. Aceia își plecau capetele în fața celui ce putea, pe care-l dădă drept să treacă drept un cerșetor.

Dimpotrivă, contele, stăpin pe sine, cu capul sus, îi făcea sub privirea sa asemenea unui uriaș care ar avea în fața lui doi pigmei. El aștepta, iar când, rușinați și tremurători, ei înaintară spre trunchiul de copac pe care s'a așezat contele, acesta întrebă :

— De când mă cunoașteți ?

Tot Folavril fu cel care dădu răspunsul :

— Din noaptea aceea groaznică în care, pe Pont-Marie, un nemernic v-a lovit în chip las cu pumnulul.

— Cum ? se arătă uluit René d'Ablicourt. Numele dumneavoastră, domnilor ! Vreau să știu cine sînteți !

— Contele d'Afrivol ! răspunse sfios Folavril.

— Marchizul de Bellevue ! adăugă nu mai puțin sfios tovarășul său.

Contele îi privi ; uimirea sa creștea. Era limpede că fusese dezamăgit, că așteptase un cu totul alt răspuns.

— O, făcu el. Cine va face oare lumină în bezna asta de nepătruns ?

Și dintr-o dată, cumplit, cu glas răsunător :

— Dar pe el, pe nemernicul care m-a lovit, îl cunoașteți ?

— Da, răspunse Folavril.

— Da, repetă Malvenu. Doar de cîteva minute.

— Îl cunoașteți ! tună contele. Îmi veți spune atunci unde trăiește omul acesta, unde se ascunde, unde poate fi găsit. Apoi adăugă cu glas înduioșat :

— Vedeți, domnilor, adinecauri amenințam, acum am trecut la rugă, la implorare.

— O să vi-l arătăm curînd, domnule conte, spuse Folavril.

— Curînd !... strigă René d'Ablicourt, ridicîndu-se pentru a-i privi mai îndeept pe cei cu care vorbea. Ați spus curînd ... Și credeți că asemenea cuvînt îmi poate ostoi ura ? Și credeți că dorul meu de răzbunare este într-o clipă de potolit, încît să se poată mulțumi cu o făgăduială ?... Curînd ? Asta înseamnă o veșnicie ! Curînd ! În vine îmi curge foc... otrava mă arde... nădejdea mă ucide !... Nu, continua René d'Ablicourt, nu, domnilor !... Dacă îl cunoașteți pe asasinul meu — și îl cunoașteți, căci mi-ați mărturisit-o — mi-l veți arăta și încă imediat !... Vreau acest lucru !... Nu mai plec de lîngă voi !... Vă urmez pre-

lîndînd !... Nu mă mai dezlipesc de voi. Poate că o să pier; dar nu-mi pasă, de vreme ce mi se lasă timpul să văd un minut, o secundă doar pe cel pe care îl caut de șaisprezece ani !... O, îl voi vedea... Voi da ochii cu el... E pentru mine o fericire în care încă nu pot crede !..

— Dacă v-am spus „curînd“, reluă Folavril, este pentru că am mai avea să vă destăinuim unele lucruri... care vă vor schimba, poate, felul de a vedea lucrurile.

Contele se întoarse spre el.

Firește, Folavril șovăia.

Ceea ce avea de spus era pentru el și mai groaznic decît ceea ce făcuse.

Malvenu îl înțelese și, într-o pornire pe care el o socoti eroică, îi spuse, sau, mai degrabă, îi șopti :

— Spune-i tot, nu-i ascunde nimic, prea vrednice prieten.

— Ei bine, fie ! se auzi glasul puternic al uriașului, mai întărit în clipa în care luase o grabnică hotărîre.

Atunci, așezîndu-și dreapta pe creștetul „uriazului“ amic, care îi ajungea puțin mai sus de șold, vorbi astfel gentilomului :

— Domnule conte, aveți înaintea dumneavoastră pe cei mai mari șnapani din lume.

În fața unei mărturisiri alăt de neașteptate, René d'Ablicourt tresări.

— Două canalii ! adăugă Malvenu.

— Cum ați spus ? întrebă contele, care crezu, o clipă, că avea de-a face cu niște smintiți.

— Spun, întări Folavril, că sîntem cei doi nemernici care am slujit de unealtă lașului senior hotărit să vă ucidă.

— Voi ! exclamă gentilomul pentru care fusesse răspuns însemna o altă surpriză.

— Noi, da ! mărturisî Malvenu, în timp ce Folavril ofta :

— Acum s-a sfîrșit !

Apoi, repede, ca pentru a se dezvinovăți, pe el și pe tovarășul său.

— O, dar noi n-am lovit !

— Da, asupra lui, murmură contele pe gînduri, dar asupra lui trebuie să se abată ura mea toată !... Chiar de

ati si fost si mai vinovați, răzbunarea mea nu are a căuta instrumentul crimei ; ea vrea brațul care a pus-o la cale.

— Acum, domnule conte, vă putem fi de mare folos.

— Cred și eu, la naiba ! Chiar de nu mi-ați servi decît pentru a mă duce pînă în fața celui care mi-a distrus viața.

— Mai mult decît atît ! făcu omulețul, hotărît în sfîrșit să vorbească.

— Ce veți să spuneți ? îl întrebă contele, presimțind o și mai însemnată destăinuire decît cea făcută de Folavril.

— În noaptea aceea cumplită ne-a fost dat să vă aflăm taina...

— Taina ?

— Da... Iar astăzi, văzîndu-vă singur, sîntem îndreptățiți să credem că tot mai căutați...

— Spune mai repede, mai repede, rogu-te ! îl implora gentilomul.

— Soția dumneavoastră.

— Înș !... Sărmana și frumoasa mea Înș !... Iubirea mea ! O să-mi spuneți acum... O să... Ah, adăugă nefericitul cu un țipăt sfișietor... O să-mi spuneți, poate, că a murit !

— Nu, nu ! se grăbi să răspundă Malvenu, al cărui glas tremura de emoție ; din nefericire însă nu vă putem pune pe urmele ei... Nu știm...

— Nu avem asemenea cînte ! întări Folavril.

— Atunci, ce rost au vorbele voastre ?

— Răbdare, domnule conte, veți afla îndată totul.

— Fie ! Dar mai întîi spuneți-mi ce s-a petrecut după ce am fost levit ?

— Soția dumneavoastră a ieșit din „casa însingurată“. Văzîndu-vă întins pe jos și plin de sînge, a căzut în nesimțire. Asasinul a cuprins-o în brațe...

— Mizerabilul ! zbieră contele, strîngînd pumnii a furie și pe urmă ? Pe urmă ? întrebă el scut, cu un glas ienit ce stîrnea mila.

— Tovarășul meu și cu mine, făcu Folavril coborînd glasul pînă la murmur, v-am aruncat în Sena.

— Nu de plăcere, credeți-ne ! zise Malvenu simțînd toată mîsăvia purtării lor și încercînd să-i mai măsoare greutatea.

— Da, murmură contele, reîntîrînd cu gîndul înfiorătoare scenă. Da, Gérard și Landry m-au pescuit... Ei m-au îngrijit și m-au salvat de la moarte !

Apoi, înălțînd capul :

— Dar după aceea ?... După aceea ?... întrebă el cu același glas, încă și mai neliniștit. Vreau să știu totul !... Pricepeți ?... Totul !...

— Zi-i tu, micuțule, hotărî Folavril, rugîndu-și prietenul. Eu nu mai pot.

Malvenu urmă :

— În clipa aceea a apărut de pe chei pichetul de gardă al regelui Alana Tereza ; ofițerul care îl comanda a zărit-o pe soția dumneavoastră care nu-și venise în fire și o smuls-o răpilorului ; acesta voise să o ia cu sine, din ordinul ministrului.

— Și... ne a izbîndit ? întrebă contele apăsîndu-și pieptul cu amîndouă mîinile, pentru a-și mai potoli bătaile inimii.

— Regina ! domnule conte.

— O, cerul fie binecuvîntat !

— Din ziua aceea, încheie Malvenu, n-am mai auzit vorbindu-se de contesă...

— Dar... Dar Liliass ?... întrebă cutremurat d'Ablinecourt.

— Liliass ? repetară într-un glas cei doi prieteni, fără să înțeleagă.

— Da, fiica mea.

— Fiica... Fiica dumneavoastră, gemu omulețul, gata să-și piardă puterile.

Văzînd că pichetul său se împleticește, că este cu pe ce să lăsară, Folavril fu cel care luă iarăși cuvîntul, spre a blîgîi cu glas stîns :

— Ea... trăiește !

Un strigăt neomenesc se făcu auzit. Strălucea din de fericire, cu capul ușor dat pe spate, cu ochii strălucînd nu de ură ci de furtivitate ori de nădejde, ci de bucurie și fericire. Regele d'Ablinecourt pusece în strigătul acesta toată recunoștința pe care inima, sufletul, ființa sa întreaga o dăruiau Providenței.

— Trăiește ? putu rosti el într-un tirziu. Trăiește ? Cei doi pîrlîți încuviințară printr-un semn.

— Ah, vorbii !... Spuneți mai multe !... Vă implor !... Une, adăuga el, stăpînindu-se pentru a-și înghiți lacrimile care îi frigeau pleoapele, uite, sînt calm... Orice mi-ați spune, vă ascult cu resemnare și curaj. Vorbiți, domnișor ! Contele d'Ablincourt vă da ascultare.

— Ei bine, se auzi ca într-un hohot de plîns glasul uriașului, noi am adăpostit-o pe fiica dumneavoastră.

— Voi ?

— Noi, repetară cei doi într-un glas.

Iar Malvenu adăugă :

— În noaptea lui doisprezece aprilie una mie șase sute șaptezeci și opt.

Și se opri, gîtit parcă.

— Am îngrijit-o, urmă domol Folavril. A crescut sub ochii noștri... și s-a obișnuit să nu vadă decît un singur tată în contele d'Afrivol și în marchizul de Belleveue.

— Voi... Voi !...

— I s-ar fi cuvenit, poate, o soartă mai bună, făcu Malvenu cu un început de revoltă, dar nu aveam a alege.

Iar Folavril, înălțînd capul, declară cu ochii strălucind a mîndrie :

— Pe cîntea mea de gentilom, domnule conte, fiica noastră... a dumneavoastră vreau să spun, vă face onoare...

Dar nu putu isprăvi. Bîrît de emoție, căzu în brațele lui Malvenu care fără îndoială că ar fi fost strivit sub asemenea greutate, dacă nu s-ar fi proptit bine dinainte, spre a primi în brațe trupul acela vîlăguit.

Lipsit el însuși de puteri, din pricina bucuriei, René d'Ablincourt făcu un pas spre cei doi. Înțelesese. Dragostea părintească a celor doi bărbați față de copila pe care de șaptezeci ani o socoteau ca pe a lor făcea acum din ei niște martiri. Sufereau aceleași cazne ale sufletului pe care și el le îndurase. Aceleași surpări în sine le trăiau acum cele două ființe vinovate poate, nefericite în chip neîndoios, reabilitate însă și primenite sufletește de mărețul simțămînt al puternității.

Cei ce au suferit mult știu, în clipa în care durerea lor își află moleșire, să-i înțeleagă pe ceilalți. O nespusă, miile îi năpădi pe conte. Nu voia să se mai gîndească la ce ar fi putut fi oamenii aceștia, ci numai la ceea ce făcuseră. Îi înlocuiseră. Îi crescuseră copilul. Ea era vred-

nică de el, i-o spusese. Tînăra fată însemna așadar cel mai viu act de cîință al celor doi foști aventurieri.

Și, într-un gest spontan, le întinse mîinile.

Năuciți, Folavril și Malvenu îl priveau fără să priceapă.

Contele le zîmbi trist și le spuse cu glas duios :

— Fiți prietenii mei !

Abia atunci înțeleseseră ei că buzele celui nefericit tată sloboziseră iertarea și, cu o bucurie salbatică, strînseseră și sărutară mina pe care el le-o întindea.

— Cu cită noblete ne iertați ! Vă mulțumim, domnule conte, putu rosti în sfîrșit uriașul, în timp ce prietenul său căuta zadarnic să ingame o vorbă printre sughiturile de plîns.

— Prin urmare, exclamă domnul d'Ablincourt, am doi prieteni, iar fetița mea Liliat trăiește ! Ierte-mă Domnul că m-am putut îndoi de el.

— Aveți și un al treilea prieten, cel mai bun, îl veți vedea curînd, spuse Folavril.

— Un al treilea prieten ? Asta-i adevărat !... E vorba de Gérard, nu-i așa ?

→ Nu, de cavalerul d'Artagnan !

— D' Artagnan !

— A fost aici cu cîteva clipe înainte de a intra dumneavoastră.

— Dar, de fapt, întrebă Malvenu, cum se face că n-ați auzit tărăboiul care a fost de aici, în urmă cu abia o jumătate de oră ?

— Îmi pierdusem cunoștința, de o bună bucată de vreme, așa că nu știu despre ce tărăboi vorbiți...

În cîteva cuvinte îi povestiră cele întimplute.

Contele se cutremură de mine cînd află că cel pe care îl căuta de atîta timp nu fusese despărțit de el decît printr-un obstacol foarte neînsemnat, o ușă.

— Și nu am presimțit asta, nu am bănuit ! strigă el. Nimic, nimic nu m-a vestit, în prostescul meu leșin, căruia m-am lăsat pradă ca o femeie, că ucișorul meu era atît de aproape !

— Veniți-vă în fire ! domnule conte.

— Păi, ce-i amînat nu e și pierdut. se auzi glasul pițigăiat al lui Malvenu.

— Da, ai dreptate !

Apoi, alungind pentru o clipă ura care îi umplea inima, contele întrebă, neliniștit :

— Și... fata... fata mea ?

— O s-o revedeți !

— Cînd ?

— În noaptea asta !

— În noaptea asta ?

— Da, răspunseră cei doi prieteni. Nu vă lăsăm noi să așteptați. Și îl veți întâlni și pe cel de care vă pare rău că nu l-ați avut mai adineauri în virful spaimei.

— Pe baronul de Souvré ?

— Pe el însuși ! O să vi-l arătăm !

— Iar acum, reluă Folavril, sînteți pregătiți să ne urmați, pe domnul de Bellevue și pe mine ?

— Să vă urmez... unde ?

— Asta-i drept, își dădu cu părerea Malvenu, prea vrednicul meu amic, domnul d'Afrivol a uitat să vă spună că în noaptea aceasta președintele Lambert de Thorigny dă o serbare despre care se spun minuni. Chiar la această serbare am vrea să vă însoțim.

— Dar nu-i cu putință ! gîndi cu glas tare proscrisul, aruncînd o privire deznădăjduită asupra zdrențelor ce-i acopereau trupul.

— N-aveți grijă de asta, domnule conte. Facem noi în așa fel încît să puteți apărea cum se cuvine.

— O, sînteți prea buni, domnilor, murmură gentilomul, atîns în mindria sa. Cît o să vă datorez ?

— Nu o să ne datorați nimic, îl asigură Malvenu, cănuia credincioasa memorie îi amintea că mulțumită acestui nefericit avuseseră parte și de rang, și de bunăstare.

Folavril, a cărui minte nu lucra atît de repede, urmînd un alt fir, adăugă cu tristețe :

— Dealtfel, cred că nu o să vă lăsăm timpul să ne plătiți.

— Ce vrei să spui ?

— Nimic !... Nimic !...

Apoi schimbînd făgașul discuției :

— Sînteți gata, domnule conte ?

— Așteptați, răspunse acesta îndreptîndu-se spre încălțarea alăturată.

— Ce aveți de gînd ?

René d'Ablincourt se opri locului.

— Oricum, tot un proscris sînt, zise el întorcîndu-se, și am împotrivă un dușman alît de laș, încît nu se va da în lături să se folosească de dureroasa situație în care mă aflu, dacă va putea... În duelul necrutător pe care vreau să-l întreprind, dat fiind că ocup locul cel mai prost, nu-i deloc greu să cad înainte de a-mi fi regăsit soția și sărutat copilul. În cazul acesta, veți lua asupra voastră costumul de a o găsi pe prima și de a spune că aceasta e ultimul meu gînd ?

— Da, răspunseră într-un glas Folavril și Malvenu.

— Bine ! încheie contele. O să găsesc alături cele trebuitoare scrisului.

XXII

GLASUL INIMII

De îndată ce ușa se închise, Folavril care de la o vreme zărise, pe un cufăr vechi, o ploscă, o înșfăcă repede și o duse la gură.

— Sfinte Dumnezeu ! zise el după ce bău pe săturate, simțeam nevoia să-mi vin în fire.

— Dă-mi-o și mie, gemu slab Malvenu.

— Poftim, micuțule !

Omulețul o luă și-i trase și el un gît zdravăn.

Apoi, uitîndu-se unul la altul, Malvenu începu să se tînguie într-un chip jalnic :

— Micuța Marie... o să ne părăsească... iar noi... tatăl ei nu-i vom mai putea săruta dragul căpșor bălai... totul, totul s-a terminat...

Cuprins parcă de nebuie și nepăsându-i că își va mototoli frumosele haine, lunganul se prăbuși pe butucul unde stătuse d'Ablicourt, își lăsă capul în mâini și se porni pe plins ca un copil.

Tovarășul său, clătinător pe picioarele firave, merse pînă la el, sprijinindu-se de puțină mobilă, presărî la ico, colo prin încăpere. Blind, îi luă o mină și, cu o mlădie a glasului ce nu poate fi tălmăcită în cuvinte, într-alit durerea și lacrimile îi tulburau glasul, spuse :

— Curaj, prietene !... Ne supunem unei porunci cerești !... Trebuie !... Să știm a ne resemna.

Iar fiindcă Folavril nu conținea cu plîsul, urmă :

— Uite, vezi ? Eu... eu sint calm. Și își rodea pumnul, spre a nu izbucni și el în lacrimi. Sint tare în fața nenorocirii. Eu... eu nu plîng, vezi... Eu... Eu...

Dar nemaiputîndu-se stăpîni căzu la rîndu-i pe pămîntul bătătorit, alături de prietenul său și amîndoi își impletiră vaierul.

Deznădejdea lor era sfișietoare.

Și, parcă pentru a aduce puțină mîngîiere acelei dureri nemăsurate, glasul Mariei, mai apropiat acum, reluă barcarola ei mult îndrăgită.

Cei doi bărbați își ridicară încetîșor capetele și ascultară.

— Gondola ducesei !... zise Folavril. Iar glasul alt de curat care ajunge pînă la noi este cel al... o, ursită !... Ursită !... adăugă el întorcînd capul spre usa îndărătul căreia se afla contele — al fiicei sale... toată nădejdea lui... viața lui... fiica lui este aici... la cîțiva pași... iar el nu știe.

Cîntul nu se stînsese. În schimb, afară se auziră pași.

— Ascultă ! sări Malvenu. V'ne cineva... Este ea... Ea... O. Dumnezeu e bun, de vreme ce ne îngăduie să ne mai îmbrășăm o dată copila !

În clipa aceea se deschise ușa, iar Georges, pășind înaintea Mariei și a lui Gérard, spuse, în timp ce cu zîmbet îi înflorea pe buze :

— Iată, domnilor tați, pe domnișoara.

Cei doi gentilomi de contrabandă se ridicaseră ; își întînseră deodată brațele și strigară într-un glas :

— Marie !

Neliniștit, Gérard dadu cu privirea ocol încăperii și seose un oîat de ușurare nezărindu-l pe conte. Se temea să nu cumva să se fi trădat și tremura pentru el.

Marie trecu între cei doi tați și întrebă, privindu-i șagălnic, de parcă s-ar fi aflat la mare încurcătură :

— Cu cine să încep ?

— Cu mine ! răspunseră tot într-un glas Folavril și Malvenu.

Astfel că amîndoi își întînseră capetele spre buzele fetei, unul înălțîndu-se pe vîrfuri, celălalt aplecîndu-se.

— Nici eu unul, nici eu celălalt ! răspunse ea cu în-cîntătoare ghiduşie. Nu vreau să stîrnesc gelozii, prin un mare apropiat-vă capetele și sărutați-mă amîndoi odată.

Nici nu-și isprăvisese bine vorba, că buzele celor doi nefericiți atingeau cu pătimașă dragoste obrazul alb, înflorit cu trandafiri, al fetei.

— O, dar o să mă mîncăți, strigă Marie rîzînd ceva mai tare și desprinzîndu-se ușor din îmbrățișare.

— Scumpă copilă ! cîntară în cor cei doi soldăței de altădată.

— Ne-am înțeles !... Sint copilul vostru care vă iubește nespus și pe care îl îndrăgiți în aceeași măsură !

— O, da ! încuviință Folavril.

— O, da ! repetă Malvenu.

— Acum, ascultați-mă !

— Vorbește, draga mea.

— Vorbește, comoara mea.

— Iată. Afîind de la... de la Gérard — și zicînd aceea fata roși puțin, ceea ce îl făcu pe Georges să zîmbească — că sînteți aici, am dat fuga, spre a vă oferi din partea doamnei ducese cite un loc în gondolă.

— Mulțumește doamnei ducese, copila mea, răspunse Folavril, noi mergem cu barca lui Gérard.

— Cum... Vă împotriviți ? întrebă fata mirată, făcînd o mută soară care altădată i-ar fi înveselit.

— Nu, la naiba ! începu Malvenu.

— Marchize ! i-o tăfe Folavril.

— Ce este ?

— Pare-mi-se că înjuri..

— Dar tu ?

— Eu, dragul meu, nu o fac niciodată în fața fetei noastre; și apoi. Laze regești, rostind moartea mea asemenea cuvinte, ce-i drept, cam răsunătoare, ce-mi scapă uneori, le-au bolezat și făcut nevinovate.

— E adevăral.

— La urma urmei, ce importanță are asta! exclamă Marie rîzînd. Vă iubesc așa cum sînteți.

Apoi, pe alt ton:

— În sfîrșit, ce hotărîre ați luat?

— Ah, spuse Malvenu destul de stingherit, hotărîm că nu refuzăm, dar că...

— Nu putem primi, încheie Folavril, curmindu-i vorba.

— Ceea ce este cu totul diferit, adăugă omulețul, de data aceasta de-a dreptul buimăcit.

— O, murmură Marie vădit dezamăgită; o, ce tată urîcios, care nu vrea niciodată să-și însoțească fiica.

— Tatăl ei! gîndi Folavril strecurînd o privire spre ușa ce dădea în încăperea învecinată.

Apoi, după ce slobodi un oftat adînc:

— Întoarce-te la doamna ducesă, Marie, și spune-i că în seara aceasta vom avea cînstea să-i prezentăm omagiile noastre, rugînd-o totodată să ne ierte.

— Sînteți ca și iertați, domnilor! se auzi dinspre ușa de la intrare un glas melodios, totodată blînd și grav.

Folavril și Malvenu se întoarseră brusc și făcură o plecăciune adîncă în fața unei femei, de o frumusețe plină de măreție, pe care ai fi putut-o lua drept sora Mariei, într-atît de mare era asemănarea dintre ele.

— Nu ne așteptam mai puțin de la prețuirea ce ne-o arătați, doamnă ducesă de Sandoval, zise Folavril, dezdoîndu-și nesfîrșita spinare în fața celei ce atunci intrase; prețuire, adăugă el, de care ne simțim vrednici și pe care nu prea știm de ce ne-o datorați.

— Domnilor, făcu ducesa surîzînd, iertați-mă mai înții că, fără voie, deschizînd ușa aceasta care nu era închisă, am văzut unele cuvinte ale dăruților dumneavoastră. Împresurată arătată în privința invației mele mă pedepsește dinaintea. Cît privește prețuirea pe care v-o pot, adăugă ducesa, arătînd spre Marie, priviți-vă fata, domnilor.

— O, doamnă! blîgii încîntătoareea fată.

— Scumpa mea! Cît de fericită sînt că te pot îmbrățișa! Mi se pare că...

— Ce anume, doamnă?

— Nimic!... Nimic!... spuse repede ducesa.

Apoi, către Folavril și Malvenu, care nu se prea simțeau la locul lor, temîndu-se să nu-l vadă pe conte apărînd dintr-o clipă în alta:

— Ar însemna oare indiscreție din partea mea dacă v-aș întreba ce anume vă oprește?

— Nicidecum, doamnă ducesă, răspunse Folavril, cu mai multă prezență de spirit decît tatarul său. Nu... Ar că... întâlnire... (ten de al nos ru și îl așteptăm.

— Asta este! întări Malvenu, venindu-i înr-ajutor, tare necăjit că nu se descurcase mai bine.

— Bine, domnilor, vă iert... Dar nu ne lăsați să vă așteptăm prea mult.

— Doamnă ducesă, peste o oră vom avea cînstea de a vă prezenta omagiile noastre.

— Acasă la domnul președinte de Thorigny, încheie Malvenu, care totdeauna voia să aibă ultimul cuvînt.

— Peste o oră, domnilor! urmă ducesa, îndreptîndu-se spre ușa. Vîno, drăguța mea.

Apropiindu-se de tații ei, Marie îi privi încruntînd din sprîncene:

— Uf, urîcioșii!

Apoi luminîndu-și chipul cu un zîmbet fermecător:

— Sărutați-mă repede... așa, drept pedeapsă.

Cei doi prieteni nu se lăsară rugați. Iar după ce o îmbrățișară ca mai înainte, o îndemnară:

— Du-te, fata mea! făcu Folavril.

— Du-te, draga mea! făcu și Malvenu.

Apoi, împreună, stăpinîndu-și durerea pe care și-o simțeau în glas:

— Du-te, du-te, copila mea.

— Pe curînd! îi îmbărbătă copila, grăbindu-se să o ajungă din urmă pe ducesă.

Cavalerul Georges, care arăstase de departe la drăgă-lasa scena, se pregătea la rîndul său să plece, cînd, deodată, rămase pironit locului.

Un bărbat — jalnică fantomă a nobilului gentilom asasinat sub privirile sale, pe Pont-Marie, cu șaisprezece

ani în urmă — ieșea din încăperea învecinată, firindu-se, sprijinindu-se de pereți și îndreptându-se spre ușa prin care ieșiseră ducea și Marie. Arăta înfricoșător de rău : galben ca ceara, cu ochi strălucind a fierbințeli, cu mers șovăitor, cu trupul cutremurat de un freamăt nervos care îl încercina mădularele, el se sprijini sau mai degrabă se agăță de ușă și, cu capul atârnat în gol, încerca să străpungă bezna ce se îngroșa în fața lui.

Cuprinși încă de vrajă, Folavril și Malvenu nu-l văzură venind.

— Vezi, făcu încoace Folavril, după ce a fost pentru noi o răsplată, copila este acum o pedeapsă.

— Dacă spui asta, cu să mă alini, zise Malvenu, nu ai cazul bine.

— Doamne !... Doamne !... scutina contele.

Cei doi prieteni se întoarseră îndată și rămaseră îngrozii.

— Domnule conte... începu uriașul.

— Ce vi se întâmplă ? adăugă omulețul.

Și tot mai vorbeau, când un glas de fată se făcu auzit, un glas curat, limpede, vesel :

Noaptea pe ape,

Departe de lume...

— Ascultați ! murmură contele împreunându-și mâinile. Iar glasul, purtat de apa fluviului, se depărta treptat :

Cind suieră vântul

Pentru a-i zăgăzui calea,

O, gondola mea

Briza cea nebună.

Care te alintă

Mă poartă în visare.

— Inima lui l-a făcut să înțeleagă, îi strecură la ureche aventurierul cel vinjos, dintr-o dată visător.

— Este... Este fiica mea, nu-i așa ? întrebă contele venind, cu greu, spre ei.

— Da, zise Folavril.

— Da, repetă și Malvenu.

— Și aceea... de lângă ea... era mama ei ?

— Mama ei ! repetară cei doi, uluiți.

Da ! urmă contele. Am... am văzut-o prin ușa întredeschisă... I-am auzit glasul... Cuvintele ei ajungeau dină la inima mea asemenea unei cântări cerești. Am vrut să vorbesc... dar am rămas nemișcat, mulțumit... Nu am putut striga 'Lasă !'. Înș, adorata mea ! Sint eu... Păi... Eu care nu am încetat să te iubesc ! Eu care te iubesc mai mult decât viața !

— Veniți-vă în fire, domnule conte, vă rog din suflet.

— Da, da, liniștiți-vă !

Atunci, printr-un negrit efant de voință, își recăpătă înfașurarea someată și rosti cu glas fremătător :

Mă-ai lăsat să fiu în noaptea aceasta mă veți duce în fața baronului de Souvère, domnilor...

— Baronul de Souvère ! se omă Georges sădind ca nis. Asta îmi aparține !

Va aparține ? repetă surprins contele, întorcând privirile spre tinărul pe care până atunci nu-l văzuse. Cine ești dumneata, domnule ?

— Cavalerul Georges d'Artagnan !

— D'Artagnan ! strigă proscrisul ai cărui obraji palizi proasera viață. A ostenit oare Dumnezeu să mă tot lăsa să sufăr, de-mi dăruie într-o singură zi întreita bucurie de a-mi regăsi soția, fiica și singura inimă de preț ce mi-a fost dat să îmi lăse ?

Apoi, deschizând brațele, adăugă :

— Îngăduie-mi să te îmbrățișez, cavaliere ! Sint cel pe care cu atita vitejie l-ai apărat, în urmă cu șaisprezece ani, pe cheiul Anjou. Sint contele d'Abincourt.

— Vă recunoscusem ! răspunse tinărul, aruncându-se în brațele ce i se deschiseseră.

Au rămas îmbrățișați astfel multă vreme.

— O, vă voi răzbuna ! făcu Georges desprinzându-se.

— Lasă-mi mic bucuria aceasta, li ceru contele.

— Fie !

— Să purcedem așadar, căci sint nerăbdător să-l văd.

— Monsenior, o să vă pierdeți viața ! strecură sfios Gerard, cărui scena reîntâlnirii celor doi bărbați îi lăsase pe ochi o pinză de lacrimi.

— Nu are a face, de vreme ce mă pot răzbuna, de vreme ce-mi pot îmbrățișa soția și copilul.

— Baronul este un laș! mai spuse bietul luntraș; vă va piri.

— Fii pe pace, jupin Gérard, îi curmă vorba Folavril, îndreptându-se cît era de lung. Eu ori micuțul o să-l ucidem mai înainte.

— Am totdeauna cu mine pe scumpa mea „Dragoste trecătoare”. făcu Malvenu mîngîindu-și pînă-neste spada. Cu ea, ești ferit de griji.

— Dumnezeu să vă aibă în pază, nobili mei conșeri!

— Amin! făcu Folavril. Urmează-ne, bravul meu!

— Să mergem, domnilor!... Să mergem! porunci contele, nerăbdător.

— Să mergem, murmură trist Gérard: în noaptea asta, ca și acum șaisprezece ani, voi aștepta în banca mea înapoierea contelui René d'Ablincourt.

Apoi, închizînd ușa, îi urmă de la depărtare pe cei patru gentilomi.

Glasul Mariei nu se mai auzea decît ca un palid ecou, ale cărui ultime vibrații se stinseră în liniștea nopții.

XXIII

GEORGES ȘI MARIE

Pe Louis Lambert de Thorigny era sîtuit, după cum am spus, în strada Saint-Louis-en-Île.

Curtea de onoare, în care se intra mai întîi, era împresurată de clădiri cărora ornamentația cu coloane și ani-blancote deșee le dădea o înfățișare greacă și impunătoare totodată.

Peronul din fața ușii ducea spre un palier mare de unde porneau două boluri adese de-a lungul cărora urcau spre saloanele apartamente. În partea dinspre Sena

se deschidea o terasă largă, de unde puteai avea una din cele mai incitante priveliști. Era împodobită cu trei statui și cu un grup din marmură. Primele aveau o înfățișare prin vechimea lor, iar ultimul, foarte modern și reprezentă pe Psyché și Amor, stîrnind un deosebit interes prin ciudata poveste pusă pe seama lui.

Astăzi mai putea fi contemplată, atît dinspre strada Saint-Louis, cît și dinspre cheiul Celestinelor, „Carreasa” — adică acestui minunat palat, consurat de Leveau, decorat cu picturi de Lesueur și Le Brun, palat pe care, în vremea revoluției, nimeni nu se sfia să-l socotească princiar.

Curtea pe care președintele de Thorigny o dădea în închiriere, care avea să fie deosebit de frumoasă, era totdeauna plină de o bună bucată de vreme devenind subiect de conversație, în toate saloanele — numeroase — unde se adunau gentilomi, seniori și doamne de neam mare.

Curtea regelui, pe atunci plicticoasă tare, își făurea distracții și lăsa cu plăcere Versailles-ul pe seama doamnei de Maintenon, care îl subjugase deplin pe marele monarh.

Și cum la vremea aceea era la modă să ai un palat în Isle, toată marea nobilime, dimpreună cu înaltele finanțe se retrăseseră în locul acela. Prin urmare, cara în această parte a Parisului se desfășurau cele mai strălucitoare serbări. Un du-te-vino neobișnuit se și iscase nu numai pe chei ori pe strada în care se înălța fațada palatului, ci și prin împrejurimi.

Cai stîlci brăzdau podurile și străzile învecinate, iar locurile închiriate — căci se putea închiria pe atunci o locuință după cum astăzi se închiriază — erau învecinate unele după altele, alcătuiind un șir nesfîrșit.

Și tot ca și astăzi, cînd se dădea vreo serbare fastuoasă, caracteristică marilor finanțe, porțile palatului erau deschise de „glotimere”, oameni de încredere, veniți din țară, deschisă să-i privească pe alții distrinși-se, să se amuze de către născuții înfrigați și îmbogățiți, dintre care mulți nici măcar nu ar fi fost demni să strîngă mîna acestor „bădărani”, cum îi numeau ei.

Înlăuntrul, o armată de valeți se priveau cu dispreț. un soi de maimuțe, ce-și parodiau stăpînii, după cum și aceștia se parodiau între ei — comedia umană : sîngera în stare să producă artiști mari, omicînd gata să intre în scena — o armată de valeți, spuneam, se ducea și venea în toate direcțiile.

Printre servitorii aceștia, înfîrețai de sus pînă jos, unul singur se deosebea prin modestia sa — virtute rară în acea vreme și, poate, chiar într-a noastră.

Nu era chipeș servitorul acesta, ba chiar dimpotrivă ; părul de un roșu murdar împodobește un cap rotund, în care natura sculptase o față spină cu ochi de un cenușiu închis, vii ce-i drept, dar șasiu și atît de mici încît dădeau impresia că fuseseră făcuți cu burghiul ; nasul era ascutit, ușor încovoiat ca ciocul unei păsări de pradă, gura era mare, cu buze subiri, care cînd sta închisă semăna cu o cicatrice pornind de la o ureche la cealaltă ; aceștia aduceau foarte tare cu niște înotătoare lipite de o parte și alta a capului, iar dinții erau galbeni, neregulați, lovind-se între ei înlăuntrul acelei deschizături care îi slujea de gură.

Un singur lucru ar fi putut pleda în favoarea sa și anume aerul inteligent ce lumina chipul acesta mai degrabă respingător decît plăcut.

De statură mijlocie, părea bine clădit și, cu toate că era mai mult slab decît gras puteai bănuî, sub învelișul acesta grosolan, mușchi de oțel.

Se afla acolo, virit în firida unei ferestre, urmărind distrat vînzoleala confrăților săi, cînd deodată unul dintre ei, trecîndu-i prin față, se opri și îl întrebă :

— Hei, Laurent, ce faci acolo ?

— Îmi aștept stăpinul.

— Vino la bucătărie, se bea !

— Nu.

— De ce ?

— Pentru că nu mi-e sete.

— Strașnic motiv !

— Strașnic ori nu, asta e ! Bună seara !

Și plecînd din cadra ferestrei care îi slujea de refugiu, omul nostru întoarse nepoftitului spatele. Dealtfel, acesta

nu puse la inimă purtarea aceluia și nu se abîsi să-l rețină.

Împingînd de cîteva clipe îl vom urma pe Laurent, fie și numai pentru a ne da seama de virtuțile „topografice” ce păreau innăscute în insul acesta.

Într-adevăr, se oprea în fața fiecărei uși, iar cînd una dintre ele era închisă, o împingea ușor, spre a vedea unde anume dă. Trecînd din salon în salon și făcîndu-se mic, spre a trece cît mai neobservat, el cercetă astfel toate încăperile de la parter. După un sfert de oră nu o ieșise nu-i mai era străină.

Cărui simțămînt i se supunea oare făcînd astfel ?

De ar fi trebuit s-o spună, ar fi fost pus în mare încercătură. Instinctul îl împingea să cotrobăie : era în firea lui.

Poate că simțîndu-se cu conștiința nu prea curată, îi plăcea să se lămurească în privința intrărilor și a ieșirilor — a ieșirilor mai cu seamă — acelor case care aveau norocul să-l adapostescă.

Era ceea ce am putea numi un „scotocitor”, nu în felul acelor care caută indeosebi să afle toate ; un singur lucru îl interesa, am mai spus-o : topografia.

Dorise de mult să vadă Parisul ; l-a și învățat, de altfel, ca pe apă, Sena, mai cu seamă, îl încîntase în chip deosebit : îi studiasă meandrele și cunoștea na na na toate străzile, străduțele și răspîntirile, dar și toate casele, maghernițele și dărăpănăturile de pe maluri. Și nu erau puține la număr cocioabele acelea infecte care lișneau din taluzuri și la care nu te puteai uita fără să nu te înfiori. Multe dintre ele erau părăsite, fie pentru că nu ofereau nici o garanție ca rezistență, fie pentru că nu avea cine să le locuiască. Cocioabele acestea rău mirsătoare, care infectau Parisul în marele veac, se găseau cu deosebire în împrejurimile insulei Saint-Louis. Instinctul cu încetul, pe măsură ce noi construcții se iveau, ele dispăreau : se făceau cheiuri, poduri, case mari ; dar cele proaste care rămîneau, risipite ici-colo, se găseau în chip firesc izolate și, ca să zicem așa, desprînse de marea rețea ; într-un cuvînt erau locuri primejdioase, unde îți puteai pierde viața.

Laurent nu se afla în serviciul baronului de Souvré decât de o săptămână. Valet de profesie, rămasese multă vreme fără slujbă. Înăpșarea sa fizică îi dauna. A fost nevoie de un ins ca baronul care să-l scoată pe netrebnicul acela din mizeria în care clocea.

Înălțarea, singură, făcuse totul : într-o zi în care Laurent căsca gura în strada Pas-de-la-Mlle, îl văzu pe Raoul de Souvré în chiar clipa sosirii lui. I s-a părut că are curaj.

După ce l-a examinat, baronul i-a spus :

— Ești al naibii de urit, marțafoiule !

— Știu ! răspunsese el, privind atît de poncis, încît ar fi bătut pe oricine în răzori. Seniorsa constata că :

— Pari însă deștept.

— Sint !

— Cinstit ?

— După împrejurare.

— Devotat ?

— Dacă se plătește.

Răspunsurile fuseseră pe placul baronului, care și spusese :

— Iată un nemernic bun la toate.

Și pe dată îl luase în serviciul său.

După ce își încheie inspectia, mulțumit de sine, Laurent ieși din palat și se protăpi la picioarele peronului.

Invitații începuseră să sosească. Curtea se umplea de calești din care coborau doamne, domnișoare, domni. Aurul, matasea și catifeaua nu se dovedeau deloc mai prejos decît nestematele care scinteiau în lumina unor numinate sfesnice ținute de îngrijitori aleși anume. Serbarele se umpleau.

Deși încă destul de forfolindă, mișcarea de afară scădea vădit. Laurent își dădea seama de lucrul acesta și anevoie își putea stăpîni nerăbdarea.

— Să-și fi schimbat cumva gîndul ?... Să nu mai vină ?... Își spunea întruna.

Că nu i-ar fi venit stăpînul, iată un lucru care nu-l necăjea defel, dacă n-ar fi ținut nespus de mult să ia parte la serbare. În scaldă luminilor răspîndite de lustre, voia el mai ales să se simtă fremătînd, la vederea acclor

brule rotunde, a chipurilor pe care aveau să se oglindească bucuria și plăcerea, chipuri care acum îi treceau prin cap zornind-se să dispară în vestibulul cel mare.

Cu ochii strălucind a dorinți neîmplinite, privea pieziș la toți tinerii seniori care îl brufțuiau, pe el neînsemnatul, ca să le facă lor loc. Și scrișnea din dinți, și își înfigea unghiile în carne, spunîndu-și cu furie :

— Pentru ce n-aș fi și eu astfel ?

Unul dintre cele sale — căci lepădătura aceasta culciga pe cele șapte păcate capitale — unul singur precumpănea asupra tuturor celorlalte : pizma.

Pentru a-și satisface păcatul acesta, nu s-ar fi dat înapoi de la nimic.

Decădă, fața-i lividă avu o tresărire ușoară ; își zărise stăpînul, urmat de viconte de Rigny și de domnul de R...

Și se aplecă adînc în fața lor. Baronul îi azvîrli mantia, și se aplecă tot mai adînc să nu poată fi auzit decît de valet :

— Stai în așa fel, încît să mă poți auzi.

— Așa voi face, monseniore, răspunse cu glas scăzut, și se aplecă tot mai adînc, încovoîndu-se într-un salut și mai adînc decît prima oară.

Întorcînd în spate, la o anumită distanță, își urmărită pe stăpînul care curînd se mistui în saloane.

Serbarea era în toi. Menuetele și pavanele, vechi dansuri de salon, se înălțau printre furișatele stringeri de mîni și de picioare și vorbe dulci. Dansul nu are altă rațiune de a fi, decît în asemenea condiții.

La o masă de anume foială se făcu simțită printr-o invitație de totuitor se înclăpăia spre ușa prin care se putea ieși. Și făcuse apariția doamna ducă de Angoulême, care își făcea astfel intrarea în lansa mare.

Un murmur de încîntare străbătu adunarea, care se îmbulzea să vadă, să admire.

De la o cîva tinere fețe își mușcă buzele, găsind că erau prea necesarios să fie părăsite de cei ce dăduseră fuga să vadă persoane alături de care — cel puțin la gîndurile ele — puteau să sica fără de teamă. Marie,

mai cu seamă, e inspira neîncercare. Fără doar și poate, era încântătoare. Gătită cu modestie, dar cu mult gust, ea răspindea un farmec atât de pătrunzător, că lesne ar fi putut fi luată drept o divinitate.

După prezentările de rigoare, ducesa voi să lase oarecare libertate Mariei ; dar copila, asemenea unei păsărele ieșite pentru prima oară din cuib, părea temătoare și preferă să nu se depărteze de proteguitoarea sa.

Întrerupt doar pentru o clipă, balul continuă apoi cu și mai mult foc ; neîmărați cavaleri, tineri și frumoși trebuiau să se adreseze altor dansatoare pentru a alcătui o pavană în care ar fi fost tare încantați să o vadă pe linăra fată și pe ducesă.

Conversațiile se innodară iarăși. Luată deoparte de către președintele de Thorigny, ducesa părea să-l asculte cu mare luare-aminte.

În ce-o privea, Marie contempla mulțimea aceea de dansatori, care, încetșor și ceremonios, în acordurile unei melodii de Lulli, compozitorul pe atunci la modă, păseau, se roteau în jurul lor, ridicând brațele în formă de ghirlande și care, după ce executau saluturi după saluturi, începau mișcarea aceea de rotire pînă ce viorile amuțeau ; erau ceea ce se numea o pavană, dans desigur neșus de grațios, dar de o monotonie înnebunitoare.

Președintele de Thorigny, un bătrîn de statură mică, purtîndu-și cu voioșie cei șazeci de ani, se apropiase de ducesă și începuse cu ea o mică discuție de hîrtuială, vrînd să o cîștige de partea „Nemulțumiților“.

— Înainte de toate, îl întrerupse ea, încă de la primele cuvinte, spuneți-mi, dragul meu președinte, dacă ceea ce se vorbește în taină despre grupul de marmură ce vă împodobește terasa este adevărat.

— O, doamnă, dar ce ați auzit despre el ?

Ducesa păru stîljenită ; totuși răspunse :

— Nu-i frumos din partea dumneavoastră să faceți o femeie să repete asemenea lucruri, dar curiozitatea mea nu-mi dă pace. Am auzit precum că grupul dumneavoastră stătuar *Amor* v-ar fi imprămutat trăsăturile și, ceea ce este și mai uimitor, *Psyché* pe cele ale ducesei de La Vallière...

— Doamnă, rosti cu glas stăpînit președintele Lambert

de Thorigny a cărui frunte se acoperi de paloare, vi s-a spus adevărul !... Dar istoria e veche foarte... Inima mea e moartă de multă vreme, căci nu am iubit decît o singură femeie, pe domnișoara de La Vallière !... Era negrăit de frumoasă ; eu de asemenea ; ne logodisem, cînd regele Ludovic a făcut, din copila aceea frumoasă și curată o maritabă !. Unul dintre prietenii mei, care nu mai trăiește, ne cunoștea iubirea. Sculptor de inspirație mitologică, el a săpat pentru mine, în marmură, grupul acesta amănunțit... Inima mea e moartă, de atunci, v-am spus, astfel că veți înțelege lesne de ce nu-l pot iubi pe regele Ludovic.

Ascultînd scurta povestire de dragoste, ducesa fu cuprinsă de un freamat și, purtîndu-și gîndurile spre Rege, își simți ochii umplîndu-i-se de lacrimi. Văzînd apoi că marchizul de Bellevue și contele d'Arfrivul se îndreptau spre ea, căci veniseră, după cum le fusese fagaduiată, ducesa strînse ușor mîna președintelui și grăi, străduindu-se să-și readucă zîmbetul pe buze :

— Sinteți punctuali, domnilor, vă mulțumesc. Veniți dar mai aproape, îi pofti ea, vrînd să pară veselă. Domnul președinte îmi istorisește lucruri ca adevărat deosebite.

— O, ducesă ! izbucni acesta muștrător.

— Nu vă temeți, dragul meu președinte, făcu ea aruncîndu-i o privire de îmbărbătare, nu am nicidecum intenția să dau în vileag tainele dumneavoastră... Dar dacă aveți nevoie de prozești, nu-i veți putea cîștiga tîrînd.

— Aveți deplină dreptate, ducesă, se grăbi să răspunda de Thorigny, încîntat de vorba aceea prin care ea revenea la cele dorite de el.

Astfel că ei vorbiră mai departe într-un chip aproape misterios : trei dintre cele patru persoane, adică marchizul, contele și ducesa ascultau mai degrabă decît vorbeau. După un timp însă, puternic neliniștiți, contele și marchizul se desprinseră din grup și, în chipul cel mai firesc, se dădură în salonasul de odihnă unde, în afară de cavalerul d'Artagnan și de contele d'Ablincourt, nu intrase încă nimeni.

Acesta din urmă, de nerecunoscut în alesul costum care îl înveșmînta, își ascundea adevăratele nerăbdări. I se părea că deslușește, în marmurul acela al mulțimii, glasurile

mult iubitei sale soții și fiice, într-atît de puternică fi era dorința de a le îmbrățișa.

— Sînt acolo, nu-i așa ? îl întrebă pe Georges.

— Da, îi răspunse acesta. Dar pentru Dumnezeu, conte, puțină răbdare ! Să nu stricăm ceva... Este nevoie ca soția și fiica dumneavoastră să fie prevenite, altfel le-am expune unei primejdii neîndoielnice.

— Ai dreptate, cavaliere, răspundea întruna d'Abincourt. Voi avea răbdare.

Le va fi fost tovarășul său, ar fi făcut desigur vreo mișcare, în pofida făgăduinței sale.

Dură cîteva minute, care i se părură lungi cît un veac, o ușă se deschise încetîșor ; erau d'Afrivoli și de E...

— Ce se întîmplă ? îl întrebă el cu aprindere.

— Totul merge ca pe roate, domnule conte, răspunse d'Afrivoli, adică Folavril.

Apoi, cîtuie prietenul său care dăduse la o parte tapi-seria ce ascundea o ușă pe care o întredeschisese.

— Ești lămurit, marchize ?

— Da, răspunse Malvenu, iată într-adevăr salonul despre care președintele i-a vorbit ducesei.

— Vor trece pe aici. Nu trebuie să ne vadă... Veniți, domnule conte.

— Unde mă duceți ?

— În galeria cea mare care înconjură apartamentele și care este pustie.

— Dar pe el !... Pe el ! izbucni proscrisul, cu ochii sciînteind a minie. Cînd o să-l văd ?

— Curînd, răspunse uriașul Aveți încredere în marchiz și în mine.

— Da, întări Malvenu cu glasul subțire. Încredeți-vă în noii dumneavoastră prieteni !

Și îl luă pe conte, după ce mai întîi îi făcură un semn lui Georges. Cavalerul înțelese și, la rîndu-i, se făcu nevăzut, pornind spre saloanele în sărbătoare.

Intrînd în sala balului, prima persoană pe care o zări fu baronul de Souvré, prins într-o înfocată discuție cu mai mulți gentilomi. Se feri să i se arate, încercînd totodată să se apropie de Marie.

A străbate mulțimea aceea strălucitoare nu era lucru lesne, cu alți mai mult cu cît anumite doamne, părăsite de cavalerii lor, mai degrabă pătimași al jocului decît curtenitori, își făceau o plăcere din a zăgăzui calea chipeșului cavaler ; dealtfel, și tinăra fată era înconjurată de un întreit rînd de admiratori. Cu toate acestea Georges ajunse la țintă. Făcînd o plecăciune în fața fetei, murmură :

— Bună-mă, domnișoară, de nu v-am salutat încă de la intrare ; mă aflu cu domni... tatăl dumneavoastră.

Marie roși ușor și răspunse săgălnic :

— Au văd pe cinecun pică, domnule.

Apoi, Georges se întoarse spre ducesa de Sandoval care tot cu de Thorigny stătea de vorbă.

— Doamnă ducesă... făcu el.

Ea îi întinse o mîna albă, pe care tinărul se grăbi să-și apese buzele. Surprinsă, ducesa și-o retrase, slobozînd un strigăt scurt. Apoi spuse cu un suris :

— Este deci împede, cavaliere — și eram aproape sigură — că tinăr, frumos, brav și puternic cum ești trebuie să ai și un mare cusur, merit să cumpănescă atîtea virtuți ; cusurul acesta este culezanța !... Ei haide, curtenitorule cavaler, poștește-o pe Marie la dans !... Nu-mi place să o văd cerută doar de necunoscuți.

— Dacă domnișoara ar binevoi să-mi facă o atît de nemăsurată cinste, aș fi tare fericit, zise Georges, strecurînd o rugăminte în privirea dăruită Mariei.

Și, intrucît îi trecuse tulburarea, tinăra fată răspunse încetîșor :

— Cu plăcere, domnule. Apoi, ridicîndu-se, se sprijini de brațul ce i se oferea.

Tocmai atunci se forma un menuet. Tinerii se prînsă în el.

Oare ce își spuneau cu glas scăzut ? Aceleași cuvinte pe care le-au schimbat dintotdeauna cei ale căror inimi se simt înrobite. Aceeași gamă cîntată, cu iubire, în doi.

Era, într-adevăr, prima oară că puteau vorbi. Privirile lor grăiseră, ce-i drept, multe și pînă atunci, căci din clipa în care Georges o ținuse în brațele sale, în Place Royale, nu trecuse zi să nu se vadă, fie în timpul

plimbărilor nautice, mult pe gustul vremii, fie în diferite saloane, mai cu seamă în cel al ducesei, unde însă nu se dansa și unde conversația, prinziind în firul ei pe toată lumea, împiedica destăinuirile.

Menuetul era pe sfîrșite, iar voioșia lui Georges începea să se preschimbe în tristețe, căci nu știuse să tragă folos din asemenea situație deosebită, neîngaduind buzele să-i slujească inima.

O ușoară strîngere de mină o făcu pe fată să tresară

— Marie, șopti el într-un suspin. Aveam atîtea să-ți spun...

Tonul cu care rostise cuvintele o miră. Ridică asupra lui ochii ei frumoși și atît de îndurerată se simți de mîhnirea răspîndită pe chipul cavalerului, încît, fără voie și pentru înfrîna oare, îi rosti numele, cu un fel de dojană :

— Georges !

Lumina unei nemăsurate fericiri străbătu ca un fulger privirea tînărului.

În timp ce o conducea la locul ei, ducesa îi văzu venind și le zîmbi cu șiretenie :

— Ați fost fermecători !

Apoi adăugă, mai mult pentru Georges :

— O să mai dansezi ?

Firește, dacă domnișoara nu se împotrivește.

Marie schiță un semn, a încuviințare.

— În cazul acesta, cavaler, urmă ducesa, ți-o încredințez. După ce veți fi terminat șirul de menuete și pavane, dacă nu m-am înapoiat încă din mica vizită de explorare prin saloane pe care vreau să o fac, condu-o pe Marie la doamna contesă de Brionne, care ar dori să stea de vorbă cu ea cîteva clipe. Ultimele cuvinte le rostise ridicînd puțin glasul și întorcîndu-se spre o doamnă mai în vîrstă aflată nu la departe de ei.

— Cu mare plăcere ! încuviință doamna.

Ducesa multămi și porni încet, sprijinindu-se de brațul domnului de Thorigny.

Nu atît pentru a vizita încăperile, cît pentru a-și astîmpăra curiozitatea iscată de cele cîteva cuvinte ale președintelui se hotărîse ea să-și părăsească locul.

Viorile preludiau.

Georges și Marie se ridicară.

— Ții să dansezi menuetul acesta ? întrebă el.

— Cîtuși de puțin ! răspunse Marie, foarte mirată de întrebare. Dar dacă nu dansăm, ce facem ?

— Stăm de vorbă ! răspunse el grav. Iar cele ce-ți voi spune, domnișoară, o să-ți pricinuiască totodată o mare bucurie și o adîncă tulburare.

Ea îl privi surprînsă, întrebîndu-se ce poate însemna acel preambul și murmură neliniștită :

— Ce vei să spui ?

— Îmi vei lăsa... Îmi vei jura că vei fi tare, în fața destăinuirii pe care ți-o voi face ?

— Dumnezeule, domnule Georges ! Mă faci să mă cutremur... Oare ce lucruri atît de grave îmi poți spune !... Îți jur că voi fi tare... Vorbește !

Fără a-i mai răspunde, o atrase încetîșor spre o canapea așezată la celălalt capăt al salonului.

Menuetul începea. Toate privirile erau îndreptate asupra dansatorilor. În felul acesta, cei doi tineri se găseau aproape izolați în mulțimea aceea.

— Domnișoară Marie, începu cavalerul, mai tulburat decît voia să pară, nu te-ai întregat niciodată cine îți puteau fi părinții ?

— O, sigur că da !... Foarte adesca chiar... răspunse ea, simțindu-și inima apăsată.

— Și nu ți-ai spus niciodată că, poate, într-o bună zi, îi vei regăsi ?

Fata începea să se simtă năpădită de emoție... Îl privi, neputînd să mai vorbească ; dar ochii ei întrebau cu înflăcărare.

— Dar dacă i-ai regăsi dintr-o dată... dacă ți-ai regăsi tatăl... mama ?... urmă Georges.

— Ah, zise tînăra fată, ducîndu-și mîinile la inimă.

— Iertare, domnișoară...

— Vorbește ! îl imploră ea, făcînd un efort supraomnesc. Cunoașteți pe tatăl... pe mama mea ?...

— Îi cunosc !

Marie se clătina.

— Marie, șopti el prinziind-o în brațe ca la prima lor întîlnire, în numele celor care te iubesc, curaj !

Cileva clipe, biata copilă rămase fără cuvînt.
— Voi avea, blîugui ea într-un tîrziu. Cine este mama ?
Vorbește-mi de ea, domnule Georges !

— Mama... Pe mama o cunoști... Este sfința și nobila doamnă care nu încetează a-ți arăta dragoste, fără a ști ce legătură sacră vă unește...

— Ducea ? Să fie oare ducea ?

— Da !

— O, Dumnezeu... Îți mulțumesc. Iată pe aceea pe care mi-o visam mamă ! Apoi, ridicînd ochii la cer, urmă :
Iar mama... ducea... nu știe ?

— Că ești fiica ei ? Nu, domnișoară, dar o va afla curînd.

— Prin cine ?

— Prin tatăl dumitale !

— Tatăl meu... Cine este ?

— El însuși o va spune, deschizîndu-ți brațele.

— Este aici ?

— Două persoane care se interesează de fericirea dumitale și a lui l-au adus în noaptea aceasta la palatul președintelui.

— Du-mă la el, domnule Georges.

Și, împinsă parcă de un resort, tînăra se ridică, dreaptă, rîndînd neîncreștat în fața cavalerului care o ruga din priviri.

— Nu te teme, zise ea cu glasul acela fermecător ; lovitura cea grea a trecut ; voi ști să îndur fără slăbiciune indoita fericire pe care mi-ai vestit-o.

— Așadar, vino ! prini Georges, Domnii d'Afrivoli și de Bellevue te așteaptă.

— Ah, făcu tînăra fată, plecîndu-și cu tristețe capul. bietii tați !

Se gîlea la durerea pe care neșteptata revelație avea să le-o pricinuiască.

— Știu totul, murmură tînărul. Sînt niște oameni de ispravă și curajoși.

El încetă încet capul ; ochii îi erau scîlțați în lacrimi. Atunci, lăundu-i mîna, cavalerul Georges o conduse încet spre galeria în care se găseau Folavril, Malvenu și contele d'Ablincourt.

RECRUTORUL „NEMULȚUMIȚILOR“

După ce au trecut prin salonașul de odihnă despre care am vorbit, președintele de Thorigny și ducesa de Sandoval intrară în cealaltă încăpere arătată de Malvenu, dînd la o parte tapiseria ce-i ascundea intrarea.

Încăperea aceea făcea mai degrabă parte din apartamentele d'Amalia de Thorigny decît din saloanele de recepție. Nete și melancolic admirabil, ea dădea spre o anticameră ce comunica cu galeria în care se găseau contele, Folavril și Malvenu.

Ce înfățișare fizică și morală avea oare președintele Lambert de Thorigny ?

Știm pînă acum că era un bărbat de vreo șaiszeci de ani ; și de nu ar fi fost cea coardă sensibilă pe care el o făcuse să vibreze în inima contesei de Sandoval prin istorisirea nefericitei sale iubiri, aceasta nu și-ar fi putut ascunde poate o pornire de veselie, căci era destul de amuzant să-ți închipui pe sexagenar în *Amor*, iar în *Psyché* pe călugărița Maria a Milosteniei, care avea pe atunci, Doamne-Dumnezeule, cincizeci de ani.

Lăsînd vîrsta deoparte, Lambert de Thorigny nu avea o înfățișare de Adonis, în stare să cucerească zilnic cîte o inimă. Scund, rotund, cu chip zimbat și roșu în mîni obrăzilor, avea o gură prea mică, cu buze groase ce înfloreau sub un nas destul de mare, al cărui vîrf se abatase o nuanță violacee ce se preschimba uneori în cea mai aprinsă culoare de mac. Era oacheș ? Era blond ? S-ar fi fost părul negru înspicat cu alb ? Nici el nu ar fi putut spune cam în așa pîrul, cu mare grijă acoperind de o perucă uriașă.

În ce privește sus-amintita perucă, ale cărei bucle mai i se prăvăleau peste un gît gros și scurt, nu avea de ce ne feri a spune că era blondă, ceca ce dădea mînci neclăia le carne, ce-i închipuia capul, o vagă asemănare cu una dintre nostimele alcătuirii din cauciuc atît de mult îndrăgite de copii.

În pofida marii sale avuții, o singură femeie, domnișoara de La Vallière, îi purtase un simțămînt sincer ; de aceea și rămăsese holtei.

Lesne de atras, alit din pricina singurătății sale, cît și din aceea a ciudei nutrite față de Ludovic al XIV-lea, potrivitul sau în rubie, se lăsase prins în plasa citoriv, gentilomii, devenind în puțin timp propagatorul cel mai zelos al cauzei pe care baronul Raoul de Souvré părea să o apere cu atîta înverșunare.

— Pe aici, scumpă ducesă, o îndrumă el intrînd în ultima încăpere. Vom putea sta de vorba mai tîhnit în oțel un jilt.

Înș se așază ; apoi, după ce aruncă o privire distrată în juru-i, întrebă :

— Știi, dragul meu președinte, cuvintele pe care mi le-ai strecurat la ureche mi-au stîrnit într-un chip straniu curiozitatea. De fapt ce anume voiați să-mi spuneți ?

— Voiam să spun, ducesă, că serbarea aceasta, fără să aibă vreun țel limpede, ar putea rămîne vestită în analele istoriei.

— Adevărat ? Cum adică ?

— Îl cunoașteți pe baronul de Souvré ?

— De numele lui am auzit, dar chipul îmi este cu totul necunoscut.

— Îl veți vedea pe baron chiar în seara asta, doamnă !

— Pe ce ton spuneți lucrul acesta, se miră ducesă zîmbind. Este oare baronul acesta un Mesia ?

— Nicidecum ! Dar poate că e un precursor al acestuia... De Souvré, pe care fiecare îl crede a fi sufletul blestemat al doamnei de Maintenon, din pricina înrădărilor sale cu defunctul marchiz de Louvois, aparține în întregime...

— Cui... ?

— Firului de aur !

— Ei asta-i, rideți de mine, dragul meu președinte ? Ce șaradă îmi îndrugați acolo ?

— Nu este o șaradă, ducesă, o încredință de Thorigny, coborînd glasul, de parcă s-ar fi temut să nu-l audă cineva : este o prescurtare a numelui Monseniorului Filip de Orleans, vreau să spun că baronul e de partea ducesei.

— Ah ! Ah ! Încep să înțeleg : o conspirație... ?

— Ce vorbă mare !

— E un joc tare primejdios !... Și cu ce vă pot fi de folos ?

— Puteți totul, doamnă ducesă ! făcu baronul de Souvré, apărînd pe neașteptate la ușa micului salon, în al cărui prag rămăsese plecîndu-se cu respect.

Președintele se ridicase, pentru a face prezentările :

— Domnul baron de Souvré !

Acesta înaintă nestînjănit, lăsîndu-i domnului de Thorigny grija de a închide ușa și a trage zăvorul. După ce salută din nou, baronul urmă pe un ton firesc, sprijinindu-se cu mina de spătarul jilțului pe care stătuse președintele.

— Da, doamnă ducesă, puteți totul ; ori să ne pierdeți, ori să ne ajutați cu puterea pe care o aveți și să ne faceți să triumfăm.

Fară a-și da prea bine seama de impresia pe care i-o făcea bărbatul acesta, Inș se simțea prada unei stări proaste, nelămurite, a unui soi de repulsie.

Anii trecuseră peste baron fără a-l împovăra ; rămăsese un bărbat tare chipș, mai pizmaș ca oricînd, dar și mai iscusit în ale prefăcătoriei.

— Aduceți prea mare cînstă acestei preținse puteri, făcu ea, încercînd zadarnic să surîdă.

— Nicidecum, doamnă ducesă !... O mare parte a nobilimii tinere vă este devotată și s-ar simți mult prea fericită să vi se supună.

— Să admitem că aș fi înzestrată cu puterea pe care vreți să mi-o atribuiți, domnule, de unde știți că aș fi dispusă să-mi tulbur propria liniște, conspirînd împotriva maiestății sale ?

— Sint sigur de asta ! declară el cu nerușinare.

Ea îl privi uimită.

— Siguranța aceasta... începu ea.

Dar el îi curmă vorba :

— Știu, iar siguranța aceasta își află izvorul în ura pe care o nutriți... pe care trebuie să o nutriți împotriva regelui.

— Eu, domnule ? izbucni Inș uluită și mutîndu-si privirea, căci căutătura îndrăzneță a baronului o stînjenea.

— Dumneavoastră, doamnă ! urmă de Souvré, mlădiindu-și a lingușire glasul Domnul Lambert de Thorigny și cu mine vă simțem cei mai sinceri prieteni și, cu toate că abia m-ați cunoscut, nimeni altul nu vă este mai devotat ca mine... Ei bine, în această încăpere izolată, unde nu se află nici o ureche indiscretă, puțin vorbi deschis... fără oprelișuri... fără cuvinte cu sîmbăcesală... Vă asigur că regele a savîșit împotriva dumneavoastră o infracțiune pe care o Sandoval y Palomas nu o poate pune în discuție.

Auzindu-și numele rosat cu glas tare de baron, Inês tresări.

— Este limpede, grăi ea, începînd a se arăta nemulțumită, că vorbiți în enigme.

— Defel, doamnă, căutați bine... întrebați-vă amintirile și vedeți dacă cel care a făcut pe pretina și contrapatrioata dumneavoastră, pe regina Maria Tereza, să se stingă încetul cu încetul, nu a greșit și împotriva dumneavoastră, astfel încît să doriți din adîncul inimii a vă răzbuna ?

— Dar... nu văd...

Baronul o privea cu privirile. În clipa aceea el plecă de lîngă jîlul de care se sprijinise și făcu cu vîștile sale cea cu care vorbea.

Fără voie, Inês începu să tremure.

Cînd ajunsese chiar lîngă ea, Raoul de Souvré se aplecă pe neașteptate la urechea ei și grăi cu glas pătrunzător :

— Contesă d'Ablincourt, ați uitat moartea contelui René ?

Dar nici nu i s'aprévise bine vorba, că clătăna femeie scofînd un strigăt, se ridică, palidă ca o moartă, clătînuindu-se, gata să-și piardă cunoștința.

Numele acesta — cel al soțului ucis — azvîrlit pe neașteptate, ca stînga glas scăzut, în urechile ei, înfrînă în mintea ei o cutremură care nu-și putea găsi altă cale decît să se arate în exterior. Ea încerca să se împotrivă, dar cu o forță de omă, înăuntrul ei se lăsa să se scurge durerea încercată ori de cîte ori, și foarte adesea, gîndurile i se dădeau șocul pe care îl răbuse dintîi de mult și pe care îl credea pentru totdeauna pierdut.

Intrucît nu auzise nimic și socotind că nu este vorba decît de una dintre acele stări proaste, prin care trec în-

de obicei femeile prea cochete, preoedutele se apropiase pe dată, spre a o sprijini.

— Nu !... Nu !... se împotrivi ducesa, înțelestîndu-și mîna de spîrnatul jîlului. Îmi trece... O suferință trecătoare... Iertați-mă, domnule de Thorigny, aș avea ceva de spus domnului baron.

La sfîrșit de o dîscuție, preoedutele se retrase în cabină, ca să se răcoască, de unde îl vedea pe de Souvré stîindu-se aplecat și avînd aerul rîhnit al omului care a savîșit o stîngăcie, ducesa întrebă încetișor :

— Așadar... Știți ?...

— Da, doamnă ducesă, știu totul, băguî el prefăcut și pe același ton.

Ba chiar avu îndrăzneala să adauge :

— Conte mi-a fost prieten, unul dintre cei mai buni... Dacă ar fi fost de față, nu ar fi cazut răpus de loviturile acelor asasini.

— Mă mirase, domnule ! Aș vrea să vă cred ! murmură Inês cu greutate. Caci într-adevăr, în pofida voinței sale, un tainic instinct o îndemna să se îndoiască de omul acesta față de care simțea un fel de repulsie.

Buzele nefericului slobozîră un suspin de mulțumire. După toate apăsările, partida pe care o juca se afla pe drumul cel bun ; se vedea cum șii și gîndurile ducesei ; prin uimă, trădînd să fie cu băgare de seamă să nu nădărnece ceea ce se arăta pentru aceasta toate mijloacele care erau la dispoziția ei cele mai monstruoase. Prea puțin îi păsa că d'Alphonse de Orleans avea să-l detronizeze pe Ludovic al XIV-lea, sau dacă acesta avea să domnească mai departe. Nu i se da nici o habar. Ceea ce voia el însă era să se afle în posesia unei ambiții. Ceea ce dorea cu înfocare era să se afle pe ducesă, mai frumoasă ca oricînd. Ceea ce poțea, mai ales, era avuția ei uriașă.

Zălărnicița patină a celui mizerabil nu se stinsese deloc ; ea se arăta tot o speranță, astfel că, din momentul cînd se aplecise cu gîndul nestrămutat de a-și realiza planul.

Într-un timp, făcuse în așa fel, încît să fie pe deplin în posesia lui. Acolo se arătase a fi unul dintre

cei mai înfocați admiratori ai doamnei de Maintenon, aproape-regina, cum i se spunea într-ascuns; apoi se amestecase în acel început de conspirație, iscată în mințile unor descendenți, conspirație de care luase cunoștința în anticamera regelui.

Jocul acesta dublu caracteriza omul: el își asigura retragerea, în caz de înfrângere.

Care îi era oare ținta în privința ducesei?

Cel se poate de simplă. Voia să o compromită îndestul, pentru a o avea la mână. Legată de cauze pe care el pretindea că ar slui-o, și care dată în vileag avea să ducă în chip firesc la pierrea adeziunii, el își spunea — planul său nu era lipsit de un caracter rațional — că realizarea visului său se îngemănă cu căderea nobililor francezi, de vreme ce, mulțumită legăturilor sale din tabara adversă, iar fi putut întinde și impune mâna sa izbăvitoare.

— Da, ați spus adevărul! izbucni dintr-o dată Inès, al cărei sânge fierbea la gândul că omorul nu fusese încă răzbunat. De șaisprezece ani mocnește în inima mea ura împotriva celui ce a poruncit uciderea soțului meu!

În clipa aceea se apropie de ei președintele; nu mai putea fi de prisos, de vreme ce se vorbea cu glas tare.

— Gândiți-vă, murmură baronul șovăind, gândiți-vă că înainte de a pune în mână asasinilor pumnalul, domnul marchiz de Louvois primise ordine de la stăpînul său!

— De la rege, nu-i așa?... Prin armare el, în cîrdășie cu acel Louvois blestemat, acel ministru nesuferit...

— Nu trebuie să vă mai îndoiiți, doamnă ducesă. Dar marchizul a murit, singur regele a rămas răspunzător.

— De șaisprezece ani, urmă ea ca pentru sine, cer lui Dumnezeu să-mi aducă în cale un prilej de a-l răzbuna pe Rene!... De a-mi răzbuna fiica ce mi-a fost răpită cu aceeași lașitate cu care i-a fost lovit tatăl...

— Ce tot spune?... se întrebă baronul. Fiica ei?

— O, de-ar veni ziua aceea! închise Inès mai tare, în timp ce în adîncurile ochilor ei negri mocnea o flacără. Vină ziua aceea, iar fiica Bogdanului-Duce, spaniola răzbitoare care sălășluiește în ființa mea, își va pune în joc toată puterea, tot avutul, curajul și energia spre a nimici acest dușman înrăit.

— Ziua aceea a sosit, ducesă! o vesti de Souvré cu glas soptit. Filip de Orleans a strîns în jurul său numeroși partizani!... Dar avem nevoie de coaducători, de gentilemi biavi, devotați cauzei!... Nobilimea aceasta, gentilemii pe care ne bazăm doar dumneavoastră îi puteți hotărî să meargă alături de noi. Sînt aici, adăugă el întinzînd brațul în direcția sălii de bal. Pot să-i fac să vină în această încăpere... Și atunci, un suris, un singur cuvînt slobodit de buzele dumneavoastră — căci sînteți o ispititoare, o fermecătoare fără de pereche — și vor fi a. noștri, cauza va triumfa, contele va fi răzbunat!

În timp ce vorbeau, scose din vestă un pergament pe care i-l dădu ducesei, ce rămăsese în picioare.

— Ce este asta? întrebă ea.

— Un act de adeziune.

— Dacă înțeleg bine, este chiar actul pe care ei trebuie să-l semneze?

— Ați înțeles cum nu se poate mai bine.

— Dați-l încoace, domnule.

Ducesă luă înrisovul: apoi, după ce își aruncă privirea asupra-i, exclamă:

— Dar asta înseamnă să le cerem capul!

— Înseamnă să le cerem fericirea Franței! răspunse patetic baronul, căruia președintele îi aruncă o privire aprobatoare.

— Nu vor voi!

— Nu, dacă veți ști să-i rugați!

— E un lucru grav...

— Primiți, doamnă ducesă?

— Nu v-aș putea răspunde pe loc, domnule. Trebuie să mă mai gîndesc, cred că mă înțelegeți.

— Și atunci, cînd voi primi un răspuns?

— Peste o oră.

— O oră?

— Da, mergeți domnule, vă aștept aici.

A stăruit ar fi însemnat din parte-i o greșală. Raoul de Souvré înțelesese lucrul acesta și o lăsă pe ducesă cu președintele de Thorigny.

În timpul acesta, în încăperea învecinată Georges susținând-o pe Marie cea coplășită de tulburare, trecea prin galeria de care am pomenit.

Era galeria aceasta una dintre cele mai frumoase și mai ciudate din Parisul de atunci; usa principală, închisă în seara aceea, era decorată în partea dinăuntru cu două frumoase coloane corinthiene, daurite în întregime. Plafonul închipuia muncile lui Hercule și fusese pictat de Le Sueur. Tablouri de Le Sueur, de Pastel, de Hermans, de Romanelli și de alți mari artiști ai vremii ornau nenumăratele panouri. Se putea ajunge acolo prin mai multe camere care dădeau în apartamente. Serbarea nu se întindea decât în acel colțisor al palatului. Așadar, galeria era pustie, deși ușile întregi se aflau deschise. Năse și simele erau în colțuri își aruncau lumina de-a lungul galeriei în care, însoțit de cei doi prieteni, d'Ablincourt se plimba nerăbdător.

Contele, cu mare greu domolit de Folavril și de Malvenu, nu înțelegea pentru ce pricină cei care îi dovedeau atîta interes îl aduseseră acolo, pîrînd să-l păzească. Ce căuta el acolo? Și la ce bun atîtea măsuri de prevedere, pe care le socotea de prisos?

Dușmanul lui se afla pe aproape; i se părea deci neînchipuit de simplu să meargă la el și să-l provoace în fața tuturor.

Sotia și fiica lui asistau la serbare... pentru ce îl împiedicau să le îmbrățișeze? Pricina amînării impuse fîcîrîi sale nu-l interesa foarte tare; în nerăbdarea-i crescîndă se ivi chiar o clipă în care vru să se arunce în brațele

Folavril și Malvenu abia de-l mai putură ține.

— Domnule conte... Vă rugăm... sări primul, făcînd spre el un pas uriaș și tăindu-i calea.

— Vă implor... fornăi și celălalt, agățîndu-se de haina contelui.

— Lăsați-mă!... Lăsați-mă odată!... striga nefericitul, zbătîndu-se. Nu înțelegeți că-mi vreți moartea?

— Mai degrabă vă găsiți moartea decît ieșiți de aici! își dădu cu părerea Folavril. Nu uitați că sînteți tot un proscris.

— Ei bine, fie! Voi fi arestat! Ucis! Dar nu vreau să mai aștept!

Și, în clipa stradanilor celor doi foști soldați de a-l opri loculul, se pregătea să se avînte în culoar, cînd văzu în față, la celălalt capăt, un tînar de brațul căruia se sprijinea o celulă înconșătoare care, adă ea și vîlurile rochetei, părea că-l însoțea, pîrînd a-și pleca urechea unor dulci cuvinte de îmbărbătare.

— Cavalerul! sări Folavril.

— Și ingerașul nostru! biigui prietenul său.

Celele două nu mai putea vorbi; se înăbușea, sîncea în năvra, tot, spre mîna, iar ochii îi străluceau de o lumina stranie, într-atît de năvălă fi era năvălă. Pînă la urmă încet, fără de zgîmot, de parcă ar fi lunecat pe pardoseala ceruită.

În sfîrșit, d'Ablincourt putu să îngaima:

— Tînăra... Tînăra fată?...

— E a dumneavoastră! răspunseră într-un glas, după o ușoară șovăială, cei doi nedespărțiți.

Picioarele prosensului începură să tremure. Întinse brațele și vru să rostească dulcea și obișnuita chemare pînă la urmă, dar gîtul de emoție nu lăsă să-i scape decît un sunet răgășit. Fără îndăială că s-ar fi prebașit, de nu ar fi fost ajutorul lui, dar umerii a lui Malvenu, care tocmai se afla alături, îi îngădui degetelor aceluia să se prindă. Ea a înțeles că se înecunocutului și, cunoscînd adevărul de la cavalerul ei, scoase un strigăt slab.

Folavril i se aruncă înainte.

— Malvenu! el cu un glas pe care și-l credea hotărît, fii curajoasă ca să-ți poți îndura fericirea!

— Da... Da... răspunse fata, rătăcită parcă.

Apoi, atîrîndu-și privirile încețoșate de lacrimi asupra contelui sprijinit de Malvenu:

— Este... Este?... întrebă ea.

— Copila mea, vîmă uriașul înfrîmîndu-și tulburarea este tatăl tău unic.

Și, cînd pînă la urmă scoase ce-l biruia, înlăcrimat de ceea ce pierdea, o cuprînsese în brațele sale vîrtoase, o sîrînsese

cu patimă la piept, lăsa să-i pese că-i boala rochia și o purtă spre bratele contelui. Vreme de câteva clipe, cele două ființe de același sînge se îmbrălișară în tăcere; nu li se auzea decît respirația trecînd fierbînt peste buzele lor arse.

— Fata mea !...

— Tată !...

Două strigăte, după care capul copilei se lăsa ușor pe umărul gentilomului; prin ploza lacrimilor, el o privea cu un zîmbet ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte. O trase pe bancheta de catifea aflată de-a lungul peretelui galeriei, se așeză lângă ea și-i cuprinse mîinile în căușul palmelor sale.

— Tu ! făcu el. Tu, scumpa mea copilă. O, cît te-am căutat ! Cît de mult te-am plîns ! Te regădesc, în sfîrșit ! Poi să te văd, să mă minunez de fapătura ta ! Cît ești de frumoasă !

Apoi, adresîndu-se lui Folavril și Malvenu, care suferau cumplit din pricina mîngîierilor dăruite de contelei care, din păcate, nu avea să mai fie încă lor comună, adăugă :

— Vă mulțumesc, prietenilor ; vă mulțumesc vouă, care mi-o înapoiati ! Hotăriți-mi soarta. Viața mea vă aparține ! Plîngeți ? se întrerupse el, văzînd lacrimile ce li se rostogoleau pe obraji. A, înțeleg. Și voi o iubiți.

— O, da, o iubim !

Plin de îngăduință, contele se pregătea tocmăi să-i aline în durerea lor, fără a le făgădui totuși o împărțire, căci nici un simțămînt de dragoste nu suferă stîrbire, cînd Georges — care de la o vreme își încordase auzul — îi rugă să facă liniște.

— Ce s-a întîmplat, cavaliere ? întrebă d'Ablincourt neliniștit, nemaivoind să fie prins acum cînd avea de păzît o comoară.

— Așteptați !

Georges alergă, fără să facă zgomot, spre celălalt capăt al galeriei. I se păru că zărește o umbră strecurîndu-se tîrîșat printre coloanele multe la număr și mistuindu-se

în spațiile unei tapișerii ce ascundea o ușă mică. Din câteva salturi, tîrîșul se află în fața ei. Crezu o clipă că tapișeria se mișcă, de parcă tocmăi atunci ar fi fost ridicată, ce-i drept cu băgare de seamă, dar destul pentru a-i imprima o elatinare. Se aplecă în creptul ușii și asculta. Nici un zgomot, fie cît de slab, nu-i atrase luarea-aminte.

— Să mă fi înșelat ? gîndi el, întorcîndu-se nemulțumit de neizbînda sa.

Dăruit întru totul fericirii de a-și putea îmbrățișa copilă, contele nu prea luă în seamă nici cele întîmplate, nici tocmă cavalerului. Opozit de cunoștia încercată, nu voia să se mai gîndească la o altă primejdie, necunoscută, de vreme ce nu era imediată.

În ce-i privește pe cei doi, pe Folavril și Malvenu, se simțeau și ei mult prea copleșiți de amărăciune, pentru a se mai gîndi la altceva. Doar Georges era încredințat că cineva se strecurase în prașia lor, iar lucrul acesta îl frămînta.

Nu se înșela.

Un bărbat pătrunsese în galerie și, folosîndu-se de umbra aruncată nu numai de banchetă, ci și de coloane, se apropiase destul de mult, pentru a nu pierde nimic din cele petrecute între proscris și fiica sa.

Cele câteva cuvinte pe care le prinsese păreau să-l intereseze tare mult ; de aceea nu se hotărîse să o ștergă decît după ce dobîndise convingerea că prezența sa fusese simțită. Folosîndu-se de același șicetic care îl ajutase să se strecoare în apropiere de cei pe care voia să-i iscocească, făcuse așadar o de-înapoiasă și ajunsese la tapișeria ce ascundea ușa pe unde venise.

Dar oricare ar fi fost măsurile luate pentru a se ascunde, nu izbutise deplin : umbra sa îi trădase prezența, privirea sfîdșitoare a cavalerului nu-l lătasese ; fusese deci în pragul de a da greș.

— Uf ! căsăflă ușurat ciudata scodă după ce se văzu în siguranță. Am scăpat ieftin.

Apoi, strecurîndu-se prin culoare se duse în saloane și, lipindu-se cînd de o ușă, cînd de alta, îl căută din priviri pe baronul de Souvré.

OASPEȚII CASEI NUMITĂ A CARDINALULUI

Să ne întoarcem puțin în urmă, spre a vedea ce se petrecea pe malurile Senei.

După ce depășeau vârful extrem al insulei Cetății — în lăba aceasta de pământ ce se desprinsese de la mare, în formă de parc mie, în spatele statuii vrednicului rege Henric al IV-lea, în fața corabiei Samaritaine — cele două maluri ale fluviului deveneau destul de triste; după ce treceau însă de Luvru, ele dobândeau o înfățișare aproape lugubră.

Ici-colo doar, câteva case... și ce case! Moidanele, presărate cu acele cocioabe despre care am mai vorbit, se întindeau în jos, pînă la ieșirea din oraș. Pe o distanță destul de mare, insulițe — din cele ce se mai văd și astăzi cînd coborim Sena, înspre Point-du-Jour — se iveau din apă. Unele dintre acestea, măricele, susțineau dacă nu chiar clădiri, cel puțin colibe durate din trunchiuri de copaci și din scînduri, amestecate cu moloz, totul închegat într-un fel de mortar care se măcina repede lăsînd astfel sumedenie de asperități pe pereții acora primitivi.

Insulițele acestea dădeau adăpost multor familii de linge-blice și de netrebniți, astfel că, sfîrșind prin a fi un gen navigația, ele disparură cu încetul sub hîlme și dragă. Doar insula Ravageurs din Saint-Ouen a rămas drept amintire a acelei vechi plăgi.

Nu departe de marcia cetate, într-un loc pustiu, cunoscut doar de marinari, se vedea înălțată ca să zăreau așa, într-un muncel legat de mal — ori de cîte ori apa scădea cituși de puțin — o zidire veche, nemaipomenit de urîță.

Oricine și-ar fi putut închipui că era nelocuită, căci nimeni nu era văzut pe acolo vreodată, nici ieșind, nici intrînd. Ruina aceasta inspira un soi de groază. Își avea, dealtfel, legenda ei.

Unii ziceau că, sub Ludovic al XIII-lea, fusese o casă cu o înfățișare destul de arătoasă, clădită din ordinul cardinalului de Richelieu și daruită tot de el vidanilor.

Se mai vorbea că se săvîrșiseră acolo omoruri fără de număr și că Mazarin, urmașul lui Richelieu, pusese să fie uciși acolo foarte mulți partizani ai Frondei, oameni față de care nu prea nutrea simpatie.

Ba se povestea chiar următoarea întîmplare :

Într-o noapte, spuneau cei mai știutori, înainte ca Ludovic al XIV-lea să-și fi făcut intrarea în Parlament, cu cizme pîtenale și bîrioasă în mină, Împăratul deținea puterea o adusesse pe regina-mamă în mai sus-pomenita casă.

Dar mai apoi, „escapada“ fiind dată în vileag, un tipograf pe nume Claude Marlot se apucă să tipărească pamfletul intitulat : „Tăbliia patului reginei care spune totul“, în care erau luate în deridere, în cuvinte biciuitoare, legăturile dintre Ana de Austria și Mazarin. Dragostea dintre regină și ministru era istorisită în vorbe murdare, iar autorul amănunțea cam în felul următor supliciile pe care acesta din urma le-ar fi binemeritat :

Să fie tras în țepă de turci, să îndure cleștele și focul ;
Să moară de foame, de sete, de furie, tot ar fi prea puțin.

Răstignire, torturi, ulei încins, smoala
Încetîșor picurîndu-i, fierbinte, pe spate,
Pînă la măduva oaselor,
Ori jupuit de piele de viu, pe burlă, pe șira spinării.

Firește, e lesne de închipuit că autoritatea judiciară s-a pus în mișcare, decretînd arestarea autorului acestui pamflet. Prin urmare, Claude Marlot fu prins și dus la Châtelet ; în aceeași zi, Camera de Tournelle îl osîndi la ștreang. În timp ce era condus, spre a-și îndura supliciul, mulțimea se buluci în calea sa, pe drumul dintre Palatul de Justiție și piața Grève ; gloata aceasta se apucă să strige, apoi să arunce cu pietre în soldați. În puțină vreme ea spori, iar soldații fură ciomăgiți de-a binelea. Oerolit de norod, osînditul o luă la sănătoasă ; dar fu urmărit și ajuns din urmă de „nazariști“, care îl urcau într-o barcă, spre a-l duce în casa unde avusese loc pretinsa întîlnire

amoroasă; cînd se lăsa noaptea, fu aruncat în Sena; din chiar porunca eminenței sale cardinalul.

Istoria aceasta — nu prea vrednică de crezare prin aceea că, stăpin al unui palat somptuos, Mazarin nu ar fi avut nici o nevoie să-și oprească a dormi într-o casă de pe malul Senei, oricît ar fi fost ea de confortabilă și de plăcut amenajată — a fost totuși socotită autentică, în poporul cel de treabă, în ura sa față de ministru, din cauza acelei zidiri poreclă de „Casa Cardinalului“.

Profăcută în ruină, Casa Cardinalului nu mai era alcătuită decît dintr-o încăpere la parter, a cărei ușă dădea, prin însuși faptul că dărîmăturile se grămădeau pe o insulă, spre fluviu; mai avea un cat, din care de asemenea nu mai rămăsese decît o cameră. O ușă dinlăuntrul încăperii de jos se deschidea spre o scăriță, dreaptă și strîmă, vulgar denumită „scara morarului“. Fiecare din aceste două încăperi primea lumina zilei de la o ferăstră aflată aproape la nivelul podului uzate, negoluite și mîncată de cari.

De foarte multă vreme lumea se obișnuise cu acea zidire care, de cum se întunea, părea a fi un birlog oarecare; chiar și marinarii nu-i mai dădeau nici o atenție ori de cîte ori ocoleau ori treceau pe lângă insuliță.

Cui aparținea stiva aceea de materiale, între care lemnul părea să precumpănească? Cui aparținea insulița însuși? Nimeni nu ar fi putut spune, iar Statul — Ludovic al XIV-lea, de vreme ce „Statul sînt eu!“ — s-ar fi văzut în mare încurcătură, de ar fi trebuit să întocmească vreun act de proprietate în acest sens.

Oricum, Casa Cardinalului exista și nu dispăru decît în 1710, înghițită de năvala apelor Senei, care a mai lăsat și podul de lemn cu lega insula Notre-Dame de cea a Palatului.

Cu vreo șase luni înainte de întîmplările istorisite în precedentul capitol, o femeie cu mers savant, cu capul lăsat îndărătnic în pămînt, urca pe malul fluviului, îndreptîndu-se, fără să-și dea posesiune seama, spre Paris.

Femeia aceasta, căreia nu i-ai fi știut da vîrsta, cu toate că părul albit aproape tot arăta că trebuie să fi pășit în anii bătrîneții, era slabă, uscată. De nu ar fi fost ochii

aceia în adîncurile cărora licărea o lumină ciudată, chipul ei ar fi putut părea șters, într-atît trăsăturile veștejite alungaseră orice expresie. Zdronețele ce o acopereau, adevărate rupturi soioase aruncate oricum, fără de alege-re, pe trupu-i nenorocit, cu greu s-ar fi putut numi veșminte.

Istovită peste măsură, stoarsă de puteri și clătîitoare, ea ajunse în fața Casei Cardinalului, deschisă primului venit. Își întoarse capul spre silueta aceea întunecată și lugubră, o privi o clipă, apoi cu un rîs sec, frînt, nervos, spuse:

— Acolo !... Acolo !...

După aceea cobori malul și o porni pe o limbă de pămînt moale, desfundat, un fel de banc milos rămas desoperit după retragerea apelor, ce putea sluji ca loc de trecere, fleșcău și lunecos, spre mica insulă.

Afundîndu-se în pămîntul tremurător, picioarele ei ridicau stropi mari care îi minjeau pulpele. Cînd și cînd își pierdea echilibrul, suprafața lunecoasă îi fugea de sub picioare, dar ea nu-și desprindea privirea de la ușa aceea, urmîndu-și neconținut calea și repetînd ca un refren :

— Acolo !... Acolo !...

În sfîrșit ajunse la ușă, tinta dorinței sale și nu avu nevoie să o împingă decît ușor, căci se și deschise îndată pe jumătate. Intră, aflîndu-se astfel în încăperea de la parter învătăli cu bezna, ochii ei deslușiră într-un ungher o grămadă de paie ce răspîndea un fel de duhoare. Cînd văzu paiele acelea, se bucură atît de tare, încît rîsul i se întoarse :

— Acolo ! Acolo !

Și, prăbasîndu-se pe grîniada aceea de gunoi, rămase nemîșcată, ca și moartă.

Trecuse o bună bucată de vreme de cînd sta astfel ca proștită, cînd ușa pe care ea o închisese la loc se deschise iarăși, împinsă de un bărbat. O rază de lună își aruncă lumina peste trupul cerșetorei, fără ca ea să se sinchisească.

— Hei, tu de colo ! strigă noul venit. Ce s-a întîmplat ? Violare de domiciliu ?

Apoi, cu vîrfurile încălțării îngroșate de glod, căci și el trecuse pe același, pe singurul drum ce ducea la Casa Cardinalului, înghionți femeia.

ascundă, dar împinsă de sminteală și nemălamintindu-și nimic din cele ce o tulburaseră, cobora taluzul, spre a ajunge la o pasarelă ce ducea spre o barcă încărcată cu birne. Zărind o scobitură în stivuirea aceea de lemne, ea șopti, fără să-și mai desprindă privirea de la locul acela :

— Bine, acolo !

Și, culcându-se în solul acela de căuș, adormi bușlear, mirînd asemenea unui cîine mulțumit.

Cînd se deșteptă, noaptea coborîse de mult. Înfrigurată, se ridică și urcă, fără să-i pese de primejdie, pe bordura vasului, înaintînd pînă la pasarelă. Ai fi zis că ochii ei știau vedea în beză. Că, prea puțină bagare de seamă pentru locurile unde își punea din nou, ca parca, ar fi căleat pe pămînt sigur, ea ajunsese pe taluz și își urma drumul la întîmplare, fără să încerce cîtuși de puțin să știe unde anume se află.

A mers astfel toată noaptea. În zori, ajunsesese departe de Paris, în cîmp, urmînd toate căminile ce i se descindeau în față. Spre a-și potoli foamea care o chină, intră într-o arătură și smulse cîteva rădăcini pe care apoi le rosti. Apa unui izvoras ce serpura pe fundul unei ripi îi osteri setea. Cei cîțiva țărani pe care îi întîlni o priveau, unii cu curiozitate, alții cu milă. Pe cînd traversa Choisy-le-Roi, o femeie îi dădu o bucată de piine neagră ; nici măcar nu-i mulțumi.

Mergea intruna, de parcă socotea că-și putea să o facă. Săptămîni în șir a trăit din mîncămintelor și din furtușagurile, fără de însemnătate, salvîndu-se pînă cînd o oră livezi.

Într-o dimineață ajurse la porțile unei oraș marelui. Dacă ar fi fost în toate mințile, ar fi putut afla și numele : era Orléans.

Acolo, peste măsură de slăbiți, se prăbușeau lumea se îmbulzi în jurul femeii cu înțaișare cadaverică. Chiar se alcătuiră grupuri.

— E moartă ! își dădeau unii cu părerea.

— Încă nu... Mai respiră ! ziceau alții.

Dreptele aveau aceeași. Cîteva în liniile illece o ajutară cu cele de trebuință. Cînd își veni în simțuri, privirile rălăcite, cuvintele fără șir i-au lămurit înțelesul stărilor.

— E o smintită ! constată o bătrînă.

— O nebună ! întăriră ceilalți în cor.

Și iată că oamenii aceia buni la suflet, mulțumiți de mica distracție izvodită de neașteptata întîlnire, se grăbiră să o ducă la jandarmerie, unde primul magistrat al orașului — după ce chemă un medic și după ce se încredință că nu avea asupra ei nici un act care să-i descoperească identitatea — o internă într-un ospiciu.

Acolo ea stătu ani mulți, primind tot felul de îngrijiri.

Răstimpul acela a însemnat, de cînd i se întunecase mintea, una din cele mai blinde perioade din amarnica ei viață. În creierul acela tulburat se înstăpini un calm oarecare. Totuși, o anume idee fixă începuse să-i cuprindă tot mai tare mintea bolnavă. Ideea aceasta se tîlmăcea în următoarele cuvinte pe care le repeta neîncetat :

— Mă așteaptă !... Vreau să-l văd !.

Tot auzindu-le, cei care o îngrijeau începură să se obișnuiască cu ele. Și pentru că era tare blîndă, nici supravegherea ei nu se dovedea prea aspră. Pleca, venea, fără să i se dea multă atenție.

Dar nebunii sînt stăruitori în ideile lor și nu țin seama de altele mai înțelepte.

Și astfel îi veni într-o zi gîndul să părăsească ospiciul. Dar cum ? Dincolo de hotărîrea luată, mintea ei nu mai putea lucra. „Sa iasă !”, să umblesc !. Pentru că totul să-și luia în aceste cîteva cuvinte.

Apoi, de parcă ar fi vrut să-și încuviințeze gîndurile, ea găsi puțintel să-și ducă la îndeplinire hotărîrea. Smintitii nu cunosc pedici, ori cel puțin nu le dau în seamă.

Ospiciul în care se gasea nu semăna nici pe departe cu frumoasele edificii de acest soi din zilele noastre. Era un palat vechi, de pe vremea lui Carol al VII-lea, care slujise de adăpost pentru Dunois. La Hire și Poton de Xaintrailles, cei trei vajnici prieteni ai Fecioarei. Chiar și pentru Jeanne d'Arc, după ce îi alungase pe englezi, în pofida lașității „drăguțului prinț moștenitor”. Palatul acesta, foarte mare, era alcătuit din trei caturi : încăperile cele mari fuseseră în așa fel împărțite, încît să se preschimbe în numeroase camere mici, trebuitoare internaților. Doar cei foarte grav bolnavi erau supravegheați. Convaleșcenții sau cei a căror stare nu cerea îngrijiri deosebite locuiau separat ; fiecare avea camera lui, cu o

frustra ce da într-o stradă pastie pe lafel. După stîngerea, nimeni nu cuteza să mai treacă.

Canalea de apă de Teresina se afla la catul întii. Pietre mari, ieșite în afară, se înșiruiau pe perete, pînă înspre tencielă. Mai mult deît atît, un burian prin care se scurgea ploaia trecea chiar pe lîngă fereastra ei, astfel ca îl putea atinge cu mina. Smintita le știa pe toate.

Iar se sculă, de cum rămase singură deschise ușurel fereastra și săli sale și, fără să-i pare de pîmînt, se aplecă cu o mîrî de burian și cu coala de bară de sprîncenă pe care o ținea în mînă, dăbînd cu pieptul pînă pînă pe coala de bară și care o suflă în afară. Alinau cu o prăcădă pe care o ținea în mînă cea mai mare pe care o ținea în mînă. Într-o clipă începu să coborî. Pînă a se opri, fără a-și trage cituși de puțin sufletul, ea o porni pe strada pustie, apoi pe altele și se trezi în plin cîmp. Mergea ca o urzică cu șasprezece ani, scabînd în sens invers drumul făcut atunci. A doua zi, cînd fuga ei fu observată, fu vestit ofițerul de jandarmi. Dar acesta se mulțumi să spună :

— Dacă se va întoarce, o vom primi.

Pe noaptea ospiciului încuviința asemenea hotărîre înțeleaptă. Forțările ce-i erau puse la dispoziție nu-i aveau întotdeauna, astfel că o gură mai puțin însemna ceva pentru slujbașul acesta.

Iar sînt na nebună mergea intruna, repetînd în totîntîrîsului acelaia zguduitor care îi sfîșia pieptul :

— Mă așteaptă !... O să-l revăd !...

La Chateay, o tinăreă mamă mîlă — fiica celui care îi înfîșurase o bucată de pînă cu șasprezece ani în urmă — o sili să mînfînce un blid de fiertură.

Iată cum a ajuns ea la Paris, în a doua urzică a drăgoșului pe malul sîng al Senei și cum lămură în fața Cardinalului.

De atunci se făcu zădă, Laurent care era Teresina, sfîșie pînă la pînă și se sculă în fața lui.

— Să nădărdum că diseară nu o mai găsesc aici.

Dar se înșela.

Cum se aplecă pe la mîncare în următoarele, nebuna, sprijinită de pervazul ușii, părea să-l aștepte.

De data aceasta, în afară de o plină de patru livre, el se sculă în fața ei o grămadă de rîni și de prădare.

Teresina se ridică și, întinzînd mîinile, rosti cu glasul acela venit parcă de dincolo de mormînt :

— Mi-e foame !

— Poftim, bătrînico, făcu Laurent cu ciudă, poftim ia-ți partea !

El se aplecă asupra ei, luă un colț de pînă și o spînzare de cămășă, aplecînd pe un ton pe care putea să-l distinge de la toate celelalte :

— Dacă greșesc, dacă vrei să-ți faci din asta un obicei. Las'că-i pun eu capăt.

Nebuna tăcu, se așeză și înfulecă ce i se dăduse.

— Într-o clipă, ai de gînd să s'ai mai aici ? unu Laurent, între două îmbrăcături zdravene.

— Poftim ! răspunse Teresina, repetînd cu atîta tăcuvintele îndrăgite, încît Laurent tresări.

Cum ai spus ? bombăni el, conținînd din neputință.

— O să-l revăd ! spusă iarăși nebuna.

— Să-l revezi ?

— Da.

— Pe cine ?

— Pe el !

— La naiba cu tine, femeie aducătoare de necazuri, ai să-l revăzi ?

Ei, nu ! Asta nu !

— O să-l revăd ! continuă Teresina vorbind parcă singură.

— Nu mai spune !...

— O să-l revăd departe... foarte departe... acolo ! Și o să-l găsim !

— Cum încă unul ! izbucni Laurent, a cărui curiozitate se sfîșie de-a binelcia. Ai putea să-mi spui pe cine ?

— Pe fiul meu ?

— Așa s'ar trebui de familie care nu mă privesc, constată filozofic indiscretul.

Apoi, tolănindu-se pe movila de paie impuțite, încheie, spre a pune capăt vreunei noi destăinuiri :

— Dacă vrei să-mi dai ascultare, bătrînico, acum ai să dormi !... În ce mă privește, nu te mai ascult. Bună seara !

Închise ochii și, ca în ajun, nu întârzie să guste din odihna cugetului și a foamei potolite.

Lungă vreme, foarte lungă vreme, nebuna rămase gînditoare, cu privirea-i fixă pierdută în beznă. Încetul cu încetul însă, somnul tot o birui, astfel că se prăvăli în mizerabilul ei culcuș, murmurînd cît se poate de încet :

— D'Artagnan !... Georges !

Zilele și nopțile se urnară — nopțile mai cu seamă — fără să aducă vreo schimbare în traiul acela.

Laurent, care bombănise atîta la început, începuse să se învele cu „bătrîna femeală”, cum îi plăcea lui să-i spună.

Pe de altă parte, întrucît el nu o brufțuluia, Teresina începu să prindă drag de el, simțîmint care se trădu printr-o supunere aproape copilărească.

Stătea necontenit închisă, nu ieșea niciodată. Laurent pleca de cu zori și nu se mai înapoia decît în puterea nopții.

Măsurile de prevedere se dovedeau trebuincioase, tocmai pentru a nu trezi niscuiua bănuielei. Dacă s-ar fi aflat că în Casa Cardinalului locuiește cineva, poate cu cine știe ce proprietar s-ar fi trezit să alunge din dărăpînătura aceea și bărbatul și femeia, ori să le ceară vreo plată.

Să plătească ? Dar cu ce ar fi putut plăti nenorociții ? Ca să-și ducă traiul de azi pe mâine — dacă trui putea fi numită asemenea viață — golanul exerciția profesia denumită în zilele noastre „pînditor pe la bariere”. Cel mai adesea cerșea : alături șierpelea fără rușine ; dar se întorcea totdeauna la culcuș fără să aibă, ce-i drept, vreun merit în aceasta, căci era alungat de oriunde, într-atît îi era de respingătoare mîna și de lefteră punga.

Într-o seară, după șase luni de asemenea cumplită viață, nu pentru Teresina, căci nebunii găsesc mereu toate bune și la locul lor, ci pentru tovarășul ei care își moinea furia, așteptînd clipa izbăvitoare, într-o seară, deci, Laurent se înapoiea plin de bunătați. Pe dată, și spuse Teresinei :

— Bătrînico, ne despărțim.

La început, Teresina nu pricepu. Îl privi ; era felul ei de a pune întrebări.

— Zic, mai spusese o dată Laurent, că începînd de mîine nu o să mă mai vezi !

— De mîine ?

— Da.

— Ah !

Și capul bătrînei căzu încet pe piept.

Laurent dădu din umeri.

— Nu înțelege, își spuse el. Nu-i decît o sărmană fără de minte. Iar eu mi-am îndupălit atîncei, în prima seară, că era a căbri de șarcat... Unde îmi era oare capul ? Și se trase în cotlonul lui.

Deodată tresări și ascultă. Auzea un anume zgomot care, fără să știe nici el de ce, îi îndurera și îl făcu să ridice capul.

— Hohote de plîns ! murmură el, sculîndu-se ca să se apropie de Teresina.

Nebuna plîngea.

— Halde, halde, bătrînico, zise el mișcat — căci e foarte adevărat că pînă și cei mai mari neîntrebici pot nădărnici simțămînte bune — fără copăniți din astea... Am găsit o slujbă !... Mă înțelegi ?

Nu mai îndrăznea să-i vorbească urît... De ce ?... Își dădea el oare seama ?... Durerea acelei nenorocite îl făcea să se poarte astfel.

Apoi urmă :

— O slujbă bună... care o să-mi îngăduie să trăiesc cîntît... sau aproape. Dar asta nu înseamnă că o să te parasesc cu desăvîșire. O să vezi, o să ai grijă de duminecă și eu ajutorul stăpînului meu care așa cred, totuși șaluciu, o să fac să îmi permită la spitalul Salpêtrien. Ce zici ? Aole, o să te sîmțim bine !. Dar pînă atunci o să aduc de ale grîu !, mai totuși o să te las pe tîn, doar pentru ei cîva zile ; apoi, de cîte ori o să vin, o să aduc cele trebuitoare !... Însă nu vreau să mai plîngi... Nu-mi place asta !

Înfrîmîrea pe care o avea asupra acelei nenorocite era atît de mare, încît ea își înălță capul și se strădui să sarîdă.

— O să te întorci ?

— Făgăduiesc !

Femeia îl privi ținută în ochi și murmură cu același glas cu care, în urmă cu câteva luni, vorbise despre ființa iubită.

— Te voi aștepta !... Te voi revedea !

Laurent se ținu de cuvânt. Înainte de plecare, el lăsă nebunei o bogată provizie de pâine și alte cîte ceva de ale gurii, rămășițe de la baronul de Souvré.

Nu putem susține că nu s-ar fi abatut de la cele plănuate ; dar întâmplările aveau să-l silească să-și țină cuvîntul și să se întoarcă la Casa Cardinalului.

Oncum, în cele opt zile de după plecare, el veni de patru, cinci ori, pe timpul nopții, să vadă ce face tovarășa lui de mizerie și să-i aducă unele provizii.

În după-amiaza zilei în care urma să aibă loc serbarea dată de președintele Lambert de Thorigny, baronul îi spuse lui Laurent :

— Diseară mă însoțești.

— Bine, domnule baron ! răspunse cu glasul acela mirosos pe care îl avea cu stăpînul său.

— Cunoști casa Lambert ?

— Dar pe dinafară, domnule baron !

— Acolo vom merge.

— Sint la ordinele domnului baron !

Se pregătea tocmai să se depărteze, cînd de Souvré îl rechemă, spre a-i spune cu glas scăzut :

— De cum vom sosi, vei încerca să afli, cu discreție, planul apartamentelor.

— Așa voi face, domnule baron.

— Mai ales în ce privește ușile... îndesebi ușile, stăruie acesta.

— Le voi dibui pe toate !

Apoi, pe alt ton, vălul întrebă coborînd la rîndul glasului, pînă la murmur :

— Să iau și arme ?

Baronul înălță capul, privi, cugetă vreme de cîteva minute, apoi scurt :

— Știțelule, ești de neprețuit !... Ia și arme !

— Domnul baron va fi ascultat fără de gîos.

— Du-te !

Laurent se depărtă, zicîndu-și :

„Ia te uită ! Ia te uită ! Pare-mi-se că stăpînul meu prea vroia să mă cîștigî pîgătește o mîca nelegitimă. Apoi zîmbind : asta o să-mi aducă un cîștig.“

Apoi, cînd a îndepărtat neîntrebînd poruncile primite, întorsit de bine, încît nu se mulțumise doar cu soluțiile pe care le îndulzeau învinșii ; voia să cunoască și de cealaltă parte, nu pentru stăpîn, ci pentru el însuși. Cu pușca și vesnic trează, simțea nevoia să cunoască instinctul și spunea că avea te culege în lumea în care pătrunsese.

Iată cum, din culoar în culoar, din ușă în ușă, el ajungea la fada unor lambriuri ce i se pătrău cîlate. „Iată“, gîndi el, după ce privise îndelung în ce culoare, „eu nu se îngemanează prea bine ; chiornă neagră, ca și mine.“

Proprîi glumă îi făcu să zîmbească. Tare se mai uita pondeș !

Cere a pînourile, ciocnînd scurt cu degetul, de două, trei ori.

— O ușă ! descoperi el. Bănuiam eu !

O împinse ușurel. Se deschise.

— La naiba, trebuie să aflu și unde se ajunge pe aici ! se pînă neîntrebînd, dînd încetișor la o parte tapiseria care se afla de cealaltă parte și vîrîndu-și capul.

Era, după cum știa, galeria. Derainăgă de o atît de prăpădită de curare, Laurent se pregătea să o ia înapoi, cînd zări, la mică depărtare, umbrele a trei bărbati.

Într-o clipă, el desluși zgomot de pași venind din direcția pașii. Își trase capul și ramase încrăcunit. Peste cîteva momente, cînd era la el niște glasuri ; se hotărî să se uite din nou ; curiozitatea învingea prudența de care nu ar fi trebuit să se lase, astfel că se surcînd, îl înălță ca un șarpe prin locurile în care stăteau umbra și putu înainta cîteva pași.

Tocmai cînd, tot ce auzi, fără să priceapă însă mare lucru în stîin un viu interes. Încleșe că asista la o reînălțare a unui vechi mușcătoare. Tatăl și copilul se aplecaseră în platule celuilalt. Nu rămase nepăsător ; în clipa în care se aplecaseră la o scîndă ; zîmb. și murmură :

— Îți mulțumesc, Doamne !... E ca într-o comedie de Molière !

Dar ce nume purtau personajele ? Iată ce ar fi vrut să știe.

Până atunci, până ce-i va fi dat să le afle, dacă îi va fi dat, își așantise asupra lor privirile, astfel încît să-și întipărească bine în minte trăsăturile chipului lor. Dar vrîndu-și prea mult capul, spre a vedea mai bine, piciorul lovi ușor stîlpul în spatele căruia sta ascuns. Atunci îi fusese semnalată prezența de către Georges, și astfel fusese silit să dispară, închizînd după el tainica ușă. Înainte de a porni însa în căutarea baronului de Souvrie, se întoarse spre galerie și murmură :

— Aflu eu cine sînteți !

XXVI

DIN NOU ÎMPREUNĂ

Să ne întoarcem la ducesă și la domnul de Thorigny.

Acesta se retrăsese, cu discreție, într-un colț ; după plecarea baronului de Souvrie, el se apropie de ducesă.

— Ei bine, dragul meu președinte, spuse Inès de Sandoval, silindu-se să suridă, v-ați păstrat aproape neutru în acest asediu al persoanei mele, dar vă iau ca arbitru.

— Ca să fiu sincer, ducesă, răspunse de Thorigny, ați greși dacă nu ați știți : tot ce v-a spus baronul de Souvrie este adevărul adevărat.

— Crezi că v-aș putea fi de folos ?

— Fără îndoială !

— Așadar, nu trebuie să lupt împotriva acestei idei care v-a cucerit cugetele, pe al dumitale și pe cel al baro-

nului !... Fie !... Voi face cu dragă inimă ceea ce îmi veți cere !

— Noi nu vă cerem, ducesă... Vă rugăm !...

— Iar rugămîntea voastră va fi împlinită. Totuși, adăugă ea, dați-mi — nu spre a mă convinge, ci spre propria-mi mulțumire — unele lămuriri.

— Ce doriți să știți ?... Puneți întrebări !

Ea îi făcu un semn să se așeze.

Președintele își trase un fotoliu și luă loc lângă ducesă.

— Vă ascult !

— Haide, spuneți-mi cu mină pe inimă, cine a semănat ideea acestei conspirații ?

— Vreți să știți cine ?

— Firește.

— O, ducesă ! Totul ! Tot ce se petrece, tot ceea ce se face, toate actele ce se săvîrșesc în numele regelui !... Nu Ludovic al XIV-lea guvernează, ci doamna de Maintenon, pe care o urim cu toții !... Slatul a ajuns în miinile ei și asta înseamnă decăderea națiunii !

— Crezi ?

— Totul o dovedește ! continuă domnul de Thorigny. Apoi, aș vrea să nu mă luați drept un spirit influențabil. Nu-l iubesc pe rege, nu ! Pentru ce ? V-am spus-o în chiar seara aceasta. Totuși, înainte de ultima-i nebunie, cea mai cu neputință de dres, nimeni ca mine nu-l socotea mai în stare a ține sus demnitatea tronului Franței, căci cusururile lui păleau de fapt pe lângă regestile sale virtuți. Astăzi, el nu mai înseamnă decît o jucărioară în miinile unei țicnite bătrîne... Să ne întoarcem în urmă cu cîțiva ani și vă voi putea dovedi spuselor mele.

Și intrucît ducesa încuviință din cap, de Thorigny urmă :

Cucerit de spiritul și mai cu seamă de iscusința văduvei Scarron, cu care se căsătorî în taină — lucrul este dovedit — regele se plăcă foarte repede voinei acestei femei ca inimă rece, aspră, insetată de putere și, pe deasupra, de o cucernicie superstițioasă. Cite nu a făcut, ajutat fiind de părintele La Chaise, iezuitul acesta cu două fete, spre a-l convinge pe monarh că gloria și propășirea coroanei sale cereau în aceeași măsură nimicirea protes-

tantismului, că însăși pronia cerească îi încredințase asemenea menire.

— Da, murmură, gînditoare Inès. Iar aceasta a înălăcrimat numeroase familii cărora li s-au răpit copiii, sub motivul convertirii.

— Iar Louvois... urmă de Thorigny.

Curmîndu-i însă pe loc vorba, ducesa izbucni :

— Să nu-mi vorbești de omul acesta !... Să nu-mi vorbești niciodată !...

Fără voia ei, glasul i se înăsprise.

— Ba dimpotrivă, ducesă, să vorbim !

— Domnule de Thorigny !

— Da, să vorbim ! stăruî cu aprindere prezidentul : *Spune-mi a vă dovedi că și nouă ne-a făcut tot atita rău cât și dumneavoastră.*

— Nu vei putea dovedi ! Este cu neputință !

— Oricum, voi încerca ! Omul acesta, continuă el, i-a urmărit pe hughenoti pînă în Ceveni. Cine a trimis, spre a-i constrînge, misiunea aceea incizmată, cunoscută sub numele de *Dragonade* ? El !... Cine a poruncit masacrarea, nimicirea acelor mii de nevinovați ?... El ! Numai el ! Iar regele a încuviințat toate acestea ! Iar regele nu a spus nimic, nu a făcut nimic pentru a opri sîngele care curgea în valuri. Louvois a murit, ce-i drept, dar a rămas Ludovic al XIV-lea, care trebuie să ia asupra-i greutatea minisrului său ; căci în loc să se poarte mai bine, după ce Louvois nu a mai existat, a căzut mai mult ca oricînd sub influența doamnei de Maintenon, femeia aceea neînsorită, cu care a conlucrat la decăderea Franței.

Vreți vreo dovadă ? Ei bine, regele acesta mare, în fața căruia au ingenuncheat toți suveranii, a fost silit să-și plece la rîndu-i fruntea în fața Bisericii Romane ! Asta ne-a costat Avignon-ul, pe care a trebuit să-l înapoiem odată cu venirea papei Alexandru al III-lea... Cine a încălcat tratatul de la Nimègue, pentru a-l ocoli pe Iacob al II-lea, regele detronat al Angliei ? Cine, în sfîrșit, a adus Franța în starea de acum ? Cine a făcut-o să se afle la cheremul tuturor puterilor ? Ludovic al XIV-lea, Louvois și doamna de Maintenon !... În urma tuturor acestor fapte, încheiate de Thorigny, socotîndu-l

ledeemn a mai guverna, am hotărît să-i proclamăm cădere.

Ducesa se ridicase. Cu chipul chinuit de o tulburare puternică, cu pleoapele pe jumătate lasate, se aplecă mai tînuș puțin în flacăra ce-i mocnea în privire, ducesa roși cu hotărîre :

— Ce-mi pasă, la urma urmelor, ce a făcut regele ? Nu mă interesează decît omul, nu vreau să-mi amintesc decît de actul josnic pe care l-a săvîrșit îngăduind sau ordînd, poate, asasinarea contelui Rene, soțul meu !... Doamna de Maintenon ? Nu o cunosc și nici nu vreau să o cunosc !... Este străină de necazurile mele. Dar pe ea, pe rege, îl urăsc, cu toată ura pe care am nutrit-o împotriva minisrului său. îl în răspunzător de cumplitele vini pe care le aducem cîndul și de aceea accept propunerea făcută... Mergeți la baron, spuneți-i să i aducă pe cei cîțiva gentilomi încă nehotărîți și fîți cu toții aici peste o oră ; vă voi aștepta... Dacă influența pe care credeți că aș putea-o avea este adevărată, voi înfrînge și ultimele șovăieli...

— O, ducesă ! Ducesă ! se bucură Thorigny. Salvați Franța !

— Nu ! răspunse ea cu glas mușcător. Soarta Franței mă privește mai puțin ! O iubeam, pentru că îmi dăruise pe René și pe Lîlias... Mi i-a luat înapoi... Cu ei a plecat și inima mea ! O, e crudă Franța cu spaniolii... Vreau să mă răzbun... vreau să răzbun în același timp pe Maria Tereza, nobila și nefericita mea prietenă...

Inès se opri un răstimp, pentru a urma cu și mai mare înfocare :

— Mergeți, dragul meu prezident, mergeți !

Domnul de Thorigny sărută respectuos mina albă ce i se întindea și se întoarse în saloane, încîntat de misiunea pe care o avea de îndeplinit. Ducesa se lăsă să cadă într-un fotoliu și începu să-și adune gîndurile. Trecutul prînze iarăși viață, umplîndu-i amintirile cu tot ceea ce avea mai groaznic, după o fericire mult prea scurtă. Îi revăzu pe conte într-un lac de sînge, i se păru că-și vede și fiica răpită de brutele care o chinuiau și, pentru prima oară de cînd o întîlnise pe Marie, lacrimile îi izvorîră iarăși din ochi și i se rostogoliră pe obraji. Fiica ei !

Amintirea aceasta, îndeosebi, o făcea să sufere cumplit ! Putuse uita oare de ea pînă într-altul, încît să înceteze a o mai căuta ? Da ! Se căuta și își spunea în gînd mamă rea !... Se învinuia că nu se mai gîndea decît în arare răstăpuni, iar cînd încercă pentru a mîia oară să-și reamintescă koana copilului în leagăn, o alta îi apăru : era a Mariei ! Marie !... Cum de avea atîta putere asupra ei ? Zădărnice încercări să înțeleagă... Căută să-și reamintescă trăsăturile micuței Liliș, ale copilului ei... Dar necentenit chipul Mariei era cel care îi răsărea în față. Atunci se revoltă. Dragostea pe care o nutrea pentru o străină i se păru odioasă. O datora alteia, fiicei sale ! De ce o dădăta acestei necunoscute ? Neaflind răspuns la întrebare, găsi că vinovați ar fi soarta, Dumnezeu și fu gata să blesteme. Iar răzburarea, dorința aceasta nepotolită, învîlmășindu-se cu celelalte simtăminte ale ei, se contopeau în cugetu-i slăbit, ucigîndu-i pentru scurtă vreme celelalte însușiri. Chîn groaznic și nespun, îndurat ori de cîte ori își întreba conștiința. Și, ciudat fenomen, cu neputință să și-l lămurească, de vreme ce conștiința o lerta.

Ușa ce dădea spre anticamera din fața galeriei se deschise încetîșor ; era Georges d'Artagnan.

Ducea nu-l auzi, nu-l văzu ; abia cînd fu chiar lingă ea și o salută, ea întoarse încet capul.

— Dumneata ! făcu ea, fericită că cineva o smulgea amarelor ei gînduri.

— Eu insumi, doamnă ducesă, răspunse tinărul. Ierta-mă că ma prezint astfel în fața dumneavoastră, dar ceea ce vreau să vă spun este foarte grav !

— O, foarte grav ! repetă ea, încercînd să suridă. Nu cumva conspiri și dumneata, cavaliere ?

— Nicîdecum, doamnă ! Să mă teroască sfîntul !

— A, și pentru ce mă rog ?

— Pentru că un gentilom care a jurat credință regelui său nu are voie să-și calce legămîntul !

— Dar dacă regele se dovedește nedemn de a primi legămîntele ce i se fac ?

— El nu are a da socoteală decît Domnului !

— Cu alle cuvînte, murmură ea cu un zîmbet schimonosît, e un semîzeu care poate săvîrși orice nelegăture ;

fără a fi pedepsit. Ei bine, eu, domnule, adăugă ea rîdînd glasul, nu m-am legat cu nici un jurămint în fața acestui mîrșav monarh !

— Rogu-vă, doamna...

Ea îi curmă vorba.

— Dar cum ai aflat că-i vorba de o conspirație ?

— În seara aceasta, în saloanele palatului în care ne aflam, mi-au fost șoptite la ureche cîteva vorbe.

— Și nu vrei să te alături ei ?

— Așa cum nici dumneavoastră nu ați face-o, doamna...

— Domnule !

— După ce îmi veți fi dat ascultare ! continuă Georges netulburat.

— Adevărat, uitasem : cele ce ai să-mi spui sînt lucruri foarte grave ?

— Foarte !

— Așadar, vorbește, domnule !

Tinărul făcu cîteva pași ; apoi, după ce se înclină, rosti cu glas hotărît :

— Pentru cîteva clipe, doamnă ducesă, vom lăsa, credeți-mă, politica deoparte.

— Fie, cavaliere... Și despre ce vom vorbi ?

— Despre lucruri mai apropiate sufletului !

— Mai apropiate sufletului ?

— Și care vă vor privi mult mai îndeaproape, sînt sigur, decît orice soi de conspirație.

— Adevărat ?

— Sînt pe deplin încredințat.

— Știi că mi-ai stîrmit, peste măsură, curiozitatea ? Georges schită o plecăciune.

— Ei bine, lămuriți-mă, urmă ducesa.

Iar fiindcă el tăcea :

— Ce te oprește ?... Gravitatea lucrurilor ?

— Poate ! îi răspunse el, mult prea absorbit de cele ce avea să spună pentru a înțelege că era luat peste picior în privința greutății tainei sale.

— Nu te teme, urmă ea, tot cu o umbră de ironie ; poți vorbi fără opreliște !... Sînt curajoasă și am devenit, într-un anume fel, destul de nepăsătoare.

— Ei bine, doamnă, cu atît mai bine, urmă hotărît Georges ; căci cugetul dumneavoastră va trebui să-și

amintescă de o zi îngrozitoare, menită să vă pricinuiască adincă tulburare !

Înșăntăcit atunci cu un glas care nu mai părea atât de sigur :

— Despre care zi vorbești ?

— Să presupun în o clipă, continuă grav tinăru, să presupunem că ne aflăm în noaptea de doisprezece aprilie a anului 1678...

— În noaptea de doisprezece aprilie 1678 ?

Atunci, da, ea s-a aplecat în picioare, de parcă trupul ei ar fi fost pus în mișcare de un arc ; privirea ei era rădăcinată, gura satulă, expresia chipului cumplită, amenințătoare.

— Noaptea de doisprezece aprilie 1678 ! mai repetă ea.

— Da. Și mai presupuneți că în loc să vă aflați într-unul din saloanele palatului Lambert de Tholugay, ne-am găsi...

— Isprăvește ! izbucni ea într-un fel de geamăt.

— În fața cheiului Pont-Marie, la răspintia dintre cheiul Anjou și strada La Motte-aux-Papelards.

— Ah, exclamă ducesa, ducându-și mîna la inimă. Și, cuprinsă de amețeală, se prăbuși în jilț.

Ochii ei priveau țintă în gol. Trăi o clipă de nebunie. Vru să vorbească, dar nu izbuti. Rămase astfel, nemișcată, cu brațele atîrnînd, cu buzele tremurînd în neștire, cu respirația întretăiată.

— Veniți-vă în fire, vă rog ! strigă tinăru, apropiindu-se în grabă și cu o mai deosebită de efectul produs, cu cît creștea el în repăsarea pe o parte a diavolului. Veniți-vă în fire, dă-mă și ascultați-mă, vă rog, vă rog din suflet !

De-aia făcu un efort să-și recapete cumpătul. Apoi, cu glas întretăiat, cutremurat de hohote de plîns :

— Ah, domnule, ce amintire mi-ai adus în față !

— O amintire cumplită, știu !... Dar trebuie !...

— Trebuie ? repetă ea, parcă fîc să știe ce spune.

— În noaptea aceea, urmă Georges, un gentilom a fost asasinat.

— René !

— Domnul conte d'Ablincourt, soțul dumneavoastră...

— Cum, știți ? se miră ea.

Apoi, așa după cum baronul de Souvré se minunase întîlnindu-l pe Georges în colba podului, ea adăugă ca pentru sine :

— Este noaptea stafiilor !... După șaisprezece ani, doi oameni mă recunosc și îmi vorbesc de conte, în mai puțin de o oră !

— Și tot zise cavalerul, răspunzînd la prima frază, singura pe care o auzise.

— Dar cine ești dumneata, de-mi poți reaminti toate acestea ?

— Un prieten, doamnă !

— Și celălalt mi-a spus același lucru, gîndi ea. Apoi, cu glas tare : Un prieten. Oare mai am prieteni ?

— Aveți, doamnă ducesa, nu vă îndoiiți. Iar prietenii aceștia neștiuți sînt poate tot atât de sinceri pe cît de devotați.

— Atunci, reluă ea, regăsindu-și o parte din puteri, în loc să mă țină pe loc, de ce nu mă îndeamnă la răzbunare ? Îmi cunoști taina și te prinde mirarea că-l urăsc pe rege ? Dacă mi-ai fi cu adevărat prieten, te-ai alătura urii mele și ți-ai dăruia brațul pentru a-l lovi.

Tinăru d'Artagnan se simțea destul de stingherit în fața acelei porniri războinice, iar apelul indirect ce se făcuse la prietenia sa îl punea în și mai mare incurcătură... Totuși, prezența sa de spirit nu-l părăsi nici de astă dată :

— E... ! altelevea mult mai dornic a se răzbuna...

— Altelevea !... Cine, mă rog ?

— Domnul conte d'Ablincourt !

Ea îl ațîntă cu privirea și, îngrozită, blîugul cuprins din nou de un tremur :

— René !... Nu te înțeleg... Vorbește limpede...

Georges căută tocmai anume cuvinte de răspuns, momente să-și indulcească, pe cît cu putință, emoția puterilor pe care o pricinuisese, cînd sărmana femeie întrebă în răstimp :

— René ! Ah, Dumnezeu !... Ai vorbit de René ?

Apoi, cu un răstimp în care își aduse mîinile la frunte, și-o :

— Contele d'Ablincourt se poate răzbuna, răzbunându-se... ? Asta ai vrut să spui, nu-i așa ?

Cavalerul încuviință printr-un semn al capului.

Atunci ea scoase un strigăt groaznic :

— Ah, Dumnezeu mare, Dumnezeu bun ! René nu a murit ?

— Trăiește !

Femeia se clătină. Georges o sprijini.

— Nu mă amăgești, nu-i așa ? întrebă ea după câteva clipe. Prea ar fi crud dacă mi-ai da o speranță ce nu și-ar putea afla împlinirea ! Ar fi un chin de nespus... După ce am suferit alit...

— Nu, doamnă, nu ! răspuse tânărul. Nu vă amăgesc ! Contele trăiește. Vă jur !

— Trăiește, repetă ea fericită, împreunându-și mâinile ca pentru a mulțumi în taină Cerului.

Incredințat că va pricepe încă o tulburare puternică, dar sigur înăuntrul sufletului său că vrednica femeie va ști să îndure bucuria mult prea mare ce avea să i-o aducă, Georges continuă, scurtând într-un fel misiunea ce-i fusese dată :

— Soțul dumneavoastră trăiește, doamnă... și fiica dumneavoastră...

— Fiica mea ? întrebă ea uluită.

— A fost salvată...

De data aceasta lovitura doborâ trupul acela mult prea firav și atât de zdreănat. Soția de cavaler, ducesa se lăsă ușor pe spate și rămase neclintită, cu ochii pe jumătate închși. În tineri ei o ușă se deschise între cele două încăperi se deschise ; era contele d'Ablincourt, care o ținea îmbrățișată pe Marie. Se apropiară încet șor urmași de Folavril și de Malvenu care, cînd și cînd, își stăvileau ca pumnii năval lacrimilor. Georges le făcu loc.

— Înș ! Iubirea mea ! izbucni contele, căzînd în genunchi la picioarele ei.

— Mamă, murmură fata, îngenunchînd și ea.

— Dumnezeu ! strigă deodată d'Ablincourt, ridicîndu-se pe jumătate. Dar se pierde !

— Nu, domnule conte, sughiță Folavril. Asemenea emoții nu ucid... Dimpotrivă, ele dau viață !

— Și uitați, adăugă Malvenu nu mă puțin tulburat ; deschide ochii ! Vă privește... Plunge...

Într-adevăr, venindu-și cu inecetul în fire, fiica Bogatului-Duce își îndreptă privirile înecșoșate spre chipul palid al nefericitului conte.

— René ! spuse ea ca într-o șoaptă.

— Înș... Înș... În sfîrșit, te regăsesc !

Atunci, luînd mîinile dragei sale le duse pătimaș la buze. Lîngă ei fata plîngea cu fața în mîini.

— Liliass ! izbucni doamna d'Ablincourt, îmbătată de fericire.

Și dorînd să vadă neîntîrziat chipul iubitei sale copile, îi ridică încetîșor capul ; dar nu-și încheie bine mișcarea, că se scoase un geamăt amar muștrător :

— Marie ?... Fiica mea ?...

Iar privirile i se opreau asupra fiecăruia dintre cei ce o înconjurau, pîrînd a cere dezlegarea tainei.

Folavril și Malvenu, înăbușînd în sufletele lor deznădejdea care îi cotopea, făcură un pas și roștiră solemn :

— Jurăm !

Auzînd cele două glasuri răsunînd ca unul singur, Georges d'Artagnan tresări.

— Ei drăcie ! își spuse. Oare să mă lase memoria ? Dar, e mult de atunci, i-am mai întîlnit pe gentilomii aceștia... Dar unde ? Oricum, o să-i întreb...

Apoi, ca și cînd vîlul ce-i acoperea trecutul s-ar fi sfîșiat, ducesa slobozi un strigăt de bucurie și fericire ! Strigătul mamei care își regăsește copilul iubit și socotit pierdut pentru totdeauna ; cuprinzînd-o în brațe, o acoperi de sărutări, de alinturi, repetînd dragăstoasele nume pe care i le dăduse în pruncie.

— Liliass !... micuța mea dragă ! Îngerul meu !... Comara mea !... Ești tu, tu cu adevărat ! spunea ea întruna, printre lacrimi. Și al trăit în preajma mea, fără să pot descoperi adevărul ! Fiica mea se afla lîngă mine, și eu nu știam !... Îți spuneam Marie și nu vedeam în tine decît o străină ! Dar te iubeam !... O, da, te iubeam mult, de vreme ce prezența ta îmi devenise necesară, de vreme ce nu mai puteam trăi fără tine !... O, adăugă ea, întorcîndu-se spre Folavril și Malvenu, fiți binecuvîntați, pentru că mi-ați adus-o înapoi.

Apoi îi întinse soțului ei mina rămasă liberă, spunând :

— În sfârșit, iată-ne din nou împreună ! Împreună ! O, de data aceasta nimeni nu va mai putea să vă smulgă din brațele mele.

— Înșes ! murmura contele. Liliás ! cât de mult vă iubesc.

Inimile celor strâns îmbrățișați nu alcătuiau, ca să zicem așa, decât una singură ; stătută astfel vreme îndelungă. După primele clipe de domoie a simțămintelor dezlănțuite, doamna d'Ablincourt, ținându-și aproape ființele dragi, le puneă întruna întrebări, căci adresându-se cînd unuia cînd altuia, nici măcar, nu aștepta răspunsurile.

— René, se mura Inșes, prin ce minune ai scăpat de moarte ? Iar pe tine, copilă prea-iubită, cine te-a făcut să ajungi în brațele generoșilor tăi protectori ?... Cît de mult trebuie să fi suferit, dragul meu René ! Și ce pahd te-am văzut în noaptea aceea îngrozitoare !... Dar tu, draga mea, te gîndeai uneori la mama la și doreai să o cunoști ?

În bucuria ei, nu avea ochi decât pentru ai săi și, uitînd de suferința aflăți de față, își dădea înăuntru inima ; căci înaintea ca vreunul dintre cei doi întrebăți să fi putut da răspuns întrebărilor ei, le dădea gura cu cîte o sărutare, fericită de nesperata bucurie cu care o dăruise cerul.

Dar iată că Georges d'Artagnan, tot mai neliniștit și vîdit nerăbdător în fața scenei ce se prelungea, interveni :

— Nu vi se pare că ar fi o nesocotință să mai zăbovim aici ?

— Nu ! îi răspunse Inșes, puțin includată — căci dacă bucuria este de felul ei năvalnică, nu-i place să fie stăvilită — în saloanlele noastre în jurul cărora domnul de Thorigny, ne aflăm în siguranță ; dealtfel nici nu pot pleca de aici, întrucît am hotărît să rămânem pe unul dintre cei mai buni prieteni ai tăi, René !

— Un prieten ? întrebă René, cuprins de o îndoială.

— Da, baronul de Souvré...

— Souvré ! răcni gentilomul proscris, cu atîta minie în glas, încît sărmana femeie și tînăra fată îl priviră înfiorate. Souvré, repetă el într-un rînjit. Ah, își zice prietenul meu ? Dar el este cel ce a vrut să-mi ia viața, Inșes ! Făptașul tuturor suferințelor noastre !

— El ! izbucni ducesa, îngrozită.

Apoi, repede, de parcă ar fi vrut să știe pe loc cumplita taină pe care o întrezărise :

— Vorbește, René, căci nu mai înțeleg ; baronul de Souvré îmi spunea aici chiar, în urmă cu cîteva clipe, că nimeni altul ca el nu-ți putea fi mai credincios.

— Nemernicul ! răspunse contele. El este acela, Inșes ; mă auzi ? El este cel care m-a lovit cu pumnalul.

— Ah ! izbucni spaniola, vînturîndu-și mîinile în gol, ca pentru a-l apuca de gît pe mizerabil și a i-l suci. A, ar fi și făcut-o desigur, dacă acela ar fi fost de față. Nu i-ar fi dat drumul decât după ce l-ar fi văzut horecîind, dîndu-și viața. El, el, el ! repeta ea, iar glasul atît de melodios altfel, devenise șuierător, de nerecunoscut.

— Dar iată că ceasul răzbunării a sunat, urmă contele. Îl voi uide chiar în noaptea asta ! Am jurat !

— Nu ! sări Inșes.

Privirile tuturor se întoarseră spre ea.

— Nu ! rosti ea și mai apăsă. Nu vreau să-ți pui viața în primejdie.

— Inșes !

— Nu vreau !

Apoi, pe un alt ton :

— Vrei să te bați cu omul ăsta ?

— Da, căci eu nu ucid pe la spate !

— Ei bine, nu-ți îngădui !

Contele se pregătea să răspundă, dar Inșes nu-i dădu timpul.

— Nu-ți îngădui ! stăruia ea și mai energic. Cu un asemenea nemernic nu se bate nimeni.

— Așadar mă sfătuiești să dau uitării răzbunarea ? întrebă d'Ablincourt.

— Eu să-ți dau asemenea sfat ? strigă Inșes cu ochii strălucind de ură. O, dar privește-mă bine !... Nu sînt o Sandoval ? Nu vezi că sînt și mai însetată decât tine de sîngele acestui om ? Nu vezi că-i doresc moartea, mai

aprig chiar decât tine ? Răzbanare ! urmă ea. O, da. De cind mă gîndesc la ea, punînd pe seama altora crima groaznică ce minjise, de fapt, mîinile acestui monstru !... Îl învinuiam pe marchizul de Louvois, primul tău duşman ! Îl învinuiam pe rege. Şi eram cit pe ce, din pricina unor aparenţe mincinoase, să servesc drept unealtă unei conspiraţii prosteşti, urzită chiar de către cel ce ţi-a fost ucigaş ! O, binecuvîntat fie Domnul ! Îl voi lovi pe vinovat cu propriile lui arme ! Căci va muri ! Va muri !

Cu capul sus, cu privirea numai flacădă, cu chipul chinuit, cu respiraţia gîfîitoare era în acelaşi timp înfricoşătoare şi minunată !

— Înş !... Înş !... strigă d'Ablincourt.

— Mă crezi nebună ? răspunse ea. Oare nebunia putea rodi în mintea mea gîndul ce mi-a venit ?

Apoi, văzînd că René vrea să spună ceva :

— Nu-mi pune întrebări ! Lasă-mă să trec la fapte !

— Dar ce vreţi să faceţi, întrebă Georges, vorbind parcă fără voia lui.

— Ce vreau să fac ? Ascultaţi ! Vreau pentru ei o moarte ruşinoasă... Vreau să-l dau pe mîna călăului ! Toţi cei de faţă se înfiorară.

— Ei bine, nu sînteţi de o părere cu mine ?

— Înş, murmură contele, mă tem să nu te amăgeşti !... Baronul de Souvré este puternic.

Dar ducesa se sumeţi, trufaşă, plină de mîndrie.

— Dacă e puternic folosînd unelarea, eu sînt prin avuţie, frumuseţe, preţuire ; şi fiindcă nefericirea mi-a întreit puterea, îl voi înfrînge !

— Mai bine i-am veni noi de hac, îşi dădu cu părerea Georges, cu palma încheată pe mînerul spadei.

— Nu, domnii mei, imi aparţine ! Eu voi încheia toate socotelile, fără ajutorul nimănui ! În chiar locul şi noaptea acesta !

— Dar dacă ne-aţi lăsa pe noi, pe marchizul de Belle-venue şi pe mine, se încumetă, sfios, Folavril. Am isprăvi repede !

— Fireşte ! întări Malvenu pe acelaşi ton. Nobilul meu amic şi cu mine l-am da gata dintr-o înghiţitură.

— Nu ! Nu ! răspunse Înş. Ceea ce am hotărît se va împlini ! Eu îl vreau... Vă rog !

Apoi, trecîndu-şi cite un braţ pe după mijlocul Mariei şi al soţului ei, adăugă :

— Veniţi ! Aveţi încredere în mine ! Vom fi bine răz-bunaţi !

Păşind înaintea lor, Georges deschise uşa. Toţi patru pătrunseră în anticameră, de unde trecură prin nesfîrşita galerie, pînă ce dispărură.

Rămăşi singuri, Folavril şi Malvenu, pradă durerii pe care nu şi-o mai puteau ascunde, se lăsară să cadă pe scaune, unul în faţa celui alt.

XXVII

DOUĂ MARI DURERI

Din depărtare, sfişîind cînd şi cînd tăcerca grea ce se lăsase acum în acea incapere, zvonul viorilor ajungea pînă la urechile celor doi foşti aventurieri, asemenea unor vaiere, a unor gemete.

Sufereau nefericiţii ; inima le era atît de îndoliată, încît ar fi dat orice să se descotorosească de bogăţiile ce le aveau în săpătură, spre a putea fi din nou voioşi ca odinioară. Să vorbească ? Le era cu neputinţă ! Să plîngă ? Se chinuiau să-şi ascundă unul altuia această slăbiciune ; cu toate acestea, în ciuda voinţei puse în joc, lacrimile îndărătnice le ţînceau de sub pleoape, croindu-şi, tăcute, drum de-a lungul obrazilor, spre a se pierde în asprele mustăţi.

Pentru ei, lovitura era cu atît mai mare, cu cît era, ca să spunem drept, întru totul neprevăzută. Nu se pregătiseră defel. Niciodată nu le trecuse, cu adevărat, prin minte că va veni ziua în care aveau să fie nevoiţi să se despartă de mîntuţa lor Marie. Şi iată că, dintr-o dată,

iericirea aceasta mare, cu care se obișnuiseră; viața aceasta calmă, liniștită, alcătuită în mare parte din dragostea unei tinere fete, totul se spulbera, lăsând în jur un gol uriaș, de care se speriau, văduviți de orice urmă de nădejde. Marie nu mai putea fi a lor ! Nu mai puteau să o înbrățișeze !... Nu mai aveau cum să-i îndeplinească micile plăceri, lucru care le aducea nespusă bucurie, nu aveau să mai vegheze asupra ei, să o iubească... Nu avea să mai fie, deci, copilul lor, fiica lor... Conte de Ablincourt și soția sa, contesa, cunoscută pînă atunci ca ducesă de Sandoval îi puseseră în fața adevărului ! Își simțeau viața distrusă pe veci. Simțeau, înțelegeau. Nu se îndoiu de dragostea copilei. Avea să-i iubească și de aici înainte, dar dragostea aceasta nu avea să le mai fie dăruită doar lor. Cîndva, își aduceau ei aminte, avuseseră de luptat împotriva geloziei dintre ei, simțămînt pe care l-au biruit mulțumită prieteniei lor vechi și fără de cusur. Își iertaseră multe unul altuia, iar după aceea, adăugîndu-se și obișnuința, îndoita paternitate li se păru ușor de îndurat, astfel că o primară deschis, fără gînduri ascunse.

Dar acum, lucrurile aveau să se schimbe : Marie avea un tată, unul adevărat, și o mamă !

Iar ei ? Ei ce însemnau ? Niște străini !... Poate niște prieteni... cărora copila avea să le surîdă mai departe, aplecîndu-și din obișnuință fruntea, pentru ca ei să i-o sărute fugăr. Nu la asta visaseră, nu asta nădărduseră ! Atît de sigură li se părea destrămarea fericirii lor, încît nici măcar nu se gîndiră la un mijloc de a și-o păstra în parte.

Ce aveau să facă de aici înainte ?

Durerea care îi cotopea nu le lăsa puțința de a mai gîndi. Prostirea lor ținu cîteva minute, după care Folavril înălță cel dintîi capul :

— Malvenu, spuse el cu hotărîre, în numele lui Dumnezeu, aș avea o idee.

Cel apostrofat îl privi.

— Și eu aș avea, Folavril ! răspunse el.

— Micuțule, micuțule ! Haide, spune !

— Nu !... Tu mai întii, marele meu prieten.

— Fie ... Cînd spun „idee“, poate că nu e chiar cuvîntul cel mai potrivit.

— Nu te înțeleg.

— Așteaptă ! O să te lămuresc...

Și, ridicîndu-se, Folavril se apropie încet de tovarășul său, se aplecă la urechea lui și-i murmură cu glas cumpănit, totuși încă mult prea tare :

— Te-aș ruga să-mi faci un serviciu.

— Și eu ! i-o întoarse Malvenu.

— Ia să vedem ce anume ceri tu prieteniei mele, micuțule.

— Nu înaintea ta, demnul meu prieten.

— Nici nu mă gîndesc !

— Eu și mai puțin !

— La naiba ! Așa nu o să mai sfîrșim niciodată.

Din vremurile în care își exercitaseră libera lor profesie, păstraseră vrednicul de laudă obicei de a fi totdeauna bine înarmați. Astfel că, dintr-o singură mișcare hotărîtă, își viriră mina dreaptă sub surtuc, și scoaseră fiecare cîte un pistol ; apoi, cu mina întinsă și închizînd ochii, spre a nu mai vedea nimic, rostră într-un glas :

— Serviciul pe care îl aștept de la tine, prietene, este să-mi zbori creierii !

Și cum nici unul nici celălalt nu se aștepta la asemenea rugăminte din partea tovarășului său, făcură un salt înapoi.

— Cum ? izbucni Folavril, uluit.

— Cum ? făcu la fel Malvenu.

Se priviră ; arma ucigașă ținută de mina prietenă îi înduioșă.

— Vrei să mori ? reluă primul.

— Vrei să-ți iei viața ? întrebă cel de al doilea.

— Mă privește ! răspunse Folavril supărat. Sînt stăpîn pe viața mea, ce dracu !

— Pare-mi-se că și a mea îmi aparține ! făcu micuțul cu cel mai dulce glas al său, înălțîndu-și cu mîndrie capul.

— Bine !... dar, la urma urmei..., pentru ce vrei să mori ?

— Fiîndcă... Fiîndcă... Dar tu ?

— O, eu, răspunse uriașul, pentru un motiv foarte... foarte personal.

Malvenu îi luă mîna încetișor.

— Lasă că te-am înțeles !

— Și eu, prichindelule !

Amîndoi murmurară, copleșiți de amărăciune :

— Marie !... Micuță Marie !

— Vezi, gîndești ca și mine ! bunul meu prieten, spuse Malvenu după un răstimp de tăcere.

— Ei bine, da, răsună glasul ca de tunet al nedes-părțitului său tovarăș. Nu mă feresc a o spune ! Mî se pare acum că nu aș mai putea trăi !.. Martor mî-e Dom-nul !... M-aș chinu cu clipă de clipă, minut cu minut, secundă cu secundă !

— La fel îmi spun și eu !

Folavril continuă :

— Și, dacă stau să mă gîndesc... Ei bine... Ei bine... mi-ar face plăcere să călătoresc în lumea cîrțișelor, înso-țit de dragul meu Malvenu.

— Nimic nu mi-ar fi mai pe plac, încuviință acesta, decît să săvîrșesc asemenea călătorie de agrement în to-vărășia bravului meu Folavril.

— Spui drept, micuțele ?

— Drept, prea vrednice prieten !

— Ei bine ! S-a făcut ! Sfinți apostoli, s-a zis și răszis !... Vom muri !... Vom muri împreună... mină în mină, legați și după moarte, așa cum am fost în viață !... Vom alcătui un singur trup... un singur suflet... o singură ființă !... Numai că vezi, adăugă fosta cătană, vlăjganul, după cîteva clipe de gîndire, mi-ar fi sîdă să umplu de singe locuința aceasta mult primitoare, iar viorile sînt de prisos în contradansul plănuit.

— Atunci, să plecăm de aici...

— Fie ! Dar încotro s-o apucăm ?

Cîteva clipe Malvenu căzu pe gînduri, apoi răspunse :

— Să mergem la Pont-Marie... Acolo ne-a apărut ea pentru întîia oară, acolo îi vom rosti numele într-un ultim suspin.

— S-a făcut ! Să mergem !

Dar Malvenu nu se clinti ; părea stînjenit.

— Ce faci ? îl întrebă prietenul său.

— Bine, să plecăm ! zise omulețul, dar să plecăm așa... fără să o mai vedem ? Fără să-l mai vedem pe conte... Pe doamna contesă, ducesa ?

— La ce bun ? întrebă celălalt. De ce să mai sufe-rim ? Să ajungem, poate, să-i urim pe cei pe care îi iubim ?... Nu !... Nu !... Să ne facem nevăzuți, fără să mai spunem nimic, ca niște oameni care suferă cu adevărat ! Ca niște martiri ! Să nu tulburăm bucuria altora !... Vino !

— Să mergem ! spuse disperat Malvenu.

Și se îndreptară spre ușa din fața galeriei.

Deodată, marchizul care pășea primul își înăbuși un strigăt și rămase știntuit locului.

— Ce ți s-a întîmplat ? întrebă Folavril, oprindu-se la rîndul său.

— Privește ! O, privește !

Umașul privi în direcția arătată și nu putu să nu strige :

— Uite-o pe Venus cea neagră ! Da, ori de nu o fi așa, frînge-mi-s-ar oasele !

Capul Caritei se și ivise în crăpătura ușii ; un cap mare și brun, care iscodea cu privirea salonul.

Carita nu mai era tînăra și frumoasa fată de culoare de altădată. Anii ce se scurseseră lăsaseră urme și o împlîneră, nu glumă. Greu ai mai fi putut-o lua drept o tînără ; cu toate acestea nimic nu dezvăluia încă acea îmbătrînire timpurie de care sînt atinși, îndeobște, copiii de la latitudinile înalte ; clima noastră temperata îndul-cise, în ce o privea, efectele timpului.

E doar o închipuire ! murmură Malvenu, tremurînd tot și împreunîndu-și mîinile.

Carita înaintă, legănîndu-se ca animalele ce calcă pe oată laba piciorului, ca oamenii stînjeniți, în mișcări, de prea multa lor împlinire trupească.

— Pe viața mea ! murmură Folavril. Cam prea dur-dulie pentru o închipuire !

— Iertați-mă, domnii mei, făcu ea dezvelindu-și dinții de un alb ivoriu. Nu cumva ați zărit-o pe doamna ducasă de Sandoval ?

— Vorbește ! susură Malvenu căzut în minunare. Și ce vorbire încîntătoare !

Folavril răspunse :

— Doamna ducesă a fost într-adevăr pe aici, sînt doar cîteva clipe... s-a întors pesemne în saloane.

— Nu am găsit-o acolo, gîndi cu glas tare Carita. Mă mai duc o dată. Vă mulțumesc, domnii mei.

Și, încă nici o altă vorbă, o luă încet spre ușă, astfel că dispăru din fața nefericitului Malvenu, care se văzu nevoit, într-atît de mare îi fusese uimirea, să se sprijine de spătarul unui jilț.

— Haide, haide, îl îmbărbătă Folavril apropiindu-se de el. Curaj !

— Mi-a fost deci dat să o reintîlnesc !... Acolo !... Acolo !... mormăia omulețul. Iar ochii nu i se mai dezlipeau de locul în care îi apăruse frumusețea neagră.

— Iată o mîngîiere pe care sfințu din rai s-au gîndit să ți-o trimită, se crezu dator să spună, fără a se arăta prea convins, iubitorul de sualăme, aproape pocăit.

— Da... Da... Ai dreptate... vrednicul, nobilul meu amic. Voi muri cu numele Mariei pe buze și cu icoana dragiei mele în suflet... Ai băgat de seamă ce rotunjimi voluptoase !... Dar mi-e totuna !... sughiță el, căzînd în brațele prietenului său, am suferit prea mult !

Folavril îl susținu, șoptindu-i la ureche :

— În curînd, prietene, totul se va sfîrși.

Dar venindu-și dintr-o dată în fire, Malvenu întrebă :
— Moartea este singurul leac pentru suferințele mele, nu-i așa ?

— Nu văd altul ! răspunse fostul spadasin, plin de bună-credință.

— Atunci, spuse iarăși sărmanul deznădăjduit, mergem ? Să mergem cit mai repede ! Să nu mai așteptăm, căci aș fi în stare să înnebunesc !

— Haide dară, micuțule !

Apoi, întorcîndu-și privirile spre galerie :

— Adio, Marie, făcu el !

— Adio, fata noastră ! făcu și Malvenu.

După aceea cu glas mai scăzut, parcă pentru sine :

— Adio, visul meu frumos !

Încetîșor, cu capetele plecate, cu privirea rătăcită, cu pas șovăitor, ei ieșiră din salon prin aceeași ușă prin care, cu cîteva clipe mai înainte, dispăruse Carita.

Dar nu făcură decît cîțiva pași, că se și ciocniră de președintele de Thorigny, care se întorcea voios, cu chipul străluminat de bucurie.

— Plecați, domnilor ? îi întrebă el.

Amîndoi arborară un aer zîmbitor :

— Nu, nu, declară Folavril. Mergem să facem o plimbare... mai lungă !

— O, da !... Foarte lungă, adăugă Malvenu.

— Mergeți, domnilor, mergeți !... Și la revedere ! făcu președintele, mult prea absorbit de importanta misiune pe care o avea de făcut, pentru a mai desluși vreun tîlc oarecare în ciudatul răspuns al celor cu care se întîlnise.

Aceștia făcură o plecăciune și trecură mai departe.

Domnul de Thorigny intră în încăperea pe care foștii spadasini o părăsiseră chiar atunci. Mai întîi o căută din ochi pe ducesă, dar, nevăzînd-o, murmură : „Ce să însemne oare asta ? Doamna de Sandoval trebuia să ne aștepte aici !... Să se fi răzgîndit ?“ Spunînd acestea, scoase din buzunar o încîntătoare cutiuță de aur, admirabil cizelată, luă cu mișcări gingașe o bomboană și, lăsîndu-se să cadă pe o canapea largă, începu să cugete, tot facîndu-și vînt cu batista-i frumos brodată.

Serbarea era în toi.

Doi gentilomi se plimbau încet prin mulțimea care umplea saloanele. Unul dintre ei cucerea luarea-aminte, plină de incîntare, a femeilor. Era binecunoscutul cavaler Georges d'Artagnan. Celălalt, dimpotrivă, devenise pricina curiozității generale. Nici unul dintre oaspeții domnului de Thorigny nu ar fi știut să dea un nume aceluia chip mîndru, în care grijile și suferința săpaseră fine riduri.

Lumea și-l arăta discret cu degetul și șușotca. Totul, în personajul acesta, era făcut ca să atragă atenția : înalt, bine legat, avea un mers tanțos și își purta capul cu semeție. Valurile de lumină ale saloanelor subliniau și mai tare albul său chip încununat de un păr negru în care răsăriseră cîteva fire argintii ; ochii, mult adînciți în orbite, aruncau, cînd și cînd, fulgere, iar gura schița uneori mușcări care imprimau întregii fețe o expresie

sălbatecă. Cu toții i se fereau din cale. Doamnele șopteau cu glas scăzut :

— E o nălucă.

Avea, într-adevăr, înfățișarea unei năluci. Părea că privește fără să vadă. Mișcările îi erau automate, fără să fie cu nimic dizgrațioase, avea mai degrabă ceva supranatural, aspectul unei făpturi venite de dincolo de mormânt.

Croindu-și drum prin mulțime. Georges și misteriosul său prieten se găsiră curînd în fața unui grup de tineri seniori, în mijlocul cărora vorbea cu înflăcărare baronul Raoul de Souvré. Se opriră. Aplecîndu-se la urechca palidului gentilom, Georges spuse :

— Priviți !

Și îi arătă din ochi pe vărul doamnei de Louvois.

În chiar clipa aceea, înălțînd capul, baronul de Souvré zări întunecatul chip a cărui privire se ațintise asupra lui. Tresări fără să vrea.

— Cine este gentilomul acesta ? întrebă el.

Cu toții întoarseră capetele.

— Uitați-vă, acolo !... Acolo !... spuse baronul, alb ca varul de groază, arătînd spre necunoscutul care, ținîndu-l pe Georges de braț, înainta prin mulțime.

Nimeni nu știu să-i dea un răspuns.

— Ciudat ! murmură el. Ce privire mi-a aruncat !

Apoi, trecînd la altă întrebare :

— Dar cel care îl însoțește ? Cavalerul ăla blestemat... O, dar pe el îl cunosc și o să-l pun să-și plătească o datorie de sînge.

— Hm, cavalerul Georges este, zice-se, o spadă strașnică ! îi strecură la ureche viconte de Rigny.

— Fiți cu băgare de seamă ! îl povățui și Pontalès.

Străduindu-se să alunge din minte neplăcuta imagine, precum și nefastele previziuni, baronul își continuă discuția cu tinerii aceia care păreau să-l asculte cu mare luare-aminte.

Deodată, nu departe de grup, se deschise o ușă, iar un valet vesti :

— Domnul conte de la Fère !... Domnul cavaler de Herblay !

— Cavalerul de Herblay ! Nu este cumva un vechi „mușchetar cenușiu“, care a făcut parte din vestita treime : Athos, Porthos și Aramis ? se miră viconte de Rigny, întrebînd pe cei ce se aflau lîngă el.

— Într-adevăr, este Aramis, răspunse domnul de Pontalès. El însuși, cu prietenul său Athos.

— Mai lipsește al treilea.

— Porthos ? Da, acela a murit !

Georges și gentilomul cu chip palid ieșiseră într-o împinarea noilor sosiți.

— Prietene, iată-i pe fiul lui d'Artagnan ! spuse cavalerului de Herblay contele de la Fère, prezentîndu-i-l pe Georges.

Cel ce se făcuse vestit sub numele de Aramis îl privi pe tînăr cu înduioșare.

— Da, îi recunosc trăsăturile !

Apoi, întinzînd spre fiul prietenului său mîna-i albă și fină, rosti cu un glas ușor tulburat :

— Fii brav ca și tatăl tău, dragul meu !

— Este, este ! întări, simplu, contele de la Fère.

— Bine !... Foarte bine !... încuviință cavalerul.

Apoi, către prietenul lui Georges, care se trăsese, discret, departe.

— Dumneata ! murmură el șoptit, înfrînîndu-și un gest de spaimă. Dumneata, conte ! Imprudentule ! Ai să te pierzi !

— Nu-mi mai pasă ! spuse răspicat gentilomul cu chip alb. Pot să mor, le-am revăzut.

— Pe cine ? Pe contesă ?

— Da, pe scumpa-mi Inès, soția mea și pe Lillas, fiica.

— Și mai vorbești de moarte ? strecură ironic cavalerul. Nebun ce ești !... Trebuie să fii de acord cu mine că ai o logică ciudată...

Contele se pregătea să răspundă.

— Vino ! Vino ! îi porunci cu aprindere viconte de Herblay, luîndu-l de braț.

Și toți patru se pierdură în mulțime, cu aerul cel mai firesc.

Raoul de Souvré nu-i văzuse depărtîndu-se. Tocmai atunci spunea auditorilor săi :

— Da, domnilor, frumoasa, divină ducesă de Sandoval ar fi bucuroasă să vă împărtășească simțămintele privitoare la o anumită chestiune pe care o cunoașteți și de care vă interesați.

— Așadar, ducesa ne va primi ? întrebă unul dintre ei.

— Firește, ce naiba ! Și încă în noaptea asta, peste câteva minute.

— Cum, aici, la președinte ?

— Domnul de Thorigny va asista la recepție, explică de Souvré.

— Președintele este oare de acord cu convingerile frumoasei ducese ?

— Nu numai că le încuviințează, dar chiar le împărtășește. Ca și mine.

Un murmur de încuviințare a planurilor baronului străbătu grupul tinerilor nobili.

— Și unde ne vom putea vedea cu doamna ducesă ? întrebă viconte de Rigny care, urmat de Pontalès, se apropiase de recrutorul „Nemulțumiților“.

— Într-un salon rezervat, răspunse baronul, unde urechea nimănui nu va putea surprinde cuvintele ce vor fi rostite.

— Sîntem gata ! grăiră mulți dintre cei de față, cu toții tineri zvînturateci, care își făceau din dragoste principalul mijloc de a-și pierde vremea și care, intrînd în conspirația aceea, nu se gîndeau decît la calea de a cuceri inima frumoasei și bogatei ducese Inès.

— Așadar, urmați-mă, domnilor ! reluă de Souvré ; dar, adăugă el, cît mai ușurel, așa încît să nu atragem atenția.

Baronul ieși din grăp și, încet, zîmbitor, împărțind vorbe frumoase în dreapta și în stînga, ajunse la ușa ce dădea spre culoar. Acolo fu ajuns din urmă de tinerii pe care îi conduse în încăperea ce preceda salonul ; după ce le recomandă să aștepte și să fie pregătiți a se arăta la chemarea ducesei, deschise ușa și se găsi în fața domnului de Thorigny, încă dus pe gînduri și socotind că vremea se deapănă greu.

În galerie, unde contele și Georges se refugiaseră pentru a doua oară, însoțiți de ducesă și de Marie — cititorii își amintesc că Folavril și Malvenu nu-i întovărășiseră ; în galeria aceasta, scena indusătoare dintre cele trei ființe

ce se regăsiseră se urma nestingherită.

Georges nu avea puterea să curme dulcile revărsări de simțăminte. Totuși, trebui să intervină, oarecum fără voia lui :

— Domnule conte, cred că ați face bine să apăreți prin saloane.

În fața acestei propuneri neașteptate, contele d'Ablincourt avu o tresărire.

— Crezi ? izbucni el. Dar sînt un proscris, un condamnat ! Adică un ins la cheremul primului venit !

— Da, raspunse Georges. Totuși, cei șaisprezece ani de cînd ați părăsit Franța, la care se cuvine să adăugăm suferințele și chinurile îndurate au făcut din dumneavoastră un alt om : nu cred că cineva ar putea da un nume copilului dumneavoastră !

— Dar este oare nevoie...

— Să fiți văzut ?... Nu ! Dimpotrivă este nevoie ca dumneavoastră să vedeți.

Contele îl întrebă din priviri.

— Nu v-am făgăduit că vi-l voi arăta pe ucigaș ? urmă Georges.

— Ah, scriși proscrisul, strîngînd din umeri. Ai dreptate, cavaliere !

— René, murmură soția lui, fii prudent !

— Nu te teme, Inès !

Iar pe Marie, care cu mîinile împreunate părea să spună : „Rămii lingă noi, tată“, contele o liniști astfel :

— Nu avea teamă, copila, fiica mea !... Voi trece de altfel sub paza cavalerului d'Artagnan !

— Mergi dară, dragul meu René ! făcu contesa cu glas șovăielnic. Dar nu uita ce mi-ai făgăduit : nici un cuvînt, nici un gest...

— Îți jur, scumpa mea.

— Mulțumesc.

Apoi, întinzîndu-i mîna, ea mai spuse :

— Întoarce-te degrabă, căci ceasul răzbunării e aproape !

Georges și contele se depărtară. Am văzut ce impresie făcea acesta din urmă. Dar chiar dacă toți i-au văzut paloarea, nimeni nu i-a zărit ucigătorul fulger țîșnit din

priviri în clipa în care Georges, arătându-i-l pe baronul de Souvré, îi șoptise la ureche :

— Priviți !

Multă voință i-a trebuit în clipa aceea să nu se arunce asupra nemernicului. De ar fi fost singur, s-ar fi năpusit asupra lui, l-ar fi pălmuit și provocat în fața tuturor, cu riscul de a-și pierde viața.

Din fericire, Georges veghea, iar după ce se încredință că trăsăturile baronului se întipăriseră bine în mințile contelui, îl trase pe acesta după sine. A fost clipa în care au intrat în sală Athos și Aramis.

Aramis, sau mai degrabă cavalerul de Herblay — căci de multă vreme, asemenea contelui de la Fère, își parăsisese gloriosul pseudonim — care locuia în Spania ca atașat la ambasada Franței, sosise în chiar ziua aceea de la Madrid, însărcinat cu o misiune extraordinară pe lângă cabinetul din Versailles. Și pentru că prima sa vizită o făcuse contelui de la Fère, singurului, adevăratul său prieten, acesta îi istorisise, după cum și firească era, tot ceea ce știa despre Georges.

— Cum ? se minunase cavalerul, fiul lui d'Artagnan ? Ești sigur ?

— Firește,

— Și l-ai luat la dumneata, l-ai adoptat ?

— Nu găsești că am făcut bine ?

— O, prietene !

— Ai fi făcut ca mine, nu-i așa ?

— Mă mai întrebi ? răspunse mișcat fostul mușchetar devenit între timp diplomat.

Apoi, întrucât cavalerul își arătase dorința de a cunoaște neîntârziat viața tinărului aceluia pe care îl și iubea, fără să-l fi văzut vreodată, contele de la Fère nu se lăsă rugat și îi povesti tot ceea ce știa despre Georges.

Cînd ajunse la Teresina și-i rosti numele, cavalerul de Herblay, pînă atunci gînditor, ridică dintr-o dată capul și întrebă :

— Teresina ?

— Da, Teresina, repetă contele privindu-și prietenul. Ai cunoscut-o cumva, Aramis ?

Cînd se aflau singuri, în intimitate, cei doi eroi își mai dădeau uneori numele lor vechi de război și tinerețe.

— Nu !... Nu ! Athos... mi se pare totuși că...

— Ce anume ?

— Mi se pare, spuse cavalerul ducîndu-și o mină la frunte, ca pentru a-și aminti ceva, că numele acesta a mai fost rostit în fața mea.

— A, l-ai mai auzit !

Cu mare neîniste rostise contele cuvintele acestea căci nespun de mult îl privea tot ce se lega de ocrotitul său.

— Da !... Da !... Așteaptă puțin... E mult de atunci

— în anii în care pînă de Orania căuta să se alieze cu toate puterile, spre a lupta împotriva noastră — pare-mi-se că prin 1672 sau 73. Da, chiar așa ; trecusem Pirineii și mă întorceam la Paris în galop întins, cînd deodată, pe drumul de întoarcere, la Embrun, unde mă oprisem o clipă, am zărit lume multă adunată în jurul unei femei căzute în nesimțire. Cînd și-a venit în fire, i-am întrebat despre ea pe cei din jur și mi-au spus că se numea Teresina, că o socoteau nebună. Bazin, care mă însoțea ca totdeauna, dealtfel, îmi spuse și el că femeia îndruga cuvinte fără de șir și că printre acestea unul mai de seamă re- venea mereu pe buzele ei.

— Ce nume ? întrebă nerăbdător contele.

— Georges !

— O, era chiar ea, de asta să nu te mai îndoiești !... Era Teresina, mama lui Georges d'Artagnan.

— Am plecat, urmă cavalerul, fără să iau prea mult în seamă împlinirea ; abia acum, cînd te-am auzit vorbind despre nebunia acestei nefericite și cînd i-ai rostit numele mi-am amintit.

— Nu-i spune nimic lui Georges ! murmură contele cu tristețe ; e un băiat cu inimă bună, ar suferi prea mult.

— Te înțeleg, prietene. Dragul de el... Aștept cu nerăbdare să-l vad.

— Însoțește-mă diseară la palatul Lambert de Thoirigny și ți-l voi prezenta.

— Cu mare plăcere ! răspunse cavalerul.

La ora cuvenită se aflau amândoi la serbarea dată de președintele de Thorigny.

După ce îl recunosc pe contele d'Ablincourt, pe care îl văzuse odinioară la Madrid și a cărui tristă poveste o cunoștea în parte, cavalerul de Herblay și contele de la Fère, conduși mai mult de Georges decît de conte; părăsiră saloanele, îndreptîndu-se spre galeria în care Inès și Lilius — cea cunoscută de noi sub numele de Marie — așteptau îmbrățișate.

XXVIII

RĂZBUNARE DE FEMEIE

— Ah, în sfîrșit, iată-te ! exclamă domnul de Thorigny, văzîndu-l pe baronul de Souv're. Credeam că nu mai vii...

— Ai fi greșit, dragul meu președinte, răspunse acesta străduindu-se să zîmbească. Dar nu o văd pe doamna ducesă ! adăugă el cu neliniște, privind în jur.

— La drept vorbind, nu-mi prea explic dispariția ei, baroane.. du o să vină, de asta să nu ne îndoim !... O toană de femeie de lume, care vrea să se lase așteptată... Te-a văzut plecînd ?

— Nu știu... Nu am zărit-o.

— Nemaipomenit ! făcu președintele.

— Ora, totuși, a trecut...

— Nu încă ! Potolește-ți nerăbdarea.

— Ah, asta fiindcă nu știi...

— Ce anume ?

Nimic... Nimic, răspunse baronul, măsurînd nervos și cu pași mari salonul.

— Oare dorinței de a-l servi pe Filip de Orléans i se adaugă cumva și un motiv personal legat de persoana

ducesei de Sandoval ? întrebă cu subînțeles de Thorigny. Brusc, Raoul de Souv're se opri.

— Poate, spuse el privindu-și interlocutorul, spre a-și da seama în ce măsură i se cunoștea taina.

— Ei, ei, ei... am înțeles... Ducesa este încă tare frumoasă !

— Da... tare frumoasă ! repetă de Souv're, fericit că nu trebuia să dezvăluie decît atît. Ești pătrunzător, dragă președinte, nimic nu îți poate fi ascuns.

— Ia seama, baroane. În materie de politică, dragostea este un prost sfătuitor.

Celălalt zîmbi a dispreț :

— Mulțumesc de sfat.

Apoi, pe un alt ton, în timp ce se îndrepta spre căminul din încăpere :

— Ce-i cu pendula asta ? S-a oprit ?

— Iartă-mă... dar merge !

Baronul se apropie de ea, spre a se încredința mai bine.

— Da, murmură el, după ce își lipi urechea de cadran.

Apoi, vrînd parcă să poruncească timpului, adăugă, lovind furios cu piciorul podeaua :

— Dați-i zor, ace blestemate !

— Răbdare, baroane ! Răbdare, fi sfătui președintele zîmbind. Ce îndrăgostit înfocat poți fi, la naiba ! Dar dacă ducesa se răzgîndește cumva ?

Un glas pătrunzător, în care cineva mai atent ar fi deslușit un tremur slab, se făcu auzit dintr-odată :

— Ducesa de Sandoval nu-și calcă niciodată cuvîntul !

Baronul și de Thorigny se întoarseră.

— Iertați-mă, doamnă ducesă, bișgii de Souv're, plecîndu-se în fața Inèsei, care se ținea mindră și trufașă în prag.

— Fie ! spuse ea. Dar să nu te îndoiești niciodată de mine, baroane. Dealtfel, vei avea peste puțin dovada că sînt neclintită în hotărîrile mele.

— Nu am nevoie de dovezi spre a mă convinge, doamnă.

— Avem în dumneavoastră o deplină și nemărginită, încredere, se crezu dator să adauge blînda oiță a lui

Panurge, acel de Thorigny. De vreme ce ne-ai spus ; primesc...

— Stați puțin ! le curmă vorba ducesa, cu glas mușcător.

Năucit, de Thorigny rămase cu gura căscată într-un chip atît de caraghios, încît în orice alt moment i-ar fi făcut pe cei de față să izbucnească în hohote de ris.

— Primesc, într-adevăr... urmă Inês pe un ton mai calm.

Președintele slobozi un suspin de ușurare.

— Cu toate acestea, datorința pe care mi-o impun este, dacă nu imposibilă, oricum foarte anevoioasă.

— O, ducesă !

— Dați-mi voie să-mi întregesc gîndul. Voi ști, cred, să găsesc cuvinte pentru a să convingea pe tinerii nobili. Mă bucur de încredere în rîndurile gentilomilor... ai spus-o chiar dumneata ; mă voi folosi de aceasta, vă asigur, dar...

— Mai este un dar ? întrebă cu neliniște baronul.

— Da, căci s-ar putea ca, în pofida tuturor strădaniilor mele, să nu izbutesc.

— O, nu trebuie să vă gîndiți la un eșec.

— E cu neputință ! întări și de Thorigny.

— Totul trebuie prevăzut, declară cu hotărîre Inês. Prevăd, chiar, o piedică.

— Ce piedică ? izbucniră într-un glas cei doi conspiratori.

Ducesa scoase din sin hrisovul pe care i-l înmînase recrutorul „Nemulțumirilor“.

— Actul acesta nu poartă încă nici o semnătură.

— Nici una, e adevărat ! constată de Souvré.

— Or, urmă Inês, gentilomii ar putea șovăi...

— Nu !

— Să nu lăsăm nimic la voia întîmplării !... Trebuie să izbutim, nu-i așa ?

— Da.

— În ce mă privește, țin mult, adăugă ea lăsînd să-i fluture pe chip un aer ciudat, nebăgat în seamă de cei cu care vorbea.

Apoi urmă :

— Să fim logici. Unul singur dintre ei să înceapă și răspund de restul... Cine va voi să dea tonul ?

— Eu ! sări baronul.

— Așadar, dumneata semnezi primul ? Și un fulger de bucurie străbătu privirea contesei.

Drept răspuns, Raoul de Souvré luă actul din mîna spanolei și se apropie grăbit de masa pe care se aflau cerneală, hirtie și penițe.

— Semnez !

Și, cu scris apăsător, iscăli în josul actului.

— Bravo, baroane... Bravo ! își mlădie în chip ciudat Inês glasul, în timp ce lua înapoi hrisovul. Misiunea imi va fi ușoară de-acum înainte.

Apoi, ca și cînd ar fi fost înzestrată cu darul de a ghici, ea alergă spre ușă, o deschise larg și strigă cu un glas cutremurător, pe care nu i-l mai auzise nici baronul, nici președintele.

— Veniți !... Intrați cu toții, domnii mei !

Gentilomii adunați dincolo de ușă, chiar aceia pe care recrutorul „Nemulțumirilor“ voia să-i preschimbe în conspiratori, trecură pragul șovăind.

— Ce face ? murmură de Souvré năucit, încercat de o neliniște.

Starea de înflăcărare în care se afla deodată cea pe care o cunoșteau sub numele de ducesa de Sandoval produse o impresie atît de puternică asupra tinerilor, încît aceștia se prăviră șovăitori, necutezînd să mai vorbească. Dealtfel, Inês nici nu le lăsa timp să mai gîndească.

— Aproiați-vă, domnilor ! Aproiați-vă ! spuse ea, schițînd cu brațul un gest fermecător, care dădea a înțelege că sînt poștiți să facă cerc în jurul ei.

— Oare ce se întîmplă, ducesă ? întrebă domnul de Rigny, luînd cel dintîi cuvîntul.

Vezi afla, viconte, răspunse Inês. Și dumneavoașă ră, domnilor !

Se apropiară cu toții.

— Domnul baron de Souvré vă pregătea o surpriză.

— O surpriză ? repetă de Pontalès.

Tonul cu care ducesa rostise cuvintele, ton ce prevestea un eveniment tragic, îi făcu pe toți să o privească cu mirare. Iar ducesa își întări spusele :

— Da, domnilor, o surpriză ! este vorba de o trădare la care, pare-se, trebuia să luați cu toții parte !

Racul de Souvré schita o mișcare și vru să vorbească. Dar ea îl impuse tăcere cu un gest semeț și continuă cu același glas răsunător cu care îi pofțise pe gentilomi :

— Participarea dumneavoastră la actul acesta pe care, dacă binevoiți, îl vom socoti politic, nu că va duce prea departe, ci pur și simplu...

— Unde ?

— La șașod, viconte de Rigny... la șașodul pe care au urea Cinq-Mars, Montmorency și Rohan.

Un fior străbătu adunarea.

— Doamnă !... O, doamnă, o rugă de Souvré al cărui chip pălise de moarte.

— Tăcere, domnule baron ! îl întrerupse cu asprime Inès. Sînt mijlocitorul dumitale !... Totodată, însă, trebuie să-i lămuresc pe acești lineri, înainte de a le înfățișa actul pe care mi l-ai încredințat !... Așadar, domnilor, ascultați ! Ascultați !

Și în liniștea aceea adîncă, ducesa citi :

„Noi gentilomi, devotați altetei sale regale monseniorului Filip de Orléans, juiăm, pe vesnica noastră mintuire, că-l vom da jos pe Ludovic al XIV-lea și că vom așeza pe tronul Franței pe conducătorul cauzei de noi îmbrășate și în slujba careia ne vom pune totdeauna spada și avutul“.

Tăcerea era parcă și mai adîncă : devenise cutremurătoare. Cea care o rupse fu Inès. Cu privirea-i semeață, calma. Părea să-și domine ascultătorii. Apoi rosti rar :

— Ei bine, domnilor, cine dintre dumneavoastră dorește să semneze actul ?

Nimeni nu scoase un cuvînt.

— Nu răspundeți ? Cine dintre dumneavoastră va cuteza să-și pună semnătura alături de cea a domnului baron de Souvré ? Cine dintre dumneavoastră se va înfățișa primul să-mi ia din mînă acest hrisov ?

— Eu ! se auzi un glas tunător.

Și, îngemănînd cuvîntul cu fapta, un gentilom, care tocmai intrase — chiar acela al cărui chip palid stîrnise curiozitatea femeilor în saloanele de dans — luă actul din mîinile ducesei.

Buzele baronului sloboziră un saigăt de furie. Acela era, neîndoios, un dușman... Dușmanul ! Baronul făcu câțiva pași, pregătit pentru orice act nestăpinit ; dar, deodată, se dădu înapoi, înfricoșat.

— Ah ! mirii el, stringînd din dinți. Bine prezisese diavolul acela de d'Artagnan. morții învie, de vreme ce iată-l aici pe contele d'Ablincourt.

Pașind ca într-o lunecare, neînduplecată ca osînda însăși, Inès de Sandoval se apropie încet de baron și, ochi în ochi, cu un suris de triumf îngemănat cu o necruțătoare ură, rosti pătrunzător :

— Baroane de Souvré, gentilom nedemn, laș și trădător, în sfîrșit mă răzbun !

Nemernicul își înalță cu îndrăzneală capul :

— Trădare ! striga el, ducîndu-și mîna la spadă.

Cîțiva tineri seniori care, de bună credință totuși, se credeau trădați, trecură în fața contelui. Printre ei se numără și președintele de Thorigny... Bietul de el era năucit, își pierdea capul.

— Săriți pe trădător ! strigă de Souvré. Să-l salvăm, domnilor pe monseigneurul Filip de Orleans !

— Săriți asupra ucigașului ! răspunse contele, ridicînd spada în fața dușmanului său.

La strigatul acesta, așa se deschise iauăși ; era d'Artagnan, care veni să se alăture contelui.

— Zece contra doi ! făcu el, voios ca ori de cîte ori vedea spade. Dar nu are a face ! În gardă, domnilor ! Dumnezeu fie de partea dreptății !

-- Te înșeli, cavaliere ! izbucni dintr-odată viconte de Rigny, după un scurt schimb de cuvinte cu prietenul său Pontalès. Zece contra patru !... Nu putem face de două ori același joc, în aceeași noapte !

— Vă mulțumesc, domnilor !

Încăierarea se porni. Inès tremura, pierită, căindu-se că era pricina dușului. Pe de altă parte, încolțit de conte, de Souvré nu se prea simțea în stare să-i țină piept. Spada adversarului îl amenința tot mai virtos ; pe deasupra, își mai aminti, în aspra clipă, de lupta inegală în care d'Ablincourt îl înfruntase cu dirzenie la Pont-Marie. Se simți pierdut.

În clipa aceea ușa din fața galeriei se deschise încet și în glas se făcu auzit, ajungând până la el. Glasul acela grăia astfel :

— Dați-vă înapoi, domnule baron, să aici !

Baronul, încreșt și execută ceea ce se făcea. Făcu un salt spre spate ; căzu pe fundul, dar spada lui nimeri în gâtul lui. Baronul căsărase, smuls de o mână puternică și dădu din el de ușa care se deschise.

Contele d'Albani se scose din strigăt de furie reperiind :

— Lașule ! Lașule ! Lașule !

Pe lângă domnii de Sorece, care aveau ochul lui ca pe un câine, află de pănă, ca și de câine, pe un băiețel. Cu toții îi făceau parca de un băiețel. I se coborâcă căpetenie și i se coborâcă sărutul. Unul dintre gentilomi se apropiă de el și-l îmbrățișă pe spate.

— În numele meu și al acestor doamni, vă rog, domnule, să binevoiți a primi scuzele noastre. Îl cunoșteam numai bine de când îl cunoșteam pe tatăl lui. Așa că...

— Va mulțumesc, domnilor, răspunse contele, întristat de cea din urmă neînțelegere a sa. Am văzut de aparențe, am fi devenit arătați unei cauze mărețe. Sînt fericit că doamna v-a deschis ochii.

Cei de față se înclinară cu toții, iar gentilomul purtător de cuvînt reluă :

— Cu cine avem onoarea ?

— Domnilor, îi salutăm pe Georges, mă cunoașteți și nu cred să vă fi greșit cu ceva... Vă dau, așadar, cuvîntul meu de onoare că domnul — și arată spre contele — este un vrednic și cinstit gentilom, a cărui prietenie i-o veți căuta curînd cu toții. Numele său ? Prietenul meu vă roagă să mai aveți răbdare cîteva zile. Vi-l va spune și veți vedea atunci că am avut dreptate să răspund de cinstea sa.

— Ajunge, cavaliere, răspunseră mare parte dintre cei de față. Nu mai stăruim.

— Dar, interveni președintele, care nu prea se simțea la largul său, după cele întimplate și voia să-și arate fermitatea, domnul se află în casa mea și am dreptul să știu...

Într-o clipă îl luă de braț și, încercînd să suridă, îi spuse :

După ce rămăseră singuri, proscrisul și nobila sa soție mulțumită călduros lui Georges ; apoi, toți trei se îndreptară spre galeria în care, tremurând toată, îi aștepta Marie. Schimbară câteva cuvinte, pregătindu-se să plece, nu destul de repede însă. O zăbavă de încă jumătate ceas se dovedi a fi în folosul neiertătorului lor dușman. Cele discutate în răgazul acela avuseseră drept scop să vadă ce anume ar putea face cu documentul semnat de baron. Înșes ar fi vrut să se ducă la Versailles, a doua zi chiar, spre a i-l încredința doamnei de Maintenon. René d'Ablincourt era de părere că ar fi trebuit înmînat ministrului. Dar ideea lui Georges se dovedi mai întemeiată. Actul trebuia să ajungă la rege, ceea ce ar fi arătat că niciodată contele nu încetase a-i fi unul dintre cei mai credincioși slujitori. Și, mîndru de păreră sa, tînărul mai adăugă :

— În fața unei asemenea dovezi de devotament privind-o persoana, regele nu va putea face altceva decît să acorde iertare deplină.

Hotărîndu-se prin urmare în acest sens, se îndreptară spre vestibul. Acolo, Carita, care își căutase zadarnic stăpîna, îi întîmpină cu un strigăt de bucurie.

— Carita, o certă Înșes, pentru ce ai plecat de acasă ?

— Ca să vă aduc un răvaș foarte grăbit, stăpînă.

— Un răvaș ?

— Iată-l.

— Cine ți l-a dat ? întrebă contele d'Ablincourt luînd scrisoarea din mîinile negresei.

— Domnul marchiz de Rios ! răspunse ea, ațintindu-l pe conte cu o privire ce nu și-o mai putea muta de la el.

— Marchizul de Rios !... Este la Paris ?

— Da, stăpînă !... Abia astăzi a sosit, dimpreună cu domnul cavalier de Herblay, ambasador al Franței.

— Citește !... Citește repede, Înșes, o rugă proscrisul. Auzindu-i glasul, Carita începu să simtă fiori.

Între timp Înșes se apropie de un sfeșnic, despături mesajul și citi următoarele câteva cuvinte :

„Doamnă ducesă, voi avea onoarea să vă văd mîine, în casa dumneavoastră, pentru a vă da o vestă bună în privința contelui René d'Ablincourt care trăiește ; sînt sigur, am dovezi.”

— Ei da, trăiește. Doamne ! murmură ea împăturind
rtia. Nu mică îi va fi mirarea cînd îl va vedea alături
le mine !

— Brav prieten, zise contele la rîndul său. Nu m-a
uitat ! Cu o inimă atît de mare nici nu poți avea me-
morie scurtă.

— Carita, urmă spaniola, smulgînd-o pe slujnică din
minunarea în care căzuse, întoarce-te degrabă acasă și
pregătește totul, spre a-l primi așa cum se cuvine pe
stăpînul tău, pe domnul René. Venim și noi peste cîteva
clipe.

— Ah ! izbucni Carita cea rotofeie, zguduită de ase-
menea veste, nu m-am înșelat. Dumneavoastră... Sînteți
chiar dumneavoastră, stăpîne ! Și, din cîteva pași, cît putea
ea de repede, îi luă mîinile, le duse la buze și le acoperi
de sărutări.

— Hai, du-te, copila mea ! o îndemnă René, mișcat
de atîta dragoste, dornic însă să pună capăt unor ase-
menea porniri de recunoștință care ar fi putut atrage
luarea-aminte a valeților aflați în trecere pe acolo.

Carita se supuse și, cu inima tresăltînd de bucurie,
ieși murmurînd :

— S-a întors stăpînul ! Vom avea iarăși zile senine !

XXIX

CUM E TURCUL ȘI PISTOLUL

Cinci minute mai tîrziu, două perechi părăseau în-
tr-ascuns palatul Lambert de Thorigny, îndreptîndu-se
spre gondola ducesei de Sandoval : prima, era alcătuită
din Georges d'Artagnan și Marie, cea de a doua din
contele și contesa d'Ablincourt.

Și, intrucît bezna era adîncă, ducesa nu văzu ră-
doasebit, astfel că fără a-și mai privi vislașii, p-
ieșirea în larg. Oamenii aceștia însă nu aparțineau I-
Erau, fără îndoială, doi derbedei de pe malurile S-
oameni fără capătii, în stare, pentru bani, de cele
mîrșave fapte.

Cel ce-i lăsemise și așezase acolo era Laurent, după
acesta își pusese la adăpost stăpînul, ferindu-l de lo-
rile de sabie ale contelui Rene d'Abincourt. Caci
tr-adevăr, valetul fusese cel care îl salvase. Din
aceea un singur gîd îl stăpînise pe baron : să dis-
cît mai repede.

— Îți mulțumesc, Laurent ! spusese el. Ai sosit
tînc.

— Așa cred și eu, răspunse golanul. Fără mine, se-
ria ta s-ar afla acum într-o stare jalnică. Dar să nu
pierdem timpul și să ieșim cît mai grabnic din viesp-
ăsta.

— Să ieșim ? biîgui baronul copleșit de amărăce-
La ce bun ? Ca să cădem în laț de cum se va face zi.

— Cine știe... sursură Laurent.

— Ce vrei să spui ?

— Spun că mi-a venit parecă o idee. Dar ca să
pot duce la indeplinire, trebuie să-mi lăsați mină lib-

— Îți dau voie să faci precum crezi.

— În cazul acesta binevoiască domnul baron să me-
să mă aștepte la cincizeci de pași de aici, luînd-o
firul apei.

— Fie ! Am plecat.

-- Ah, continuă însă și tot l valet, după o clipă
gînuie, nu aveți coniva niște gologani... Fără ei nu
face nimic.

Rodol de Souvré îi strecură în paluă vreo zecă mor-
de aur, zicînd doar atît :

— Ține.

— Bravo ! exclamă Laurent luînd prețiosul me-
Nimic nu-i poate ține piept ! . Iar acum, prudență !...
trebuie să fim văzuți. Peste cîteva minute voi fi lîr-
dumneavoastră și, în mai puțin de o oră, veți avea do-
mentul pe care senioria voastră a avut impruden-
să-și pună semnătura.

— Cum, știi ?...

— N-am pierdut nici una din mișcările pe care le-ai făcut.

Apoi schimbînd brusc tonul, adăugă :

— Credeți-mă, prea viclenie stăpin, să nu mai român timpul !

— Pleaca ! îl îndemnă de Souvré, oarecum uluit de familiaritatea aceasta ; socoti însă că nu era momentul să ia măsuri. Pleaca, te voi aștepta.

Și ieși din palat, fușindu-se pe lângă ziduri, astfel încît să se poată feri de curiozitățile indiscrete.

La acest faptu la fel, dai la o altă direcție. Spasese oare o idee, o idee monștruoasă, pe care avea să înceapă o prescripția în faptă. Urea stăda pînă la cher, ocolind palatul Lambert și gon. de-a dreptul pînă la Seta. Nu fu greu să recunoască, printre barile de tot felul care se legănau pe uâclele molcome ale fluviului, gondola cersei. Cei doi vișlași, așezați unul în față, celălalt în spate, căzuseră într-un soi de amorțire și aproape că moțăiau.

— Hei ! strigă Laurent, apropiindu-se de ei.

Vișlași își mîltăra capetele.

— Cine-i acolo ? întrebă unul dintre ei.

— Eu, răspunse Laurent, primul valet al domnului președinte de Thorigny. Vă aduc un ordin al doamnei ducese de Sandoval.

— Vorbește, făcu disprețuitor cel de al doilea vișlaș, ca-i gondolierii se socotau mult deasupra valeților.

— Ancorați bine gondola și mergeți la casa stăpînei voastre ; doamna ducesă va pleca cu o caleașcă de-a domnului președinte.

— Atunci de ce să nu ne întoarcem în gondolă ? observă cu înțelepciune vișlașul de la pupa.

— Pentru că acesta este ordinul doamnei ducese, răspunse netălbăuit Laurent.

— Drept este. Nu avem decît să ne supunem.

Din cîteva mișcări, totul fu pus în ordine, iar gondolierii săriră jos și se depărtară, fericiți de asemenea poruncă menită să-i trimită la odihnă.

Valetul baronului îi urmări multă vreme cu privirea-i crucișă ; cînd se încredință că ajunseseră departe și că

nu aveau nici un gând de întoarcere, își frecă minii murmurînd :

— Să mă ocup acum de ceilalți !... Îndrăcită treabă de nu găsesse doi tovarăși dispuși să-mi facă pe plac.

Laurent merse de-a lungul malului, scormonind și privirea ascunzișurile de tot felul, colțurile bornelor, tufăchiurile arborilor, într-un cuvînt toate locurile în stare să adăpostească acea drojdie a populației pariziene care și atunci, ca și acum, mișuna pe cheiuri și promenadă. Tocmai se pregătea să treacă pe lingă o stivă de lemn cînd doi inși îi răsăriră în față.

— Punga ! se răsti unul.

— Sau viața ! întregi celălalt.

Astfel își somau pe atunci domnii tîlhari victimele. Cuvintele, devenite între timp clasice, nu mai sînt pe gustul nimănui, căci scriitorii le-au folosit mult prea mult.

— Ia te uită ! Ia te uită ! făcu Laurent pe un ton zeflemitor. Pare-se, jupîn Argoulot, și tu, jupîn Plainbert, că ați ajuns să vă ucideti prietenii !

— Laurent sașiu ! izbucnira într-un glas cei doi bandiți.

— Sst ! Mai încet ! Și dați-mi ascultare ! urmă acestia aproape poruncind, fără a se arăta însă nemulțumit de porecla cu care îl firitiseau.

Bandiții se apropiară de el. Laurent le vorbi cu glas scăzut. Iar ceea ce le spuse păru să-i umple de bucurie, căci nu șovăiră nici o clipă înainte de a răspunde :

— Gata, amice, am încheiat tîrgul ! Și întinseră palmele în care Laurent lăsă să cadă cîteva monezi de aur.

Apoi, arătîndu-le drumul, îi duse pînă la gondolă și îi instală în ea, împărțindu-le mai întii ultimele instrucțiuni. După aceea, se retrase la cîteva pași, se ascunse îndărătul unui copac și așteptă.

Se scurseră cîteva secunde. Zgomot de pași. Laurent își concentră toată luatea-aminte asupra umbrelor care apăreau, apropiindu-se de fluvia. Își înăbusi un strigăt de bucurie :

— Ei sînt, murmură el.

Și nu și părăsi locul decît după ce se încredință pe deplin că ducesa, contele și Marie se așezaseră în gondolă. Abia atunci se îndreptă spre locul în care

pleptă stăpînul său ; ajuns acolo, îl găsi și porniră
mîndoi, cu pas iute, spre Pont-Marie.

După cum am mai spus, întinericul era de cerneală.

Totuși, ca și în sinistru noapte cu care începe istoria
noastră, luna, scăpată din chinga norilor, apărea cînd
cînd, înabîind pămîntul cu razele-i palide.

Baronul și Laurent alergau de-a lungul fluviului, ast-
fel încît să cîștige viteză asupra gondolei care luneca
neetșor, împinsă de cei doi vislași, firește nu prea dibaci.
Dar nici Inês, nici Marie nu-i luară în seamă, cufundate
în gîndurile lor.

Cei doi nemernici ajunseră, tot fugind astfel, sub
prima arcadă a podului.

Ne oprim aici, făcu Laurent, stînd locului pe ne-
așteptate.

Avîntul îl mîină pe baron cîșiva pași mai departe.
Cînd se întorcea, privi în jur, tresări și întrebă cu
glas înăbușit :

— Unde sîntem ?

— Unde naiba să fim ! La Pont-Marie ! răspunse va-
letul.

— La Pont-Marie ! repetă de Souvré crispîndu-se. Pen-
tru ce mă aduci aici ?

Laurent îl privi nedumerit. O rază de lună polei în
chipa aceea chipul baronului. Era pămîntiu.

- Dar prea vrednice stăpîn... biigui personajul nostru
cu privire poncișă.

— Blestem ! Îmi răspunzi ?... Pentru ce ?

— Ei drace, nu mai înțeleg nimic ! mormăi Laurent,
fără să poată ascunde cît era de sîcîlit. Vreți să vă salvez
eu nu vă plac căile pe care le-am ales... Poate că... adăugă
el la întimplare, ați lăsat pe aici vreun cadavru ?

Palma baronului se lipi brusc de buzele valetului și
atît de năprasnic, încît acesta fu nevoit să se zbată, ca
să poată respira din nou.

- Îți ții gura sau nu ? șuieră Raoul de Souvré. În-
dăznești să vorbești astfel stăpînului tău ?

„Ia te uită, gîndi vicleanul servitor, pare-se că am
mers la țintă, fără să am măcar știință de ceva.“

Apoi cu glas tare și cu un aer demn care în alte îm-
prejurări ar fi putut părea caraghios :

— Primiți scuzele mele, domnule baron. Dacă camera voastră crede că se poate descurca singură, nu mai am ce căuta aici... mă retrag.

— Îți poruncesc să rămii ! strigă baronul, văzînd că sluga avea de gînd să plece.

— Mă supun, răspunse cu subțire batjocură valetul, oprindu-se locului ; aștept instrucțiunile mîntenitorului.

— A, știi foarte bine că nu am a-ți da, cel puțin pentru clipa de față, de vreme ce habar nu am ce ai de gînd !

Laurent făcu cițiva pași, se proțăpî în fața stăpînului său și rosti apăsător :

— Vreau să-l ucid pe dușmanul dumneavoastră !

— Hm, cum ai spus ?... îngăimă necinstitul gentilom, care năvălase acum cit de trîmnea se dovedise a fi viața contelui.

— Dacă trîmnea să-l salvezi, pleceți ! Mai este timp !

— Vrei să-l... omori ?

— Doar dacă nu vreți cumva să vă omoare el, ori să pună pe cineva să va omoare ! incredentul mîntenitor al sale Ludovic al XIV-lea documentul pe care l-ati semnat !

— Nu !... Nu !... Trece la fapte !

— Nimic nu am să mă ațurn să răspundă lepădăturii.

— Dar ce poți atîma de Souvré cu glas răgășit, ai lucrat toate măsurile ?

— Toate.

— Ia să vedem.

Gondola va trece pe aici, explică Laurent, arătînd cu brațul în direcția fluviului.

— Prin mijlocul Senei ?

— Nicidecum !... La doi pași de noi !

— Ce te face să crezi asta ?

— Cînd Laurent are o idee, e întregă, nu jumătate, i-o întoarce netrebnicul. Am trimis acasă pe gondolierii doamnei, zicîndu-le că aceasta era, fără doar și poate, dorința stăpînei și i-am înlocuit cu doi ticăloși dintre cei mai ticăloși. Mi-au făgăduit devotament nemăsurat dacă... li se plătește.

— Se înțelege.

— Așa că oamenii mei vor face ca gondola să treacă atît de aproape de mine, încît să pot trage, la nevoie, chiar cu ochii închiși.

— Te sfătuiesc să-i deschizi !

— Nu aveți teamă !

— Dar ești sigur că d'Ablincourt are asupra-i actul cu semnătura mea ?

— Da, am văzut cînd l-a vîrît în vestă.

— Asta înseamnă că pe el trebuie să-l ochești.

— Numai pe el ?... Dar cavalerul d'Artagnan ?

— D'Artagnan ! izbucni baronul. Blestematul ăla de cavalier este cu ei ?

— Ei da, este !

— Atunci totul e pierdut !

Laurent își privi cu milă stăpînul.

— E un uitor cit de repede vă pierdeți cu firea, domnule baron, murmură el. Și ? Un om mai mult sau mai puțin... Are asta vreo însemnătate ?

— Dar o să coboare din gondolă și o să ne provoace !

— Ei bine, o să-l lăsam s-o facă, iar între timp, vîslasii mei vor ajunge în larg, vor scotoci în hainele contelui — căci contele va fi mort, nu vă mai îndouți — și-i vor lua prețiosul hrîsov.

— Dar ducesa ?

— O, femeile leșină imediat, e în firea lor !

— Femeile, ai spus ?

— La naiba, pînă în afară de ducesa mai este o fată...

— Ah da, gîndi cu glas tare de Souvré, ducîndu-și mîna la frunte ; fiica acelor caricaturi care își zic d'Avril-fol și de Bellevue și pe care am bănuiala că i-aș cunoaște sub alte nume.

— Fiica lor ?... Nu este a lor.

— Bine, dar atunci a cui ?

— Este fiica ducesei de Sandoval și a contelui d'Ablincourt.

— Ești sigur de asta ?

— Cum nu se poate mai sigur !... Am urechi și știu să mă folosesc de ele !... Am ascultat pe la uși și am fost de față la reintîlnirea a trei personaje ; era mișcător, pe cuvîntul meu de cinste !... Tatăl plîngea !... Mama vărsa lacrimi... fata se smiorcăia... O revărsare de ape, gata-gata să se preschimbe în potop.

— Fiica lor ! repetă Raoul de Souvré dus pe gînduri.

— Ia spuneți... treaba asta e în măsură să aducă unele schimbări în program ?

— Nu, nu ! Planul tău este bine ticluit și îl încuviințez.

— Monseniorul este prea bun ! făcu zeflemitor valetul, schițind o plecăciune. Iar acum, adăugă ei, să trecem la locurile noastre.

— Te-am sfătuit să te înarmezi, mai spuse baronul. Ai luat, cel puțin, arme cu tine ?

— Arme ? Nu... Am doar un pistol. Ajunge !

— Atunci eu cu ce o să te pot ajuta ?

— Veți fi doar de față, răspunse valetul surizând. De vreme ce plătiți, este drept ca, fără să vă osteniți, să priviți, cât mai comod, spectacolul.

— Unde ne așezăm ?

— Acolo !... sub arcada aceea, prea vrednice stăpîn. Luna, care de cîteva clipe binevoiește să se arate, îmi va lumina indestul țința care nu va fi alta decît pieptul contelui.

— Atunci vino !

Cei doi bărbați coborîră în tăcere talazul și, intrînd sub pod, se așezară cu fața spre apă, întorcînd deci malului, abia părăsit, spatele.

XXX

RIPOSTĂ DE BANDIT

Ieșind din palatul de Thorigny, Folavril și Malvenu o luară pe jos spre casă. Mergînd încet, dar cadentat de parcă s-ar fi aflat sub arme, nu scoteau o vorbă. Cînd și cînd, un zgomot asemănător cu cel iscat de niște foale de fierărie, sfîșia liniștea. Era suspinul slobozit de

pieptul vinjos al lui Folavril ; un altul îi urma aproape imediat, dar atît de slab, încît nu părea a fi decît ecoul celui dintîi. Era durerea lui Malvenu, preschimbată într-un vai.

Astfel ajunseră în fața porții casei lor.

— Intră, micuțule, făcu Folavril după ce descuie.

— Nu, întâi tu, marele meu prieten ! răspunse Malvenu.

— Ți-e teamă să nu te părăsesc ?

— Nu mi-e teamă de nimic. Dar nu vreau să te scap din ochi nici măcar o clipă.

— Nici eu !

— Atunci, să intrăm odată.

— Să intrăm !

Și, pășind alături, simțindu-și coatele la înălțimi diferite, pătraseră în casă. Înainte de a ajunge la apartamente, trecură prin fața camerei Mariei. Amîndoi se opriră în fața ușii. Își bănuiau simțămintele.

— Vrei ? întrebă simplu Folavril, căci îndeobște nu aveau nevoie să spună multe cuvinte spre a se înțelege.

— Da, îi răspunse cu glas slab Malvenu.

Împinseră așadar ușa incelișor și se priviră sau mai degrabă încercară a se privi, deoarece lacrimile le împăienjencau văzul. Nici nu ar fi putut fi altfel, căci respirau aerul copilului lor. Ar fi putut ei oare să-și păstreze cumpătul la vederea miilor de fleacuri care le reaminteau fătura mult iubită ? Iar ea nu se mai afla acolo !

Era pentru prima oară — de la noaptea aceea depărtată, în care nevinovatul prunc făcuse ca inimile lor să bată alt fel — că acel copil ce le adusese îndreptarea nu dormea sub acoperămintul lor. Cei doi convertiți plîseră îndelung peste perna paufată pe care odihnise căpsorul celei ce avea să-i părăsească pe totdeauna. Unde era acum ținăra fină pentru care aveau să moară ? Unde ?... În brațele unui tată, ale unei mame, pe care îi regăsise întimplător și care o răpeau dragostei lor. O, da, aceia le erau deci cei mai mari dușmani !

Un fel de revoltă împotriva destinului îi copleși, sălbatecă. O clipă, le fu dat să trăiască simțămîntul urii. Ochii li se măriră, gura li se încreși într-o strîmbătură,

schitară chiar un gest de minie. Cu toate acestea se stăpînură. Înțelesură că nu puteau purta pică acelora care suferiseră aceleași chinuri pe care le îndurau ei acum, chinuri de neîndurat prea multă vreme. De fapt, contele și contesa d'Abincourt aveau tot dreptul să-și recapete bunul : era fiica lor. Ce însemna ea pentru ei, niște prăpădiți gentilomi de pripas ? Crima săvîrșită prin răpirea nevinovatei copile încă din leagăn le reveni în minte. Se făcuseră vinovați de o răpire, de un furt ! Acum sufereau din pricina aceasta !... Și aveau să moară !... Iată deci ispășirea...

— Să ieșim... să ieșim ! gemu Malvenu. Nu mai pot !
— Da !... Da !... Ai dreptate !... Să plecăm de aici !

Și se retrăscură... dar încă nevoia să treacă mai întâi printr-un încintător budoar. Acolo, privindu-l se opri asupra unui portret al Mariei în picioare. Îl contemplară îndelung, simțind că se pierd cu firea.

— Privește-o, draga de ea ! făcu Folavril, mușcîndu-și mîinile, ca să-și înăbușe hohotele de plîns.

— Ce zîmbește ! murmură Malvenu, apăsîndu-și peste gură o batistă pe care o zdrențuia de zor.

— Adio, Marie !... Adio ! Adio ! făcură într-un glas și atât de sfîșietor, încît s-au fi putut crede că se află dinaintea raclei unui copil iubit. Nefecieria lor era însă tot atât de mare, căci purtau dollul unei fericiri apuse...

Se îndepărtară și, întorcînd pentru ultima oară capul, trimiseră o sărutare icămei lor. Ajunși apoi în fața apartamentului flicăruia, se despărțiră cu de-a sila, spre a intra fiecare în camera lui. Doar Folavril aruncă o privire înduioșată peste lucrurile înconjurătoare ; apoi, deschizînd o cutie cu muniții, goli și reîncercă cu mîgălă pistolul, care ascemena spadei, nu-l părăsea niciodată. Malvenu făcu și el același lucru, dar cu mai multă grabă ; puse sfesnicul pe masă, luă o pană și scrisese repede cîteva cuvînte. După aceea vîrî hîrtia în surtuc. Dar abia isprăvise, că Folavril se întorcea zicînd :

— Ești gata, micuțule ?

— Iată-mă-s, prea vrednice prieten.

Coborîră împreună și, peste puțin, se aflară în stradă. Ca și la venire, nu mai scoaseră o vorbă. Urcau Golgota care îi lăsa să întrezărească izbăvirea.

Astfel ajunseră la Pont-Marie, loc ales de către Malvenu spre a-și duce la îndeplinire sinistrul plan. Ajunși pe mal, se opriră. În aceeași clipă, baronul și Laurent se pitulau sub arcadă, privind neîndădători peste pinza apei ce li se desfășura dinaintea ochilor.

Malvenu puse mina pe brațul lui Folavril și spuse cu glas șoptit :

— Îa gîndește-te, prietene, am fi putut găsi oare loc mai potrivit ca ăsta ?... Colo, zise el întinzînd brațul, marele oraș, cufundat într-un somn adînc, pare să-și prelîngă umbrele fantastice peste fluviul cu reflexe albastre, care curge liniștit, mistuindu-se pe sub arcadele podului Pont-Marie !... Pont-Marie — el ne amintește totodată cea mai crudă mîrșăvie a noastră, dar și ceea ce ne este mai drag... el singur va fi martorul morții noastre ! Și totul într-o singură clipă ca asta ! Îți spun eu, nici că putem alege mai bine !

— Da, răspunse Folavril pe același ton. Locul nu-mi displace... e liniștit !

La ceasul acela din urmă, sărmanul uriaș își pierduse timbata și nu mai slobozea suflare. Exprimase, într-un singur cuvînt, același simțămînt pe care omulețul, devenit poet, îl tălmăcise în mult mai multe.

Dar, pe neașteptate, smuls din visare, Folavril întrebă :

— Marchize, nu-i lăsăm nimic Mariei ?

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Malvenu, căci nu pricepuse.

— Un bilețel, urmă uriașul spadasin, un cuvîntel de adio ! Tu ar trebui să-l ticluiești, tu știi să te exprimi mai bine în scris.

— M-am gîndit eu, îl liniști prietenul său, scoțînd din surtuc hîrtia pe care înșirase cîteva cuvînte. Ascultă. Și citi :

„Tie, scumpă Marie, ultimul nostru gînd !... Nu mai ai nevoie de noi... plecăm. Dacă puținul bine săvîrșit de noi pe pămînt întrece faptele noastre rele, fu sigură că bătrîni soldați vor ruga pe Alcaerătorul să te binecuvînteze cu înalta sa ocrotire. Tații tăi... contele d'Avrivil, marchizul de Bellevue.“

Tăcerea se așternu grea după lectura aceasta făcută

aproape în șoaptă. Cînd Folavril se simți în stare să-și biruie emoția care îl gîtuia, murmură :

— Ia te uită, ești chiar mai bun decît mine, dragul meu !

Drept răspuns, celălalt îi strînse mina.

— Vor găsi răvașul lingă noi, zise uriașul, ușurat de gîndul acesta.

— Și astfel, răspunse Malvenu, nimeni nu va fi învinuit de moartea noastră ! Sîntem gata, marele meu prieten ? urmă el, dregîndu-și glasul.

— Cînd îți va fi voia, micuțule !... Dar dă-mi mai întîi mîna !

— Iat-o. Nu tremură deloc, făcu Malvenu.

— Ei drace, sigur că nu !

Rămaseră astfel cîteva clipe.

— Îmbrățișează-mă, mai zise Folavril.

Și, trăgîndu-l spre el, îl ridică de la pămînt și îl strînse cu putere.

Desprinzîndu-se din brațele prietenului său, Malvenu se văzu iarăși pe picioarele sale și se îndreptă, ținînd în mînă pistolul.

Făcînd la fel, Folavril apăsă țeava armei pe piept.

— Uite așa, ca mine, drept pe inimă !

Nu era un duel ; o, nu, ci o dublă sinucidere prin împuțămînire și puțin reciprocitate : țevile celor două arme se aflau doar la un deget distanță de ficcare piept ce uram să fie strapuns de glonte. Brațele stăteau întinse, pistoalele în linie ; încă o secundă și aveau să cadă fulgerați.

Deodată Folavril tresări și spuse :

— Așteaptă !

Malvenu își coborî brațul întrebînd muștrător :

— Ce te a apucat ? Am fi fost gata ..

— Privește !

Și, cu brațul ridicat, Folavril îi arătă în mijlocul fluviului un licăr rubiniu ce înainta spre ei.

— Este ea, îngăimă omulețul. Ea este !

Apoi, cu sfîșietoare durere în glas :

— Am înțeles. Vrei să o mai zărim o ultimă oară, nu-i așa ?

— Da, micuțule, dar fără să ne arătăm ;

Și iată-i ocolind puțin arcada, spre a se piti în umbră. Deodată, deslușiră un glas. Cineva spusese :

— Iată-i !

Nedespărțiți prieteni rămaseră pironiți locului, ținându-și răsuflarea.

— Ai auzit ? întrebă uriașul, aplecându-se mult, aproape lipindu-și buzele de urechea prietenului.

— Să ascultăm !

— Da, cineva a vorbit... pe aici, pe aproape.

Amândoi își întinseră gâturile a luare-aminte.

Același glas se făcu din nou auzit.

— Fii atent, Laurent !

Iar Laurent răspunse :

— Să fie liniștită senieria voastră, o să trag de foarte aproape.

— Niște ucigasi ! murmură Malvenu.

— Da, răspunse Malvenu, tot șoptit. Cine știe ce canale de gentilom este viața și aici, ca în treaba aceea de odinioară !

Apoi, pe același ton, dar puțin mai înfrigurat :

— Îi vad ! Sînt în a. Jassica, sub prima arcadă a podului.

— Și eu îi vad.

— Pe cine te alegi, miușle ?

— Te ve- de ce, ești mai aproape de apă, că de celălalt am eu grijă.

— Bine.

Se lăstăra eschur pe l. r. se para a se țiri, fără zgomot, în deceți și în tonul a.

Glasul care se făcu din nou auzit, și care nu era altul decît cel al baronului reluă :

— Se apropie !

— Da, în a aproape ! rîse în le. în felul său zeflerat. Hă ! nu se aștepta mai puțin pironitori decît credeți voi, dragătașii mei !

Laurent răspunse avertismentului dat :

— Îi aștept !

În clipa aceea, îndreptată spre tîluz, se văzî gondola scăldată de razele lunii.

— Îi vezi pe conte ? întrebă baronul.

— Da, pieptul lui apare chiar în vârful pistolului meu.
— Ochește bine !

— Noi tot așa ! strigă Folavril, ridicându-se cit era de lung. Apoi pe un ton de comandă :

— Foc !

Două detonături, dimpreună cu un strigăt sfișietor, spintecară văzduhul. Lovit, fără nici o îndoială, Laurent se rostogolise în apă.

— Cu el am încheiat socotelile, zise Malvenu.

— Pe toți dracii din lume, izbucni furios Folavril, deslușind o umbră ce se storcea în josul taluzului, pe al meu l-am scăpat ! Uită blestemată !... *Clar de lună* a lăsat mai bine decît proasta asta de gură de foc !

Gondola acostase

Dintr-o săritură, Georges și contele se și găsiră pe mal, urmași îndată de Inès.

— Ce este, ce se întîmplă ? întrebă René d'Ablincourt.

Apoi zărindu-i pe Folavril și pe Malvenu :

— Dumneavoastră !... Dumneavoastră, domnilor ?

— La naiba, conte, trebuie să recunoaștem că Pont-Marie vă este nefast, ori de nu, nimicească-mă trăsnetul !... Ună urmasul pe care locul și ora îl ajutau să-și regăsească uitatele sudalme.

— Fara noi, adăugă Malvenu, poate că acum v-ați afla acolo unde am ținut pe unul dintre nemernicii ce vă pîneau.

— Ce se întîmplă, mamă ? întrebă, cu glasul-i dulce, Marie.

— Nimic, copila mea !... Nimic ! răspunse cu înfrigurare Inès. Să nu ieși din gondolă !... Venim și noi îndată !
Iar în gînd își spuse : „Să nu o speriem“.

— Iar vreo capcană a aceluia ticălos de Souvré ? întrebă tinărul cavalier.

— Mă tem că da, dădu răspuns Folavril.

— Ah, tună contele, va fi ultima. Jur !

Încă mai vorbea, cînd un strigăt al Mariei îi făcu să se întoarcă spre gondolă.

Cu umărul înșingurat Laurent țîșnise din apă, se agățase de bordură și se prăbușise înăuntrul gondolei.

Cu toții dădură fuga într-acolo. Iar Raoul de Souvré, care, de pe mal, executase aceeași manevră ca și servitorul său, sărise în partea din spate a gondolei, strigînd cu glas puternic :

— În larg, băieți !

Două zdravene lovituri de vislă îndepărtară gondola cu vreo zece metri.

Apoi, se făcu auzit glasul zeflemitor al baronului :

— Te înșeli, conte !... De Souvré găsește totdeauna o cale, cînd e vorba de răzbunare ori de viața lui.

— Trageți în nemernic ! răcni René, ca scos din minți.

Folavril și Malvenu își întinseră brațul.

Dar, iute ca gîndul, baronul se ridicase, luase în brațe fata pe jumătate pierdută și o ținea strîns la piept.

— Ia seama, conte ! mai strigă el, rînjind ca un blestemat ; fiica ta se află între mine și gloanțele tale !... Mă iubește copila asta... Mă ocrotește...

— Nu trageți !... Nu trageți !... strigară contele și Georges într-un glas.

Deznădăjduiți de neputința lor, Folavril și Malvenu nici nu așteptaseră să li se spună, căci se stăpîniseră singuri.

— Visliți zdравăn, băieții mei, se auzea glasul tot mai depărtat al lui de Souvré.

— Fetița mea !... Fetița mea !... se căina Inès, frîngîndu-și mîinile de deznădejde. René... E pierdută !... Răpită... O, domnilor, salvați-mi fiica !

— Ce-i de făcut, Doamne, ce-i de făcut ? gemea sărmanul conte, încrămenit de iușeala cu care îl napăstuisese această nouă nenorocire.

— Haide, Folavril ! strigă deodată Malvenu. Să pornim înot !

— Ei da, pe viața mea ! Să o smulgem din ghearele netrebnicului, ori să murim !

— Vă urmez, zise Georges, care își și scosese vesta. Toți trei erau gata să se arunce în valuri.

— Linște ! porunci un glas venit din umbră.
Se opriră.

— Gérard ! vesti Folavril, recunoscînd glasul luntraşului.

Barca acestuia, ţîşnind pe neaşteptate de sub pod, apăru trecînd de-a lungul malului.

— Ce nădejde tragi, Gérard ? întrebă contele, oarecum înviorat de apariţia aceasta, căci barcagiul îi inspira un soi de încredere superstiţioasă.

— Să salvez copilul, aşa cum am salvat pe tată, răspunse podarul cel de ispravă.

— Dar cum ? mai întrebă René.

— Spunîndu-vă unde anume o s-o ducă... o iau chiar acum pe urmele lor !

Şi barca se făcu nevăzută pe drumul luat de gondolă.

— Pe toţi diavolii din iad ! urlă Folavril. Să ne spună şi o salvăm !

— Iar după aceea „Dragoste trecătoare“ şi „Clar de lună“ îl vor pedepsi pe neîntrebnic.

Cît de departe auîngaseră gîndul de a-şi curma viaţa !

I

CE SE POATE ÎNVĂȚA ÎNTR-UN JOC DE-A
BABA-OARBA

De îndată ce Ludovic al XIV-lea trecu sub oblăduirea spirituală a doamnei de Maintenon, el începu să-și supravegheze persoana cu mai multă luare-aminte; ceilalți voiră a face la fel, astfel că ușurătatea căpăta, în capriciile ei, o aparență de măsură și austeritate.

Dar ceea ce nu se schimbă defel fu hrana... hrana celor din lumea mare, firește, căci cei mici, chiar și burghezii se văzură siliți, în anul de grație 1694, să mai strângă cureașă, cum am spune în zilele noastre. Iarna aceluia an fu atât de cumplită și sărăcia atât de mare, încît mii de oameni șipaiă a foame, cît ținură cele douăsprezece luni ce-i urmară.

Doamna de Maintenon — se cade oare să o mai spunem? — se arată cea dintîi tulburată de situația care, înrăutățindu-se, putea duce la răzvrătire; nu că i s-ar fi făcut cumva milă doamnei de sărmanii infometaji, care se stingeau scliți de pateri, ci din teama de a nu vedea prăbușindu-se edificiul ridicat de ea cu atita ostindie și violenție. Șonțea mult prea limpede că, înainte de a ajunge chiar la rege, revolta s-ar întoarce împotriva ei. Nu era cucernică din fire, în pofida rugăciunilor pe care buzele ei ascute le șopteau zilnic și încă cu o atât de fățișă dorință de a fi auzite, încît nici cei mai puțin clar-văzători nu s-ar fi putut lăsa înșelați.

Prin urmare, în situația aceea de mare mizerie, ea îl chemă pe părintele La Chaise și, în tovărășia acestei înalte fețe bisericesti, caută mijloacele de a înlătura răul. Singurul lucru pe care discipolul acesta al lui Loyola îl

propuse fu organizarea unei procesiuni a întregii mulțimi, care să roage pe sfânta Genoveva să vină într-ajutorul parizienilor înfometati. Și, întrucît asemenea propunere nu aducea nici o vătămare finanțelor, ea fu primită cu căldură astfel că, printr-o hotărîre, Parlamentul ordonă ca ea să fie pusă în aplicare chiar peste două zile. Odată clipa venită, racla sfintei fu coborîtă și purtată cu toată solemnitatea dorită.

Săracii de prin aziluri, precum și cei din toate parohiile Parisului pășeau în rînduri de cîte patru, avînd în mîini mătănii, conduși de pastori lor, urmați de femei de la Spitalul ospicilor. În aceeași rînduală, de cîleul cu crucea sa, de comisarii săracilor, de administratorii spitalului. Se înțelege de la sine că alaiul era însoțit de oameni de vază, de seniori, negustori și gură-cască.

Atît doamna de Maintenon, cît și blindul promotor al acelei procesiuni se feniă să se arate. În timp ce o jumătate din Paris era aproape dispusă să o înghită pe cealaltă, Versailles facea excepție, se afla în sărbătoare, în mare zăiafet am zice noi.

Maiestatea sa, care, neîndoișor, se plictisea în ziua aceea și căuta să se distreze, chemase o parte a Curții, printre care se aflau prințul moștenitor, Monsieur, Madame, ducele Filip de Orléans, ducele și ducesa de Chartres, mulți demnitari înalți și doamne din lumea mare și oferî un dejun așa cum numai el, iubitor de mîncare, alegea să mînce. Mesele acestea grandioase erau mai ca sermuinare îmbelsugate și putem încheia spunînd că mesenii, urmînd întotdeauna pilda regelui, dovedeau o strîmnică poftă de mîncare.

...Dar iată că în timpul acelei agape regesti, date întru înălțurarea focului, procesiunea ce pornise de la Notre-Dame înainta, înainta într-una în direcția bisericii Sainte Geneviève, punctul de sosire.

Deși curgerea anilor adăduse mari progrese, o rămășiță de feudalism în hîng, încă vedea tulburare în stare să mai strige în timp ce tremurau de frig și foame: „Noël!“ „Trăiască belșugul celor mari!“

¹ Strigăt prin care în anumite prilecuri, poporul își exprimă bucuria.

Procesiunea pare-se că fu pe placul Proniei căci, la scurtă vreme după aceea, banii nu au mai fost atît de puțini, cele trebuincioase hranei nu atît de scumpe, astfel că o oarecare bunăstare urmă acelei foamete, datorate nu numai unei ierni aspre, dar și uriașelor cheltuieli cerute de patru ori de cinci ani de război secătuitori ai visteriei.

Pentru rege originea ar fi fost însă în stare să se jertfească! Să moară de foame pentru el! Să strige „Noël!“

După încheierea dejunului mai sus amintit, maiestatea sa își lasă liberi invitații, iar ei se răspîndiră prin minunatele grădini; unii o luară spre pajiști, alții alesele însinguratele alei. Printre aceștia se numără și tinăra Filip de Orléans, care pășise în cel de al douăzecilea an de viață, precum și un roi de femei tinere și frumoase, care îl însoțeau pretutindeni. Cînd ajunseră pe sub copacii cei mari, cu frunziș dătător de umbră și răcoare, ducele, oprindu-se din sporovăiala-i adesea mai mult decît ușuratecă, strigă dintr-o dată:

— Ce joc alegem, frumoasele mele?

— Jocul care va fi pe placul altei voastre, va fi și pe al nostru în chip nemăsurat! răspunse doamna de Laury, o tinăra și tare frumoasă femeie, de curînd măritată cu baronul purtînd acest nume și care în timp ce se petreceau toate acestea urmărea cu mare luare-aminte capricioasa mișurare a peștilor ce se zbenguiau în bazinul cel mare.

— Așadar, frumoasa mea brunetă, urmă galant ducele, luînd-o dragăstos pe după mijloc, aș zice să ne jucăm de-a baba-oarba.

Toată lumea bătu din palme. Jocul de-a baba-oarba, mult pe gustul vremii, avea prețiosul avantaj că îngăduia celui sau celei cu ochii legați să-și poarte mîinile cam... la voia întîmplării. Filip de Orléans era, pare-se, un strașnic jucător al jocului acestuia.

— Dubois! chemă el.

Un ins pe jumătate îmbrăcat cu sutană, ins ce ar fi putut lesne fi luat drept un personaj de operă gata să intre în scenă, se desprinsese din strînsoarea celor două doamne cărora nici pe departe nu le ținea vreun curs

de morală și se infățișă, cu obraji învăpăiați, cu ochii scinteietori :

— Ce dorește monseniorul ?

— Leagă-mă la ochi ! îi ceru ducele.

Omul se supuse, iar jocul începu.

Cînd și cînd se auzeau țipete scurte, apoi zgomotul unui sărut, privilegiu pe care ducele și-l acorda ori de cîte ori punea mîna pe cîte una dintre acele doamne care nu căutau, dealtfel, decît să se lase prinse.

— Ești a mea, frumoasă ! făcu el la un moment dat, prinzînd-o dinadins pe doamna de Larenty, căci, se cavine să spunem chiar acum, în pofida legăturii de la ochi, pehlivanul de duce vedea tot așa de bine ca și cum nimic nu i-ar fi împiedicat vîzul.

Iată-mă prinsă ! răspunse micuța marchiză, fre-mătînd toată de plăcere.

Și îi întinse obrazul. Ducele își apăsă buzele pe obrazul acela, făcîndu-le să lunece apoi, cu dibăcie, spre cele ale ușuratecii care, dealtfel, îl ajuta mult în treaba asta.

— Asta pentru început, lămuri ducele. Nu uita ce-mi datorezi.

— O discreție ! îl întrerupse bruneta.

Apoi, cu glas mai scăzut, adăugă :

— Dacă alteja voastră s-ar învoi, aș prefera o des-tăinuire !

— Cum ți-e voia, frumoasa mea ! răspunse Filip rîzînd. Dezvăluie-mi starea în care ți se află inima.

— Nicidcum, monseniore !... Asta o voi face mai tîrziu... Ceea ce vreau să vă spun vă privește într-un cu totul alt chip.

— N-aș zice ! se împotrivi ducele.

— Puteți judeca singur, alteja.

Și marchiza începu :

— Fratele meu, domnul de Pontalès, mi-a povestit cele petrecute în noaptea aceasta la serbarea dată de președintele Lambert de Thorigny.

Și, foarte zornit, căci celelalte doamne care se zben-guiau cu abatele Dubois s-ar fi putut apropia de ei, tînăra

markiză istorisi ducelui la rîndul ei, tot ceea ce cititorii noștri au aflat mai înainte.

Cînd ajunse la conspirație, Filip de Orléans, oricît de nepăsător ar fi fost el, pîli ușor și murmură :

— Cum așa ! Să se servească de numele meu, fără să-mi ceară incuviințarea ! Este de-a dreptul o infamie !

Doamna de Larenty urmă :

— Întrucît toată istoria asta a făcut mult tărăboi, ea va ajunge fără indoială la urechile regelui și poate că veți fi compromis.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite cu o atît de dure-roasă induioșare, încît tînăra alteja care, cu bun disci-pol al abatelui Dubois, înălța scepticismul pe treapta prin-cipiului, se simți adînc tulburată.

— Linștește-te, drăguța mea, făcu el luîndu-i o mînă în căușul palmelor sale, de vreme ce nu am pentru ce mă muștra, nu am nici de ce mă teme.

Și, folosindu-se de un răgaz în care doamnele făceau haz de cine știe ce glumă grosolană de a abatelui, el atrase spre sine pe micuța marchiza, spre a culege o să-rutare de pe buzele-i de coral.

— Îți mulțumesc, îi șopti totodată, la ureche.

Apoi întorcîndu-se spre fostul său învățător :

— Ia ascultă, Dubois, ce tot îndrugi doamnelor ? Niscaiva povești deșucheate ?

— Nu chiar foarte deșucheate, monseniore, răspunse uriciosul personaj despre care vom vorbi cît mai puțin cu putință, întrucît pilda aceasta de urîtenie morală a epocii este mult prea bine cunoscută. Doamnele rîd cu mare poftă și mă roagă să le mai spun dintr-ale mele

— O, mincinosul ! săriră într-un glas frumoasele pă-cătoase.

Urmără glume mai mult sau mai puțin hazoase, rostite de buzele acelea încîntătoare.

...Să părăsim rîsul și jocul ; le vom regăsi curînd ; dacă nu noi, ducele oricum, și să ne întoarcem la rege care, după prînz, se retrăsese în apartamentele sale, cu gîndul de a se lăsa în voia regeștii sale digestii. Dar iată că fu împiedicat de domnul Phelypeaux de Pont-

chartrain, ministrul marinei, care veni să-i vestească sosirea cavalerului de Herblay, ambasadorul Franței la Madrid, însoțit de marchizul de Castel de Rios, acreditat pe lângă curtea din Versailles de către guvernul de la Escorial.

Regele binevoi să-si amintească de faptul că într-adevar, îi chemase pe cei doi diplomați. Și îi primi. La urma urmei, se aflau la mijloc niște interese ale statului. Era vorba de Carol al II-lea al Spaniei, care se topea de aleam.

Sucesiunea lui, dezbătută lungă vreme în toate cabinetele, devenise o problemă a Europei. Era important de știut caror mâini avea să le fie încredințate ochimuirea Spaniei, a regatului celor două Sicilii, a Milanului, a unei părți din Țările de Jos și a lumii noi.

Iar dacă marea monarhie trebuia să aparțină unui singur om, cine avea să fie omul acela ?

Cum să se hotărăască împărțirea ei, de ar fi fost nevoie ?

Și nimeni nu se îndoaia, la vremea aceea, că regele Carol al II-lea avea să-și mai tirească timp îndelungat mizerabila-i existență. El nu-și dadu dăbul decît în anul 1700 ; dar pînă atunci i se nădărdise moartea, iar el o știa, nefericitul, și chiar era primul care lua măsuri în vederea sfîrșitului său. Vreme de zece ani și mai bine, succesiunea aceasta înfierbîntă toate puterile, deschizînd cale tuturor poftelor.

Spania își dorea unitatea, adică păstrarea dominației asupra țărilor supuse puterii sale ; dar nu același lucru îi doreau și celelalte națiuni.

Era așadar de datoria guvernelor să prevină printr-un acord, privind acest punct important, neorînduieile pe care moartea lui Carol avea să le aducă în situația Europei.

Oricum, nu erau cu puțință decît două combinații : succesiune completă ori împărțire.

Sîntem datori, alături de toți istoricii, să dăm dreptate lui Ludovic al XIV-lea : se ocupa foarte mult de politica externă și dacă a fost în stare să aducă o aură domniei sale, aceasta s-a datorat faptului că a știut să apere totdeauna demnitatea Franței, dovedind o înaltă conștiin-

țiozitate în toate chestiunile supuse înaltei sale aprecieri.

Dar fiindcă nu avem de gînd să facem aici un curs de istorie, nu vom vorbi prea mult despre această politică europeană care, din fericire, nu a iscat conflicte serioase între puteri.

Prin urmare, întrucît cele spuse de rege cavalerului de Herblay și marchizului de Castel de Rios se află în afara subiectului nostru, nu ne vom mai preocupa de aceasta, mulțumindu-ne cu constatarea că audiența particulară, care ținu cam o oră, pară să-i stîrnească lui Ludovic al XIV-lea o foarte bună dispoziție.

Vestile erau bune, desigur, și toată lumea se bucura. După ce ieșiră de la rege, cavalerul și marchizul coborîră în grădini și se îndreptară spre grilajul cel mare. Tocmai se soseau acolo, cînd îi zăriră, coborînd dintr-o calească, pe contele de la Fère și pe cavalerul d'Artagnan. Acesta, palid, agitat, părea prada unei aprige involburări sufletești. Contele, dimpotrivă, se arăta calm — cel puțin în aparență, — aproape rece, deși chipul său oglindea o adîncă tristețe.

Cavalerul de Herblay îi alergă întru întîmpinare.

— Dumneata aici ? Ce s-a întîmplat ? Întrebă el cu oarecare neliniște.

Abia atunci țîșni din privirea contelui un fulger de minie. Apoi, înalțînd capul și sumețîndu-se, spuse luînd într-ale sale mina cavalerului :

— Aramis, o infamie a fost săvîrșită și, ca în vremea celor Patru, am jurat să fac grabnic dreptate !... Vrei să mă ajuți ?

Apăsînd, cu mina ce-i rămăsese liberă, pe cea a lui Georges, cavalerul răspunse în chipul cel mai firesc :

— Athos, iată-l pe d'Artagnan ; Aramis este mereu alături de voi. Sîntem trei !

Apoi cu un suspin :

— De ce nu ești cu noi, Porthos ! Am salva lumea, ca acum douăzeci de ani !

Marchizul de Rios, care auzise totul, făcu un pas înainte :

— Oare nu l-aș putea înlocui ? Întrebă el sfios.

— Dumneata, domnule ? murmură contele, amănun-
tînd cu privirea chipul deschis al spaniolului.

— Îmi pun spada în slujba dumneavoastră, domni-
lor. Hotărîți ce trebuie să fac !

— Îți mulțumim ! îi răspunseră într-un glas contele,
diplomatul și Georges.

Mîinile se întinseră, se uniră și se strînseră cu căl-
dură. Într-o singură clipă, cei patru bravi reînviaseră
pe eroii de odinioară.

— Și acum ? întrebă cavalerul de Herblay, adresîndu-
se contelui. Despre ce anume este vorba ?

— Despre o crimă înfrîtoare ! răspunse acesta. Fiica
unui conte, a contelui d'Ablincourt, a fost răpită !

— Fiica lui René d'Ablincourt ! izbucniră într-un glas
marchizul și cavalerul.

— Da ! Din nou împreună în noaptea aceasta, ducesa
de Sandoval, soția sa și fiica regăsită într-un chip mira-
culos, contele și ducesa au fost siliți să asiste, neputîn-
cioși, la răpirea odioasă a copilei, salvată de baronul
Raoul de Souvré.

— Baronul de Souvré ! strigă marchizul de Rios. O,
nemernicul !

— Și adăugă :

— Iar eu, care trebuia să mă înfățișez astăzi duce-
rei, spre a-i vorbi despre conte, căci mi se păduse a-i fi
găsit urmele...

— În clipa aceasta contele plînge, ațuturi de soție, dis-
pariția ori poate moartea copilului său !

— Dar ce vreți să faceți la Versailles ? mai întrebă
cavalerul de Herblay.

— Să-l văd pe rege ! Să-i cer să facă dreptate !

— Trudă zadarnică ! Regele nu primește astăzi.

— Atunci, ce-i de făcut ?

— Să trecem la fapte... Dar cu multă băgare de seamă !
răspunse cavalerul.

— Să nu mai pierdem timp ! îi răspunse contele. Dar
priviți-l pe el, pe fiul meu ! Și arată spre Georges a că-
rui suferință stîrnea de-a dreptul mila.

— Da, înțeleg ! gîndi cu glas tare domnul de Her-
blay. Vrea să o salveze pe draga lui ?

— Sau să mor pentru ea, întregi, cu tărie, Georges.

— Încă o întrebare, reluă cavalerul, a cărui minte
vie încerca să insaile un plan, cine v-a spus că...

— Eu ! îl lămurii Georges, curmîndu-i vorba. Eu, care
am fost de față la săvîrșirea crimei !

— Și, în scurt, istorisi totul.

— Să pornim, domnilor ! hotări cavalerul ale cărui
buze subțiri fremătară ușor.

— Încotro ?

— La Paris ! Și fără să mai pierdem vremea, îl vom
căuta pe josnicul acela de baron !

— O, izbucni Georges, facă cerul să dăm de el !

— Nu o să se poată ascunde el atît de bine, încît să
nu-l dibuim ! Haideți !

Tochmai se pregăteau să plece, cînd iată că se mai
opriă o clipă, spre a se descoperi și saluta cu plecăciune
o femeie înaltă, cu aer impunător care, îmbrăcată într-o
toaletă de carte pe de-a-ntregul cernită, și însoțită de
un preot cu privirea rece și lunecoasă, își făcuse apari-
ția la cotitura unei aloci. Era Françoise d'Aubigné, mar-
chiza de Maintenon, cea aproape-regină însoțită de pă-
rintele La Chaise, duhovnicul ei.

Deși se apropia de șizeci de ani, doamna de Main-
tenon se mai păstra frumoasă, mulțumită înfrînării pe
care știuse să o poruncească inimii ei de femeie ambi-
țioasă.

— Ce s-a întîmplat, domnilor ? întrebă ea pe neaștep-
tate, oprindu-se în fața celor patru băbați. V-am auzit
roștind un nume, dar Dumnezeu mi-e martor că nici prea
sfîșia sa, nici eu nu am făcut nimic spre a surprinde
cele ce vorbești.

— Și pentru că toți tăceau, ea stăruie, mirată :

— Nu vorbești despre baronul de Souvré ?

— Ba da, doamnă, răspunse contele de la Fère. Și
spuneam...

O mișcare aproape nesimțită a cavalerului de Her-
blay, care îi atinse ușor cotul, îi făcu să se oprească
scurt.

— Ce spuneai ? repetă doamna de Maintenon, căre'a nu-i scăpase gestul diplomatului : nici iezuitului dealtfel.

Supunându-se, contele încheie cît mai firesc cu putință :

— Că am fi foarte fericiți să-l întâlnim.

— Ah, făcu marchiza, sfredelindu-i cu privirea.

Un glas dogit, dar cu mîlărie dulcege, cel al părintelui La Chaise, rosti în același timp :

Am părerea că domnilor acestora le arde de glumă, căci nu se numără printre prietenii lui !

La fața falseicei însinuări a inspiratorului dragonadelor¹, cei patru gentilomi se înfiorară.

Mult mai stăpîn pe sine și foarte la largul său dealtfel, ori de cîte ori era vorba să se întrecă în vorbe cu acel cavalerul de Herby întreabă cu subțire batjocură, prefăcîndu-se a vorbi mîeros, ca și canonicul :

— Are cumva și prieteni ?

— Da, domnule. În primul rînd pe mine ! răspunse tăios *aproape-regina*.

Cavalerul schiță o ușoară plecăciune.

— Baronul — continuă doamna de Maintenon — este un brav și loial gentilom.

— Devotat regelui său ! întări iezuitul.

Nemaiputîndu-se înfrîna, contele izbucni :

Baronul de Souvré este un laș și un trădător, care chiar în noaptea aceasta conspira împotriva maiestății sale !

Auzind glasul acesta răzvrătit, marchiza își înălță brusc capul :

— Ai spus prea multe, spre a nu merge mai departe, conte de la Fère, rosti ea. Fii mai lămurit !

— Doamnă...

— Vorbește ! Îți poruncesc !

— Nu te preschimba într-un pirilor, conte. Lasă-mă pe mine să răspund în locul dumatăle ! se auzi glasul voios și hotărît al unui nou venit.

¹ Persecuție exercitată de către dragoni (soldați din cavalerie) trimisi să locuiască la hughenoti (sub domnia lui Ludovic al XIV-lea).

Cu toții își întoarseră capetele spre partea aceea, iar părintele La Chaise făcu o mutră disprețuitoare de îndată ce îl recunoscu pe ducele Filip de Orleans, minat pînă în locul acela de jocul ce-l înveselea.

— Ce vrei să spui, domnule duce ? întrebă, curioasă foarte, doamna de Maintenon.

— Iată ce anume vreau să spun, sublinie tinărul prinț. Anume că, fără știrea mea, baronul de Souvré călăuse să treacă nobilimea în jurul numelui meu spre a-mi crea, la momentul potrivit, tronul Franței. Lucrul acesta l-am aflat chiar acum... Firește, adăugă el, puțin m-am supăsat de asemenea neghioabe gînduri și nu aș fi pomenit numele gentilomului, dacă nebuniei acesteia nu i-aș fi trimis un act de lașitate, care mă dezleagă de orice scrupul. Baronul de Souvré a dat bir cu fugiții, refuzînd să se bată în duel cu cavalerul d'Artagnan, aci de față, cu cîțiva dintre prietenii lui care i-au cerut aceasta.

— Pentru asemenea faptă îl căutați pe trădătorul gentilom, domnii mei ? întrebă doamna de Maintenon, fremătînd toată.

— Da, doamnă ! îngăimă contele, căruia îi părea rău că nu putea dezvălui adevărul întreg.

— Iertați-mă că v-am judecat greșit, domnilor.

Apoi, pe un ton confidențial, adresîndu-se ducelui :

— Regele știe ?

— Nu încă, doamnă ! Dar va ști, vreau să cred !

— În seara aceasta chiar ! întări semeața marchiză, după bătălia jucat de domni și domnișoarele de la operă.

Iar celor patru gentilomi le porunci :

— Nu părăsiți Versailles-ul, domnilor !... Îl căutați pe baronul de Souvré ; îl veți vedea în seara aceasta !... Dar păstrați taină deplină ! Doar la noapte veți avea voie să vorbiți !

Cu toții făcură o plecăciune. Iar doamna de Maintenon își urmă plimbarea în tovărășia părintelui iezuit, care umblînd de hotărîrea pe care ea o luase fără să fi întrebat. Cînd ea se depărtă întrucîtva, ducele se întoarse spre cei patru gentilomi și îi întrebă :

— Ce pot face pentru dumneavoastră, domnilor ?

— Deocamdată, nimic, alteță ! răspunse contele de la Fère. Dar intrucit binevoiți să ne oferiți cinstea ocrotirii dumneavoastră, ne vom aminti de ea !

— Oricind veți voi, domnilor !

Apoi, salută cu grația care îi era obișnuită și chemă :

— Dubois !

— Monsenior ? răspunse îndată omul în sulană, arătându-și clapul de om șiret peste care metehne de tot soiul lăsaseră urme pretimpurii.

— Legătura de ochi, călugăr nenorocit ! Sint nerăbdător să-mi apas buzele pe vreo gură frumoasă sau, cel puțin, să dezmierd un obrăjor drăgălaș.

II

DEZNĂDĂJDUIȚII

După strigătul slobozit de Folavril pe malul de la Pont-Marie, în timp ce barca lui Gérard se mistuia în bezna nopții, o minie neputincioasă urmă primei lor ului, umplind sufletul celor ce asistaseră neputincioși la răpirea Mariei... a Mariei, cea mai scumpă ființă de pe lume, pentru fiecare ei.

Înșă căzuse în brațele lui René, care încerca să o liniștească, să-i aducă alinare.

Pe de altă parte, Georges, întunecat, mînios cu ochii ațîlniți asupra apei, încerca să străpungă cerncala nopții care învăluia acum flaviul, negru și cl, înfricoșător la vedere...

Iar Folavril și Malvenu, schimbîndu-și brusc pornirile, nu se mai gîndeau să moară, o știm. Alte treburi aveau de împlinit acum, nu să-și găurească pielea cu gloanțe. Aveau de salvat copila pentru care, cu doar ci-

teva clipe mai înainte, erau gata să săvîrșească, potrivit expresiei lor pitorești, călătoria cea mare.

Regăsindu-și îndrăgiteles sudalme, Folavril propusese mai întîi nedespărțitului său prieten să se arunce în apă, spre a-l ajunge din urmă pe cel ce răpise copila. Dar, gîndind că nici unul dintre ei nu se știa ține la suprafața apei, Folavril trecuse la alte planuri :

— Mii și mîhoane de draci ! Am fi cei din urmă fricoși, bătrîne Malvenu, de n-am ști să o smulgem pe Marie din mâinile aceluia netrebnic !... O să traversez podul, adăugase el, o să alerg pe malul celălalt în timp ce tu vei face la fel pe malul ăsta.

— Ce aveți de gînd ? întrebă contele, străin de sine parcă, într-atît de cumplit îl cotopea durerea.

— Să-l urmărim pe răpitori, dacă este cu putință, pe viața mea ! Și să le cădem în spinare, de cum vor trage la mal.

Nici nu isprăvisese bine vorba, că o și luase la fugă. Iar Malvenu îi urmă pilda.

Din păcate, distanța ce trebuia străbătută era destul de mare. În ciuda picioarelor sale nemăsurat de lungi, Folavril nu putu ajunge de cealaltă parte a podului decît după cinci-sase minute. Cît privește pe Malvenu, deși făcea niște pași pe care în orice alt prilej i-ar fi socotit urieșești, nu izbuti să descopere chiar nimic. Totuși, cei doi bravi, oameni de ispravă acum, alergau întruna, fără să le pese de oboseala care îi încerca, pe deplin încredințați că strădania lor avea să le fie răsplătită.

Prada domului ce o cuprinsese, înșă îngăuma cuvinte fără șir, dintre care unul singur — cel al fiicei sale Lilius, nume care, rod al pornirilor inimii, poate, îi redevenise dintr-odată familiar — țîșnea limpede, vibrant, din ființa ei toată numai flăcără. Deodată, capul i se clătina ugor, ochii i se închiseră, buzele îi amănă, iar brațele, care pînă atunci parcă implorau indulgența cerului, căzură mor de-a lungul trupului... Contele scose un strigăt ; abia avu timp să o prindă în brațe. Georges îi veni în ajutor, și amîndoi se grăbiră să o ducă la casa de Sandoval. O asemenea treabă l-ar fi sfîrșit pe conte dacă ar fi fost singur, istovit cum era de altele neîntrerupte

și puternice emoții. Deși mult încercat și el, Georges i se dovedea de un mare ajutor. Era curajos și puternic, astfel că se descurcă cum nu se poate mai bine.

Fără de simțire — părea ca și moartă — Inès nu putea ușura cu nimic strădania tinărului. Acesta, purtând-o pe brațe, făcea câte douăzeci de pași, apoi se oprea să-și tragă sufletul; și tot astfel, pînă ce ajunseră în strada Bourbon. Intrară. Era și timpul. Georges ajunsesese la capătul puterilor.

Înebunită, Carita alergă într-un suflet și, cu mare greu — căci ajutorul ei se dovedea mai degrabă stînjitor — ajunseră la catul întii, unde se afla iatacul ducei; o întinseră pe pat. Ea primi de îndată îngrijirile credincioasei negrese și ale altor două cameriste anume trezite din somn.

Destul de multă vreme se scurse pînă să-și vină în simțiri. Întru sfîrșit, un suspin i se prelinse pe buze, iar ochii i se deschiseră ușor. Neînțelegînd mai întii nimic din cele ce se petreceau în jurul ei, Inès își plimbă privirile-i întrebătoare asupra celor ce o înconjurau. Zăbindu-l pe conte, își aminti dintr-o dată totul; lacrimi pe care nu și le putea stăpîni șiroiră atunci pe chipul ei palid, frumos.

— Lilies! chemă ea între două hohote de plîns.

— O veți revedea, vă jur! declară cu hotărîre tinărul cavalier.

— Desigur! întări și contele; altfel ar însemna să ne îndoim chiar de Domnul.

— Domnul pare să ne părăsească! oftă sărmana femeie. Mai bine m-ar pedepsi pe mine decît pe nevino-vata noastră copilă, care plînge în clipa aceasta, și suferă, și ne cheamă!.. O, gîndul acesta mă scoate din minți!

— Curaj, scumpa mea!

— Curaj! reluă ea cu tristețe, tu ai curaj, René? Nu!.. Te văd copleșit de durere, zdrobit de nenorocirea care ne-a lovit!.. Cu toate acestea, adăugă ea, regăsind un dram de energie, nu avem dreptul să stăm cu brațele încrucișate... Trebuie să trecem la fapte!.. Nu ne putem lăsa fiica în mîinile aceluia mizerabil. Uite, nu mă

pot bizui pe altcineva decît pe tine. René... Îi ești tată!.. Și pe dumneata, Georges, care îi ești logodnic.

Un abur de roșeață năvăli în obrajii tinărului, care schiță un gest, gata să răspundă.

— Știu, continuă Inès, ți-am bănuat simțămintele!.. O rușezi pe înca noastră.. Ea trebuie să-ți fie soție... Salveaz-o!

— O, voi face tot ceea ce omenește va fi cu puțință, doamnă!

— Atunci ce mai aștepti?

Georges o privi.

— Iertare, făcu ea, înțelegînd tăcuta-i dojană.

Apoi, împreunîndu-și mîinile:

— Cit de lungă îmi pare noaptea asta! Și ești chin pînă ce un somn, fie și mai puțin prețios, îmi va putea aduce o umbră de nădejde!..

Carita nu înțelegea prea bine cele ce se petreceau în jurul ei. Ea se apropie de stăpîna, încercînd să o mîngie și alintînd-o cu cele mai dragăstoase nume. Plîngea și ea. Sărmana fată. Plîngea din instinct aproape, fiindcă îi vedea pe ceilalți că plîng, așa cum fac copiii, fără să bănuie că Marie — de care nici nu știa că este draga ei Lilies — fusese răpită, se afla în mare primejdie.

Deodată se auzi zgomot de pași.

Inès își înalță capul și sări de pe patul pe care sta mai mult așezată decît întinsă.

— Vine cineva! Iar ochii ei, în care sclipi licărul unei nădejdi, ațintiră ușa.

Carita dădu fuga să deschidă.

Cei ce intrară erau Folavril și Malvenu, frinți, sfîrșiți, ruși de obeșală, cu sudoarea șiroindu-le pe frunte, cu veșmintele în neorînduală, ceea ce dovedea că foștii aventurieri alergaseră mult și din greu.

Trei întrebări se contopiră într-una singură:

— Ei bine?

— Nimic! răspunse, descurajat, Folavril.

— Nimic! se auzi, ca un ecou slab, glasul lui Malvenu.

Fără să mai scoată un strigăt. Inès se lăsă moale într-un jîlt. După un răstimp, uriașul suspină a căinare:

— Am cercetat unul dintre malurile Senei, în timp ce marchizul făcea același lucru pe celălalt...

— Am alergat...

— Pe legea mea ! Am zburat, ar trebui să spunem...

— Dar nu am văzut nimic, încheie scundacul, ștergându-și fruntea de sudoare. Nici măcar barca luntrașului...

Folavril înălță ușor din umeri și murmură :

— Gérard ? Ce poate el să facă ?

— Nimic, firește, trase Malvenu încheierea.

— Noaptea e prea neagră, urmă cel dintîi, iar gondola o luase cu mult prea mult înaintea lui, ca să-i mai fi putut prinde urma. Să nu ne bizuim deci pe rîvna vrednicului om. Alege-s-ar praful de oasele mele, se vede treaba că va trebui să îndurăm încă o dezamăgire.

— Dar dacă totuși o să izbutească ? interveni Georges.

Folavril dădu din cap a neîncredere :

— Tinerețea își face vise... Nu, nu este cu putință !

— Nu este cu putință ! răsună ecoul său.

— Unde am dat noi greș, bravul meu prieten de Bel-levenue și cu mine, acolo nimeni nu poate izbîndi.

— Și apoi, continuă amicul său, să zicem că ar fi izbutit — lucru greu de crezut — să-i vadă de departe, pe nemernici coborînd, căci de apropiat nu se putea apropia, spre a nu trezi bănuțeli, ei nu ar fi zăbovit nici, cum pe mal ; e împedecă pentru mine că au luat cu ei... copila.

Iar fiindcă prietenul său slobozi un suspin zgomotos, ca de taur, el își curmă vorba, pentru a-i mai da curaj :

— Răbdare, nobile prieten, ceva îmi spune că o s-o găsim.

Apoi, urmîndu-și mai departe gîndul :

— Sînt ca și sigur că au făcut cale întoarsă și că au luat-o, zoriți, pe una dintre numeroasele străduțe ale cetății.

— Da ! gîndi și Georges, în timp ce Folavril încuviința din cap.

În ce-i privește, nici contele, nici Inès nu-și puteau spune părerea ; erau mult prea sfișiați de durere.

— Păi atunci, încheie scundul marchiz, mîndru de deducția sa, cum ar fi putut Gérard să-i urmărească ?

— Are dreptate micuțul ! întări și Folavril. Luntrașul a îmbătrînit, nici vorbă să mai fie sprinten... Firește ! repetă el, clătîind din cap pentru a doua oară. Să nu ne mîngîiem cu nădejdea asta.

— Atunci ce-i de făcut ? Ce-i de făcut ? gemu contele, strîngîndu-și capul între mîini.

— La naiba, să nu ne pierdem firea ! Să căutăm, să căutăm mereu !

— Fără să cîrim, fără să cîrtim, fără să obosim !

— Iar dacă ne-am întors, pe legea mea de gentilom și pe coarnele lui Satana, am făcut-o pentru că, nemăgăsiindu-vă la locul în care vă lăsasem, ne-am temut de vreo nouă nenorocire... Dar nu ! Nu vedem aici decît niște deznădăjduiți, care nu au dreptul să stea feteați în amarul lor. În ce ne privește, încheie stăpînul spadei *Clar de lună*, apăsîndu-și palma lată de umărul prietenului său mai scurt, pornim iarăși în cercetare. Asta-i și părerea ta, marchize, nu-i așa ?

— Ar fi trebuit să fi și pornit, căci aici simt că iau foc ! îi răspunse acesta, în timp ce privirile îi rămăseseră pironite asupra capului negru al Caritei.

— Bine ! Bine ! încuviință Georges, smulgîndu-se din suferință. Căutați, scotociți, întrebați ! În ce mă privește, de cum se va lumina, voi trece la fapte, într-alt fel, firește, dar simt că mijloacele pe care le voi folosi nu vor fi zadarnice.

— Ce ai de gînd să faci, cavaliere ? îl întrebă René d'Ablincourt.

— Să apropii de noi un ajutor puternic.

— Pe cine ?

— Pe contele de la Fère.

— Dar ce va putea face el mai mult decît noi ? murmură nefericitul tată.

— Îl va putea vedea pe rege, îi va putea cere ajutor și ocrotire.

— Fie ! Salvați-mi copila, chiar cu prețul vieții mele !

— Haide, micuțule, exclamă Folavril, uitînd să-i spună pe numele său de împrumut. Pentru Marie !

— Pentru copilă !

Fără a mai saluta, cei doi ieșiră în grabă din dormitorul ducesei, coboriră în goană scările, ieșiră din palat și dădură buzna în stradă, unde, cu nasul în vînt, precum niște copoi pe urmele vîntului, cercetară zăule. Dar se vede treaba că se înțeleseră pe lăcute, căci pe loc aproape o porniră în direcția Senei și batura din nou calea pe care o mai bătuseră.

După plecarea lor, Inès, cufundată într-o amărăciune ce-i dădea un aer de smintită, se ridica și, cu pas de automat, se îndreptă către ușa dinspre camera ei de rugăciuni.

— Inès, murmură contele, neliniștit Unde te duci ?

Ea se opri și îl privi cu tristețe, rostind doar atît :

— Să mă rog.

Apoi, cu același pas, ce părea al unei ființe de dincolo de mormînt, se făcu nevăzută sub privirile speriate ale celor doi gentilomi.

Tristă, Carita se retrăsese, făgăduindu-și să vegheze bine asupra stăpînei sale.

Georges, care își mai recăpătase din energie, se apropie de conte. Suferința acestui bărbat, a cărui viață de tată și de soț era străbătută de încercări atît de crude, îi îndurera.

— Conte ! șopti el, spre a-l smulge din amarele-i gînduri.

René ridică încet capul. Ochi îi erau scâlțați în lacrimi.

— Vă muri, spuse el.

— Dumnezeu va face o minune ! răspunse Georges. E cu neputință să nu se milostivească în fața unei asemenea dureri.

— În așteptarea acelei minuni, ce se va întimpla vreodată, copila mea, fiica mea este, poate, chinată ! Plînge ! Suferă ! Cheamă în ajutor, iar eu nu pot face nimic. Se ridicase, ochii îi erau rătași, gura încrîșată de durere, obraji impurpurați de mînia ce-i umplea inima. O, dacă în clipa aceea l-ar fi avut în față pe răpitor, cît de puțin i-ar fi cîntărit în mîni. L-ar fi bîrîuit și fără de arme, într-atît furia ce-i năpădise îl înzereea puterile, puteri vremelnice fara îndoială, dar care ar fi dăinuit măcar atît cît să-și împlinească războaiele.

— Liniștiți-vă, îl îndemnă Georges, care bănuia ce se petrece în sufletul acela. Din nefericire nu a sosit încă clipa de a trece la fapte.

— Atunci ce mă sfătuiști, cavalerie ?

— În situația dumneavoastră orice demers fățiș vă este neîngăduit. Aveți prieteni, lăsați totul pe seama lor.

— Dar ce vrei să fac ? izbucni contele, ușor mîniat. Cum, să stau cu mîinile în sin, în timp ce viața copilei mele este în primejdie ?... Este oare cu putință ?

— Trebuie !

— Cavalerie !

— Trebuie ! repetă răspicat tinărul. Să ne ferim ca o altă nenorocire să se abată peste cea pentru care plîngem acum. După cele petrecute în noaptea asta, nu ați putea ieși în lume nici zece minute, fără să fiți recunoscut, arestat.

— Bine, dar nu-i vorba de mine !

— Aveți dreptate ! rosti sever tinărul d'Artagnan. Este vorba de cele pe care le îndrăgiți și pentru care, de șaisprezece ani, ați îndurât toate amarurile, toate suferințele !... Aveți dreptate ! Nu de dumneavoastră este vorba, ci de cel care v-a răpit fiica, după ce va răvnit soția, după ce v-a lovit ca un laș ! Este vorba de baron ! Fericit că nu-i mai stați în cale, el și-ar urma mîrșava lucrare, ar triumfa, s-ar face stăpin pe mamă și fiică, doar dacă acestea lucru sigur dealtfel — nu și-ar căuta izbăvirea prin moarte.

Contele se înfioră și spuse, lăsîndu-și capul pe piept :

— Ah, ești crud !...

— Nu cu sînt astfel, se apăra Georges, ci soarta, fatalitatea dacă vreți... dau vom lupia împotriva ei și o vom birui, sînt pe deplin încredințat... Așadar, credeți-mă, dați-mi-vă grîmă și mîngîierile domnei soției dumneavoastră. Aceasta vă este, deocamdată, menirea. Nu vă arătați nicăieri : la nevoie ascundeți-vă chiar. Într-un cuvînt, feriți-vă să ofeți noi arme lașului și necruțătorului dumneavoastră dușman.

— Bine, murmură contele. Bine...

Dar cît de tare simțea că se înfrîmază, rostind asemenea cuvînt ce-i ardea buzele.

— Dar dumneata ? întrebă el după un scurt răstimp.
— Eu ? răspunse Georges înălțînd capul. O, cred că vă închipuiți, nu-i așa, că voi răscoli și corul și pămîntul, spre a-i smulge nemernicului victima. V-am spus doar. Contele de La Fère va putea mai lesne decît mine să-l vadă pe rege. În fața unei răpiri atît de odioase, a unei crime, mîiestatea sa va porunci fără îndoială să se facă cercetări ; de nu, s-a dus dreptatea din lume.

— Dreptatea ! Dreptatea ! ! repetă contele, pe un ton de bat oură subțire. În timpul lungii mele captivități, a născuturilor mele călătorii am auzit toate popoarele invocînd această făcătoare divinitate, fără ca ele să se bătore de ea... Nu, vezi dumneata, Dreptatea înseamnă doar un nume imprumutat de o cochetă bătrînă ca să cucerire lumea și să mintă pe cît mai mulți ! Dar, — se întrerupsese el, răsturnînd dintr-odată principiul pe care tocmai îl enunțase, și aducînd o dovadă în sprijinul acestui de al doilea principiu : „Chiar cînd ai pierdut orice nădăjde, tot mai speră !”, — dacă eu însumi voi fi o piedică în dreptatea regelui ?

— Nu-i defel nevoie să intrați în acțiune.

— Totuși ..

— Domnișoara Marie D'Afrivol de Bellevenue, protejata mamei ducese de Sandoval y Palomas, a fost răpită. Crima a fost săvîrșită în chiar inima Parisului. Iată ce trebuie să se constate. Iată, doar, ce trebuie să știe regele.

— Așadar, nu pot face nimic... nimic pentru fiica mea ?

— Nimic ! Nu vă este îngăduit să o salvați.

Apoi, apropiindu-se de el și atînguindu-i ușor umărul, Georges adăugă la urechea lui :

— Dar o veți putea răzbuna.

— O, firește ! izbucni proserisul. Să nu încerce nimeni să-mi ia această bucurie supremă, nu l-aș lăsa ! O lumină slabă, cenușie, începuse să ia locul întinericului ce se prelingea prin ochiurile ferestrei.

Umărul cavaler băgă primul de seamă acest lucru.

— În sfîrșit, făcu el, se luminează de ziua !

— Abia, abia...

— Ce are a face ? Voi aștepta cu mai multă răbdare. Și, luîndu-și pălăria, întinse contelui mîna :

— Pe curînd ! Fiți tare și nădăjduiți ! Azi, cînd știți că aveți prieteni credincioși, nu trebuie să vă arătați mai puțin curajos decît cînd, singur și învins de cei șaisprezece ani de zadarnice căutări, încă vă mai zbăteți.

René d'Ablincourt strînse cu dragoste mîna loială a eroului nostru care ieși adresîndu-i un ultim salut.

Contele auzi cum zgomotul pașilor i se stîngea treptat. Atunci se întoarse și, văzîndu-se singur, suspină. Respirația, devenită greoaie, îl stînjenea. Își descheie vesta și tresări simțînd deodată sub apăsarea degetelor un document. Îl despătură și îl ținu cîteva clipe în fața ochilor. Cu cît îl cerceta mai mult, cu atît chipul său căpăta un aer mai ciudat. Hîrtia aceea îl fascina și, în timp ce i se dăruia cu totul, mîntea sa, pradă unei înfierbîntări de necrezut, îi strecura un gînd : să se servească de ea, spre a-și împlini mai sigur răzbunarea.

— Ia te uită !... Ia te uită !... murmură ca pentru sine. Moartea, ori de nu măcar surghiunul. Pentru cît am suferit în cei șaisprezece ani, pentru cît mai sufăr încă ! Și tăcu, fără să-și desprindă ochii de pe hîrtie. Apoi, deodată : De ce nu ? Este cel mai sigur mijloc de a-l hotărî pe rege să pună mîna pe el !... Atunci... va vorbi ! Va fi silit să vorbească !... Nu-l voi ucide, ce-i drept ! Dar poate că-mi voi fi salvat fiica !... Da, da, urmă el, după cîteva clipe de cugetare — actul acesta înmînat maiestății sale înseamnă reintrarea mea în favorurile sale, reabilitarea mea, înseamnă viața soției și a copilului meu !

Privi în jur. Pe o măsută elegantă se aflau toate cele trebuitoare pentru scris. Se așeză, luă o foaie mare de hîrtie și meșteri un soi de plic în care viri prețiosul document. După aceea îl pecetlui cu ceară și scrisese cu mîna netremurătoare :

„Domnului cavaler d'Artagnan, cu rugămintea de a trimite plicul acesta maiestății sale regelui Ludovic al XIV-lea.”

— Va înțelege, urmă el, și va încuviința. Cum de nu m-am gîndit la asta mai devreme ?

Dar din nou se simți descumpănit : cui să-i încredințeze mesajul ?

Doar doi erau oamenii care puteau să îndeplinească asemenea gingașă misiune: contele d'Afrivol, ori marchizul de Bellevue. Amindoi erau însă precați, în căutarea mult iubitei sale copile.

„Oare cînd or să se întoarcă?” se întreba nefericitul conte. Și începu să aștepte, nerăbdător, stăpînit de singurul gînd ce-i năvălise ființa.

Afară se lumina de-a binelea. Zorii își întindeau lumina în marea încăpere unde totul se îmbrăca în culori roșietice. Lumina aceasta, îngălbenită cu cea a luminărilor încă aprinse, avea ceva lugubru.

Roné d'Ablincourt se ridică și fără zăbăvot se îndreptă spre camera de rugăciuni, împingînd ușor ușa.

— Este aici, ingenuncheată, murmură ea.

Apoi se întoarse încet spre șemineu. Sese luminările și se lăsă moale într-un jilț adînc. Alături cu mîinile împreunate, cu ochii pe jumătate închiși, nefericitul tată împloră Pronia întru ajutorul soarelui al copilului său.

III

DIN NOU LA CASA CARDINALULUI

— În larg, bravi mei! porunci baronul Raoul de Souvré. Plutească luntrișoara!

Și, într-adevăr, sub impulsul viguros imprimat de cei doi golani, preschumbați în vislași, gondola se găsi izolată și la adăpost de orice lovitură. Deodată, cei care se lăsau purtați de ea nu se temeau de vreo urmărire. Cel mult se gîndeau cu teamă ca nu cumva potrivnicul lor să nu se fi apucat că cutreiere în cea mai mare grabă vreunul dintre maluri, ori chiar pe amîndoua. Dar prea puțin îi păsa căpeteniei acestor bandiți!

Pluteau acum pe mijlocul Senei, iar distanța care îi despărțea de locul unde fusese săvîrșită rapirea se mărise atît de mult, încît erau pe deplin liniștiți.

Marie — am mai spus-o — căzuse, fără de simțire, în brațele baronului, care o strîngea cu înfrigurare la piept. Tot singele îi năvălise în inimă. Căuta să vadă chipul copilei, a cărei respirație pilpitoare îi mîngîna obrazul. O clipă, se pierdu cu firea. Cucerit de senzațiile pe care le încerca, izvorîte din atingerea acelui trup tînăr, nescaltă de bucurie și fu incredințat că făcuse o faptă eucronică. Amăgirea îi fu scurtă însă. Venindu-și în simțire, Marie înțelese îndată toată țesătura uneltirii, înțelese în ce capcană căzuse. Încordîndu-se dintr-o dată, ea se deslăcu din îmbrățișarea lui. Mișcarea îi făcu de bruscă și de neașteptată, încît gondola se clătina, gata să se răstoarne.

— Hei, frumoaso! strigă baronul trezit la realitate. Te răzvrătești cumva? Și vru s-o prindă iarăși în brațe.

Dar fata se feri, dîndu-se iute pe spate și, întinzînd instinctiv brațele, îi atîrnase baronului obrazul; ba chiar își înfipse unghiile-i trandafirii în pielea netrebnicului.

— Neroado! urlă el, m-ai rănit, dar mă voi răzbuna!

Și tocmai se pregătea să se năpustească asupra ei, chiar cu riscul de a primejdui viața tuturor, cînd Laurent care pînă atunci se mulțumise să asculte, interveni pentru a spune cu glasul zeflemitor, ocrotind într-un fel fata.

— Să aibă grijă senioria sa să nu se lase dusă de min.e. căci și ea se va purta atunci cu atît mai bine...

— Ce vrei, caraghiosule?

Servitorul nu păru prea mîhnit de epitetul cu care fusese dăruit și i-o întoarse baronului pe același ton:

— Cît de nerecunoscător este domnul baron! Fără acel „caraghios” — și apăsă anume pe cuvînt — căruia îi face onoarea de a-l vorbi, nu s-ar vedea, în clipa de față, biruitorul dușmanilor săi.

— Ei, la dracu!

— Calm, monseniore, calm! continuă tot mai tăios tocmica slugă. Veți avea tot timpul să va încheiați rîfuita, de îndată ce ne vom afla iarăși pe pămînt.

Baronul schiță un zîmbet răutăcios:

— La naiba, știi că ai dreptate?

— Sînt mîndru și fericit că-mi încuviințați spusele.
În timpul aceluia scurt schimb de vorbe, Marie își rotise privirile în jur. Pretutindeni doar hăul și moartea ! Se înfioră nu de teamă ci de bucurie... da, de bucurie. Întrezărise calea de a scăpa călăilor. Dacă nu ar fi fost vorba decît de viața ei, și-ar fi apărât-o cu dirzenie ; dar simțea că o așteaptă dezonoarea și voia să scape cu orice chip. Moartea, așadar, nu o înfricoșă ; dimpotrivă ea îi apărea ca o izbăvire. Ridicîndu-și ochii frumoși spre cer, murmură :

— Tată... Mamă... adio !

Și se pregăti să lungească în apă.

— Fără copilării ! sări pe dată Laurent, care îi ghicise gîndul și care, cu o mișcare iute, o împinsese cu putere pe fundul gondolei.

— Lașilor ! le strigă fata.

Un rînjit fu răspunsul.

— Lăsați-mă, vreau să mor !

— Nu se moare la vîrsta dumitale ! i-o curmă mirsăvul gentilom. Cel mult din dragoste, dar despre ea știi încă prea puține...

— Ajutor ! Ajutor ! strigă biata copilă.

Un sunet, mult asemănător cu un strigăt depărtat, repetat de ecou, ajunsese pînă la personajele acestei scene. O mișcare de spaimă. Dar Marie continua să strige :

— Ajutor ! Salvați-mă !

— Leag-o la gură ! porunci de Souvré.

Dar Laurent nici nu așteptase asemenea ordin, căci și scosese din buzunar o zdreanță urîtă cu care îndrăzni să pingărească buzele neprihănitei copile.

— Aoleu ! strigă el după ce își isprăvi treaba.

— Ce ai ? îl întrebă stăpînul său.

— La naiba ! Am că sînt rănît.

— Rău ?

— Nu. O zgîrictură la umăr, dar mă doare.

— Lasă că te tîmăduiesc eu.

— Cu prișnițe de aur ! gîndi Laurent.

Și, cu toate că era „zgîrîiat“, ca să ne folosim de expresia lui, o ținea strîns pe Marie, care făcea eforturi dispe-

na's spre a se desprinde din strînsare și a-și duce mîinile la gură.

Semnătura nu mai era sfîșiată decît de zgomotul cadențat al vislelor spîntecînd apa.

Batonul pareă adîncit în gînduri. Deodată, adresîndu-se lui Laurent, spuse :

— Ai auzit, nu așa, zgomotul acela de adineauri ?

— Da, pe legea mea !

— Aducea tare mult cu un strigăt...

— Știu și eu...

— Poate sîntem urmăriți ?

— De cine ?

— Ia te uită ce întrebare !

Sauhorin pareă să cada și el pe gînduri. Apoi, după cîteva clipe :

— De asta ne putem încredința foarte lesne.

— Cum ?

— Dară să mai răspundă, Laurent șopti „gondolierilor“.

— Dați drumul vislelor !

Argoulot și Plambert făcuseră întocmai. Nemaiauscultînd cînd de ultimul impuls, gondola mai lungea în același timp cîteva secunde, dar după aceea, luată de curent, pluta în voia valurilor.

— Ce faci ? întrebă de Souvré.

— Aștept.

— Dar dacă sîntem urmăriți cu adevărat ! ?

— Ei bine, o să vedem !... Dealtfel, adăugă golanul, pentru ce ne-am teme ? Nu avem motiv. Sîntem stăpîniți de pazele de care orice încercare s-ar izbi zadarnic. Și, dintr-un semn al capului, arată spre Marie, ale carei părți se scutecau neîntrepuț, ca urmare a stărilor prin care trecuse.

Tot așa, Raoul de Souvré nu se pica simțea liniștit, ceea ce îl făcu pe jupîn Laurent să scutească din umeri. Stătură înfel o vreme, scormonind întunericul cu privirea și, în sfîrșit, auzul, spre a desluși pînă și zgomotul cel mai slab. Dar nu se auzea nimic.

— Vi se pare împede proba ? întrebă în cele din urmă.

— Da ! Să ne urmăm drumul !

— O clipă ! Acum, ambarcațiunea imi aparține, eu sînt cel ce comandă manevra !

Apoi către cei doi, care visleau din nou :

— Trageți la mal — și a doua parte a malului sâng. ca n
la douăzeci, treizeci de metri de aici.

Dar de Souvré nu se mai putu stăpîni și-i strigă, ca
scos din minți :

— Vrei să dai totul de rîpă ?

... N... could, perhaps, be intense violence, but...

— Alunci fii mai lămurit !

— O să fiu cit de curind și o să-mi împărtășii părerea, sînt sigur !

Gondola aiunse se la ma!

— Hei, voi cei de colo, porunci Laurent celor doi ticăloși, acum dați-vă jos și luați-vă talpășita !

S. pe...
nu ar fi înțeles prea bine, adăugă :

— Ai fost plătit? Haide, haide, la drum, bălești...
și, credeți-mă, căci e spre binele vostru, închipuți-vă că
ați visat.

Cei doi golani bălmăjiră câteva cuvinte, din care baronul înțelesese parcă ceva ce semăna cu „ne-a tras pe sfeară zbanghiul”; oricum, coborîră și se făcură nevăzuți în noapte.

— Țineți-o bine pe frumoasă! făcu Laurent, vorbind stăpînului.

Baronul se supuse. Dealtfel, aflată la capătul pute-
I. A. ... mai împotriva.

de la unu'r il sicilia, Laurent împinse gondola în larg și
visele virgine.

— Nu înțeleg de ce ai dat drumul oamenilor! îl în-
trebă baronul peste câteva clipe.

— Fîndcă ar fi de prisos ca unii de teapa lor să vă cunoscă taina, îi răspunse ciudatul servitor.

— Sint cumva de temut ?

— Toate conștiințele pot fi cumpărate ! Nu cunosc nici una în stare să reziste momeii banului.

— Nu mă liniștești deloc ! zise de Souvré. Dar dacă vor
vorbi ?

— N-au decit! rinți valetul. Nu-i cred în stare să poată spune unde ne va fi ascunzișul.

— Dar unde ne duci ?

— Într-un loc în care nici diavolul nu ne poate stingheri !

— Eine, dar unde ?...

— Aveți încredere în mine. Ca și răposatul ministru de finanțe Flouquet, am și eu cartea mea de Vaux. Numai că pe al meu maiestatea sa Ludovic al XIV-lea nu mi-l va pizmui niciodată. Dar la uitați-vă, fși curmă vorba licăloșul, arătînd spre Marie, care se lăsa moale pe banca unde sta așezată; uitați-vă la domnișoara... leșină!

— Ei drăcie! exclamă de Souvré. Dar dacă dă ortul papii ?...

— Ar însemna o păcăleală în jocul dumneavoastră, prea vrednice stăpîn, răspunse filozofic valetul. Sprijiniți-o, ori de nu — adăugă el repede — o să se lovească cu capul de bord.

Baronul se grăbi să o susțină, căci într-adevăr fata căzuse pentru a doua oară în nesimțire.

Între timp Laurent vislea îndirjit, cu o forță ce-l întrecea chiar puterile. Cînd și cînd scotea un strigăt de durere. Suferea ticălosul și dacă ar fi pus în slujba unei cauze bune tot curajul desfășurat în clipa aceea, ar fi putut fi numit cu adevărat un erou. O faptă bună l-ar fi înjosit însă în propriii săi ochi. Liber să facă ce pofteste, baronul culcase capul copilci pe pieptul său, iar privirile-i de foc, ațintite asupra chipului palid, încercau să-i cîntărească trasăturile. Zadarnică strădanie; noaptea era atât de negră, că nu se putea zări nimic. Abia de putea desluși cîteva bucle mătăsoase dintr-un păr minunat, bucle care în adierea vîntului îi mîngiau cînd și cînd obrazul.

— Cit era de frumoasă în noaptea asta, în strălucirea
luminilor ce o învăluiau ! își spuse el. Cit de mulți o do-
u ! Aăd și acum mormurele de admirație întâmpinând o-
lar acum este aici, lângă mine, în brațele mele ! Pot face
ceea ce vreau. Îmi aparține .. Cine m-ar putea-o smulge ?

Capul său de satir se şi apleca, iar gura-i blestemată
 - pregătea să pingărească făptura aceea curată, când gura
 lui Laurent stăvili la timp mîrşăvia.

— Am ajuns, monseniore !

O izbitură, pricinuită de ciocnirea gondolei de niște Țipi înșipți pe fundul apei, îl făcu pe monstru să se caită. Astfel că bazele lui nu putuă atinge bazele fără de culoare ale sărmane Marie.

Deși în adâncul fantei sale baronul se simțea fericit că ajunsese la capatul sinistrei calatorii, el nu-și putu înfrâna o mișcare de ciudă. O injuriie zădărnă ? tai nău nemulțumirea, dar fiindcă era nevoit să facă haz de necaz, se resemnă și întreabă, după ce privi în jur :

— Ce-i asta ?

— „Casa Cardinalului“, îi răspunse Laurent.

— Ciudat nume și înfiorătoare cocioabă, gândi baronul.

Valetul acostase nu în partea taluzului, ci puțin picioș. Nivelul apei era foarte ridicat în clipa aceea și ar fi fost cu neputință să ajungi pe insulița fără ajutorul unei bare. După ce acostă bine gondola ducesei, Laurent se înnoare la stăpînul său și amîndoi o scoaseră pe Marie.

Umbrele acelea mișcîndu-se în noapte păreau coborîte din lumea fantasmelor ; valetul ținea victima de picioare, iar stăpînul de umeri. Astfel purtat, trupul se arcuia, iar rochia albă se tira prin noroi. Alunecînd, poticnîndu-se pe pămîntul viscos, nemernicii se îndreptau spre dărăpănătura aceea, cînd ușa se deschise parcă de la sine, iar o femeie, mai degrabă un spectru, i se ivi în prag.

Cu toate că bezna era adîncă, am mai spus-o, zăbind silueta aceea, baronul nu-și putu stăpîni o mișcare de spaimă.

— Nu vă temeți, îi îmbărbătă Laurent, este Teresina.

— Teresina ?

— Da. O biată nebună. Îmi este tare credincioasă.

— Ah, mormăi baronul. Iar privirile i se opriră asupra femeii cu mintea rătăcită.

Așa cum sta în cadra ușii, Teresina părea să apere intrarea.

— Ei, bătrînico, eu sînt ! o vestî Laurent.

Abia atunci se dădu la o parte, dezvăluind lăuntru cocioabei.

— Vedeți ? se fălăși Laurent către stăpînul său, e blîndețea întruchipată.

Cei doi bărbați intrară în casă, purtînd pe brațe fata leșinată.

— Aici o să stea ? întrebă Raoul de Souvré, cuprins parcă de silă.

— Aici... Nu tocmai, îi răspunse valetul, o s-o ducem sus.

Apoi către Teresina care, cu ochi strălucitori, privea sinistru grup :

— Hei, bătrînico, o feștiță !

Dar nebuna nu se clintî.

— Ai asurzit de cînd am fost ultima oară ? O feștiță, nu-ai ?

Acceași tăcere, aceeași neclintire.

— La dracu, mai degrabă mă descure singur.

Țîndu-se tot, sprijinindu-se pe Marie de grămada de marmură ce slujea de taster al ușii și scuturî amnarul. Bine na început să tresăla dintr-un, să se învîlvoreze, să dezvăluie înfiorătoare vizuina din care Teresina, acamîntinea pe jos, privea la dîr la tîră la dîr pe care baronul continua să o sprijine.

— Hei, muieră lui Satan, ce faci acolo ?

— Ia te uită, o femeie ! se auzi glasul îngroșat al dementei.

— Da, o femeie... O fată ! Ce mai vrei ?

— Tare-i frumoasă ! urmă Teresina, vorbind parcă pentru sine.

Apoi, ridicîndu-se pe neașteptate :

— E moartă !

În clipa aceea răsună risul acela poticnit, scurt, atît de al ei.

— Bine... Bine !... mai murmură ea. E moartă !... Bine !... Bine !...

Laurent dădu din umeri și, punîndu-i în mîină feștița fumegîndă, porunci :

— Luminează-ne drumul !

Nebuna o luă înaintea nemernicilor, rîzînd întruna și rostînd cînd și cînd sinistrele cuvînte :

— E moartă !... Bine !... Bine !...

Astfel ajunseră la catul întîi — singurul, după cum bine știm.

A mai arăta cum se înfățișa interiorul acela ar însemna să repetăm cele spuse cu privire la încăperea de jos. Acceași sărăcie, aceeași înagino, doar că podeaua era

mai puțin îngălătată. O fereastră mare, ce da spre mijlocul
cavoului, imprumuta cămăreii, datorită obiectelor de artă și
bine zăvorât, un aer de temniță.

— Iaca așa ! făcu Laurent, după ce culcă fata pe podea.
Se va simți ca o mică prințesă.

Râsul nebunei se întee.

— Mai taci, prostănaco ! adăugă el aproape minos.

Baronul privea în toate părțile.

— Ce caută monseniorul ? întrebă Laurent.

— Cele neapărat trebuitoare.

— Aș... poate și fără !

— Nu cum !... Du-te și adu un scaun din gondola.
Adu și toate păturile pe care ai să le găsești acolo.

În sinea lui, Laurent cîrți ; totuși, se supuse.

Cînd se întoarse, Teresina se năpusti asupra lui, vînd
să-i smulgă din mînă lucrurile.

— Nu !... Nu !... striga ea. E moartă !... moartă !... Lasă-
le Teresinei !

— Da mi pace, bătrînico, făcu Laurent, lăsa-
du-i în pace și pînd-o pînă.

Nu se lăsa la tăcu ; tremura toată. Poate că mai simțise
și altcîndva puterea brațului lui.

— Coboară ! îi porunci bestia.

Femeia se supuse, nu fără să fi aruncat fetei o privire
înțeleasă de ură. Sub greutatea brațului ei, optele se
răuau de vînt și de căldură. După ce liniștea se lăsa din
iarăși, Laurent spuse cu ciudă, arătînd spre Marie :

— Asta-i bună ! Da' ce, o să stăca așa tot timpul, în
nesimțire ?

— Poate că ar trebui să-i venim în ajutor.

— Și să o așezăm pe un piedestal ! răspunse obraznic
ticălosul. Nu, slăpîne, s-o lăsăm și să ne vedem, crede-
ți-mă, de treburi mai serioase.

— Ce mai este ? Cine îți dă bătaie de cap ?

— Ei, la naiba, gondola !

— Și ?

— Gondola asta mă neliniștește. Dacă o lăsăm în fața
recășului, înseamnă să dăm seama de înălțimea ei...
este ca o... !

— Iar-ar să fie. Asta-i drept ! Și atunci ?...

— Atunci trebuie să o facem nevăzută.

— Așteaptă !

— Aveți vreo idee ?

— Da.

Pe buzele lui Laurent flutură un zîmbet subțire.

— Totul este cu puțință, murmură el.

Apoi cu glas tare :

— Ce idee are monseniorul ?

— Iată. Înțelegi, cred, că nu pot rămîne aici, nu ?

— De ce oare ? Ne-am putea simți foarte bine.

— Ajunge cu gluma, caraghiosule !

— Ei, dacă e ceva serios... Aștept ca senioria voastră
să binevoiască a da lămuriri.

Raoul de Souvré scoase din vestă un ceas mare cu so-
nerie, scump plătit, pesemne, al făcându-l să se auză și murmură :

— Ora două !

Apoi, ridicîndu-și brusc capul :

— Ascultă și bagă bine la cap ce-ți spun.

— Sînt gata să-mi întipăresc în minte toate cuvintele
monsensiorului.

— Mă întorc acasă... Dar pentru asta trebuie să tra-
versez Sena ; o să iau așadar gondola.

— Asta se poate... Pe urmă ?

— Odată ajuns pe mal...

— Pe care ?

— Pe cel drept... Las gondola în voia curenților care
se dovedesc foarte puternici la ora asta. Mai sînt două
cazuri de noapte adică. Timp destul pentru ca gondola
să străbată o bună bucată de drum.

— Nu-i rău ce spuneți. Dar dumneavoastră ?

— Eu, voi înainta paralel cu malul, voi pătrunde cît
mai adînc în țarină, o voi lua spre Paris, astfel că voi
ajunge acasă înainte de a se lumina.

— Ia te uită, ia te uită ! Și eu care credeam...

Mîșavul valet avu o privire sfidătoare, care îi încheie
gîndul, ea nu cîntăca defel desceptăciunea și cîntăca
cu o hîmpede că nimeni nu deslușise sîmnele dragostei
bestiale pe care copila i-o inspirase marchizului.

Baronul privi spre Marie.

— Da, spuse ea pentru sine, e tare frumoasă !

— Și atunci ?

— O să aștept !

— O, de vreme ce vă puteţi înfrîna patima... faceţi cum vreţi. Şi cum ce aveţi de gând să faceţi ?

— Să preschimb în faptă un gând ce tocmai mi-a venit.

Hm, rinji Laurent. Două gânduri straşnice într-o singură noapte, nu-i puţin !

— Ce vrei să spui, scătură ?

— O, să avem iertare, domnule baron, răspunse cu aer de an valetul ; dar întoc noi nu trebuie să se mai strecoare expresii de soartă acesta, este prea banal !... Să fim şi noi, ca însem prieteni, cum spune Cinna, un personaj de al lui Corneille.

Apoi, cu o mişcare a mîinii, îl poartă pe Raoul de Souvré, ce rămăsese uluit, să coboare.

Cînd ajunseră jos, Teresina, aciuită în colţul ei, îi învîlul cu privirea-i de foc.

De Souvré era gata de plecare ; dar, amintîndu-şi pe lîngă de ceva, spuse cu glas scăzut valetului, strecurîndu-şi în mînă un pumnal :

Dacă mine la ora prînzului nu m-ai văzut, ucide fata !... Ucide-o fără milă !

— O, o, îl înfruntă Laurent, urîtă treabă !

— Ce, ţi-e teamă ?

— E lucru serios ! Şi-apoi, ştiţi, nu-mi prea stă în fire să ucid o femeie !

Nici nu sfîrşise bine, că Teresina îi şi smulgea cuţitul, rostînd cu glasul ei sepulcral :

— Eşti ca o soartă omor... O să omor moarta !...

Uite cum le poţi împăca pe toate, făcea Laurent trecînd pe de-a dreptul hainei peste fruntea îmbrobonată de o sudoare rece.

Femeia asta ! izbarni de Souvré dîndu-se înapoi cu un pas.

Femeia asta o urăste pe cea de sus ! De ce ? Oare este ea pentru ce anume ? Nu cred... Un gând de nebunie. Dar fii încrezînt că va face ceea ce a spus.

— Bine !... la prînz... Nu mai înainte !... Veghează să nu-mi cace porunca.

— O să veghez, răspunse Laurent.

Apoi adăugă :

— Atunci mă lăsaţi aici ?

— Da însă nu poartu mîină, vreau

„Să te duci la Satana. Și deschise ușa.

Barba o apăsă în gondolă și, cu grijă să nu facă zgomot, trăse de stăra vășind cu lopata din spate, așa cum se văzuse pe vâlet mai înainte. Ajuns pe mal, împingea tare cu piciorul, plapinda barcă ce se lăsă dusa de vânturi.

Barba o urmărise cu privirea, pînă ce nu-l mai zări pe mal. Și apoi intră în cocloabă și închise ușa. La masa de lemn a festinei o văzu pe nebună jucîndu-se cu perlele și rîzînd, auzind cum doar ea știa, dăcește.

IV.

URMĂRIITORII

Dar nu pe mal. Fostii și Malvenu încercară să se lupte cu valurile în cea o apăce. Firește, trebuiau să meargă în sus de-a lungul flaviului, martorul faptelor lor de odinioară și octagonul nepaselor al atîtor trecute și prezente. Dar și Astler se și hotărîra să facă, dar fără ca de a se creasta să se mai despartă.

„Întotdeauna” Nici cî nu ar fi știut spune. Dar își puse pe gânduri și mîngă sau mai degrabă să alege, să se arunce ca se aflau pe urmele cele bune. Și într-o clipă se aflau cum lesne se poate ghicea. Oare nu în totdeauna dispăruse gondola ducînd cu sine pe copiii răpitori care voiseră să moară și pentru care și acum ar fi fost să se verse ultima picătură de sînge? Cînd o dată se adîncea așa era faptul că diavolul acesta îi mai răpădăuseră o dată.

Cum nu după cum lămurise Malvenu, că răpitori i fuseseră cînd o dată, pentru a veni în oraș, își mai do-

din beznă drept în fața celor doi cavaleri.
Erau tocmai gata să treacă de ei, când aceștia se i
brusc.

— Luați pe nevestite, cei doi făcură un pas

— Cine-i acolo ? întrebă unul dintre ei.

— În loc să întrebați, poartă glasul gros al lui
vii, mai bine ați răspunde.

— Cine sunteți ?

— Pe toți cerberii iadului, o ține lanț pare-mi-se !

Dar ce vă privește ?

— Ba ne privește chiar foarte tare ! Dacă nu vr
răspundeți, dați-ne voie să trecem !

Cel ce roștise cuvintele acestea abia încheias
și mină de fier a călășului lui.

— Ajutor, prietene ! horeai el înăbușat.

Dar prietenul, ținut la răspundere de se
care nu era știut de mășchi, tot a rămas în
mănușii sale, dar se dovedea că mășchi
și albe, se mulțumise să lăsa călășul să
chip jalnic :

— Sîntem niște pîrlîți neprimjdioși !

— De unde veniți ?

— Din josul apei, unde am întins niște plase.

— Unde mergeți ?

— În Insulă¹, căci ne grăbim să ajungem acasă

Prea puțin răutăcios pentru meseria de copoi
ceea, îi dădu omului drumul și-i spuse :

— Bine. Vedeți dar că nu e vorba de o răfuia².

Mai cu picioarele pe pămînt și mai puțin
Malvenu întrebă la rîndul său :

— Ați mers întruna pe mal ?

— Întruna, răspunse fără să se gîndească prea mult
de al doilea umblător prin noapte.

— Înseamnă că o să ne puteți lămuri.

— Dacă ne este cu putință, cu cea mai mare plăcere.

— Nu ați văzut, în timp ce coborați de-a lungul

o barcă, un fel de gondolă cu mai mulți inși ?

Cei doi se priviră și avură o tresărire.

— Ce tăci.

— Cum să nu ! răspunse primul, cel mai obraznic, și
chiar ne-a trezit mult curiozitatea.

— Ah, făcură într-un glas Folavril și Malvenu.

— De mult ? întrebă acesta din urmă.

— De zece minute, cel mult.

— Barca a continuat să coboare ?

Ponte că, furat de întrecere, potrivnicul lui Malvenu
și răspunse, către celălalt, cel s' privegheat de Folavril
nu ar fi sărit iute :

— O, nu.

— Înseamnă că s-a oprit ?

— Da, da.

— Unde anume ?

— Acolo... în față...

Și, cu brațul întins, arătă către celălalt mal.

Urișul își înghiți o injurătură.

I-am și văzut de departe cum coborau din gondolă.

Tare trebuie să mai fi fost tulburați Folavril și Mal-
venu, de vreme ce se lăsau furați de asemenea scorneli,
dat fiind că pe o noapte de cerneală ca aceea era cu ne-
putința să deslușești ceva pe malul celălalt. Totuși, în
starea de spirit în care se aflau, nici nu se gîndiră să
combată asemenea versiune grosolană.

— Și pe urmă ? îi iscodi Folavril.

— Pe urmă, răspunse cel pe care îl luase deoparte, ni
și părat că cei ce pusese rădăcină pe pămînt au făcut
cale întoarsă, că au luat-o spre Paris.

— Și în mai spuneți-mi, făcu Malvenu scărpinîndu-se
în cap, nu ați auzit un strigăt ?

— Un strigăt ?

— Da. Pare că se fi ridicat de la mijlocul apei, acum
vreun sfert de oră.

— Nu am auzit așa ceva, răspunse cel pe care nu-l
scăpa din ochi și care izbutise într-un sfîrșit să strecoare
și el o vorbă.

— Nici eu, întări celălalt.

— Ciudat, gîndi omulețul.

La fel de supărat, Folavril își răsuca întruna mus-
tața-i stufoasă.

— Nu ne mințiți cumva ? întrebă el deodată cu glas
tunător.

— O, exclamă supărat cel mai tăcut dintre cei doi vagabonzi nocturni.

— De ce am face-o ?

— La drept vorbind, au dreptate ! zise Folavril. Tu ce părere ai, marchize ?

— Hm ! mormăi acesta.

— Te îndoiiești ?

— Puțin.

— Iamă, și atunci ? Dar nu putem să-i dam gata așa, aiurea, pe indivizii ăștia.

— Nu, ar însemna să împringem prea departe lucrurile !

— Și atunci ?

— Să plece !

— Sînteți liberi ! E poftă, politicos, Folavril. Duceți-vă la dracu !

— Cerul să vă albă în pază, domnii mei, mulțumiră într-un glas cei doi golani.

Și, după ce sloboziră un adînc oftat de ușurare, se depărtară în mare grabă, făcîndu-se pe dată nevăzuți. De cum se găsiră în afara primejdiei de a mai putea fi auziți, unul dintre ei rînji încetîșor, spunînd cu glas scăzut prietenului său :

— Dacă Laurent nu se va arăta mulțumit de noi, înseamnă că e al dracului de cusurgiu, nu-i așa, Plaimbert ?

— Să o ștergem, cumetre Argoulot ! răspunse celălalt, căci senin astia sînt la noi alături...

— Te cred ! zise Plaimbert.

— Seniorii ăștia, zic eu, nu par prea blînzi. Al tău are o mîină de fier, al meu spadă vioale, așa că de s-ar răzîndi cumva...

— Aș ! Am șterge-o mai iute decît ei ! oricum, ai dreptate ! Să grăbim pasul !

Argoulot și Plaimbert, cei doi nemernici tocmiți de Laurent ca vîslași, o luară la goană...

După ce rămaseră singuri, Folavril se căină :

— Trebuie să trecem neapărat Sena.

— Trece-o, dacă vrei !-o întoarse arțăgos Malvenu. Nu merg mai departe !... Miros vinatul !

— Pe pîntecele nesătul al muierei lui Putifar, se în-căpășină Folavril. De vreme ce oamenii ăia ne-au spus...

— Nu dau doi bani pe spusele lor, se îndărătnici scundacui Malvenu. Eu mai miros și trădarea !

Fie ! Dealtfel, dacă o mai fi timp să le tăiem șnapilor ăloră retragerea, o să ajung mai repede decît tine !... Dar, ce zici, făcu Folavril după o clipă de cuge-tare, nu-i așa că se poate auzi de la un mal la celălalt ?

— Dacă-ți pui gîtlejul la treala, firește !

— Si dacă o să mă auzi și tu ?

— Tot aș alerga, de ar fi să trec apa înot, răspunse buclăc de om.

— Nu m-am îndoit niciodată de tine !

Apoi, cu hotărîre :

— Să mergem să-l găsim pe cel pe care îl căutăm, și o să-l găsim, cu pași de urcătoare !

Malvenu își văzu îndată că se pe cînd în orașele de pe coastă, iar el o făcea pe departe liniștea de noapte. Avea atîta nevroză în suflet, îl înfierbîntau și el se simțea în pericol de a se răzgîndi. Mergea la întîmplare, și-și capul cînd la dreapta, cînd la stînga și atîta tot. Astfel ajunse în fața insuliței pe care se găsea „Casa Cardinalului”. Fără voie se opri, privi îndelung — și

— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit. După ce trase adînc aer în piept, încercă să-și dea sicșii o răsuflare.

— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit. După ce trase adînc aer în piept, încercă să-și dea sicșii o răsuflare.

— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit. După ce trase adînc aer în piept, încercă să-și dea sicșii o răsuflare.

— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit. După ce trase adînc aer în piept, încercă să-și dea sicșii o răsuflare.

— Ce mi se întîmplă oare ? se întrebă el nedumerit. După ce trase adînc aer în piept, încercă să-și dea sicșii o răsuflare.

Lucru ciudat, straniu, căruia nu-i acordă nici o importanță, căci altfel ar fi putut găsi poate cheia unui mister, picioarele i se înzădărniră ca prin farmec, de cum se află în fața casei blestемate.

— Merg mai bine, se mulțumi el să suspine. Și întoarse capul, spre a mai cerceta încă o dată fața apăsătoare a muierei.

Deodată i se pără însă că e o pată neagră plutind în direcția curentului ; umbra aceasta era mai aproape de malul drept decît de cel stîng pe care se afla el.

— O barcă ! Fără îndoială nu poate fi decît o barcă ! făcu el.

Recăpătîndu-și atunci toată pulerea, porni mai departe. Urmări multă vreme forma aceea cu vagi contururi, care, jucărie a curenților, sfîrși prin a se apropia de el. Cînd nu-l mai despărțeau de ea decît cîțiva metri, Malvenu scoase un strigăt.

— Gondola ! izbucni el. Gondola doamnei ducese !

În înfrigurarea co-l cuprinsese, crezînd că vorbise cu glas tare, cînd în realitate doar buzele i se mișcaseră, își căzu o lovitură zdrăvănă de pumn, drept pedepsă pentru lipsa-l necugetată. Și, incredințat că răpitori aveau să tragă la mal, se apropie tîrîș, cit putu mai mult.

Gondola — căci într-adevăr ea era — înainta încetîșor, împinsă de curenți ; era împiedecă de adevă să acoste. Cîteva secunde încă și poarta ei din față scobi o adîncitură mică în pămîntul noroios.

Malvenu sări cu spada în mînă. Dar mare îi fu mirarea cînd înțelese că în ea nu se afla nimeni. Ochii i se umplură de lacrimi.

— Nemernicii ! murmură el.

După un răsump în care își vîrî spada în teacă, el urmă :

— Ia te uită, oamenii care ne-au spus că așa stă treaba au avut dreptate, iar eu am fost un prost că am gîndit altfel. Da, este împiedecă ! Cînd am zărit gondola, se afla pe malul celălalt. Acolo au lăsat-o. Dar atunci, exclamă el, înălțînd brusc capul, Folavril avea dreptate. El se află pe pista cea bună, pe cea adevărată !... Și poate că o să-l răpună ucigașii fiind mai mulți ! Haide, haide, o să flu și eu acolo !

Și, aruncîndu-se în gondolă, apucă, precum un om care se pricepe la asta, vîsla de la pupa și porni împotriva curențului. Cînd trecu din nou pe lîngă „Casa Cardinalului“, se simți încercat de aceeași stare nelămurită, ca mai înainte.

— Curaj, Malvenu ! își spuse el încordîndu-și mușchii. O faci pentru fetița ta, pentru prietenul tău !

Și trecu mai departe...

După ce traversase iarăși podul, Folavril se regăsi pe malul pe care îl mai cercetase și, întorcîndu-se ca prietenul său credincios, căută, scotoci, întrebă cerul și pămîntul. Mulți sfinți ai paradisului îl ajutară să-și îndure nemulțumirea. Trecu în revistă aproape toate mărimea cerești, folosind repertoriul său cel mai ales ; dar mai lesne de crezut ar fi că în noaptea aceea sfinții apostoli nu prea erau alături de el, căci nici unul nu-l ajută să găsească ceea ce căuta cu atîta osîndie : adică o urmă, un semn sau, și mai bine, o ființă omenească în stare să-i spună ceva.

După o bună bucată de vreme petrecută cu asemenea exerciții, se opri deodată, spre a face următoarea judecată :

— Folavril, prietene, ești un mare prost. Dacă Malvenu ar fi de față, ți-ar zice-o de la obraz... Cum, ți s-a spus că ticăloșii făcuseră cale înapoi și te apuci să-l cauți pe mal, cînd este mai mult ca sigur că au pătruns adînc în țărîni ?... Haide-de, nu prea ai miros, dar-ar trăsnetul în tine !

Și, pe loc, se întoarse scurt spre dreapta, pornind apoi înainte. În timp ce mărșăluia cu pași mari, continua să vorbească singur .

— Frîchindelul ăsta de Malvenu... nu, în orice altă situație aș fi ris din toată inima, pe legea mea. Se crede atît de puternic !... Caută, stîrpitează, caută ! Părerea mea este însă că mai bine m-ai fi însoțit, căci dacă voi întîlni și aliva nelegiuîți, după cum cred, departe cum sînt de Sena, nu o să-mi mai auzi tu glasul ; și atunci o să trebuiască să mă descurc singur !... Ei bine, o să mă descurc și încă frumuseț... Pe sfinții Petru, păzitorul locului meu în rai ! Să se arate numai, că-i spîntec pe toți ! Îi prăchimb în pulbere ! Îi zdrobesc !

Din nefericire, înflăcărarea sa războinică nu găsi cîmp de desfășurare.

Și mergea, mergea întruna. Întinericul se destrăma încetul cu încetul, deși era încă noapte ; puteai desluși chiar de la distanță lucrurile înconjurătoare. O clipă, Folavril avu părerea că va putea pune întrebări ființei pe care atît de mult dorea să o vadă. Departe, foarte de-

parte de el, zări, în palida lumină a zărilor, silueta unui bărbat.

— Pe lanca aurită a arhanghelului ! izbucni el. Iată
mă duc să vă arăt că oală rău lămurasea ! Și porci cu apă
în gură ! Cu oia nădăci, sarind bine peste tărâni
și gropi.

Omul părea să aibă aripi, într-atît de iute îl era
mersul.

— Ei, gîndi Folavril, e grăbit băiatul !

Deodată însă, slobozi un strigăt nemaipomenit.

— Fir-ar să fie, dar e chiar un gentilom !

Deslușise într-adevăr pălăria mare, împodobită cu
o ceapă, care, fiind în Măgăraș, era la fel de
cât și în altă parte, se vedea la poartă, înăuntrul
a spadei îndreptată cu vârful spre spate.

— O, o, își spuse uriașul nostru. Și luți pagul.

Peste cîteva secunde, omul cu pîcîna își întîi și el mersul, astfel că, dobîndind avans asupra lui Folavril, pe care oboseala îl dăduse gata, se făcu pe dată nevăzut ajungînd la primele case de la marginea orașului. De-a dreptul uluit, Folavril dădu drumul unei înjurături răsunătoare și, ușurat intrucîtva, încercă să-și dea seama — în lipsă de altceva mai bun — de locul în care se găsea. Nu-i trebuî prea mult spre a stabili planul topografic. Se afla la capătul străzii Saint-Antoine, foarte aproape de poarta Baudet.

La stînga sa, pămînturi golăşe, cele pe care abia le cercetase; la dreapta, începutul străzii Barres, pe unde se făcuse nevăzut omul urmărit de el. O luă pe aicişi, după ce merse cîţva timp, ieşi nu departe de Bastilia. Făcuse, fiindcă de curînd sînta pe o zidire a marelui, căuip pe care făcuse să pară ca şi în planctogramă că se afla de-a rînd de la mijloc nu ar fi alcătuit un fel de iesind.

Bastilia, care pe lângă fundamentul ei a fost aşezată la 22 aprilie 1370 de către Hugues Aubriot, magistrat în Paris, trecea drept unul dintre cele mai de seamă fortăreţe din Europa. Zidurile ei aveau de tăzeci şi patru metri înălţime. Cele opt turnuri purtau fiecare câte un nume. Cele dinspre oraş: turnul Putului, turnul Libertăţii

— groaznică ! iare în batjocură ! — turnul Bertaud, etc. și
râul Bassinère ; cele dinapoi periferice : turnul Colédu,
turnul Capelei, turnul Comorii și turnul Cemitatului.

Intrarea principală dădea în strada Saint-Antoine, față în față cu strada Tournelles.

În locul acesta se pomenea dintr-o dată Feleavel Abia mijea de ziua, cîșiva lucrători se și aflau pe drum, spre munca lor. Aventurosul nostru căpitan întrebă pe unul dintre ei dacă nu cumva întîlnise un gentilom mergînd foarte repede. I se răspunse că nu.

Folavril își urmă drumul la împlinire, nespuns de sfârșit că fusese tras pe sfoară, căci acum nu se mai îndoaia : omul acela nu începuse să alege decât după ce se înduraseră că fusese zărit.

Luind-o pe strada Tournelles, făcu cale întoarsă prin poarta Saint-Antoine, trezindu-se astfel de cealaltă parte a Bastiliei, pe strada Rempart. Dacă ar fi intrat în strada Pas-de-la-Mule, l-ar fi zărit poate pe gentilomul urmărit — căci nu se înșelase, era într-adevăr un gentilom — intrind hoțeste într-un palat mic, a cărui ușă se închise fără zgomot în urma lui.

Pleoștit, cu o mură tare dezamăgită, sărmanul Fola-
vril o luă de-a lungul străzii Saint-Paul, ajunse la Sena
și se îndreptă încet-încet spre insula Saint-Louis.

Dar cu Gérard, oare ce se întâmplase între timp ?

Fusesse oare mai norocos decât Folevril și Malvenu ?

Oricum, acesta din urmă aducea gondola; goală, ce-i drept, însă nu se întorcea chiar cu buza umflată.

Luntrașul, al cărui ochi învățați cu întunericul știau vedea până foarte departe, văd se vede și de-a ce locas con-
tinea d'Abuncou, în jurul de care am pe-nim. Pe
a nu fi prins cumva, plecă când în a se pleca căd la stergu-
tind îndelunge locurile ochi mii în jur. Mai puțin
încăreacă de ci pândoli, Ecce! la eis igu n. vitează. Lun-
tri fusese simt să lise vizuale. După o vreme se o însușă
rata toamă să-i depușcarea viflu, el nuzie glasa, gîtit
al Mariei chemînd într-ajutor. Fără să vrea nepuțină-
tăpini, el răspunsese printr-un srgat patrunchător. Cel
auzit de răpitori, dar care, totodată, înghețuse de spîmă
pe Folavril și pe Malveru.

Înțelegându-și pe dată greșeala, el visti înapoi și se arunță într-o mică adâncitură a unei insulițe, unde așteptă mai mult mort decât viu.

Cînd îndrăzni să iasă de acolo și să o ia înainte, nu mai putu desluși nimic.

Gondola dispăruse.

V

ÎN CARE MALVENU, DUPĂ CE A FOST GONDOLIER, DEVINE AMBASADOR

Era încă noapte, cînd prietenul lui Folavril ajunsese la estacada construită de ducesea spre a-și adăposti ambarcațiunea venețiană.

Omulețul avusese nevoie de mai puțin timp pentru a merge de-a lungul Senei decât tovarășul său pentru a urca pe mal, prin arătură, pe gentilomul ce se făcuse nevăzut. El nu luă Malvenu ogîndea o mare nălmiste. În lungul sașii, el, desigur, ascultase necontenit urechea, ba chiar pe aîndouă, nu numai chemarea acolitului său. Trebuia să-l găsească pe el să-l salveze de la moarte, întrucît orice în puterea trece prin minte, ajunsese să și-l închipuie pe Folavril horecînd, muribund, străpuns, spintecat de ucigașii care pesemine că pusosera mîna pe el.

— Da, da, își spunea el, a fost atacat pe nevestite. Nemernicii s-or fi năpustit asupra lui, fără să-l mai lase timpul să scoată măcar un strigăt... strigătul acela de deznadejde, la auzul căruia aș fi alergat într-un suflet. Singur pe lume ! adăugă el cu tristețe. Ah, sărmanul meu Folavril, dacă cumva nu mai trăiești, o să vin și eu degrabă după tine !

Totuși, o nădejde îi mai dădea puteri, slabă ce-i drept, dar de care se agăța cu cerbicie. Cine știe, poate că, folosindu-se de vreun șiretlic, descoperise vreo urmă și se arătase la casa ducesei. La urma urmei, de ce nu ? În joc era viața Mariei, iar el socotise că nu trebuie să se expuna decât cu folos ; și apoi, poate că se dusesese după ajutoare...

Toate gîndurile acestea se învîrteau în mintea sărmanului Malvenu, îi imputău puterea brațelor și a picioarelor ; a brațelor mai cu seamă, într-alt de greu cercate la vislă.

După ce trase la mal gondola, o luă spre casa de Sandoval ; dar totuși că un gînd îl sugera, un gînd care îl făcea să schimbe brusc calea.

Dar dacă Folavril, gîndind că mă întîlnește, s-a învîrțit a birlogul nostru ?

Și, fără a mai pierde timpul, dădu fuga acasă. Dar acolo, dezamăgire... prietenul nu apăruse. Atunci, impleindu-se asemenea unui om beat, ieși din nou și sosi îndată în strada Bourbon. Cînd ridică ciocanul cel greu, dat la ușa masivă a palatului de Sandoval, îl ținu astfel, preț de cîteva secunde, înainte de a-i da drumul.

Căci își zicea :

— Oare ce voi face ? Cum să mă port față de cei ce-mi cer să le aduc fata ?

Nu se putea împăca de fel cu gîndul ca alții — în afară de Folavril, bineînțeles — să rostească acest dulce nume.

— Nu ! își mai zise el. Nu intru !

Toemai se pregătea să dea drumul ciocanului, dar cu grijă spre a nu face zgomot, cînd se răzgîndi : cum să nu se îngrijească de prietenul său, aproape fratele său, cel care îi cunoștea toate necazurile, toate amarurile, geamănul său de suflet... Inima lui Folavril și cu a sa nu făceau ele la un loc doar una singură ? O singură inimă, dîndu-se la aceleași suferințe, la aceleași speranțe, de aceleași bucurii ! Iar dacă cumva cel pe care atît de tare se temea să-l piardă se afla totuși acolo, putea el oare să nu se ducă la el ? Nu !

— Haide ! făcu el.

Aproape trei mii, lăsa greutatea de fier sa cada pe uriaşul bulon. Zgomotul sec ce se făcu auzit în puterea acelei linişti în fier sa tresora. Aşteptă linie de pe care, de care se sprijini, spre a nu se pierde cu totul. Curînd uşa cea năcă se desluşa misterios, lasînd sa se vadă cîntă negru al Camarii. De nu i-ar fi auzit gîsul, dincolo ar fi crezut prada vreunei închipuiri, într-atît de puţin se aştepta să aibă în faţă făptura ce-i bucura visele; se tulbură adînc.

— Cine e ? întreabă Carita.

— Ed !

— Marchizul de Bellevenue.

... de la ... din Spania unde, după cum ...
... se ... de ele și apoi s-a ...
... , ... de ... , ...
... , ... și ... d'Alvares ...

...iar după ce ușa se închise, ea îl întrebă :

— Vai, nu ! mormură el.

„Căci?” întrebă el.

O, ce n-ai da să o pot revede! pe draga mea Lili!.

— Spuneți asta doar ca să-mi aduceți alinare.

Din ce în ce mai îndurerat, Malvenu urcă în tăcere scările și, pentru a doua oară în mai puțin de cinci minute, intră în dormitorul Inesei unde contele, zdrobit, aștepta într-un fotoliu.

— Dumneata... Ei, bine ?

— Ah, izbucni Reni. Ouce nădejde pare așada. pierdută?

— Nu, nu! Nu vă închipuiți asta, domnule conte! răspunse cu aprindere Malvenu, mai degrabă pentru a-și face datoria decît pentru a-l liniști.

— Ce ai descoperit ?

— Nu prea mare lucru, aproape nimic, vai ! O, adăcă
cu furie Maivenu, dacă am fi apucat-o pe mială ce ălăst
și dacă am fi ajuns cu numai zece minute mai devreme ..

— Ei bine ?...

— Ei bine, nu zic că am fi reușit pe de-a-niregul, Folavril și ca mine; dar fără îndoială că am fi aflat mult mai multe.

— Folavril ? întreabă contele René, încercînd să se dămirească.

Scutur-leul nostru își mușcă limba și adăugă verde, șterge a nu se vîri în cine știe ce explicație pium-jidoasă :

— Vorbesc de contele d'Afrivol.

— Ce s-a întâmplat cu el ?

— Nu știu ! Ea chiar sînt foarte îngrijorată. Ne înțelegem, m-am apăsă unuia semnă, un strigăt de ajutor, pe care el urma să-l dea ; dar strigătul nu s-a făcut auzit.

— Pesemne că nu a descoperit nimic, ca și dumne-
neata.

— Sau că a fost asasinat înainte chiar de a se fi putut apăra.

Abia atunci povesti Malvenu ce anume i se întâmplase. Bené d'Ablincourt îl asculta întunecat și tăcut.

Cind povestitorul aminti de strigățul pe care el și prietenul său îl auziseră, contele se ridică strângînd pumnii.

— Trebuie să fi fost strigătul de minie al cuiva care fusese martorul odioasei răpiri, aş putea jura !

— Poate, răspunse Malvenu, dar nimic nu o dovedeşte. Şi continuă să istorisească noptatica-i odisee.

Auzind că gondola în care se aflate fiica lui fusese găsită goală, în în locul Senei, contele tresări. Un gând orznic îl copleşise ; îşi strînse fruntea în palme şi gemu :

— O, Dumnezeu !

— Nu ! încercă să-l aline Malvenu, care îi ghicise gândul. Nemernicul nu a mers până într-acolo încît să săvîrşească o altă crimă !

— Poate, murmură contele întrucitva mai liniştit.

— Nu, copila trăieşte ! De asta sînt sigur !

— Bine, dar atunci, dacă fiica mea trăieşte, exclamă René, pe care credinţa aceasta îl readucea la viaţă, trebuie să-mi fie înapoiată ! Nu mai am dreptul să şovăi ! Ascultă-mă !

Vorbiţi, domnule conte, murmură Malvenu, neînţelegînd nimic din schimbarea asta.

— Mi-ai spus, şi vreau să te cred... da, te cred, că-mi eşti credincios, ca şi prietenul dumitale...

— În ce mă priveşte, sînt gata s-o dovedesc !... Iar pentru d'Abrivoli mă pun chezaş !... Vieşile noastre vă aparţin, faceţi cu ele ce vreţi !

— Îţi mulţumesc, domnule, am deplină încredere în cuvîntul dumitale. Iată ce am hotărît.

René d'Abincourt luă plicul proaspăt pecetluit, care se mai afla pe masă.

— Ce este ?

— Un document în josul căruia se află semnătura batmăi de Souvres !... Este dovada trădării sale faţă de rege !

— Dovada trădării ?

Întocmai. Nu cunoşti cele petrecute în noaptea aceasta la palatul Lambert de Thorigny...

În cîteva cuvinte, contele îi istorisi lui Malvenu totu. Cînd isprăvi, omuleţul izbucni, înălţînd capul :

— Dar asta e o armă !

— O armă cumplită !

— De care trebuie să ne slujim ?

— Pe dată !

— Pe dată ? repetă Malvenu mirat de graba contelui.

— Da, întări René. Trebuie ca actul acesta să fie înmînat cit mai grabnic regelui !

— Drace !

— Există un mijloc de a ne atinge ţinta şi m-am bîzuit pe ajutorul dumitale... Cunoşti, cred, strada Lions-Saint-Paul ?

— Şi cu ochii închişi aş găsi-o !

— Dar palatul contelui de La Fère ?

— Fostul capitan locotenent al muşchetarilor conaşi ? Poate fi găsit. Apoi ?

— Acolo locuieşte cavalerul d'Artagnan !

— Bine. Dar nu înţeleg...

— Placăă imediat ! Cere să ți se deschidă uşa palatului şi spune că vrei să vorbeşti cu cavalerul,

— Asta nu-i greu.

— De cum te vei afla în faţa lui, spune-î că de vreme ce trebuie să plece la Versailles, îl rog, îl implor să facă în așa fel ca hîina aceasta să ajungă în mîinile maiestă-ţii sale.

— Atita tot ?

— Atita tot !

— Daţi incoace, domnule conte !

Pofam, facu acesta, înmîinîndu-i preţiosul act. Du-ţi cu dumneata dreptatea !

Şi adăugă :

— Aşadar, juri...

— Că plicul acesta nu-mi va ieşi din mîini decît pen-tru a trece în cele ale cavalerului ! Da, jur !

— Du-te, du-te, prietene !

„Prietenul său, gîndi omuleţul. Mi-a zis prietenul săd !... Şi să nu-mi dau viaţa pentru el ?... Pe toţi sfin-tii raiului, cum ar zice Folavril, să nu mă mai cheme Malvenu !“

Su, virînd cu grijă plicul în vestă, îşi luă pălăria; îşi potrivi spada şi ieşi în grabă.

La piciorul scării o întîlni pe Carita :

— Doamne Dumnezeu ! Aproape că străluciţi de feri-cire, domnule marchiz ! Ce vi s-a întîmplat ?

— Mă însuflețește speranța ! răspunse Malvenu luându-i o mână pe care, fără voie, o strinse aproape dragăstos.

— Sfântă Fecioară ! Cum mi-o spuneți ! Fiți mai limpede !

— Nu pot !

Negresa păru dezamăgită.

— Carita ! Frumoasă Carita ! urmă Malvenu, știu ce-i aceea un ambasador ?

— Da, răspunse cu nevinovăție fata cea durdulie. Un mare senior !

— Dublat de un diplomat, încheie scundacul, sumeindu-și talia scurtă. Or, cum stăpinul dumitale, contele d'Ablincourt, m-a investit chiar acum cu titlul de ambasador, diplomația nu-mi îngăduie să-ți împărtășesc nici o fărâmiță din misiunea ce mi-a fost încredințată.

Cele câteva cuvinte fără rosate în timp ce străbătea curtea cea mare. Și astfel ajunseră la poarta pe care Carita o deschise încetitor.

Malvenu trecu în stradă și, întorcându-se în clipa în care negresa se pregătea să plece :

— Dacă voi reuși... începui el.

— Îmi veți fi tare drag ! încheie, fără cea mai palidă urmă de batjocură, buna femeie.

Și împinse poarta cu blindețe.

— Ah, izbucni Malvenu, pornind întins la drumi, lăfă o rază de soare pe cerul meu întunecat și urfios !

După plecarea lui Malvenu, recăpătând pașii pașii, contele d'Ablincourt se apucă să măsoare cu pași mari, infrigurat, încăperea.

Drește, gândurile lui nu se schimbaseră nicicum. Suferea tot atât de mult, dar încrezător în actul ce-l săvârșise, se fclheita în adîncul sufletului a-și preschimbă planul în faptă.

— Da, da, murmură el, mă răzbun și îmi răscumpăr dreptul de a trăi !

Apoi, deodată, de parcă un glas lăuntric l-ar fi mutat să se gîndește numai la el, se opri pentru a urma astfel :

— Să trăiesc ! Să trăiesc fără copila mea. Nu, nu ! Am nevoie de copila mea !

Și gemu înăbușit, cu inima plină de obidă, cu buzele pregătite a rosti blesteme ;

— Oare ce groaznică ursită mă năpăstuiește ?... Nu s-au scurs decît cîteva ceasuri de cînd mai credeam în f... Soția mea mi se aflau alături. Rîdeam. Eu eram îmbătat de bucurie. Se părea că cei șaispezece ani de suferință, de înfiorătoare chinuri se șterseseră cu totul !... Viața îmi surdea ! Viitorul mi se vestea luminos ! Dar vai ! fericirea aceasta nu a ținut nici măcar cît un vis : amăgitor miraj, care s-a mistuit de îndată ce am întins brațele ! O, Doamne, e prea mult... prea mult ! Nimic nu mai există, sînt sigur ca totdeauna, doar durerea a rămas !... Liliac, fetița mea !

El smulgîndu-se din durerea-i copleșitoare, fremătînd deodată, cu chipul corupit de un gînd :

— Liliac ! o s-o ! chinuie ! Poate că o s-o și pot salva din mîinile sale !... Nici o !

— Liliac ! Nici cea mai mică urmă !... Nimic ! Nici o !

— Liliac ! Fii tot un ghem de mînie și să nu fii în stare să faci nimic ! O, Dumnezeu ! încheie el, ridicînd pumnul :

— Nu huli, René ! Mai bine roagă-te, rosti încetitor glasul dulce al Inesei care, albă ca ceara, apărui în

— Liliac ! o s-o ! chinuie !

— Liliac ! o s-o ! chinuie !

— Liliac ! făcu nefericita mamă. Sînt oare mai puțin

— Liliac ! făcu mă, Ines, iartă-mă ! o rugă René cu glas frînt. Ar trebui să-ți aduc alinare, să te ajut ca nădejdea să i răsară în suflet... Dar nu pot !... Am în față duritatea, mai puternică. Ne-a fost răpită copila și iată că eu-mi este îngăduită nici cea mai mică strădanie menită să-ți-o aducă iarăși în brațe.

Novila femeie îl răsplăti pe bărbat cu o privire de laudă.

— Nu poți nimic, spui ? murmură Ines. Dar ce ai făcut aici, chiar acum ?

— Știi ?

— Am auzit totul ! Fă-ți părere de rău, fără să te-ai predat dușmanilor ! Facă cerul, René, ca jertfa aceasta să nu fie zadar !

— Așadar îmi încuiezi gura ?

— Desigur.

— Îți mulțumesc, Inès. Simțeam nevoia să-ți aud blîndul glas.

Ciocănelul de la intrare se făcu iarăși auzit, curmîndu-i vorba.

— Vine cineva ! sări contesa, alergînd la fereastra ce da spre curte.

— Oare ce să fie ? întrebă René, cu inima bătînd și-i spargă pieptul.

— E contele d'Afrivol.

— Poate că alina mîinile.

— Pare tare trist, tare abătut...

— Altă dezamăgire ! murmura René d'Ablincourt.

Nici nu-și încheiasese bine vorba, că apărură Carita care însoțise pe Folavril.

Cu un pas înainte, contele îl întâmpină cu întrebarea :

— Ei bine ?

— Nimic ! răspunse Folavril vădit descurajat.

— Nici o veste de la Gérard ? se auzi glasul întrebător al Inèsei, într-atît de slab, încît abia se putea desluși.

— Nici una !

Pe cînd cei doi soți se priveau cu tristețe, Folavril adăugă, de parcă și-ar fi vorbit singur :

— În ce-l privește pe micuțul meu, să fiu tras de viu pe roală, dacă îmi pot închipui pe unde o fi !... Bine că cred că-i este. Apoi că-l văd, văd că e abătut : curaj, doamnă !

René se arătă din nou grijăliu cu cea pe care noi o cunoaștem sub numele de contesa d'Ablincourt, dar pe care o vom mai numi ducesă de Sandoval, întrucît, pe toată lumea, incognito-ul ei nu trebuia să ia sfîrșit dînd o odă cu reîntoarea soțului ei în favorurile regelui.

Sărmana mamă răspunse cu tristețe :

— Curaj... Sint că aș avea nevoie de curaj... și sînt la capătul puterilor ! Am ajuns într-o stare în care nu mai știu ce spun, ce aud... Puterea mea de gîndire pare că ar vrea să se afunde în toate aceste dureri.

— Pe toți impietiiții iadului ! tună Folavril, nu e potrivită clipa să ne pierdem capul.

Dar ea, fără să-i dea răspuns, se ridicase anevoie și se îndrepta iarăși spre odaia de rugăciune.

— Inès ! o imploră contele.

— Nu mă opri, René !... Mă duc să cer încă o dată cerului tăria și resemnarea care par să mă fi părăsit.

Din prag, îl mai dăruî cu un zîmbet trist, apoi închise ușa.

Ramăși singuri, contele îl întrebă pe Folavril :

— Așadar, nu ai nimic a-mi spune ?

— Nimic, din păcate !

— Totul se ridică împotriva noastră !

— Într-adevăr, îți vine să-ți smulgi părul din cap, în-țări și fosta cătană.

Apoi, stăpînit de un gînd :

— Dar cu Gérard și cu Malvenu ce o mai fi ?... Pe toate vecerniile din lume, cum ar fi spus prea bunul Dumnezeu, ori li s-a întîmplat vreo nenorocire, ori eu nu mai înțeleg o boabă din tot ce se petrece...

Contele îl privi. Iar Folavril urmă, măsurînd camera cu pași de uriaș :

— În ce-l privește pe Gérard, mai treacă-meargă !... Nu-i cunosc harurile... Dar Malvenu... Malvenu... Are un nas !... Da' ce nas... Nu cred să existe în haita de cîini ceva mai grozav... De aceea sînt îngrijorat că nu l-am găsit aici !... Să fi dat de urma vinatului ? Să zicem că da. Dar atunci, i-a venit cunva de hac vinatul ? Ah, micul meu Malvenu, unde ești ?

Cu capul lăsat în piept, cu mîinile înnodate la spate, se tot plimba în sus și în jos.

— Cine este acest Malvenu de care vorbești ? îl întrebă blînd contele.

Folavril se opri locului, scărpinîndu-se la ceafă, stînjînit :

— Adevărat, răspunse el într-un sfîrșit. Nu-l cunoașteți sub numele acesta... Este marchizul de Bellevenue.

— Prietenul dumitale ?

— Da.

— Adineauri a fost pe aici.

— Pe aici ? Ah, ia-lă că-mi mai vin în fire !

— Ori eu nu am fost niciodată căpitanul Folavril, ori baronul va veni aici înainte de ora unu.

— Bine, dar atunci, fiica mea este pierdută !

— Pierdută ? Pentru ce ?

— Pentru că aici... chiar adineauri... la rugămintea mea, marchizul de Bellevue a luat documentul spre a-l da cavalerului d'Artagnan, care, la rândul lui, trebuie să-l înmâneze regelui !

— Pe singele strămoșilor mei !

— Ce să fac, Doamne ! Ce să fac ?

— Porunciți ! răspunse cu amărăciune Folavril, căci mintea i se luminează ca prin minune. Poate că mai este timp ! Să încerc să-l prind din urmă pe marchiz !... Să plec ?...

— Da, da ! exclamă contele. O, prietene, nu pierde nici o clipă : strada Lions-Saint-Paul, la casa contelui de Fère. Pleacă, pleacă acum chiar !

— Doar e vorba de Marie ! încheie uriașul. Voi răscoli și cerul și pământul să-l găsească pe micuțul meu ! Pe curând, domnule conte, pe curând !

Trecând pragul, coborî treptele cîte patru și ieși din casă ; apoi, ca și Malvenu cu doar cîteva clipe mai înainte, o luă repede spre strada Lions-Saint-Paul.

VI

IN CARE UN GENTILOM ȘI UN HANGIU ÎȘI STRÎNG MINA

Gentilomul pe care Folavril îl zărise și urmărise cu atîta infocare nu fusese altul — cititorii noștri au ghicit de-aia de bine că era baronul de Sevré. Își dăduse la îndepărtare și se arăta cînd se regăsi singur în casa lui din strada Pas-

Mule, un singur cuvînt îi țîșni de pe buze : În sfîrșit ! Și scoase un adînc suspin de ușurare.

Apoi se lăsă să cadă pe o canapea elegantă și începu să-și frămînte mintea.

— La naiba ! gîndi el cu glas tare, nu mă pot amăgi. Situația mea nu este dintre cele mai strălucite !... Totuși aș putea ieși basma curată. Dar pentru asta trebuie dibăcie și îndrăzneală.

Dapă un timp în care privirile sale se îndreptară spre tavan, căutînd parcă acolo izvor de inspirație, urmă :

— Să forțez lucrurile ?... Da, pe toți dracii ! Nu am nici o clipă de pierdut, cîtă vreme nu voi pune mina pe blestematul acela de pergament !

Și se întrerupse pentru a relua îndată, trecînd la alte gînduri :

— Dar ea !... Ea... Fata aceea !... E tare frumoasă !... Este a mea ! E a mea fiica celui contelui pe care îl urăsc !... Vreau răzbunare și ce plăcere mi-ar face să-mi potolesc astfel setea de răzbunare ! Și chiar dragostea mea, căci prea lungă vreme am dorit-o pe mamă, spre a nu profita de fată. Ah, blestematul acela de Laurent avea dreptate, ar fi trebuit... Dar nu, la dracu, calm, baroane !... Puțin singe rece, roga-te ! Nu uita că în joc e chiar prețioasa-mi viață.

Și se ridică brusc.

— Mi-o voi apăra-o ! răcnî. Chiar de ar fi să mă umplu pentru asta de singe din cap pînă în picioare !

Cîteva minute umblă prin încăpere, apoi, în timp ce-și schimba îmbrăcămîntea, căci avea mare nevoie de așa ceva, începu să-și vorbească singur :

— Este limpede că d'Ablincourt nu va cuteza să se plîngă. Este proseris, o condamnare cumplită îl apasă. Iar dacă i-ar veni cumva pofta să mă acuze, ar fi prins pe dată și azyrlîrit în temnița Bastiliei. Pe de altă parte, îl împiedică teama de a-și vedea fiica murînd... Zălogul meu ? Într-adevăr sînt stăpinul unui zălog ! Și nu-mi va scăpa din mîini decît după ce toate dorințele mele își vor fi aflat împlinirea... după ce poftile îmi vor fi fost potolite !... Ia să vedem acum puțin, ce rău mi-ar putea face acel d'Artagnan, ale căruia zile, așa presimt eu, sînt numărate ; doar nămie, furiie ! Dădu din umeri și rînji.

Toată această făloasă minie de gascon se va sfărîma de obstacolul de neînrînt ce se va ridica în fața puiului de leu : logodnica lui !... Căci o iubește, e limpede ! Nu ar fi el cuprins de atita iubire, dacă nu ar fi împins de acel s... protest... iubire. Ah, izbucni el, lovindu-l cu pumnul în pieptul ei, cu buze din toată ispravă ! Căci o... aș izbucni, dintr-odată, pe toți dușmanii mei care, dacă ar pune v odată mîna pe mine, nu aș ar... Păi... Apoi, ridicînd încet capul, să-i fluta e pe buze un zîmbet, roșind enigmatic : cine știe ?

Trecîndu-i în revistă pe toți cei care l-ar fi putut împiedica, ajunsese în capătul fîrsei la contele d'Albivoy și la marchizul de Bellevenue.

— Nici nu mai... pe îndrăgăla, murmură el, ăstia doi sînt aventurieri care m-au lăsat odinioară. Într-adevăr, e greu să înțelegi de ce sînt o pereche mai caraghioasă, alături de o simplită hidoasă și dintr-un uriaș nu mai puțin slăt. Dar oare în urma cărei împletiri de împrejurări au ajuns ei la înalta situație pe care o ocupă astăzi ? Ce tainică afinitate exista între neisprăviții ăstia și dăcesă ? De unde și pîna ar le sînt și prietenii contelui, după ce mai întîi au vrut să-l ucidă ? Și apoi, cum de caraghiosul acela de tînăr, apucatul acela de d'Artagnan — pe care au avut nepriceperea, dacă nu lășitatea, să-l lase să trăiască — i-a iertat ? Iată cum mă rătăcesc în toate asca ! Închide el. La rîmă urmea, puțin îmi pasă. Nu aici e cheia. Dar sînt ei oare de temut ? Iată miezul întrebărilor. De temut cred că sînt ! Dar devotați cu toții, din tîrziu sufletul, conștient și dăcesei. Or, cîr devotamentul acesta îmi este... în ce o pînă pe frumoasa Inês, este femeie, deci nu am a mă teme.

De ce își desăvîrși tîlta, baronul de Souvré aruncă o privire ceasornicului de mare frumusețe ce împodobește căminul.

— E nouă. La treabă !

Apoi ieși din casă, murmurînd dictonul latinesc ce-i veni atunci în minte :

— *Audaces fortuna juvat !*

Cu aerul nepăsător al unui gentilom care își face plimbarea de dimineață, fostul reerutor al „Nemulțumiriilor” — căci conspirația dăduse greș într-un chip vrednic de plîns — pășea încet, ținîndu-și în mînu palma de mincunul spadei ce ridica, grațios, pulpana unei haine elegante pe care și-o aruncase pe umeri.

După ce traversă fluviul — de-a lungul căruia mersese — se găsi în prăjma casei de Sandoval, privirile i se opriră, fără voie, asupra malului. Dădută statu piromit locului un fior îi străbătu trupul. Ceea ce vedea, ceea ce ațîntea cu o îndărătnicie care nu l lăsa să-și mute privirile în altă parte, era un lucru tare neînsemnat de altfel, dar care, totuși, isca în el aprigă spaimă.

— Gondola ! murmură el. Blestem ! A și ajuns aici ?

Apoi, ca și cum toate peripețiile prin care trecuse în noaptea aceea i s-ar fi perindat pe dinainte, se pomeni tremurînd ca varga. De departe, pînu pe fîndul unei bărci de rînd, care nu putea atrage privirile precum frumoasa gondola, un bărbat al cărui cap abia se lîcea deasupra bordului, nu-l pierdea din ochi. Înfrîngîndu-și ceea ce el numea slăbiciune, baronul făcu un efort spre a-și desprinde privirile de la lucrul acela care îl chema ca o vrajă și își urmă drumul.

Atunci, bărbatul care pîndea se ridică, sări sprinten pe mal și se luă după baron, furișîndu-se pe lîngă ziduri și ascunzîndu-se cît mai mult cu puțință.

Cu prietorul lui sov asupra sa, incredîntat lui de contele d'Albivoy. Malvenu aplecîndu-se într-un suflet pînă în strada Lions-Saint Paul. Aici întrebă de casa contelui, de La Fère, care îi fu imediat arătată.

Spre marea sa minunare, ge... partea deschisă. Intră și, adresîndu-se unui valet care îl lua drept un adorat gentilom, întrebă :

— Domnul cavalier d'Artagnan ?

— Domnul cavalier nu este acasă, i se răspunse.

— Nu este acasă ?

— Nu, domnul cavalier a ieșit adineauri în tovărășia domnului conte. Amîndoi au pornit călare, în galop.

O adîncă dezamăgire se ogîndi pe chipul lui Malvenu.

— De-aș ști măcar încotro s-au dus .
— Nu am idee, domnule, răspuse valetul.
Apoi, întorcînd capul la zgomotul unor pași, adăugă
— Iată-l pe domnul Grimaud care poate că vă va
informa mai bine decît mine.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă personajul anunțat, apro-
piindu-se cu un aer maestos.

— Nimic, răspuse Malvenu, sumețindu-și talia scurtă
și dînd un bobirnac virtuos pălăriei, ca pentru a și-o
potrivea mai bine. După care făcu stînga împrejur și ieși
grăbit, luînd-o spre chei.

După Grimaud păra ignit și își vărsă focul pe bietul
servitor, care nu mai avu ce zice :

— Închide poarta ! îi porunci el cu semeție. Și să nu
te mai prind că primești asemenea mitocani !

— Dar, domnule Grimaud, este un gentilom, bișgul
bunul slujitor, de neam elvețian.

— Cum așa ? E cu neputință ! ripostă majordomul con-
teului. Nu m-a salutat. Apoi pe același ton : Am spus !
Bagă bine la cap !

Apoi traversă curtea și se duse la oficiu, unde fu servit
cu un păhărel de vin de Spania.

Primul gînd al lui Malvenu fu să o poartase după
cei doi călăreți.

— Cît sînt de prost, își spuse el ; auzi, să întreb unde
au plecat ! La dracu ! La Versailles, unde să plece !

Și, de parcă ar fi fost vorba să treacă doar strada, se
porcă să alerge, pînă ce îl lăsară putețile. Fără doar și
poate, nu era în toate mințile ; își reveni însă pe în-
cetul, în bună parte, cînd lătekse neputința de a alerga
pe urmele unor cai aflați în plin galop, astfel că părăsi
asemenea gînd.

În clipa aceea se găsea la intrarea în strada Molte-
aux-Papetards. Își simțea gîtlejul uscat și parecă în fîcări,
respirația-i șulerătoare îi ușura doar anevoie pieptul, cu
tute că deschisese gura mult de tot. Îl cuprinsese o ame-
țelă și fu nevoit să se oprească, să se sprijine de zidul
cheiului. Totul îi se rotea în jur, urechile îi vîrăiau, de

parcă în ele s-ar fi acuiat toate clopotele catedralei
Notre-Dame ; tîmplele îi zvîneau puternic, iar sudoarea
îi șiroia pe frunte.

Pe neașteptate ochii i se închiseră și se clătînă. O min-
viguroasă îl opri însă, în timp ce un glas spunea
cam așa :

— Ei, ei, domnul meu, ce s-a întîmplat ?... O stare de
slăbiciune ?... Fă un mic efort !... Vino la mine, o să te
servească cu tot ce-ți trebuie.

Neînstare nici măcar să se supună acelei binevoitoare
prunci, sărmanul omuleț se lăsă tirît de cel ce-i vorbise.
Cînd își veni în simțire — căci leșinase de-a binelea —
văzu un om cu nutrișoară plăcută care îl privea surzînd.

— E mai bine, nu ? Haide, mai bea o înghițitură din
rachiul ăsta grozav !

— Vă mulțumesc ! făcu Malvenu, ascultător ca un copil.
Mai trebuie spus că leacul nu-i era defel neplăcut.

— Gata ! urmă omul. S-a făcut ! La dracu, am ajuns
tocmai la timp !

— Cine ești dumneata, domnule ? bișgul cel înviat
din morți.

— Mă cheamă Planchet, răspuse cel întrebă, și sînt
stăpînul acestui han.

Aba atunci își dădu seama prietenul lui Folavel în ce
loc se găsea. Se afla în sala mare a hanului numit *Cei
petru mușchetari*, în care s-a desfășurat prima scenă a
istorisirii de față.

Nume nu se schimbase. Doar hangul îmbătrînise puțin,
deci se mai juca drept și parecă sănătos. Părul sar sporea
pe aceluși aceluși chip al chipului său lipsit de
bruturi.

După ce mai turnă un păhărel plin ochi din ceea ce
numea el „minutatul său rachi“, urmă :

— Stăteam în prag — vechi obicei — așteptîndu-mi
musterii ; mai curat zis vă priveam ; v-am văzut clătî-
nindu-vă pe picioare și am dat faga . Ce vi s-a întîmplat,
domnule, de nu sînt cumva prea iscoditor ?

— Nicidcum, prietene, răspuse Malvenu, întărit de
licoare. Am tot umblat de dimineață, așa că oboseala...

— Înțeleg !.. Ei, la naiba, ce să facem ? Nu poți să fii și în același timp să fi fost. Ca și mine, dacă ar fi să fac aceluși lucru, ce făceam în urmă cu douăzeci de ani ? Mă țineam de cavalerul d'Artagnan, prea cinstitul și neposatul mea stăpîn...

— D'Artagnan ai spus ? sări ca ars Malvenu.

— Ați auzit cum nu se poate mai bine, gentilomul meu, am spus cavalerul d'Artagnan !.. L-ați cunoscut cumva ?

— Nu răspunse întru-cîtva mai cald stăpînului : Dar îi cunosc fiul !

— Pe cavalerul Georges !

— Da !

Planchet își încruntă sprîncenele, apoi privindu-l țintă :

— Va numărați printre prietenii lui ?

— Dacă mă număr printre prietenii lui ? strigă omulețul care, în clipa aceea, păru de tal e mijlocie. Aș fi în stare să mă las locat mărunt, precum carnea de patesu, pentru el.

Tonul cu care fuseseră rostite asemenea cuvinte sfîrșitoare convinsese într-o clipă pe Planchet.

— Cu atît mai bine ! făcu el, oftînd zgomotos. Cel puțin nu-și pară rău de ceea ce am făcut, pentru dumneavoastră.

— Dar dacă ți-aș spune că pricina, nevoită firește, pentru care am căzut în nesimțire este chiar dînsul, prietenul nostru comun ?

— V-aș crede, îi răspunse omul, așezîndu-se, și v-aș crede că mi-ai făcut să vă înțeleg !

— La naiba ! O știu prea bine, de vreme ce nu cunosti ce m-aș fi înșelat pînă acum.

— Nu aveți decît să-mi povestiți...

— Vin chiar de la el !

— De la cavalerul Georges ?

— Da. În calitate de ambasador, adăugă el, nu pot să mă înșalez.

— În calitate de ambasador ! repetă Planchet red-cîndu se făcînd să-l vîră.

Omulețul schiță un gest protector și spuse :

— Așează-te, prietene, nu sînt un îngîmfat.

Hangiul se supuse.

Ospetele sau continuă scoțînd din vestă plicul pe care i-l dăduse contele d'Ablincourt.

— Am fost însărcinat să-i înmînez acest mesaj. Uite.

— Da, da, făcu Planchet, după ce se plecă, spre a-și arunca ochii asupra numelui celui căreia îi era adresat, este într-adevăr cavalerul d'Artagnan...

— Și l-am scăpat ! tună Malvenu. Ar fi trebuit să sosească cel puțin cu un ceas mai devreme.

— O, nici măcar cu un ceas ! întări hangiul, căci nu sînt mai mult de douăzeci de minute de cînd a trecut prin fața ușii mele.

— În tovărășia contelui de La Fère ?

— Chiar așa.

— Călări amîndoi ?

— Da, amîndoi.

— Alege-s-ar praful de oasele mele ! cum ar sudui buzel meu prieten ; mi-au spus ei mie, cînd am trecut pe la casa lui, dar nu bănuiam că se scursese chiar atîtu de puțină vreme.

— Dar vedeți, nu știu unde se duceau, reluă Planchet.

— Asta știu eu ! exclamă Malvenu. Se duc la Versailles.

Urmă un răscîmp de tăcere. Cei doi bărbați păreau să cugete adînc.

— Atunci, întrebă sfîos Planchet, vorbind el primul și aruncînd o privire plicului, e urgent mesajul ?

— Dacă e urgent ? răspunse Malvenu, dacă e... Uite, în el se află — nici mai mult, nici mai puțin, decît ferici-cirea ori nefericirea cavalerului, viața lui.

Hangiul dădu-se mai atent, prînzînd la mari frămîntări :

— Ce spuneți ?

— Adevărul.

— Prin urmare nu-i de glumă.

— E atît de serios, că... că mai mult nu-ți pot spune.

Hangiul se scăpîna la ceaia și întrebă, după cîteva clipe :

— Ați putea să-mi spuneți numele dumneavoastră, domnul meu ?

— O, cu plăcere, prietene, deși numele acesta nu-ți va vorbi prea mult : sint marchizul de Bellevue.

— Dacă v-aș cere plicul, mi l-ați da ?

— Firește că nu !

— Dar dacă tânărul d'Artagnan s-ar întoarce chiar astăzi, s-ar afla cuprinsul ? Ar fi oare prea târziu ?

— Nu aș putea spune ; totuși, întrucît vorba aceea „mai bine mai târziu decît niciodată“, eu zic că nu ar fi rău.

— Bine ! încuviință Planchet.

Apoi chemă cu glas răsunător :

— Titmouse !

Un bărbat care putea să tot aibă treizeci de ani, dar care părea să nu poarte decît douăzeci, într-atît era de firav și de neajutorat trupește, se ivi pe dată, ieșind dintr-o încăpere învecinată.

— Ce s-a întîmplat, patroane ? întrebă el, legănîndu-se pe lungi e-n picioare, mult prea subțiri pentru greutatea trupului.

— Repede, baiete, îi porunci hangul, dă fuga alături, la Bertrand, spune-i să-mi înșeuze imediat cel mai bun dintre cîii săi și adu-mi-l.

Schilavul Titmouse era pesemne și puțin nălîng, căci rămăsese cu gura căscată, legănîndu-se întruna, asemenea trestia, mîngîiate de adierile brizei.

— Ei bine, nu m-ai auzit ? strigă Planchet.

— Ba da, patroane.

— Și n-ai plecat încă ?

— Alerg, patroane, alerg ! răspunse sărmanul băiat care, după ce îi adresă lui Malvenu o strîmbătură, își luă tălpășița și trecu pragul într-un picior.

De cum se închise ușa, marchizul, prea deștept pentru a se lăsa de nutrișoara lui Titmouse, își întrebă gazda :

— Ce ai de gînd să faci ?

— Nu ați ghicit ?

— Aproape... Dar, în sfîrșit.

— Plec la Versailles.

— În galop ?

— Ce-are a face, i-o întoarce Planchet, abia am împlinit cincizeci de ani, așa că-mi mai pot îngădui oarecî de galop, o fugă doar...

— Dar nu-i numai o fugă... Gîndește-te, drumul e lung !

Fostul servitor al călăului gascon își privi oaspetele drept în ochi :

— Este ori nu nevoie ca tânărul cavalier să ia chiar astăzi cunoștință de scrisoare ?

— Fără îndoială.

— Atunci, nu mai încercați, domnul meu, să mă opriți în loc ! Și apoi, nu-ma duceți mie grija, am trecut eu prin altele și mai și... O să-mi aduc aminte de tinerețe !

— De tinerețea dumitale... tinerețea dumitale, bombăni Malvenu... Tot ce se poate !... Dar, în sfîrșit, Versailles-ul este mare !

— De aceea nici nu o să mă apuc să-l vizitez ! răspunse Planchet zîbind. Mă voi duce de-a dreptul la castel !

— N-o să poți intra.

— Alții o vor face pentru mine și îmi vor împlini dorința.

Și tot vorbind, bravul hangiu se pregătea de drum.

Ah, făcu el deodată, după anume chibzuire, cavalerul Georges știe unde să vă găsească ?

— Spune-i, dacă ai norocul să-l vezi, că este așteptat la casa de Sandoval.

— Bine.

Apoi, luînd o pană, fostul valet picardez scrisese pe o foaie de hîrtie : „Marchizul de Bellevue... casa de Sandoval“.

— Iaca așa, murmură el, împăturind hîrtia și vîrînd-o în punga de la brîu. N-o să uit.

După aceea, întorcîndu-se și văzînd mutra ciudată a lui Malvenu, care sta cu capul plecat, îl întrebă :

— Ce este, domnul meu ? Păreți îngrijorat...

— Ei, răspunse prietenul lui Folavril. Este... este că aș fi putut face eu călătoria în care pornești dumneata !

— În starea dumneavoastră de slăbiciune...

— La naiba ! jupîn Planchet.

— Nu vă faceți singe rău, domnul meu ! Și apoi... nu trebuie să vă înapoiați cit mai repede, să dați socoteala de cele ce-ați făcut ?

— Drept este, încuviință omulețul nostru, întinzându-i mîna. Ești un viteaz !

— Nu-i vorba de nici o vitejie, ci doar de dorința de a-i fi de folos cavalerului Georges.

Ținînd de căpăstru un cal trupeș, Titemousse întredeschise ușa și, jucînd mereu pe un picior, se pregătea să intre cu el în sala mare.

— S-a făcut, patroane. Iaca și căluțul...

— Stai așa ! porunci viitorul călăreț, luîndu-și pălăria din cui.

Apoi, cu adîncă plecăciune în fața lui Malvenu :

— Am onoarea să-l salut pe domnul ambasador !

Și, cu o sprintenală de care nu l-ai fi putut crede în stare, ieși în stradă, se prinse de coama calului, puse piciorul în scară, sări în sa și porci în galop mărunț, în timp ce, plin de încintare, Titemousse bătea din palme, făcea o tumbă și gîngăvea bucuros :

— Iată-mă că eu... is acum... stăpînul !...

În chiar clipa aceea, înapoindu-se de la casa contelui de La Fère, Folavril intra pe strada Bourbon.

Nu fusese deloc bine primit de portarul elvețian, înăutrit de dojana lui Grimaud, și puțin lipsise să nu strănască acolo, la poarta marelui senier, un tărăboi drăcesc, cu amenințarea de a-i rupe slujitorului oasele.

În cele din urmă, se întorcea fără să fi putut da de Malvenu. De aceea înjura de mama locului, chinîndu-și în fel și chip mustața :

— Pe toți dracii din iad ! Dacă miezul meu l-a înfilnit pe cavaler și dacă i-a dat hrăzovii, totuși este pierdut ! Pierdut ? urmă tot el, sumetîndu-și pe ne așteptate capul. Niciodată ! Sint aici ! Și Malvenu de asemenea ! Iar dacă trebuie gauriua pielea acelui blestemat de baton, eu tîre o să i-o găurim, fie și cu coarnele Satanei !

Apoi, luîndu-și pasul, își urmă calea.

LUNTRAȘUL GÉRARD CREȘTE ÎN OCHII NOSTRI CU O SUTĂ DE COȚI

Se cuvine să ne întoarcem acum la casa de Sandoval și să pălîndem, încă o dată, în camera Inesei, unde l-am lăsat pe contele d'Ablincourt, așteptînd cu neliniște vești de afară.

Vești !... Toată nădejdea îi rămăsese în Gérard ; or, acesta nu dădea nici un semn de viață.

Mai norocos, poate, decît contele d'Afrivol și marchizul de Bellevue, izbutise oare viednicul lătrăș să stăpîngă înflorătoarea taină ? Iar dacă da, de ce nu venea ? Dacă nu, ce se întîmplase cu el ? Pierise camva ? Pierise, victimă a devotamentului său ?

Orice se putea întîmpla, știut fiind firea singeroasă și prea puțin scrupuloasă a adversarului. Și încă, de ar fi fost vorba, măcar, de o luptă pe față ! Dar umărurile creștea în umbră, grija mare poruncită de prudență și, mai mult, temerile încercate de conte și prietenii săi în prvința Mariei, totul era făcut spre a izvedi cele mai cumplite spaime.

Asemenia triste gînduri și altele încă străbăteau mintea lui René, cînd se deschise brusc ușa camerei de recepție. Era tot Ines. Înebunită de durere, ea se prăbăși înaintea lui René, spunîndu-i cu glas gîtuit :

— René, l-am zărit chiar acum...

Dar cînd nu o lăsa să încerce, izbucnînd parcă lumînat și sărînd de la locul lui :

— El !

— Da, el !

Cu un aer cumplit, transfigurat, cu ochii numai flăcări, René d'Ablincourt își apucă spada, scoțînd-o din teacă.

— Ce vrei să faci ? se înpăimîntă Ines.

— Mă mai întreb ?

— Calm, René. Te rog, fi calm !

— I... Ines...

— Lasă-mă singură cu omul acesta !
 De data aceasta, contele ei să să-l lase să-și poartă
 cu adevărat mințile.

— Singură cu el ! repetă el uluit. Singură cu el... tu ?

— Vreau lucrul acesta, hotări spaniola, cu alfa ener...
 încât contele se simți dominat.

— Înș, te rog !

— În numele fiicei noastre, trebuie !

— Dar ce vrei să faci ?

— Încă nu știu, cerul îmi va arăta calea. Dar tu...
 trebuie să-mi juri pe Dumnezeu că nu te vei atinge de viața
 baronului !

— Să-ți jur așa ceva... Eu ?

— Încă o dată, trebuie !... Vreau și cer asta ! Ah, urmă
 ra cu ambele mâini mână în dreapta și a zădărnici
 tot dreptul să cer ceva, fiind este vorba de viața
 ce-mi sînt dragi ! Jură ! Jură !

— Fie ! murmură contele, înfrînindu-se. Îți jur;
 scumpa mea.

— Îți mulțumesc, René.

Apoi, arătându-i ușa prin care venise, îl rugă :

— Intră acolo !

— Și tu, Inș ? Tu ?

— Eu voi face ultimul efort pentru a-mi smulge inca
 din mîinile ticălosului.

— De-ai putea izbîndi !

— Dumnezeu nu mă va părăsi.

— Dacă vrei neapărat, dacă ceri asta, spuse contele,
 iată, mă supun.

În gînd adăugă :

— Dar voi veghea !

De cum rămase singură, Inș alergă la ușa cealaltă
 și chemă :

— Carita !

Negresa veni într-o suflăt.

— Ascultă-mă și te va bine mînte ce-ți spun.

Carita făcu un semn de încuviințare, iar Inș
 vorbind repede :

— O vei introduce pe persoana care se va prezenta
 peste cîteva minute și care îți va spune că se numește
 baronul de Souvré. Pe urmă vei coborî, vei lăsa poarta
 întredeschisă și vei sta la pîndă. Dacă vin alți vizitatori,
 oricine ar fi ei, îi vei conduce, fără zgomot, în odaia de
 rugăciuni, prin salon. Du-te.

În timp ce Carita se depărta în grabă, se auzi afară
 zgomotul sard al ciocănelului de la poartă.

— El este ! făcu Inș. Să încerc să mă stăpînesc.

Își duse mîna la piept, spre a mai potoli bătăile inimii,
 și așteptă.

Un zgomot de pași se făcu auzit pe scări. O clipă, săr-
 mana femeie crezu că se sfîrșește. Printr-un efort ne-
 spus, chemă într-întîr și pușinul sînge rece pe care îl
 nău putea avea într-un moment atît de crud, ea se ținu
 dreptă, neclintită, gata să înfrunte dușmanul.

Pasi se apropiau tot mai mult. Cîteva secunde încă și
 poarta avea să înceapă. Ea își ridică spre cei frumoși să,
 ochi, cerind îndurare. Ușa se deschise încet. Cînd dădese
 și coborî privirile, baronul se afla lingă ea.

— Contele este aici, gîndi de Souvré, după ce aruncă
 o privire fugară în jur.

Apoi, salutînd destul de nestîngherit :

-- Doamnă...

-- Vă așteptam, domnule, spuse cu răceală Inș. Și
 în rătă, printr-o mișcare a mîinii, un seau.

— Înainte de a mă așeza, doamnă, răspunse Raoul de
 Souvré, înainte chiar de a ne spune ce avem de spus,
 trebuie să aduc la cunoștință o anumită chestiune importantă.

-- Care ?

Baronul răspunse, ridicînd voii glasul :

— Este în interesul dumneavoastră, doamnă, să pot
 ieși de aici, așa cum am intrat... liber... fără a fi stînjinit
 de ceva !... De asta atîrnă viața unei tinere fete. Și apăsă
 anume pe ultimele cuvinte.

Da, înțeleg ! îl domoli Inș, înfrîndu-se toată. Ah,
 să pot omul care știe să se ferească pîndă !

— Gresesc cumva, doamnă ?

Înès îl privi cu dispreț.

— Și acum, să stăm de vorbă... despre afaceri. Îngăduiți, ducesa ?

Înès îi arătă un scaun. Baronul se așează, după ce mai întâi luă loc ea. Atunci, fără alte vorbe de început, știind prea bine că nu putea folosi timpuri cu asemenea om, spaniola rosti încet, uitându-i-se în ochi :

— Ce vrei să-mi propui, domnule ?... Mergi drept la țintă, te rog.

— Este o încercare să stea omul de vorbă cu dumneavoastră, doamnă, intrați de-a dreptul la subiect, i-o întoarse baronul înclinându-se cu ironie. Ei, Doamne, am venit să vă propun un lucru foarte simplu și firesc, adăugă el, de parcă ar fi fost vorba de cine știe ce fleac.

— Aștept !

— Iată, doamnă ducesa. Și, ceva mai grav, continuă ! Două vieți se află în primejdie ; putem ori să le trimitem la moarte, ori să le smulgem acesteia.

— Două vieți ? întrebă Înès. Credeam că doar cea a fiicei mele.

— Și a mea, doamnă ! Din păcate, țin la viața mea și, întrucâtva, o prețuiesc.

— Spune ce vrei ! murmură sărmana femeie, pradă unor chinuri cumplite.

Ea îl privea, în timp ce el urmă cu aceeași nerușinare !

— Înapoiati-mi documentul, în josul căruia se află semnătura mea, condamnarea mea la moarte la discreția regelui, și vă voi înapoia fiica.

— Așadar... un tîrg ?

— O, ce vorbă urtă pentru niște oameni de lume ca noi !... Dar, la urma urmei, doamnă, nu v-am spus că veneam să discut afaceri ?

Tonul zeflenitor al baronului o scoase din fire pe spaniola al cărei cap mîndru se înalță, în timp ce buzele lăsausă cadă cuvintele :

— Și dacă v-aș răspunde, nu ?

— Dacă îmi răspundeți „nu“, fiica dumneavoastră va muri ! declară el cu răceală.

— Dar și dumneata ! amenință ea, ridicîndu-se.

— Poate ! răspunse de Souvré, grăbindu-se să facă la fel.

Apoi, pe un ton ușor :

Înevitabil doamnă ducesa, cel puțin următoarele săptămâni pe care și eu am mîndrit : dar vit hotărîm să rămânem la ploc sau rămîn la Paris. Dacă vom cădea la învoială, lucru despre care nici nu mă îndoiesc, înseamnă că voi rămîne și că nu voi avea de ce mă teme. Să presupunem că... întîmplarea din noaptea aceasta a mîngiat urechile maiestății sale... Lipsesc dovezile, dar dacă în ziua șar ei... cîva loc în mîntea regelui, as ști să-l merdănez... și să fiu cel mai fidel servitor. Așadar toate se termină cu bine, iar copila va va fi însoptită

— Altfel ?

— Altfel, doamnă — mi-ar părea tare rău, căci iubesc fiica — altfel, ma voi eschiza ! Voi trece sub protecția principelui de Orama. Regele nu va mai avea, în situația aceasta, nici o putere asupra-mi ! Nu aveți decît să așteptați, atunci, cu semăntura mea. Poate că asta l-ar face pe contele d'Ablincourt să reîntre în grădile mîntii sale ; i-o doresc. Dar pe fiica dumneavoastră o veți pierde pentru totdeauna !

— Ce infamie ! nu se putu stăpîni nefericita femeie

Cîteva clipe, Raoul de Souvré își jucă degetele pe jabou și spuse, însoțindu-și vorbele de un suris tulburător

— O, doamnă, nu-mi vorbiți de infamie !... M-aș putea plînge.

— Dumneata ?

— Da, eu. Nu sînt în drept de a vă muștra pentru purtarea pe care o aveți față de mine ?

— Purtarea mea ? repetă ea, fără să înțeleagă.

— M-ați înșelat, doamnă.

— A, despre asta vrei să vorbești. Este adevărat, am chemat într-ajutor vicieșugul, îndemnată însă de o mină dintre cele mai îndreptățite ! Crezi oare că eu și contele d'Ablincourt nu dorim să ne răzbunăm pe dumneata ?

— Să vă răzbunați... pe mine ? întrebă, ipocrit, baronul

— Da, pe dumneata ! răspunse spaniola, ridicîndu-se și fulgerîndu-l cu privirea.

„În această clipă, pe când se lăsa să se ude în chentrua” și era
la Polavril a cărui masă e zburde mereu cu corp
înfricoșător.

— Iată pe neașteptate, prin mișcare a lui Raoul de
care fu să se ude înapoi; dar, recăpătându-și pe dată
pe lângă de neașteptare, el se ude pe un ton ironic:
— Compromis de mare, domnule, se cam ascultă pe la
uși la dumneavoastră...

— Și bine am făcut că m-am sculat, înainte de a lăsa
camera în care trebuia să ajung, i-o mi-amse glasul
part al fostului spadassin. Altfel pe nobili mei străni a
m-aș putea afla aici spre a va năni.

— Ajunge cu vorba, i-o carna disprețuitor și sicut,
de Souvré. Să ispravim cu te-a a comedia asta!

— Ah, da, să ispravim! mare Polavril a cărui pălărie
vîrbită cu patore sfârșită o vîrbită dîn poeziei de
Saxo. Iar „Clar-de-luna” ținea din teaca, cu zgîrcit complet
de fierărie.

— Van, strigă Inés! O să-l ude!

Desi demascat, bezonul își p... compătul:

— Iată, mă, se interesa el, fără a ude glasul, sinuși
b... a sa-mi spaneți cine sînci, demaule? Nu căuori oa-
menii, așa... ce naiba!

— Cine sînt! ude cel întebat, tăind aerul cu spada:
Pe legea mea, îti arat eu îndoa!... Acum sînt contele
d'Arivol! Dar în noaptea de 12 aprilie 1678 nu eram
c... căpitanul Polavril.

— D'Arivol... Polavril, rebotă de Souvré, de parca tot
... mai fi întebat aducele la aminte. Nu mi amintec
... te fi văzut vreodată.

— Ba da!... Dar nu cumva șuvița de păr lăsată pe
frunte ascunde senonul lăsat de d'Artagnan? Cicatricea
... puțioate de o izbitoră de cadei, aprigă și vîrtoasă,
cu care ț-a însemnat fruntea, în timp ce încercai să-l
azvirli în Sena?

O izbitoră de cadei? rebotă de Souvré, a cărui mină
se ridică fără voie la frunte.

Dar, cu dușga spodei, Polavril îi și dăduse șuvița
la o parte.

— N-are rost să ascunzi cicatricea, continuă el. Se vede.. a ci. Îmi apare, lividă, însemnându-te cu pecetea infamiei !

— Asta-i prea mult ! izbucni baronul.

— Da pe Satana ! E prea mult, iar odată tot trebuie să se spargă buba ! Baroane de Souvré, getu'om laș, asasin al contelui d'Ablincourt, apără-te, ori te strivesc ca pe un animal scîrnav !

— Conte... interveni Inès.

— Căpitanul Folavril ! o întrerupse el. Gentilomul nu are nimic a face cu criminelul aii de tată, doamnă... În ce-l privește pe căpitanul Folavril, are el de încheiat o cumpănă socotelă cu mizerabilul care și-a adăpostit înăuntru sîntele acestei cinstite spade !

„Clac-clac...” sfișie cu voinicel aerul.

— Haide, apără-te !

Un zgîmotaș, care îi făcu pe toți să se întoarcă, se auzi din spatele stîndului ; era ecclanșarea metalică și sonoră ce prelămpăia năstirea anumitor ore ce.

— Ascultă ti orolog ! aceea care va să bată, făcu de Souvré cu același sînge rece. Ascultați-l, doamnă, adăuga el adresîndu-se Inèsei.

— Fără tertipuri, urlă spădasinul de altădată. De nu...

— O clipă, domnule, o clipă ! Nu fi așa de grăbit ; peste cîteva clipe o să ne spintece...

Sunetul limpede al bătăi orologiului însoți ultimul cuvînt al baronului. Folavril își înabasi o înjurătură și ascultă cu luare aminte, numărăînd una cîte una cele zece bătăi ale omicului. Cînd se stinse lăuna, de Souvré se întoarse spre sărmana mamă și întrebă :

— Orologiul a bătut acum ora zece, nu-i așa, doamnă ?

— Da, ora zece.

— Ei bine, dacă la ora două-prozece nu dau eu însuși o contraporuncă unor servitori de ai mei — este vorba de doi dintre ei — atunci, la două-prozece și un minut, vă veți putea ruga pentru sufletul fiicei dumneavoastră !

Inès țipă sfișitor. Ducîndu-și apoi el însuși mîna la spadă, dar fără nici o grabă, baronul de Souvré se adresă lui Folavril, după ce mai întii îi făcu o reverență :

— Și acum, domnule, sint al dumitale !... Numai că, nu uita, țin în vârful spadei două vieți !

Apoi, simulind apărarea, adăugă cu rece ironie :

— Haide, domnule, aștept !

Nefericitul Folavril, descumpănit de-a binelea de cele spuse doamnei d'Ablincourt, tremura ca vaiga, de abia se mai putea ține pe picioare.

Brațul îi căzu moale, de la sine, spada căzu și ea, iar el se prăbuși pe un jilț, în sughițuri de plîns.

— Marie !... O, micuță Marie !

Raoul de Souvré avu un zîmbet deăcesc și, la fel de muscător ca pînă atunci, abuzînd de triumful său, îl luă cam astfel peste picior, în timp ce își vîră sabia în teacă :

— Înțelegeți dar, porunca de a nu vărsa sîngele aproape-lui tău ; așa trebuie să se poarte un bun creștin, domnule ; sint încîntat că te văd însuflețit de asemenea simțăminte !

Apoi, către Inès, nemîșcată și împietrită de groază :

— Venisem, doamnă, spre a auzi vorbe de pace și aveam temei să cred că o să-mi înțelegeți gîndul ; îmi respingeți propunerea, fie ! Îmi declarați așadar război ?... Primesc... Dar cum viața îmi este în primejdie, mă grăbesc să sfîrșesc cu toată istoria asta. Mîine dimineață chiar, v-am spus, voi pleca și veți avea a vă face muștrări de cuget pentru moartea fiicei dumneavoastră !... Pînă atunci, vă mai puteți gîndi !... Dacă vreți să mă înștiințați asupra vreunei alte hotărîri a dumneavoastră, o puteți face la casa mea, din strada Pas-de-la-Mule !... Adio, doamnă !

— Nu ! Nu ! strigă Inès pierdută. Nu vei pleca !

— Așadar, primiți ?

Fără să-i dea un răspuns deschis, ea își împreună mîinile, implorînd :

— Nu vei face asta ! O, nu vei face !

— Ba o voi face, doamnă !

Inès își frîngea mîinile, gemînd.

— Nu ! O, nu !... Mi-ai spus doar... Poți îndepărta minua regelui... Poți pleca, te poți pune la adăpost de orice primejdie !... Gîndește-te, domnule, te roagă o mamă, pentru copilul ei !

În fața unei alți de adinei dureri, fie el emisar al
marșului lui Louvois pare să simtă bucuria.

Unde este documentul pe care mi l-ai sustras ? Între-
bă el cu răceală.

— Ah, Dumnezeu, Dumnezeu ! Nu mai știu, plin-
gea în hohote nefericita femeie, rupîndu-și pielea cu anîm-
două minile. De... documental ?

— Da, ce ai făcut cu el ?

Într-o clipă, gînd pară să străbată mintea femeii.

— Dar dacă nu-mi mai sta în putință să ți-l înapoiez ?
făcu cu pe neașteptate.

— Ce s-a peti ? Întrebă cu aprindere de Souvré, schi-
monșind și chipul într-o strîmbătură nervoasă.

— Adevărat, este... că nu-l mai am.

— Oarecum atunci trebuie să fie în mîinile domnului
d'Abincourt ?

— Nu ! Înapins de dorința de a ne răzbuna... încîntați
de nădejdea unei reabilitări care putea să ne înapoieze
tot ceea ce am pierdut, am trimis regelui actul acela.

— Și nu cereați să mă implorați ? urlă de Souvré,
spumegînd de furie.

— Da !... Da !... Te implor !... Te rog !... Mult de tot !...
Uite, mai tîrziu a piciorare e dumitale...

Și, lepădîndu-se să cada pe podea, mîndra spaniolă se
agăța de călău, ei strigînd :

— Îndurare pentru fura mea ! Îndurare ! Îndurare !

— Nu !... Nu !... răeni nemernical, împingînd-o brutal.

Dar ea se lîî după el, în genunchi, folosind toată
puterea ei spre a-l ține în loc.

— O, dar nu vei pleca ! gemea Inès. Mă prind de
dumitale !... Nu te părăsesc ! Te voi urma cu cerbicia
coznoteții, strigîndu-ți în urmă : dă-mi fiica ! dă-mi
fiica !

— Lasă-mă ! Lasă-mă odată, femeie blestemată ! nu
se mai stăpîni ticălosul. Știi prea bine, ești singura pr-
cină a toate ; căci fără iubirea ce mi-ai trezit cîndva în
suflet...

— Ei bine ! răspunse nenorocita. Dacă ai nevoie de o
victimă, uide mă ! Ia-mă ! Dar ocrotește-mi copila... Nu

— Acest nume... Nu na ştiu cum să-ţi vorbesc. Eu ştiu că ai cer îndurare! Vezi doar lacrimile, durerea, dăznă, călăia mea! Iertare, îndurare pentru fiica mea!

Pe jilul său, Folavril îşi înfîşea unghiile în carne şi făcea negărite eforturi să nu se năpustească asupra uşorului spre a-l stringe de gît; aproape că nu se mai rezista sârmanul nostru uriaş; în era ruşine de el însuşi şi simţea atât cât trebuie să suferi cînd stai neputincios faţă unui asemenea călău sălbatec.

Libutînd într-o sfinşit să se desprîndă, baronul alergă spre uşă, strigînd :

— Adio, doamnă, şi roagă-te pentru fiica dumitale!

Într-o clipă se ridică despletită, ameninţătoare. Toaleta de bal cu care încă mai era îmbrăcată se afla în cea mai jălită stare. Ochii îi arunceau scînteii. Era înmormoasă astăzi! În mormoasă şi cumplită! Braţul ei alb şi gol se întinse spre ea şi, cu glas hotărît, nerăbdător, rosti cuvintele :

— Ucideţi-l!

Un strigăt sălbatec, aproape neînţeles — în care se amestecau minia, furia şi lacrimă ciudată, bucuria — ţinut în gîtle, îl mult prea multă vreme înfînt al urmaşilor ei, dintr-o săritură, fu în piciorare şi îşi ridica spada.

— S-a făcut, doamnă! Iama ei.

Într-o clipă ca fulgerul, se şi năpustise asupra baronului şi ar fi şintuit de uşă, asemenea samsarelor păşii de câmp pe care ţăranii din anumite sate le pironesc de-a lungul uşilor, de n-ai fi fost glasul lui René d'Ablineau care strigase :

— Opreşte!

Folavril se dădu într-o parte, sare a se supune poruncii. Se spăla lui, pornită dintr-o rotire a braţului, suăpuns, cu puterea glonţului, spădănu-lui jil.

Într-o clipă isprăvă fu umplută de câteva clipe de tăcere.

Baronul pâlise — o clipă — ca să fugă însă şi nimeni nu se gîndea să închidă uşa pe care o totu-l schisese chiar el.

Contele d'Ablineau se întorcea înec spre domnul său.

— Don't en cavent, domnule! spuse cînd îi fu alături.

— Ia-te la muncă! Iubim Folavril zăbindu-l de odată pe Aravara spre inima de cea ce dă spre carne şi rugăciuni.

Și, împreunându-și miinile, gândi uluit :

„Pe coarnele lui Satan ! Să fie umbra lui ? Să fie el însuși ?“

— Vorbește, domnule ! făcu disprețuitor Raoul de Souvré, adresându-se contelui

— Înui făgăduiești, urmă contele, îmi juri că nu mă vei denunța de îndată ce țișgul pe care ni-l propui va fi fost încheiat ?

— Îți făgăduiesc !

— Jură, te rog !

— Jur !

— Bine ! Cînd o să-mi revăd fiica ?

— În o oră după ce voi fi primit actul... Atît cît trebuie ca să fie adus !...

— Unde ?

Pe scazele baronului se iscă un zîmbet.

— Căpitan este grosolană ! murmură el. Mă crezi atît de naiv, nu te-ai mă las prins ?

— Dă-mi actul ! răspunse René. Chiar dacă aș jura, nu m-ai crede pe cuvînt ?

— Văd că te îndoiști de al meu ! i-o întoarse de Socrate. Dacă de, fă-mi acta vorbărie ; da-mi actul și fiica dă-tale va fi aici într-o oră

În cîte zăsurî carăra răspunsul pe care se pregătea să-l den René d'Ablincourt.

— René !...

— Domnule conte !

Nefericitul tată îi privi pe rînd, și pe Inês, și pe Folavril, care ci verbiseră, și rosti cu tristețe :

— Mai pot sovăi ?

— Nu ! răspunse cu sprîndere Folavril. Nu ! Dacă ai și brisovul dă bineamat ! Dă !

— Iată ! spuse René scîndu-l din vestă. Și, pentru ca nu să creva domnul că ci acta a fost mîrită, tată-l pe domnul de Blacourt care ci avăse mîrită să-l încredința ci cavalerului d'Arlequin.

— Dă-mi, în loc sa se cîde la Versailles, cîntoul nă fi răpăci în Paris, intervî, cîntoul nă cîntul nă fi un cîntul, domnule baron de Souvré.

„Pe toți catirii papilor de altădată, de acum și din viitorame ! gîndi în sinea lui Folavril, ceea ce-i amînat nu-i și pierdut ! De vreme ce micuțul mai e pe lumea asta, pe legea mea, mai putem spera într-o răzbunare“.

Întinzînd mîna încet, contele d'Ablincourt îi dădu baronului actul, spunîndu-i :

— Ia-l !

— În sfîrșit ! exclamă de Souvré. Așadar îmi aparține !

— Încă nu ! se auzi un glas grav, în timp ce o mîină, alta decît cea a nedemnului gentilom, smulsese repede pergamentul.

— Gérard ! se minunară într-un glas contele, Folavril și Malvenu.

— Dar ce face omul acesta ? întrebă, incremenit, baronul încercînd să pună mîna pe document.

— Vedeți prea bine, i-o întoarse liniștit luntreșul, depărtîndu-l ușurel. Mă fac stăpin pe acest act pretios.

Intervenția luntreșului fusese uit de fulgerătoare, încît toți actorii scenei de față rămăseră o clipă fără de grai.

— Gérard, spuse contele venîndu-și în fire, dă-mi pergamentul :

— Nu !

— Gérard ! repetă el, gata să se minime.

— Atunci, uideți-mă ! răspunse luntreșul cu glăuie adînc și pătrunzător, căci atîta vreme cît voi fi viu nu mi l veți putea smulge !

— Omul ăsta e nebun ! țură de Souvré, din tot calm în fața stării de spirit a victimelor sale. Dumnezeuastră trebuie să-l domoliți ! Pentru treaba aceasta aveți în față zia pînă la sfîrșitul ei și o bună parte din noapte.

Caci mizerabilul își spunea :

„Vor veni ei. Oricum însă, prefer să fie mai tîrziu, nu acum“.

— Adio, domnule conte ! Adio, doamnă ducesă !

Și ieși, fără ca celor de față sa le treacă prin mîinte să-l mai oprească.

După plecarea baronului, René se apropie de luntreș și-i spuse scurt :

Gerard, trebuie să-ai dai lămuri!

Dar nu înțelegi că vreau să vă salvez pe amândoi?
Trebuie lătrașul cel de treaba.

— Să ne salvezi? Cum?

— Săa unde a închis-o pe fîica dumneavoastră.

Petra stugate se facură auzile deodată și trebuie să
răspundă sim că, printre ele, se numără și o cumplită în-
jucătură de triumf stobozită de Folavril.

— Știi? biigui contele.

— Firește. Dar nu o puteam spune de față cu el!

— Gerard... Nu mă înșeli?

— Să vă înșel!... Eu?... O!

Și ochii i se aburiră.

— Nu, nu, bravul meu Gérard, iartă-mă, sînt ne-
bun! Te cred, da, te cred!... Dar unde este copilul?
Unde este?

— La depărtare de o oră, într-o dărăpănată veche,
se lădă de Sena și denumită „Casa Cardinalului”.

— Ah, să mergem! Să mergem! strigă înés strălu-
citoare de nădejde.

Cu toți se pregăteau să iasă.

— Nu acum, facu Gérard, oprindu-i cu un gest. Tre-
buie să așteptăm noaptea!

— Să așteptăm! Pentru ce? se mirară într-un glas
contele, contesa și cei doi foști aventurieri.

— Ascultați-mă dar, urmă domol lătrașul, și veți în-
țelege de ce este cu neputință să trecem chiar acum la
fapte. Nu putem ajunge acolo decît cu o barcă... cu a
noastră. Vă voi conduce! Așa, în plină zi, baronul și cu-
menii lui ne-ar vedea venind. Situația ar fi aceeași
ca întru-se pierduți, ar ucide-o pe fată!... Nu, vă zic,
trebuie să sosim pe nevestite, spre a-i împiedica pe taca-
și să săvîrșească și această ultimă crimă.

Argumentul era precumpănitor.

Astfel că se resemnă cu toți să aștepte noaptea sa-
rind în clipa aceea, făcînd un fel de stat, spre a lăsa
un plan de atac.

16 — Vom vedea curînd cum va fi făcut ca să ajungă la „Casa
Cardinalului”.

O NOUA ISPRĂVĂ DE-A LUI PLANCHET

În timp ce se petreceau toate acestea, Planchet, credincios cavintului său, galopa pe drumul Versailles-ului.

Strășnic călareț, cîndva - dealtfel bun la toate - fusese dăruit, și mai era încă, în ciuda lipsei de cafele, cu o inteligență uimitoare. Își aducea aminte, adesea, de strălucitele cavalcade de odinioara cînd, străbătînd vai și muni, îi însoțea pe cei patru mușchetari, pentru a lua parte la isprăvile lor.

Trebuie totuși să spunem că neexersarea zilnică și, mai mult încă, vîrsta care-i înțepenise mădulele, aducînd și oarecare rotunjire trupului, nău cu seamă pînteceleu care se arcuise înafară și încă mai creștea, luînd proporții îngrijorătoare, că toate acestea deci, adunate la un loc, făceau acum din el un călareț cu înfașurare destul de jalnică.

Tot numai o apă — fără să dea însă înapoi pentru atîta lucru — vrednicul hangiu își purta gîndurile cu douăzeci de ani în urmă și îi plăcea să-și închipuie că vede, drept țintă, o regină a Franței, sau din orice altă țară, aflată în mare primejdie, în primejdie de moarte chiar, pe care trebuia să o salveze.

Nalucirile acestea care îi năpădeau mintea se risipiră însă după urcușul de la Sèvres și începu să cugete, în timp ce executa salturi nemaipomenite cu zglobiul său animal.

- Oare cine să fie marchizul acesta de Bellevue, care a avut darul să mă pună în mișcare? Oare nu am trecut la fapte cu prea multă ușurință? Planchet dragă, poate că nu ești decît un prostănac, de care cineva și-a batut joc! Dar nu! își mai spunea el, după alte cîteva clipe de gîndire. Are o față de om cumsecade mititelul asta de gentilom. Chiar de nu-i prea chipeș, „respiră cînstă”.

Jupîn Planchet se folosea uneori de anumite cuvinte ca să tâlănuieze de minte gîndurile. Cînd, judecînd astfel,

pe vechea noastră cunoștință, prea vrednicul hangiu nu se înșela de fel.

Știm prea bine, într-adevăr, că, de ani mulți, Malvenu își ispășise greșelile și că nu mai lasa nicieun de dorit în privința cinstei. Ceea ce îl punea foarte tare pe gânduri pe fostul servitor al vestului gascon era scrisoarea aceea a cărei semnătură o văzuse și care nu părea a fi deloc pregătită pentru a sluji drept păcăleală. Scrisoarea era adresată cu adevărat fiului fostului său stăpîn și, neîndoiros cuprindea cine știe ce grea revelație.

Își mina deci în galop întru a lui, întru împlinirea unei cauze drepte, fără de cusur ? Da ! Sforși chiar pe a se încredința pe deplin de aceasta, astfel că își spori și mai mult râvna.

Stăpînat de o asemenea fire de spirit ajunsese în cetatea regească.

Versailles !

Numerele acestei trezise, al singur, amintirea splendorilor trecutului. Na pe ru ca la vremea aceea, orasul ar fi fost cumva mai arătos decît în zilele noastre, dar viața ce se desfășura în cuprinsul lui era într-atît de năvalnică, încît aștia mureau la sa ba oare. Pe toate străzile și aleile, cădești, cai, lecturi, iar în mijlocul acelei du-te-vino, al aceluia învațasă, un șir de noi, puteai vedea, fiind printre strălucitorile costume ale gentilor or, uniforme de mascheta de ostași din garda franceză, din cavaleria ușoară, cavaleria și cîți și mai cîți alții.

Sutele se dădeau și veneau servitorii se vedeau în marșimea aceea pînă, după moda timpului, iar una cîntăreți de a fîcîr ce veneau să schimbe anumite garzi ale palatului. S'întrebuțau unele ascuțite în chiar mijlocul aceluia furtiv de necesar. Toate acestea nu li-seu dau de fapt nimic față de palatul însuși.

Acolo, alt decît, aproape linie, aproape reculegere. Dar ce cadru !

O palatul acesta ! Ș... și grădini !

Aici, în mijlocul unei neînchipiri de frumoase, făurite după planurile lui Mansart, Lebrun și Le Nôtre, Alei ale acestea laburatură : apoi, bolți înfrunzite, sustinute de coloane de marmură, de aur și bronz. Da, de aur ! Nu

Georges, mai ales, care era mai înfoccat; nu-și mai găsea locul.

Plec ! se hotări el dintr-o dată. Nu mai am răbdarea să aștept pînă diseară ! Și apoi, ce aş mai aştepta aici ? Războiul ? .. Mai întîi trebuie să văd cum o s-o salveze Marie ; este în primărie și nu stînd aici i-aş putea veni în ajutor.

Judecata aceasta, foarte dreaptă dealtfel, păcătuia însă prin chiar temeiul ei. Ceea ce îi și arată contele, îmbîndu-l cu liniștea aceea a camerei rîmnițe să poată merge altora. Îlînd ei înșiși foarte strîpîn, posine :

— Urde vrei să te duci, Marie ?

— La Paris.

— Și odată ajuns acolo ?

Nu știu, mărturisî Georges, apăsîndu-și fruntea cu mîndru palmele. Mi se pare că aflădu-mă mai aproape de aș avea mai multă sorți de izbînda să de capăt războiului, scutînd-o pe ea.

— Georges ! în ce război vorbi cavaierul de Herblay, pe la atunci tăcut. Dar dintr-o dată, cred că putem găsi chiar și dezlegarea cuatrelor ei. Copila va mai avea o îndurare, fîrte, lungi cîștări de suferință ; totuși, dacă va trebui să descopere locul în care este ținută, o s-o cunoaștem diseară, chiar din gura nemernicilor care au închis-o acolo.

— Dar dacă nu vine ? stăruie tînărul.

— Va veni, pe cuvîntul lui Aramis !

Georges avea de gînd să mai stărească, năvălînd pe ce anume se întocmea atîta siguranță, dar diplomații i-o luă înainte, spunînd :

— Copile, nu cunoști oamenii. Pe cei buni, poate ; dar pe cei răi nu i-ai studiat niciodată : baronul de Souvire, pe care îl socoteai mîrșav ticălos, va avea gînd să nu lipsească de la recepția din seara aceasta. Își va prezenta omagiu regelui și doamnei de Montenon, acea toia din urmă mai cu seamă crezînd că se poate bizui miștît pe sprijinul ei. Numai, el bănuie că neîntreținută conspirație, care a dat gîs, și al cărei promotor era într-o oarecare măsură, o s-a fost dată în vileag. Dar îndrăzni-ți să mai poți să-ți dai cel puțin așa crez

— Si mai crede că, arătându-se, poate înlătura băndie-
ce la plană deasupra-i. Aşadar va veni, de asta să
.. că îndoieşti !

— Dar dacă, în ciuda tuturor previziunilor noastre,
c.. cuşi să se dezvinovătească ?

— Atunci, răspunse cavalerul de Herblay, înălţînd
capul, Athos şi Aramis nu ar mai întreba pe nimeni,
ci pe ei înşişi, aşa cum făceau odinioara, şi, substituînd
c.. se regerai, i-ar da ticălos, lui o lecţie

— O, desigur ! întaci contele de La Fère. Desigur !
Şi, instinctiv, îşi duse mîna la spadă

În clipa aceea un tinăr din garda franceză apărui în
faţa lor şi se opri salutînd militariste :

— Domnul cavaler d'Artagnan ? întreabă el.

— Eu sînt ! răspunse Georges.

— Iată ce am fost rugat să vă înmînez, domnule.
Soldatului îi dadu o bucată de hirtie grosolană, prost
împătătită, pe care se înşirau, cu litere mari, următoarele
cuvinte :

„Domnului cavaler Georges d'Artagnan.”

— Trebuie răspuns ?

— Sînt însărcinat să vă conduc la persoana care
v-a scris.

— Ah !

Tinărul despături repede hirtia şi citi

„Domnule cavaler, întrucît toate treburile stau în loc
b.. nevoiţi a vă înapoia la Paris, staţi aşteptat la palat
tul de Sandoval.

Planchet*

Planchet ! exclamă Georges, trecînd scrisoarea con-
telui de La Fère.

Apoi către soldat :

— Cine şi-a dat răvaşul ?

— Chiar domnul Planchet.

— Aşadar îl cunoşti ?

Tinărul ostăş zîmbi cu aname truse şi mîmura :

Totul mea i-a fost pierdut, m-a vorbit adesea
spre el.

— Cum te numeşti ?

— Mousqueton !

— Fiul servitorului lui Porthos ! se minună cavalerul Herblay.

— Eu însumi, domnule Aramis !

— Vedeți, prin urmare, că trebuie să plec ! izbucni Georges, vorbind contelui de La Fère.

— Mergi, copile, de vreme ce este nevoie de tine, îi răspunse acesta. Planchet l-a slujit pe tatăl tău cu credința ani îndelungați ; nu-ți poate voi decât binele... cît despre noi, vom veghea aici

— Îngăduiți-mi să vă însoțesc, domnule cavaler, făcu marchizul de Castel de Rios. Și eu sunt așteptat la casa de Sandoval.

— Hade, domnule, vino ! spuse Georges trăgându-l după sine pe solist care salută, luind-o apoi înaintea lor, pentru a le arăta drumul.

Cum de minune Planchet pe fiul vechiului său prieten Mousqueton ?

Înzorzonat după cum îi era obiceiul, pentru a-și servi mușterii și nu prea confortabil cășătat pe călușul său înalt, omul nostru cam sîrnea hazel și gluma, pe cînd își făcea intrarea la Versailles, orașul tamenilor subțiri.

Gîta soldățească, precum și servitorimea — mai cu seamă aceasta — se distrau după pofta inimii.

— Ia uitați-vă, ce cavaler chipeș !

— Calul e mai nobil decît el !

— Ia seama, omule, o să cazi !

— Ține-te bine în șa !

Iar hohotele de ris, pornite în cascadă, izbuneau în jurul nefericitului Planchet, care se apleca de minie. Dar nu spunea nimic, înțelegînd că nu era momentul să dea răspuns. O ciocolăvăla ar fi putut da rost, într-adevăr, unui conflict, lucru grav, în plina lume, pe o stradă din Versailles.

Știînd aceasta, Planchet făcea eforturi supraomenești pentru a rămîne calm. Dar ce furtună îi clocotea în suflet !

— La naiba ! mormăi el, nu-și pierde timpul de pomă și apucații ăștia !... Ciudat cît de prost e alcatuita astăzi armata. Pe vremea mea, lumea era mai cuvinčioasă...

Și dădea de zor pîteni calului, mînducându-se, săl-

Închide, rostogolindu-se cînd pe dreapta, cînd pe stînga;
se învîrte una unei buccale nu prea bine așezate

Iar o colituă zări un băn. Părua pentru căute îi
a larg de hără în f. 39. Pe anse în ocul ude după
câbul se opri, pe e pizorul s. Sca. den de ghime
aste se luse. După el, iar acem la ea totă în
jurul lui, rîzind pe săturate.

[illegible]

— Ah, voi, viitori mamești ai spânzuraților ! putu urla
întru sfârșit Planchet, nu știți viteji ceea ce vi
se poate răspunde !... Hei ! și, ca agnitoșilor, cât cătează
să se apropie ?

— Aruncă furea, omule, răspunde un vlagan din cavaleta ușoară, rîzînd și batîndu-și. Ia o spăla și, de șai sa te folosești, de ea, f...ruca sennă.

→ O spală ! O spală ! ... cu gles tuşilor haşgiul,
aruncînd departe faţa pe care o mînaia cu alia usurîntă.

Nimeni nu raspunde, dar ris-tele tot nu se vor lua

Îl socoteru pe buncuc drept un cunatru de lauz, ne-
instare a fi luat în series.

— Dați-mi o spăcă' urmă el. Vreau să-i dau o lecție
acestei societăți ! Și, pe lăsa mea de Planchet, căci așa
mi e numele, o să mă țină minte !

— Planchet ! exclamă un tânăr soldat din gardă, mar-
tor la cele ce se petreceau și așine nemi tăcut de ce ve-
tea. O, la neiba, japine, de-a esti cel pe care îl bănuiesc,
spada mea se va afla în mîinile tale ! Defens !

Și, desprinzându-se-o de la șold, i-o ceda hângiului.

Aceasta o lua; apoi, adresându-se ostului din cava-
leria ușoară :

— Dă-i drumul, bădărene ! făcă el, proţâpindu-se cu
aşa în faţa a doi oameni săni, ai căror ochi se aflau
aproape un picior mai sus decât cel al lui. Haide, te
aştept !

— Moaie! Iacut, ve cheia a asta are nevoie de
foara, a ieri eu gas tale, si tot rizin, eel cu p...
Ei bine, o sa i-o lasdese la d... timp, si trei m...!

Apoi, trecind a lehamite in garda, vorbi pentru
din jur care căscau gura :

— Suplete, regu-te, nerv si gratie ! . Acum, cu...
voia, orale, si mai suze-ti papia bati, daca p...
fi o țintă prea lesnicioasă...

Dar nici nu-și încheiase bine vorba, ca spada 'ta l...
chet intră în luptă cu o agerime uluitoare.

Izbucnirea de vesche stirmita de ultima glumă
solăa a lunganului cavalier se stinsese brusc, iar l...
începu sa priveasca cu mai multă laare aminte.

— O, o, făcu soldatul, proptindu-se n... virtos
cioare. Știi să minuești acul, moșulică ? Și adaugă
peorlă, spre a dovedi spectanților ca nu-și p...
citusi de papia singele rece, c... canva erator ?

— Da, urla Planchet, c... în pule de p...
tine, neisprăvitule ! .. la vezi, trage un pie cu de...
batomera asta ; o fi bine erota, învățaceelule ! ?

Cu vitful spadei își olinse adversarul la umle
ce-i drept, desul însă pentru ca cei de r... sa inter...
Planchet, nemulțumit de prima picătura de sange, ...
vrut sa spintece tot ce-i sta înainte, dar fu opat.

— Findecă nu mai am vasta voastră, centă de filozof
ce sînteti, vă îndupuiți că aveți de-a face cu un nep...
uncios ! Haide, cine mai vrea ? Pot să mai dau ! Al...
e rindul, napustocilor ! Sint oricind în masură a da...
din cele de care fleacasia voastră are nevoie !..

— Destul ! facu soldatul din gardă. Da-mi spad...
Te-ai pactat ca un brav, domnule, și nu erd că ...
cineva poftă să-si rida de dumad...!

— Te erd ! se grăbi sa-și spună parca la g...
din cavaleria ușoară, prea vesel din fire, spre a fi c...
din pricina mîngerei sale. Lui pare chiar cău de g...
proastă pe care am facut o și ay fi f... să-ți s...
mîna, domnule.

Planchet dadu din umeri, își lăsă mîna în cea c...
se întindea si spuse doar :

— Să știi că nu-ți port păă.

Au i în vîndu-se scur, își luă calul pe care un
se la han și-l ținuse mai la o parte și îl băgă în
șaf.

— Căci se risipi. Curînd nu mai rămase în curte decît
un buzdugan de gînd, care părea să aștepte.

Dupa ce văzu că s-a dat hrană calului, după ce rîndui
ra acesta să fie ținut și acoperit cu o pătură, Planchet
ieși din grajd.

- Ia-te uită, zise el zăbindu-l pe ostaşul din gardă.
Apoi se întinse în muşamale pentru serviciile aduse, băieţii!
Iată-te, bună spada şi săracul se mai lipeşte de pământ!

• Mai ca seamă de a dumi-tale, i-o întoar-se vesel
tîpărul.

-- Da, uite că mai ştim să ne slăjim de o sabie de d...
d... să-ţi aminteşti!

— Ai da credit-o chiar acum. Dar, iartă-mă, as fi oare ne ajunga dacă tu-as pune cîteva laie bări?

— Nicăceia, camarade! răspuns hangiul. În voi răspunde, căci nu am nimic de ascuns, neavînd nici una năstă pentru ceva. Întrebă-mă, dar dă-i zor, sint grăbit!

— Ai spus că te numești Planchet ?

— Ei, da, asta-i numele pe care mi l-a dat tatăl meu.

pe Athos și pe Aramis ?

— Si pe c. Antagnan, da' a' l'ingh' picardul, nelăsându-l
— Bine bine, dar ce ai? Intreabă el pe un cu-
total alt ton, pari mîsca ?

- Nu te lăsa înfrânt dacă mi-ai cunoaște numele.

— Where? Show me the place?

... - Nu pot spune că unul dintre cei doi prieteni desprindea totuși amintirea.

— În orice caz, nu Grimaud ! Îl văd în fiecare zi și
îl cîntăsc vesel, de-a fir a părul.

— Nu Grimaud !

— Atunci esti cumva... esti...

— Mousqueton 1

— Fial lui... ah ! Mii de draci ! Ce tot îndrugi acolo ?
vedea na hungiul cel bondoc, înbrăușind cu foc ținăra
călană.

Cite o lacrimă îi străluci pe la colțurile ochilor, prelingându-se pe obraji. Și le șterse cu dosul palmei, înmurmurând, cu capul plecat :

— Sărmane Mousqueton !

Apoi către tinăr :

— Și te-ai făcut soldat ?... Bună treabă, băiete !... Vino să mă vezi, cînd vii la Paris, o să stăm de vorbă despre... el, despre tine.

Îi dădu adresa și se pregăti să plece.

— Ei drace, făcu el deodată ca pentru sine, nu pica știu încotro să o iau...

— Ți-aș putea fi de folos, domnule ?

— Desigur, băiete. Cunoști palatul ?

— Fără îndoială.

— Vrei să mă însoțești pînă acolo ?

— Cu plăcere, domnule Planchet ; oricum, însă, eu nu nădăjduesc că vei putea pătrunde.

— Ah, crezi că ?...

— Va fi cu neputință !

— Dar trebuie !

— Nu vei izbuti !... Stai puțin, poate că există un mijloc de a ieși din încurcătură. Dacă dumneata nu poți trece pe săliile palatului, nu același lucru se întîmplă și cu mine.

— A !

— Ar intrale mele mari, amice ! face zîmbind tinărul Mousqueton.

— Dar pînă la uniformă ?

— Chiar așa

— Ei bine, băiete, atunci îmi poți face un semn ?

— Spune, domnule Planchet.

— Îi cunoști pe contele de La Fère ?

— Pe Athos, fostul căpitan-locotenent al mușchetierilor cenușii ? O, desigur !

— Să află la palat, în tovarășia cavalerului Georges d'Artagnan... Poți să faci în așa fel încît să te vezi cu acesta din urmă ?

— Nu pot făgădui decît că voi face pentru aceasta tot ce-mi va sta în putință.

— Bine, caută-l pe contele de La Fère, iar prin el vei afla unde este cavalerul.

— Și dacă îl întîlnesc ?

— Îi vei spune... Sau mai bine nu. Îi dai scrisoarea pe care o să o scriu eu acum... Vino cu mine !

Intrară amîndoi în sala mare a hanului ; acolo, Planchet ceru o oca de Beaugency și hîrtie, cerneală, pană de scris. După ce își goli cu osîrdie paharul, scrise cele cîteva cuvinte pe care cititorii noștri le cunosc ; apoi, dînd răvașul tinărului Mousqueton, îl rugă să facă tot ce-i sta în putere spre a i-l aduce pe cavalerul Georges.

— Unde te găsești ? întrebă Mousqueton.

— În preajma palatului ; merg cu tine, vino !

Amîndoi plecară de la han și o luară îndată spre palatul regal.

Am văzut cum și-a împlinit misiunea Mousqueton !

Jupin Planchet aștepta, tropăind de nerăbdare, cînd, deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îi zărise pe cavalerul Georges și pe marchizul de Rios, călăuziți de soldatul din gardă.

Alergă pe dată în întîmpinarea fiului fostului său stăpîn, căruia îi spuse, descoperindu-se respectuos :

— Domnule cavaler, am venit de la Paris la Versailles în galop întins, pentru a vă întîlni !

— Ce se întîmplă, dragul meu ?

— Nu știu, întrucît nu sînt la curent cu afacerea pentru care sînteți chemat, dar un gentilom, marchizul de Bellevenue, care se întorcea de acasă de la dumneavoastră, dezamăgit că nu v-a găsit, m-a rugat — sau mai bine zis eu m-am oferit — să vin să vă caut aici.

— Și ce ți-a mai spus marchizul ?

— Nimic în afară de ceea ce v-am scris. Dar avea asupra domniei sale o scrisoare de mare însemnătate pentru dumneavoastră.

— Așa ți-a spus ? Că sînt așteptat ?

— Da, la palatul de Sandoval !

— Îți mulțumesc, bravul meu Planchet ! Poate că îmi vei fi făcut, încă o dată, un uriaș serviciu !

— O, domnule cavaler !

— Vino, domnule marchiz, vino ! spuse Georges către tovarășul său.

Amindoi o luară zoriți spre hanul la care fuseseră cați. După ce se depărtară, Mousqueton se lăsa de hangiu și îi spuse :

— Iar dumneata, domnule Planchet ?

— Eu ?

— Da, Nu pleci ?

— Nu, băiete, nu plec decât mâine !.. Haide să cinăm. Și, luindu-se de braț, se îndreptară spre han.

IX

CHINURILE SĂRMANEI MARIE

Am lăsat-o pe micuța Marie — cum îi zicea Fol-tail — în hidoasa dărăpănătură unde o ferecaseră potrivnicii ei.

Biata copilă rămase mult timp fără de simțire. Când își veni în fire, bezna care o înconjură o făcu să se înfioare. Într-adevăr, între zidurile acelea reci și umede de vreme, pe care umezeala veșnică punca flori de murg, de care miinile ei dădeau și în diacpa și în striga, ar fi putut crede că se află vreo pivniță, în viciul morții.

Ce se întâmplase oare ?

Deși întrebarea se infățișa neliniștitoare cugetului ei tulburat, ea nu și-o putea încă pune. Încetul cu încetul, memoria îi reveni. Și începu să tremure toată.

— Dumnezeule ! gemu fata. Ce mă fac ?

Se ridică anevole, iar fiindcă ochii i se mai obișnuiseră cu bezna, Marie putu să cîntărească, înfățișându-se, cam cum arăta și cât de mare îi era temnița.

Începu să cugete. Avea inimă vitează copilă ! Chiar dacă durerile sufletului o covârșeau, puterile nu o părăsiseră încă. Dealtfel primejdia de care se vedea că se înfățișă i le însutea ; năpădită de o nesăbuită speranță, se

hotărî să iasă cu orice preț din închisoarea în care fusese ținută fără știința ni Stăpîna pe gândul acesta, lăsa încep să cînte teze sinistru la aplec. Întinzînd mîinile, dăda pentru a căuta vata de umezeala viscoasă a pereților. Atingerea îi trezi senzația neplăcută pe care ar fi avut-o în contactul cu pielea unei reptile. Se ridică și se duse la ferăstră, căzută de firava rază a lunii, al cărei rotund se descătusea toemai din strînsoarea norilor opaci. Dar aici deznadejdea îi fu și mai mare. Ferăstrău era închisă pe din față. Încecă să-i dea la o parte obloacele, dar vai, își înșingea degetele și își dădu cu capul în zid, de zadarnice îi erau strădaniile, căci timpleta de lemn grosolan se împotriva firavelor ei încercări.

Înnebunută, pierzînd orice nădejde, ea se îndreptă, pe bijbuite, spre ușă.

Da și acolo fuseseră luate aceleași măsuri. Dealtfel totul îi spunea că drumul acesta, chiar de i-ar fi redăruit libertatea, îi era și el neîngăduț. Călii pîneau, neînfrînate din umbră ; ar fi prins-o sau poate chiar ar fi ucis-o.

Moartea !.. Nu-i mai păsa de ea ! Nu fantasma ei o înspăimînta cel mai tare. Aia mișelie, mult mai cumplită, prăvălea biata Marie, iar gîndul acesta o îngheța de spaimă.

Tăria, care o mai susținuse o clipă, se destrămă brusc. Se simțea pierdută ! În gîndul necănutat că trebuia să lupte pentru a-și păstra cinstea nu o mai pățasi. De-ar fi putut, măcar, să nu lase monstrului întrezărit în umbră decât un leș !

Din păcate nu avea asupra-i nici o armă ; nimic nu o putea izbăvi ! Atunci, lacrimi grele își desferecară izvorul, iar trecuta viață i se perindă pe dinainte :

Se revăzu copilă, răsfățată, mult iubită de cei doi bavi, gentuși pe care îi numea tați. Își aminti de prima întîlnire cu dădica de Sandoval, mama ei, alăt de miraculos rogăstă... și pierdută ! Apoi, contele d'Ablincourt, bietul martir, care doar cu cîteva ore mai înainte o ținuse îmbrățișată și, contopindu-și lacrimile cu ale ei, îi spusese „fiica mea“ ! Apoi, o altă icoană i se mai înfă-

țișă : chipul lui Georges !... În clipa aceea își înțelese deplin simțămintele : îl iubea !

— Dumnezeu ! murmură ea, cât de mult trebuie să sufere acum toate ființele acestea preaiubite !

Zdrobită, copleșită de durere, ea căzu în genunchi și, împreunându-și mâinile, înălță cerului o rugă fierbinte,

Stăpînii de la parter, Teresina și Laurent, nu dormeau nici ei. Mai ales nebuna. Laurent moțăia puțin ; ce-i drept, destul de ușor, căci deslușă cel dintîi ze, motivul pe care sărmana copilă îl făcuse încercînd să se salveze.

— O-ho ! O-ho, don'soara pune ceva la cale !

Ascunzîndu-și auzul și schișind un zămbis hidos, el adăugă, de parcă s-ar fi aflat lingă ea și i-ar fi vazut nevolnicele încercări :

— Caută, frumoaso ! Cercetează-ți capcana, fata mea ! De vei afla mijlocul să ne joci vreo festă, mă duc să-i spun și papei !

Apoi, întorcîndu-se spre Teresina, care se foia pe grămada ei de gunoaie, reluă mirat :

— Ia te uită, și bătrînica o trează ! La ce s-o fi gîndind ?

Nu mai căută răspuns întrebării, dinainte sigur că nici nu va găsi vreunul.

Într-adevar, gîndurile nefericitei erau în așa măsură dezbrute, încît nici ea însăși nu și-a fi putut deslășui simțămintele pe care le încerca în ochii ei mai strălucitori ca niciodată, se aprinsese ura. Ură față de tînăra aceea abia întrezărită, dar pe care o simțea aproape.

— E tînără, își spunea ea întruna, ea mi-a furat tine-rețea ! E frumoasă !... Mi-a furat din frumusețea mea !... dintr-a mea !... Da !... Da !... A furat de la mine fata asta !... A furat ! A furat !

Iar chipul ei căpăta o înfățișare sălbatică, în stare să-i înspăimînte și pe cei mai neînfricați.

— O s-o omor ! mai spunea ea. Atunci... voi fi iarăși ca altădată... iar cînd se va întoarce... el... mă va iubi !

Ce mai era și asta ! Fără îndoială noi cuvinte stîrnite de sminteala care o apăsa. Același lucru l-ar fi spus, neîndoios, și despre alta. Nu putea fi vorba, prin urmare, de nici un fel de intuiție. Doar demența o făcea să gîndească astfel. Ii fusese de-ajuns să vadă o fată ; înfăți-

șarea ei făcuse să se reaprindă în adîncurile ființei sale Jarul unei gelozii aprige și mocninde ; de vină era creierul ei bolnav.

Ea se ridică, asemenea unei fantasme, și o luă către piciorul scării. Dar aici se simți înhățată de o mină puternică.

— Încotro ai pornit, țacănito ? întrebă Laurent care, priazîndu-i gîndul, i-o luase înainte.

— Mă duc s-o ucid ! răspunse, neșovăitoare, Teresina.

— Haida-de, liniștește-te ! Încă nu a sosit clipa s-o adormim pe puștoaică !... Mai trage-i o romanță !

Valetul baronului o înbrînci cu răutate.

— Vreau s-o ucid ! urlă nenorocita.

Cuvintele ajunseră pînă la copilă, care se ridică și murmură cu ochii ridicați la cer :

— Ocrotește-mă, Doamne !

Chemînd în ajutor cerul, micuța Marie se dovedea însă schimbătoare cu ea însăși, de vreme ce cu cîteva clipe mai înainte căutase o armă care să-i curme viața și să o scape de necinste. Ghemuită în cel mai întunecat colț al temniței sale, ea așteptă, neclintită, tînînda-și răsufierea.

Apoi, lucru groaznic, înfiorător, ea fu martoră la desfășurarea unei scene monstruoase, ale cărei momente mai mult le ghici decît le urmări, fără voie, de parcă s-ar fi aflat alături de potrivnicii în cauză.

Laurent se năpustise asupra smintitei și o lovise. Dar, împinsă de o putere, pe care furia și necunoașterea primejdiei i-o însuteau, Teresina îl apucă de gît cu degetele-i uscate și îl strînse ca într-o menghină.

— Aaaa ! horcăi Laurent, prăbușindu-se.

Genunchiul lui se lăsă în pieptul Teresinei. Ea scoase un strigăt, slăbindu-și strînsoarea degetelor.

— Uf, făcu ticălosul, ridicîndu-se. Era cît pe ce... O, adăugă el, în culmea furiei, ai vrut să mă stringi de gît, cotoroanță !... Poftim !... Și o călcă în picioare.

Spumegînd, cu ochii ieșiți din cap, ea se ridică să sară asupra lui ca o leoaică. Încă o hiptă, corp la corp, se încinse între cei doi apucați. Strigăte de durere, țipete sfîșiau tăcerea nopții. El injura ca un blestemat, în timp

ce ea scotea unele răgușite, fără noimă, sinistre. Agățată de potrivnicul ei, smintită îl mușca, îi înfigea unghia în carne. Dar nici Laurent nu-și drămuia loviturile.

Încăierarea ținu câteva minute, după care, deodată, se auzi o bufnitură. Sfirșită de puteri, Teresina se prăbușise.

— Te-ai săturat ? scrișni Laurent. Mai vrei ? nu mai ai dracului !

Femeia nu răspunse.

— Dacă ești mulțumită, adăugă bestia, ai încasat-o pe merit ! Oricum, fii cuminte ! Mai stămână de vorbă când s-o lumina de ziuă...

Apoi se duse să se așeze în colțul său, gata să respingă orice altă pornire sălbatică.

Asemenea tuturor ființelor cu mintea amorțită, peste care durerile trupesti luncă ușor, Teresina suferi foarte puțin de pe urma zecilor de lovitură primite. Stăpinită în întregime de gândul ei, murmură din nou :

— Vreau s-o ucid !

Din fericire pentru sărmana ostateră, vorbele acestea nu însemnau decât un refuz. Sfișită de patul pe care și se cheltuisse, nebuna se rostogoli în caleșca dezgustător și adormi pe loc.

Marie aștepta mereu, îngrozită, incredințată că va fi zdrobită de unul dintre monștri. Dar, întrucât după tot taraborul se lăsase liniștea, înțelese că i se mai dădă un răgaz. Totuși, departe de a se bucura, înfiorându-se la primul ei gând, începu să-i pară rău că o întâmplare nesfârșită îi amana eliberarea. Moartă, nu ar mai fi simțit nici un chin... Și ești de mult suferea !

Noaptea se încheie în sfârșit, bîntuită de cele mai cumplite spaimi. De cum începu să se lumineze, de cum zări strecurîndu-se prin spărturile zidurilor două lăptușe de lumină, speranța îi mihi din nou în suflet. Necunoscînd locul în care se afla, își spunea că nu se putea ca nimeni să-l găsească deznădăjduit să nu fi aflat ceou. Iar în plină zi, firește că trebuiau să treacă pe acolo oameni. Avea să strige... Iar cineva avea să audă negreșit și să-i vină în ajutor.

Curînd însă trăi și dezamăgirea acestei ultime nădejdi. Apropiindu-se și privind printr-una din numeroasele spărturi ale ferestrei, se dădu înapoi, murmurînd cu disperare :

— Apă !

Apoi se întoarse în același loc, spre a mai privi o dată :

— Și nici o barcă... nici o ființă omenească !... S-a sfîrșit cu toate, adăugă ea, prăbușindu-se aproape în ne-simțire. Nu voi mai ieși din hruba asta.

Cînd Laurent se deșteptă, căci și el sfîrșise prin a se lăsa pradă somnului, o văzu pe Teresina privindu-l țintă ; sta într-un colț, ghemuită ca o sălbăticiune.

— Hei, cîrlița batrină ! Iar te apucă, făcu el, sărînd în picioare.

Și fiindcă nu primea nici un răspuns, adăugă :

— Ei da, tu de colo, nu scoți nici un cuvînt ?... Pentru ce te holbezi așa la mine ?

Smintita continua să tacă, fără să înceteze a-l pironi cu privirea, însă într-un chip mai puțin dușmănos.

— Nu mai ești așa țepoasă, urmă golanul. Lecția de azi-noapte te-a mai pus nițel cu botul pe labe.

Și fiindcă felul de a se purta al tovarășei sale îl cam sîcîia, continuă pe un ton mai răutăcios :

— Ei, asta-i acum ! Spune-mi, ce vrei de la mine ?

Răspunsul ei fu limpede :

— Lasă-mi-o !

— Pe cine ?

— Pe fata... de sus !... O vreau !

— Ei drăcie !... rînji Laurent. Da' știu că ești încăpățînată... Ce ți-a făcut gîscuța aia ?

— M-a furat !

— Nu mai spune ! Și ce ți-a furat ?

Apoi dînd din umeri, Laurent murmură :

— Pare mai smintită ca niciodată. E ulmitor cum o minte atînsă te poate îndemna să îndrugi prostii.

— Lasă-mi-o ! repetă Teresina cu un glas venit pară de dincolo de mormînt.

— Ascultă, vrăjitoare ! i-o reteză nemernicul. Dacă la ora douăsprezece stăpînul nu s-a întors...

— Stăpinul ?

— Da... celălalt... în sfârșit, ce importanță are dacă pricepi ori nu... Dacă la douăsprezece nu s-a întors... faci ce vrei.

Ah ! exclamă Teresina, încordându-și firavul trup la douăsprezece !... La douăsprezece !...

Da ! răspunde banditul care își spuse : la urma urmei o să mă scutească de o treabă neplăcută.

— La douăsprezece !... La douăsprezece !... nu înceta să înghețe smintita.

Și luând un cuțit, care îi slujea să riclea violanele, hantelor, începu să se joace cu el.

Îndepărtatul orologiu își puncta orele una după alta, iar ceou, la sana lagabru. Ori de câte ori se făceau auzite, Teresina strîngea cu palmă cuțitul în palmă, repezind amenințător :

— La ora douăsprezece !... La ora douăsprezece !...

Abia de o mai putea ține Laurent. Femeia își inchipuia că s-ar sculpa și vora neapărat să urce.

— Încă nu ! striga el. Mai ai puțină răbdare !

Dar ornicul amuțea, și nebuna își relua atitudinea amenințătoare.

Trebuie să arătăm — nu spre lauda lui Laurent, căci nu avea de ce fi lăudat, nici vorbă de așa ceva — că terosul dădea din tot sufletul ca baronul să se întoarcă. Omorul acesta, pe care îl și întrezărea, îi stîrnea și-a. Dar făgăduise ! De aceea vedea cu ciudă cum se scurg orele.

Știu că în starea de furie în care se află Teresina, căuta el să-și molcomească gândurile, treaba o să fie reu de isprăvită... oricum, aș fi preferat altă dezlegare a istoriei asteia.

În sfârșit sosi și ora fatală, mult dorită de Teresina și temută de Laurent.

Nebuna se ridică în picioare, cu ochi scînteietori. Ea aștepta ca ultima bătaie a orologului să se stingă, apoi își privi tovarășul cu ochi injectați, alerga spre scară, și, vînturînd în aer cuțitul aflat la capătul brațului ei descărnat, strigă cu glas răgușit :

— Mă duc s-o ucid !

Laurent se luă după ea.

— Teresina ! o chemă el.

Dar femeia nu-l mai auzi.

Ea urcă cele cîteva trepte și, trăgînd zăvorul, deschise brusc ușa, răsărînd hideasă, înspăimîntătoare, în fața mamei copile.

Un strigăt sfișitor răsună în timp ce, cîrînd în genunchi, Marie o implora, cu minile împreunate a rugă :

— O, doamnă, nu mă faceți să sufăr !

— E tinără !... E frumoasă !... ură Teresina. Pentru tot ce mi-a furat îi vreau singele.

Și, ridicînd brațul, smintita își aținti privirea de fața într-ale victimelor. S-ar fi zis că e o fiară care își lăcomnează prada.

— Mamă ! Tată ! Georges ! Adio ! murmură fata cu glas stins.

Într-adevăr, bratul nebunei începuse să coboare, deodată, sări într-o parte, frîngînd de perete lăma ușii.

— Georges ! repetă inconștienta cu ochii în cer.

Privilei i se pironiră cîteva clipe asupra feței : expresia chipului i se schimbă brusc, ochii i se încheară aproape, iar palma deschizîndu-i-se, dadu cuțitului de pînă.

— Lovește, nebuno, ce mai stai ! ură Laurent, că ajunsesse prea tîrziu în camera înaltă, pentru a mîna de față la întîmpinarea care frînsese în două secunde o minit fărădelegii.

— Nu ! făcu ea. Georges !... Georges !...

— Așadar eu trebuie să fac treaba, hotărîndu-se că, văzînd frînturile acelea de cuțit, își dăse mâna la obru, spre a lua jungherul pe care i-l încredințase baronul.

O, dar nici nu avu răgazul să-i mîngie mîna jungherul, căci ageră ca gîndul Teresina se aruncă asupra lui, îl îmbrîncise cu putere și-i luă jungherul, agitat, cu o sălbatică bucurie.

Prea puțin sigur pe sine, Laurent dădu înapoi.

— Dacă o atingi, îți străpung inima ! făcu el, strigînd.

— La naiba ! Toate astea au ținut destul ! rău mernicul scos din fire și cîntînd dîn ochi un sărut la ea să-l arunce după nebună.

În clipa aceea răsunară pași pe scară, Laurent, aplecat pe oie un ciot pe care în zarise într-un colț și de care gândea să se slujească ca de o măciucă, întoarse capul în direcția zgomotului.

În ușă apăruse un bărbat, un soi de muncitor cu ziua:

— O, strigă Marie. Ajutor, salvați-mă !

Noul venit se opri se locului.

— Cine ești dumneata și ce dorești ? întrebă răstît

Laurent, punînd mina pe bucata de lemn.

— Vreau să nu te atingi de această fată ! răspunse încet cel întrebât.

— Glasul ăsta !... blîgii, cu uimire, josnica slugă.

— M-ai recunoscut, făcu bărbatul. Bine ! Atunci coboară !

— Și nebuna ?

— Să ne urmeze !

— Nu ! răspunse Teresina.

— Ce înseamnă asta ? continuă ciudatul muncitor; care nu era altul decît baronul de Souvré travestit.

Teresina îl cuprinse într-o privire adîncă și rosti :

— Vreau să veghez asupra ei !

— Ca s-o lovești !

— Nu !

— Ca s-o ajuți să fugă, poate ?

— Nu !

— Atunci de ce ?

— Ca s-o regăsești... cînd o să vrei.

— Ei, oii, baronul de Souvré, care a des timpuri și i telegînd că nebuna nu avusese nevoie să-l privească de două ori spre a-l recunoaște sub veșmintele acelea de muncitor.

Apoi, după cîteva clipe de gîndire :

Fie ! răspunse el femeii cu mintea tulburată. Totuși, bagă de seamă, dacă îmi calci poruncile, va fi vai și amar de tine !

Teresina nu păru să înțeleagă prea bine amenințarea: Risul ei scurt și nervos, al ei numai, țîșni dintre buzele-i uscate și răsună ca o bătaie de clopot.

Baronul se apropiase de ușă cînd Marie se năpusti asupra lui, tăindu-i calea. Cu dinți încheștați, cu ochii numai fulgere, ea îl privi drept în ochi și îl întrebă cu glas pătrunzător :

— Ce gînduri ai cu mine ?...

— Cui crezi că-i vorbești ? întrebă el semeț, uitîndu-și de rolul în care intrase.

— Celui mai josnic dintre oameni ! răspunse fata. Mizerabilului, care nu s-a dat în lături de la o faptă mîscăvă !... O, travestirea nu-ți poate ascunde adevărata față !... Ești baronul de Souvré !

— Și chiar de-ar fi așa ?

— Fundcă este așa, îți poruncesc să mă lași să ies de aici !

Baronul înălță ușor din umeri.

— Diseară, zise el, mai stăm de vorbă !

— Lașule !... îi strigă Marie.

Iar el, surizînd :

— Minia îți stă de minune, domnișoară. Pe legea mea; ești încîntătoare astfel !... Haide, Laurent.

Cei doi bărbați coborîră, după ce mai întîi zăvorîră ușa.

— O, Dumnezeule, Dumnezeule, hohoti fata, apăsîndu-și pe fruntea arzîndă mîinile crispate.

Nu mai avea nici o nădejde și, secotîndu-se singură, dădea liber frîu durerii.

Deodată, înălță capul.

Un glas dulce... atît de dulce, încît Marie se întrebă de unde putea izvorî, murmura :

— Georges !... Georges !...

Marie se întoarse. Îngenucheată în fața ei, nebuna o privea cu mîinile împreunate, în timp ce lacrimi mari i se rostogoleau pe obrazul ca de pergament.

— Sărmană femeie, ce ai ? întrebă Marie, a cărei inimă milostivă se și induiosă.

— Taci ! făcu Teresina, ridicînd încet un braț schilav și ducîndu-și degetul la buze : taci !

Apoi, cu zîmbet trist și dulce totodată, repetă :

— Georges !... Georges !...

FRUMOASA CLOTILDE

Chiar dacă baronul de Souvré nu era înconjurat decît de dușmani — lucru lesne de înțeles — el avea totuși o prietenă.

Pe vremea aceea cînd dezmățul se dovedea pe gustul tuturor, cînd pe femei nu le înfricoșa nicicum prea marea nerușinare a bărbaților, oricine ar fi fost ei, numai să poarte un nume cunoscut la curte, fiecare tinăr putea spera într-un noroc, ba chiar în mai multe, dacă se poate spune astfel.

Proaspăt venit, baronul de Souvré atrăsese atenția unor doamne din lumea mare — toate măritate, ceea ce le sporea respectul ce li se datora — care și-l disputau fără de rușine.

Una dintre ele părea să fi reținut luarea aminte a acestui desfrînat. Așadar — spre mai plăcuta petrecere a timpului, cum se spunea pe atunci la Versailles și chiar la Paris, unde se concentrău expresiile cele mai alese — baronul se decora pe dată admiratorul prea vaporasei contese de Marville. Aceasta luă lucrurile în serios, astfel că legătura dintre cei doi, strașnic făcuți unul pentru celălalt, ajunsese repede să dea celor de la curte prilej să rîdă pe sub mustață. Iar firitiselile, îmbrăcînd haina glamei se pomeniră să cadă, dese ca grindina, asupra eroilor noului roman. Doamna părea încîntată. Zădărit de laude, amorul ei propriu se simțea într-atît de măgulit, încît, adesea, pierzînd orice măsură, se trăda mult prea tare.

Era într-adevăr frumoasă doamna de Marville. Oacheșă, cu chip vioi, simțea în ea o voință de fier. Cucerită întru totul de noua patimă care o cotropea, femeia aceasta îl iubea cu înfocare pe cel căruia i se dăruise.

Contele de Marville, un bătrîn, îl lăsa deplină libertate. Stăpînă pe o casă mare la Paris și pe una la Versailles, stăpînă pe calești, cai, lachei, contesa ducea o viață de prințesă. Și, intrucît își putea implini toate dorințele, s-ar

fi putut socoti cea mai fericită femeie, căci orgoliul, un orgoliu cumpanit și rece, umplea capul acela cu părelniță înfățișare de usuratică; dar o altă coardă sensibilă vibra în adîncurile ființei sale, iar inima, aproape neîmînată, bătuse cu putere în pereții frumoasei sale tănîțe, dînd a înțelege că-și cerea drepturile la bucurie.

Și vru să iubească.

Și iubi cu atîta patimă, încît întreaga-i făptură se dăruî celui ales. Iubirea aceasta care avea să-i fie fatală, cum bine presimțea, nu-i da nici răgaz, nici odihnă.

Baronul, în schimb, învățat cu galantele viclenii, se sinchisea prea puțin de noua-i cuceire. Frământat de sinistrele planuri pe care le tot învîrtea prin cap, preocupat și de patima interesată pe care încă o mai nutria pentru înes, nu acorda decît o palidă atenție arzătoarelor nestrări de iubire ale frumoasei Clotilde de Marville.

Dacă ar fi știut, poate, că are un potrivnic — un rival ce-i drept platonice doar — care încerca să-i ia pînă la piele, poate că, zicem noi, ar fi părăsit purtarea aceea de cămălată răceală și-și impusă. Dar nu ajungesc încă să supra-vegheze purtările tinerei femei.

Iată însă că în jocul de-a baba-oarba, improvizat de Filip de Orléans și de suita-i feminină, pînă în timpul căreia marchiza de Laumont găsise prilejul de a face ducelui o gravă confidență, frumoasa Clotilde curioasă ca mai toate suratele femei, se află totuși în preajma gentilomilor cu care sta de vorbă doamna de Maintenon. Prin urmare, trase cu urechea, să vadă ce anume se vorbea. Pînă cum era pe după un eșec, numele baronului de Souvré ajunse pînă la ea. Mai mult nu putu desluși. Dar chipul aspru al „soției regelui” o îngheță de spaimă.

Despre conspirație aflase cite ceva de la prea naivul ei iubit; presimțea așadar o nenorocire și își făcuse stăruie ce primejdii l-ar fi putut pîndi.

De aceea se și arătă foarte ursuză cu abatele Dubois — rivalul cu pricina — cînd acesta, înăfîindu-i mijlocul, vru să-i fure o sărutare.

— Ce s-a întîmplat, încîntătoarea mea contesă? o întrebă omul cu sutană, uluit de alît de neașteptată impotrivire. Ce ți-a venit?

— Știi prea bine !

— Eu ?

— Da, dumneata ! Ai secrete față de mine, așa că ai voi pleca niciodată urechea la vorbele dulci ale unui bărbat care nu-mi spune deschis tot ce gîndeste.

Și iată că sporovăind astfel, îl atrase într-un loc singuratec, unde discuția iscată de ea și pe care dorea să o continue nu putea fi auzită de nimeni.

— Nu te înțeleg, scumpă contesă, răspunse abatele. Fii mai lămurită.

Ea i se uită în luminile ochilor ; în clipa aceea, privirea ei exprima o dragoste nezăgăzuită.

— Închipează-te, că de dragul dumitale aș fi chiar... (se rup legătura cu...) îi zise, cu glas învăluitor, ntesa.

— Ce spui ? îi curmă vorba Dubois strălucind de fete.

— Așteaptă !... Așteaptă să fiu dispusă a-mi placea la dragăliștile dumitale, să le... (pund cu bunăvoință).

— Bine, contesă, primesc ! Primesc !

— Ce s-ar întâmpla atunci ?

— S-ar întâmpla că ne-am iubi și că făcînd din dîr-nă... cea mai fericită dintre femei, ai face din mine cel mai iubit dintre bărbați ! exclamă abatele.

— Și cît ar ține asta ?

— O veșnicie !

— Iată ziua în care regele te-ar trimite la Bastilia ! Abatele căscă ochi mari.

— La Bastilia ?

— Chiar așa, frumoasă mască, înțeleasă, par... e, conspiri ?

— Eu ?.. La naiba dacă știu ce vrei să spui.

— Poți tăgădui că nu faci parte din... afacerea baronului de Souvré ?

— Pot tăgădui !

— Și că acesta este cît se poate de compromis ?

— Abia acum aflu.

— Ah !

Dar, urmă abatele, nu am nici un amestec în toate

— Așa spui dumneata... dar nu-mi prea vine a crede. spui... și user rotundul braț de umărul viito-lui cardinal, ea continuă cu glas învăluitor :

— Dar dacă ți s-ar întâmpla vreo nenorocire ?

— O nenorocire ?

— Chiar în seara asta, de pildă ?

— Din ce pricină, frumoasă doamnă ? izbucni uriciosul... o cărui neaștinare îi întrecea cu mult curajul.

— Din pricina... baronului.

El însă, este amestecat, iar în seara asta îl pîn-dește într-adevăr primejdia...

Abatele Dubois își curmă vorba :

„O, o ! gîndi el, ca vulpoi șiret ce era. N-o fi cumva... de vreo capcană întinsă de această pricepută

— Spune mai departe, îl îndemnă Clotilde.

El însă, în loc să-i răspundă, o privi țintă, întrebînd :
— Îubești mai mult ca niciodată ?

— O, da, sfîntul !

— Aita înflăcărare pusese în cuvintele de împotrîvire... Dubois fu cît pe ce să le dea crezare.

— Ai ba! da, contesă, urmă el, încercînd să-i tîlmă-gîndurile, fii sinceră ! Unde vrei să ajungi ?

— Pe femeia păru furată de gînduri. Apoi, ri-dicînd capul :

— Îmi ceri să fiu sinceră ? murmură ea. Ei bine,... a-mă... crezi că poate exista o femeie, în situația... se lălege, care să nu încerce orice spre a scăpa de batjocură ?

Abatele asculta fără să priceapă.

— O, vezi dumneata, continuă ispititorca femeie, sînt pe cale să devin batjocura întregii curți !

— Dumneata, contesă ?

— Toată lumea a băgat de seamă înflăcărarea baro-nului... S-a mers chiar pînă acolo, înît s-a spus că-mi este iubit.

— Ce-i drept, se mai spune încă.

— Protestez !

— Ei și !
— Nu-i adevărat ! afirmă Clotilde, jucind de minune rolul supăratei. Dacă îți pleci urechea la asemenea scârnești, înseamnă că mă jignești pe degeaba.

Chirul abatelui se înclină de reîncredere tăcută.

— Hm ! Asta vreau și eu, să-ți dau crezare.

— Nu-i mai puțin adevărat însă, continuă șireata contesă, că și de așa trîmbița s-aș și ține adevărul a ei, tot nu m-ar crede nimeni.

— Tot ce se poate.

— Așadar, depind foarte tare de omul pomenit.

— Depinzi ?

— Moralicește... Ei bine, ca să se pună capăt tuturor răutăților, și tuturor vorbelor necuvincioase baronul trebuie să iasă neapărat biruitor din învinuirea ce-l apasă.

Dubois își trecu palma peste barba. Văzu relul său de a-și dezvălui încordarea cugetului.

— Și ce trebuie făcut ?...

— Pentru aceasta mă și adresez dumitale, căci ai mare putere asupra monseniorului de Orléans.

— Strașnică putere, într-adevăr ! Ducele o să mă trimită la plimbare, după cum îi este obiceiul, ori de câte ori nu-mi vād de treburi.

— Be te va asculta, dacă vei și să-l faci să înțeleagă unde-i este, cu adevărat, interesul, iar interesul acesta nu stă în a-l învinui pe baron.

— Cum așa ?

— Hai, presupune, rogu-te, o arestare a baronului.

— Bine, presupun ! Astăzi sint inclinat să presupun orice.

— Ce se va întâmpla atunci ?

— Nimic nu mi se pare aci îndoielnic ; baronul va merge în locul de care ai pomenit adineauri.

— La Bastilia ?

— Da. Numai dacă nu cumva s-ar duce să dea un mic ocol pieței Grève, în care caz i-ar fi cu neputință, materialicește, să mai fie închis la Bastilia.

— Dar dacă înainte de a ajunge acolo, i s-ar pune întrebări ?

— Tot ce se poate.

— Și dacă ar vorbi ?

— Pentru Dumnezeu, contesă, spune odată ce ai de spus !... Dacă ar vorbi, ce ar putea spune ?

— Știi și eu ?... De pildă că ducele știa de complot.

— Ar fi un jalnic mijloc de a se apăra.

— Cum adică ?

— Nu ar putea-o dovedi !

— De unde știi ?

— O, o, făcu Dubois, mă faci într-adevăr curios.

— Astfel stînd lucrurile, continuă Clotilde, ducele ar fi și el compromis și... piața Grève... sau Bastilia...

— Este un prinț de sînge !

— Fo ! Dar s-ar vedea exilat !... Iar dumneata ? adăugă ea, cu glasul mlădiat a duioșie.

— L-aș urma ! răspunse abatele cu un gest de hazlie demnitate.

— Dar eu ?

Dubois o privi.

— Clotilde ! îngăimă el.

— Dar ce trebuie să facă cineva ca să-ți dovedească că te iubește ? izbucni contesa.

Dubois își mîlîă capul, acoperîndu-și, cu genele-i pe jumătate coborîte, căutătura scormonitoare a ochilor săi mici și vicleni.

— Mai întâi, nu trebuie să fii înșelat ! răspunse el.

Un fulger străbătu privirea Clotildei.

— Chai, acum m-ai trădat ! urmă abatele, căruia scîlpătul acria nu-i scăpase. Vici pur și simplu să te slujești de mine, spre a-l salva pe baron.

Femeia vru să se împotrivească. Dar el o opri cu un gest.

— Lasă-mă să-ți vorbesc mai departe, contesă. Îmi pomenesc de batjocura ce s-ar putea abate asupra dumitale ?... Drept este !... Va trebui să te supui, orice s-ar întâmpla, acestei ușoare ispășiri. Amanca unui bărbat învins, căzut... Se poate face haz de asta și se va face, mîi sigura. Iar zvonul acestui haz nebun, crescînd din ce în ce, va ajunge poate la urechile contelui de Marville, totul dîmîtate... Acest biet conte ! Trebuie să-l scutești de asemenea neplăcere. Așa că, după a mea părere, nu

se află decît o singură cale... una singură... O să ți-o arăt și o vei putea folosi, de-ți va fi pe plac: ca domnul Raoul de Souvré să nu mai pună piciorul în pașii, să plece!... Să plece cît mai repede!... Dacă vei zăbăvi, contesă, vei putea înăbuși toată istoria aceea, care te-ar putea atinge și pe dumneata!... În ce mă privește... nu știu nimic!... Nu ți-am spus nimic și sint gata să depun mărturie, pînă și în fața marelui cancelar al Parlamentului că amîndoi am vorbit despre eu total altceva decît despre conspirație. Acestea fiind spuse, dragă contesă, să ne întoarcem la jocul nostru de-a baba-oarba. Pentru lungata-ne absență ar putea fi luată în seamă, dovadă izvor de clevetă!... ceea ce nu mi-ar fi deloc pe plac, adăugă el zeflemilor.

Simțind că i se citise în suflet, contesa își plecă din teacă și nu cutează să se mai împotrivească.

— Îmi porți pică? întrebă Dubois după un scurt răstimp.

— Pentru ce? i-o întoarse Clotilde, ticluindu-și cel mai fermecător suris. Ești un om de spirit; punctele unor oameni ca dumneata se cuvine a fi cultivate.

Apoi, auzind chichoteliile prietenilor ei:

— Prinde-mă! adăugă ea, slobozind un răsănat hoț de rîs, plin de veselie.

Și o luă la fugă, urmată îndecapioape de abate. La coticura unei arii se prăbuși în brațele ducelui care se distra din toată inima.

— Ce îți tot îndruga Dubois? o întrebă el cu un suris subțire.

— Verzi și uscate!... Ca întotdeauna, monseniore.

— Te iubește?

— Și eu pe el! răspunse Clotilde rîzînd.

— Așa de repede? făcu ducele.

— Alteța voastră este îndrăzneată! îi aruncă tinăra contesă. Apoi, sprintenă ca o gazelă, dispărură ambele de rîsetele înveselitei harte.

— Unde a plecat? întrebă ducele.

— Să-și liniștească soțul! afirmă Dubois cu aerul cel mai serios din lume.

— Caraghiosule! îi amenință Filip cu degetul.

În frumoasa Clotilde alergă, alergă pînă la grilajul reîmăre al parcului, peste care trecu fără necazuri.

De cum ajunse în oraș, își încetini pasul. Cele mai năstrușnice gînduri i se învălmășeau în minte. Ce avea să facă? Fără îndoială, sfatătorul și profesorul tinărului ardeau avea dreptate. Baronul trebuia împiedecat să mai vină la palat și, mai ales, trebuia convins să plece. Să plece! Cuvîntul acesta îi chirci inima. Să plece?... Și atunci ea ce s-ar face? Putea-va oare să se împace cu o despărțire atît de neașteptată? Putea-va oare să trăiască, de aici înainte, departe de idola pe care și-l făurise? Nu!

Atunci, ce trebuia să facă? Nici ea nu știa. Un singur gînd loți stăpînea pe toate celelalte: salvarea celui ce-i căzuse înnaa. Mai întâi să-l scape; după aceea va vedea.

Să-l scape!... Dar cum?

O, cît de mult îl iubea! Ar fi fost în stare să-i jertfească totul. Pînă în pîsa de batjocura mai înainte pomenită. Va ști ea să i se smulgă!

„Dacă vine la palat, își spunea ea, este pierdut! Doamna de Marneton îl va da pe un maregeni! Iar o astfel de necazuri, îl va morsa în neclat. Nu vreau să se îndeplinească una ca asta!”

Oprindu-se brusc din curgerea gîndurilor, căci o idee țîșnise din villoarea ce-i tulbura cugetul, ea chemă o cameristă pe care o cunoștea din dăsa copilărie. De cum ajunse, țîșnise în grabă cîteva cuvinte necitețe pe o hîrtie parfumată și năvălind o împătură, o puse în cu grijă, apoi salută să vină camerista. Aceasta apărură îndată.

— Charlotte! îi porunci contesa, spune-i lui Fromont să urce.

— Am înțeles, doamnă contesă!... Dar cît sînteți de tulburată! nu se putu stăpîni subita să bage de seamă.

— O veste proastă.

— Cu privire la domnul...

— La domnul baron, da!

— O, Doamne! exclamă Charlotte care, se înțelege, cunoștea toate aventurile stăpînei.

— Repede! hotărî aceasta din urmă. Să vină Fromont!

— O, desigur, doamnă contesă! Vi-l trimit.

Și, în mare grabă, subreta ieși spre a-i îndeplini porunca.

„From nt este dibaci ! gîndi Clotilde. Iar pe deasupra
îmi este devotat !”. Și apoi, dacă îl plătesc graț. Da, da.
se va căsători foarte bine de mîine ! Dar ce mult întîrzie !
În clipa aceea se auzi la ușă un zgomot ușor.

In ! se Clotilde, străduindu-se să-și ascundă
tulburarea.

În prag apăru Tremont.

Pe un vlăgan cu mult ȋsoară ȋscațã. Fãcã o plecãciune
adinc cãviȋncioasã.

... e si fece a lei una cosa ! li porunci contesa.

O. ... s. ... în: ...

— P. r. al. în v. C. de Marvelle. Mi voi da
o misiune de mare încredere.

— Sinto-me muito orgulhoso de trabalhar com vocês.

— Le comte de baronal de Souvère ?

Văd că în viața lui ar zăcea și răsunse :

— Desigur, doamnă contesă !

— Pe la ce de pe ce este vorba, altele cel mai
sunt, cel de care tu vorbeai, care în adevăr, n-ai poartat-o cu
tine, — trebuie să-ţi dădă şi dăru la Paris. Nu lăsa să
te ducă singur, în orice împrejurare, să nu te auzi cu mare
laureat, — căci, în orice caz, îl vei întâlni pe domnul baron.
Dacă vrei să-ţi laşi la bătaie, nu l-ai văzut încă, a-şteptă acolo
pe cineva, pe cineva — căci va veni negreşit — îi vei
da răvasul acesta.

S-au reînnoit, în al doilea rând, peccatului cuprinzând cele de la cuvinte mizgălite mai înainte.

— 10 mm. catesă va f. serviŝ, spuse valotul.

— *Chamaecyparis n. latifolia* (Thomson).

— Dacă n-ai cum să se poată bizui pe nimeni!

— Fossil!

§ 3. ... pungă rotundă. Valetul o luă, o vîrî
în ... se cîntase cu pleoziuni adînci.

- Este noaptea! gîndi Clotilde, de îndată ce uşa se închise.

Aș. i. cu un aer sălbatic, adăugă ridicînd semeț
capul :

— Vai de dușmanii săi ; oricine ar fi ei, îi voi nimici !

Și în grabă cea mai mare, doamna de Marville se înapoeie la palat.

NOAPTEA DE DRAGOSTE A BARONULUI

Părăsind casa de Sandoval, unde încercarea sa dăduse greș într-ua chip atât de jalnic, după cum bine știm, mulțumita intervenției prea vrednicului luntraș, în chiar clipa în care se socotea învingător, baronul de Souvré, temându-se de o capcana și bănuind că ar putea fi urmărit, o lua zorît spre strada Pas-de-la Mole.

De cum ajunse acasă, arcă pînă la camera locuită de valeul său, de acel factotum, complicele său, în sfîrșit, de Laurent; și, după ce alege niște buendres, coborî, intră în apartamentul său și se zăvori. Acolo compuse un travesti, care nu mai aducea defel cu înfațișarea unui gentilm. Fără nici o urmă de silă, se îmbracă cu Țoalele aduse de sus, străduindu-se să-și potrivească o îmbrăcăminte de muncitor. După ce își trase pe frunte o pălărie veche și după ce își mînji fața, coborî din nou și, cu mare băgare de seamă se îndreptă spre maidanele de pe malul Senei.

Deși se grăbise foarte tare, nu putuse sosi la ora fixată lui Laurent pentru întîlnire. De aceea puțin lipsise ca victima, condamnată de el în cazul în care ar fi lipsit, să nu cadă sub cuțitul ucigasului. Fără o nouă pornire de furie din partea Teresinei — să fi fost cu adevărat nebunie de data aceasta? — s-ar fi sfîrșit cu viața sărmane Marie.

Am văzut cum a scăpat nefericita copilă de o moarte groaznică,

Cînd Raoul de Souvré și Laurent rămaseră singuri în sala de jos, baronul își expuse cu glas scăzut planul său de viitor, urmărit cu luare aminte de cel care de-aci înainte avea să-i știe toate tainele.

— Ascultă! zise el, se apropie clipa hotărîtoare. În seara aceasta, tînăra care mă înfruntă îmi va aparține! Așa am hotărît, așa se va întîmpla!

— Să fie într-un ceas bun! încuviință personajul cel sasiu, hlizîndu-se. Asta da, treabă de gentilm! Și cred

că o să-mi îngăduiți să mă uit prin crăpăturile ușii, spre a avea și eu partea mea de bucurie... Dar pînă atunci ce avem de făcut ?

Pînă atunci, veghează ! răspunse stăpînul, care nu se putu împiedica să nu se strîmbe la gîndul că va fi pîndit de servitorul său. În ce mă privește, mă duc acasă, în... scot zvonurile astea și fiindcă am tot interesul să mă arăt la curte, plec îndată la Versailles.

— Să fie cu mare băgare de seamă senioria voastră !

— Te-aș ruga să nu mai folosești cuvinte din astea mari cînd sîntem numai noi doi... Chiar tu ai spus că între noi nu sînt nimic și laudele sînt de prisos... De ce trebuie să mă ferec ?

— Dar dacă nu o să mai ieșiți din palatul regal decît însoțit de un pichet de onoare ?

— Bați cîmpii !

— Vai, vai ! i-o întoarse valetul, cam îndrăzneală treabă încercați !

— Trebuie ! urmă baronul. Dealtfel nu voi sta multă vreme la pîndă, doar cî să fac act de prezență, să corectez chipurile, să corectez zvonurile privind ultima noapte și astfel, oarecum lăsat, să pot pleca neîntîrziat. Voi trece pe la mine. Iar dacă nu voi fi primit nimic de la casa de Sandoval, nimeni pe lumea asta nu mă va putea împiedica să-mi duc la bun sfîrșit răzburarea.

— Dar în caz contrar ? întrebă Laurent ; dacă veți primi, adică, ceea ce așteptați ?

— Asta nu-mi va schimba cu nimic hotărîrea ! rînji baronul.

— Ce dar prețios sperați să primiți de la prietenii voștri ? mai întrebă valetul.

— Actul conspirării pe care am făcut greșcarea să-l semnez.

— Este o armă împotriva dumneavoastră !... Nu-l vor scăpa !

— Poate ! Am fost pe punctul de a-l redobîndi ! Aproape că l-am atins cu mîna !

— Prin urmare ați fost la ei ? se minună banditul, uluit de îndrăzneala stăpînului.

— Am fost.

— Și nu v-ați temut...

— Aveam în mînă viața fiicei lor !

— Drept este, gîndi cu glas tare Laurent ; zălogul acesta îi silea să fie la cheremul dumneavoastră.

Apoi, curios foarte :

— Prin urmare vă bizuiți pe faptul că...

— Pe faptul că-i voi dezarma și că mă voi răzbuna !

— Iar după aceea ?

— După aceea vom vedea !

— Încă o vorbuliță, prea cinstite stăpîn ? !

— Dă-i drumul !

— Nu zăboviți prea mult pe lingă frumusețea contesă de Marville, poate că nu ar fi prea sănătos.

După cum se vede, netrebnicul canoștea pînă și aventurile amoroase ale stăpînului său.

— În seara asta, răspunse de Souvré, nu ai teamă ! Am treabă aici !

— Plecați, așadar, domnule baron, iar în noaptea asta...

— În noaptea asta, așteaptă-mă !

Raoul de Souvré se îndreptă spre ușă.

— Vegheaza bine asupra femeii aceleia... asupra nebunei... mai zise el. Mă cam îngrijorează !

— N-aveți nici o teamă ! S-a liniștit. A lăsat-o nebunia furioasă. Cînd va veni timpul, vom face cu ea ce va trebui.

— Hm ! Mă cam îndoiesc că ne-ar putea fi de vreun folos. Oricum, nu o pierde nici o clipă din ochi.

Ieșindu-și spusese, baronul deschise ușa, ieși, cercetă dintr-o privire împrejurimile, străbătu niștina, spre a putea ajunge pe pămînt uscat și o apucă pe drumul vechi străbătut, pașind greoi, precum muncitorii al căror veșmînt îl purta.

Fromont, servitorul contelui Marville, călărea, după cum îi poruncise frumusețea Clotilde dar fără mîna grabă, pe drumul ce duce la Sèvres. Urmînd întru totul poveștile pe mîntele scrute chipurile tuturor celor ce-i veneau din față și care se duceau la cetatea regescă. Străbătuse cam două treimi din drum, cînd galopul a doi cai îl făcu să se întoarcă. Nu avu decît timpul să sară iute la

dreapta; doi călăreți, doi geatolomi trecură ca fulgerul pe lângă el.

— Ei fir-ar să fie! își zise Fromont, iată niște seniori tare zoriți! Or îi născăde curierii de-al palatului care au de dus vreo poruncă domnului de la Reședință. Ciudate lucruri se mai petrec în vremurile noastre!

Cei pe care Fromont îi luase drept curieri erau, de fapt, cavalerul Georges și năchizul de Rios. Iar când gândi că tare ciudate mai sînt unele lucruri, o făcuse întrucît era încredințat că avea să fie de față la o ciocnire dintre cele mai aprige, că avea chiar să-și aibă partea lui.

Într-adevăr, la cîteva sute de pași, un vitez de colb vestea sosirea unui alt calăreț, ce părea la fel de grabit ca și cei doi prieteni ai noștri. Numai că acesta din urmă o pornise în sens contrar, de-a dreapta spre Versailles. Cînd își încrucșară drumurile, Georges își ridică privirile și, minios, spuse doar atît:

— El este!

Ridicînd mîna, d'Artagnan stăvîdi anevoie avîntul calului de sub el și tăie calea baronului de Souvré.

Acesta, cabrîndu-și calul, strigă cu glas răsunător:

— Loc!

— Apara-te, nemernicule! răspunse Georges, ducîndu-și mîna la spadă.

Văzîndu-se amenințat, baronul nu putu decît să imite gestul celui care îl provoca. Astfel că își scoase pe dată sabia din teacă.

De Rios urmîrea peripețiile cumplitelui duel, gata să ia locul cavalerului, dacă urșita i-ar fi fost cumva vitregă. Nu cunoștea, desigur, măiestria în ale armelor a tinărului d'Artagnan.

Loviturile date la întîmplare, din pricina salturilor neînțelepte ale cailor, după ce aceștia se ciocniseră mai înții piept la piept, nu se dovedeau însă cu nimic mai puțin viitoare, atît dintr-o parte cît și din cealaltă.

Se vedea limpede că baronul, știindu-se neinstare să se împotrivească lungă vreme cavalerului, încerca să-l depășească pe Georges, spre a o lua apoi la un galop vrednic doar de curajul său.

Fromont îi veni în ajutor. Îl recunoscu și ghicîndu-i tactica, crezu de datoria lui să-i prilejuiască scăparea mult dorită.

Dînd pînteni calului, se năpusti printre ceilalți, așezîndu-se în fața lui, și pîndînd a face eforturi pe toate părțile omenești spre a-și demola calul; iesteria naivă care îngădui baronului să execute o fugătoare întorcătoare, să dădă pînteni și să-și ia tîlpășița.

Georges vru să alerge pe urmele lui.

Dar, fie din întîmplare, fie din pricina vreunei alte moșii de a lui Fromont, se pomeni săpîndu-l de cealaltă parte care îi ieșise în față.

— Dă-te la o parte! strigă Georges.

— O cerule, cît de tare aș vrea și eu lucrul ăsta, domnule meu, răspunse sevălul lui Merve, pe a mîna ce speria foarte, dar nu-mi mai pot stăpîni calul.

Într-adevăr, meșter în ale călăriei cum era, își făcea calul să sară în toate felurile, de i-ar fi crezut cu adevărat turbat.

În timpul acesta, baronul se depărtase de-a binelea.

Înțelegînd zadarnic că se depărta de el, se dădă pînteni de cealaltă parte, că și de ar fi avut curajul să-l urmeze, tot nu-l fi putut ajunge din urmă pe cel cărîndu-se în pacea sa. Îi împot, Georges se mîlîmă și dădă pînteni și el.

— Tare prost ai mai pîntit, bădăc! îi zise Georges, de minie în glas.

— Iertați-mă domnule meu! răspunse cu profitație Fromont. Vă jur că a fost fără voia mea!

— În sfîrșit, murmură Georges, treaba nu-i decît amînată.

Și, strîngînd hăturile, își reluă însoțit de pînă și galopul năvalnic.

— Uf! oită ușurat vîlulul Fromont. Era și timpul să mă vin, întru binele baronului. Iar acum să-l pîntesc din urmă, spre a-mi duce la îndeplinire misiunea.

De cum se văzu în afara primejdiei, prea deannul stăpîn al lui Laurent scoase un suspin de ușurare și încetîni pasul calului, care se supuse cu plăcere vrierii stăpînului. Într-atît era de istovit. Răgazul acesta, răgaz sînt, îngădui lui Fromont să-l ajungă din urmă. Și baronul îl recunos-

case prețuindu-i mult manevra. Văzându-l că se îndreaptă spre el, se opri și îl așteptă.

— Ce să mai zicem, domnule baron, i se adresă valetul scoțându-și pălăria, la timp am ajuns.

— Îți mulțumesc mult, Fromont ! Dar ia spune-mi prin ce întâmplare te-ai nimerit în calea mea ?

Nu întâmplarea m-a nimerit încoace, domnule baron ; ci stăpîna mea, contesa de Marville.

— Clotilde ? exclamă baronul.

Servitorul păru să nu audă, căci era bine dresat.

— Și pentru ce ? îl mai întrebă de Souvré.

— Chiar pentru dumneavoastră, domnule baron.

— Pentru mine ?

— Da !

Apoi, scoțînd din surtuc răvașul ce-i fusese încredințat, i-l dădu lui de Souvré.

Baronul îl luă, rupse pecetea și citi :

„Nu veni la Versailles și fugi, fugi cît poți de repede ; m-ai urmează să fii arestat“.

— Blostem ! mormonă el între dinți. Si-au pus planul în cap ! Văd cămerlănușul m-a lăsat înainte și a dus regelul, doctămintul ! Clotilde are dreptate, trebuie să fug ! Oare, însă, nu o voi face înainte de a mă răzbuna !

Apoi, cu glas tare, adăugă :

Ascultă, Fromont : o să-ți urmezi drumul spre Paris. Te vei duce de-a la pîntul crasa la mine și vei spune : „Să-mi dai de grabă, se răzîndu el, vei da asta lui Bincău, rîndașul meu... Uite, ține calul.“

Fromont prînsese capștrul și ținu calul baronului pînă cînd auzi la mîzgăli cîteva cuvinte :

„Vino diseară, la ora zece, dincolo de poarta Saint-Thomas, cu un cavaler și pregătește-te să mă ajuți. Adu-mi totodată sipetul cel mic din lemn de abanos care e la scrinul din dormitor, a cărui cheie îți va fi dată de purtătorul acestui răvaș“.

Semnă și-i dădu lui Fromont hîrtia, precum și două chei pe care le scosese din buzunarul pantalonului.

— Repede ! făcu el. Și nu pierde timpul ! Du toate rîndașului meu ! Hai, repede !

Valetul salută și porni în galop.

Rămas singur, baronul sătu o clipă pe gînduri.

— Mîine, murmură el într-un sfîrșit, mîine voi fi departe ! Au crezut ei ca-mi vor veni de hac !... Ei bine, voi suferi ! Da, vor suferi în ceea ce au mai scump ! A mea va fi frumoasa fată, chiar și moartă... A mea vei fi ! Nu am putut-o avea pe mama ta, pe frumoasa Inès ! Dar pe tine te voi ucide strîngîndu-te în brațe, te voi înăbuși cu sărutările mele ! Vei muri, da ! Dar vei muri plîngărită, dezonorată !

Temîndu-se ca nu cumva cavalerul d'Artagnan să se întoarcă din drum, prea josnicul gentilom, josnic și laș totodată, o luă pe o cărare de pădure și porni, la rîndu-i, spre Paris. Teama îl năpădea. Tot din teamă îl trimisese și pe Fromont acasă, în loc să se ducă să dea el însuși poruncile dorite. Pretutindeni în jur nu vedea decît ofițeri de poliție. De aceea cînd ajunse în dreptul celor dinții case din suburbia Parisului, dibui un han, intră, trimise calul la grajd și ceru o cameră, ; se strecură vienezeste, ceru să i se aducă cina și nu ieși, pe jos, decît după căderea nopții.

După înfiorătoarea scenă în care văzuse moartea de aproape, micuța Marie se trăsese într-un ungher și nu-și mai desprindea ochii de la Teresina, care o îngheța de groază.

Totuși, chipul acesteia nu mai era același. Din sălbatec ; din feroce cum fusese înainte, el devenise acum de o ne-mărginită bunătate.

Și ea privea copila Ghemuită în fața acesteia, aproape în genunchi, ea lăsa să-i scape, cînd și cînd, mereu același nume :

— Georges !... Georges !...

Înfîrîndu-și groaza pe care ființa aceasta, neîndoiel de smîntîită, i-o inspira, Marie își luă inima în dinți și o întrebă :

— De ce m-ai salvat, după ce mai întîi ai vrut să mă uci ?

Teresina nu răspunse de la bun început.

— Nu vrei să vorbești ? stăruî fata.

Era limpede că femeia cu mințile rătăcite căuta un răspuns ; își aduse minile spre fruntea pe care o strînse cu înfrigurare, iar glasul, tot mai dulce, îngîna :

— Georges !... Georges !...

— Îl cunoști, doamnă ?

— Da !... Da !... răspunse Teresina.

Nefericita nu-și dădea seama că numele acesta putea fi al altora. Pentru ea, Georges era *el*... copilul ei pe care îl revedea doar prin aburul unor amintiri.

— Îl iubești ? urmă Marie.

— O, izbucni Teresina, ridicîndu-se în picioare, sigur că-l iubesc... ! Dar dumneata ?

Marie își plecă fruntea.

— Și eu, murmură ea.

Cînd trăiești în preajma smintiiilor, îți pierzi adesea și tu mintea. Oare începuse copila să treacă sub înrurirea ei, de vreme ce răspundea la rîndu-i de parcă numele cavalerului ar fi fost singurul de acest fel pe lume ?

Deodată tresări.

Încovîndu-și trupul deșirat și schilav, nebuna îi luase mîna și și-o duse la buze.

— Nu te teme ! grăi ea cu glas înăbușit, căzîndu-i iarăși la picioare. Teresina veghează !

Ai tu zis că în clipa aceasta un scîlpăt de lumină străbătea mintea nefericitei.

— Vorbește-mi despre el ! se tîngui ea după cîteva clipe de tăcere.

Și, fără a mai aștepta răspuns :

— El se gîndește la ea, nu-i așa ?

Marie o privea fără să o înțeleagă.

Teresina continuă :

— La mama lui...

Apoi, cu glas tărăgănat, plin de o nemăsurată tristețe :

— Eu sînt... mama lui !... Eu... Teresina !

Marie își înălță ochii spre cer ; în ochii aceia tremurau lacrimi.

Înțelegînd că nu avea de tras vreo nădejde din partea smintitei, care, fără îndoială, era și ea întemnițată, se afundă în tăcere.

Bătrîna scotea însă din cînd în cînd cîte un cuvînt, mai mult frînturi... Iar vorbirea ei, numai pentru sine parcă,

avea în ea ceva dureros, jalnic, ceva care încrîncena inima copilei.

Noaptea se lăsa încet. În sălașul cel mizer, bezna se adîncea.

— Dumnezeu, murmură Marie, ajunsă la capătul puterilor și al resemnării. Fă să nu mai am a trăi o noapte ca cea de ieri... O, nu, mai bine lovește-mă cu moartea !

— Să mori ! o îngînă Teresina, pe care acum sărmana copilă nici nu o mai zărea. Nu, nu... Trebuie să trăiești, să trăiești pentru Georges !... Georges !...

Abia se stinsese glasul ei, că de jos se auzi zgomot de pași. Marie se sprijini de perete, clăunătoare, pierdută aproape. Teresina se ridică încă cu priviri scînteietoare. Și, de parcă ar fi fost înzestrată cu un al doilea văz, murmură :

— Este el ! Se întoarce !

Degetele ei pocniră sec, în timp ce își frîngea mîinile adăugînd :

— Vreau să-l sugrum !

Peste puțin, treptele de lemn ale scării trosniră.

Inima Mariei bătea să-i spargă pieptul.

Ușa se deschise.

O subțirică fișie de lumină, izvodită de lanternă pe care o ținea Laurent, lumină slab încăperea.

Baronul venea și el.

— Tu ieși afară ! porunci el dintr-odată bătrînei.

Nebuna nu se clinti însă.

— Ai auzit ?

— Da !

— Atunci pleacă !

— Nu !

— La dracu !...

— Tăceți ! îi șopti Laurent la ureche. Apoi, după ce puse jos lanternă : vă descotorosesc eu de femeia asta.

Atunci, zîmbitor, cu glas mîeros, ațintindu-și privirea asupra Teresinei, rosti de două ori numele lui Georges ; în același timp mergea de-a-ndarătcea spre ușă. Ochii smintitei îi căutară pe ai lui.

— Uite-l acolo, continuă valetul, văzînd că și el se dovedea bun. Este colo... jos !

Și, tot dîndu-se înapoi, continua să strige :

— Georges !... Georges !

La început, nebuna înaintă puțin. Iar Laurent, rostind mai departe numele acela magic care, după cum bine bagase el de seamă, avea o atît de mare înîmînire asupra nenorocitei, continua să se dea înapoi.

Teresina îl urma, fără să-și dea seama, fermecată, vrăjită împotriva victorii sale, de numele acesta ce-i izbea auzul. La fiecare pas de-al lui Laurent, ea făcea unul înainte. De cum trecu pragul, baronul închise ușa brusc și cu atîta putere, încît lemnul ei putregăit se îndoi aproape, răspîndind nori de praf ; pe dată se făcu auzit și zgometul zăvorului tras pe dinafară.

Victima și călăul se aflau față în față. O tăcere de cîteva minute, timp în care treptele gemură sub greutatea trupurilor lui Laurent și al Teresinei ; iar glasul lui Laurent se stîngea treptat, fără să înceteze întruna :

— Georges !... Georges !

Ghemuită în colțul ei, Marie tremura ca varga.

— Nu te teme, copila mea ! rosti de Souvré, mlădiindu-și glasul și înaintînd spre față.

Nemuritorul se gîndise să folosească mai întîi blîndelea : „Poate că, își spusese el într-o pornire de trufie, voi debînda cu vorba dulce ceea ce vroiam să am prin forță.

Deci auzindu-i glasul, Marie cîștigase noi puteri.

— Ați venit pentru a-mi înapoia libertatea, părinții ? întrebă ea.

— Din păcate, copila mea, asta nu depinde de mine ! Dar în acceptarea înapoierii acestei dînte, să stăm pe cuvînt de vorba :

Fata îl privi disprețuitor :

— Mai mult nu am ce-ți spune, domnule !

— Dumneata se prea poate, dar eu...

Și bărbatul mai făcu un pas.

Luceînd pe lingă perete, copila se depărtă strigînd :

— Nu te apropia de mine !

De Souvré rămase neclintit, pironit locului.

— Oare ce mă oprește ? gîndi el, mirat de prea puțină îndrîzneală.

Și, pentru că totmai luase o hotărîre, își spuse :

— Aș, la urma urmei nu-i decît o femeie ! Apoi, înălțînd capul, urmă cu glas tare :

— Ascultă, Marie...

Chipul palid al fetei se împurpură pe loc.

— Sînt fiica domnului conte d'Ablincourt ! i-o întoarse ea cu semeție. Și te rog, îți poruncesc să ai față de mine cuviința pe care sînt în drept să ți-o cer.

— Ia te uită, ia te uită ! făcu de Souvré, pregătindu-și tonul zeflemitor. Răzvrătire ?

— Nu, domnule, biigui sărmana fată, împreunîndu-și minile. Nu, te înșeli dacă îți închipui că vorbele mele cuprind răzvrătire !... Nu mă ridic împotriva nimănui !... Nici măcar nu mă phag !... Ci rog !... Implor !... Sînt doar o copila !... Nu te-am jignut cu nimic... Gîtesc lîndu-mi teamă ! Nu trebuie să-mi faci nici un fel de rău, nu-i așa ? Uite, vezi, îmi pare tare rău că m-am îndoit de dumneata și îți cer iertare. Dar rogu-te mult, du-mă înapoi lîngă cei ce-mi sînt dragi.

— Ți-am spus, domnișoară, că nu-mi stă în putință !

— Nu-ți stă în putință... dumitale ?

— Nu pe mine trebuie să mă învinuiești !

— Nu pe dumneata ? Atunci pe cine ?

— Pe tatăl dumitale !

— Pe tata ?

— Te părăsește !

Dar, căpătînd curaj, copila îi răspunse :

— Îl insultîți pe contele d'Ablincourt, domnule, și spui minciuni !

— Insult pe cine îmi place : bombăni el, pierzîndu-și răbdarea. Haide, gînce cu atîta verbărie goală ! Ești în minile mele ! Îmi aparții !

— Îți aparțin ? Atunci, adăugă ea cu nevinovăție, mă vei ucide ?

— Să te ucid ? Nicidecum ! Răspunse netrebnicul. Oare cine ar ucide o fată frumoasă ca dumneata !

— Nu înțeleg ..

— E rîndul meu să-ți cer iertare, domnișoară, pentru pornirea de minie avută mai înainte... Am greșit !... Vorbești de moarte... dumneata !... La vîrsta pe care o ai ?...

Haida-de, copilă, alungă asemenea urite gânduri ! Dim-potrivă vei trăi ! Vei trăi !

Din nou Marie începu să nădăjduiască... O clipă, vorbele celui om josnic o amăgiseră.

— O, ştiam eu că lacrimile mele te vor înduioşa, rosti ea. Vrei doar să mă sperii, nu-i aşa ?

— Desigur, copila mea, desigur. Vino mai aproape !

— Mai aproape ? Pentru ce ?

— Ți-e teamă cumva ?

— O nu, făcu ea cu glas curat, plecînd de lîngă perete şi apropiindu-se.

— Să fie într-un ceas bun ! strigă baronul, năpustindu-se asupra fetei. Cuprinzînd-o de mijloc, îi căuta buzele, spre a i le pîngări cu sărutările sale.

Dar, desprinzîndu-se brusc din îmbrăţişare, Marie scoase un ţipăt cumplit. Țipătul avu un fel de ceou dublu : unul venind dîndărătul uşii, mult asemănător risului lui Laurent care, după ce o zăvorîse pe bătrînă, urcase la postul său de observaţie ; al doilea ţîşnise de jos şi nu era altceva decît un răcnet al Teresinei.

— Ce te-a apucat ? făcu uluit baronul, şovăind înainte de a reîncepe.

— Eşti un ticălos ! strigă Marie al cărei trup ca lujerul părea să se fi înălţat.

— La naiba ! Ia te uită la neroada asta !...

Dar ea îi curmă vorba :

— Doar tatălui îi este îngăduit să-şi îmbrăţişeze copilul ! Iar dumneata nu eşti tatăl meu. Nu, nu eşti, mulţumesc cerului !

— Bagă de seamă ! lătră de Souvré, nemaiputîndu-se stăpîni.

— Ți-am spus doar că nu-mi mai este teamă ! urmă Marie, cu capul sus, cu privirea liniştită. Priveşte-mă !... Tremur oare ?... Îmi jertfesc viaţa, dar numai pe a mea !... O, spune-mi, te-ai aşteptat oare la atîta împotrivire din partea unei fete ?... Fecioara nu mai există !... Copila a făcut loc femeii ! O clipă doar a fost de ajuns, pentru ca minunea să se săvîrşească. Iar femeia este mai puternică decît bărbatul, cînd bărbatul acesta este un laş ! Prin urmare, dă-te la o parte, să pot trece !

Era minunată în cutezanţa ei. Şi de o mie de ori mai frumoasă ca înainte !

De Souvré îşi încrucişă braţele, muşcîndu-şi buzele pînă la sînge, şi bolborosi :

— Îţi cam pierzi capul, pe cîntea mea !

— La o parte !... La o parte cînd îţi spun ! fi porunci ea cu glas pătrunzător, năpustindu-se asupra lui şi smulgîndu-i de la brîu jungherul.

Apoi, ridicînd braţul :

— Fă-mi loc ; de nu, te omor !

— Nu te juca cu așa ceva, frumoaso ! făcu de Souvré, îmboldit de o teamă şi chinîndu-i degetele spre a-i smulge arma pe care o aruncă jos... E primejdios.

— De vreme ce nu am destulă putere să mă apăr, gemu copila ai cărei ochi se aburiseră de neputinţoasa-i minie, voi striga !

— Strigă ! o luă peste picior baronul. Tot degeaba ! Nu ți se va răspunde !... Dealtfel, aici nu intră nimeni... Am avut ea grijă... Haide, frumoasa mea, am pierdut prea multă vreme cu vorbe goale şi cu zadarnice împotriviri !

— Dumnezeule ! se căina Marie. Doar în tine mai am nădejde... Mă vei lăsa în ghearele acestui om ?

— Cam multă vreme irosită în rugi ! o zori nemernicul. Şi apoi, cel pe care îl implori nu are, la rîndu-i, o cheie.

Şi tot făcînd haz de scîrbavnică-i glumă, baronul folosi clipa de deznădejde a victimei, pentru a se tîrî pînă la ea şi a o apuca de poala rochiei sale albe, de bal. Pe dată însă, degetele i se descleştară ; se dădu înapoi spernat şi îşi încordă auzul, în timp ce Marie scoase un al doilea strigăt, la fel de sfîşietor.

În încăperea de jos se pornise un război înfiorător. Ai fi zis că cineva patrunsese cu de-a sila, că uşa sârise tîndări.

Cu vreo o oră înainte ca cele de mai sus să se petreacă, o barcă luneca în josul Senei.

Plecată de la podul Barbier, numit mai tîrziu Pont-Royal, ambarcaţiunea aceasta, un soi de luntrişoară, adîpostea şapte inşi, printre care se număra şi cel ce vislea,

prionul nostru Gérard. Mai este oare nevoie să-i numim și pe ceilalți care îl însoțeau ? Am și bănuț în ei pe contele d'Abincourt, pe soția sa Inès, pe cavalerul Georges, pe marchizul Castel de Rios și pe cei doi nedespărțiți, cei doi așa ziiți tați ai Mariiei, Folavril, conte de Afrivol, și Malvenu, marchiz de Bellevenue.

Inès ținuse cu tot dinadinsul să facă parte din expediție, dar într-adevăr totul avea aerul unei expediții.

Colorul era negru, sinistru, înfricoșător.

Visitele, spintecind apa, stârneau un zgomot în stare să-i înspăiminte până și pe cei mai vajnici.

Nimeni nu rostea nici un cuvânt, căci fiecare era stăpinit de mul și același gând : să salveze o fată, o copilă încă !

În anumite împrejurări, în care tăcerea însăși pare sonoră pentru auzul neînvățat cu larma, până și cel mai slab sunet se azeamănă cu o notă discordantă. Și intrucit cu toții se aflau într-o stare de spirit aproape aldoma cu cea descrisă mai sus, și unii și alții fură brusc smulși din gânduri, simțind cum un fior le străbate ființa, când următoarele puține cuvinte, rostite dealtfel cu glas scăzut, fură slobozite de buzele lui Gérard :

— Ne apropiem !

Într-adevăr, după încă doar câteva lovituri de vîslă, înțreacă înaintă de-a lungul insuliței, ieșind drept în fața celei părți a „Casei Cardinalului“, care avea o fereastră spre apă. În chiar clipa aceea, larma unor glasuri îi făcu să se înalțe capetele.

— Marie se află acolo ! zise Georges, arătînd spre fereastra de sus.

Și, înainte ca cineva să-l fi putut opri, sări pînă la piciorul zidului.

— Ce vrei să faci ? întrebă contele René cu glas stăpînit.

Georges răspunse pe același ton :

— Să pătrund în sala de jos, căci se prea poate ca nemernicii să se fi încuiat ; încerc să ajung pînă la scumpa noastră Marie.

— Lua-m-ar naiba, are dreptate cavalerul ! hotărî Folavril.

Desigur, încuviințară la rîndul lor Malvenu și marchizul de Rios.

— Grăbiți-vă, din suflet vă rog ! îi implora Inès.

— Ocolește insulița și strecoară-te cît mai aproape de usă, porunci d'Abincourt, vorbind lui Gérard.

Omul se supuse.

Cînd ajunseră, coborîră cu toții, în afară de Gérard, rămas să păzească luntrea.

Apoi, instinctiv, ca și cum același glas lăuntric le-ar fi dat o poruncă, se năpustiră spre usă ; adine măcinată de timp și umezeală, ușa aceea nîci nu ar fi avut nevoie de o izbitoră atît de puternică spre a ieși din țîșini și a se fărîma în bucățele.

La rîndul lui, Georges, ajutat de asperitățile zidului în descompunere și el, de golurile și crăpăturile peretelui, de bunele rețete în afară, se cătară cu înțelegerea unei șopile, mai încet poate, dar la fel de sigur.

Iar dacă Folavril și Malvenu l-ar fi putut vedea, una și aceeași amintire le-ar fi venit în minte, înfățișîndu-le pe tinărul cavaler tot într-o noapte întunecată ca aceea, coborînd pe zidul acoperit cu viță al hanului lui Planchet, spre a veni în ajutorul contelei d'Abincourt pe cale de a fi ucis.

În camera de sus a „Casei Cardinalului“, zgomotul ușii doborîte îl oprise pe Raou, de Souvré în timp ce tocmai se pregătca să o tragă spre sine pe Marie sfîrșită de puteri, pentru a o necînsti.

— Ce se întîmplă oare ? bîgîi el, alb la față ca varul.

Pași mulți urcau scara, și în aceeași clipă, dincolo de usă un strigăt de om înspăimîntat părea să dea răspuns întrebării pe care și-o puneia de Souvré.

— Ajutor ! țipă, cu glas aproape sugrumat, Laurent.

Ei sînt ! răcni, spumegînd de minie, baronul.

Ridicînd pumnalul căzut, el se năpusti asupra Mariiei, hotărît să-i străpungă inima. Din fericire, era prea tîrziu. Și cea de a doua usă fu biruită ; abia de avu timp ticălosul să-și vadă servitorul lungit de-a curmezișul ultimelor liepte, cu chipul vinăt, cu limba spinzurîndă. Luat pe la spate în timp ce sta la pîndă, Laurent fusese sugrumat de

nebună. Brațul înarmat al baronului de Souvré fu pe dată strîns în menghinea mîinii stîngi a Teresinei care, cu dreapta, își întîcea degetele osoase în gîtlejul nemernicului gentilom.

— Vreau să te strîng de gît, să te strîng de gît ! repeta ea cu glasul ei gutural.

Raoul de Souvré era vînjos, iar teama îi înzecea puterile. Se lupta din răputeri cu nenorocita asupra căreia durerea părea să nu aibă putere și care rîdea mocrnit. Făcînd un salt uriaș înapoi, salt care lăsă fișii de piele sîngerîndă atîrnate de unghiile nebunei, baronul izbuti să-i scape din strînsoare și să se năpustească din nou asupra Mariei. Sărmana copilă se trase în colțul ei, strigînd ca într-o supremă rugă numele lui Georges.

Fereastra se deschise brusc ; în chenarul ei apărură cavalerul, cu spada în mînă.

— Iată-mă ! spuse el, sărînd în încăpere.

— D'Artagnan ! scriși de Souvré, pămîntiu de groază. Știa că nu are a nădăjdui iertare din partea temutului tînăr.

Dar nici nu-și încheiase bine vorba, că un strigăt aproape neomenesc zgudui dărăpănătura. Strigătul era însoțit, pentru a doua oară, de numele lui d'Artagnan, rostit de către Teresina care își înfipse iarăși degetele în gîtul baronului. Nemernicul se răsucise, astfel că acum se sprijinea de fereastră. Horcîind, cu răsufierea întretăiată, smulse de la brîu pistolul și trase în pieptul nebunei. Gîtlejul Teresinei slobozi un vaiet nedeslușit, cu toate că degetele i se mai strîngeau — dacă așa ceva mai era cu putință — în jurul gîtului învințit al ucigașului. Atunci, îmbrîncind-o cu o putere nemaipomenită, ea îl făcu să-și piardă echilibrul și să se prăbușească în gol. Apoi, clătînătoare, se potolci. Georges o prîmi în brațele sale. La lumina pîlpîitoare a felinarului o recunoscu.

— Mamă ! gemu el.

Total se petrecuse aproape în același timp și într-atît de repede, că doar cîteva clipe fuseseră de-ajuns. Apoi, contele, Folavril, Malvenu, marchizul și Inès năvăliră în cameră, trecînd peste trupul lui Laurent.

Marie își pierduse cunoștința. Palidă, despletită. Inès se zburcîia în preajma ei. Deodată ea se ridică, cu chipul străluminat de fericire și, aruncîndu-se în brațele contelui, sărmana mamă strigă :

— Domnul fie binecuvîntat, René ! Trăiește !... Trăiește !

XII

BALET LA REGE

Pe contele de La Fère și pe cavalerul de Herblay i-am lăsat la Versailles. După plecarea tînărului d'Artagnan, ziua îi se scurse în neliniști de moarte, nu alît pentru cavaler, a cărui fire păstra în orice împrejurare un anume sfînt egoism, cît mai ales pentru contele, bîntuit de funeste presimțiri. Nu se temea doar pentru Georges, fiul adoptiv, vie amintire a prieteniei sale celei mai mari, ci și pentru acea frumoasă și neprihănită fată pe care o și îndrăgea de parcă ar fi fost copila lui. De orice s-ar fi putut teme în momentele acelea de groază în care un ticălos se făcuse stăpîn pe atîtea vieți dragi.

Iar el, Athos, nu putea face nimic... Nimic !

Unde rămăseseră timpurile în care, nesfătuiindu-se decît cu prietenii săi, mai toldeau de aceeași parere cu ei, socotîndu-l a fi înțelepciunea însăși, preschimba în faptă cele mai neînsemnate gînduri, fără să-i pese de ce o să se întîmple mai departe ?

Dar pe vremea aceea, vai, era tînăr și puternic mușchetarul acesta curajos și nici o putere din lume nu l-ar fi putut opri ori de cîte ori, înarmat cu netemătoarea-i bravură, cu adîncu-i dispreț față de moarte, se avînta

într-o apărare a cine știe cărei cauze ce i se părea dreaptă și vrednică a fi luată în seamă.

Astăzi nu mai era însă același om. Pe a... mulor îi imputase puterea care odinioară fusese de... unei frății neînfricate și de care în... am... Firește, era și acum un spirit rece și... : brava... curajul, înnăscute, nu-i slăbiseră; dar nu... de a acționa nu mai erau aceleași, slabe în... Na mai putea fi stăpîn pe acel avînt tîneresc, pe... în ale bărbăției și care, cîndva, ar fi putut răsturna împărații. Atunci trăia singur; ba mai mult, iubirea pe care o nutrise pentru o creatură hidoasă îi p... bătuse mîna într-un pumn de cenușă, făcînd din el aproape un mizantrop, scribit de societatea sexului frumos, mai aplecat spre băutură în care căuta uitarea și punîndu-și oricînd, și cu trufaș dispreț, viața în joc.

Acum lucrurile se mai schimbaseră; se logase mult de Georges, îl socotea ca pe un fiu al său, avea prin urmare prețioase datorințe.

Aramis, simțînd la rîndu-i cum îi renaște în suflet războinica înviorare, scrișea de furie. El... în încă trece la fapte, era ca scos din mîni. Cî... rusea firul vieții acestui cucernic purtător de spadă: intrarea sa la minăstirea din Nancy nu fusese urmată de o hirotonisie imediată, căci d'Antagnan îi ceruse să ajun într-o chestiune gîngășă și primejdioasă; a... că din nou pusese mîna pe spadă. Și apoi, de cîte ori se repetase oare istoria? Nu am ști spune; sigur este însă că, în pofida părului sur care îi împedoea fruntea, în pofida hainei ce o purta, se simțea înalt, mai mult ca în... poate, de chemarea din tinerețe. Măturarea a nu îi fost diplomat și mușchetar decît așa, pe neputșă masă.

Și el, și contele de La Fère rătăceau, suflete mîhnite, prin întinsele și minunatele grădini ale castelului regal, așteptînd cu neliniște ceasul hotărît de doamna de Maintenon. Multă vreme trecuse de cînd buzele lor nu mai rostiseră nici un cuvînt.

Cavalerul de Fleury rupse deodată dureroasa tăcere; conținîndu-și umbratul domel și monșonul, îl privi pe conte și spuse:

— A fost o vreme, Athos, în care nu am fi îndurat chinurile prin care trecem de cîteva ceasuri încoace!... Nici regele, nici toate curtezanele lui nu ne-ar fi putut ține aici!

— Ce vrei să spui, cavalerie?

— Ei, la naiba, prietene dragă, s-a zis cu cavalerul din mine!... A rămas în locul lui mușchetarul, dacă e vorba să venim în ajutorul unor năpăstuiți!... Athos, adăugă el cu o energie îndrăcită, am impresia că sînt or de douăzeci de ani, ertea-îmă Domnul. Zi-mi Aramis și cheamă-mă să te urmez!

— Unde?

— Ei asta-i! La Paris! De vreme ce doar acolo prezența noastră poate fi de vreun folos!

— Am făgăduit că vom aștepta! se împotrivi moale Athos, deloc mai vorbăreț ca odinioară.

Se vedea limpede că și lui, ca și prietenului său îi era cam silă că trebuie să asculte de o femeie.

— Să așteptăm!... Să așteptăm!... se arătă Aramis înclădat. Și ce se întîmplă între timp cu cei pe care ne-am jurat că-i vom ocroti, apăra?

— Oare ce am putea face, chiar de ne-am hotărî să plecăm?

— Să încercăm, lăsîndu-ne în voia norocului care nu o dată ne-a întins mîna, să pătrundem înfiorătoarea taină.

— Și am pierde atunci puțină încredere de care ne bucurăm la curte! Nu, nu asta avem de făcut, cel puțin în clipa de față, crede-mă, Aramis. Să-l cîștigăm înții pe rege, pe urmă vom trece și la fapte!... Mai este însă ceva care mă înfrîncează, mă face să stau pe loc... Să știți că tot mai aștept venirea celui ticalos... O, ce bucurie să pot răzbuna pe toți cei pe care cu atîta cruzime i-a făcut să sufere!

— Nu va veni, zise Aramis.

— Poate că totuși... nădăjdui Athos.

Și din nou începură să se plimbe în tăcere.

Odată cu lăsarea nopții temerile celor doi prieteni sporiră. Oare ce avea să se mai întîmple? Ce avea să hotărască regele? Dar doamna de Maintenon? Erau toate acestea întrebări pe care și le puneau în gînd, dar la care nu aflau răspuns.

Grădinile se umplură de lumini ca prin farmec. Viața; o clipă doar oprită în somptuosul palat, se punea și mai vijehoasă. Curînd se alcătui o procesiune lungă de seniori și de doamne din lumea mare; înveșmîntați cu toții în haine strălucitoare ori de ceremonie, se duceau la baletul ce se reprezenta la palat.

Înainte de începerea spectacolului, curtea se împărți — parte pe covoarele de iarbă, parte prin boschete, parte în frumoasele gondole ce brăzdau în sus și în jos canalul cel mare din parc, ale cărui ape molcome oglindeau atît bogăția de lumini, cît și fermecătoarele toalete ale doamnelor. Și pretutindeni muzică; era într-adevăr un tărîm al încîntării.

La ora nouă, toată lumea trecu în galeria mare, concepută după o idee a marelui Le Brun. La vremea aceea, deși decorațiile din sculptură și pictură nu erau încă gata, galeria aceasta însemna pentru rege unul din locurile sale cele mai îndrăgite. Lungă de 220 de picioare și largă de 32, se putea primi în ea — după cum și astăzi ar mai fi ou puțină — lume foarte multă. Șaptesprezece ferestre boltite, ce dădeau spre grădină, luminau încăperea. Ele corespundeau aceluiași număr de arcade, pline pe atunci de oglinzi. Arhitectura ei este de asemenea opera lui Le Brun; pînă și motivele lemnăriei și ale închizătorilor aparțin marelui artist. Cei patruzeci și opt de pilaștri de marmură, dispuși în spațiile dintre arcade, sînt de o alcătuire mai heteroclită; în capitелurile lor își găsesc loc, cocoși, discuri solare, crini; atît capitелurile, cît și baza, lor sînt aurite.

În această galerie, transformată în sală de spectacol, aveau loc distracțiile de tot soiul oferite regelui.

Mulținea se năpusti în vasta sală, al cărei parchet primi dezmiardarea mătăsii a trei sute de rochii.

Toată lumea se așeză; regele avea la stînga sa, cu o treaptă mai jos însă, pe doamna de Maintenon. Prezența ei fu socotită drept o întîmplare neobișnuită. Într-adevăr, marchiza vădea un dăspreț adînc față de toate plăcerile mondene.

Spre a nu se abate de la obiceiurile sale și în pofida aerului de mare severitate pe care prezența unchiului său

o dădea locului, alțea sa regală Filip de Orléans își făcu intrarea, înconjurat de un roi de tinere și ispititoare femei, printre care se număra și frumoasa Clotilde de Marville; ea atrăgea luarea aminte nu numai prin strălucitoarea ei îmbrăcăminte, ci și printr-o ciudată paloare ce i se răspîndise pe chipul îndeobște trandafiriu.

În timp ce pătrundea în galerie și fără vreo pricină anume, un tremur ușor păru să tulbure vaporosă făptură. Cu mare anevoință, făcînd eforturi uriașe, ea ajunse la jilțul cuvenit ei, pe care mai degrabă căzu decît se așeză.

După ce îl salută pe rege, ducele Filip i se așeză la dreapta, înconjurat de numeroși prinți și prințese care alcătuiau alaiul marelui monarh.

Cînd spectacolul de balet se încheie, Ludovic al XIV-lea se ridică și își oferî mîna doamnei de Maintenon; prinții, prințesele, seniorii și nobilele doamne îl imitară, și toți oamenii aceștia se apucară să danseze, asemenea unor burghezi de rînd.

Istoria a înscris, dealtfel, în filele ei, puțin obișnuita deprindere a regelui-soare care, pînă la aproape cincizeci de ani, s-a păstrat unul dintre cei mai chipeși dansatori dintre suveranii Europei.

După plecarea baletului, regele și doamna de Maintenon își reluară locurile, spre a primi salutul curtenilor. Cu toții, după rang, trecură prin fața maiestăților lor — căci doamna de Maintenon era cu adevărat regină — și își făcură cuvenita plecăciune.

Cei din urmă fură contele de La Fère și cavalerul de Herblay.

După ce salutară, contele rosti, cu glas gîtuit, cuvintele:

— Sire, dreptate!

— Dreptate? făcu, uluit, Ludovic al XIV-lea.

Contele se pregătea să răspundă; dar doamna de Maintenon nu-i lăsă timpul.

— Împotriva unui ins, zise ea, care ar trebui să fie de față și a cărui lipsă arată că este într-adevăr vinovat.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă regele tot mai mirat. Despre ce vinovat îmi vorbești, doamnă?

— Despre baronul de Souvré, sire.

La cuvintele acestea, o liniște de gheață se lăsă peste adunare, peste toți cei care pînă atunci riseră, sporo-

văiseră pe după evantaie ori în umbra pălărilor. Aproape totu aflaseră cele petrecute la casa președintelui Lambert de Thorigny.

Regele își roti privirile în jur. Văzu chipurile acelea triste, aproape descumpănite.

— Ia te uită, ia te uită ! rosti el nici tare, nici încet. Treaba se cuvine a fi lămurită.

Apoi, către marchiză :

— Vorbește, doamnă. Ce se întâmplă ?

— Sire, răspuse doamna de Maintenon, scormonind încă o dată cu privirea prin mulțime... O întâmplare dintre cele mai dureroase era cit pe ce să primejduiască securitatea tronului ; de nu ar fi fost curajul și prezența de spirit a unuia dintre cei mai devotați gentilomi ai mării tale, pe care îmi pare rău că nu-l văd aici, s-ar fi atentat la regeasca-ți persoană.

Iar după dumneata, doamnă, baronul de Souvré ar fi cel vinovat ?

— Da, sire !

Regele păru să cugete, apoi întrebă :

— Nu-i vorba de un gentilom pe care chiar dumneata mi l-ai prezentat ?

— Ba da, sire !... Dar pe atunci îl credeam întru totul credincios maiestății voastre.

— Mda. Iată ceva foarte ciudat.

După aceea, cu glas tare, Ludovic își luă rămas bun de la cei de față, rostind cuvintele :

— Domnilor, serbarea s-a sfârșit !... Sinteți liberi !... Domnul să vă aibă în pază !

Și, fără să-i mai pese de lumea care se scurgea încet, se îndreptă. Cobori de pe estrada pe care se afla jilțul său și spuse contelui de La Fère, a cărui chemare la dreptate tulburase atât de mult sfârșitul serbării :

— Fii bun și urmează-mă, domnule conte... Și dumneata, domnule ambasador, mai spuse el adresându-se cavalerului de Herblay.

Atunci, cu un gest într-adevăr regesc, oferindu-i marchizei mîna, adăugă curtenitor :

Întovărășește-ne, doamnă ! Iar de-acî înainte, fii binecuvîntată pentru grija ce mi-o porți.

Fără de Orléans se mai afla de față ; el făcu un pas înaintea regelui.

Nu ți-am spus să vii, domnule... îi reteză regele avîntul

— Sire se grăbi să răspundă ducele, făcînd o plecăcune respectuoasă, aflîndu-mă înprinsat de-a dreptul în sarea care vă supără acum, aș putea, de încuvîntează modestatea sa, să aduc cîteva lămuriri. Nu vor fi lipsite de temei și mă vor dezvinovăți, sper.

— Va să zică așa ! făcu regele încruntîndu-se. Și dumneata ești vîrit în asta... îndrept ? Atunci, vino cu noi, domnule.

Și trecu în apartamentele sale, dînd mîna doamnei de Maintenon.

Nobilul și strălucitorul alai se scurgea încet, comentînd în șoaptă întâmplarea. Ochii tuturor se îndreptau, fără să se desprindă de la asupria marchizei de Murville. Aceasta, mai albă decît o mîncă, se sprijinea de unul dintre pilaștrii galeriei. Bătrînul marchiz, soțul ei, îi veni alături.

— Ce ți se întâmplă, doamnă ? întrebă el.

— Nimic ! răspuse ea pe un ton oarecum răstit.

— Văd și eu ceva așa ?

— Da.

— Ce te înșală ?

— Nu, doamnă ! Mă duc singură.

Marchizul se supuse și se grăbi să dea niște porunci oamenilor lui spre a i se aduce caleașca în fața scărilor din curtea de onoare.

Curtenitor bărbat bătrînul acesta. Ca soț dovedea însă o clarvedere tare împuținată.

De îndată ce marchizul se depărtă, gura frumoasei Clotilde se strînsese într-o strîmbătură hidoasă, în timp ce își murmură :

— Ah, este pierdut ! Le arăt eu lor !

Trecîndu-și brațul, fără a-și da chiar deloc seama, pe sub cel al unui gentilom, uiaut foarte tare, pesemne, de asemenea luare în stăpînire, marchiza se îndreptă spre caleașcă.

Cînd regele ajunsese în cabinetul său, întrebă acru :

— Ce lămuriri mi se pot aduce la toate astea ?

Doamna de Maintenon se hotări să răspundă ea :

— Sire, a fost descoperită o conspirație, din fericire zădărnicită de către unul dintre supuși cei mai credincioși.

— O conspirație ?

— Da, sire ! întâri ducele de Orléans. Fără știrea mea, un gentilom trădător, slujindu-se de numele meu, căuta să atragă nobilimea și să o într-armeze împotriva maiestății voastre.

— Împotriva mea ? întrebă Ludovic, frământînd incu-dat măciulia de aur a sceptrului.

— Într-adevăr, astfel stau lucrurile, sire ! rostiră într-un glas contele și cavalerul.

— Și ce-i cu baronul de Souvré despre care mi-ați pomenit mai adineauri ?

— El este trădătorul.

— Cine a zădărnicit complotul ?

— Cavalerul d'Artagnan !

— D'Artagnan ? repetă regele.

Apoi, după o clipă de gîndire, adresîndu-se contelui :

Nu cumva este fiul unuia dintre vechii noștri mușchetari și nu ne este cumva înrudit ?

Fără voie, contele de La Fère înălță capul și răspunse intrucîtva mișcat :

— Adevărat grății, sire ; este fiul celui mai bun tovarăș al meu de arme, mort în serviciul maiestății voastre. Și tot cu încuviințarea voastră, maiestate, l-am înfiat.

— Da, da ! Îmi amintesc... Iar conspirația avea drept țintă ?

— De a mă așeza, împotriva voinței mele, pe tronul Franței ! răspunse la rîndul său ducele de Orléans.

Ludovic al XIV-lea își privi nepotul, apăsînd pe cuvintele :

— Împotriva voinței tale ?

— Sire, nu am aflat de această jalnică uneltire decît astăzi. Jur pe Dumnezeu și pe cuvîntul meu de gentilom !

Regele o privi pe doamna de Maintenon.

— Alteța sa grăiește adevărul, sire, întări marchiza, răspunzînd întrebării mute din privirea regescului ei soț.

— Nu punem la îndoială cuvîntul dumitale, duce, urmă monarhul, mutîndu-și privirile asupra tînărului prinț de

sînge, față de cineva căruia ultima întrebare părăuse a exprima îndoială. Și te socotesc și mai departe drept unul dintre prea devotații mei supuși.

Apoi, după cîteva clipe de tăcere și adresîndu-se cu precădere contelui, întrebă :

— Ce a făcut cavalerul d'Artagnan ?

— În fața tuturor, răspunse contele de La Fère, căci aceasta s-a petrecut în plină serbare, el a provocat și nu-mi trădător pe cel ce se ferea ca un laș de cinstita-i spadă !

— Un gentilom ! se miră regele. Cum poate un gentilom să dea astfel înapoi ? Este nedemn ! Cu toate că, sublinie el, decretul nostru interzice duelul... dar există situații ca acestea, în care a le călca nu înseamnă a greși !... Ai putea să ne spui, domnule, unde se dădea serbarea aceea de care ai pomenit ?

— La casa președintelui Lambert de Thorigny.

— Unul dintre conjurați, pesemne ?

— Nu, sire !... El nu este vinovat.

Generosul răspuns era cu adevărat demn de bunul Athos.

— Cu atît mai bine ! gîndi cu glas tare regele. Ne-ar fi fost greu să-l pedepsim cu asprime, cu toate că de multă vreme se arată cam supărat pe noi, fără să știm măcar din ce pricină... Iar baronul ?

— Vai, sire ! După jосnica-i faptă, el a mai săvîrșit una și mai murdară, care mă afundă în cea mai cumplită deznădejde.

Ludovic al XIV-lea înălță capul.

— Vreau să știu totul, domnule, spuse el cu glas pătrunzător. Iar de va voi Domnul, se va face dreptate ! Vorbește !

— Sire, urmă contele, omul acesta, ticălosul, lașul acesta, nu s-a dat în lături, spre a-și recăpăta dovada trădării ce-i fusese smulsă, să pună uciagași în calea celui care se făcuse stăpin pe ea.

— În calea cavalerului d'Artagnan ?

— Nu, sire.

— Cum, a unui alt gentilom ?

— A altuia ! Și încă tare nefericit. O dizgrație ne-meritată l-a ținut departe de Franța vreme de ani mulți.

Monarhul își încrunță sprincelele olimpice : în ce îl privea, nu putea exista dizgrație nemeritată.

— Despre cine vorbești, domnule ? întrebă el cu trufie.

— Despre contele d'Ablincourt, sire.

Regele se sumeți.

— Alt trădător ! făcu el.

— Trădător ! O, nu, maiestate, nu vă fie cu supărare. Este o victimă !

— Domnule !

— O victimă ! repotă fostul mușchetar, fără ca glasul să-i tremure cituși de puțin.

Louis își împlință privirile în ale sale ; apoi, mai blind :

— La urma urmei, murmură el ca pentru sine, s-ar prea putea ; nu am avut niciodată dovada trădării sale, iar domnul marchiz de Louvois nu ne spunea totul.

— Contele d'Ablincourt a fost întotdeauna credincios regelui său ! Mă fac chezaș pentru el ! Nu a trădat niciodată ! urmă Athos.

— Dar bine, domnule, cum de proscrisul se află amestecat în toată istoria aceasta pe care prea bine nu ne-o putem explica ?

— Maiestatea sa va înțelege... Contele d'Ablincourt, reîntors în taină la Paris, a fost condus de cineva, noaptea trecută, la serbarea președintelui de Thorigny.

— Ce căuta acolo ? Să-mi sfideze autoritatea ?

— Vroia pur și simplu să se răzbune !

— Să se răzbune ? Împotriva cui ?

— A baronului de Souvré !

— Continuă, domnule ! Iată o conspirație mai încălcată decât romanele doamnei de Scudéry.

Athos urmă :

— Prilejul era cît se poate de nimerit ! Domnul d'Ablincourt își putea afla pieirea, ce-i drept, dar îl avea în mînă pe ticălosul care îl lovise ca un laș cu pumnalul și care făcuse totul pentru a-i silui soția și a-i chinui copila.

— O femeie ? Un copil ?...

— Contele d'Ablincourt este soțul ducesei de Sandoval.

— Ah ! spuse maiestatea sa, a cărei frunte se încreți la stradania de a se descurca în tot păienjenisul acela. Revino la cele spuse mai înainte, conte. Domnul d'Ablincourt este așadar posesorul...

— Actului de conspirație ce poartă semnătura baronului de Souvré, da, sire !

— Unde se află în clipa de față gentilomul proscris ?

— La Paris !

— Să vină... Chiar mine !... Vreau să-l văd... Dar să aducă dovada trădării baronului... Cuvîntul meu va fi pentru el izbăvitor.

Contele de La Fère se înclină și spuse :

— Mine, sire, contele d'Ablincourt se va afla la ordinele maiestății tale.

— Am toată încrederea ! spuse regele.

Apoi îl chemă pe căpitanul de gardă, domnul de Cavois.

De cum se înclășă, îi încredință un decret pe care își puse regiasca semnătură, sub cele două rînduri scrise de doamna de Maintenon :

„Domnul de Cavois are poruncă să-l aresteze, oriunde s-ar afla, pe baronul Raoul de Souvré, vinovat de înaltă trădare”.

— Domnule, hotărî regele, pleacă în mare grabă la Paris. Însoțit de o escortă destul de mare și execută ordinul acesta.

Căpitanul făcu o plecăciune și ieși.

Ludovic al XIV-lea nu se mulțumi cu alît ; el voi să cunască povestea contelui d'Ablincourt și a ducesei de Sandoval.

După ce ascultă trista istorie pe care cititorii noștri au aflat-o, se minie cumplit împotriva baronului, a celui ticălos, în stare să săvîrșească alîtea nelegiuiri.

— Va muri ! hotărî monarhul.

— Sire, interveni doamna de Maintenon, lipsa acestui om de la serbarea pe care ați dat-o îmi dovedește că se teme de minia voastră cea dreaptă. Cred că a și fugit.

— Ar fi tare păcat, doamnă, căci asemenea nelegiuiri nu se trebuiau să afle milă. Mergeți, așadar, domnilor, adăugă regele, și, printr-un semn al minii, arată ducelui și celor doi gentilomi că pot pleca.

„Acestia făcură o plecăciune adîncă și se retraseră.

După ce parăsiră apartamentele regelui, Filip de Orleāns vorbi primul întrebîndu-i :

— Pot să vă fiu de folos, domnilor ?

— Vă mulțumim, monseniore ! răspunse contele ; dar nu știm încă ce hotărîre să luăm... Ce am putea cere alteței voastre ?

— Ajutorul pe care orice vrednic gentilom îl poate aduce unei cauze drepte.

— Plecăm ! spuse Aramis.

— În noaptea asta ?

— Acum chiar. Cavalerul d'Artagnan poate avea nevoie de spadele noastre ; iar ele îl vor sluji fără greș.

— Mergeți, domnilor, și amintiți-vă de cuvintele mele.

Cei doi prieteni mulțumiră ducelui și, după ce îl salutară, plecară grăbiți.

— Așadar, începui Athos, de cum fură singuri, ne întorcem la Paris ?

— Ce am mai face aici ? se arată supărat diplomatul. Ordinul de arestare a baronului a fost dat de maiestatea sa și cred că ai observat că doamna de Maintenon l-a scris ea însăși. Puterea și dreptatea sînt deci cu noi, dar să nu dăm uitării viclesugurile nemernicului și să-i venim în ajutor, dacă va fi cu putință, căpitanului gărzii.

— Ah, gîndi cu glas tare contele. Tare mi-a mai fost teamă că intervenția noastră ar fi putut fi zadarnică. Aproape-regina este însă clarvăzătoare, iar la ceasul acesta ticălosul se află, cred, departe.

— S-ar putea.

— Dacă așa stau lucrurile, presimt cele mai mari nenorociri !

Aramis îl privi.

Fostul căpitan-locotenent al mușchetarilor cenușii urmă din ce în ce mai aprins :

— Dacă, înainte de a-și lua tălpășița, omul acesta și-a dus la bun sfîrșit îngrozitorul plan ?

— O, făcu Aramis, tresărînd fără voie.

— Ai dreptate, cavaliere ! încheie contele în al cărui glas se simțea un tremur. Să plecăm, să alergăm cît

putem de repede, căci vreau să știu cît mai multe. Iar ducă a săvîrșit și această ultimă fărădelege, vai lui !

Și tot vorbind astfel ieșiseră din palat și ajunseseră la hanul la care trăsese. Cu mare greu treziră pe slujitori, căci la ora aceea toți dormeau duși. Izbutiră totuși să facă să li se deschidă și porunciră să li se înșeuze caii.

În așteptare și nemaiavînd răbdare, într-atît de nemăsurat le era neastîmpărul, ieșiră și se plimbară în sus și în jos pe strada pustie.

— Oare ce lucru important s-o fi petrecut la casa de Sandoval, de au trimis după Georges ? gîndi cu glas tare Athos, rupînd cel dintîi tăcerea.

— O să aflăm îndată ! răspunse Aramis. Cine știe ce lucru neplăcut s-o fi întimplat !

— Voiască cerul să nu ajungem prea tîrziu !

— Să nădăjduim, dragul meu Athos, și, ca în urmă cu douăzeci de ani, să avem încredere în steaua noastră.

Cam acestea le erau gîndurile, cînd, la colțul străzii, la cîțiva pași doar, văzură doi oameni țîșnind din umbră.

Strîns lipiți unul de altul, căci își dădeau brațul, noii veniți desenau în mijlocul străzii arabescuri asupra cărora era cu neputință să te înșeli. Neîndoios, cei doi bărbați bause ră peste măsură. Vorbeau foarte tare, ca bețivii, bălăbănindu-se încoace și încolo.

— Bătu-m-ar sfîntul ! izbucni contele, uluit. E chiar jupîn Planchet !

Și strigă cu glas bubuitoare :

— Hei, bețivule blestemat !

Auzind glasul acela, Planchet — căci el era — braț la braț cu noul său prieten, fiul lui Mousqueton, se opri locului.

— Domnule conte... blîgii el rușinat foarte.

— Vino încoace ! porunci prietenul răposatului său stăpîn.

Planchet se supuse și se apropie pocăit.

— Ce faci la ora asta pe străzile Versailles-ului și încă într-o asemenea stare ?

— Iertați-mă, domnule conte, se bîlbîi hangiu a cărui limbă îngroșată îi umplea gura. De bucurie... de plăcere

că am regăsit pe fiul sărmanului meu prieten Mousqueton, care m-a...

— Destul ! i-o reteză contele. Ai făcut rău, Planchet. Ți s-a încredințat o misiune pentru care ar fi trebuit să-ți pastrezi tot singele rece. Dacă cel care mi-a fost cel mai bun prieten s-ar mai afla printre vii, sînt sigur că te-ar fi blagoslovit chiar aici cu una din acele nemurimănate lecții de care cred că îți mai amintești.

— Dar, domnule conte, răspunse iute omul nostru, fără să se rușinoze și fără să invoce drepturile noli sale poziții de om liber, mi-am îndeplinit misiunea ! Ba chiar cu multă pricepere, cutez s-o spun.

— Misiunea aceea era tainică și de cea mai mare însemnătate, domnule... La fel de însemnată ca aceea care ți-a fost încredințată cîndva pentru lordul de Winter, pe cînd ne aflam la asediul cetății La Rochelle ! Pe atunci erai cu mai multă băgare de seamă ! Nu te îmbătai așa cu una cu două. În timp ce astăzi, dacă cineva te-ar fi urmărit și te-ar fi făcut să vorbești, ai fi putut trăda pe cei care își pusese războiul în dumeana ta și încrederea !

Planchet se clătină și fu nevoit să se aprijină de Mousqueton.

— O, Dumnezeu, o, Doamne ! gemu el, dacă oi fi avut cumva limba prea lungă !

Apoi, către tovarășul său, aproape plîngînd :

— Mousqueton, liniștește-mă... redă-i prietenului tău lui dumitale liniștea !... Îți amintești ce cuvinte am spus rîndașului ?

— Da, răspunse cel întrebat, mult mai în stare să-și aducă ceva aminte, fie că băuse mai puțin, fie că, mai tînăr, băutura îl amețea mai greu.

Athos și Aramis devenură mai atenți, înțelegînd pe dată că greșcarea de care se temeau fusese chiar săvîrșită.

— Un rîndaș ? întrebă acesta din urmă. Ce rîndaș ?

— Cel pe care l-am întîlnit la han. Am jucat... Am pierdut ! Cit, Mousqueton ?

— Trei galbeni ! răspunse acesta.

— Trei, ai dreptate. Dar nu galbenii sînt totul !... Ce am vorbit, Mousqueton ! Ce am pălăvrăgit ?

— Nimic. El a vorbit.

Planchet oftă adine, a ușurare.

— Dar el ce a spus ? întrebă ca într-o doară Athos.

— Îmi aduc foarte bine aminte, răspunse tînărul soldat la gardă. Cînd a înșfăcat banii cîștigați, a strigat : „Hotărît lucru, baronul de Souvré mi-a purtat noroc !“

— Baronul de Souvré ? exclamă într-un glas cei doi gentilomi.

— Da. Chiar acesta e numele pe care l-a rostit ! răspunse Mousqueton.

— Și unde e omul acela ? întrebă cu aprindere Athos.

— S-a întors la casa stăpînului său.

— Cine îi este stăpîn, știi cumva ?

— Așteptați, domnule conte ! făcu deodată Planchet. Acum îmi amintesc... era înainte de a bea... numele era...

— Spune !... Spune repede !

— Marchizul de Marville !

— Marchizul de Marville ?

Nu prea cunoștea contele de La Fère clevetirile de la curte, astfel că nu avea cum să fi aflat de relațiile dintre marchiză și baron. De aceea numele acesta nu-i spuse chiar nimic. Dimpotrivă, fu oarecum descumpănit, intrucît bătrînul marchiz trecea drept cînslea întruchipată.

Iar Aramis, sosit abia în ajun, știa și mai puțin.

— Domnul conte ar dori cumva să știe mai multe ? întrebă Planchet încetișor.

— Da, răspunse Athos. Și cit mai repede !

— Mîine seară domnul conte va fi mulțumit.

În clipa aceea un slujitor al hanului veni aducînd cei doi cai.

— În șa, dragul meu Athos ! strigă cavalerul, făcînd același lucru.

Prietenul îi urmă pilda, astfel că amîndoi porniră în galop întins.

— Mousqueton ! făcu Planchet scărpinîndu-se la ceafă, semn de mare neliniște.

— Da, domnule Planchet ! răspunse tînărul, cu anume curtenie față de prietenul tatălui său.

— Copile, vino mîine la hanul de la care am plecat acum... eu te poftesc...

— Voi veni negreșit.

— Bine, căci avem de plătit cuiva ! urmă Planchet, a cărui minte de picard șiret, dintr-odată limpezită, tiețuia năstrușnice combinații.

— Cui ? domnule Planchet.

— Rîndașul ne-a îmbătat în seara asta, noi o să-l îmbătăm mâine.

Apoi cei doi își urmară drumul, fără să se mai elatine, într-atît intîlnirea cu contele de La Fère și cu cavalerul de Herblay li trezise de-a binelea.

XIII

JUPÎN PLANCHET SE RĂZBUNĂ

Să ne întoarcem cu cîteva ceasuri în urmă, spre a vedea cum s-a desfășurat intîlnirea dintre rîndașul lui Marville și Planchet.

După ce își îndeplini cu sing misiunea încredințată de baronul de Souvré, Fromont o luă agale pe drumul Versailles-ului, nevrînd să-și petreacă noaptea la Paris.

Bătea ora două din noapte, cînd se pomeni în fața ușii unui han, unde clinchetul paharelor îl învia să facă un popas.

Cu toate că nu era voie să se mai vîndă băutură după stingere, hanul dobîndise privilegiul de a rămîne deschis noaptea, spie a-i găzdui pe călătorii întîrziați.

Încredințîndu-și calul băiatului de la grajd, Fromont intră în sală și se așeză la o masă nu prea depărtată de cea a lui Planchet și Mousqueton. Aceștia cinaseră din belșug. Se aflau la cea de a doua oca de Beaugency și sporovăiau, binecuvîntînd întruna fericita intîmplare

care îi făcuse să se găsească. Subiectul acesta, de ei ales, li se părea înduioșator la culme ; glasurile lui muate și număratele stringeri de mînă, după fiecare pahar golit, înălțuriseau despre marea lor bucurie de a se afla împreună.

Va să zică sărmanul Boniface, taică-tu (cititorii cîștii știu că Mousqueton era doar un nume de împrumut datorat imaginației lui Porthos), te-a povățuit, înainte de moarte, să te faci soldat ? întrebă Planchet.

— Da, răspunse tinărul din gardă. Și mi-a mai poruncit să-mi păstrez numele de Mousqueton.

— Pe care el l-a cîstit deplin ! făcu Planchet, strîngînd, fără să știe prea bine de ce, mîna tovarășului său care urmă :

— De cum am rămas singur, iată ce am făcut...

— Spune-mi, băiete, căci habar n-am.

— Am trecut peste Pont-Neuf, am luat-o pe cheiul Ferailles și am început a mă plimba.

— Ah, tinerețea ! murmură Planchet ca prost. Ne-bunatecă îndeletnicire.

— Un sergent din garda franceză mă văzu, îmi vorbi și mă pofti să ciocnim un pahărel.

— Era o cătană tare de ispravă, incuviință hangiu, ciocnind la rîndu-i, poate pentru a ține locul sergentului a celui.

— Iar după o jumătate de oră eram, nici mai mult, nici mai puțin, soldat al regelui !

— În sănătatea lui ! făcu omul nostru legănîndu-și capul.

— În sănătatea lui ! repetă Mousqueton.

Își dusesese paharul la înălțimea gurilor cînd, apropiindu-se de ei, Fromont le spuse cu zîmbetul pe buze :

— Îngaduiți-mi să stau la masa voastră, dragi camarazi ; asta, pentru două motive : întîi, fiindcă nu-mi place să beau singur, al doilea, fiindcă și eu vreau să închin în cinstea regelui nostru glorios.

— Mai întrebă ? i-o întoarse Planchet, ridicîndu-se anevoie de pe scăunelul său. Asemenea lucruri nu se refuză niciodată.

— Ar fi o necuviință ! întări și Mousqueton.

— În cazul acesta, zise Fromont ridicând paharul, pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea !

— Pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea ! repetară și ceilalți.

Și cei trei bărbați goliră paharul dintr-o răsuflare, pînă la ultima picătură.

Între băutori prietenii se leagă repede.

În loc să se ducă apoi la locul său, Fromont se așeză de-a binelea la masa lor, iar sporovăiala se întinse. Au trîncănit despre cîte și mai cîte : despre ploaie, despre vremea frumoasă, despre virtuțile vinului, despre Versailles...

— Locuiești aici ? îl întreabă deodată Planchet pe noul venit.

— Firește ! răspunse acesta, sînt rîndașul domnului marchiz de Marville.

— Al marchizului de Marville ? La naiba ! Trebuie să fie o casă bună, nu-i așa ?

— Foarte bună ! Pentru mine mai ales. Sînt legat în-deosebi de marchiză.

— Dar, băgă deodată de seamă hangiul nostru, măsurîndu-l pe Fromont din cap pînă în picioare, cum se face că iată-te la ora asta, cu cizme, cu pantoni și gata să te sui în șa ?

— Gata de suît, nu, răspunse șiretul, căci abia acum am coborît... vin de la Paris.

— De la Paris ?

— Sigur că da, nu glumesc. Și cum după mica-mi raită simțeam nevoia să-mi sting setea, m-am oprit aici, am trimis calul la grajd și am cerut o oca de vin.

— Strașnică idee, viteazule. Grozavă, ce mai !

— Mi-o joc pentru una de-a voastră ! urmă scutierul bîgînd de seamă că partenerii lui nu prea mai erau cu mîntea trează.

— Ce, ideea ?

— Nu, ocăua !

Scotînd din buzunar un cornet și niște zaruri, Fromont puse totul pe masă.

Jocul începu, întrerupt doar de umplerea și golirea paharelor.

Fie din întîmplare, fie pentru că vîzul lui Planchet se cam tulburase, Fromont se dovedi a fi cel în cîștig, căci după ce cîștigă multe ocăle, mai sroarse și trei galbeni mult prea încrezătorului său adversar.

— Hotărît lucru, strigă el, după o lovitură strașnică, ce ar fi fost tare pe gustul celorlalți doi, în cu totul alte împrejurări însă, hotărît lucru baronul de Souvré mi-a purtat noroc !

Și, luînd paharul, adăugă :

— În cinstea lui, dacă binevoiți !

— De ce nu ! răspunse Planchet înduioșat, revînzînd în invitația aceasta decît un nou prilej de a mă bucura.

Toate au însă un sfîrșit, chiar și jocul cu zaruri, mai cu seamă cînd cei ce îl joacă nu mai sînt în stare să țină în mînă cornetul, lucru ce se întîmpla acum hangiiului.

Mai lînghe la mînte, Fromont rîdea pe înfunțate și se distra foarte tare de starea în care își adusese partenerii.

— Ei dar acum ajunge ! declară dintr-odată Planchet într-o străfulgerare de luminare a minții și făcînd ofer-turi dispense să se ridice în picioare. E treaba să mergem la culeșurile noastre.

Rîndașul lui Marville nu se împotrivi, înțelegînd că altceva nu mai putea scoate de la el.

Se ridică deci, îl ajută pe Mousqueton, mai puțin amețit, să-l pornească pe Planchet și, după ce îl chemă pe băiatul de la circumă, o porni spre grajd.

Cei doi prieteni ieșiră, nu fără a răsturna mai întîi cîteva scaune. Aerul de afară le făcu mult bine. Rămăseră destulă vreme în fața ușii, îndrăgind verzi și uscate, proptindu-se mai ales într-o singură frază pe care nu izbuteau să o ducă pînă la capăt. Ciudat lucru însă, s-ar fi zis că se înțeleg de minune. Acesta pare să fie, zice-se, norocul celor ce îl imită pe Silen.

După toată pălăvrăgeala, care vreme de un sfert de oră bătuse pasul pe loc, dar care totuși li se păruse tare interesantă, Planchet îl luă de braț pe ostas, se așină de el și amîndoi încercară un soi de pas asemănător cu dansul pavanei, într-atît ocolîșurile pe care le făceau îi mînau cînd la dreapta cînd la stînga. Se opreau, gesticulau,

apoi iarăși porneau și iarăși se opreau. Astfel ajunseseră la hanul în fața căruia se plimbau Athos și Aramis.

Întîlnirea cu contele îi năuci atât de tare pe cei doi bețivi întîmplători, încît tot vinul de Beaugency pe care îl băuseră îi se preschimbă în timp în apă curată — ca o contra-minune a celei întîmplătoare la nunta din Cana Galileii.

A spune că pentru hangiuul nostru restul nopții s-a scurs în vise tranșafirii, ar însemna să ne abatem de la adevăr. Chiar dacă aburii vinului se risipiseră, întîlnirea cu contele și cu cavalerul îl aduseseră într-o asemenea stare de neliniște încît, orice ar fi făcut, nu putea da geană în geană. Se muștra că fusese prins în greșeală și își făgăduia să răscumpere abaterile de la sobrietate printr-o faptă întreprinsă, menită să-l ridice în ochii acelor pe care îi socotea niște zei. La urma urmei, planul ticluit de prea cinstitul picard se rezuma la atât : să-l facă pe rîndașul lui Marville să vorbească. „O să mai las pe masă criva galbeni, ca spunea el, și încă nu-i prea scump plătită neghiora-mi de noiertat.“ Apoi mai adăuga, tot în minte : „Ce dracu poate să însemne povestea asta ?... În ce păienjenis sînt oare prins ?... Nu are a face. Chiar de ar trebui să mă jertfesc, merg pînă la capăt. Dealtfel, am făgăduit, iar cînd Planchet făgăduiește ceva, e ca și cum toți notarii din țară ar fi chemați la o anume treabă. Și apoi, cum m-aș putea înfățișa contelui, fără să am nimic a-i spune în legătură cu prăjina aia de rîndaș...”

Potopul acesta de gînduri îl ținea treaz. Zadarnic se răsuci în patul prost, de han, somnul nu i se așternea pe pleoape.

Mousqueton, în schimb, de cum se pomeni pe salteaua de paie ce-i slujea de culcuș, sforăi ca un preafericit, vișind la făgăduita masă de a doua zi. De fapt, conștiința lui nu avea pentru ce să-l mustre și nici nu-l chinuiau atîtea musurări de cuget ca pe noul și darnicul său prieten, doar pentru că doi oameni de vază îl văzuseră în stare de beție.

Și fiindcă nu putuse închide ochii, jupîn Planchet fu în picioare de cu zori. Ieși afară unde, sub răcoroasa mîngiere a unei pale de vînt, își regăsi întreaga limpezime de cuget. Pășea încet, gîndind întruuna la cele întîmplătoare

în ajun și ticluind un plan cu ajutorul căruia să-l facă pe rîndaș să vorbească ; fără să știe nici el cum, se trezi în fața hanului din pragul căruia contele îl luase atît de tare la rost. În mijlocul a vreo șase rîndași, un om înveșmintat tot în negru gesticula și, cu toate că vorbea încet, calm, părea supărat foarte. Deodată, privindu-l mai cu luare aminte, hangiuul s-mîi singele năvălindu-i în obrazii bucălați :

— El este ! Să fie cu puțință ?

Omul își ridică la rîndul lui privirile.

Atunci Planchet deschise brațele, le întinse înainte și bligui cu o tulburare anevoie stăpîniță :

— Tu ! Ești tu cu adevărat ?

Nechintit, omul în negru îl măsura din cap pînă în picioare, mirat.

— Nu cumva greșești, prietene ? întrebă acesta cu glas unduios.

— Să greșesc ? O, nu ! izbucni Planchet. Și chiar de m-aș mai fi îndoit înainte, felul tău de a vorbi m-ar încredința pe deplin că nu mă înșel.

— Te-aș ruga, făcu cel întrebare, folosind același ton, să nu mă mai tutuiești !

— Ei da !... Cînd îți voi spune numele, ai să-ți mai schimbi puțin părerea.

— Dar cine ești ?

— Cine sînt ? Ia te uită ! Oare nu mai vezi bine, că nu-l recunoști pe Planchet ?

— Plan... Planchet ! îngăimă celălalt, buimăcit.

— Ei da, bătrîne Bazin ! În persoană... Eu te-am recunoscut de cum te-am văzut... Nu te-ai prea schimbat, să știi !

— Plan... Planchet ! nu se putea dumiri cel numit acum Bazin, care nu era altul decît cuviosul servitor al lui Aramis. Ah, prietene, dragul meu prieten ! Ce bucurie că te revăd !

Și, întinzîndu-și mîinile, și le strinseră amîndoi cu putere.

— În bunătatea-i nemărginită, Domnul a făcut să ne întîlnim iarăși ! vru Bazin să întărească tilcul întîmplării. Să ne plecăm capetele, spre a-i mulțumi, frate.

— Mi-l plec! răspunse Planchet. Mi-l plec și chiar cît de mult îți va fi voia... dar mai târziu!... În clipa asta nu mă angajez să iau o atitudine neprincipioasă pentru sumedenia de întrebări pe care vreau să ți le pun. Mai întâi, ce cauți aici?

— Din păcate, îmi caut stăpînul! răspunse Bazin pe un ton de jale.

Hangiul slobozi un zgomotos hohot de ris, pe care celălalt îl socoti desigur prea puțin cuvințios; pe data însă adăugă, ca pentru a-și acoperi furtunatică-i vesele:

— Vino cu mine. sînt în măsură să te lămuresc.

— Știi unde este?

— La naiba, cum să nu știu! Este la Paris.

— La Paris, fără mine?

Apoi, ca și cînd asemenea treabă i s-ar fi părut cu neputință, adăugă cu glas mai scăzut:

— Nu pot să cred...

— Ba ăsta-i adevărul! Ți-o spun fără greș. Hai, vino!

— Unde mă duci?

— Cîndva te pricepei mai bine să ghicești!

— La han! făcu Bazin, trecîndu-și fără voie limba peste buze.

— Ei vezi? rînji Planchet. Haida-de, că m-am înșelat!... Știl să ghicești încă foarte bine... cînd îți dai silința.

— Te însoțesc, reluă valetul lui Aramis. Și încheie, ridicînd ochii la cer: Facă-se voia Domnului!

Apoi, întorcînd spatele rîndașilor care nu pricepeau mare lucru din toată vorbăria lor; cei doi prieteni o luară în susul străzii.

— Înainte de toate, liniștește-mă: zici că domnul cavalier este la Paris?

— Dacă-ți spun, nu trebuie să te mai îndoiești... A plecat în noaptea asta... sau mai bine zis azi-dimineață. Era cît pe ce să-i țin chiar eu scara cînd s-a suit în șa.

— Doamne sfinte, cine l-o fi hotărît să plece în graba mare?

— Conte de La Fère, bănulesc.

— Domnul Athos?

— Memoria îți este credincioasă. În bunele vremuri de altădată așa îl numeam. Cred că domnul Athos și domnul cavalier au venit împreună la Versailles.

— Nu i-ai însoțit?

— Nu! Am sosit înaintea lor.

— Ei bine, acum îi vei urma.

— Da, încuviință Bazin. Oricum, domnul cavalier ar fi trebuit să mă prevină.

— Nu te necăji, prietene, îți vei regăsi stăpînul, lasă...

După cîteva clipe de tăcere, Planchet întrebă:

— Ia spune-mi, ce ai făcut de cînd nu ne-am mai văzut?

— Am fost în Spania! răspunse mîerosul servitor. O mîe plină de credincioși!... Acolo, sufletul se întărește cu adevărat!

— Parcă în Franța nu se întărește! Al meu n-a slăbit de fel. Și cine te-a adus iarăși la Paris?

Bazin se sumeți și, vorbind pe nas, răspunse pe tonul cel mai dulceag cu putință:

— Taci! O misiune diplomatică. Mai mult nu-ți pot spune.

— Te cred! îl luă peste picior omul nostru din Picardie.

— Dar tu, prietene, cum o mai duci? Cu ce te îndeletnicești?

— Sînt hangiu!

— Ia seama! Asta-i o meserie care nu se prea împacă cu sfintele canoane bisericesti!

Planchet tresări. Moștenind întrucîtva firea supărătoare a stăpînului său, el nu putea să se involască, fară de împotrivire, sfaturilor unui om de aceeași teapă.

— Ascultă, făcu el oarecum așîțat, nu-mi știrbi bucuria!... Sînt fericit că te-am întîlnit... dar îmi pare rău că te văd în aceeași stare de spirit. Păstrează-ți tînguiele pentru blinzii capușni din Spania și fii acel Bazin de altădată, cîtă vreme îmi stai prin preajmă.

Tot sporovăind astfel, ajunseseră la han, unde cu cîteva ore mai înainte avuseseră lor isprăvile bahice ale lui Planchet și Mousqueton.

Se așezară la masă și se lăsară serviți.

Planchet fu aspru cu sine. Avea de împlinit o misiune și nu vroia să o zădărnicească. Cît privește pe Bazin, deși se supunea de mulți ani noviciatului, bău ca un adevărat călugăr.

Mousqueton veni și el. Valetul lui Aramis, cam prea simțitor la vinul de Beaugency, îl primi în brațele sale și răspindi câteva lacrimi pe uniformă tinărului. Fu cit pe ce să-i dea fiului vechiului său prieten chiar binecuvîntarea. Li se mai turnă un rînd de pahare și tîrfășuiala continuă din plin.

— Ia spune, Mousqueton, ți-ai venit în fire ?

— Domnul te-a daruit cumva cu vreo întristare ? se puțigăe cuvîntul Bazin, împreunîndu-și mîinile pe care aproape imediat și le deslăcu, spre a apuca paharul.

— Da, o foarte dulce întristare ! Iamur, Planchet rîzînd. În noaptea asta, și el și eu ne-am amplut cu niște batin !

— Nenorociților, ați încălcat sfintele canoane...

— Mai dă-ne pace cu cînoanele tale ! Te crezi întruna la asediul cetății La Rochelle.

Bazin își lua paharul, și făcu cu el semnul crucii, apoi îl goli dintr-o răsufare.

— Și tu spune, ce face tovarășul nostru ? întreba Planchet, adresîndu-se lui Mousqueton.

— Rîndașul ? Vine îndată !

— L-ai văzut ?

— Acum chiar... Cînd am ieșit din cazarmă, m-am interesat unde este casa marchizului de Marville...

— Ai făcut bine, băiete.

— Mi s-a spus, m-am dus într-acolo și peste puțin l-am zărit pe cel pe care îl căutam. Se întindea la soare și căsca de zor.

— Cu și mine azi-dimineață, zise Planchet.

— M-am prefăcut a nu-l vedea, urmă Mousqueton, dar el, recunoscîndu-mă, a venit spre mine și m-a înfruntat :

— Cam mîndru în dimineața asta, camarade !

— Ia te uită, am spus eu, dumneata erai ? Plăcută înfilnire. Care va să zică aici locuiești ?

— Chiar aici. Și încotro ai pornit-o ?

— Mă duc să mă înîlinesc cu amicul de azi-noapte.

— Îl crezi în stare să reinnoade firul discuției ? mă întrebă el rîzînd.

— Cum să nu ! Bătrînul se ține tare, iar punga îi este încă rotundă. Vii și dumneata ?

— Cu neputință chiar acum ! mi-a răspuns el. Sînt în slujbă. Dar peste cel mult două ore vin și eu.

— Bine, mă duc să-i spun.

— E în ordine ! Puteți conta pe mine.

— Adu și zarurile !

— Sînt totdeauna la mine !

Și ne-am despărțit.

— Mousqueton, fiule, roști cu aer înțelept Planchet, frecîndu-și mîinile, sînt mulțumit de tine ! pentru un începător, te-ai descurcat bînșor !... Așa că o să ne așezăm la masă în fața unui pateu de vinat, a unei fripturi și a unei farfurii de zbirciogii prăjiți. Ești de-al nostru, Bazin ?... Ei, bătrîne, ai adormit ? adaugă el scuturîndu-l pe cuviosul valet.

De fapt, acesta moțăia din pricina vinului băut, căci aburul acestuia începuseră să-i cam învăluie mințile. Se deșteptă într-o tresărire, înălță capul și bișgai, crezîndu-se în fața duhovnicului :

— Îmi faceam examenul de conștiință !

— Lasă că-l faci după cină, îl sfătui, fără multe ocolișuri, Planchet.

Apoi chemă pe stăpînul hanului și îi ceru mîncărurile dorite. Ele fura pregătite repede, iar oamenii noștri le cinstiră așa cum se cuvine. Bazin, mai ales, căci adîncul examen de conștiință cărui i se dedase îi stîrnise o strășnică poftă de mincare. Abia terminaseră, cînd intră pe ușă rîndașul lui Marville.

— Vino odată ! În patru partida va fi mult mai grozavă.

— Un ospăț ! se minună Fromont. Rău îmi pare că nu am luat și eu parte.

— Ce-are a face, îl liniști Planchet. Îndreptăm noi asta chiar acum, cinstindu-ne cu câteva rînduri de băntură. Și îl pofti să ia loc pe un scaun.

Fromont nu se lăsă rugat de două ori ; se instalează și luă un pahar.

Dar tîrfășuiala astfel pornită pe fagașul ei nu avea să se oprească aici. Pentru noul venit, vinul luă locul zbirciogilor, al grătarului și al pateului de vinat, ca osrădie înfulecate de cealți. Cu aerul cel mai firesc din lume, stăpînul hanului „La cei patru mușchetari“ umplea necontenit paharul rîndașului, iar acesta îl golea pe dată și tot altul de firesc.

Bazin, care mîncase zdravăn, se ținea tare și părea să-și facă o cinste din a nu se lăsa mai prejos. După un pînz imbelșugat, prea cuviosu, putea ține hangul celor mai strașnici băutori. Luase einstitul obicei să îngine cîntece liturgice și să dea pe gît cîmile cu vin, totul cu același aer firesc.

Curînd apărură și zarurile. Clipa mult așteptată de Planchet.

— Ia să vedem dacă o să am mai mult noroc decît noaptea trecută.

— A, da, noaptea trecută !... biigui Fromont a cărui limbă se cam înclaiase... Te-am bătut !...

— Trei galbeni frumoși, dragul meu ! Da, dar întîlniseși pe cineva care îți purtase noroc.

— Pe cineva ?...

— Da, un baron... I-ai spus și numele ! Baronul de... de...

— Că bine zici ! făcu Fromont, hlizindu-se, prima treaptă a beției, cu alt mai repede ivită, cu cît stomacul îi era gol. Da, îmi amintesc : baronul de Souvré.

— Chiar așa ! Dar ia spune-mi, nu cumva l-ai întîlnit și azi-dimineață ?

— O, trebuie să fi ajuns departe, dacă o ține tot așa într-o fugă.

— Ce vorbești ? se miră Planchet, atent la cele ce vorbea văzînd că momeala prinsese.

— Da... Mă înțelegi... Eu văd limpede !

— Mie îmi spui ! Ai un ochi !...

— Ba chiar doi... cărora nu le scapă nimic. Astfel... în clipa aceasta aș putea pune tîmășag că în casa stăpînului meu se petrec acum niște lucruri.

— Ai cîștigat ! îi luă vorba din gură Planchet.

— Ia te uită... Știi că ai dreptate ?

— Iată galbenul !... Acum revanșa !

— Cum dorești !

— Va să zică spunea... că în clipa asta se întîmplă ceva... șase !

— A, da ! La stăpînul meu !... Nouă !... O poveste de amor !...

— Nu mai spune ! Păi, e tînr marchizul ?

— El nu... Marchiza...

— Ce vorbești !... Nu cumva... îți ies astfel la socoteală niște treburi...

— Ba chiar cum spui !... Așa că... noaptea trecută...

— Noaptea trecută ?

— Dar asta nu te privește !

— Cum să nu, dimpotrivă ! Pe mine poveștile de dragoste mă înțineresc, nu altceva ! Bea, dragul meu ! Va să zică noaptea trecută...

— Ei bine, noaptea trecută...

— Doamna marchiză mi-a dat douăzeci de galbeni ca să mă duc la Paris.

— Douăzeci de galbeni !... Pe banii ăștia m-aș duce în fiecare zi !

— Ei da, dar iară... pare-mi-se că acum cornul abundenței a secat.

— Aș, ai să-l regăsești pe capul marchizului ! murmură Planchet.

Gluma îl făcu pe Mousqueton să rîdă, iar pe Fromont să se strîmbe. Doar Bazin susură un cuvînt nedeslușit, mult asemănător totuși cu „necurat“.

— Cum, vinul ? întrebă Planchet, plin de har. Ce ! i-ai pus apă ?

— Eu ? izbucni supărat slujitorul lui Dumnezeu. Nici-odată !

— Atunci bea și taci !

Apoi către Fromont :

— Vreau să cred că ai cîștigat einstit cei douăzeci de galbeni ?

— Mai încape vorbă...

— Și apoi, un drum de la Versailles la Paris, o nimica toată...

— O joacă... răspunse rîndașul. Atîta tot. Și unde mai pui că mi se poruncise să merg la trap mărunt, așa încît să nu-mi scape persoana căutată...

— Cel ce ți-a purtat noroc ?

— Chiar așa ! Te pricepi, bătrîne ! Ai un nas...

— Ca și ochii dumitale !... Ia te uită, iar am pierdut !

— Asta fiindcă vorbesc despre baron !

— Atunci mai bine oprește-te.

— Nici gând ! Baronul venea la Versailles, dar dacă n-aş fi fost eu, poate că nici n-ar mai fi ajuns...

— Lasă, lasă... Cred că glumeşti, grăi ca într-o doară Planchet.

Şiret, vroia să arate că se cam îndoieşte de spusele valetului, tocmai spre a-l face să dezvăluie cât mai multe amănunte.

— Dacă îţi spun... îl lămurii mai departe Fromont. Fiindcă în clipa în care l-am recunoscut, i-am şi alergat în ajutor, căci se apăra împotriva a doi cavaleri... a doi gentilomi... Aceştia îl căutasera rădă şi-l împungeau, nu glumă !

— Nu mai spune ! Şi cum arătau gentilomii aceia ?... Tineri ? Bătrini ?

— Tineri !. Unul bălan... Altul oacheş ! Bălanul, mai ales, pus pe mare hără, se încăierase strânic cu baronul !

— Cavalerul d'Artagnan ! gândi încântat Planchet. Ce-rule, ce mi-ar fi plăcut să fiu şi eu de faţă !

Şi, fără voie, schiţă un gest dispreţuitor la adresa unui rival nevăzut.

— Ce te-a apucat ? îl întreabă Fromont, al cărui văz se tulbura tot mai tare.

— Nimic, nimic, dragul meu ! Vinul ăsta de Beau-gency îşi cam face de cap !

Scutierul slobozi un hohot de ris bolovănos, năsting şi spuse, în timp ce da pe gît jumătate din ultimul pahar :

— Nu ştii să bei !

Bazin băuse cît ceilalţi trei laolaltă ; îşi închipuia că se găseşte în cine ştie ce beci minăstirească şi de aceea încuviinţase din cap, sughiţînd.

— Ei, dar ca să ne întoarcem la baron, urmă hangiuul nostru, spre a-şi duce la îndeplinire misiunea pe care şi-o împusese, nu l-ai ajutat să însă din încercătură ?

— Ba da ! Mi-am împins cuibul de-a curmezişul drumu-lui, iar asta l-a îngădui baronului să-şi ia tălpăşiţa.

— Bine gândit !

— Destul !

— Şi pe urmă ce ai făcut ?

— Eu asta ! Pe urmă mi-am ajuns din urmă stăpînui şi l-am făcut să o ia înapoi spre Paris !

— La naiba, prietene ! Nu mai pricep nimic... Păi şi dumneata te numărai printre potrivnicii lui, de vreme ce nu-l lăsaai să se ducă la Versailles ?

— Ba nu, dimpotrivă. Dîndu-i scrisoarea pe care o aveam la mine, îl împiedicam, cred, să se ducă la o întîlnire neprielnică lui.

— O scrisoare de-a marchizului ?

— Nu, de-a marchizei !

— Adevărat !... Că prost mai sînt !... Şi vreau să cred, prietene, că te-ai înfrînat să citeşti scrisoarea aceea...

— Am fost destul de prost, e adevărat, răspunse Fromont cu ciudă. Dar după ce a citit-o, baronul nu a părut prea meintat şi mi-a poruncit să i-o iau înainte pe drumul Parisului şi să-i dau un răvaş scutierului său. Dar răvaşul ăla, da, l-am citit : fi scria lui Bénard, scutierul, să se afle în aceeaşi seară, la ora zece, dincolo de poarta Saint-Honoré, cu doi cai înşeuati şi cu un sipet mic.

— Va să zică o şterge ? făcu Planchet.

— Tot aşa mi-am zis şi eu !

— Care o fi pricina ? Gelozia marchizului ?

Fromont încercă să ridă.

— Gelozia marchizului ? Ah, ah, se vede că habar n-ai ce se petrece la curte.

— Drept este !

— Dacă marchizul ar fi gelos... S-ar face de ris !

— S-ar face de ris ?... Pentru că ar vrea să păstreze ce este al lui ?

— Fără îndoială ! Vezi, la curte bunurile de acest soi se împart fără de ruşine !... Dar să trecem peste asta, sînt lucruri pe care nu le poţi pricepe... Între noi fie vorba, afacerea cu baronul de Souvré porneşte mai de sus...

— Ce spui...

— Da ! Sub toate astea mocneşte şi puţină politică !

— Crezi ?

— Sînt sigur !

— Sigur este însă că marchiza e iubită baronului, urmă Planchet, a cărui minte lucra zdravăn şi care acum vroia să scurteze vorbăria de prisos.

— Asta-i treabă ştiută, nimeni nu o ascunde.

— Dar bărbatul ?

— Habar nu are, firește.

— La fel de sigur este, cred, și faptul că marchizul a șters-o tot la sfatul marchizei.

— Nici nu mă îndoiesc. Doamna de Marville este o femeie în stare de orice.

— Bine ! făcu Planchet, ridicându-se și aruncînd pe masă cornetul de zaruri. Ajunge !

— Ce spui ? întrebă Fromont, ridicându-se la rîndul său.

— Vreau să spun că am jucat destul !

Apoi, luînd paharul, hangiul adăugă :

— În sănătatea ta, amice... dar, ia spune-mi cum te numești ?

— Fromont ! Dumneata ?

— Eu, Planchet. Iar aceștia sînt prietenii mei 'Mousqueton și Bazin, care au așteptat nerăbdători sfîrșitul partidei, spre a putea ciocni în voie cu noi.

— Haide, prietene Bazin, mai spuse Planchet, ciocnește cu noi !

Nici un glas nu răspunse chemării.

Cei trei își căutară din ochi tovarășul. Bazin se făcuse nevăzut. Oamenii se prîvîră neliniștiți. Ce mai însemna și asta ?

Tocmai se pregăteau să-l cheme pe stăpîn și să-l întrebe de Bazin, cînd dintr-odată se făcură auzite miriieli, împletite cu suspine ce semănau mai mult a suier de foale. Veneau de undeva, de jos. Din mîințele pămîntului parcă. Încet, cei trei bărbați își plecară privirile, spre a izbucni apoi într-un strașnic hohot de rîs. Bazin alunecase ușurel sub masă. Se purtase așadar cu demnitate... Pentru oricare altul în afară de Planchet, situația ar fi fost stingheritoare. Peste puțin avea să fie ora două și făgăduise contelui de la Fère să-i aducă vești în chiar aceeași seară ; prin urmare nu mai avea timp de pierdut. Ce-i drept, îi trecuse prin gînd să-l ia și pe Bazin, dar în halul de beatitudine bahică în care se afla curiosul personaj, nici vorbă...

În timp ce încheia socotelile cu stăpînul hanului, iar Fromont nu-și mai desprindea privirile de la Bazin,

pe undă a-î pizmui virtuțile, Planchet îl strigă pe Mousqueton care, ca și el, se păstrase cumpătat, spunîndu-i să nu-l lase singur pe betiv și să-l îndemne să se ducă în Paris, pe strada Mottes-aux-Papelards, unde va vedea cîntă „La ce patru mușchetari”.

Se înțelege că Mousqueton fu poltit cu căldură să facă o vîntă hangiului.

Își strînseseră mîinile. Cu Bazin nu putură face însă același lucru, căci mîinile lui i se odîneau pe pîntecc și nu vrură, din grijă pentru el, să-i tulbure somnul.

Apoi, Planchet se întoarse degrabă la hanul pe al cărui pat nu putuse închide un ochi în noaptea trecută, pastă să i se înșeeze calul și o porni îndată pe drumul Parisului. Iar Mousqueton și Fromont se așezară lingă Bazin, veghindu-i cu o grijă vrednică de cele mai mari laude.

XIV

DUPĂ VICTORIE

Zorile începuseră a miși cînd Athos și Aramis ajunseră în Paris. În nădejdea că vor mai afla cîte ceva, se duseră de-a dreptul la casa din strada Lions-Saint-Paul. Bănuiala li se adeveri. — Georges ajunsese de multă vreme și îl aștepta nerăbdător, incipîndu-și că vor veni de îndată ce vor fi fost la rege.

Grimaud fusese trezit și el, la porunca lui Georges.

Fără a-și desuși prea limpede starea sufletească, morocănosul mardonian simțea o neînște nelămurită și se întreba dacă nu cumva ispravile mușchetarilor aveau să renceapă. Firește, îi era îngăduit să încerce anume spăime cu privire la nemaipomenitele lor tărășanii, mai

ales acum cînd el, Grimaud, era pus în situația de a primi, în casa aceea liniștită și tăcută, ordine de la un tinăr zvînturatec.

Astfel că, pentru a fi gata la orice, se instală în cușca portarului și așteptă, rosemnat, ca cineva să bată în poartă. Începuse chiar să moțăie, cînd auzi izbitorile ciocănelului vestitor. Sări și se duse să deschidă. Poarta, grea, seîrli din balamale, iar cavalerii intrară.

Contele își aținti privirile asupra lui Grimaud. Acesta îi înțelegă tăcuta întrebare, căci cunoștea felul de a se purta al stăpînului, și răspunse arătînd spre geamul iluminat.

— Este acasă ! Il lămuri Athos pe Aramis.

— Să mergem la el ! răspunse acesta.

Dar nu avură timp să ajungă la ușa scării. Georges, care auzise tropotul cailor, le venea într-o întîmpinare.

— Ei bine ? Il întrebă contele.

— Este salvată ! răspunse tinărul cu nestăpînită bucurie în privire.

Cei doi cavaleri sloboziră un oftat de ușurare.

— Să mergem la mine, spuse Athos.

Toți trei pătrunseră în încăperea cea mare care slujea de cameră de lucru, cunoscută de cititorii noștri, și a cărei ușă se și afla larg deschisă, prin grija lui Grimaud, bun cititor al gândurilor stăpînului.

De cum rămaseră singuri, Athos și Aramis începură a-i pune lui Georges întrebări. Și iată ce afară :

Cînd au sosit la casa de Sandoval, Georges și marchizul de Rios au găsit acolo pe contele d'Ablincourt, pe Inès, pe Gerard și pe cei doi nedespărțiți : d'Arvol și de Bellevue, pe care toată lumea îi cunoștea doar sub numele acestora de împrumut. Înțeleseră pe dată că se petrecuse un lucru de seamă. Aflînd cele întîmplate, adică venirea lui de Souvic, ajutorul lui Gérard și descoperirea de către acesta a locului în care ticălosul o zăvorise pe Marie, ei se uniră, se înțeleg, într-o împlinire a planului ce le fu supus.

Totuși, Georges vru să plece neîntîrziat : cu mare greu putu fi oprit, spunîndu-i-se că mai bine era să aștepte noaptea.

— Dar, spuse el atunci, momentul mi se pare a fi cel se poate de potrivit. În clipa de față, căpetenia ticăloșilor a părăsit Parisul.

— Ce te face să crezi asta ? Il întrebă d'Ablincourt, deloc convins.

— Marchizul de Rios și cu mine l-am întîlnit, să tot fie de a mîci o oră.

De Rios întări spusele cavalerului ; apoi, amîndoi amîlărară cele petrecute pe drama Versailles-ului.

— Cerule ! izbucni Folavril. De ce nu l-ați spintecat ?...

V-am spus domnule că lașul a șters-o ! răspunse Georges. Oricum, eu spun că ar trebui să plecăm imediat, fără să mai pierdem nici o clipă !... Care îți este părerea, domnule marchiz ?

De Rios răspunse :

— Tot cam așa gîndesc și eu, dragul meu cavalier.

— Dar tociniții acelui om hain trebuie să fi primit niște porunci ! arătă Gérard, care pînă atunci se pastrase tăcut.

— Pe coarnele dracilor ! Tot ce se poate ! își dădu Folavril cu părerea.

— Ba e chiar sigur ! întări Malvenu.

— Și de cum vom fi zăriți, urmă luntrașul, căci orice am face, tot am fi văzuți de departe, mercenarii vor executa ordinele care, fiți siguri, nu au alt țel decît uciderea întemnițatei.

Cu toții tresăriră.

— Și apoi, continuă Gérard, cine ne spune că fuga lor nu e pregătită ?... De îndată ce vor fi acis copila, se vor sui într-o barcă, vor cobori flaviul, cu ajutorul a patru visle minuite virtos !... Nu, nu, domnule mei, credeți-mă, mai sănătos ar fi să-i luăm pe nevestite, să-i ținem pe înșulită ca într-o menghine și să le împiedicăm orice mișcare.

Și de data aceasta judecata înțeleaptă a barcagiului biruă, astfel că toată lumea se hotărî să aștepte.

Inès suferea cumpăt din pricina răgazului dat ticăloșilor. Își vedea fiica întinzîndu-i brațele, implorînd-o să-i vină în ajutor. Îi auzca plînsul tînguțelor, strigătele. Închipuirea înfierbîntată îi înfașșa lucrările prin-

tr-o prismă înfricoșătoare. Și, ca și cum ar exista vreo legătură tainică între gândurile noastre și ale celor ce ne sînt dragi, ea asista, îngrozită, la supliciul Mariei.

— O, Dumnezeu! bun și drept, striga ea împreunîndu-și minile, ai grijă ca fetița mea să fie tare. Doar citeva ore încă, pînă ce o vom scoate din ghearele lor !...

Nerăbdarea îi stăpînea pe toți. Folavril și Malvenu nu-și mai gaseau locul. Nici Georges. Clipă de clipă ochii li se ațînceau asupra acelor ceasornicului ce păreau a nu se mai clinti. Și totuși, ele își vedeau de drum, dar nu după cum ar fi vrut-o nerăbdătorii noștri.

În sfîrșit, soarele se mistui în dunga zarilor ; ziua se topi încet în noapte. Clipa mult dorită se apropia. Fură luate ultimele măsuri.

Se hotărî ca Gérard să iasă primul, să se ducă la lunre, spre a o pregăti în liniște. După aceea, aveau să iasă din casă Folavril și Malvenu, după doar citeva minute, urmatîi îndată de Georges, de marchiz, de contele și de Inès. Încă o jumătate de oră de așteptare și totul fu rînduit întocmai.

Orologiul batu de opt ori cînd Gérard împlinse lanterna în larg.

Știm cum au străbătut drumul și cum au apărut, pe nevestite, în „Casa Cardinalului”.

Georges puse în totu, nu uită nici un amănunt, iar dacă i-am luat locul, am făcut-o doar pentru a pune în acțiune tot ce a istorisit el contelei de La Fère și cavalerului de Herblay.

Marie, care, după cum ne amintim, își pierduse cunoștința în timp ce se împotrivi o ultimă oară jostnicilor porniri ale baronului, is. veni repede în fire, sub caldele dezmierdări ale celor din jur. Cînd se redeschiseră, ochii ei se opriră rînd pe rînd asupra chipurilor dragi ; un suris îi înflori pe buzele palide, iar glasul, încă tremurător, rosti cuvinte țîșnite din inimă.

— Bună mamă ! Sărmană tată !

Și, în timp ce contele și Inès o înăbuseau cu îmbrățișările, una din minile ei se întinse spre Folavril și Malvenu, care i-o luara și i-o acoperiră cu săratari.

Dintr-odată, privirile i se opriră asupra trupului Teresinei, sprijinită de Georges și de marchizul de Rios. Își închipui că vor să o încâtușeze.

— O ! strigă ea. Să nu-i faceți cumva vreun rău ! Sărmana femeie a vrut să mă apere !

— Nu vă temeți, domnișoară, o liniști de Rios, singurul în stare să vorbească.

Copleșit de fericire, dar prudent din experiență, René d'Ablincourt nu se simțea la largul său în casa aceea măgurată și atît de bine așezată spre a adăopsti loviturile mișelnice ; de aceea el fu cel dintîi care povălui retragerea.

Folavril se arătă a fi de aceeași părere, spunînd :

— Să nu mai zăbovim nici o clipă în cuibul ăsta de nemernici !

— Dar el !... El ! se întreba Malvenu care, cu privirea ochilor săi mici și rotunzi, scormonea prin unghere, el unde este ?

— Pe dracu ! tună urlașul, arătînd spre fereastră. A șters-o pesemine, fricosul !... Dealtfel, domnul cavaler ar putea să ne-o spună.

Dar Georges, îngrijorat pentru viața Teresinei, nu auzea ce se vorbea în jurul său. Ingenuncheat lîngă trupul ei, îi ștergea cu batista singele ce se scurgea din rana de la umăr. Simțea că îi înecă plînsul. Ceilalți îl priveau fără să înțeleagă pricina durerii lui.

— Ce ți se întîmplă, cavaler ? întrebă cu glas dulos contele.

Georges întoarse încet capul ; ochii îi înotau în lacrimi.

— Ce ai ? mai întrebă o dată d'Ablincourt.

— O, domnule conte ! putu în sfîrșit să dea glas durerii sale cavalerul. Să o salvăm !

— De femeia aceasta vorbești ?...

— Este mama mea !

Un freamăt străbătu rîndurile martorilor scenei. Ca oameni mult încercați. Folavril și Malvenu știau să lege rănile, cit de cit măcar. Astfel că se scuturară de molișciunea ce-i cuprinsese și se grăbiră să dea îngrijiri Teresinei. Nu le trebuî mult timp ; rana fu strînsă, așa

incît să nu mai curgă singe și toată lumea se simți în stare să părăsească maghernița.

Cei doi medici improvizați o luară cu grijă pe nebulă, o duseră în luntrea unde Gérard îi aștepta cu un început de neliniște. Sprijinită de conte și de Inès, Marie luă și ea loc în barcă. În ce-i privește pe Folavril și pe Malvenu, declară că vor să meargă pe jos, de-a lungul malului. Nu numai pentru că înțelegeau prea bine că luntrea nu-i putea duce pe toți, dar și fiindcă simțeau nevoia să facă puțină mișcare după atâtea grele emoții. Atît de virtos le fu însă mersul, că ajunseră odată cu ceilalți, putînd astfel să dea o mînă de ajutor la transportarea rănitei. Teresina nu-și venise încă în fire.

Ajunși acasă, o conduseră pe Marie în camera mamei sale. Contesa nu viu să-și părăsească fiica și se așeză la căpătîiul ei.

După ce fu transportată într-o cameră învecinată, Teresina fu incredîntată unor femei care o dezbrăcară de zdrențe, o culcară încețișor și, la porunca Caritei, se așezară să vegheze lîngă ea.

După ce ascultară toate acestea, Athos și Aramis se întrebă din prîm. Același gînd îi frămînta : Teresina !... Soția prietenului lor d'Artagnan... Mama lui Georges !...

— Locul ei este aici, murmură după un răstimp contele.

— Bravo, Athos ! încuviință Aramis. Ca totdeauna, ai dreptate. Aici, va fi mîrcu lîngă fiul ei.

— Este urîlă rana ?

— Nu cred ! răspunse tînărul. Dar ne putem teme de orice. A suferit atît de mult !

— Și și-a pierdut mințile ?

— Din păcate, da ! răspunse Georges. Mi-am putut da limpede seama...

— Peste cîteva ore vom hotări ! urmă Athos. Orice s-ar zice, evenimentele s-au desfășurat mai bine decît nădăjduiam. Scumpa copilă se află în sfîrșit la adăpost de uneltirile ticălosului acelaia de baron, care a și dat, dealtfel, bir cu fugiții !

— A dat bir cu fugiții ? se arătă Georges peste măsură de bucuros.

— După toate presupunerile. La Versailles nu a mai apărut...

— Dat marchizul de Rios și cu mine l-am întîlnit pe drum. M-am și încăierat cu el ; era chiar cît pe ce să-l dau gata, dar a fugit ca un iaș.

Aramis se ridică.

— Iată, zise el, plimbîndu-se în lung și în lat prin încăpere. Iată deslușirea celor povestite de jupîn Planchet și de odrasla lui Mousqueton. Vătetul care s-a așezat la masa lor se despărțise tocmai, nu mai încapă îndoială, de baronul de Souvré.

Athos încuviință printr-un semn din cap.

— Un valet ! izbucni Georges. Văd urzeala !... Îmi explic acum de ce s-a virît în încăierare neghionul acela, chiar în clipa în care îl țineam, cu spada, stăpînului la respect.

Și povesti duelul avut cu baronul.

Cînd isprăvi, Aramis spuse :

— Am aflat că omul acela este în serviciul marchizului de Marville. Îl cunoști cumva pe gentilomul acesta, Georges ?

— Am auzit vorbindu-se de el, trece drept un om pașnic.

— Este însurat ?

— Da. Iar marchiza pare să fie, după zvonurile care mi-au ajuns la ureche, tînără și frumoasă.

— Ia te uită, făcu Aramis. Lucrurile se lămuresc de la sine, cînd la mijloc este o femeie !

— Dacă așa stă treaba, grăi Athos, întunecîndu-se la chip, ocrotescă Domnul pe contele d'Abincourt, pe soția, pe fiica lui și chiar pe tînc, copile drag. În timp ce-i vorbea : stfel, îi strîngea mîna, aproape să i-o frîngă.

— Ce vrei să spui ? îl întrebă Georges.

— Vreau să spun, urmă fostul mușchetar, parcă tot mai posomorît, că aș prefera să lupt cu zece bărbați, cu douăzeci chiar, decît cu o asemenea creatură blestemată, mai degrabă a iadului decît a cerului.

— Prietene, interveni Aramis, pîrîndu-i-se că vede prin ochii amintirii chipul ispititor al acelei ticăloase milady — doar una a fost în stare să ne țină în șah... iar ea nu mai există. Dealtfel, urmă el, trecîndu-și

mîna peste frunte, ca pentru a alunga asemenea supărătoare gînduri — vom ști îndată despre ce anume este vorba.

— De la cine ? întrebă Georges.

— De la Planchet căruia i-am dat instrucțiuni.

De cîteva clipe Athos ardea de neastîmpăr să pună o întrebare, dar nu îndrăznea, din teama de a nu încerca o prea amară dezamăgire. Totuși se hotări :

— Mai are contele d'Ablincourt actul conspirației asupra lui ? întrebă el, privindu-l pe Georges.

— Da ! Puțin a lipsit să nu treacă în mîinile baronului.

— Bine ! încuviință Athos. Contele va putea pleca așadar astăzi la Versailles.

— La Versailles ? izbucni tînărul.

— Regele vrea să-l vadă.

— Este pierdut !

— Dimpotrivă. cred că treburile merg cum nu se poate mai bine ! explică Aramis. Măiestritul său a infirmat în public nevinovata părare a vinovatului și, pe de altă parte, ar avea dorința de a repune în drepturi un nevinovat. Iar dovada aceasta a trădării baronului Raoul de Souvré, pe care chiar d'Ablincourt i-o va înmîna, îi va grăbi reîntrirea în favorurile regești. Și acum, fiindcă puterile omenesci au și ele o margine, aș zice să ne odihnim cîteva ore, înainte de a merge la palatul de Sandoval.

— Aveți dreptate, încuviință Athos, apăsînd pe un clopoțel.

Grimaud își făcu pe dată apariția.

La un gest de-al stăpînului, posacul majordom făcu o plecăciune și îl petrecu pe Aramis într-un dormitor elegant, unde fostul mîșchetar se întinse aproape îmbrăcat pe un pat acoperit cu brocarturi. Georges se duse în camera lui, iar contele rămase în cabinetul său de lucru.

A doua zi, la ora zece, o calească se opri în fața casei de Sandoval. Peste cîteva minute, un valet vestea contelui și contesei d'Ablincourt venirea contelui de La Fère, a cavalerului d'Artagnan și a cavalerului de Herblay. Soții d'Ablincourt alergară întru întîmpinarea noilor sosiți. Folavril, în mijlocul salonului, făcu o plecăciune

adîncă și plină de demnitate. Și el simțise nevoia să se odihnească vreme de cîteva ceasuri, dar se întorsese repede în casa noilor săi prieteni. Se arătă însă îngrijorat fiindcă nu-l zărise pe Malvenu, nici cînd plecase de acasă, nici după aceea.

— O, izbucni d'Ablincourt strîngînd mîna fiecăruia dintre cei trei vizitatori, cît de fericiți ne găsiți acum !

Într-adevăr, chipul îi era străluminat de bucurie. Aceași nemăsurată mulțumire se ogîndea și pe chipul Inesei. Deși paloarea îi era aceeași, tristețea, aerul abătut, durerea vie ce i se cluseră pînă atunci pe față, deschis, se spulberaseră.

— Ce face scumpa noastră ? întrebă Athos.

— Se odihnește, răspunse contesa. Somnul ei, la început agitat, a devenit lin acum.

— Prin urmare, dragă contă, astăzi vei putea pleca fără teamă de acasă, își dădu cu părerea fostul căpitan de mîșchetari, ajungînd astfel la cele ce vroia să-i spună lui d'Ablincourt.

— Să plec ? se miră René. Nu te înțeleg.

— Da, va trebui, pentru scurtă vreme, ce-i drep', să te desparți de ființele dragi.

— Ca să merg unde ?

— La Versailles. O vrea regele !

— René ! strigă Ines, dintr-odată îngrozită, auzind vestea. Nu te duce. René !

Dar Athos rosti doar atît, pentru contesă :

— Este în joc cuvîntul meu de onoare, doamnă !

— Și al meu ! întări Aramis. Dealtfel nici nu cred că avem vreun temei să fim neliniștiți. Vrînd să vadă actul conspirativ al baronului de Souvré, regele dorește ca însuși contele să i-l înmîneze.

Apoi, cunoscînd zgîrcenia la vorbă a prietenului său, cavalerul de Herblay începu să povestască de-a fir a păr toate cele întîmplate după baletul de la palat.

Istoisirea pîrui să aducă oarecare liniște contesei.

— Fie ! încuviință ea. Regele porancește, iar datorită noastră este să ne supunem... Dar cine te va însoți, René ?

— Eu ! sări Georges. Dacă domnul conte este de aceeași părere.

Drept răspuns, René îi întinse mâna.

— Înainte de a pleca, urmă tinarul cu glas tremurat, aş putea oare...

— Să le revezi ? încheie Inês, cu dulce zîmbet care dezvăluia căta plăcere îi pricinuia întrebarea. Cînd fiica mea se va deştepta, te voi duce la ea.

În cele două cuvinte, „fiica mea !“, contesa îşi pusese tot sufletul. Se suntea după tulburarea cu care le rostise.

— Si, mama ? şi întregi cavalerul întrebarea.

— Nimic nu ţi stă în cale. O poti îmbrăţişa.

Ea se pregătea tocmai să sune, cînd Folavril îşi dadu cu prepusul :

— Nu uitaţi, doamnă contesă, rosti el cu glasul acela băbător pe care îl cunoaşteră, mîndru-şi spînzorî într-o plecăciune cuvîncioasă, nu uitaţi că aici avem bolnavi şi că cel mai mic zgomot le-ar putea face rău... aşadar, aş dori să-l înşel pe domnul cavaler.

— Mereu devotat, domnule d'Avrîtel, murmură fiica ducelui Hernan.

Nu a vorbe de devotament, doamnă contesă, îngăi nă fostă eadana. Dar este... este...

Şi pentru că nu găsi cuvîntul, deschise încetîşor uşa, trecînd înaintea lui d'Artagnan, fără să mai scoată o vorbă.

...Vom pătrunde odată cu ei în camera ocupată de Teresina în timp ce domnul şi doamna d'Ablincourt, Athos şi Aramis, absorbiţi cu totul de evenimente care se petrecuseră, discutau laburile mai importante ale acestora.

Iatruicî Folavril ajutase la transportarea Teresinei, cunoştea drumul spre camera în care, acum, ea se odihnea. Ajuns în faţa uşii, bătu uşor :

— Intră ! îl poţi cineva de dincolo de uşă.

Folavril făcu totocmai şi, urmat de Georges, înaintă cu cîţiva paşi. Deodată se opri în faţa tabloului ce i se înfăţişa văzului.

— Un chirurg ? murmură cît putu de încet la urechea cavalerului, arătînd spre un bărbat scund aplecat peste pat.

Carita îi făcu semn să tacă, ducîndu-şi un deget la buze.

— I-o fi mai rău ? întrebă Georges, pradă unei vii nelinişti.

— Nu ! liniştiţi-vă, răspunse femeia, dar bolnava este încă tare slăbită.

— Ce spune omul de meserie ? întrebă Folavril arătînd spre omul acela care sta sprijinit de pat, fără să i se poată vedea chipul.

— Omul de meserie ? se miră Carita. Vorbiţi poate de medic... Nu a venit încă.

— Cum nu a venit ? Dar domnul de colo, cine este ? Negreza păru stînjănită ; îşi întoarse privirile.

Răspunsul acesta mut şi de neînţeles pentru uriaşul nostru avu darul să-l infurie aproape ; din fericeire, un glas pitigălat îl atrase atenţia, scoţînd-o pe Carita din încurcătură.

— Asta-i ! zicea glasul acela. Acum, linişte şi răspund de vindecarea rănil.

— Malvenu ! se arătă Folavril uluit.

— Marchizul de Bellevenue, rogu-vă ! îl corectă omuleţul, întorcîndu-se şi salutîndu-l pe Georges.

— Cum, tu eşti ?

— Eu lasumi, ilustre amice ; restul nopţii mi l-am petrecut aici şi sînt mulţumit, răspunse Malvenu aruncînd o drăgăstoasă căutătură spre Carita.

Acasta îşi plecă privirile, iar obrajii i se închiseră parcă la culoare, ceea ce pentru un om din rasa ei înseamnă a roşi.

Georges se apropia de pat şi o privea pe Teresina, ai cărei ochi mai şi deschise îl aşînteau cu stăruinţă.

— El !... El !... o auzi Georges murmurînd după cîteva clipe.

Apoi, ca şi cum uşorul efort pe care îl făcuse ar fi fost de-ajuns pentru a o stoarce de puteri, sărmana smîlţita închise din nou ochii.

— Vai mie ! gemu tînarul, dîndu-se speriat înapoi. M-a văzut şi asta i-a făcut rău !

— Nicidecum, nicidecum ! îl linişti Malvenu, trecînd iarăşi lingă patul bolnavei ; este doar un uşor leşău,

primit de prea marea pierdere de sînge ! Vezi dumneata, domnule cavaler, sîngele circulă între vasele gelatinoase care se încrucisează, se întîlnesc, se împletesc în tot trupul și poartă numele de vene, artere, nervi, mușchi și aponevroze... Principalele virtuți ale venelor sînt rezistența, elasticitatea, contractilitatea și sensibilitatea... Da, da, ai înțeles bine : sensibilitatea ! Dar, cînd nu mai sînt bine alimentate de globulele care acționează în principal...

Se opri, văzînd că Georges nu-i mai da ascultare. Aplicat la rîndu-i deasupra patului, tînărul își apăsă ușor buzele pe fruntea mamei sale.

— Să mă ia dracu ! îngaimă Folavril, deschizînd ochi mari și neputîndu-și crede urechilor. Cine te-a învățat toate astea, micuțule ?

Dragostea, răspunse nestîngerit bărbatul cel scund, strecurînd negresei o privire șăgalnică.

Asemenea răspuns sporî însă și mai mult uluirea prietenului.

Georges se ridicase.

— Vă mulțumesc, domnilor, zise el celor doi prieteni ; chiar de aș fi destul de nerecunoscător spre a da uitării dovezile de prietenie și devotament pe care mi le-ați dat de două zile încoace, mi-ar fi cu neputință să nu țin minte tot ce ați făcut pentru mama... Încă o dată, mulțumesc !... Pare-mi-se că v-am mai întîlnit cîndva, e mult de atunci ! Dar nu-i timpul acum să ne întrebăm amintirile...

Cei doi foști căpitani ai aventurii tresăriră și simțiră că palese. Groaza le fu scutită însă, caci Georges ieși, făcîndu-i semn lui Folavril să-l urmeze. În timp ce Malvenu, negăsind nimic să-i răspundă, se pierdea în plecături.

Cînd tînărul cavaler intră în salon, Inès îl luă de mînă, deschise o ușă și îl duse în odaia în care se odihnea Lillas, cunoscută de toți sub numele de Marie. Cînd îl zări, privirea fetei se învioră, obrazul îi înflori... Îi întinse mîna și îi zîmbi. Vru să vorbească, buzele i se întredeschiseră, dar contesa, grijulie, o opri :

— Te rog, scumpa mea, nu vorbi !

Ace dreptate mama, domnișoară, încuviință Georges, apăsîndu-și ușor buzele pe mîna albă a fetei. Nu te obosești așteptîndu-l cît mai grabnic... Vom avea, atunci, multe de spus. Nu-i așa, doamnă ? adăugă el, privind spre contesă.

Aceasta surise și răspunse doar atît :

— Da !

XV

PLANURI MIRȘAVE

De îndată ce luntrea cu prietenii noștri se depărtă de „Casa Cardinalului”, de îndată ce zgomotul pașilor lui Folavril și Malvenu se stînsă în depărtări, se produse o mișcare în partea de sus a scării, dincolo de ușa sfărîmată a încăperii în care avusese loc ultima și neizbutită încercare a baronului de a săvîrși o mișelie. S-ar fi zis — lucru ciudat — că trupul lui Laurent se frămînta, chinîndu-se să urce ultimele trepte, spre a ieși din poziția care îi pricinuia dureri și în care rămăsese cîtă vreme ținuse lupta. Chiar așa era ! Tîrîtorele au viață mai nepieritoare decît și-ar închipui oamenii de ispravă, iar dacă degetele crispate ale Teresinei opriseră pentru o clipă răsufierea netrebnicului de Laurent, tot acestei fericite întîmplări îi datora el faptul că mai putea deschide ochii. Într-adevăr, este limpede că trupul i-ar fi fost strapuns de sabia lui Folavril sau de spada cu două tăișuri a lui Malvenu, dacă aceștia ar fi bănuît că lăsau în urmă altceva decît un cadavru.

După ce își mai trase puțin sufletul, Laurent se tîrî încet spre ușa lingă care vroise, mai înainte, să stea

la pîndă. Întîi bijbii, apoi ochii i se obișnuiră cu întinericul și începură a desluși cu mai multa limpezime. Era încredințat că de nu va găsi mai mulți morți, peste unul tot va ca și anume peste stăpîn. Dar nu se întîmplă astfel. Fereastră deschisă prin care se prefirau razele lunii îi dădu pe dată de știre că baronul o ștersese.

„Dacă așa stau lucrurile, gîndi el, și dacă știe înota, înseamnă că ne vom mai vedea! Dar cu nebuna ce-or fi făcut? La naiba! S-or fi răzbunat pe ea, azvîrlind-o în Sena. Toate astea se vor plăti! adăugă el, amenințînd cu pumnul în gol. Dar acum să ieșim de aici!”

Se ridică în picioare, nu fără oarecare anevoință, și coborî scara. Odată ajuns în sala de jos, se îndreptă spre ușa scoasă din țîlîni, privi în jur cu băgare de seamă și abia după ce se încredință că o linșcă deplină domnea în împrejurimi, se hotărî să iasă.

— O, la diavol, făcu el cuodată, doar am aici toate de schimb! Și nu numai că țin la ele, dar cred că ar fi primejdios să le las afară. Numai asta și m-ar putea da de gol, dacă vreunui curios de la poliție i-ar veni cheful să cotrobăie prin cicioaba asta.

Strînse așadar o cămașă, un surtuc și un pantalon, le făcu legătura și se hotărî să părăsească locul.

Ajuns pe mal, își scuturase pantalonii, rămase gol pînă la briu, intră în apă, făcu cîteva pași prin mizeria și ieși; apoi, scuturîndu-se ca un dușă care a făcut baie, își potrive hainele pe trup și începu să alerge, coborînd de-a lungul fluviului. Peste cîteva minute se opri gîfîind; își mai trase puțin sufletul, urmîndu-și după aceea calea mai domol și ajunse pe o bucată de pămînt de forma unui semicerc. Într-un golf mic, bine legat de un tîrîș, potîită în ierburile înalte, se afla o lantrușoara cu toate cele trebuțtoare.

„Rezerva mea! își spuse, rîzînd, derbedeul. E bine să în previzator...”

Vislînd vîntos, se îndreptă spre malul celălalt, unde trase lîntrea pe mal, ca să nu mai stea în apă și o luă, cu pas sănătos, spre Paris.

Dar iată că în timp ce tocmai trecea prin fața sinisirei cicioabe din care plecase, ochii îi rătăciră o clipă peste pinza apei. Un clipecit ușor îi atrase luarea aminte și îl

făcu să tresară. Se opri și așteptă. O diavol, ce abia se vedea, isi croia drum prin apă. Făcu cît va pavi; apoi, urmărind firul dîrui pînă la capăt, desluși ceva negru, ca o mîinge... mai degrabă ca un cap care înainta încet și se apropia de el.

— Dumneavoastră sînteți, domnule baron? întrebă el cu glas cît mai șoptit.

Da! i se răspunse.

— La naiba! Iată, așa zice eu, o faptă a Providenței.

— A Providenței! Prostii! Scoate-ți vorba asta din minte și înlîde-mi mina.

— Poftim, domnule!

— Era și timpul! spuse baronul, oftînd din greu. Pu-terile mi se sfîrșeau.

— Dar în ce hal sînteți! observă valetul, privindu-l de-aproape.

— Tremur ca varga! răspunse nemernicul, clătînînd zăbrăva din dinți. O, pramatiile!...

— Ia puneți-vă astea pe dumneavoastră, domnule baron. Am aici niște toate care poate că nu o să vă vină foarte bine, dar care fără doar și poate că o să vă încălzească puțin.

— Cum, te-ai gîndit...

— La dumneavoastră? Firește... nu-i de datoria mea să vă slujesc?

Nădăduind într-o recompensă, valetul trăsese înțe minciuna.

— Strașnică treabă! se arată de Souvré mulțumit. Ajută-mă, băiete!

În mai puțin de cîteva minute, baronul își scoase hainele ude și se îmbracă cu livrea lui Laurent.

— Dar tu? întrebă de Souvré, mișcat de ultima dovadă de devotament a servitorului său.

— O să mă îmbrac cu ale dumneavoastră, prea vrednice stăpîn.

— Dar sînt ude...

— Ce-are a face, o să se usuce pe mine în timp ce merg. Important este să vă simțiți bine.

— S-a făcut, relevă baronul, după ce se schimbă. Acum du-mă la poarta Saint-Honoré.

— Trebuie să mergem cu pas întins?

— Cel mai târziu la zece să fii acolo !

— Deci nu avem timp de pierdut ! răspunse Laurent, trecindu-și pe brat cămașa, haina și panta. onii stăpînului.

Și porniră la drum, tăind-o de-a dreptul pe cîmp.

După cîtva timp, baronul avu din nou poftă de vorbă, astfel că întrebă, cu glas scăzut însă :

— Ce s-a mai întîmplat după plecarea mea ?..

— Grăbită ! făcu Laurent, vorbind și el tot încet.

— Sînt de aceeași părere ! Iar scăparea i-o datorez nebunei.

— Aș !

— Ba da, ca m-a împins în hău. în clipa în care tocmai trăsesem în cavalerul ăla blestemat.

— Va să zică dumneavoastră ați tras împușcătura aceea !.. Ei bine, domnule baron, zadarnică pagubă, căci potrivnicul nu a fost atîns !

— S-a zis deci ! Îmi scapă ! mîrîi de Souvré. Dar tu cum de le-ai scăpat printre degete ? Parcă te-am auzit strigînd după ajutor ?

— Ce-i drept, așa a fost !.. Dar vedeți, norocul.. Nebuna ne-a fost înger păzitor amîndurora. M-a salvat de gît... foarte rău... și am căzut.

— Și atunci ?

— Alunci, crezîndu-mă mort, ceilalți au trecut peste mine, fără să se mai uite, plini de cuvință...

— Și ai văzut...

— Aproape totul.

— Au plecat, nu-i așa ?

— Vă închipuiți doar că nu veniseră acolo ca să se instaleze... Dar cine ne-o fi trădat ?

— Ei, făcu de Souvré, luntrașul.

— Gérard ?

— Firește ! Aș fi putut bănuîi treaba asta, dar m-am lăsat păcălit ca un copil !

— Mergea strașnic mașinăria noastră, nu se putu stăpîni Laurent.

— Și cînd te gîndești că acum nu mai am nici o putere !

— Aș ! Păi ce, ați murit ?

— Nu, dar sînt silit să-mi pierd urma. Poate că este prea tîrziu. Soldați din garda regelui mă și caută, cred.

— Pe toți dracii din iad ! înjură Laurent, privind groznic de cruciș cu amîndoi ochii. Este mai grav decît m-ai bănuit ! Ei bine, și atunci cu ce faci ? își dezvăluî el egoismul, foarte firesc de altfel într-o ființă atît de nobilă.

— Tu ?.. Ascultă și bagă bine la cap ce-ți spun acum. Zadarnică recomandare, prea vrednice stăpîn. Vorbiți !

— Poate că totul nu este încă pierdut.

— Așa vreau să cred și eu, ce naiba !.. Cînd e vorba de un gentilom cu harurile dumneavoastră...

De Souvré îi curmă vorba, acăugînd :

— Asta va depinde, în mare măsură, de tine. Ești destept, priceput, ai o fire mlădioasă...

— Treceți peste laude, i-o curmă și el. Știm și unul și altul cîte puține facem. Așa că ajungeți la ceea ce vreti să spuneți, stăpîne !

— Te duci la Versailles.

— Bine !

— Ajuns acolo, faci în așa fel încît să te găsești în drumul marchizei de Marville, fără să se bage de seamă însă treaba asta. O cunoști ?

— Am această cinste... Pe urmă ?

— Veî rosti numele meu.

— De Souvré ?

— Nu. Raoul !

— Spuneți mai departe.

— O să-ți dea o întîlnire, ca să vadă ce-i spui.

— Și ce trebuie să-i spun frumoasei marchize ?

— Că am plecat din Paris, urmîndu-i sfatul, și că m-am refugiat la Amsterdam.

— Dar dacă frumoasa Clotilde se ferește de mine ?

— Auzi, Clotilde ! Nu cumva ți-ai pierdut buna cuvință, caraghiosule !

— Rog încă o dată pe senioria voastră să nu se mai înjosească jignindu-l pe cel mai umil dintre imitatorii săi. Pe mititica de azi-noapte v-am lăsat-o doar... Dar

să nu mai vorbim despre asta... pare-se că nu vă prea place.

— De fapt, murmură cinicul gentilom, ești un șnapan isteț, așa că te iert. Dar să ne întoarcem la treburile noastre... Dacă doamna de Marville se teme cumva de tine, îi arăți asta...

Și baronul își scoase din deget un inel și i-l dădu lui Laurent.

— Frumoasă bijuterie! se minună acesta, cu ton de cunoscător.

— Să nu te lași cumva jefuit.

— O, nu aveți teamă... Asemenea talisman!

— Atunci, continuă baronul, ea îți va da instrucțiuni.

— Care o să vă privească?

— Fără îndoială...

— Ei bine... dar... toate astea mi se par într-un totul cu puțință! făcu Laurent, care de pe acum cîntărea foloasele ce avea să tragă... Numai că...

— Numai că?...

— Fără dumneavoastră, după ce veți fi plecat, o să mă prăbușesc din nou în mizerie.

— Ține aici, ca să ai răbdare, zise de Souvré, dîndu-i o pungă rotunjoră.

Laurent o înșfăcă.

— Trebuie să-mi caut altă slujbă? întrebă el cu viclenie.

— Vezi-ți de treabă! Rămîi al meu!

„Al dumneavoastră mai mult, și al doamnei marchize mai puțin?” își spuse în sinea lui poncișul.

Apoi cu glas tare:

— În cazul acesta, domnul baron se poate bizui pe mine.

De Souvré își zicea:

„Clotilde mă va ajuta!... Da, da!... Mi-a spus și răspuns: «În orice situație te-ai afla, cere-mi sprijinul. Viața mea toată îți va aparține!» Viața ei toată.”

Deodată, o lumină i se aprinse în privire. Gîndul care îl fulgerase pe neașteptate îl făcu să tresară. Totuși se întări și spuse:

— Laurent?

— Domnul baron?

— Dacă... Clotilde este liberă?

— Cum? întrebă valetul, oprindu-se locului.

— Ia gîndește-te la asta!

— Mai rămîne de văzut!

Apoi, puțin înveselit, adăugă:

— Cînd voi putea sta de vorbă cu ea nestîngherit și sînt sigur că te vei pricepe să prilejuiești o asemenea situație — zugrăvește-ți iubirea mea în culorile cele mai aprinse... întrece chiar măsura și îi poți chiar spune că, de-ar fi nevoie, mi-aș da viața pentru ea! În sfîrșit împotoponează-ți discursul ca...

— Cu toate florile de la Saint-Jean și cu gesturile cele mai potrivite, încheie Laurent, schițînd un pas de dans. Voi avea grijă, domnule baron!... Voi face cum va fi mai bine, într-o propășirea amîndurora.

— E în ordine. Văd că m-ai înțeles!... Cu ajutoare ca tine și Clotilde viitorul nu mă mai înspăimîntă!

Apoi, întorcînd capul și înmîzînd brațul spre insula Saint-Louis, nevrednicul gentilom adăugă scrișnînd:

— Nu s-a sfîșit încă totul. O să mă mai vezi, conte d'Ablincourt! Iar voi toți care m-ați biruit, luați seama! Îmi voi împlini răzbuarea și vă voi face să vărsați lacrimi de singe!

Cei doi își urmară drumul; curînd ajunseră la locul de întîlnire, adică dincolo de poarta Saint-Honoré. Mai străbătută cam o sută de pași, după care o cotiră la dreapta spre un pîlc de copaci ce se zăreau cam la zece metri. Aproximîndu-se, deslîșă nechezatul unui cal.

Baronul strigă:

— Bénard!

O umbră se desprinsese de lîngă trunchiul unui copac, iar un glas răspunse:

— Sînt aici, domnule baron!

Peste o secundă, cei trei bărbați erau împreună.

— Plecăm, Bénard! făcu de Souvré.

— Presimțeam, răspunse cel chemat.

— Ești gata să mă însoțești?

— Vă mai îndoiți?

— Bine!... Dar sipetul?...

— Este aici, legat zăchăvînd de obîlc.

— Foarte bine!

— Iertați-mă dacă vă întreb, domnule baron, urmă scutierul Bénard, privind cu uimire hainele stăpînului său, de ce sînteți... îmbrăcat astfel ?

— Deocamdată. La primul popas voi schimba Țoalele astea cu niște haine mai ca lumea.

Și întorcîndu-se spre Laurent, care privea și asculta fără să scoată o vorbă, de Souvré adăugă :

— Fii cu băgare de seamă și amintește-ți de toate. Apoi, cu glas șoptit, la ureche :

— În ce o privește pe Clotilde, nu care cumva să-mi iei locul... ar fi cam primejdios.

— Fiți pe pace, domnule baron, răspunse valetul. Am eu temeiurile mele care mă îndeamnă să nu vă uit sfaturile !

Iar după ce îi văzu în șa, și pe el, și pe scutier :

— Călătorie bună și noroc ! stîgă el în clipa în care cei doi călăreți zvîcniră din loc, stîrnind vîrtejuri de colb.

XVI

DOMNUL DE MARVILLE

La cîteva ceasuri după fuga mai sus povestită, în iatacul regesc, Ludovic al XIV-lea, încă sub impresia evenimentelor petrecute în ajun, stătea de vorbă cu gentilomii primiți la ceremonialul deșteptării de dimineață. Iar aceștia, nemaiavînd a se teme de nimic, înfierau în voie pe instigatorul neizbutitei conspirații, numit „recrutorul nemulțumîților“, titlu cu care chiar baronul se împăunase, după cum bine ne amintim.

— Cine dintre voi, întrebă maiestatea sa, ne poate spune ceva despre amestecul în toată istoria asta a unui anume gentilom despre care ni se vorbește ?

— Eu, sire ! răspunse unul dintre seniori, ieșindu-i în față.

— A, ia te uită ! Domnul de Rigny... Făcea parte, prin urmare, din rîndurile „nemulțumîților“ ?

— O, nu, sire ! Mă aflu la serbarea oferită de președintele Lambert de Thorigny, nimic altceva.

— Ei bine, domnule, spune-ne ce știi.

— Cel despre care vorbește maiestatea voastră, începu contele de Rigny, minios pe uneltirile baronului, și-a dus mîna la sabie și s-a năpustit asupra-i.

A urmat, firește, un duel ?

— Simulat, sire. Cîțiva dintre cei de față, încredințați de onorabilitatea domnului de Souvré, i se alăturară. Zece spade își jucară scîlpătul în fața celui care îl provocase pe baron și care îi ținu piept vitejește. În clipa aceea cavalerul d'Artagnan îi sări în ajutor. Era mai mult decît trebuia, căci spada cavalerului prețuiește cît zece ; apoi alți doi gentilomi făcură la fel.

— Care le este numele ? întrebă regele.

— Domnul de Pontalès și prea credinciosul maiestății voastre supus, răspunse el plecîndu-se.

— Foarte bine, domnule. Și pe urmă ?

— Patru bărbați luptau împotriva unui număr mult mai mare, urmă povestitorul. Potrivnicul baronului îl încolțise atît de tare, încît l-ar fi ucis, dacă acesta nu ar fi scăpat printr-o fugă rușinoasă !

— Da ! Da ! murmură regele. Chiar așa mi s-a și spus. Apoi mai întrebă :

— Va să zică gentilomul căruia nimeni nu i-a rostit numele era de partea noastră ?

— De partea voastră, sire. Iar ducesa de Sandoval, căreia îi mulțumim pentru că a zădărnicit complotul, i se alătură spre a învinui pe baron.

— Prin urmare ducesa de Sandoval este cea care s-a arătat util de devotată !

— Chiar ea, sire ! Protestînd energic, a vestejit cu tărie purtarea baronului !

— Îți mulțumesc, domnule de Rigny ! Acum știm tot ceea ce trebuie să știm. Domnilor, mai adăugă el, sînteți invitați la cină.

— În ce mă privește, am prevăzut această onoare, sire, observă cu aer șiret ducule de Choiseul, arătînd o tîpsie de argint pe care se putea vedea un șervet cu armele Franței.

La mesele maiestății sale șervetul era prezentat de personaje înalte, iar cel ce avea fericirea de a-l oferi însemna că ajunsese pe una dintre cele mai înalte trepte ale favorurilor.

— Astăzi ești scutit de treaba aceasta, spuse regele.

— Sire ! biigul domnul de Choiseul, oare eu ce am greșit ?

— O, cu nimic, dragă duce ! Și, ca să ți-o dovedesc, mîine la deșteptare n să-mi dai cămașa.

Era o altă mare cinste pe care cei mai de vază nobili și-o disputau, căci totul în jurul tronului pe care se așeza acest mare rege al fastului feerie, Ludovic al XIV-lea, era o comedie. Grotescă devenea comedia aceasta mai ales cînd eticheta silea pe regină să primească aceleași servicii, întrucîtva intime, din mîinile demnitarilor de sex tare.

Ducele făcu o plecăciune și înmînă prețiosul șervet unui șambelan care veni să anunțe :

— Maiestatea voastră este servită !

— Urmați-mă, făcu Ludovic al XIV-lea, cu aer maiestuos.

Ajunși în sala în care se afla pregătită regensea masă, curtenii al cărui număr sporise, nu glumă, se rînduiră cu umilînți în fața marelui monarh.

— Domnul conte d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan ! vesti un usier.

Ludovic al XIV-lea schiță din cap un semn ușor ; ușierul se înclină și-i lăsă pe cei doi gentilomi să intre. Liniștea coborî grea.

Ochii tuturor se ațintiră asupra noilor sosiți. Unul, mai cu seamă, le atrăgea privirile. Contele d'Ablincourt ! Cine era gentilomul acesta ? De unde răsărise ? Cîțiva curteni mai vîrstnici își aminteau oarecum de numele acesta, rostit cîndva... dar unde ?

— Poftiți, domnilor ! spuse regele, adresîndu-se mai ales contelui.

— Sire, răspunse acesta cu glas mișcat, iertați-mă că am încălecat porunca ce mă pedepsea cu surghiunul... Orice hotărîre ați lua, sînt gata să mă supun ! Dar jur pe memoria tatălui meu, pe cinstea mea de gentilom și pe credința în Dumnezeu, care mă ajde, că v-am fost totdeauna un supus credincios !

— Ridică-te, domnule ! rosti regele și dă-mi pergamamentul acela.

— Iată-l, sire !

Ludovic al XIV-lea îl despătură și, după ce îl citi în grabă, spuse, fremătînd de minie :

— Ascultați, domnilor, ascultați !

Și grăi cu glas tare :

„Noi, gentilomi devotați altetei sale regale, ducule Filip de Orléans, jurăm, pe izbăvirea noastră veșnică, precum că vom lucra pentru prăbușirea lui Ludovic al XIV-lea și vă vom urea pe tronul Franței pe căpetenia cauzei de noi îmbrățișate și pentru care ne vom pune oricînd în joc și spuda, și viața !”

Un murmur de revoltă străbătu adunarea.

Regele umă :

— Cînd complotul acesta ne-a fost dezvăluit, declarăm aici că am discutat cu domnul duce de Orléans ; am dobîndit încredințarea că fără de știrea domniei sale, gentilomii aceia s-au servit de numele său, spre a pune la cale mișcările. Doar cel ce semnează este așadar în cauză. Dacă mai sînt și alți vinovați, nu vrem a-i căuta. Așadar, domnilor, un om a fost într-atît de mișel, încît a vrut să atenteze la autoritatea regescă ! Cutezătorul acesta, lașul și trădătorul este baronul de Souvré. Numele lui stă sub rîndurile de față. Îl declarăm scos din rîndul nobilimii și îl deferim tribunalului pair-ilor, în fața cărora va trebui să răspundă pentru crimă de lesmajestate ! De data aceasta, adăugă regele, avem o dovadă și nu mai putem păcătui, căci justiția noastră, oricît de dreaptă ar fi ea, nu este mai puțin supusă unor greșeli pe care le deplîngem, cînd ne sînt arătate.

Apoi, întorcîndu-se spre René d'Ablincourt, continuă :

— Conte d'Ablincourt, dacă, în urma unor rapoarte mincinoase ale unor consilieri asupra cărora nu mai putem avea astăzi nici o putere, dizgrația mea te-a lovit, sint fericit că îți pot oferi binemeritata reparație.

— O, sire ! exclamă René. Câtă generozitate !... Singele meu... Viața toată vă aparține !

— Știu, domnule ! Și îmi pare nespus de rău că nu mi-am dat seama mai devreme.

Făru apoi un semn șambelanului, care îi înmîna contelui faimosul șervet, iar contele se grăbi să-l ofere regelui.

Cu favorul acesta, audiența se încheie : René și Georges se întoarseră pe dată la Paris.

Fără de margini fu bucuria înes-ei cînd află cit de neașteptate fuseseră roadele întrevederii. De acum, contele nu trebuia să se mai ascundă ; căsătoria sa cu fiica Bogatului-Duce, celebrată în taină în mica bisericuță San-Benito din Madrid, putea fi în sfîrșit proclamată, iar copila lor mult iubită avea să se poată arăta în lume alături de ei !

E lesne de înțeles că evenimentul făcu mare vîlvă la curte. Nu se vorbea decît despre reîntoarea în grațiile regelui a contelui d'Ablincourt și despre căderea baronului de Souvres.

Cei care știau mai multe răspîndiseră și vestea că ducesa înes de Sandoval y Palomas, această spaniolă bogată, a cărei frumusețe ispitise atîția seniori, nu era alta decît sefă proscrisului reîntors în grațiile monarhului.

Clotilde de Marville, dată uitării, se refugiase în apartamentul ei, pradă unei furii greu de înfrînat. Nu dădea nimănui voie să între, nici măcar soțului. Uimit de asemenea purtare, marchizul sfîrși prin a băga de seamă că ceva se petrecea în jurul lui. Se cam șoptea în preajma sa se ridea pe infundate, iar cînd cineva se hotăra să-i vorbească, o făcea cu un soi de milă, în care batjocura subțire își croia nestîngherită loc.

Asemenea situație ar fi scos din fire și un sfînt ; dar marchizul de Marville nu trecuse încă în rîndul sfîntilor. Era bătrîn, am spus ; de vină că femeile frumoase îl ocoteau era nu atît vîrsta, cît înfățișarea-i neplăcută. Căci era urît sîrmanul om ! Nu chiar ca domnul de Roquelaure,

al cărui portret se păstrează în anale, destul însă pentru ca acest lucru să fie lesne văzut. De statură sub mijlocie, dar de o rotunjime ce întrece orice măsură îngăduită, trupul îi semăna cu o minge înfiptă pe două picioare scurte și firave, ușor de asemuit cu niște araci. O perucă blondă, ale cărei bucle se revărsau pe umerii săi largi, încadra o față ca luna, în care puteai desluși un nas borcănat, strașnic de bine îngemănat cu o gură foarte mare, tivită de buze groase ce dezveleau dinți răriți, galbeni.

După cum se vede, domnul de Marville avea multe asemănări cu scundul Malvenu, deși acesta nici nu era de vîrsta lui, nici nu era chiar atît de diform. Doar ochii marchizului mai aduceau o lumină în chipul acela grotesc, erau albaștri, mari, aveau tăietură frumoasă și totdeauna vii. Într-un cuvînt, ochi scăpărători de istețime cum se zicea pe atunci. Cel mai adesea exprimau o bunănotă nemărginită iar emoțiile cele mai mărunte își aflau în ei o circîncioasă oglindire. Pe bună dreptate, lumea se întreba cum de o femeie tînără și frumoasă, cum era marchiza, putuse să-și lege viața de un asemenea bărbat. Dar la o astfel de întrebare, binecunoscătorii a toate ar fi putut răspunde ca domnișoara Clotilde du Tramblay — căreia natura îi dăruise, drept tribut la venirea ei pe lume, gingășie, spirit și frumusețe — era săracă. Orfană, ea fusese crescută de o rudă bătrînă, mult virtuoasă, dar din ale cărei haruri făptura cea tînără nu avusese a trage decît palide foloase. Oricum, fata cea sărăcuță aștepta în umbră cenușie, îndurînd anevoile povara unei ursite vitrege ; aștepta uitată, neștiută, ca un făt-frumos să vină să o răpescă. Dar iată că în lipsa acestuia, se îndrăgosti nebu-neste de ea un gentilom, un jalnic cavalier, care îndrăzni să-i ceară mîna în schimbul titlului și al uriașei sale averi.

Oare trebuie să mai adăugăm că, în ciuda silei ce i-o înspira admiratorul, tînăra Clotilde du Tramblay nu șovăi nici o clipă, devenind curînd doamna marchiză de Marville ? Marchizul nu se legănă în vise. I se părea și lui o nerozie să-și închipuie că ar putea fi iubit. În lipsă de dragoste, el nădăjdui în recunoștință, socotînd că prin aceasta se va afla la adăpost de orice neplăcute întîm-

plări conjugale. Neavînd urmași, făcuse un testament în favoarea soției sale.

Lucrurile se înfățișau astfel de vreo doi ani, fără ca purtarea marchizei să fi dat naștere nici celor mai neînsemnate clevetiri, cînd apărură Raoul de Souvré. O văzu pe Clotilde, îi făcu curte și se pricepu să trezească în ea o patimă care, moenîndă, nu aștepta decît să izbuiească în toată plînatatea ei. Clotilde îl iubi. Îl iubi nebuneste, dezgăzuindu-și astfel dorințele atîta vreme ferecate în inimă. Îl iubi cu dragostea dinții, care, cel mai adesea, preschimbă femeia în eroină ori în monstru.

Oricît de tănuită ar fi fost legătura lor, ea nu scăpă de privirile scormonitoare ale celor din jur, care tot nu aveau ce face toată ziua, ale obișnușilor acelor tăifășu-ieli de anticameră, dornici se afle noutățile menite a pregăti un scandal. Ca totdeauna, doar soțul nu băgă nimic de seamă și continuă să viețuiască în cea mai desăvîrșită pace sufletească.

Marchizul de Marville se bucura de stima curții. Verva-i îndrăcită îi atrăsese prietenia gentilomilor petrecareți, care se întîlneau în fiecare zi la „cafenea“. Căci, într-adevăr, existau pe atunci cafenele; ba chiar erau foarte tare pe gustul vremii.

Prima cafea moka a băut-o Ludovic al XIV-lea în 1644. Dacă obiceiul de a o degusta nu se răspîndi decît după alți cincisprezece ani, acea s-a datorat lui Soliman Aga, ambasador al Porții. Primul stabiliment care vindea moka fu deschis de către un armean, numit Pascal, care în 1672 se instalează în bilciul Saint-Germain. Imitatori s-au găsit repede, astfel că numeroși negustori deschisera du-ghene de felul acesta.

Dacă omul din popor își avea cîrciumile, marii seniori își avură „cafeneaua“, unde se duceau zi de zi, la oră fixă.

Mulți nu se mulțumiră cu licoarea aceasta nevinovată; anumite lichioruri, ba chiar rachiul deveniră și ele foarte căutate. Dealtfel beția era atît de des întîlnită la vremea aceea la curte, încît — spre a nu pomeni decît un exemplu — starețul mînăstirii Vendôme se lăuda a nu se fi culcat niciodată treaz în ultimii patruzeci de ani.

Firește, nu istorisim toate acestea pentru a strecura cumva ideea că marchizul de Marville ar fi ajuns la asemenea decădere. Nicidecum! Dar obiceiul, unul singur, în soiul acesta de distracție, se înrădăcinase atît de tare în ființa lui, că ar fi trebuit ca cine știe ce boală să-l întuiască la pat, spre a-l hotări să nu se ducă la „cafenea“.

La Versailles localul bîntuit de floarea nobilimii se afla situat la intrarea în parc, iar jupîn Mimart, patronul, își îndruma îndeaproape numeroșii valeți însărcinați cu servirea ilustrei clientele.

A doua zi după ce regele îl reprimise în grațiile sale pe contele d'Abincourt, un mare număr de nobili beau și discutau despre întîmplările din ajun, cînd sosi și marchizul de Marville, care, băgîndu-se în vorbă, vesteji pe baronul de Souvré. Curînd observă însă că vorbea în gol, căci nimeni nu-i răspundea; ba chiar unii păreau să dorească a vorbi despre altceva. Atunci, luînd deoparte pe unul dintre prietenii săi, pe contele de Blinel, marchizul îl întrebă ce țile avea purtarea lui ciudată.

Tare stînjnit, contele de Blinel încercă să nu prea spună lucrurilor pe nume, dar nu izbuti.

— Ei bine, prietene dragă, sfîrși el prin a se hotări; nu e rostul meu să dezvălui niște lucruri... pe care ar trebui să le știu.

— Niște lucruri care mă privesc?

— Oricum, pe marchiză...

— Nu înțeleg! bișui de Marville, alb ca varul.

— Vai de mine, dragul meu, urmă contele de Blinel, ridicînd din umeri; s-ar părea că pui la inimă toate palavrele... Sfîrși ce se trag la curte, clevetiri despre care se cuvine mai degrabă să rîzi... soțul, chiar cel dinții, dacă vrea să scape de baljocură.

— A, da! Acum înțeleg, bolborosi marchizul al cărui chip se schimonosi, căci voise să ridă. Vă să zică, marchiză?...

— Copilării, prietene!

— Te cred!

— Dealtfel baronul de Souvré este acum ori arestat, ori și-a luat tălpășița. Așa că nu te va mai putea necăji.

— A, domnul de Souvré este cel...

— Dar toată lumea nu vorbește decît despre asta ! izbucni contele. Ce ți-e și cu bărbații... Sînt ultimii care află ! Dar lasă, nu se întîmplă nimic. Peste două zile, mîine, diseară poate vine altuia rîndul. Principalul este ca maiestatea sa să fi scos din cauză pe marchiză. Le reve-dere, prietene, l-am zărit pe domnul de Villeroi, care îmi face semn... mă duc la el !

Și contele de Blinel se depărta, lăsîndu-l năucit pe marchiz.

Deodată, inima sărmanului om începu să bată nebu-nește. Un nor roșu îi trecu prin fața ochilor. Se prinse de masă, spre a împiedica furtunoasa minie din el să izbucnească.

Își reveni, mulțumită unui uriaș efort de voință, se ridică, trecu printre grupuri salutînd și zîmbînd, de parcă nimic neobișnuit nu s-ar fi petrecut, și ieși cu pas măsurat.

— Cîste lui, gîndi în sinea lui contele de Blinel, privindu-l cum se depărtează. Stoic băiat, a luat lucrurile așa cum trebuie.

XVII

HOTĂRÎREA UNUI SOT

Fără să fi primit vești de la baron, Clotilde de Mar-ville se afla într-o cumplită neliniște. Oare izbutise să fugă, ori aștepta clipa preriei, ascuns în locuința sa din Pus-de-la-Mule ? Iată ce dorea marchiza să știe cel mai mult. Nemaiputîndu-și înfrîna neastîmpărul, scrisese în grabă cîteva cuvinte, pecetlui răvașul și îl chema pe Fromont.

— Da, da, își spuse ea, așteptînd întoarcerea ace-s-tuia. E foarte bine așa... O să știu, măcar, ce se întîmplă. De ce nu pot să dau eu însumi o fugă pînă la el acasă !...

Dar marchizul stă veșnic aici, lîngă mine. S-ar zice că privrea lui, atîntită într-a mea, vrea să-mi citească în adîncul sufletului !... Atîta iscoadire nu am mai băgat parcă niciodată de seamă. Greu mi se mai pare lanțul și ce n-aș da să-l pot frînge ! Să fii legată de un om pe care îl urăști și să-ți simți inima cîtropită de o patimă mis-tuitoare, necruțătoare ca o muștrare de cuget, ucigătoare ca o otravă ! Chinul și bucuria întregii mele vieți !... O, nu, nu ! Nimeni nu o să ne poată despărți vreodată, chiar de ar fi să...

Dar își curmă gîndul, căci cineva bătea la ușă.

Deschise.

— Iată-mă, doamnă marchiză ! zise rîndașul intrînd în apartamentul stăpînei.

— Te așteptam cu nerăbdare, Fromont, murmură Clo-tilde, după ce se așeză, spre a-și ascunde tulburarea. As-cultă, ai să pleci cît mai repede cu putință la Paris... Te duci la casa lui... afli pe ocolite ce-i cu el, iar dacă nu a plecat încă, îi dai răvașul. Ai înțeles ?

— Cum nu se poate mai bine, doamnă marchiză.

— Fii isteț... și discret mai cu seamă ! Voi ști să-ți răs-plătesc credința.

Fromont schiță o plecăciune.

— Îmi dați scrisoarea ? întrebă el.

— Poftim !

În clipa în care rîndașul întindea mîna, marchizul de Marville care intrase ușurel, intrucît ușa rămăsese între-deschisă, înșfăcă scrisoarea.

Fromont făcu un pas înapoi.

Clotilde îi pînu piept, trufașă, sălbatecă, cu privirea numai flacără.

— Ia te uită ! exclamă ea cu chipul schimonosit de minie.

— Te-am speriat cumva ? întrebă bătrînul, surîzînd. Dacă este așa, iartă-mă, scumpă Clotilde... Ce vrei ?... Te iubesc atît de mult, încît departe de tine nici nu mai tră-iesc. Nu mi-ai îngăduit să vin aici, astfel că acum m-am bucurat de faptul că ușa nu era bine închisă și am intrat. Asta mi-e crima !... Nu e prea mare, nu-i așa ? Și nu o să te superi pe mine, sînt foarte sigur...

Utilă. Clotilde îl privea fără să poată scoate o vorbă. Marchizul continuă :

— Pare-se că aveai de gând să-îi încredințezi lui Fromont o misiune?... Un valet nu este un ambasador vrednic de tine ! Oare nu i-aș putea eu cinsti ține locul ? Apoi adăuga, cu oarecare seninătate pe toate fețele : dealtfel scrisoarea nici nu are adresă... prin urmare misiunea este gîgășă și greu de îndeplinit.

— Domnuie... cutoză Clotilde, a cărei voce tremurătoare nu putu sfîrși gîndul.

— Vino-ți în fire, te rog ! o îndemnă marchizul.

Apoi către scutier :

— Fromont, poți pleca, doamna marchiză nu mai are nevoie de dumneata !

Mar rușinat decît o vulpe prinsă de o găină, după cum grăiesc zăbula, valetul se inclină și iese, întrebîndu-se cu îngrijorare dacă nu era ceva avea să fie dat afară.

După ce se închise ușa, marchizul de Marville, la fel de zăbitor, se apropie de Clotilde, și continuă :

— Tu ești cum, scumpa mea, să stăm puțin de vorbă.

Era... încercînd să-îi deslusească gîndurile.

— Păi... liniștită... preocupată... A, bănuiesc... Din pricina scrisorilor nu așa ? Ei este, nu trebuie să o citești, nu te poți plînge nefericirii n-ai stăvilit drumul. Poate că am păcat că nu ești... Ei bine, fii pe pace, nu o voi cînti.

Un suspin abia simțit trece peste buzele femeii. Își cucuiea bărbatul, știa că nu minte.

— O, vîd bucuria strălucindu-ți în privire, continuă marchizul. Cu atît mai bine, sînt fericit că ți-am putut prezenta oarecare mulțumire... Și fiindcă nu țin deloc să-ți alung... încă o dată că rup scrisoarea.

Unind vorba cu fapta, o și făcu bucățele.

— Ești mulțumită ? O, da. Vîd că zîmbești !

Ceea ce luase drept zîmbet nu era altceva decît mișcarea necesară a buzelor Clotildei. Singele, năvălit mai înainte spre inimă, îi colora acum, ușor, obrașii.

Vînd că nu i se dădea nici un răspuns, bătrînul marchizului mai departe :

— Erai palidă și abătută ; acum ai un aer fermecător ! Cît de puțin trebuie uneori pentru a face fetele o femeie !... Vezi, prietena mea dragă, simt cum mă încearcă o parere de rău... Îmi mălunnești din inimă, dar eu nu merit recunoștința ta. De prisos aș fi deschis scrisoarea. Înzestrat cu un al doilea vîz, știu ce putea cuprînde... Era adresată domnului Raoul de Souvré !

Alzînd numele acesta, un fior străbătu trupul Clotildei. Simțînd atacul, femeia trecu la apărare și răspunse cu glas mușcător, privindu-și bărbatul în lumina ochilor :

— Ce știi ? Nu știu nimic !

— O ! ba știu cîlar destule ; i-o întoarse bătrînul, cu același suris, cu aceeași stăpînire de sine.

— Ce anume ? Întreacă ea cu nerusinare.

Nu mai putînd să îndure înfrînarea pe care și-o impusese încă de la începutul discuției, și hotărît să pună grabnic capat unei comedii urite, atînc chinuitoare, marchizul izbucni cu glas răsunător :

— Știu că-î ești iubită ! Știu că ești o nemernică !

Clotilde scoase un strigăt. Apoi, venîndu și în fire și privindu-l cu dispreț, femeia rosti un singur cuvînt :

— Și atunci ?

— Îmi pui întrebarea pe care aș fi vrut să ți-o pun eu. Ce pedeapsă ți se cuvine ?

Clotilde nu răspunse.

— Ar trebui să te ucid ! Fără doar și poate !... Dar asta numai în vorbe. Oare nu mi-ar tremura mîna cînd jungherul pe care eu l-ar ține s-a apropiat de sânul tău ? Spre a-ți apăsa greșeli neștiute de propria-mi conștiință, doamnă, cerul mi-a semănat în suflet spirarea și dragostea !... Din nefericire, nu am învățat încă să te urăsc !... Doar să te disprețuiesc !

Sub sfichiul ochării, marchiza prinse curaj.

— Nu am spus încă totul, continuă comela, venînd-o cu un gest. Da, da, nu am spus încă totul... La cînd ești, cînd viața ta este în mîinile mele, cînd aști, dacă ar fi în locul meu, te-ar dărui morții, socotînd că astfel s-ar putea spăla cîntea terfelită, pe mine mă ispitește un gînd că mare păcat ar fi să adaug frumuseții tale aureolei de riului !... Nu, pe cuvîntul meu, nu te voi ucide !...

Un zîmbet disprețuitor flutură pe buzele Clotildei.

— Îți stîrnese mila, nu-i așa?... Cred. Dar vezi, nu sînt un soț ca toți ceilalți... Datorită slujeniei mele — căci sînt slut, îți dau dreptate — am devenit prada batjocurii, iar aceasta ți-ar fi impus, poate, niște îndatoriri mai aspre decît oricărei alte femei!... Ai pierdut un bun prilej de a trece în nemurire, căci virtuoasă și plină de credință ai fi devenit o eroină. Gloria aceasta nu te-a ademenit însă, deci să nu mai vorbim de ea. Dar, continuă marchizul, pe un ton cu atît mai cumplit, cu cît cuvintele i se prăvăleau de pe buze ca tot atîtea lovituri de cuțit, înțelegi cred că, de mă chinuiesc să ascund rana din inimă, de încerc să-mi înarmez buzele cu puterea zîmbetului și a batjocurii, de-mi înghiț lacrimile ce-mi ard pleoapele nu o fac decît pentru a îngheța rîsul de pe chipurile celorlalți!... Am nevoie de o răzbunare pe măsura rușinii îndurate!

— Și atunci, ce ai de gînd să faci? întrebă ea, încercată parcă de o spaimă.

— Nu știu încă, doamnă... voi găsi!... Fii liniștită, voi găsi totuși! Cel mai ușor va fi să te izgonesc!

— Să mă izgonești!... Pe mine, marchiza de Marville!

— De ce nu? i-o întoarse el, rece. Dacă marchiza de Marville nu este decît o curtezană, izgonesc curtezana, nelăsîndu-i drept avut decît tinerețea și frumusețea, singurele bunuri pe care, dealtfel, nu le are de la mine și cu care poate face ce vrea, fără să-mi păteze onoarea! Căci nu-ți dau voie să mă dezonozezi, doamnă. Slavă cerului, onoarea mea plutește deasupra mocirlei în care îți place să te bălăcești!

O! exclamă ea înciudată.

— Crezi oare că-ți voi ascunde mîrșăvia? urmă el fără milă. Dacă vrei scandal, vei fi mulțumită. Peste puțin, toată curtea va face haz, iar eu voi fi cel dintîi care voi rîde cu nemăsurată poftă. Din parte-mi nu te teme de nimic!... Am rupt lanțul... ești liberă să trăiești cum ți-e voia. Pe viitor nu-ți voi mai cere socoteală de faptele săvîrșite. Trecutul îmi este de-ajuns.

— Asta-i prea mult! strigă Clotilde înnebunită.

— Încă un cuvînt! adăugă netulburat bătrînul. Întrucît nu-mi place ca o femeie care mi-a purtat numele să fie

lăsată în voia soartei, voi face în așa fel încît să ai cu ce trăi, dar numai dumneata, nu și viitorii adoratori. Peste două săptămîni ne întoarcem la Paris. Abia acolo voi lua măsuri în ce te privește.

Apoi, lăsînd-o copleșită de o furie neputincioasă, marchizul părăsi încăperea, fără a-i mai arunca nici măcar o privire. De cum rămase singură, Clotilde se lăsă să cadă într-un jilt. Dar în loc să înceapă să-și rupă banista de deznădejde, ea începu să cugete.

Era, la urma urmei, o femeie energică. De aceea analiză cu sînge rece situația. Nu era de fel strălucită; totuși spera să o îmbunătățească.

— Două săptămîni își spusese ea. A spus: „Peste două săptămîni voi lua măsuri în ce te privește”. Cite nu se pot întîmpla pînă atunci!..

Dar ceea ce o înfricoșa cel mai tare era perspectiva de a pierde această uriașă avere, atît de mult rîvnită. Fără îndoială, marchizul avea să o dezmoștenească. O, cît de tare îl ura! Pînă acum îl socotise un om de nimic, dar iată că i se ridica împotriva, că îndrăznea să o amenințe cu amarnică osîndă. Nu spusese că ar și ucide-o?

Ridicîndu-se, Clotilde începu să dea ocol camerei ca o hienă închisă într-o cușcă. Țesea mii de planuri, unele mai de neîmplinit decît altele; toate se încheiau cu aceeași rezolvare, cumplită, pe care, în loc să o înlăture, o în-cuviința.

Se culcă devreme. Zice-se că noaptea ar fi bun sfătuitor.

Cînd se deșteaptă, după un somn agitat care mai mult o leșui decît să-i aducă odihnă, nu era încă hotărîtă. Își simțea capul greu: vro să facă o plimbare. Poate că afară, în aerul rece, gîndurile îi vor fi mai roditoare. O sună pe Charlotte.

— Ieșim! hotări ea, luînd un aer nepăsător, spre a nu-i da acelei femeiuști puțința de a căuta să vadă dacă Fromont făcuse cumva neghiobia să istorisască slujitorilor puținul lucru pe care îl știa.

— Sînt la ordinele doamnei marchize! răspunse subreta. Să spun să înhame?

— De prisos! Simt nevoia să merg pe jos, să umbl!...

Charlotte făcu o plecăciune și începu să progătească veșmintele marchizei. Peste cinci minute, cele două femei părăsiră locuința și dădură ocol palatului, cu gândul de a ieși în cîmpie largă.

Trecuseră tocmai de ultimele case ale orasului, cînd un cerșetor, desprinzîndu-se de copacul de care se sprijinise pînă atunci, le ieși în întîmpinare.

Omul acesta, ale cărui haine îi dezvăluiau adîncea mizerie, avea părul sur, barba la fel și se sprijinea, tremurînd tot, de un ciomag noduros. Cu pălăria în mînă, aștepta ca cele două femei să se apropie de el. Fie din întîmplare, fie anume, el se nimeri chiar înspre partea marchizei. Aceasta era să treacă pe lingă el fără să-l bage în seamă, cînd auzi un glas șoptind :

— Raoul !

Fără să vrea, marchiza se opri

— Ce s-a întîmplat, doamnă ? întrebă subreta, făcînd același lucru.

— Nimic, răspunse marchiza, vreau să-l milostivesc pe nenorocitul ăsta.

— Dar, doamnă...

Clotilde își privi slujnica cu un aer care nu îngăduia împotrivire și îi porunci să-și vadă de drum. Charlotte înaintă cîțiva pași

Atunci, tot scotocind prin punguță, marchiza își pironi privirea în cea a cerșetorului. Acesta își dezveli mîna ascunsă pînă atunci sub pălărie, arătînd inelul ce-i scînteia la un deget. Văzîndu-l, ochii Clotildei scăpărară de bucurie.

— La noapte ! spuse ea repede. La ora două, în fața ușitei ce dă spre străduța din spatele casei.

— Talismanul prea cînstului meu stăpîn este bun, gîndi cerșetorul. Apoi cu glas tare : Voi fi acolo !

— Tîne, omule ! făcu marchiza destul de tare, spre a fi auzită de Charlotte.

Și, după ce dădu drumul unui gologan în pălăria sărmanului, își ajunse din urmă subreta, astfel că amîndouă își urmară plimbarea.

De îndată ce Laurent — pe care cititorii noștri l-au recunoscut, desigur, în persoana cerșetorului — rămase singur, o luă încoace, pe drumul străbătut. Făcînd pași deloc potriviti ca circumstanțele și mizeria lui înfățișare, el intră în oraș și se îndreptă, tînd-o pe un omuleț mărginit de terenuri virane, spre o colibă însingurată, nu prea departe însă de casa de Marville.

Căsuța aceasta dărăpănată nu avea nici un cat ; era locuința aleasă de valet doar pentru cîțva timp. Căci, în-adevăr, nu trebuia să atragă luarea aminte ; era un lucru pe care îl înțelegea prea bine și de aceea socotise că nu ar fi deloc nimerit să tragă la un han, oricît de nenorocit ar fi fost acesta.

Ajunsese aici în ajun ; apoi, prima lui grijă fusese să vadă așezarea casei de Marville. Cu mare băgare de seamă, daduse ocol frumoasei clădiri a marchizului, astfel că observase foarte lesne străduța pomenită de Clotilde.

Atunci își spusese :

Este limpede că marchiza nu va îngădui nicodată să intru pe sub auritele lambriuri ; chiar de ar voi, nu ar face-o eu... nu m-aș simți în largul meu... Așa că trebuie să găsesc un teren neutru care, în caz de alarmă, să-mi poată oferi mai multă siguranță decît casa aceasta cît un palat, pîzită de o groază de valeți.

De aceea trecuse pe dată la găsirea unui adăpost pe potrivă lui. Întîmplarea îl slujî cum nu se poate mai bine. Iubui căsuța mai sus pomenită și, după ce se încredință că era părăsită, puse stăpînire pe ea, fără să se gîndească prea mult și fără să-i pese de cele ce ar fi putut să se mai întîmple. Era un soi de refugiu, așa cum și în zilele noastre se mai găsesc ici-colo, la margini de drumuri. Camera din care era alcătuită, una singură deci, era goală.

— Cu asta îmi fac treaba de minune, gîndi Laurent. Neplăcut al dracului ar fi ca proprietarului cocionbei ăsteia de are vreunul, să-i vină cumva pofta să mă sîcieze ma-

devreme de două zile... noaptea mai cu seamă... căci noaptea ne vom întâlni frumoasa marchiză și cu mine.

La gândul acesta privirea îi fu străbătută de o lumină ciudată.

— Căci e frumoasă, tare frumoasă ! murmură el.

Apoi, cu un ton ce nu poate fi tăcut în cuvinte :

— O gențomă ! astia !... Seniorii ăștia !... Totul pentru ei !... O să încerc să pun puțină rânduială în toate astea !

Un zimbet la scurta năclă a buzelor subțiri.

Odată cu lăsarea nopții se apucă să-și încorporească cele trebuitoare în ceea ce numea el „vizuină”. Aduse o piatră foarte mare și un butuc, găsite prin apropiere.

Văzând că acestea nu îi scuturau, murmură el stergându-și sudoarea de pe frunte. Nu sînt ele prea arătoase, dar își vor împlini bineșor rostul. Acum îmi mai trebuie un pat... să cântăm ceva moale.

Își din nou și găbui niște paie pe care le așternu într-un colț. După aceea avu grijă să-și unghebeze o festilă ; apoi, asigurându-se că are asupra lui amnarul, se trînti pe pătul improvizat și dormi neînșor.

De cum se iviră zorile fu în picioare ; desfăcu o legătură pe care o adusese cu el, scoase niște zdrențe, le îmbrăcă, își acoperi capul și partea de jos a fetei cu o perucă și cu o barbă...

— Ei, acum pot să trec la treabă !

Spre mai multă siguranță, ascunse sub stuful ce acoperea căsuța propriile haine și se îndreptă spre casa de Marville. Cu aerul că cere îndurare, Laurent stătea totuși la pîndă. Cam de vreun ceas se afla la postul său de observație, cînd o văzu ieșind pe marchiză, însoțită de Charlotte.

— În sfîrșit !

Tăind-o drept înainte, pentru a evita ocoliturile, el le-o luă înainte, fără să le piardă din ochi. Tocmai ajunsese pe șosea și sta sprijinit de un arbore, cînd ele se iviră la doar cîțiva pași depărtare. Atunci s-a lăsat recunoscut de Clotilde, atunci a pornit-o în grabă spre Versailles.

Luîndu-și înfățișarea obișnuită, porni în hoinăreala prin oraș, cu grijă să nu fie văzut de cine știe ce priviri scormonitoare. La puțină vreme după prînz, tot cercetînd la împlînire în dreapta și în stînga, se pomeni, fără să știe

nici el prea bine cum, în apropiere de stabilimentul lui japin Mimart ; nu prea aproape totuși, căci prudența era una din virtuțile șmecherului Laurent. Privi — cu acel simțămînt de pizmă pe care i l-am văzut și cu prilejul serbării din casa Lambert — la acel du-te-vino al seniorilor acoperiți cu mătăsuri, catifele și turării, veniți la obșnuitul loc de întîlnire. Deodată, ochii săi priviră și mai cruciș, semn că își aduna toată lumea aminte în privire. Îi zărise pe marchizul de Marville. Credincios obiceiului, acesta luase loc la o masă. Îl cunoștea, căci baronul i-l arătase într-o zi pe cînd îl însoțise la Versailles și cînd îi spusese :

— Supraveghează-l pe omul acesta și vestește-mă dacă vine spre locul în care stau de vorbă cu soția lui.

După ce marchizul se așază, Laurent îl cercetă atent : îi văzu paloarea, după cum bine îi văzuse mersul clătînător, și, vînd a nu arăta nimic, marchizul zîmbea tuturor celor ce-i ieșeau în cale.

— Fără îndoială, ceva trebuie să se fi petrecut ! gîndi valetul. Omul acesta nu arată cum trebuie... E rănit. Dar atunci ce caută aici ?

Și tot întrebîndu-se astfel, sta mai departe la postul său, pînă ce văzu un băiat de-al cafenelei aducînd marchizului, fără ca acesta să-i fi cerut ceva, băutura îndrăgită.

— Ia te uită, înseamnă că este un obișnuit al locului.

Alte întrebări nu-și mai puse, urmîndu-și alene drumul. Mii de gînduri încalcite i se învălmășeau în minte. Se vedea vîrit într-o uneltire din care putea trage mari foloase. Oricum, nimic nu-i dădea încă putința să prevadă ce anume avea să-i ceară marchiza.

— Oare va voi să plec pe dată la Amsterdam ? se întreba el. Dacă ține morțiș, voi pleca !... Dar cu ce o va ajuta asta ? Vreau scrisoare pentru Adonisul ei ? Nu ! Nu asemenea lucru cred că o frămîntă acum... Dealtfel, cerînd plată bună, trebuie să fac în așa fel, încît să-mi duc cu mine și pînă la capăt propriile-mi treburi... Deodată îi căsăriră în minte cuvintele baronului de Souvré : „Dacă Clotilde este liberă !” La naiba ! își spuse el, lovindu-se cu palma peste frunte, soțul este o piedică ; e limpede !... Dar oare ea își dă seama ?

Simțea, fără voia lui, că femeia aceasta avea să ia o hotărîre neobișnuită. O socotea gata să treacă la orice

faptă care ar fi putut o apropiare de cel pe care îl iubea cu atîta patimă.

— Dar să așteptăm ! încheie el filozofic, nevrînd să-și chinuie prea mult cugetul.

Plimbarea Clotildei nu a fost lungă, se înțelege ; după întîlnirea cu misteriosul cerșetor, se întoarse grabnic acasă. Porunci apoi Charlottei să nu fie tulburată pentru nimic în lume. Simțea nevoia să se reculegă, să gîndească adînc asupra nemăpomenitei întîmplări care avea să-i aducă în față, neîndoișor, un ajutor, un aliat. În starea de spirit în care se afla ar fi primit drept asociat și pe cel din urmă dintre oameni, cu condiția să nu fie din cale afară de cîstit. Cele nevoite de mîntea tinerei și frumoasei Clotilde căpătau proporții atât de monstruouse încît ar fi înspăimîntat, fără doar și poate, oricine alta femeie. Marchiza era însă o faptură eroică pentru rău. În sfîrșit, instinctele ei își găsiseră făgașul. Așadar, prezimbînd un faptă un plan ascuns, ea avea să-i urmeze desfășurarea cu neînfrînare, într-alit de puternic o împingeau ura, razbunarea, dragostea, singurele simțămînte în stare să o mîne spre osînda vecinilor : iată drumul nefericitei ! Simțea deplin că așa se va întîmpla și se împaca dinainte cu toate urmările.

Ceasurile se scurgeau molcom, după propria-i dorință.

Pentru ce nu se și afla lingă omul acela, lingă solul travestit în cerșetor, spre a-i putea citi în priviri, în străfundurile sufletului și a ști astfel dacă se va supune cerințelor ei, sau dacă nu va da cumva în poi. După-amiază și seara se scurseră în stări de furie și resemnare, care o făcură să sufere și mai mult. Cînd se lăsă noaptea, se trînti pe pat să se dezbrace. Cu ochii întîi în tavan, eazu într-o altă stare, care nu era nici de veghe, nici de somn, numărînd minutele după bătăile inimii sale.

Ornicul de pe șemineu bătu, încetîșor, ora două fără un sfert. Atunci se mișcă se înfășură într-o mîncă de eudare încheasă, deschise ușa și ieși în liniste. Ușa doamnei a casei de Marville, din dinare cele mai frumoase din Versailles, dădea într-o sală de baie, de cum se lăsă noaptea, devenea pustie.

Acolo aștepta Laurent, pîlit în umbră, cu ochii pironiți asupra unei ușițe, singura din acea latură a casei.

Noaptea era de cîrmă. Noi gîci, lîngau pe cer : vîzduhul, încălcat de electricitate, devenea tot mai apăsător ; se vestea furtună.

— Numai de ai vreme să mă urmeze ! gîndi Laurent. Dacă ! Dar data o să se împotrivescă ! Avem să ne spunem mîile. Clotilde și eu mine... Iar să stai de vorbă aici, sub amenințarea furtunii, nu mi se pare cu putință.

Dar iată că tocmai își încheia cumintele gînd, cînd usa cu pricina se deschise încetîșor, scîlțîind. O umbră se strecură prin deschizătura ei. Nerecunoscînd în silueta barbatului ce se afla în față ei pe cerșetorul de dimineață, Clotilde întrebă cu glas șoptit :

— Cine-i acolo ?

— Eu, Laurent și am sarcina să vă spun „Raoul”.

— Alina tot ?

— Trebuie să vă arăt și asta.

— Alina tot ?

Și o făcu să atingă inelul pe care îl avea la deget.

— Pe dumneata te-am întîlnit azi-dimineață ? mai întrebă Clotilde.

— Da, în cîmp, la douăzeci de pas. de casele din marginea orașului.

— Ce făceai acolo ?

— Cerșeam.

— Bine, doamnă Laurent. Sa stăm de vorbă

— Aici, doamnă marchiză ? Cum vă puteți gîndi la așa ceva ?

Dîndu-i dreptate, marchiza întrebă :

— Dar unde vrei să mă duci ?

— La cinci minute depărtare doar, într-un loc în care nimeni nu va putea auzi ceea ce aveți să-mi spuneți.

Femeia păru să sovie ; apoi, hotărîndu-se dintr-odată, ea spuse, nu fără ca glasul să-i tremure ușor.

— Te urmez, arată-mi drumul !

Și porniră amîndoi, strecurîndu-se pe lîngă ziduri și ieșind din straduță. Ajunseră astfel la căutarea strabătută mai înainte de Laurent. Picături mari de ploaie începuseră să cadă. Clotilde de Marville se opri deodată.

Încă două minute, doamnă marchiză, și am ajuns, se grăbi Laurent să o liniștească, căci nu vroia să piardă cîștigul unei atît de lungi zile de așteptare.

— Haide, repede ! făcu ea.

— Îmi îngăduiți să vă dau mîna ?

— Nu, dar să mergem mai repede.

O luară la fugă și curînd ajunseră la cocioaba pe care se facuse stăpîn valetul baronului. Cînd Clotilde zări dărapatură, pe care o mai zărise și altelea în planburile sale, vru să dea înapoi.

— Aici ? Dar e cu puțință ?

— Dumnezeule ! răspunse Laurent oarecum sîcîit ; stulul acoperișului este încă bunișor, iar alt acoperămint nu vă pot oferi.

— Atunci, nu ! Vreau mai degrabă să mă întorc acasă.

Un fulger spintecă văzduhul, iar bubuitul tunetului îi retează vorba. Apoi, ca și cum s-ar fi rupt baierile cerului, un polop neașteptat îi înfășură în furioasele sale virtejuri.

Între timp, Laurent deschisese ușa căsuței. El o pofti :

— Intrați !... Intrați repede, doamnă !

Apoi, ca sub apăsarea unei primejdii de neocolit, nefericita intră, aproape fără să-și mai dea bine seama, în boala cocioabei a cărei ușă se închise pe dată. Întinericul o îmbrășă în tîrziu și tare chiar decît furtuna.

— Vreau să ies !

— Nu vă temeți, doamnă marchiză, răspunse Laurent, cu aerul singe rece. Aici sînteți în mult mai mare siguranță decît afară pe o vreme ca asta.

Și tot vorbind, el aprinsese focșila, pe care o lipi de perete, după ce mai întîi lăsă să cadă cîteva picături din ceața topită.

Licărul acesta slab, pîlpîitor asemenea flăcăruiilor ce ard pe cîmp în locurile în care lipsesc gaze naturale, dădă încăperea un aer și mi sîntu. Afară, potopul era la fel de dezlănțuit. Căscioara trosnea din încheieturi, gata să se prăbușească.

Palidă, tremurătoare, Clotilde părea buimăcită.

Îl privi pe Laurent. Spaima marchizei sporî cînd îi văzu mîna numai bună de spînzurătoare, luminată de doi ochi ponciși ce păreau să o soarbă cu nesat.

— Mă înspăimîntă ! răspunse ea tresărind

Laurent își reveni și, cu glas mai sigur, răspunse încet :

— O, pentru ce i-ar fi teamă doamnei marchize, cînd nu are în fața dumniei sale decît o prea plecată slugă !... Aștept cu amîlîntă ordinele pe care mi le veți da. Stăpînul meu baronul de Souvré, mă rasplatise cu toată încrederea sa și mi-a spus că poate aveți să-mi dați unele porunci.

Aerul său supus o mai liniști pe marchiza care bîigui :

— Nu știu... chiar în clipa asta.

Jucînd de minune rolul omului întristat, el adăugă :

— Domnul baron ar înfrunța cele mai mari primejdii ca să poată zbăra pînă la dumneavoastră. Cînd a plecat, m-a pus să jur că vă voi vedea și că vă voi sluji.

— A putut pleca ?

— Da, doamnă marchiză ! Nu prea vroia !... Eu l-am făcut să se hotărască ! În clipa asta se află la loc sigur.

— Unde ?

— Pe drumul Amsterdamului ; cred că va sosi curînd !... Dar mă tem ca durerea de a se vedea despărțit de dumneavoastră să nu-l piardă.

— Ce vrei să spui ?

— Un om curajos și cutezător ca domnul baron nu poate fi stăvilit de nici un temei personal, cînd este vorba să o revadă pe cea care îi este dragă... Mă tem să nu se întorcă !

Fară a mai cugeta la obrăznicia din cuvintele valetului și cotropită de propria-i patimă, Clotilde izbucni :

— Nu, nu ! Eu voi fi cea care voi alerga la el !

— Din păcate, doamnă, nu o puteți face !

— Și pentru ce, mă rog ?

— Dar domnul... marchiz ? strecură el anume.

— O, sări ca arșă tinăra femeie, al cărei chip deveni sălbatic. Soțul meu... un monstru !

Și fiindcă ura biruia în sufletul ei toate celelalte simțăminte, ea urmă, fără să-i mai fie scîrbă de groaznică făptură care o asculta.

— Ești devotat baronului, spui ?

— Mă-aș da viața pentru el, doamnă !... Și pentru dumneavoastră, care îi sînteți gîndul cel mai scump ! mai adăugă vicleanul personaj, ale cărui pleoape tivite de geoc roscate se lasau pentru a-i ascunde jarul privirilor.

Clotilde îl privi drept în ochi și spuse :

— Ești un om horărit ?

Iar el îi răspunse, infruntindu-i de data aceasta cămășura.

— Sint gata să fac orice intru binele stăpînului meu și al domniei voastre.

— Ei bine, atunci ascultă-mă : marchizul... ah !

Sugetul fusese smuls de trosnetul câmpit al unui tunet. Apăsată de aerul greu din jur, marchiza se lăsă moale pe umărul pîltroi din spatele ei și își deșolă șutul ce-i înfășura gîtul. Simțea că se înăbușă. O cîntec de cîteva secunde urmă unor cumplite stăpîni cerești, timp în care ochii cruciși ai valetului încercau să coboare în decolteul femeii cu care vorbea.

— A trecut, zise el în sfîrșit, înăbușindu-și un suspin. Spuneți, doamnă, că marchizul !

— Nu-mi mai pune întrebări, răspunse Clotilde tremurînd toată. Mi-e teamă...

De fapt, doi nervi îi erau bolnavi : furtuna avea asupra ei efectele pe care le are îndeobște asupra femeilor nestăpînice.

— Teamă ? repetă Laurent.

Apoi cu glas mai scăzut :

— Soțul dumneavoastră este mult mai de temut, doamnă.

— O da ! Mai cu seamă dacă își va duce la îndeplinire amenințarea...

— V-a amenințat !

— Da.

— Că vă va ucide ?

— Nu... l-aș fi infruntat !

— Atunci ce vrea ?

— Să mă alunge ! răspunse ea ridicîndu-se. În priviri îi ardeau flăcări.

— Să vă alunge ?

— De cum ne vom înapoi la Paris, lucru ce se va întîmpla peste două săptămîni.

— Dar atunci veți fi liberă, doamnă !

— Și săracă.

— Vă va dezmoșteni ? se arătă Laurent uluit.

— Da ! Și cu cîtă bucurie mi-a spus-o.

— Trebuie împiedicat !

— Ușor de zis... Dar cum să facem ?

Laurent își prinse capul în minți și nu răspunse... căuta.

— Dar la ora asta, întrebă el după un răstimp, sînteți posesoarea vreunui bun ?

— A întregii sale averi ! Testamentul pe care l-a făcut în favoarea mea este la mine.

— Atunci, doamna, trebuie ca acest testament să rămînă valabil și să fiți moștenitoare !

— O, de s-ar putea !

Laurent se apropie de ea, aproape să o atingă și întrebă cu glas înăbușit ce semăna mai mult a șier :

— Vreți lucrul acesta ?... Îl vreți din toată inima ?

— Da ! răspunse ea înălțînd capul.

— Bine, doamnă ! Dumneavoastră și cu mine l-am condamnat chiar acum : va muri !

Femeia se înfioră toată și se adună șalul în jurul gîtului. Îi era frig, dinții îi clănțăneau !. Șovăia, hărțuită, între groaza iscată de gîndul unui omor și spaima de a fi din nou săracă.

— Treci la fapte ! zise ea intru sfîrșit, cu aerul că hotărîrea a luat-o pe loc ; iar recunoștința mea...

— Ne vom socoti după aceea.

— Te voi face bogat !

— Și fericit ! gîndi nemernicul.

Apoi cu glas tare :

— S-a potolit furtuna, doamnă ! Pentru moment nu avem a ne mai spune nimic. Pot să vă conduc acasă, dacă doriți.

— Bine, însoțește-mă.

Laurent suflă în luminare și se duse, pe bijbiite, să deschidă ușa.

— A stat ploaia, zise el întinzînd afară mina. Veniți, doamnă.

O lăsă să treacă, apoi închise ușa ; păseau unul alături de celălalt. Drumul, acum desfundat, devenise de neumblat. Luncînd la tot pasul pe pămîntul mocirnos, cei doi complici nimereau prin băltoace, stropindu-se cu noroi

pină și pe fată. Înaintau anevoae. În sfîrșit ajunseră în strada din care pleaseră și la ușa din dos a casei de Marville.

— Am sosit ! răsuflă ușurată Clotilde.

După ce viri cheia în broască, se întoarse spre Laurent și adăugă :

— Vei trece la fapte !

— Bizuiți-vă pe mine, doamnă marchiză !

— Mă bizui !

După ce rostii groaznicele cuvinte, care însemnau porunca de a i se ucide soțul, marchiza împinse ușa și dispăru.

Laurent se înapoie la locuința lui improvizată, se întinse pe patul „moleu” și își înceie neaptea cu vise de aur. A doua zi dimineață, după ce se duse întâi la bărbier, căci avea mare nevoie, rătăci pe străzile Versailles-ului, în căutarea vreunei idei care să-l ajute să și țină cuvîntul față de Clotilde de Marville.

„La naiba ! Dacă aș fi gentilom, aș tocmi doi-trei spadasi și treaba ar fi grabnic încheiată. Dar nouă, golășilor, nu ne este îngăduit a o face. Spadasinii nu ar crede decît în marii seniori. Așa că, viînd-ne vîînd, trebuie să-mi fac singur treaba... Dar cum ?...” Se scărpină la ceafă și își continuă astfel monologul :

„Nu cumva am mers prea departe ? Marchizul nu merge decît rareori pe jos, iar cînd i se întîmplă să o facă, este totdeauna însoțit de un slujitor. Așadar nici vorbă nu poate fi de un atac direct. Dar ce naiba, nu mai știu scorni nimic ? Să ajung oare a renunța la implinirea unui vis care mă înnebunește nu altceva, numai pentru că nu găsesc o fîmă de idee ? Na, nu ! Așa ceva nu se va întîmpla !...”

Mergea la voia întîmplării, furat intru totul de groaznicul gînd. Fa șaisă din visare de zăva neobișnuită ce se iscase în jur și, lucru ciudat, ea nu era stîrnită decît de valeți, de scutieri, de slujitorii gentilomilor și ai marilor seniori. Cu totu pareau preocupați, cînd buzna prin hanuri, prin circiuri ; mulți dintre ei intrau chiar prin casele oamenilor și întrebau dacă nu au camere libere. Același

lucru se întîmpla și în privința grajdurilor, pentru care se băteau, oferind prețuri crescînde.

„Ce-o fi însemnînd toată harababura asta ? se întrebă Laurent. Ierle-ma Domnul, dar pareă m-aș găsi în plină invazie de lăvele.”

Atunci se gîndi să oprească un rîndaș. Găsi unul care sta de vorba cu un chiș ; majordom și îl întrebă care să fie pricina lărașului aceluia.

— Ei, răspunse cel întebat, de unde naiba vii ? Cum, nu știu că mine are loc o se baie la Trianon ?

— Pentru asta-i atîta zarvă ?

— Fi, se ! A fost poftita toată nobilimea. Ai însemna să o supere pe maresala sa cel care nu ar veni ! De-alfel toate au și fost rînduite, lumea a reținut apartamente, camere, căci mine Versailles-ul va fi neîncăpător pentru toți ce, poftit, de rege.

— N-au decît ! își spuse Laurent, ale cărui simțăminte pizmașe fură din nou trezite de pregătirile ce priveau marea sărbătoare.

Își urma așadar plimbarea, rumegînd mai departe înfăptuirile gîndurilor și arunse astfel în fața „cafenelor” lui Mimart. Jupinul se afla în prag și își muștruluia de zor slugile, arătîndu-se nemulțumit.

Laurent statu locului să privească la toată harababura aceea.

— Ei, tu de colo ! strigă jupin Mimart, vînturîndu-și brațele în direcția lui.

Laurent privi în jur, spre a se încredința că pentru el fusesera restite cuvintele, apoi îl privi din nou pe stăpînul „cafenelor”.

— Da, da, tu ! Apropie-te !

Laurent înaintă. Alceva tot nu avea de făcut.

— Ce caști gura la stele, prințule ? Ce faci acolo ?

— Nimic ! răspunse golanul, prefăcîndu-se a nu băga de seamă batjocura.

— Al cui ești ?

— Acum, al nimănui.

— Vrei să lucrezi la mine două zile ? Iar dacă sînt mulțumit de tine, poate că te opresc și pe mai departe.

— Să lucrez la dumneata ? Pentru ce ?

— Ca să ajuți la servirea tuturor gentilomilor care de mine imi vor lua cu asalt dughcana.

Laurent se pregătea să-i spună că nu primește, când un gând îl fulgeră :

— Bine. Dar cu începere de mine.

— Strănic ! Astăzi tot n-aș avea ce face cu tine !... Așadar ne-am înțeles ?

— Înțeles ! Mîine, dis-de-dimineață, voi fi aici.

— Foarte bine, iar dacă ai prieteni dornici să facă la fel, adu-mi-i !

— Să mă mai gîndesc. Pe mîine !

Apoi, Laurent se depărtă în grabă, dînd fuga la *carraba*, vehicul greoi și neîrătos, care transporta lumea de la Versailles la Paris, și în care avu norocul să mai găsească un loc.

„Iată și ideea ! își spuse el, bucuros foarte. A venit singurică sau poate că mi-a strecurat-o, fără să vrea, neghiobul acela de Minari ! Asta o să mă silească să merg pe jos o parte din noapte, dar nimic nu se poate face fără trudă“.

Peste zece minute surugiul piesni din bici, iar caleașca cea greoaie se puse în mișcare, trasă de patru cai trupești.

Ajuns la Paris, Laurent hornări pe poduri, plimbarea sa cea mai înrăgii a, și așteptă sfîrșitul zilei. Între timp se încredințase, scotocind prin buzunare, că avea la el multe chei de care făcuse rost încă de cînd intrase în serviciul baronului.

De cum se lăsa noaptea, se îndreptă spre strada Pas-de-la-Mule.

„Îmi pun pielea în joc, nu glumă, își spuse el. Dar ce să-i faci, cum mi-o fi norocul !“

Evacuată, pînă la emiterea ordinului de confiscare în profitul regelui, ordin dat de parlament, casa baronului trebuia să rămînă deschisă. Nimeni nu avea voie să intre acolo, Greu podeapsă l-ar fi așteptat pe cel ce ar fi cutezat să o facă. Dar ticălosul de Laurent nu se da în lături de la nimic.

Cunoscînd toate ieșirile, se strecură printr-o ușiță de serviciu și se făcu nevăzut. Odată intrat, răsufli a ușurare.

Urcă scara principală și ajunse la încăperea ocupată de stăpînul său. Deschise și pătrunse. Bizuindu-se pe aduceri-aminte, începu să bijbiie în căutarea sertarului în care, cu cîteva zile mai înainte, îl văzuse pe baron punînd o sticlută cu o pulbere albă.

— Ce aveți acolo ? își întrebasese atunci s-ap-nul.

— O amintire de la sărmana Voisin ! răspunsese baronul zîmbind ; o mostră din praful ei „de succesiune“. Parcă știi ce se poate întîmpla ?

Laurent înșfăcă deci sticluta, mai scotoci puțin ici colo, din obișnuință, gîbui citiva gologani și o ștersă așa cum venise. Cînd zdrăvăn, apoi o luă din nou pe drumul Versailles-ului. În aceeași noapte se retrase în cocioaba sa.

XIX

O MINTE ÎȘI RECAPĂTĂ LUMINA

În timp ce toate acestea se petreceau la Versailles, fericirea domnea nu numai la casa de Sandoval, ci și în strada Lions-Saint-Paul.

Lillas — căci trebuie să-i dăm din nou Mariei numele ei adevărat și nu cel cu care cîndva o botezaseră Folavril și Malvenu — își revenea, sub mingiiletoarea îngrijire a mamei sale, contesa Inès d'Abincourt. În ce îl privește pe conte, nu mai era trist ; deși păstrase un anume aer de gravitate, expresia feței sale dezvăluia bucuria de a trăi liber în mijlocul celor pe care îi iubea.

Folavril și Malvenu, deveniți comeseni obișnuiți, se simțeau ca la ei acasă.

Rana Teresinei era destul de ușoară, dar starea ei morală îngrijora pe toți cei din jur, cu atât mai mult

cu ei se bucura de toată dragostea lor de cînd se ştia că era mama lui Georges. Şi apoi, Liliias amintea intruna că de mult o apăsese în clipele de chin prin care trecuse. Înşă o vizita ades, iar Carita se dădea peste cap să nu-i lipsească nimic. Ce-i drept, în trecaba aceasta o ajuta nespus de mult Malvenu care, preschimbîndu-se în chirurg improvisat, nu vicia să plece de lângă patul rănit. Fericit că găsise temeiul să nu se mai dezlipească de locul acela, unde îşi putea vedea ingerul negru; era mai îndrăgostit ca niciodată. În iubire, statornicia este o virtute care sfîrşeşte toluşi prin a fi răsplătită. Am fi îndreptăliţi să o spunem, dată fiind atenţia tot mai sporită cu care „ingerul negru“ îl dăruia pe adorator.

Ochii îndrăgostitei — împlinită la trup şi coaptă ca vîrstă, căci împlinise treizeci şi cinci de ani — se aţineau tot mai des şi mai stăruitor asupra scundului Malvenu, care la rîndul său şi-i rotea pe ai săi, rotunzi ca bilele de loto.

Idila îl înveselea tare mult pe Folavril. Seara, cînd rămînea singur cu prietenul său — ajuns şi el la vreo patruzeci de ani — ridea cu poftă, ceea ce îl scotea în aşa măsură din fire pe împricinat, încît, uneori, chiar îl bătea gîndul să nu mai stea împreună. Trebuie să ne grabim însă a spune că niciodată asemenea planuri nu aveau să prindă viaţă, întrucît de prea lungă vreme trăiau laolaltă, ca să se mai poată despărţi.

După două zile de temeinice îngrijiri, starea Teresinei se îmbunătăţise mult. Căzînd la învoială cu soţii d'Ablincourt, contele de La Fère o aduse pe bolnavă în casa lui; aici îi pregătise o încăpere dintre cele mai bune. Aşada, la patulă vreme după cumplita noapte, nefer cita smîntîtu fu adăpostită în casa din strada Lions-Saint-Paul. De cum ajunse, Teresina începuse să cerceteze atentă locul în care se găsea; părea că se trezeşte dintr-un somn letargic. Dar gîndurile ei învălmăşite nu-i aduseră nici o desluşire.

De cum dăduse cu ochii de Georges în „Casa Cardinalului“, în adîncul fiinţei sale se petrecuse o schimbare uluitoare. Numele acesta drag, ajuns la urechile ei în clipe de amarnică încordare a nervilor, o mişcase pînă în străfundul sufletului; o rază de lumină părea sa-

cioiască drum în mintea ei bolnavă. Dar avea ea să dănuie şi după puternicele emoţii încercate? Iată întrebarea firească pe care şi-o puneau cu toţii, mai cu seamă ca nu prea erau semne ca starea ei morală să afle îmbunătăţire.

După ce se uită lung în juru-i, Teresina se ridică deodată din fotoliu. Era singură. O lăsaseră astfel. Intrucît părea să moţăie. Mai întii, cercetă camera în care se afla, privind cu teamă la mobilele, la covoarele, la toate cele ce o înconjurau. Cînd şi cînd, apăsîndu-şi fruntea cu palmele, făcea nemaipomente strădanii să prindă un anume gînd; dar gîndul îi scăpa neîncetat. O vie neînşiră i se citea în ochii acum parcă mai blînzi. Şi tot cercetînd astfel, ajunse la o uşă pe care o deschise aproape fără voie. Ieşi, o porni pe un culoar, intră într-o galerie şi se trezi în faţa unei uşi întredeschise, acoperită, de cealaltă parte a ei, de o draperie grea. O dădu la o parte şi trecu pragul. Rămase locului ca buimăcită, plimbîndu-şi privirile asupra lucrurilor din încăpere. Se afla în camera de lucru a contelui de La Fère. Făcu totuşi cîţiva paşi spre mijloc; ochii goi îi zăboviră un timp asupra celor patru pînze mari despre care am vorbit cu alt prilej. Deodată, rămase ca împietrită, cu ochii mult măriţi şi plini de o lumină ciudată; buzele i se mişcară convulsiv, iar braţul, ridicîndu-se anevoie, se înclină spre portretul lui d'Artagnan în faţa căruia se oprise. Respiră adînc, iar buzele îi sloboziră un „ah“, care exprima şi uşurare şi bucurie. Atunci, sprijinindu-se de spătarul unui jilţ de stejar, vru să strige. Dar puterile o trădă şi se lăsă moale în genunchi, cu ochii mereu la portretul care îi cucerea privirea, o vrăjea. Într-o levăr, expresia chipului, pe care se putea citi o bucurie nemăsurată, nu mai avea nimic din aerul de rătăcire de pînă atunci; un suris blînd i se întipări pe buzele întredeschise a neîntrerupt suspin. Regăsind puterea graiului, ea strigă într-un efort suprem:

— Este el! El!

Apoi, ca atrasă de un magnet, se ridică brusc şi, întinzînd braţele, încercă să cuprindă flinţa pe care în închipuirea ei o credea vie. Se ţinu astfel în picioare, preţ de o secundă; dreaptă, nemişcată, gata să se avînte într-a-

colo. Încercă chiar. Dar trupul i se clătună, picioarele i se îndoără și se prabușă scotund un strigat de deznădejde în chiar brațele lui. Ei, venit acolo pe furiș, dimplicună cu contele de La Fère, spre a asista, fără voie, la scena aceea sfișietoare.

Georges vru să o conducă în camera ei. Dar contele se împotrivi.

— Nu, zise el cu glasul său adinc și blind. Să o lăsăm în fața acestui portret pe care l-a recunoscut și care a mișcat-o atât de mult... Poate că cerul i-a purtat pașii până aici.

O așezară încetșor în jilțul de care se sprijinise, îi dădură unele îngrijiri și astoptare. Curînd buzele nefericitei sloboziră un suspin; o tresărire îi înfioră trupul, pleoapele i se deschiseră iarăși, încet, iar privirea se îndreptă îndată spre scena îndrăgită. Nu mai vedea nimic altceva.

— D'Artagnan ! O, d'Artagnan ! murmură ea cu glas atât de sfișietor, încît Athos se cutremură.

Un alt glas, dulce, mângietor răspunse :

— Mamă !

Încet, Teresina întoarse capul și privi, mai întâi mirată, pe cel care rostise cuvîntul ; apoi, năvălînd de o bucurie fără margini, sărmana strigă :

— Georges ! Dragul meu Georges !

Și, cuprinzînd în palme capul bălai ce-l ajungea pînă în dreptul inimii, ea îl acoperi cu sărutări, în timp ce lacrimi multe îi șiroiau pe obrazul brăzdat, palid și supt.

— Plînge !... Este salvată ! gîndi contele, păstrîndu-se mai departe în umbră.

Într-adevăr, minunea se săvîrșise pe neașteptate.

Fără îndoielă, o emoție puternică afundase mințile Teresinei în beznă și tot o emoție, mai puțin crudă însă, le adusesese iarăși la lumină.

— Mamă ! Buna și sfînta mea mamă, spunea tînărul cavalier, înghițîndu-și lacrimile.

— Dragul meu copil !... Georges !... Georges !... Tu ești ? Tu cu adevărat ?

Apoi privind spre portret, cu sfișietoare durere :

— Iar acolo... acolo, tatăl tău... care nu mai este !

Georges își plecă fruntea ; un hohot de plîns îi fu răspunsul. Urmări cîteva clipe de tăcere. Apoi Teresina întrebă, ridicînd încet ochii :

— Ce s-a întîmplat ? Și cum de sînt aici... lîngă tine, copilul meu ?

— Mamă dragă, uită totul ! Uită !

— Să uit ? Ce să uit ? A, da. Nebunia... Am fost nebună, nu-i așa ?

— O, nu ! Doar bolnavă... Foarte bolnavă !

Dar ea nu-l ascultă. Mîntea, acum lîmpede, călătorea în trecutul îndepărtat, încercînd să strîngă într-un singur ghem frînturile unor aducea-aminte.

— Da ! grăi ea dintr-odată, scuturată de un fior, noaptea... noaptea aceea în care totul s-a cufundat într-un haos !... Da... da... De atîtea suferințe mi-am pierdut mințile... Dar oare mi le-am regăsit, ori mă mai aflu sub puterea răului care m-a copleșit ?... Am fost nebună, nu-i așa ? Spune drept !

Și, fără să aștepte vreun răspuns, adăugă cu convingere :

— Dealtfel, dacă nu ar fi fost așa, mi-aș aduce aminte de multe lucruri, dar nu o lumină nu mi strabate cugetul tulburat... nimic în afară de clipa de față... Trecutul a pierit ! Nu-l deslușesc !... Încerc să-mi amintesc ceva, dar e în van. O, ba da ! strigă ea deodată cu glas ascuțit. Ba da ! Ba da ! Acum revăd...

Apoi, întînzînd brațul ca pentru a-l opri pe Georges, care voia să-i slăvilească exaltarea, ea murmură :

— Așteaptă ! Așteaptă !... Da... acolo... departe... foarte departe... În Italia... La Roma... da, la Roma !... Își ia rămas bun de la mine ! A luat cu el copilul nostru !... De ce oare ?... O, da !... Ca să-l salveze... ca să trăiască. Eu nu pot să-l erez nu mă e la putere, iar curajul mă lasă !... Trebuie să va revăd însă, de cum va fi încă și sănătoasă... Cît de mult vreau să trăiesc ! Pentru el !... Pentru copilul nostru ! Dumnezeu mi-a ascultat în sfîrșit ruga... m-am făcut bine ! Sînt încă slăbită... totuși, voi pleca și eu... în căutarea voastră... Unde ? La... Bles... la Blessac ! exclamă ea, bucuroasă că strădania de a-și aminti nu se dovedise zadarnică.

Apoi urmă, fără ca Georges sau contele să mai caute a o înfruna.

— Plec la drum... singura... Oare eram singură? Da. Mă urc într-o caleaşcă greoaie... Da' ce drum lung! Şi ce des ne oprim... Trecem Alpii, intrăm în Franţa... ne apropiem... încă un popas...

Un fior cutremură făptura Teresinei.

— Dar casa aceea... pe drumul cufundat în beznă... Mă umple de groază!... De ce să ne oprim aici?... Trebuie! Înainte de a intra în sat... numele... numele îmi scapă. Oare l-am ştiut vreodată?... Acolo, un cerşetor — om bătrîn, cu lăta şoptă dat cu ochi viclean — îmi spune că cei pe care sper să-i revăd au murit!... Ticălosul!... Ticălosul!... Şi altă tot... Pe urmă, nu mai ştiu nimic, nu-mi mai dau seama de nimic... peste mine a coborît uitarea, adică tot moartea... iar astăzi întoarcerea la viaţă.

Fruntea i se acoperise de sudoare. Glasul îi devenise mai slab, mai puţin limpede. Totuşi continuă:

— Cît trebuie să fi trecut de atunci, de vreme ce în locul copilului lăsat în leagăn regăsesc un bărbat!

Tăcu. Capul îi căzuse pe piept, dar mâinile strîngeau întruna pe cele ale fiului mult iubit. Efortul făcut o istovise. Atunci, contele de La Fère se hotărî să se arate.

Apariţia lui nu o tulbură; dimpotrivă, după ce-i ascultă cu o supunere de copil poveţele, se lăsă condusă în cameră, fără să se împotrivească îngrijirilor date de femeile ce-o aveau sub obăduire. Şi se cufundă într-un somn liniştit, primul de acest fel după ani îndelungi şi plini de amaruri.

Convalescenţa îi fu scurtă. Nici un leac nu ar fi putut-o tămădui mai repede ca prezenţa fiului ei; iar Georges nu o părăsea aproape deloc. Stăteau de vorbă în tihnă; lucrul acesta o readucea pe mamă la realitate, iar bolnavul îi dăruia puteri. Aşa astfel întreg trecutul copilului ei, în afară de ceea ce o privea pe ea însăşi, căci Georges se ferea să-i vorbească despre întunecata dramă în care, fără voie, avusese un rol. Pe contele de La Fère îl răsplăti cu nedrămuire recunoştinţă; îşi amintea acum că fusese cîndva, sub numele de Athos, cel mai drag prieten al sotului ei. Îi mulţumi, plîngînd, pentru bunătatea lui faţă de Georges.

Mai urma o încercare: Lilius. Nimeni nu-i va bise despre ea. Oare ce va simţi în faţa ei? Era lucrul pe care Athos ar fi vrut să-l ştie.

El rugă pe contele şi contesa d'Ablincourt să i-o aducă pe Lilius şi, cînd toţi se văzură laolaltă, în cabinetul cel mare unde Teresina îşi recăpătase lumina cugetului, o chemară şi pe frumoasa fată.

Cînd o zări, Lilius tresări fără voce. Retrăi o clipă cumplăta noapte petrecută în tovărăşia nebunei, în camera de sus a „Casei Cardinalului“. I se părea că o vede şi acum, pe sămăna smintită, ridicînd asupra-i cuţitul, în timp ce o urmărea cu priviri rătăcite. Sub puterea spaimii, nepăsătoare să în a se slăpini, ea închise ochii şi marmură:

— Georges!... Georges!...

Într-o clipă de un resort, Teresina se ridică o privi îndelung, apoi grăi ca pentru sine:

— Unde am mai auzit eu glasul acesta? Georges!... Georges!... repeta ea cu aceeaşi intonaţie ca cea avută atunci, în pieajma felei. Dar nu putea să-şi amintească ce o pe recute cu doar cîtva timp înainte; de aceea îşi aşeză mâinile pe frunte şi repetă cu deznădejde:

— Nu ştiu... Nu ştiu!...

Dar după cîteva clipe se apropie de Lilius şi îi spuse cu glasul înecat de lacrimi:

— Domnişoară, dacă ţi-am făcut vreun rău cînd eram nebună, iartă-mă!

Lilius îşi întoarse privirile spre Georges care, cu inima îndurerată, se chinuia să ascundă pinza lacrimilor ce-i întunecau văzul. Îndreptîndu-se apoi spre Teresina, tîndra faţă îi luă mina.

— Sărută-mă, doamnă! o rugă ea încetişor. Cum s-ar putea să nu te iubesc pe dumneata, mama lui?

Teresina se plecă peste dalba frunte ce i se dăruia şi îşi apăsă buzele palide, uscate. Din ziua aceea, ţinînd piept tuturor rugămintelor, Teresina se retrase într-o deplină sihăstrie, fericită că-şi simţea alături copilul pe care alt de mult îl plînsese. Ceilalţi se văzură nevoiţi să se supună dorinţei sale; în singurătatea ei, femeia încercă să lege firele trecutului alt de brusc frînte.

Dar nu izbuti.

IATĂ CUM DE PE URMA ULTIMEI SALE TICALOȘII RĂZBUNĂTORUL BONACIEUX ȘI-A PIERDUT VIAȚA

Și pentru că ne-am luat asupră-ne datorința de a face cunoscute întâmplările mai de seamă din viața personajelor noastre, vom căuta să întregim, cu date, faptele nepăstrate de îndărătnica memorie a Teresinei.

Dar pentru aceasta trebuie să ne întoarcem la vremea în care abia devenise mamă.

Într-una din diminețile anului 1663, un vagabond, un soi de negustor ambulant, a cărui față vestedă nu-ți îngăduia să-i ghicești vîrsta, hoinărea pe străzile Parisului. Barba-i lungă, albă, înălțarea-i uscățivă, spinarea coajă-jată și umbletu-i șovăitor cucureau milostivirea trecătorilor, dintre care unii, destul de mulți la număr, îi dădeau cițiva bănuți. Bătrînul rătăcitor nu cerea; primea însă ceea ce i se dădea.

Vagabondul se apucase să traverseze Sena pe Pont-aux-Changeurs și se îndrepta spre malul stîng, către Insula Cetății. O tulburare neobișnuită părea să-l fi cuprins; o tulburare care sporea pe măsură ce înainta. Astfel ajunsese pe strada Fossoyeurs. Aici fu nevoit să se oprească și să se sprijine de un zid. Ridicîndu-și privirile, le ațînti asupra unei case ce se afla la cițiva pași mai departe.

— Cît de mult s-a schimbat! murmură el. Oare cine o locui-o acum?

Mulîndu-și apoi privirile de la casa care parcă i le vrăjea, cercetă împrejurimile.

— Nu mai recunosc nimic! adăugă el, tot pentru sine. Nimic!

Lacrimi grele i se rostogoliră din ochii de un verde-albăstrui. Dar deodată chipul lui exprimă cea mai aprinsă ură... Miinile-i osoase se crispară, iar ochii care nu mai lăcrimau aruncară fulgere.

— O, murmură el, scrișnind din dinți și cu glas suierător. De n-aș muri înainte de a mă răzbuna!... Este tot

ce mai cer clipei de față! Dacă blestematul de ademenitor mai trăiește, îl voi uide!... Voi fi și eu ucis apoi, dar nu-mi pasă!... Cei puțin îi voi fi văzut singele curgînd... Voi trece fericit pe tărîmul celălalt!... Iar dacă nu mai există, mă voi răzbuna pe cei iubiți de el, dacă supraviețuiesc. Și mai adăugă, vrînd parcă să întărească și mai mult minia cumplită și de neînțeles care clocotea în adîncul sufletului său: După douăzeci de ani de chinuri îndurate într-un afund de temniță, ți s-a dat în sfîrșit drumul, mielule! Nu fusese asta oare de-ajuns ca să-ți ascuți ura?... Nu, ai vrut să vezi... Ei bine, acum privește, prostănacule!... Privește-ți casa în care nu mai ai dreptul să intri... Nevasta, răpită de ticălosul ăla... părăsită, pesemne de el, acum desigur moartă!... Toată avuția dusă pe copcă! Da, avuția ta, smintitule!... Nu ți-a mai rămas nimic... Nimic! Doar cerșitul! Ei, dar destul cu văicărelile! La treabă acum!

Își luă așadar inima în dinți spre a porni mai departe; o luă în lungul străzii, privind la toate casele, cercetînd cu luare aminte chipurile oamenilor care intrau, ieșeau sau stăteau în prag.

— Să fi murit chiar toți? își spuse. Nu mai recunosc pe nimeni!

Traversă din nou Sena, urcînd spre poarta Saint-Antoine. Deodată se opri. O firmă îi atrăsese privirea. Citi: LA CEI PATRU MUȘCHETARI — PLANCHET. *găzduiește drumeteși și călăreți.*

Se simți străbătut de un fior.

— Planchet! blîgui el. Planchet!... Am mai auzit eu numele ăsta cîndva... Dar unde? La cine? O, nu cumva la marile cardinal, aibă-i diavolul sufletul în grijă!... Dar ce are a face? Să intrăm, și o să vedem.

Zis și făcut. Fostul slujitor al lui d'Artagnan își înghebase de puțină vreme hanul. Îl primi pe trecător ca pe un mușteriu oarecare... poate chiar mai bine, pe temeiul că-l vedea sărac.

— Cu ce vrei să te omenesc? întrebă el.

Cerșetorul își înălțase privirile și-și descelestase gura, ca să răspundă. Dar rămase cu ochii holbați în fața han-giului, de parcă acesta ar fi fost o arătare.

— Ce ai, omule ? întreabă Planchet.

— Nimic !... Nimic !... sfârși el prin a răspunde, o amețală doar.

— Din pricina foamei, poate ?

— Da !... Mi-e foame și sete... Sînt sîcne

Ți-am cerut eu ceva ? i-o întoarse cu moluză bunătațe Planchet.

Apoi, chemînd un băiat de prăvălie :

— Titemousse ! Servește-l pe omul ăsta de ispravă cu suncă, pine și un pahar de vin.

După aceea, întorcîndu-se spre necunoscutul care conținea să-l privească într-un chip ciudat :

— Îți ajunge ?

— Da !... Da !...

Planchet voia toemai să-l lase singur, cînd omul îl opri, întrebîndu-l cu glas șovăitor :

— Mi-ai putea da o lămurire ?

— Dacă îmi stă în putere... De ce nu ! Cu plăcere !

— Am văzut că afară stă scris : LA CEI PATRU MUȘCHETARI... Oare maiestatea sa o fi împuținat atît de tare compania domnului de Tréville ?

— Mai întîi, răspunse Planchet, domnul de Tréville și-a dat de mult demisia... Poate că a și murit. Vii pesemne de departe, prietene, de n-ai aflat încă. În ce-i privește pe mușchetari, sînt încă la mare cinste, căci nobilii nu se dau în lături să poarte o uniformă atît de glorioasă.

— Și care sînt cei patru slujitori ai prea cînstiului nostru rege, sub a căror oblăduire vād că vād aflați ?

— Cei mai cutezători, se înțelege ! Adevărați diavoli ! Domnii d'Artagnan, Athos, Porthos și Aramis.

Fiecare dintre numele acestea păru să stîrnească în sufletul milogului anume tulburare. Rămase tăcut cîteva clipe ; apoi, cu privirile ațîțite în podea, își reluă firul vorbei, dar poticnit, căutîndu-și parcă anevoie cuvintele :

— Cunoașteți pe vreunul dintre ei ?

— Nu numai unul, dar și pe ceilalți, i-o întoarse Planchet. Care anume te interesează ?

— Cavalerul d'Artagnan.

— Auzi, dacă-l cunosc ! Mă întrebi dacă-l cunosc pe cavalerul d'Artagnan ? În urmă cu șase luni mă mai aflam în serviciul lui... Dar pentru ce vrei să știi ?

— Doar așa... mormăi omul ; mai degrabă fiindcă am auzit vorbindu-se mult despre el.

— Unde ?

— La o doamnă pe care o cam plăcea.

— O-ho, prietene ; nu mă apuc eu acum să ghicesc cine-i doamna, căci cuceririle stăpînului meu sînt pe cît de numeroase, pe alit de trecătoare... Sub domnia răposatului rege și a Eminenței roșii îmi amintesc, ce-i drept, că a iubit cu foc pe cineva...

— Da ?...

— Pentru femeia aceea și-ar fi dat, fără șovăie, chiar viața ! Dar ea a fost otrăvită...

Cerșetorul tresări.

— Și cum... se numea ? întreabă el cu glas tremurător.

— La ce bun să-i știi numele, omule ?

— Ca să vād dacă este cea despre care vreau să vorbesc.

— Dacă este una și aceeași, înseamnă că amintirile dumitale coboară mult pe firul vremii... era o femeie scundă, din popor, foarte rău văzută de Eminența sa cardinalul, fiindcă o slujea cu prea mare credință pe regină ; era lenjereasa ei.

Străinul își întoarse capul, spre a-și ascunde paloarea fetei, iar sub pleoapele-i pe jumătate lăsate, privirea lui sclipi tăios.

— Atunci nu-i aceeași ! mai spuse el, recîștigîndu-și stăpînirea de sine. Dar prea bunul domn d'Artagnan ce face ? Cred că nu a murit...

— O, nu ! răspunse hangiu. În clipa de față se află în Italia... la Roma, în serviciul domnului de Créquî, ambasadorul Franței... Și mi se pare că va sta acolo o bună bucată de vreme !... Dar iartă-mă, dragul meu, stau și sporovăiesc, iar treburile mă așteaptă. Mai ai nevoie de ceva ?

— De nimic, mulțumesc.

Planchet se întoarse la butelcile sale, murmurînd :

— Ciudat... Nu știu, dar pe omul ăsta l-am mai văzut eu undeva... Să mă ia naiba dacă știu unde...

Cerșetorul mîncă, bău și întrebă cît are de plătit.

— Nimic pentru dumneata !

Nici în ruptul capului, stărui ciudatul mușteriu. Vreau să plătesc !

— Atunci, patru parole.

— Uite zecă ! Văd eu că n-o să te pricopsești de pe urma mea.

Aruncînd mărunțișul pe masă, necunoscutul se ridică și ieși.

Caraghiosul ! gîndi bunul Planchet. Dacă toți ar fi ca el, n-am mai sărăci de pe urma milosteniilor.

De cum se văzu afară, bătrînul se îndreptă de spate și își spuse cu glas cîmpean :

— Chiar de ar fi să mor pe drum, tot încerc !

Ies, d'n Paris, începînd să ducă, din ziua aceea, o viață de sărăcie, o viață de vagabond. Avea o țintă : Italia ! Roma ! Dar nu era prea sigur că pomise pe drumul cel bun, iar oamenii pe care îi întreba nu păreau a ști mare lucru. De aceea se sfătui în mai multe rînduri.

Se împliniseră două luni de cînd trăgea astfel, hătuț, furt de oboseală sînt de puteri : mînea puțin, dormea prin hambare, cînd era găzduit și acolo, dar cel mai adeseori la rădăcina unui copac, în inima unei câpițe sau în cine știe ce tufiș.

Pe oricare altul în locul lui asemenea viață l-ar fi dat gaia. El însă, deși plîpînd, își hrănea neputința cu un simțămînt cumpănit. Încă o zi, două de umbriet și avea să ajungă la Embrun, oraș din Dauphiné cînd, într-o seară, sosînd în r-un sat gascon, zări o prăpădită de diligentă oprită în fața porții unui han, menit slugilor castelului din vecinătate ; hanul sluzea, totodată, de popas. Mai mulți călători coborîră : printre ei se afla și o femeie tină, bolnavă, leșuită din pricina călătoriei prea lungi și istovitoare. El îi ceru de pomană, iar femeia îi spuse în timp ce își da obolul :

— Pentru fiul meu, pentru tatăl lui și pentru mine !

— Ce nume să pomenesc în rugile mele, nobilă doamnă ?

Firește, vorbea astfel numai din obișnuință căci, era limpede, de mult nu mai înălțase vreo rugă, dacă o făcuse vreodată...

Oricum, femeia răspunse :

— D'Artagnan !

— D'Artagnan ! rămase omul uluit.

— Îl cunoști cumva pe bărbatul meu ? se miră femeia ;

Celălalt își duse mina la frunte și murmură :

Va să zică sîntet soția cavalerului d'Artagnan... Și veniți din Italia, de la Roma, nu-i așa ?

— Cum de știu ?

— Înainte de a vă astîmpăra curiozitatea, doamnă, lăsați-mă să vă pun o întrebare... Unde mergeți ?... La Paris ?

— Nu !... La Blessac, în Gasconia, unde trebuie să mă întînesc cu el și cu copilul nostru.

Un zimbet urît încreți buzele vagabondului ; își plecă privirile, de teamă ca nu cumva ochii săi să dezvăluie, în ciuda întinericului, ura-i mocnită ; apoi susură din vîrfurile buzelor :

— Așa o ucid !

După aceea, cu glas tare, fără a o privi în ochi, și cu prefăcută mila :

— O, doamnă, nu vă mai duceți !

— Pentru ce ?

— Fiîndcă nu i-ați mai găsi. Au murit amîndoi ..

Un tipăt sfîșietor strînse în jurul femeii pe toți călătorii poștalionului.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă surugiul.

În clipa în care cerșetorul se pregatea să răspundă prin cîteva cuvinte nelampozi, un ris scurt, tăios, care îi îngheță de groază pe cei din jur, răsună funebru în puterea nopții.

Apoi, sloită de puteri, cu privirile încremenite parcă, scoase un fel de hucăit, își mișcă în neștire brațele, se clătîni și căzu ca fulgerată. Fu dusă în camera de așteptare a hanului, unde i se dădură și unele îngrijiri.

Pribeagul se trăsese deoparte : din colțul său, rînji :

— Nobilă !.. Știu că o să scapi ! Să vad acum și de ceilalți !

Făcînd deci cale întoarsă, o luă pe drumul pe care venise.

— Va să zică la Blessac ! E cam departe, dar mai am destule puteri.

Cînd femeia își veni în situații — cititorii au înțeles că era Teresina — cei din jurul ei și-au dat seama că-și pierduse mințile.

Să-și apînă lanului se afla în mare încurcătură. Să-și țină în casa lui o smintită! Iar casa se afla pe drumul ce ducea spre un sat amărit. Neștiind ce hotărîre să ia, sărmanul de el își smulgea părul din cap, nu altceva.

Între timp, surugiul, nemaiputînd aștepta și, de altfel, pasîndu-i prea puțin de necazurile unei femei care, pe deasupra, ar mai fi și putut muri pe drum, își poartă călătorii în diligență și dădu bice cailor.

Prin urmare hangul se văzu nevoit să o țină la el pe bohnă și să aștepte pînă la luarea unei alte hotărîri. Ea fu însă repede găsită. Nici nu existau două soluții. Femeia trebuia urcată într-o trăsură și încredințată autorităților din orașul cel mai apropiat. Așadar, fu transportată la Embrun, unde ofițerul de jandarmi, pus în mare încurcătură, găsi totuși și el o dezlegare: măicuțele din mănăstirea Embrun. Acestea o primiră, spre a o trimite mai apoi la Paris, dinpreună cu alți nefericiți ai soartei, bărbați și femei, loviți de aceeași năpastă. Teresina rămase lungă vreme în spitalul Salpêtrière.

Cumplită era mizeria în vremea aceea, căci numărul săracilor atîngea zece mii, fără a-i mai pune la socoteală pe cei aciuși prin spitale. Sfătuitorii regelui cerură Parlamentului să descurce cumva treburile de soia ale acestora, deoarece, copleșiți, administratorii așezămintelor mai sus amintite se aflau în situația de a nu-i mai putea primi pe cei fără de nici un căpăci. Ar fi însemnat să-i așvîrle pe toți în stradă.

Hotărîrea luată de Parlament se dovedi însă greu de îndeplinit, astfel că administratorii nu mai stătură pe gînduri și dădură drumul tuturor celor în stare să se țină pe picioare, să-și cîștige pînea cerșind. Printre ei se numără și biata Teresina.

Neînțelegînd nicicum ce se întîmpla cu ea, femeia se supuse fără cîrînie și o porni pe străzi. Astfel ajunse ea în acea parte a Insulei Cetății numită Îles-aux-Vaches, unde își avea căscioara și luntrașul Gérard. Teresina descoperi în partea locului un soi de vizuină, unde viețui ca

o sălbatică, nemaiamintîndu-și decît de numele ei, pe care îl repeta oricui voia să-l audă.

După ce o vestise cu atîta cruzime pe Teresina că cei dragi îi muriseră, pribogul bătrîn o porni din nou la drum. S-ar fi zis că urîta faptă comisă împotriva celei de la care primise pe o mîna îi mîsurase paștele. Iar cea cu posibilități iar oboseala pînea să nu mai aibă putere asupra trupului său vîrăcit. Cînd și cînd își strecura rîna zbîrăcită pe sub zăcen, le călăușea și mîngîia minerul unui suflet laș, un timp de boala sa se schimonoseau într-un rînjit.

— Blessac! repetă el. Blessac! Cînt, va să zică, dat lupul și puul de lap! Cu lupoanca am să-ți scot socoteala! Strășnică răzbunare!

Sînt singur și se singur cu asemenea vorbe își vede de drum. Mai a zi și noapte, făcă să-i pese de nimic. Nu poposea de it cînd cădea slăbit de oboselă. Cînd de cîte ori, mîncă și nu mai poate, rostea cuvîntul Blessac. Mîncă puțin și rar; din pricina aceasta, privirea lui sîrănea mai degrabă groază decît milă; dar veni o vreme cînd nu mai pînu decît sa se tirască — ajunsese un fel de scîrbat umblător, scăpat parcă din jîndirim în căutarea propriului său suflet. Ultima oară cînd îl întrebă pe un țăran dacă mai are mult pînă la Blessac, acela îi răspunse că se afla pe aproape, dar mai întîi își făcuse semnul crucii. Atunci porreai mușchilor săi storși de viață să mai facă un efort. Pe ele lui repetau la nesfîrșit: Blessac! Blessac! În fel cum blestematul Isaac Laquedem din legendă rostise cuvîntul „mergi!”.

— E un sat, vorbi el înit. Îl găsesc eu repede și treaba va fi iute isprăvită!

Mai străbătu astfel o bună bucată de drum după care căzu sfîrșit. Un geamăt țîșni din pieptu-i înfierbîntat. Dar nevoind să se oprească, se tîrî în mîini, iar geamătul lui lăsară urme în tîna drumului, precum din unei urîșe reptile, căci începuse să plouă vîrtos. Cînd se sfîrșî și vîntul, a cărui îndirjire smulgea vaiere copacilor ce țineau șoseaua. Dar pribogul se tira neborcit, aducînd cu o viețuitoare scîrnăvă ce se tăvălește prin noroi.

În sfîrșit zări prima casă din marginea satului, casă locuită — după cum bine știm — de către soțul Manifou

zăca esafodul de la Brinvilliers, despre care i se istorisise totul. De aceea, în fața atitor nepăsante sau, oricum, a atitor greutateți, izbînda i se părea îndoielnică.

Dar chiar dacă valetul baronului nu ar putea-o elibera, ea tot ar trece la fapte înainte ca marchizul să-si împlinească amenințarea. Cam acestea erau gîndurile Clotildei cînd ușa se deschise larg, spre a îngădui trecerea rețefului marchiz de Marville.

Clotilde sări ca arsă.

Fără a-și mai cere iertare pentru neașteptata-i apariție, bătrînul o privi disprețuitor și rosti cu un glas căruia se străduia să-i redea tot calmul :

— Mi-ai spus oamenii mei că ai avea de gînd să lipsești mine de la serbarea ce se dă la Trianon. Îți poruncesc, doamnă, să vii la serbarea maiestății sale !

— Îmi poruncești ! izbucni ea, cu dinții încheștați, cu ochii numai flăcări.

— Am poftă să roșesc încă o dată pentru dumneata !

— Hotărît lucru, domnule, ești un laș !

Văzîndu-l că suride, Clotilde urmă cu și mai multă apîndere :

— Un laș, căci insultă o femeie, încredințat că nu-ți va putea răspunde. Ei bine, te înșeli !... Pînă ce nu voi fi rupt cu dumneata orice legătură, pînă ce nu voi fi declarat în fața tuturor că te părăsesc spre a scăpa de grosolanul dumitale, pînă atunci îți poruncesc să nu-mi mai ieși în față ! Și, cu un gest de regină ținută, adăugă : Ieși ! Fără să mai scoți vreun cuvînt, altminteri...

— Altminteri ! întrebă marchizul cu o ironie care nu făcu decît să sporească furia femeii scoase din fire.

— Te-aș ucide ! încheie ea cu glas înăbușit.

— Încearcă !

— O, nu mă ispitii !

— Așteapt, doamnă !

— Tu ai vrut-o ! răzni ea, întinzînd brațul spre un sertar de unde scoase un pumnal mic pe care îl ridică asupra marchizului.

Acesta înălță disprețuitor din umeri, apucă gingașa încheietură a mîinii soției sale și, răsucindu-i-o brusc, o făcu să scape pumnalul.

— Vezi dar că nu-i prea greu să-ți smulg dinții, viperă ! Femeia întinse mîinile, să-l strîngă de gît.

— Haide, sfîrșește cu jocul ăsta ! făcu marchizul înbrîncind-o.

Ea se prăbuși într-un jîlt și rămase astfel, încercînd să vorbească, să tipe, dar ochii ei care se simțea plină nu-i putea trece pragul buzelor ; minia o înăbusea. Părul ei se despletise, chipul spăta o expresie tăbăcită.

— Si acum, iată bătrînul gentilom, fără ea atitudinea ei să-l tulbure cîtuși de puțin, ascultă-mă !

— Nu ! Nu ! izbucni ea să strige. Ieși ! Ieși !

— Nu mai te dăruiești să-mi fi dat ascultare, doamnă ! Ți-am figurat că o să cauți și o ocazie pe năstura rușinii pe care mi ai făcut-o. Ei, multumită, am găsit-o. Vreau să-ți dau parînea în viața în fața întregii curți, a regelui însuși. Ești liberă să te aperi, și tîrziu aș fi curios să știu cum te vei descurca. Oare se-ai întîmpla, nu nădăjdui din parte-mi la milă. Te voi izgoni, chiar dacă regele s-ar împotrivi !

Auî de puternică era vînta tinerii femei înalt, în cele citeva momente care urmau poroșilor ei forioși, ea avu forța să clintărească întocmai buclul ei în care se vîrîse. O luase, firește, pe un drum greșit. Făcuse o eroare și luă înălțarea să îndrepte totul. Izbuti pe loc aproape să și scuturămbe chipul, să arate nu ca o femeie calmă, ci ca una nefericită ; se pregăti să joace un cu totul alt rol în fața oarbăului. Un talmac instinct o vestea că avea să biruiască în noua încercare pe care și-o impunea. Și apoi, nu era ea foarte sigură de tinerețea, de frumusețea ei ? Citeva curute scăpate de marchiz, cînd o amenințase pentru prima oară, îi răsăriră iarăși în minte și îi dădură noi puteri.

Nefericitul se trîdase singur, în totul miniei, spunînd : „Încă nu am învățat să te urăsc !“

În urmărire, tot o mai iubea ! Putea deci să lupte cu el ; dar pentru a-l învinge, trebuia să-si schimbe tactica. Trebuia să mintă și să-l înduioșeze.

Într-o Avea să-si adure toate puterile închipuirii, adăugîndu-le și înțelepciunea, știința aceasta pe care altă de bine se pricepea să o stăpînească.

Așadar, cu glas tremurător de emoție — emoție jucată minunat — ea răspunse marchizului :

— Și... dacă nu m-aș supune acestei porunci de a apărea la Trianon ?

— Te-aș denunța drept complice a trădătorului, a bovnicului tău.

— Minciună, domnule !

Dar bătrînul urmă :

— Iar regele te-ar aduce sub arest, prin Cavois, căpitanul gărzii.

— O ! făcu Clotilde, cu glasul tulburat de lacrimi. Ești neîncrîșător !

— Neîncrîșător ! repetă marchizul ca pentru sine și o luă spre a să mirat de asemenea schimbare, de care firește își daduse bine seama.

— Ascultă-mă, domnule ! strigă tînăra femeie împreunîndu-și mîinile a rugă. Cum, nu vrei să mă ascuți ?

Marchizul se opri.

— Și dacă ți-aș jura că sînt nevinovată ?

— Ai minți, doamnă !

— Nu ! răspunse ea cu aprindere. Pe Dumnezeuul care ne aude, sînt curată !

— Curată ?

— Da, curată ! Vinovată de ușurătate, poate !... Dar nu te-am dezonorat, nu mi-am uitat îndatoririle de soț. Asta nu ! Nu ! Nu !

— Cu toate acestea curtea întreagă te învinuiește !... Chiar dumneata te-ai socotit vinovată, necontestînd dovada pe care o aveam în mînă.

Nenorocitul ajunsese așadar să se tîrguiască. În adîncul ei, Clotilde încercă o trufașă satisfacție... Acum era sigură că va ieși triumfătoare.

— O dovadă ! se prefăcu ea mirată. Ce dovadă ?

— Scrisoarea pe care o pregătiseși pentru baronul de Souvré.

— O, ar fi trebuit s-o citești, ori măcar să te uiți peste ea ; ai fi văzut atunci că nu era a mea.

— Dar a cui, rogu-te ?

— Îți voi spune totul, de vreme ce mă silești să dezvălui o taină ce mi-a fost încredințată sub jurămint.

— Vorbește, doamnă !... Trebuie !... Vreau !... ceru marchizul de Marville care nădăjduia că se înșelase, dar încă

nu cuteza să creadă în atîta fericire. Spune, a cui era scrisoarea pe care, din generozitate, nu am citit-o ?

— A abatelui Dubois ! răspunse Clotilde, amintindu-și cele discutate cu mentorul altei regale.

Atît de sincer părea a fi glasul ei, încît bătrînul îi dadă crezare.

— Cum, abatele Dubois... întrebă el, mai mult mirat decît minios.

— Da, îl interesează baronul de Souvré !... Poate că a primit chiar mai de sus un indemn menit a-i face să se poarte astfel.

— De la monseniorul duce de Orléans ? se arătă de-a dreptul uluit marchizul, căzînd în capcană.

— Nu știu. În orice caz am greșit cînd am primit să fiu mijlocitoare și să-i încredințez baronului o scrisoare al cărei cuprins nici nu-l cunoșteam.

Femeia înșirase toate acestea cu atîta siguranță, încît îndoiala începea să incolțească în sufletul bătrînului. Atît de cumplit suferea de două zile, încît facea eforturi nemăsurate spre a se convinge că toată nefericirea lui nu era decît un vis urît.

Clotilde înțelese că avea să izbîndească. De aceea urmă cu aprindere :

— O, de ce nu mi-ai vorbit altfel !... Ți-aș fi deschis ochii și nu ai fi ajuns să mă urăști !

Își plecă fruntea, își acoperi fața cu o batistă și plînsa înăbușit. Farmecul ei începea să dea roade. Ea simți lucrul acesta și își spuse : „Nu-mi mai scapă !”

Înălțînd apoi capul și privindu-l cu o durere nespusă, rosti cu un glas sfîșiat :

— Orice s-ar întîmpla, mă voi supune voinței tale.

— Bine ! încuviință el moale.

— Ma vei repudia în public... rușinea mă va ucide, astfel că nu vei mai fi silit să mă înduri în preajma ta, de vreme ce prezența mea ți-a devenit de nesuferit.

— Nu mai vorbi așa, doamnă ! răspunse bătrînul mai tulburat decît voia să pară.

Femeia își dezvălu frumosu-i chip îndurerat și murmură :

— Pentru un singur lucru te rog să mă ierți !

— Să te iert ? Va să zică ești vinovată...

— Firește... sînt vinovată că te-am înfruntat !... Pe dumneata căruia îi datorez totul ! Pe dumneata care ai făcut din mine una dintre cele mai rîvnite femei de la curte !... Iertarea asta ți-o cer în genunchi.

Și se lăsă să cadă pe covor, unde rămase plecată în fața bărbatului. Dacă nu era nicidecum femeia cîntă, umilită care se prosternea în fața judecătorului ei. Nu ! Ea nu-și lua privirile de la el ; ochii ei truși înecați în lacrimi mîngiau chipul cînsitului gentilom pe care îl jura cu atîta violență.

— Vorbește ! făcu marchizul aproape în șoaptă.

— Nu mă supune unei încercări înșirătoare ! și lasă-mă să sfîrșesc cu viața. Spune-mi cum anume vrei să mor și te voi asculta.

Deodată, apucînd pumnulul căzut la picioarele ei, și ridicîndu-se brusc, strigă, cu veselie aproape :

— O, nu răspunzi ! Înseamnă că vrei s-o faci, îți mulțumesc !

Și ridică brațul, gata să-și vîre cuțitul în inimă.

— Stai ! strigă sărmanul bătuin, smulgîndu-i din mînă arma.

Cît de limpede își dădu ea seama că în gestul bărbatului nu mai era nimic brutal ! Devenise stăpîn pe situație. Cît folos îi putea aduce fericita inspirație !

Cîteva clipe de tăcere... Tot ea o sfîșie, pentru a adăuga cu glas învîlțitor :

— Totul s-ar fi sfîrșit !

— Nu, nu ! făcu el, aproape înnebunit. Nu vreau !

— De ce ? întrebă femeia, sprijinindu-și în chipul cel mai firesc brațul alb de umărul nferalului învins. De vreme ce nu mă iubești, lasă-mă să mor...

O, putere a iemen iubite ! Bărbatul acesta pe bună dreptate, socotit un om tare, se credea acum vinovat, avea mustrări de cuget. Nu se mai gîndea la el, la suferința sa. Nu și mai amintea a fi cînt în ochii femeii, cu demnitate clipe mai înainte, toată ura din sufletul ei. Nu auzea decât glasul ei amețitor, murmurîndu-i pentru prima oară cuvîntul „a iubi“, cuvînt care pe buzele ei se preschimba în poem.

— Clotilde ! șopti el, încercînd să se învingă pe sine. Cît de mult aș vrea să te cred ! Și te cred... Pentru a

curma orice clevețiri, trebuie să plecăm ! Vom lăsa timpului grija de a întinde valul uitării peste trista noastră poveste.

— Ai dreptate ! răspunse ea. Cred că așa ar fi cel mai înțelept.

— Peste trei zile, continuă marchizul, vom fi la Paris, iar a doua zi în Italia.

— Peste trei zile, gîndi Clotilde.

Un suris crudat îi înțorci pe buze, în timp ce cu glas tare întreba :

— Mai dorești să vin la serbarea marelă a sale ?

— Nu, copila mea !... Mă duc doar eu !...

— Nu te temi că...

— Că vor rede de mine ? înclăie bărbatul sumețindu-se.

Nu, nu mă tem, dimpotrivă, o doresc.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că o să-i înfrunt !

Se aflau lîngă ușă. Înainte de a se despărți, Clotilde îi întinse, scîlțîțoare, mina. El o luă, șovăi o clipă, apoi o duse la buze, bîgînd mișcat :

— Iartă-mă !

Ea nu se clintii. Rămase pe loc, ascultîndu-i pașii. Cînd nu mai auzi nimic, închise cu înfrigurare ușa :

— Neghiobul !

Apoi se duse spre un jilț, se lăsă moale în el, și cuprinse fruntea în palme și începu să cugete.

Peste cinci minute, domnul de Marville urca în caleașcă, sîcîit, morocănos.

„M-a tras pe sfoară, murmură el pentru sine. Am crezut, ca un prostănac, tot ce mi-a înșirat... Dar dacă totuși a fost sinceră ?“

Și tot vorbind astfel cu sine, privirile îi se îndreptară spre șosea, unde îl zări pe abatele Dubois cînd fundat într-o lectură ce părea să-i fi cucerit toată luarea aminte.

— Ei, draga abate ! striga marchizul oprirea caleașcă. Ce naiba citești de nici nu-ți mai ridici privirile ?

— A, dumneata erai, marchize ! făcu viitorul cardinal. Citeai tragedia Adherbal, regele Numidiei, pe care a născut L. George-Chancel, pajul prințesei de Conti, a reprezentat-o luna trecută.

— O cunosc, firește, și încă foarte bine ! răspunse

marchizul. Am asistat la reprezentație. Pină și marele Racine a aplaudat... Urcă lingă mine, dragă abate.

— O plimbare ? Cu plăcere.

Abatele se așază în caleașcă și astfel porniră mai departe. Ia pas mărunt, dînd ocol parcului.

— Ce face doamna marchiză ? întrebă el după un răstimp. Ce noutăți ai ?...

— Nu se simte prea bine... Nimic grav însă. Dar ia spune-mi, dragă abate, dumneata care le știi pe toate, ce înseamnă de fapt istoria aceea cu conspirația, cu trădarea, după care s-a zvonit și în care zice-se că ar fi amestecat un anume baron de... de... hai, ajută-mă !

— A, da ! gîndi abatele, vād eu unde bați. Și cu glas tare. Într-adevăr, dragă marchize, de Souvire este eroul tău de aventuri.

— Îl cunoști ?

— Desigur.

— Am auzit — dar s-ar putea să fie numai vorbe — că l-ai răstăruit să-și ia tălpășița ?

— Dragul meu de Marville, i-o reteză ironic Dubois, în clipa asta o iei pe ocolite, ca să afli adevărul. Hai, nu te lăsa de... O singură persoană ți-a putut pomeni de bună-credință mea față de baronul de Souvire, iar persoana aceasta este doamna marchiză, soția dumitale.

— Adevărat este ! încuviință bătrînul.

— Atunci nu-mi mai pune întrebări și mulțumește-te cu ceea ce ți s-a povestit.

XXII

PREȚUL UNUI OMOR

Într-o zi de la ivirea zorilor, a doua zi, începu la Versailles festivalul prevăzută de rîndul pe care Laurent îl întrebaseră pe seara trecută. Într-adevăr, jupîn Mimart nu se împelase de

fel : „cafeaneaua“ lui fu dintr-o dată năpădită de fete. În sala cea mare, un du-te-vino necurmat ; se sta de vorbă, se bea, se gesticula, ba chiar erau fredonate ultimele cântece de operă la modă.

Laurent se înfățișase lui Mimart, potrivit înțelegerii și se omblăra alături de ceilalți băieți, să-i servească pe adevărații mușterii. Între timp trăgea mereu cu ochiul spre usa. Era lămpede ca aștepta pe cineva. Personajul care îl privea așa astfel era, desigur, marchizul de Marville.

De cum îl văzu că intră și că se așază la locul lui obișnuit, Laurent dădu fuga la bucatărie, luă o tavă pe care se afla o ceașcă cu „cafea“ și o apucă pe un culoar strîmt, spre a ajunge în sală. Cînd aparui, era alb ca varul ; părea cuprins de un tremur pe care nu și-l putea stăpîni, aproape că se clătina.

— Gilbert, spuse el băiatului cu care se împrietenise, arătîndu-i pe marchiz cu degetul. Du asta gentilomului, de colo, eu mă întorc la bucatărie. Nu mai știu unde-mă este capul !... Vin îndată, vin îndată, domnii mei ! strigă el apoi, de parcă ar fi fost chemat din toate părțile.

Cu toate că avea el însuși de răspuns la numeroase comenzi, Gilbert luă tava incredințată de Laurent și se îndreptă spre masa ocupată de marchiz. Puse ceașca în fața bătrînului și se retrase, stîncărindu-se prin grămada aceea de oameni vițiți pină și prin cele mai mici unghere.

Din mijlocul grupului în care discuta foarte aprins contele de Blineli, zărîndu-l deodată pe marchizul de Marville, veni spre el :

— Dumneata aici ? dragă marchize.

— Eu însumi, conte. Ce te miră atît de mult ?

— O, nimic !... La urma urmei, poate că vii să-ți îneci amărăciunea. Să mai uiți...

— Să uit... ce anume ? întrebă marchizul al cărui chip începuse a se împurpura.

— Pățania dumitale.

— Cum adică ?

— O, dacă o iei așa, iartă-mă !

— Nu te iert ! izbucni bărbatul frumoasei Clotilde, ardeînd glasul. Ești un calomniator !

— Marchize !

— Și dacă nu vine ? Vei de ea !...

Dar iată că un foșnet mătăsoș se făcu auzit afară : ușa se întredeschise încet, iar Clotilde se ivi în prag.

— Binevoii ! a intra, doamnă marchiză ! o pofti golanul.

— La ce bun toate astea ? întrebă ea cu glas șovăielnic. Spune-mi câți bani vrei și să isprăvim odată !

— Nu așa, ne-am putea înțelege.

Marchiza își luă inima în dinți și făcu doi, trei pași. Întrebă iarăși :

— Vorbește ! Ce vrei ?

— Ce vreau ? Pe dumneata te vreau ! spuse el pe neașteptate, după ce închise ușa.

Clotilde tresări, ca mușcată de șarpe. Dar, încredințată că nu era vorba decât de o glumă grosolană, vru să-l pînă la locul lui și se răsti :

— Ticălosule !

— Ticălos ? răspunse valetul, ațintindu-și în ochii marchizei privirile poncișe. Ca mine ești și dumneata. Chiar dacă eu am fost unealta crimei, dumneata ai fost uneltitoarea... A venit timpul să ne socotim... Îmi oferi bani ? Firește că am nevoie de ei și mi-i vei da ! Înainte de toate însă, repet, te vreau pe dumneata !

— Și făcu un pas spre tinăra văduvă.

— Nu te apropia de mine ! scrișni ea, scîrbită

— La ce bun să te împotrivești, frumoaso ? Ești în mîna mea și nu scapi !

— Slugă ! răcnii ea ca scoasă din minți, voi spune boierului să te sînoască în bătai ! O să strig după ajutor !

— Încearcă !... Îți voi închide gura cu sărutări ! i-o reteză nerușinatul.

— Te omor !

— Foarte bine, dar înainte de asta o să fii a mea, frumoasă tigronică !

Dintr-o săritură fu lingă ea ; o cuprinse în brațe. Grăză prin care trecea marchiza îi înzecea puterile. Se zbătu, încercînd să dea de arma pe care o ținea ascunsă.

Sub o înfățișare delicată și o piele subțire, Clotilde ascundea un trup viguros. Dar oare putea să iasă biruitoare din încăierarea cu Laurent, cu sălbăticiunea aceea care nu avea aproape nimic omenesc în ființa lui !

Nu se auzi nici un strigăt. Iar dacă la ora aceea

tîrzie cineva ar fi trecut pe acolo, nu ar fi auzit decât șuierul unor respirații. Cei doi părtași la crimă erau atît de strîns înlănțuiți, încît păreau să nu alcătuiască decât un singur trup : respirațiile li se împleteau, capetele li se ciocneau, buzele li se uneau. Și pentru că nu avusese timpul să-și găsească arma, Clotilde încerca să-l sfișie cu unghiile, cu dinții.

Totul ținu doar cîteva minute. Deodată, valetul îi dădu drumul, într-un urlet de durere. Mînușițele doamnei de Marville îi sfișiaseră obrazul.

Femeia se folosi de scurtul răgaz ce se iscase, pentru a da fuga la ușă ; dar în pofida singelui care îi șiroia pe față, Laurent i-o luă înainte. Atunci, asemenea unei leonarde furioase, se năpusti spre gîtul bărbatului. Dacă în elpa aceea și-ar fi găsit pumnalul, s-ar fi zis cu valetul. Dar furia o orbea peste măsură. Degetele marchizei, înclătate pe gîtul brutei, se strîngeau ca un clește. Zvîrlindu-și cu putere mîinile înainte, sloua o trînti. Se auzi un zgomot surd. Izbită de pumnii bărbatului, femeia se rostogolise pe gramada de pave, culcușul lui, unde își pierdu cunoștința.

În megală lor luptă, marchiza își pierduse șahul, iar partea de sus a rochiei fusese sfișiată, astfel că ea apărură ochilor monstrului aproape goală, acoperită doar de zdrențele unei îmbrăcămîni ferfenițite. O clipă, bărbatul rămase cu prostii ; nu-și înțelegea încă triumful. Apoi, dîndu-și seama că trupul acela frumos și nemișcat îi putea pînă la urmă se năpusti asupra-i ca o fiară.

La o oră după aceea, Laurent, mai calm, în picioare în fața Clotildei, tot nemișcate, o privea cu oarecare neliniște.

— Să fi murit ? se întreba el. Nu ! Respiră ! Bles-temata asta de femeie a vrut să mă dea gata, dar eu am fost cel care...

O mișcare aproape nesimțită, venind din partea unde zăcea Clotilde, îl făcu să tresară și să-și spună :

— Își vine în fire...

Dar foșnetul nu se repetă.

— Drace ! își zise el iarăși. Ar fi totuși timpul să isprăvim.

De cîteva clipe feștila se mistuise, astfel că bezna era

intreagă. De ar fi fost altfel, bărbatul ar fi putut vedea că ochii Clotildei erau larg deschiși, ar fi putut vedea sălbateca expresie a chipului ei.

Ea își revenise de mai multă vreme; înțelesese într-o clipă că ar putea să se răzbune. Păta fusese savantă. Ce putere mai avea ea acum? Doar să se răzbune! Pentru aceasta, ea îi adună toate puterile; aștepta să fie în stare de atac, se pregătea.

Prin mișcări scurte și întrerupte, ea își apropie mina dreptă de trup, căutând pe bijbliute buzunarul rochiei. Nu-i fu lesne.

Laurent, la fel de neclintit, nu mai cuteza să facă nici cea mai slabă mișcare; fără să știe de ce, îl îneca spaima. O clipă se gândi să-și ia tălpășița. Și poate că ar fi făcut-o, dacă o mișcare de-a Clotildei — de data aceasta intenționată — nu l-ar fi oprit.

Pentru a doua oară se aplecă asupra trupului ei; deodată, el slobozi un răcnet, preschimbat îndată în horcăit; se ridică, împins parcă de un arc, și se clătina câteva secunde. Apoi se prăbuși pe pământul frământat de trupurile lor încăierate. Clotilde îi puse un genunchi pe piept, căutând locul inimii, spre a-l mai lovi o dată.

— O, blestemat! bolborosi el, încercând zadarnic să o dea la o parte.

— Îți vreau tot singele! răspunse ea. Să spele cumplita ocară! Mori, mizerabile!

Și, încă o dată, cuțitul se afundă în pieptul banditului.

După aceea se ridică, își strinse în jurul trupului fișile rochiei, ieși din cocioabă și fugi înnebunită spre casă.

Cum a ajuns pe străduța în care da ușa cea mică? Cum a ajuns în camera ei? Nu-și putea da seama.

A doua zi, când se deșteptă, crezu mai întâi că totul nu fusese decât un vis groaznic. Ochii i se opriră întâi asupra zdrențelor ce o acopereau, căci nici măcar nu se dezbrăcase; erau pline de sînge.

Se simți cuprinsă de frică. Își privi minile: sînge! Se apropie de oglindă: sînge pe obraz, pe brațe, pe sîni! Ieșiră din ea urlete! Lăunse ochii, răchînindu și degetele; nu voia să le apropie. Cumplit chin! Flecarea mișcare o făcea să dea de sînge lipicios, viscos, blestemat. Pînă și patul era mînjit.

O bună bucată de vreme Clotilde rămase ca rătăcită, cu ochii ațintiți asupra nenumăratelor pete de sînge care păreau să o fascineze; apoi, încetul cu încetul, izbuți să-și vină în fire. Înțelese chiar nevoia de a le face să dispară cît mai grabnic. Astfel că se zăvorî, pentru ca nu cumva Charlotte să o surprindă și izbuti, cu destulă trudă, să se așeze tot ceea ce nu mai însemna decît zdrențe pătate de sînge. Apoi viri totul în fundul unui dulap pe care îl încuie.

Pînă și aerul din cameră i se păru greu. Deschise așadar o fereastră și trase adînc aer în piept.

Deodată văzu cîțiva bărbați venind încet dinspre răspîntia atîtată în înecata apropiere a casei. Patru dintre ei duceau o povară. Fără voie, marchiza se aplecă mai mult, să privească la sinistrul convoi. Și văzu că ceea ce duceau oamenii acela era o brancardă pe care sta întins un leș, iar ochii acestuia, larg deschiși, păreau să amenințe cerul.

Cînd funebruul cortegiu trecu pe sub fereastră, Clotilde avu părerea — înspăimîntătoare nălucire — că ochii acela ieșiseră o clipă din încremenirea lor, că se pironiseră asupra ei.

Sîngele îi îngheță în vine, iar buzele îi mormurară îngrozite:

— Laurent!

XXIII

SOLUL

În toiu! serbărilor de tot felul care păreau să reinvie la curte, nerazmîile politice aduseră o adîncă tulburare în cugetul marelui rege.

Războiul, o clipă curmat — lucru rar în vremea domniei lui Ludovic al XIV-lea — reîncepuse, mai aprig ca niciodată. Conștient că ducea mare lipsă de bani, Ludovic

făcu apel la gentilomii săi, iar apelul acesta îi adună, de la o zi la alta, zece mii de luptători, gata să-l slujească.

Armata aceasta de elită, sporită cu alți douăzeci de mii de oameni disponibili, fu trecută sub comanda mareșalului de Luxemburg, acel vrednic discipol al vestitului Condé, față de care câțiva prinți de sînge își făcuseră o glorie din a i se supune.

Contele René d'Ablincourt și cavalerul Georges d'Arctagnan se aflară în primele rînduri. Înș și Lilius înțeleseseră că aceasta le era cea dintîi datorie. A-i opri, ar fi însemnat o rușine. Aveau suflete mult prea alese, pentru a încerca să-i țină lîngă ele pe cei dragi lor, chiar dacă aveau să-și găsească poate moartea pe un cîmp de bătălie.

Mareșalul Luxemburg intră în Flandra și ele la Vignamont se îndreptă spre poartă Espierres. Armata străbătuse patruzeci de leghe în patru zile, împiedicînd prin această mișcare pe dușman, de două ori mai puternic, să ocupe fortărețele de la Escout și Lys pînă la ocean.

Curînd armata regală o întîlni pe cea a aliaților, în câmpia Nerwinde, pe malurile râului Ghetle.

Vrăjmașii aveau în fruntea lor pe prințul de Orania, Wilhelm al II-lea.

Nu vom face aici istoricul aceluî război nimicitor ; el se încheie cu înfrîngerea aliaților și cu ocuparea orașului Charleroi, unde prințul de Orania își întări pozițiile. Mareșalul Villeroi comandă trupele. Vanban dirijă lucrările, iar Luxemburg acoperea toate aceste mișcări combinate.

Aliații apărau locul cu vrednicie, dar în dimineața celei de a noua zile un steag alb flutură pe ziduri. O flamură de aceeași culoare fu ridicată și în lagăr, iar peste o oră mareșalul de Villeroi, înconjurat de toți gentilomii săi, primea pe solul lui Wilhelm și pe cei doi ofițeri din gardă care îl escortau. Potrivit obiceiului, toți trei erau legați la ochi. Cînd ajunseră în mijlocul incintei care alcătua carcoul taberei, li se scoaseră legăturile de la ochi. Atunci, două strigăte se făcură auzite deodată :

— Domnule mareșal, alungați-l pe ticălosul acesta ! izbucnise d'Arctagnan.

— Da, izgoniți-l ! întărise și René d'Ablincourt, căci este un trădător.

Cuprins de mirare, domnul de Villeroi îl privi pe cel vizat, care sta nemîșcat, cu ochii scînteind de minie, cu pumnii strînși.

— Numele dumitale ! îl întrebă mareșalul.

— Nu și-l va spune, domnule mareșal ! urmă tinăru-l cavaler. Nu, căci nu va cuteza să o facă în fața seniorilor care vă înconjoară și dintre care cei mai mulți au fost de față cînd însuși regele i-a înfierat purtarea.

— Vă înșelați ! rosti parlamentarul, din nou stăpîn pe sine. Îmi voi spune numele : sînt baronul Raoul de Souvré !

Mareșalul îl măsură din cap pînă în picioare.

— Ești olandez, englez ori german ?

— Sînt francez ! răspunse cutezător nemernicul.

— Și te... te prezinti ?

— În numele lui Wilhelm al II-lea, rege al Angliei și prinț de Orania.

— Ești adversarul lor, bănuiesc ?

— Prințul de Orania îmi este stăpîn !

Un murmur străbătu grupul gentilomilor loiali din preajma lui Villard : mai mulți își duseră chiar, instinctiv, mîna la spadă. Dar mareșalul îi domoli cu un gest. Apoi, cu o privire adînc disprețuitoare, către baron :

— Întoarce-te la... stăpînul tău și spune-i să-mi trimită un adversar onorabil ! Nu duc tratative cu trădători. pe aceștia îi execut !... Pleacă și socoate-te fericit că ești apărut de stindardul alb !

Dupa aceea, vorbind ostașilor care îl însoțiseră, mareșalul adăugă :

— Legați-i din nou ochii : și pe el și pe cei din gardă care l-au însoțit, și scoteți-l din tabără.

În timp ce ordinul era executat, Georges, scos din fire, îi spuse domnului de Villeroi :

— Vă rog, vă implor, domnule mareșal, lăsați-mi-l mie pe acest ticălos !

— Întăresc la rîndu-mi rugămintea cavalerului d'Arctagnan ! spuse d'Ablincourt. Omul acesta ne aparține. Regele ni l-a dat.

— Linistiți-vă, domnilor ! le răspunse mareșalul, făcînd pași mari spre a-și ascunde mînia. Nici chiar maies-

tatea sa nu poate schimba legile războiului; trădătorul acesta a venit ocrotit de culoarea steagului parlamentar, pare-mi-se că am mai spus-o; nu vreau să ascult cele ce ar fi avut să-mi spună, căci îl socot nevrednic; dar oricine ar fi, nu ne putem atinge de el.

— Domnule mareșal! urlă de Souvré. Insultați un om care nu se poate apăra!

— Te insult? tună la rindul său Villeroi, pierzându-și stăpînirea de sine. Nici măcar nu-ți fac această cinste! Te izgonesc, iar cînd vei fi trecut de hotarul taberei, cheamă-i pe ai dumitale dacă nu vrei ca oamenii mei să te facă să plătești scump trădarea.

Apăsase anume pe ultimele cuvinte. Apoi se depărtă.

— O, vă mulțumesc! se bucură Georges care înțelesese.

— Haide, cavaliere! făcu René, trăgîndu-l iute după sine.

Amîndoi părăsiră în mare grabă incinta fortificată, ieșînd astfel în bătaia liberă a tunurilor și muschetelor asediaților. La jumătatea drumului, se opriră și așteptară.

Curînd apăru și de Souvré.

Li se scoase legătura de la ochi, lui și celor doi însoțitori din gardă. Apoi fură lăsați singuri.

Baronul înaintă cîțiva pași și, înălțîndu-și privirile, îi zări pe cei doi vrăjmași ai săi.

Georges, cu mina pe spadă, îi strigă:

— Apără-te!

— Omoriți-i! Omoriți-i! urlă de Souvré către oamenii sai.

Lupta începu.

Duelul acesta, în cîmp, între două armate vrăjmașe, care păreau a juca rolul de martori, avea în sine anume măreție.

Unul din gardă căzu străpuns de conte. Astfel, sorții de izbîndă se cumpăneau. Dar iată că în clipa aceea vreo zece gentilomi olandezi, englezi și germani ieșiră din oraș, alergînd și agitîndu-și săbiile. Toți strigau, adresîndu-se spectatorilor îngrămădiți la marginea cîmpului:

— Pe ei! Pe ei!

Provoacarea fu auzită. Un număr aproape egal de gentilomi francezi dădu năvală pe locul luptei.

Încăierarea deveni generală, iar cel de al doilea om din gardă se folosi de prilej pentru a se refugia în oraș.

Nici Georges, nici René nu-și precupețeau loviturile; spada lui d'Artagnan, mai cu seamă, făcea minuni.

În învălmășeală, de Souvré, mereu cu ochii în patru, încercă să se facă nevăzut. Zăriru-l cum se strecoară, cavalerul își croi drum printre spadele sclipinde în dreapta și în stînga, și-i ajunse în față.

Înebunit, de Souvré încercă iarăși să fugă — căci nu avea deloc chef să se mai înfrunte cu spada aceea pe care o știa strășnică.

Strigăte de ocară se auziră și dintr-o parte și din cealaltă.

Cavalerul i-o luă pe urme; era cît pe ce să-l ajungă, cînd un glas ce se ridica din partea taberei franceze ordonă:

— Jos armele, domnilor!

— Vă ordon! pănu să răspundă, venind din cealaltă parte. Al doilea glas nu mai puțin poruncitor.

Spadele se cumîntîră, căci și francezii și aliații recunoscuseră glasurile căpeteniilor lor.

Prințul de Orania, regele Angliei și mareșalul de Villeroi veniseră spre locul încăierării și se aflau acum față în față.

— Domnule duce, începu curtenitor Wilhelm, unul dintre oamenii gărzii care îl escorta pe cel pe care îmi pare rău că vi l-am trimis, mi-a spus că doriți ca parlamentul să aibă oare ce să spună la această ocazie? Oare destul de demn pentru această însărcinare?

— Alieț! răspunse pe același ton mareșalul de Villeroi... este pentru mine o mare cinste. Dar oricît de mare ar fi ea, în cealaltă mi s-a răspuns doar conditiei, și nu suveranului.

— V-am spus, domnule, că m-am înfățișat dumneavoastră ca parlamentar.

— Așadar, vorbiți, domnule...

Prințul de Orania, stăpînul meu, consimte să capituleze, dar cu condiția să nu existe prizonieri... În frun-

tea armatei sale, prințul se va întoarce în Țările-de-Jos, iar de acolo în Anglia, fără nici o piedică.

— Propuneți așadar un armistițiu ?

— Dacă vă place cuvântul, așa să fie : un armistițiu în așteptarea păcii.

— Spuneți prințului de Orania că primesc. Armata pe care o comandă poate ieși din oraș ; sîntem gata să-i aducem onorul.

— Prințul de Orania vă mulțumește, domnule.

Apoi, întorcîndu-se spre militarii care îl însoțeau :

— Dați salutul, domnilor.

El însuși își scoase pălăria în fața mareșalului.

Gentilomii își ridicară săbiile, ducînd minerul pînă la înălțimea ochilor, apoi le coborîră biciuind aerul.

La fel făcură și adversarii.

Cînd cavalerul d'Artagnan și contele d'Ablincourt se întoarseră în tabără, fură primiți cu vii urale. Înțeleseseră cu toții că fusese ștearsă o ocară adusă armatei lor.

Nu același lucru se întîmplă însă și cu baronul Raoul de Souvré. De cum intră în oraș, fu ocolit ca un ciumat.

Trecîndu-i prin față și zăbindu-l, Wilhelm se opri pe neașteptate :

— Dacă ai fi fost de al meu, fi spusese el cu dispreț, te-aș fi executat. Dar nu meriți nici cele douăsprezece gloanțe de muschetă. Pleacă, domnule. Charleroi aparține de acum înainte regelui Franței, iar compatrioții dumitale nu vor avea aceleași temeiuri ca mine, care să-i facă să le fie silă să te spinzure.

Orașul fu evacuat în aceeași seară, iar stindardul alb, însemnat cu floare de crin, flutură pe motorcele orașului Charleroi.

De Souvré își înșeuă singur calul, se ridică în sa, leși printr-o poartă mai puțin umblată și porni la drum. Voia să ajungă grabnic la Amsterdam, unde își lăsase restul avutului.

După patru zile de goană, în care nu se opri decît spre a-i îngădui calului să-și mai tragă sufletul, ajunsese în capitala Olandei. Gîndurile cele mai nelămurite îi cîntăreau cugetul. Se vedea pierdut, de data aceasta fără putință de scăpare. Dezonoarea îi apărea în față, ori

încotro s-ar fi întors ; ba chiar moartea. Trebuia să ia o hotărîre.

Disperat, furios, nu de rușinea ce-l acoperea, ci pentru că ținea mult la viață, se gîndea tocmai să plece în Norvegia, cînd funesta-i stea, umbrită o vreme, străluci din nou.

Apropiîndu-se de fereastra hanului care avea nenorocul să-i slujească de adăpost, văzu oprindu-se în fața porții un cavaler, prăfuit, plin de sudoare. Un suspin de adîncă mulțumire îi umflă pieptul.

„Fromont ! İși spusese el. Ah, totul nu-i încă pierdut !“

Peste cîteva clipe, Bénard deschidea ușa lui Fromont care aducea o scrisoare.

Baronul o citi și respiră ușurat.

— Ce poruncește domnul baron ? întrebă Fromont, rupînd în sfîrșit liniștea.

— Chiar miine pornim spre Paris ! răspunse nevrednicul gentilom.

— Spre Paris ? întrebă Bénard uluit. Cum de vă puteți gîndi la așa ceva ?

— Ba tocmai la asta mă gîndesc... Fromont nu a fost urmărit pe drum, nu-i așa ? Ei, pe unde a putut trece un scutier, o să treacă și trei. Dealtfel șederea mea la Paris va fi scurtă. Dacă îmi veți fi și pe mai departe credincioși amîndoi, o s-o duceți bine !

Cei doi servitori se înclinară.

Mîntea baronului urzise un plan minunat : avea să plece, dimpreună cu Clotilde și uriașa-i avuție, în America. Iar acolo — lux, bogăție, viață cum știa el... Cît de tare greșise pierzîndu-și orice speranță !

Prin urmare trebuia să plece la Paris.

Și apoi, o altă nădejde mișea în adîncul sufletului său.

Războiul se încheiase. Charleroi fusese ultimul oraș de cucerit. Armata avea să se întoarcă în Franța și atunci... cine știe dacă nu avea să se răzbune pe cei doi oameni care îl batjocorisseră cu atîta necruțare. Chiar dacă ar trebui să împartă ucigașilor care mișunau în împrejurimile de la Pont-Neuf tot aurul Clotildei ! O, dar de data asta va ști să-și ia toate măsurile de prevedere. Ar plăti și o armată întreagă, dacă de o armată ar fi

nevoie pentru a-și împlini gândul. Și atunci, ar asista din umbră la agonia dușmanilor săi.

Trecu pe dată la fapte. În aceeași seară cumpără veșminte de scutier, farduri, unsoare, barbă și perucă. Le pregătea pe toate bine dispus, în timp ce îl asculta pe Fromont istorisindu-i, în amănunt, moartea marchizului de Marville.

— Simt în toate astea mina lui Laurent ! își spuse el. Bun băiat !

În scrisoarea ei, Clotilde nu-i pomenise nimic de valet, se înțelege.

A doua zi, de cum se iviră zorile, prea vrednicii olandezi, care se sculau dis-de-dimineață, putură vedea trei scutieri părăsind Amsterdam-ul în trapul mărunț al carilor lor.

Zece zile mai târziu, cu câteva clipe înainte de stinge-re, aceiași călăreți intrau în Paris, îndreptându-se spre cheiul Anjou.

XXIV

RENEGAȚII

Marchiza de Marville părăsise Versailles-ul, pentru a se instala în locuința ei de pe cheiul Anjou. Nu depărta de Pont-Marie, aproape de orașul La Motte-aux-Pape-lards. Din numărul mare de slujitori nu oprise decât pe Charlotte și pe Fromont.

Acum, când era liberă și stăpână a unei avuții uriașe, vom să-și orîndească viața după pofa inimii. Dar ceea ce dorea cel mai tare era să iubească ! Să-l iubească pe cel pentru care devenise o ucigașă.

Să plece... Să se ducă la el ?... Asta ar fi sfârșit bănu-ieli. Și apoi, interesele nu-i îngăduiau să părăsească brusc Franța. De aceea, îl trimisese pe Fromont la Amsterdam, cu o scrisoare lungă adresată baronului.

Am văzut cum își îndeplinise rîndașul îndatorirea.

Cît lipsise Fromont, Clotilde trăi continue spaime, pradă unei neliniști ucigătoare. De cum se lăsa noaptea, o cu-

prindea groaza. Toate cele înconjurătoare îmbrăcau forme himerice. Cel mai slab foșnet o făcea să se înfioare, iar cînd, biruită de oboseală, așipea, vise groaznice o bîntuiau fără milă. Re trăia cele două nopți înspăimîntătoare petrecute în coliba aceea părăsită : lupta ei cu Laurent, leșinul, scîrnava purtare a valetului și cumplita ei răzbunare. În asemenea clipe, visul devenea real. Vedea nă-bund în depănare valuri de sînge ce se pîneau spre ea. Întindea atunci brațele, ca pentru a le izgoni, ca pentru a stăvili năvala aceea scîrboasă. Zadarnic. Fluxul sîngeriu creștea, creștea întruna, învăluind-o din toate părțile. Ea se zbătea gîfuit, cu mâna apăsă a, iar cînd minile îi atingeau obrazul, sudoarea care i-l scîlda i se părea a fi tot sînge ; sînge cu miros urit, înecăcios, care acoperea totul. Un geamăt răgușit, neomenesc îi fișnea atunci din pieptul infierbîntat : înnebunită, se trezca și nu se mai încumeta să facă nici o mișcare, din teama de a nu retrăi groaznicul vis. Ochii rălăciți păreau să aștească un punct în umbra din spatele lămpii ce-i ardea la căpătîi. Și dintr-odată, cumplita scenă lua altă înfățișare. Marchizul îi apărea în față : palid, cu chipul chinat de durere, cu priviri care o amenințau. Închidea instinctiv ochii, dar el se ridica și pășea spre ea. În groaza pe care o încerca, i se părea că un glas îi șoptește de dincolo de mormînt : „Otrăvitoare ! Otrăvitoare !”

Din dorința de a se smulge insomniilor, însoțite de năluciri, o rugă pe Charlotte să doarmă în aceeași cameră cu ea ; se mai liniști puțin.

Două luni se scurseseră de la evenimentele din Versailles.

Într-o dimineață, Clotilde simți că o încearcă un rău ciudat... Că o pîndește o nenorocire. Nevoind să se destăinuie nimănui, ea încearcă să pătrunda singură tana și înțelese curînd că avea să fie mamă. Lacrimi de ciudă îi umplură ochii, buzele îi sloboziră blesteme, iar minile i se crispară, de parcă ar fi vrut să smulgă din pîntece dovada noii rușini.

După moarte, Laurent se răzbuna !

Și pe el îl avea în fața ochilor ! Îi apărea, mai cu seamă, culcat pe brancarda aceea care îi trecuse pe dinainte. Sau rînjindu-i. De data aceasta îi fu frică de-a binelea.

Acum, nu mai era vorba doar de năluci, de fapte trecute în neființă, ci de una vie care, peste puțin, avea să-i răsară în față. Din ziua aceea viața îi deveni chin. Venirea lui Raoul, deși dorită, o îngrozea. Multa energie cu care era înzestrată o ajuta să-și țină firea. Cam acestea erau temerile, spaimile, neliniștile, cînd, într-o seară, Charlotte i se înfățișă speriată :

— A venit, nu-i așa ? strigă Clotilde, înainte ca femeia să deschidă gura.

Un glas bine cunoscut răspunse :

— Ei da, eu sînt. Chiar eu !

Clotilde scoase un țipăt, aruncîndu-se tremurătoare și în culmea fericirii în brațele celui pe care îl iubea mai presus de orice.

Baronul, fire despotică și sigură de puterea sa, puse stăpînire pe toată casa — mai este nevoie să o spunem ? — iar oarba Clotilde, nesimțind încă jugul sub care avea să se plece mai tîrziu, îi împlinea cu bucurie toanele.

Trecură astfel cîteva zile ; cite nu simțeau nevoia să-și spună inimile lor ! O lună de miere...

Dar mai rămăseseră multe altele ce aveau să dea ocazia unor discuții neplăcute. O anume întrebare, mai cu seamă, se ivise nu o dată pe buzele baronului, pînă ce acesta se hotări totuși să întrebe :

— Mă mir că nu văd printre slujitori și pe Laurent ! Marchiza simți că pălește.

— Valetul... tău, răspunse ea temătoare.

— Da, Laurent. Ce, nu a venit la tine ?

— Nu-mi mai vorbi niciodată de omul acesta ! îi răspunse ea, lăsîndu-și capul în palme.

— Ia te uită... Ciudat lucru ! Și pentru ce, mă rog ?

— Te implor, Raoul, nu mai stărui. Omul acesta este mort !

— Mort ? !

— Da, urmă ea, înălțîndu-și brusc capul ; nu-și mai ascundea privirile ; baronul desluși în ele o flacără nespus de vie care o transfigura o făcea să pară cuplata. L-am ucis !

Apoi, luînd o hotărîre neașteptată, marchiza adăugă dintr-o răsufare :

— Oricum, a venit vremea să-ți spun totul !.. Ascultă-mă, Raoul !.. Trebuie ca taina această să-mi ținească odată de pe buze ! Mă arde, mă chinuie, mă sîșie !.. Vrei să știi ?... Ei bine ? Îți voi destăinui totul. L-am ucis pentru că... Nu ! Este cu neputință, nu vei ghici niciodată adevărata pricină care mi-a înarmat brațul.

Raoul o privi în luminile ochilor.

— Mi-ai spus, vorbi el tărăgănat, că marchizul a murit... Dar încă nu mi-ai povestit cum anume.

— O ! strigă ea într-un hohot de rîs în stare să înflorească pe oricine. Crezi poate că am făcut-o fiindcă l-a otrăvit ?

— Cum ? exclamă baronul, ridicîndu-se brusc. Otrăvit ?

Deși se așteptase la un asemenea răspuns, vestea îl tulbură.

— Da ! continuă marchiza al cărei chip părea și mai frumos. Da, și pentru treaba asta l-aș fi răsplătit... Dar a îndrăznit să...

— Ce a îndrăznit ?

— Să mă dorească... pe mine ! Înțelegi, Raoul ?... S-a folosit de puterea pe care o avea, ticălosul !.. O clipă i-am auzit horcăitul sub mîinile mele care îl strîngeau de gît !.. Dar m-a lovit și am căzut în nesimțire...

— Spune mai departe !.. Mai departe !.. tună de Souvré.

— La ce bun ? întrebă ea cu aer rătăcit. Oare nu-ți dai seama ? Nu înțelegi ?... Toate acestea se petreceau noaptea... într-o casă părăsită... în plin cîmp. Mă atrăsese acolo, pentru ca nimeni să nu audă poruncile pe care trebuia să i le dau.

— Și... l-ai omorît !

— Da !.. După ce mi-am venit în fire, am înțeles cărei mirșavii îi fusesem victimă și i-am înlipt un cuțit în inimă. S-a prăvălit pe podea ; aplicată asupra lui, cu un genunchi apăsîndu-i pieptul, l-am lovit încă o dată și încă o dată, pînă ce m-am încredințat că era mort...

Între ei coborî tăcerea.

— Ah, ticălosul ! Ticălosul ! exclamă de Souvré, spumîgînd de furie.

Dar ea îl încolăcise cu brațele.

— O să poți uita ?

— Da ! răspunse el. Nu ești decât o victimă... Te-ai răzbunat.

Clotilde își lăsă capul pe umărul celui drag și, nemai putând zăgăzui lacrimile care o porneau, plânse în hohote.

— Clotilde ! făcu de Souvré înspăimântat. Clotilde, spune-mi totul !... Mă înspăimînți !... Nu cumva... ?

— Voi mie !

— Ah ! Copilul monstrului aceluia este condamnat... îl voi uide !

— Nu, Raoul ! Nu vorbi astfel !... Căci nu știi... Nu ai cum să știi... Este o nebunie, ai creptate. Este împotriva firii, de că vrei... Dar niciodată nu voi încuviința asemenea lucru !

— Dar dacă... între noi !

— Iată, dar... Va crește undeva, neștiut de noi... Tu nu ai să-l vezi niciodată !... Dar eu vreau să-l văd... Vreau, Raoul, înțelegi ? Vreau !...

— Ah ! făcu el cu simț

— Făcându-și seama ea, fie-ți milă de mine, învinuitorul de... de lașitate chiar, dar lasă-l să trăiască !

— O să văd ! răspunse el cu glas înăbușit. Mărturisirea ta a iscat în mine dorința de răzbunare pe care trebuie să le astîmpăr cumva.

— Vorbești despre cei care te-au pierdut, nu-i așa ?

— Da ! Ei sînt primii și cei mai de seamă vinovați ; de nu ar fi fost ei, nu aș fi avut nevoie de valetul acela nemernic.

— Dar... copilul și te voi ajuta să le văd de hac !

— Clotilde ?

— Cu ce am nevoie de voi ! Fă tot ce vrei cu mine ! Cu averea mea.

— Bine, Clotilde ! Primesc, încuviință de Souvré, cu tonul pe care l-ar fi avut un rege în clipa în care ar fi luat cheile visceriei din mîinile ministrului său de finanțe

— Care îți sînt dușmanii ?

— Am mulți !... Dar cei dintîi sînt contele d'Ablin-

court și cavalerul d'Artagnan !... O, mai ales el ! Vreau să-l văd singele curgînd pînă la ultima picătură !

— Dar fără să te arăți ! Incheie Clotilde. Altfel nu vreau !

Un zîmbet flutură pe buzele baronului.

— Nu pot apare nicăieri. Sînt proscris. Nu tremura pentru mine !... Cînd dușmanii mei vor fi murit, îți vei aduna tot ce ai și vom pleca.

Raoul o trase spre el și îi murmură încetîsor la urechea trandafirică pe care i-o dezmierda cu sărutări :

— Văd că ai înțeles ! Ascultă și înapărește-ți bine în minte cele ce îți voi spune ; orice s-ar întîmpla, nu trebuie să fii bănuită nici măcar o singură clipă... Te iubesc ! Aș fi nenorocit dacă ți s-ar întîmpla vreun necaz.

Femeia, oricît de josnică ar fi ea, se lasă cucerită de asemenea vorbe.

— Raoul !... Dragul meu Raoul !... Tu singur ești domnul și stăpînul meu. Te voi asculta !

— Bine ! făcu el, pe un ton diferit de cuvintele abia rostite. Acum, ascultă-mă mai departe : un anume om ne poate fi folositor ; acesta este Bénard, rîndașul meu. L-am cîntărit de mai multă vreme. Îmi este credincios ? Nu. Dar este lacom de bani... Îi place culoarea aurului. Cît timp o să-i dau, mă va sluji cu credință. Nu va lua parte activă la... expediția pe care o pregătim... Dar ne va ajuta să o punem pe roate... ne va aduce elementele neapărat necesare, adică oamenii de care avem nevoie. Va ști dinainte în ce clipă anume vom putea trece la fapte, ne va preveni... Așa de pildă, ca să ducem la îndeplinire gîndul meu, trebuie...

Ea îl opri cu un gest, se ridică, se duse la un dulap ; un fel de scrin cu fund dublu și cu resort.

— Privește !

Baronul rămase uluit. În fața lui, o avuție aproape regească !

— O, da ! Cu asta pot răsturna lumea toată ! spuse el, și ochii îi scînteiau.

— Ia de aici cît vrei ! umple-ți mîinile și răzbună-te !

Din ziua aceea nu mai trăiră decît pentru a preschimba în faptă infernalul lor plan cu două țeluri : asasinatul și fuga.

1. Îl chemară pe Bénard și, după ce îl încercară cu vorba, se incredințară că aveau să-l poată folosi așa cum bine prevăzuse baronul.

Poate că Bénard nu era atât de șmecher ca Laurent, în schimb avea o calitate : știa să-și vadă lungul nasului.

Bénard, îi spuse stăpînului, am nevoie de tine. Este vorba de o Leocadie, delicată. Am niște dușmani ..

— Parcă cine nu are ? ! răspunse rîndușul.

— De ai mei aș vrea să mă descotorosesc... Astfel că, nu ai putea oare — între timp baronul îi zornăia pe dinaintea mai mulți gologani de aur decît îi fusese dat să vi-seze vreodată — nu ai putea, zic, să-mi găsești niște băieți care, plătiți fiind, să nu se teamă a pune mîna pe spadă ? Nu-ți mai spun că ceea ce vei primi tu îți va ajunge pentru toată viața.

— Cît anume ?

— Spune cît vrei.

— Nu, holăriți dumneavoastră.

— Douăzeci de mii de galbeni,

— Primesc, domnule baron.

— Fii cu mare băgare de seamă !

— Interesul meu o cere și răspunde pentru mine.

Baronul îi numără jumătate din sumă, iar Bénard o înșfăcă în grabă.

Apoi, tot el întrebă :

— Cine vă sînt dușmanii ?

— Conte de d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan.

— Bănuiam eu ! Strașnice spade !... Dar dacă în clipa cînd o fi să acționez nu vor fi singuri ?

— Cu alții mai bine ! exclamă de Souvré, căci atunci cel care i-ar însoți ar fi de asemenea dușmani ai mei.

— Să tocmesc vreo cincisprezece oameni, domnule baron ?

— Ba chiar douăzeci, pentru ca nici unul dintre cei pe care vreau să-i dau gata să nu scape răzbunării mele.

— Domnul baron va fi pe deplin mulțumit.

Bénard se retrase și, în ziua aceea chiar, începu să-l ducă la îndeplinire teribila însărcinare.

În timp ce se puneau la cale această nouă vărsare de sînge, Georges d'Artagnan și René d'Ablincourt, abia înapoiți la Paris, vedeau viitorul într-o lumină și în culorile cele mai vesele.

Bucuria de a-și fi regăsit mama și de a o fi smuls ticăloșilor pe draga lui făcuseră din Georges un alt om. La fel se dovedeau și cei care îl înconjurau. Viața părea să reînflorească în casa din strada Bourbon și în cea din Lions-Saint-Paul.

Athos, prea cumplitul Athos, își pierduse mult din aerul său grav și părea întinerit cu zece ani.

Dar și Folavril și Malvenu împărtășeau aceeași dulce bucurie. Cei doi prieteni nu se schimbaseră. Dragostea crescîndă a omulețului pentru trușea Carita nu-și afla asemănarea decît în patuna pentru suc de strugure a marelui său prieten. Adesea, din te miri ce, se luau la ceartă ; dar, ca și în trecut, totul se încheia spre binele oerotitului lui Cupidon și cu un rînd de băutură la hanul lui Planchet.

De cînd bravul picard avusese de-a face cu Malvenu, se statornicise între ei anume prietenie care cu timpul îl inclusea și pe Folavril. Seară de seară, după ce plecau de la contele d'Ablincourt, intrau la jupin Planchet, să vadă ce mai face — nu numai el, dar și vinul lui. Cîntatul hangiu se simțea prea fericit că știuse cîștiga prietenia a doi bărbați de vază, nici prea truși și nici prea lozomi. Primeau chiar să discute cu el despre înșurătoarea lui Georges și despre cea a ducelui de Mesme, care frămînta întreg Parisul.

— Mi s-a spus că va fi tare frumos ! își dădu cu părerea, într-o seară, contele de la Fère, în timp ce se aflau cu toții în salonul contesei Inès.

— La noi va fi și mai frumos ! răspunsese ea zîmbind.

— De ce, mamă ? Dimpotrivă, aș vrea ca fericirea mea să treacă nebăgată în seamă ; altfel mi s-ar părea că toată lumea aceea mi-ar răpi o parte din ea ! intră în vorbă Lillias.

— Egoistă mică ! o certă contesa sărutînd-o drăgăstos pe frunte.

— Dar tu, Georges, ce spui ? Nu ești de părerea mea ? întrebă fata.

— Eu ? sări cel întrebă, fără să răspundă de-a dreptul. Eu aș vrea să te și am soție, Liliass !... Nu știu ce mă oprim să nu duc la ducele de Mesme, să-l caut rău și să-l provoc.

— Să-l provoc ? se miră fostul proscris. Și pentru ce ?

— Ca să-mi lase mie rîndul și să nu se căsătorească decît după aceea.

Cu toții făcură mare haz.

— Ar fi un fel ciudat de a mulțumi invitației sale ; observă grav contele de la Fère. Și fiindcă tot a venit vorba... Te duci, domnule conte ?

— Da, răspunse René. Mi-ar fi greu să nu o fac, întrucît domnul de Mesme este unul dintre cei care mi-au întins mina cînd am fost la nevoie.

— Acelasi lucru l-am făcut și noi, — eu, cavalerul de Herblay, domnul de Rios, — dar... mîine veni acum un oasăz. O să trecem să-l vedem și o să ne amuzăm puțin.

— Da ! Domnule conte ! Să nu înghesuim ca, după cîntecul de nuntă, să nu uităm de familia noastră.

— Primul dăruire este ! se arătă bucurios stăpînul lui Georges.

— Domnule conte ! Să nu uităm de Georges.

— De ce ? contesa îl întrebă pe Liliass, vai morge ei ! — Pentru că el este cel care a dat pentru căsătoria noastră, în ziua nunții.

— De ce ? o mare bucurie, domnișoară.

— Că bucurie ?

— Așa ! pentru că e o seară lîngă dumneata.

Repent dintr-o fete fu curmat de intrarea unui valet care vesti cu glas puternic :

— Domnul cavalier de Herblay, domnul marchiz Castel de Rios.

Potrivit obiceiului lor, Folașul și Malvenu se tîneau mai deoparte ; ba chiar folosiră prilejul acesta, pentru a se strecura binișor afară.

Dar abia apucară să străbată anticamera, cînd un glas subțiratic strigă după ei :

— Domnule marchiz...

— E ingerul meu ! tuși în pumn Malvenu. Așteaptă-mă, nobile prieten !

— Pe toți dracii din infern, rău mai pică treaba ! Mă încerca tocmai acum o sete din cele mai cumplite...

— Du-te și bea !

— Fără tine ? Niciodată, ori de nu, usca-mi-s-ar gît-lejul !

Astfel că se așeză, înțelepțește, pe o bancă, hotărît să aștepte sfîrșitul întrevederii, anume provocată de negresă. Iar aceasta, bosumflată ca un copil, își coborî privirile și spuse :

— Plecai fără să mă vezi, domnule Benjamin ?

Benjamin era numele mic al lui Malvenu ; iertare că vi l-am adus la cunoștință atît de tîrziu. Să fi fost numele acesta chiar cel dat de părinții și nașii săi ? N-am ști spune. Oricum, îi plăcea, i se părea angelic, potrivit cu puținătatea staturii sale și cu simțămintele pe care le încerca.

— Fără să te văd ! se arătă mîhnit omulețul nostru. Nu gîndești, cred, nici o vorbă din cele rostite, o, Carita ! Te căutam !

— Da ? făcu ea mișcată.

— Martor îmi este cerul ! Voiam să-ți spun : dragostea mea nu a pălit, iar hotărîrea îmi este neclătinată.

— Mi-e teamă ! suspină Carita.

— Teamă de ce ? Ființă fără seamăn !

— De dumneata, domnule Benjamin... E atît de mare deosebirea dintre noi !... Ești de obîrșie nobilă !

— Asta-i adevărat ! încuviință mîndru Malvenu, legănîndu-se pe scurtele-i picioare.

— Pe mitra papei, ca și mine dealtfel : întări Folașul. Amîndoi sintem nobili !

— Tocmai asta mă înspăimîntă, urmă ingerul negru. Căci eu ce sint ?

— Visul nopților mele ! debită poeticul Malvenu. Ești soarele zilelor mele, iar razele tale mi-au învăpăiat inima !

— Cuvintele dumitale mă liniștesc întrucîtva, dom-

nule Benjamin ; acum nu-mi mai pare rău că am vorbit doamnei contese despre planurile noastre de căsătorie.

— Cum, i-ai vorbit stăpinei dumitale despre asta ? spuse pe un ton emfatic Folavril.

— Și m-a întrebat, adăugă Carita, cînd vrem să ne căsătorim...

Răsucindu-și mustața, Folavril își muta privirile ușor batjocoritoare cînd la unul cînd la celălalt. Iar Malvenu, fără să-și plece cituși de puțin privirile, de parcă ar fi vrut să ia martor cerul, rosti apăsător :

— Căsătoria noastră se va înfăptui la cîteva zile după cea a cavalerului Georges cu Marie.

— O, domnule Benjamin, cît sînt de fericită !

— În numele cuvîntului dat, în numele iubirii care ne unește inimile, o dulce și frumoasă Carita, îți dăruiesc sărutul de logodnă !

Zicînd acestea, Malvenu își apără buzele groase de fruntea plinuței negrese.

Fără amestecul lui Folavril, cei doi îndrăgostiți ar fi rămas poate multă vreme sub vraja primei lor porniri amoroase.

— Pe Venus și pe nimfele ei ! exclamă lunganul. Mă faceți să asist la o comedie ciudată !

— Dar nu e o comedie ! îl lămuri Malvenu, ci expresia a două inimi nevinovate care vor să se lege.

Și adăugă cu un gest pe care se strădui să-l facă nobil :

— Pe curînd, marchiză !

Dacă Folavril nu l-ar fi tras în clipa aceea pe prietenul său, Carita i-ar fi sărit de gît, fără îndoială.

Marchiză ! Ea ! Cît de uriaș i se părea omulețul acela care o împopoțonase cu asemenea titlu !

Ea îl urmări cu privirea, pînă ce nu-l mai putea zări, apoi urcă în camera ei, murmurînd întruna cuvîntul marchiză !

Cînd se văzură în stradă, Folavril rosti cu un aer de mîla, în stare să-l scoată din sărite pe celălalt :

— Micuțule, mă îndurerezi !

— Ce vrei să spui ?

— Pe întunecatele farmece ale dulcinei tale — și vei fi de părerea mea că sînt peste măsură de nurlii farme-

cele astea — îți spun că patima-ți extravagantă ți-a răpit orice demnitate.

— Nu jigni nevinovata frumusețe ! i-o retezi Malvenu, șuierînd. Și mai află că demnitatea mea este nimbată de iubire, în timp ce a ta se ineacă în drojdie de vin !

— Iad și blestem !

Apoi, ca să schimbe făgașul discuției, iubitorul de sudalme urmă :

— Va să zică, te cheamă Benjamin ?

— Asta nu te privește !

— Poate !... Oricum, de cînd stăm împreună ai fi avut tot timpul să-mi destăinui acest necaz și am fi găsit ceva mai acătării !... A te numi Benjamin nu-i o crimă, dar e de-a dreptul grotesc !

— Folavril !

— Pe toate cazanele iadului ! Ce, nu am voie să vorbesc ? Îți repet că Benjamin este un nume idiot !... Mai mult mi-ar fi plăcut Corentin !

— Pentru ce Corentin ?

— Fiindcă este sfîntul meu patron, nebunaticule !

— Ascultă, Folavril, făcu Malvenu sîcîit la culme. Dacă ții să-mi fii pe plac, schimbă vorba !

— Iarăși ? Ei, drăcie ! Uite, ca să fiu cum îți dorește inima, sînt gata să joc rolul sfîrlezei... Poftim, trec la alt subiect : vei asista la căsătoria ducelui de Mesmes ?

— Nu.

— Și de ce nu ? Mii și milioane de archebuze !

— Pentru două prîcini. Prima : fiindcă, întocmai ca tine, nu sînt invitat ; a doua : pentru că biata mea Carita ar fi mîhnită să treacă o seară fără să mă vadă.

— Pe încîntătoarea înjurătură a lui Henric al IV-lea, cel de al doilea motiv nu are temei ; iar în ce-l privește pe primul, mă oblig să te dezleg.

— Mă cam îndoiesc, prea nobile prieten.

Și tot sporovăind astfel, cei doi nedespărțiți sosiră „La cei patru mușchetari“, unde și intrară.

— Îți spun eu că dacă am chef, aș putea primi ușor două invitații.

— Iar eu îți repet că nu cred o boabă din tot ce trăn-cănești !

— Ei, dar ia spuneți-mi și mie ce s-a întâmplat ? se băgă în vorbă stăpînul localului.

— S-a întâmplat că marchizul de Bellevue mă înfruntă.

— Și pentru ce, mă rog ? întrebă Planchet, făcîndu-i între timp un semn lui Titemousse să aducă vin și trei pahare.

— În privința căsătoriei ducelui de Mesmes, care va avea loc peste o săptămînă ; am putea merge și noi, ca gentilomi ce ne aflăm, dar marchizul nu vrea.

— Pentru ce ?

— Fiindcă marchizul se teme să o îndurereze pe doamna gîndurilor sale.

Pe loc, simțindu-se rănit, Malvenu se ridică pe vîrfuri, spre a putea răspunde cu glasul-i pițigăiat :

— Domnule conte, ești un obraznic !

— Pe burta lui Belzebut, retrage-ți vorba !

— Retrage și tu perfidele insinuări împotriva unei femei al cărei suflet este mai alb...

— Decît pielea !

— În gardă ! șuieră Malvenu, scoțîndu-și spada din teacă.

— Dacă vrei...

— Domnilor ! Domnilor ! gemu Planchet, despărțîndu-l. Nu vă dați seama ? Doi prieteni... Aproape doi frați !

— Să-și ia vorba înapoi !

— Haide, domnule conte, retrageți-vă vorba, de vreme ce domnul marchiz o dorește !

— Fie ! Îmi schimb părerea și-i cer iertare ! se auzi glasul bubuitor al stăpînului spadei „Clar-de-lună“. Ești mulțumit, marchize ?

— Sînt... pentru ea ! răspunse acesta, virîndu-și sabia în teacă.

— La naiba, domnilor, o luaseți cam tare ! făcu Planchet încă tulburat și așezîndu-se între ei. Dar acum, fiindcă toate s-au sfîrșit cu bine, ia gustați din vinișorul ăsta nou.

— Hm ! făcu Folavril, plescăind din limbă, după ce trase un gît. Nu-i rău deloc... Și acum, ca să revenim

la căsătoria ducelui de Mesmes... Cred că va fi ceva mareț !

— Așa se zice ! își dădu cu părerea și Planchet.

— Vor fi de față toți prietenii noștri. Conte de La Fère, cavalerul de Herblay, marchizul de Rios, contele d'Ablincourt și cavalerul d'Artagnan !

XXVI

BAZIN SE ÎMBATĂ

Auzind ultimele două nume, un mușteriu ce sta la o masă învecinată își ridică iute capul, încordîndu-și toată atenția la spusele lui Folavril.

— Adevărat ? făcu Planchet. Domnii aceștia vor merge și ei ?

— Da, pe toți dracii ! Și nu vor pleca de la palatul de Mesmes decît seara după cină, adică pe la miezul nopții. Îmi înțelegi dar ciuda ?

— Da, da ! încuviință hangiu, zîmbind pe sub mustață. Cred că asta vă supără tare mult, mai ales că este și o cină !... De nu ar fi fost cina !...

— Pe cocoșa lui Esop ! mărturisi naivul uriaș, de n-ar fi cina, mai treacă-meargă, nu mi-ar prea părea rău să stau acasă. Și scoase un oftat, ce semăna mai mult a muget, în timp ce hangiuul murmură :

— Ei haide, nu vă mai necăjiți... Ca să vă mai treacă nădaful, o să pun la bătaie un vin sosit de-a dreptul de la Saintonge ; cred că o să vă placă mult ! S-a făcut ?

— S-a făcut ! răspunseră într-un glas cei doi așa-ziși gentilomi.

Și după ce goliră cu grijă toată cana, se ridicară să plece.

Mușteriu care părăsise a-și ascuți auzul la vorbele lui Folavril îl chemă pe Titemousse, plăti și se îndreptă spre ușă.

Rindașul Bénard — căci el era — o porni pe cheiul Anjou, merse vreo sută de pași și intră în întunecoasa casă de Marville, a cărei zidire de piatră avea o înfățișare saustră. După ce traversă curtea și după ce urcă un peron larg, Bénard intră într-o galerie în care dădeau mai multe uși. Se opri în fața uneia și bătu ușor de trei ori.

— Tu! făcu baronul de Souvré care venise să deschidă. Ai vreo veste?

— Așa cred!

— Vino, de-mi spune amănunțit.

Ușa se închise tainic în urma lor.

Totul era pregătit în palatul duceului de Mesmes.

Fu un prilej de mare veselie pentru parizieni, care ajunseseră să caute pînă și cele mai mărunte prilejuri de a se distra și a putea izgoni astfel, cît de puțin, întristarea adusă de atîtea năpaste abătute asupra Franței.

Casa de Mesmes se afla pe strada Le Regrattier, în insula Saint-Louis, nu departe de căscioara pe care o cunoaștem, întrucît l-am întîlnit acolo pe contele d'Ablincourt și pe credinciosul său Landry. Invitații care locuiau pe malul drept trebuiau așadar să treacă Sena fie pe Pont-Marie, fie pe Pont-aux-Changeurs, sau pe orice alt pod. Drumul cel mai drept, pentru contele de La Fère, era pe cheiul Anjou și Pont-Marie.

La ora unsprezece, poarta mare a casei se deschise; contele ieși îndreptîndu-se spre Notre-Dame. Petrecerea nu avea să înceapă decît seara, după ceremonie. De aceea, nimeni se întoarseră acasă, însoțiți doar de cîțiva prieteni apropiați.

Bazin, pentru că stăpînul său locuia în casa contelui de La Fère, se întîlnise în chip firesc cu vechiul lui prieten Grimaud; amîndoi dădeau cam des pe „La cei patru mouschetari“, pentru a mai turna pe git niște vin, în amintirea gloriei apuse.

Iată însă că în după-amiaza acelei zile, pe cînd se aflau cu toții în jurul unei mese, și pe cînd Bénard, ca vecin, le ținea tovărășie — se oferise să dea o mină de ajutor la servit — ușa se deschise, și în pragul ei se ivi un tinăr ostaș din garda franceză.

— Mousqueton! exclamă Planchet, ieșindu-i în întîmpinare. Mult ți-a trebuit pînă ți-ai adus aminte să mă cauți! Vino să te îmbrățișez!

— Fiu al tatălui tău! rosti Grimaud cel scump la vorbă, după ce fură făcute prezentările. Fii binevenit!

În cîteva cuvinte Mousqueton arătă că regimentul său, întors din ultima campanie, părăsise pentru totdeauna Versailles-ul, spre a trece în noua sa garnizoană, Paris. Astfel, își amintise de invitația lui Planchet, zicîndu-și că nu avea rost să o mai amîne.

— Bine ai făcut! încuviință hangiu. Să bem!

Bazin nu avea nevoie de asemenea imbiere, căci găsca vinul minunat, iar mulțumirea și-o exprima prin două gesturi, atît de strîns îmbinate însă, încît alcătuiau una singură. Din minut în minut, prea curiosul își ridica ochii la cer, așa cum văzuse că fac preoții în timpul slujbei; apoi își ducea paharul la buze, iar dulcea licoare se vărsa toată în gîtleju-i primitor. Se înțelege că după zece, cinci-sprezece minute de asemenea exercițiu pios, nemaifiind în stare să contemple bolta cerească, închipuită de birnele afumate ale plafonului, stralucitul băuter trebuia să contească, pentru a se cufunda într-un somn netulburat, odihnitor.

De data aceasta însă el nu se mai rostogoli sub masă; capul, mai greu decît restul, o luă încetîșor spre banca răgă pe care se odihnea șezutul respectabilei persoane, iar picioarele i se lungiră și ele, parcă de la sine, astfel că se pomeni întins ca pentru culcare.

Să se tot fi scurs două ceasuri de cînd Bazin sforăia, în timp ce oamenii săi pâlăvrăgeau, cînd deodată, se auzi de afară zgomot de arme. Tărăboiul îl făcea un vlăjgan ca multă respingătoare, tîrînd alene o spadă lungă; ivirea lui păcu să-l stînjenească oarecum pe Bénard, care îi făcu un semn numai de ei înțeles. Ce lați nu băgară de seamă; dealtfel aveau încredere în Bénard și nici prin gînd nu le-ar fi trecut că omul s-ar fi aflat în slujba lui de Souvré.

Sosî și clipa despărțirii. Grimaud se ridică. Planchet și Mousqueton îl însoțiră, socotînd că un om de valoarea lăcutului majordom trebuia petrecut măcar pînă la ușă.

D'ARTAGNAN SE ȚINE DE CUVÎNT

În sală nu mai rămăsese așadar decît Bazin, lungit pe bancă, noul-venit și Bénard.

Acesta, după ce mai aruncă o privire bănuitoare spre bețivanul de Bazin, își zise că ar fi bine să se ducă să stea de vorbă cu acel tirlic-spadă abia venit, cînd acesta, ridicîndu-se de la masa lui, se îndreptă spre el, vestindu-l :

— S-a făcut !... Vom fi douăzeci !

— Nu-i deloc prea mult, îi răspunse Bénard, căci veți avea de-a face cu cinci spade strașnice.

— Foștii mușchetari și cavalerul d'Artagnan ? Aș ! Nu sînt de nebiruit, iar diseară o să le-o și dovedim.

— La urma urmei, asta vă privește ! Nu sînt și nu vreau să fiu amestecat în treaba asta, decît cel mult ca mijlocitor. Mi s-a spus să discut cu voi afacerea și prețul ei. Am căzut la învoială, ai făgăduit douăzeci de oameni ; mi-ai spus chiar acum că-i ai în mînă ; prin urmare, mi-siunea mea s-a încheiat.

— E în ordine, jupine !... Diseară, înainte de miezul nopții ne vom afla la posturi.

— Unde aveți de gînd să atacați ?

— La Pont-Marie. Acolo e fără îndoială pustiu la ora aceea. Dealtfel partida este ca și cîștigată. Am jurat că nici unul nu va scăpa cu viață !

Cei doi ieșiră apoi binișor din han, ținîndu-se la oarecare depărtare unul de celălalt, spre a nu fi băgați în seamă de Planchet și Mousqueton care își strîngeau mîinile aproape de prag.

Dar abia se făcuseră nevăzuți, că un morman întunecat începu să se foiască pe lavița ce slujea de culcuș lui Bazin. Mormanul acela nu era altcineva decît preacuviosul în persoană, îmbrăcat în lungul său veșmînt negru. Se ridică sprinten, cum nimeni nu l-ar fi crezut în stare, și porni spre ușă ; ochii îi ieșeau din orbite, fața îi era congestionată. Scoțînd un strigăt nedeleslușit, un soi de mormăit de bețiv căruia i-a fost stîljenit somnul, îl îmbrînci pe Titemousse care îi sta în cale, și țîșni în stradă, de parcă toți diavolii s-ar fi ținut după el.

Noaptea se înstăpînise de o bună bucată de vreme. Din diferite colțuri ale Parisului puteau fi zărite în depărtare luminile scăpărătoare de la palatul ducelui de Mesmes. Curioșii se întorseseră pe la casele lor. Acum, în afară de stralucitorul palat, totul era pustiu, cufundat în beznă. În jurul insulei, fluviul își rostogolea negrele-i ape, de parte de valul luminilor palatului în sărbătoare.

Dacă cineva s-ar fi încumetat să treacă la ceasul acela pe Pont-Marie, ar fi văzut sinistre umbre furîșindu-se de-a lungul parapetelor și mistuindu-se aproape imediat în faldurile întunericului.

În hanul lui Planchet, singuri la o masă, Folavril și Malvenu se cîsteau și îl tot îmboleau pe Titemousse cu întrebări privind lipsa stăpînului său ; dar băiatul nu știa nimic, decît că hangiu se făcuse nevăzut de cîtăva vreme. Folavril înjura de mama focului, invocîndu-i pe toți diavolii cunoscuți și necunoscuți, în timp ce prietenul său bea melancolic, cu gîndurile duse la draga lui.

Bătrînul ceas cu cuc din sala hanului bătu jumătatea după unsprezece. Era ora la care avea să ia sfîrșit serbarea de la palatul ducelui. Aproape toți cei poftiți locuiau în insulă. Prea puțini trebuiau să traverseze Sena, iar aceștia își aveau drumul înspre Arsenal.

La ieșirea din palat, cavalerului de Herblay i se păru că-l zărește pe valetul său Bazin, care, cu părul vilvoi, cu privirile rătăcite, încerca să-i vină aproape ; dar mulțimea de invitați și de lachei îi despărțise. Fără să se mai gîndească la servitorul său și la cele ce poate avea să-i spună, cavalerul se urcase alături de contele de La Fère, de Georges și de prietenii săi într-o caleașcă, ce-și croi pe dată drum spre Pont-Marie. Caleașca ajunsese pe la mijlocul podului, cînd vizitiul își strîni caii, strigînd :

— Faceți loc !

Cali se opintiră, scuturînd caleașca.

— Ce se întîmplă ? murmură Athos, scoțînd capul. Și deodată strigă :

— Puneți mina pe săbii, domnilor !

Cu toții săriră din caleașcă, înconjuțați pe dată de o bandă de tilhari înarmați cu spade și junghere.

— O capcană ! strigă Georges, înveselit la vederea atîtor săbii. Slavă Domnului, locul e bun !

Vizitiul, al cărui cai înfricoșați o luaseră înapoi, fugi în direcția casei d'Ablincourt.

O luptă înverșunată se porni între pumnul de viteji și banda de ucigași plătiți de baron. Stîniș unu în altu, alcătuiund un fel de careu, gentilomii se trăsaseră spre parapet. De acolo, lovind cu virful și cu ascuțișul spadelor, se năpustiră asupra asaltătorilor care le răspunseră cu aceeași înflăcărare. Cînd, rindurile acestora se răriră : patru dintre ai lor fuseseră scoși din luptă. Căpetenia tilharilor, strasnic mînuitor al spadei în care putea fi recunoscut cu ușurință omul ce stăuse de vorbă cu Bénard, strigă deodată :

— Curaț, copii !... Nu sînt decît cinci, iar noi am rămas șaisprezece.

— Ba nu ! răspunse glasul mușcător al lui Georges. Doar cincisprezece !

În aceeași clipă, spada cavalerului străpunsese pieptul trușului.

Dar puterile omenestii au și ele margini ; cei care se apărău cu atîta dirzenie începeau să se simtă slăbiți, cu toate că nici unul nu fusese încă atins. Alți doi atacatori se rostogoliră, acoperiți de răni ; unul de pe urma spadei lui d'Artagnan, celălalt dintr-a lui Athos.

Un strigăt de durere se înălță din rindurile gentilomilor ; marchizul de Rios scăpase spada din mînă, rînila la braț de lama unui cuțit. Tovarășii săi înaintară, spre a-l acoperi, și continuară lupta.

Era împede că, oricît de viteji ar fi fost, aveau să cadă covîrșiți de numărul celorlalți.

Athos și Aramis o presimțeau, fără să se înpăimînte. Văzuseră ei al ele și mai cumplite ! Georges și René, mai înfierbîntați, n-aveau timp să gîndească la sfîrșit.

— Sînt istoviți ! urlă cel care luase comanda bandei tilhărești. Pe ei !

O spusese poate prea devreme, căci osteneala se ține departe de eroi.

În aceeași clipă, ticăloșii trebuiră să rupă rindurile, depărțîndu-se în două și ari jumătate la dreapta, jumătate la stînga, din pricina navalei unui alt grup. Un glas striga a îmbărbătare :

— Țineți-vă tare, gentilomi ! Am sosit !

Patru spade sfișiară văzduhul, scîlpînd în noaptea fără lună.

— Planchet ! strigă Athos.

— Și Grimaud !

— Și Bazin !

— Să nu-l uităm pe Mousqueton !

Fiecare exclamație fusese însoțită de un zgomo sard. Patru dintre ucigași mușcaseră pămîntul. Izbînda era neîndoielnică. Un om care stătuse lipit de parapet, la cîțiva pași de locul încercării, nepăsător pînă atunci, se ridică rîcnînd furios. Văzînd că și ultimii bandiți dădeau bir cu fugiții, o luă în grabă spre strada La Motte-aux-Papelards. Trebuie să fi fost tare tulburat de cele văzute, de vreme ce mergea cu capul plecat ; ba se ciocni chiar de doi gentilomi.

— Oprește ! strigară într-un glas Folavril și Malvenu, care totmai reșiseră, plictisiți, de la hanul lui Planchet. Mai departe nu treci !

— În sfîrșit ! tună uriașul, scoțîndu-și repede sabia din teacă. Apără-te, nemernicule ! Apără-te, pasăre de noapte ce ești... *Clar-de-Lună* o să te spintece pe loc !

Baronul de Souvré — căci el era — nu avu decît timpul să pareze cumplita lovitură ce-i fusese dată ; se trase de-a-ndaratele spre capătul străzii. Potrivit „vrednicului“ său obicei, căuta să o șteargă, dar scundacul nostru, nu mai puțin iscusit, îi tăie calea.

Soara baronului era peecluită, iar Folavril își și pregătea un șirag de injurături, menite să încununze izbînda, cînd auzi în spatele lui un glas :

— Dați-mi voie !... Dați-mi voie !

O umbră se strecură, vînturîndu-și spada, printre mînuitorii de săbii.

— Cavalerul ! gemu de Souvré.

Era, într-adevăr, Georges, urmat de prietenii săi. După ce-i pusese pe fugă pe ticăloși, cîți mai rămăseseră, fusese

stîrnit, dimpreună cu prietenii săi, de glasul răsunător al lui Folavril.

— Pe buricul buricelor pămîntului, dați-i la moacă, îl sfătui acesta pe Georges.

— Să se apere !

— Nu mă voi apăra ! răspunse baronul, oarecum mai stăpîn pe sine.

Și, jucînd totul pe o singură carte, aruncă spada și își încrucișă brațele.

— Miserabile ! strigă d'Artagnan, pregătindu-se să se năpustească asupra lui, cînd un glas dulce îi rosti, în umbră, numele.

Georges se întoarse, uimit că le vedea pe Inès și pe Lillias coborînd din caleașca ce se înapoiase, fără ca cineva să fi băgat de seamă.

— Nu vrea să se apere lașul ! explică Georges.

— Să mă apăr, nu ! Dar să lovesc, da ! rinji de Souvré în al cărui pumn luci un jungher.

Cavalerul se feri, cu dibăcie, în lături ; brațul vrăjmaș izbi parapetul, virful lamei se frînse într-un snop de scînteii.

— Mii de tunete ! urlă Folavril. Ți-am spus eu, cavaliere, că niciodată nu trebuie să lași o viperă în viață !

— O, te arăți așa cum ești, netrebnicule ! adăugă Georges, bucuros parcă.

— Ei bine, da ! răspunse cu nerușinare de Souvré, înțelegînd că nimic nu-l mai putea izbăvi de minia dușmanilor săi și regăsind într-o rămășiță de demnitate ori într-o slabă nădejde curajul de a-i infrunta. Mă arăt vouă, cu toată ura pe care mi-ați dezlănțuit-o în suflet ! Conte d'Ablincourt, cavaliere d'Artagnan, vă țin piept mai departe !

— Pe viața mea ! Lăsați-mă să-l strivesc odată pe nemernicul ăsta ! izbucni uriașul, a cărui răbdare ajunsese la capăt.

— Înapoi ! făcu de Souvré. Pe dumneata nu te cunosc !... Nu vreau să te cunosc !... Pentru ce te-aș omori ?... Nu-mi pasă de viața dumitale. Pe a ta o rivnesc, d'Ablincourt !... Singele tău îl vreau, d'Artagnan !... Mi-am aruncat spada. Dați-mi alta și să trecem față în față. E rîndul dumitale, conte !

— Fie ! răspunse acesta.

Athos, care pînă atunci tăcuse, veni în față și rosti cu glasu-i adînc :

— Duelul început în urmă cu șaisprezece ani continuă tot aici... Dar numai cu dumneata ! De data aceasta nu te vei folosi de nici un pumnal ucigaș. Mina contelui, iute ca gîndul, prinse pe cea a nevrednicului gentilom, care mai ținea jungherul.

Vreme de citeva secunde, în uimirea celor de față, cei doi adversari se țintuiră din priviri, fără să se clintească. În sfîrșit, mușchii feței baronului se schimonosiră ca de o aprigă durere, iar mîna i se deschise încetul cu încetul, dînd drumul jungherului. La rîndu-le, degetele de fier ale lui Athos își slăbiră strînsoarea.

— Pleacă, Inès. Ia-o și pe Lillias, rosti contele René, înțelegînd că sosise clipa de a trece cu adevărat la fapte.

— Nu ! Nu ! răspunse cu glas hotărît contesa. Vreau să rămîn aici ! În fața lui ! A acestui om ! Vreau ca el să mă vadă !... Vreau ca privirile mele să le atragă pe ale sale. Vreau să fiu, pentru el, muștrarea de cuget care urmărește și ucide !

— Ce tot vorbești ? făcu baronul, înfiorîndu-se fără voia lui.

— Vezi ? urmă contesa. Ai și început să tremuri. Da, aici totul pare lugubru, sinistru... Ia te uită, ești chiar pe locul în care contele d'Ablincourt a căzut lovit de dumneata, sînt de atunci șaisprezece ani ! Ai să aluneci pe singele lui, ucigașule !

Fără să-și dea seama, Raoul de Souvré făcu un pas înapoi. Se cutremură. În noapte, orologiul dinspre cheiul Celestiniilor își picura tocmai bătăile.

— Este miezul nopții ! reluă Inès. A sosit ceasul ! Hai, baroane de Souvré, începe !

— Aștept, zise René, trecînd prin fața baronului.

— O spadă ! răcni acesta.

Cu virful cizmei, Malvenu i-o împinse pe cea aruncată de el mai înainte și spuse :

— E a dumitale !

Baronul se năpusti asupra ei, răcnind :

— Viața ta e în mîinile mele, conte d'Ablincourt !

— Ea nu aparține decît Proniei !

Spadele se încrucișară.

Duelul acesta, peste care plutea răsuflarea morții, avea ceva lugubru. Nici chiar luna nu cuteza să se arate. Iar spectatorii — ca niște umbre fantastice — increzători în dreptate, alcătuiau în pielea nopții un zid viu, o barieră ce închidea orice ieșire a acelei scene.

Planchet și slujitorii săi păzeau intrarea în strada La Motte-aux-Papelards, în timp ce Folavril și prietenul său barau cheiul.

Potrivit obiceiului, de Souvré începu să dea înapoi : o apucase, pe nesimțite, spre pod. Când își dădu seama că nu are pe nimeni în spate, își luă avânt, sări pe parapet și îl încălecă. Se pregătea tocmai să se arunce în Sena, când se simți înhățat de două brațe vinjoase care îl smulseră îndărăt. În același timp se făcu auzită vorba domoală a luntrașului Gérard :

— Stai binișor, domnule baron ! Apa e cam rece în noaptea asta, nu ai de ce te duce să vezi cum arată.

— Ah, banditul ! strigă Georges.

De Souvré trecu în poziție de apărare, dar pierdu : spada tinărului pătrunse de-a dreptul, până la mâner, în pieptul său. Se clătină, căzu într-un genunchi.

Atunci, aplecându-se asupra lui, cavalerul rosti cu glas răsunător :

— Ți-am spus : amintește-ți de d'Artagnan ! Tatăl te-ar fi ucis aici, iar dacă fiul și-a aminat răzbunarea, era doar pentru că nu venise încă timpul... Cu atât mai rău pentru dumneata !... Ceasul a sunat !... Mori !... Și îi smulse din rană spada, înroșită de sânge.

Baronul se ridică pe jumătate. O ultimă privire încărcată de ură, un ultim tremur al buzelor schimonosite a hulire. Apoi se prăbuși, într-un val de sânge.

— S-a făcut dreptate ! zise Malvenu.

— Încă nu ! glăsui Folavril, plecându-și capul. A venit vremea să ne spovedim, micuțule.

Malvenu păli de moarte.

Între timp Georges se ridicase. Îi privi, înțelese și, apropiindu-se de ei, le șopti :

— În noaptea aceea de blestem nu am făcut alt jurământ decît cel pe care i l-am reamintit acestui nelegiuit.

Apoi, luînd într-ale sale mîinile întinse spre el, adăugă pe același ton :

— V-am iertat de mult, prietenii mei !

La trei luni după cele întîmplate avu loc căsătoria cavalerului Georges D'Artagnan.

În cortegiu, imediat după cei doi tineri, pășea Athos, ținînd mîna unei doamne îmbrăcată în haine scumpe, dar cernite. Era Teresina, bucuroasă de fericirea fiului ei.

Mare fu bucuria oamenilor din popor cînd îi mai zăriră în cortegiu, alături de Planchet și de Gérard — luntrașul din Île-aux-Vaches, bine cunoscut de toată lumea — pe Grimaud, pe Bazin și pe tinărul Mousqueton. Este limpede că Folavril și Malvenu și-au avut locurile lor la masa nuntașilor. Tare ar mai fi dorit Malvenu să o aibă alături pe Carita, ingerul său negru ! Dar fu nevoit să-și înăbușe vrerea, căci culoarea obrazului ei i-ar fi trădat prea lesne obirșia. Se mingia însă la gîndul că peste o săptămînă avea să o conducă în fața altarului.

— Prea vrednice prieten, băgă dintr-odată de seamă Malvenu, care fusese așezat lingă nedespărțitul său amic, văd că nu cinstești, după cum ar trebui, nici vinul, nici bucatele. Ești cumva bolnav ?

— Da, să mă ia naiba ! răspunse iubitorul de sudalme. Sînt bolnav la gîndul că ne vom despărți !

— Că ne vom despărți ?

— Îți dai seama cît mă doare, Benjamin ! Mai putea-vom sta laolaltă, ca pînă acum, după ce te vei fi înșurat cu frumoasa ta ?

— Firește !

— Cum, ai vrea cu adevărat ?

— Prietene, declară grav Malvenu, doar moartea ne va despărți ! I-am spus Caritei, știe. Vei trăi mai departe alături de noi...

— Ca între zi și noapte ? Divin crepuscul îmi este sortit !

Lector : MAGDALENA BEDROSIAN
Tehnoredactor : C. VULCĂNESCU

Apărut 1975. Bun de tipar 11.04.1975. Tiraj 150.000
ex. broșate. Format 16,54×84. Coli editură 31,29.
Coli tipar 35. C.Z. pentru bibliotecile mari și
mici 8R-31.

Combinatul Poligrafic „Casa Științei”
București — Piața Științei nr. 1
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 137

